

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชา
ภาษาไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF THE ENRICHMENT CURRICULUM TO ENHANCE
READING LITERACY FOR THE STUDENT TEACHERS IN THE THAI PROGRAM

By
MRS. Sueksa BENJAKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy CURRICULUM AND INSTRUCTION

Department of Curriculum and Instruction

Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
โดย	นางศีกษา เบ็ญจกุล
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน รองศาสตราจารย์ ดร. มารุต พัฒผล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม นิลพันธุ์)

พิจารณาเห็นชอบโดย
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ พิมพ์ดี)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. มารุต พัฒผล)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิวัฒน์ บุญสม)

630630005 : หลักสูตรและการสอน(กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ) แบบ 2.1 ปรัชญาคุชภักดิ์บัณฑิต

คำสำคัญ : หลักสูตรเสริม, ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน, นักศึกษาครู

นาง ศึกษา เบ็ญจกุล: การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วัฒนพัฒน์วรชัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ (1) เปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร (2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน และ 3) รับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง และแบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 29 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) เอกสารประกอบการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และบทเรียนแบบผสมผสาน และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ได้แก่ แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละ (%) และค่าทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) ผลการเรียนรู้ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 5) สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และ 6) การประเมินผล ผลการประเมินหลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า 1) นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยมีความฉลาดรู้ด้านการอ่านหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยโดยภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ให้การรับรองว่า หลักสูตรเสริมสามารถนำไปใช้พัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยได้

630630005 : Major CURRICULUM AND INSTRUCTION

Keyword : ENRICHMENT CURRICULUM, READING LITERACY, STUDENT TEACHERS

MRS. Sueksa BENJAKUL : THE DEVELOPMENT OF THE ENRICHMENT CURRICULUM TO ENHANCE READING LITERACY FOR THE STUDENT TEACHERS IN THE THAI PROGRAM Thesis advisor : Assistant Professor Dr. Siriwan Vanichwatanavorachai, Ph.D.

The objectives of this study were to: 1) develop the enrichment curriculum to enhance reading literacy for the student teachers in the Thai program; 2) to evaluate the effectiveness of the enrichment curriculum to enhance reading literacy for the student teachers in the Thai program, for the specific objectives (1) comparison of the student teachers' abilities in reading literacy before and after using the curriculum, (2) study the opinions of the student teachers in the Thai Language program towards on the enrichment curriculum to enhance reading literacy; and 3) to confirm the enrichment curriculum to enhance reading literacy for the student teachers in the Thai program. This research was the Research & Development (R & D), the one-group pretest-posttest design, the one-short case study, and collecting and analyzing data using mixed methods. The sample group was 29 first-year undergraduate students in the Thai language program, Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, first semester, the academic year 2022, selected by cluster random sampling. The research instruments were: 1) the enrichment curriculum to enhance reading literacy for the student teachers in the Thai program; 2) supporting documents for using the supplementary curriculum, including: the curriculum usage manuals, the hybrid instruction plans, and the hybrid lessons. (3) The tools used to assess the effectiveness of the curriculum were the reading literacy test, the reflective reading log, the reading engagement assessment form, and the opinion questionnaire of the student teachers. In quantitative analysis, the statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, percentage, and t-test dependent combined with qualitative analysis by content analysis.

The research findings were as follows:

1. The results of the development of the enrichment curriculum to enhance reading literacy for the student teachers in the Thai program showed that the curriculum had 6 components: 1) Principles; 2) Learning outcomes; 3) Content structure; 4) Hybrid instruction 5) Technology, media, and learning resources; and 6) Evaluation. The evaluation results found that the quality of the curriculum was at the highest level.

2. The results of the research on the effectiveness of the enrichment curriculum to enhance the student teachers' reading literacy revealed that: 1) the student teachers in the Thai program had reading literacy proficiency after using the curriculum higher than before using the curriculum at the statistical significance level of .05; 2) the opinions of the student teachers on the curriculum were at the highest level.

3. Upon accreditation of the enrichment curriculum to enhance reading literacy for the student teachers in the Thai program. It was found that all 7 experts confirmed that the curriculum can be used to develop reading literacy for the student teachers in the Thai language program.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษา ครูสาขาวิชาภาษาไทย” สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒน์นรชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ขนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน และรองศาสตราจารย์ ดร. มารุต พัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ พิมพ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิวัฒน์ บุญสม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะ ตรวจสอบ แก้ไข เพื่อพัฒนางานอย่างละเอียด ทั้งยังคอยให้ความช่วยเหลือดูแล สนับสนุนผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน ทำให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยให้มีคุณภาพ ทำให้สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ขอขอบพระคุณที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิกรุณาเข้าร่วมการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินและรับรองหลักสูตร ซึ่งช่วยเติมเต็มความรู้และความลุ่มลึกในเนื้อหาทางวิชาการและวิชาชีพอย่างแจ่มแจ้ง ทำให้งานวิจัยมีความคมชัดมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยซาบซึ้งใจอย่างยิ่งที่ทุกท่านได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชที่ได้สนับสนุนทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ขอขอบพระคุณอาจารย์น้อง ๆ สาขาวิชาภาษาไทย และคณะครุศาสตร์ ที่มอบโอกาสและช่วยเหลือเป็นอย่างดีเสมอมา ขอขอบคุณนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 รหัส 65 ที่ร่วมสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและมีความหมาย อันสามารถนำไปขยายผลเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อีกมาก ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รุ่น 13 เครือข่ายรุ่นพี่ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และกัลยาณมิตรทุกท่านสำหรับความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ และมิตรภาพที่ดีงามยิ่ง สุดท้ายที่ขาดมิได้ ขอกราบเท้าขอบพระคุณบิดา มารดา ที่พุ่มพัก ผลักดัน ส่งเสริมให้ผู้วิจัยเรียนรู้และพัฒนาอย่างเต็มที่ในทุกช่วงวันวัยของชีวิต ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยหนุนเสริมปล้ำกาย พลังใจ และทำทุกอย่างเพื่อผู้วิจัยได้ทำหน้าที่อย่างสุดความสามารถจนประสบความสำเร็จ

ช่วงเวลาการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นับเป็นอีกหนึ่งช่วงเวลาที่ดีที่สุดในชีวิตของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รู้จักชีวิต คุณค่า และจิตวิญญาณของความเป็นครูมากขึ้น ประโยชน์โพลผลอันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ มอบแต่ครอบครัวอันเป็นที่รัก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้การเรียนรู้ครั้งยิ่งใหญ่นี้ นำทางผู้วิจัยสู่ความสำเร็จอันแสนคุ้มค่า ได้พัฒนาองค์ความรู้และการวิจัยอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

นาง ศึกษา เบ็ญจกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	10
3. คำถามของการวิจัย.....	15
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	15
5. สมมติฐานของการวิจัย.....	16
6. ขอบเขตของการวิจัย.....	16
7. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	17
8. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	19
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
1. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร.....	22
2. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน.....	77
3. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก.....	132
4. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	159
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	179

1. ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R ₁) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย.....	182
2. ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D ₁) เป็นการออกแบบ พัฒนา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	191
3. ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R ₂) การนำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริง	222
4. ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D ₂) เป็นการประเมินผลหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรและรับรองหลักสูตร โดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)	228
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	232
1. ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย.....	233
2. ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	281
3. ตอนที่ 3 ผลการรับรองหลักสูตรหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	311
บทที่ 5 หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับผ่านการรับรองหลักสูตร.....	321
1. ความเป็นมาและความสำคัญ.....	322
2. แนวคิดการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	323
3. องค์ประกอบของหลักสูตร.....	328
4. ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอน	347
5. สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้.....	369
6. การประเมินผล	373
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	374

1. สรุปผลการวิจัย	375
2. อภิปรายผลการวิจัย.....	378
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	395
รายการอ้างอิง.....	398
ภาคผนวก	412
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	413
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง	417
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	451
ประวัติผู้เขียน	516

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ในการออกแบบหลักสูตร.....	44
ตารางที่ 2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร	53
ตารางที่ 3 ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร.....	58
ตารางที่ 4 สังเคราะห์นิยามความหมายของ “ความฉลาดรู้” (Literacy).....	81
ตารางที่ 5 สังเคราะห์นิยามความหมายของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน.....	84
ตารางที่ 6 สังเคราะห์องค์ประกอบของ “ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน”	91
ตารางที่ 7 การแบ่งประเภทภาระงานการอ่าน (Distribution of tasks)	95
ตารางที่ 8 ความยากง่ายของแต่ละรายการตามหน้าที่ ขนาด และแหล่งที่มา.....	96
ตารางที่ 9 ภาพรวมของระดับความสามารถในการอ่านที่ปรับจากคำอธิบายใน PISA 2015.....	104
ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ตัวอย่างข้อสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA 2018.....	107
ตารางที่ 11 กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกและเทคนิคการจัดการเรียนการสอน.....	145
ตารางที่ 12 ผลการสังเคราะห์กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	169
ตารางที่ 13 สรุปการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R ₁) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย.....	190
ตารางที่ 14 ความสามารถและพฤติกรรมบ่งชี้ตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน.....	196
ตารางที่ 15 ตัวอย่างโครงสร้างข้อสอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test).....	206
ตารางที่ 16 ตัวอย่างระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน	210
ตารางที่ 17 ข้อสอบและแนวคำตอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	212
ตารางที่ 18 ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามในแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด.....	215

ตารางที่ 19 ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามในแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน	217
ตารางที่ 20 ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา	219
ตารางที่ 21 สรุปการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D ₁) เป็นการออกแบบ พัฒนา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	221
ตารางที่ 22 ระยะเวลาที่ใช้ในวิจัยและทดลองใช้หลักสูตร	225
ตารางที่ 23 สรุปการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R ₂) เป็นการนำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริง.....	227
ตารางที่ 24 สรุปการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D ₂) เป็นการประเมินผลหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและรับรองหลักสูตร โดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship).....	231
ตารางที่ 25 ความต้องการของนักศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	236
ตารางที่ 26 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน.....	244
ตารางที่ 27 ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรและพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ	257
ตารางที่ 28 ภาพรวมของระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	259
ตารางที่ 29 โครงสร้างเนื้อหา.....	262
ตารางที่ 30 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	266
ตารางที่ 31 บทเรียนแบบผสมผสาน	273
ตารางที่ 32 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร	275
ตารางที่ 33 ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร	276
ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	278
ตารางที่ 35 ร้อยละการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกของนักศึกษา.....	290
ตารางที่ 36 ร้อยละการใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา.....	293

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร จำแนกตามองค์ประกอบ	295
ตารางที่ 38 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร	297
ตารางที่ 39 เปรียบเทียบระดับความผูกพันกับการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร	298
ตารางที่ 40 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	299
ตารางที่ 41 ผลการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ก่อนการรับรองหลักสูตร.....	307
ตารางที่ 42 ผลการรับรองหลักสูตรหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	315
ตารางที่ 43 ผลการรับรองหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	317
ตารางที่ 44 ผลการเรียนรู้และพฤติกรรมบ่งชี้ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน.....	331
ตารางที่ 45 ระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน.....	333
ตารางที่ 46 โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร.....	338
ตารางที่ 47 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	342
ตารางที่ 48 การจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา (4 ชั่วโมง)	347
ตารางที่ 49 การจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม (6 ชั่วโมง)	355
ตารางที่ 50 การจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (4 ชั่วโมง)	364
ตารางที่ 51 ฐานการเรียนรู้และช่องทางการสื่อสารปฏิสัมพันธ์หน่วยการเรียนรู้	371

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	14
แผนภาพที่ 2 The future of education and skills education 2030.....	37
แผนภาพที่ 3 การจัดเรียงวิธีการสอน กลยุทธ์การเรียนรู้ และกลยุทธ์การประเมิน.....	45
แผนภาพที่ 4 กรอบดำเนินการวิจัย	181
แผนภาพที่ 5 ตัวอย่างแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านผ่านระบบคอมพิวเตอร์ Google form E-Exam	204
แผนภาพที่ 6 แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย.....	251
แผนภาพที่ 7 กระบวนการทางปัญญาในองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่านในภาพรวม...	256
แผนภาพที่ 8 การแบ่งสัดส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน.....	272
แผนภาพที่ 9 หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชา ภาษาไทย.....	327
แผนภาพที่ 10 กระบวนการทางปัญญาของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	330
แผนภาพที่ 11 กระบวนการทางปัญญาย่อยในการอ่านเชิงรุกและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	337
แผนภาพที่ 12 สัดส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน.....	369
แผนภาพที่ 13 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน.....	370

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การศึกษาทั่วโลกเผชิญกับความท้าทายของศตวรรษที่ 21 ที่ผู้โง่เป็นโจทย์สำคัญของการพัฒนาการศึกษาและการแก้วิกฤติปัญหาการเรียนรู้สมัยใหม่นานาประการ ขณะที่ทุกภาคส่วนดำเนินการไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาศ นอกจากการรับมือกับความพลิกผันด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Disruptive Technology) สภาพสังคมวัฒนธรรมที่ซับซ้อนและคาดการณ์ได้ยากขึ้นแล้ว ระบบการศึกษาทั่วโลกยังต้องเผชิญและฟันฝ่าวิกฤติอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการต่าง ๆ ชะงักและช้าลง ทั้งยังสะท้อนให้เห็นช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่กว้างขึ้นอีกหลายเท่า ตรงข้ามกับช่องทางและโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้เต็มประสิทธิภาพกลับยิ่งแคบลง นอกจากทุกภาคส่วนต่างต้องร่วมด้วยช่วยกันแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนให้สามารถบริหารจัดการ เพื่อรองรับปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม ด้วยกระบวนการทัศน์ใหม่ วิถีวิทยาใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่รูปแบบต่าง ๆ แล้ว ความท้าทายของ “การสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง” ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล กลุ่มเรียน ชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน สังคม ไปจนถึงประเทศชาติ นับเป็นประเด็นสำคัญของการจัดการศึกษาในการสร้างเสริมคนยุคใหม่ให้มี “ความฉลาดรู้ (Literacy)” มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะ และสมรรถนะเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และอนาคตให้อยู่รอดและปลอดภัย (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2563; United Nations, 2020: 9)

หากแต่มีติปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษาที่ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กลับชี้ชัดว่าการจัดการศึกษาไทยยังขาดคุณภาพและไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานในทุกระดับ ด้วยข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่ยังเน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะ ประกอบกับคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ แม้ว่าอัตราการใช้งานอินเทอร์เน็ตของคนไทยจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้อ่านเพื่อหาความรู้ อัตราการอ่านเฉลี่ยของคนไทยยังคงอยู่ในระดับต่ำ สวนกระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่นำสังคมไทยเข้าสู่สังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้อยู่บนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเอื้อต่อคนทุกกลุ่มให้สามารถเข้าถึง

สื่อการเรียนรู้ ที่หลากหลาย ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ แต่กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยยุคดิจิทัลนั้น มีทั้งประโยชน์และโทษ ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ ดังจะเห็นได้ชัดเจนคือค่านิยมของคนไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพิ่มปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากมีคนไทยบางส่วนไม่สามารถเลือกรับปรับใช้ข้อมูลความรู้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และเกิดปัญหาอื่น ๆ สืบเนื่องตามมา ซึ่งจัดว่าเป็นการไม่มีความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ไม่รู้เท่าทันสื่อและสาร (Media and Information Literacy) ขาดวิจารณญาณและจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 69, 72)

การแก้ไขปัญหาการศึกษาต่าง ๆ ข้างต้น ต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการปรับเปลี่ยนคนไทยให้มีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดี ด้วยการเปลี่ยนระบบคิด (Mindset) และปรับกระบวนทัศน์ใหม่ (New paradigm) ประสานการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน (Learner Aspirations) ได้อย่างแท้จริง โดยหลอมรวมองค์ความรู้ ความชำนาญ ทักษะเฉพาะ และความฉลาดรู้เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาคนไทยยุคใหม่ให้มีความฉลาดรู้ รอบด้าน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning) ตามความถนัดและสนใจ มีความพร้อมด้านสติปัญญาและความสามารถในการทำงาน สามารถปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสงบ สมดุล และพร้อมเปลี่ยนแปลงกรอบความคิด ชุดความรู้ วิถีปฏิบัติใหม่ เพื่อการเติบโตพัฒนาอย่างมีคุณค่า และก้าวหน้าไปสู่ระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2561: 541; อุดมคชินทร, 2563)

คำว่า “ความฉลาดรู้” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Literacy มีความหมายครอบคลุมคำว่า การรู้หนังสือ การอ่านออกเขียนได้ ความสามารถในการอ่านและการเขียน ในปัจจุบันนิยามความหมายของคำว่า “ความฉลาดรู้” ขยายวงความหมายเป็น “ความรอบรู้” ในศาสตร์หรือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) เจตคติ (Attitude) และคุณลักษณะ (Attribute) รวมกันเป็น “สมรรถนะ” (Competency) ที่เน้นการปฏิบัติบนฐานความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ มีความคิดและจิตสำนึกที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์และคุณค่าต่อตนเอง สังคมในปัจจุบันและอนาคตที่ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วม (สุมน อมรวิวัฒน์, 2562: 12; ทิศนา แคมมณี, 2562: 18-20; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์; 2563: 4-5; Montoya, 2018: 2-5) โดยความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) เป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ความฉลาดรู้ด้านอื่น ๆ เช่น ความฉลาดรู้เรื่องสังคมดิจิทัลและ

เทคโนโลยี ความฉลาดรู้เรื่องสังคมสมัยใหม่ ความฉลาดรู้เรื่องคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2562)

“ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy)” ตามนิยามขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) ซึ่งดำเนินการทดสอบความสามารถของนักเรียนที่ระดับอายุ 15 ปี จาก 79 ประเทศ ในโครงการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Program for International Student Assessment) หรือ PISA โดยมุ่งการประเมินสมรรถนะการใช้ความรู้และทักษะการแก้ปัญหาจริงใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) 2) ความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) และ 3) ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ซึ่งได้กำหนดนิยามความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ไว้ว่า คือ ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจ (Understanding) ใช้ (Using) ประเมิน (Evaluating) สะท้อนคิด (Reflecting) และมีส่วนร่วมกับตัวบท (Engaging) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาความรู้และศักยภาพของตนเอง และสามารถมีส่วนร่วมกับสังคม (OECD, 2019)

นิยามดังกล่าวนี้ สอดคล้องตรงกันกับโครงการสำหรับการประเมินสมรรถนะของผู้ใหญ่ระหว่างประเทศ (The Program for the International Assessment of Adult Competencies) หรือ PIAAC (Trawick, 2019) และสอดคล้องกับสมาคมระหว่างประเทศเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หรือ IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) ซึ่งดำเนินโครงการประเมินความก้าวหน้าด้านการอ่านระดับนานาชาติ (Progress in International Reading Literacy Study) หรือ PIRLS กำหนดนิยามของความฉลาดรู้ด้านการอ่านไว้ว่า คือความสามารถในการเข้าใจ และประยุกต์ใช้รูปแบบภาษาเขียนที่กำหนดโดยสังคม และมีคุณค่าโดยปัจเจกบุคคล ผู้อ่านสามารถสร้างความหมายได้จากข้อความในรูปแบบต่าง ๆ ผู้อ่านใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนและชีวิตประจำวันและเพื่อความเพลิดเพลิน (Mullis, & Martin, 2019)

ผลการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA ในปี 2018 พบว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านอยู่ที่ 393 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD ซึ่งเท่ากับ 487 คะแนน และอยู่ในอันดับท้ายของโลก เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมิน PISA ปี 2015 กับ PISA ปี 2018 พบว่าคะแนนด้านการอ่านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคะแนนโดยภาพรวมตั้งแต่การประเมินรอบแรกในปี 2000 จนถึงรอบการประเมิน PISA ปี 2018

พบว่า ผลการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียนไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยนักเรียนไทยร้อยละ 40 มีความสามารถด้านการอ่านระดับ 2 ขึ้นไป (ระดับ 2 หมายถึง สามารถอ่านหาใจความสำคัญของบทความที่ไม่ยาวมาก หาข้อมูลที่บอกไว้อย่างชัดเจนจนถึงข้อมูลที่มีความซับซ้อนเล็กน้อยได้ และสามารถสะท้อนถึงจุดประสงค์และรูปแบบของบทความภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจน) ซึ่งมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 50 ในปี 2015 ขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ในการอ่านระดับนี้ อยู่ที่ร้อยละ 77 และในขณะเดียวกันมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.2 ที่มีความสามารถด้านการอ่านในระดับสูง (ระดับ 5 และระดับ 6 นักเรียนสามารถทำความเข้าใจบทความขนาดยาวและจัดการกับแนวคิดที่เป็นนามธรรมหรือขัดกับความรูสึกได้ สามารถแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นได้จากสิ่งที่ซับซ้อนโดยนัยที่อยู่ในบทความ) โดยค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ในการอ่านระดับนี้ มีนักเรียนที่มีความสามารถในระดับนี้อยู่ที่ร้อยละ 8.7 (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก, 2562) การวิเคราะห์ผลการประเมินดังกล่าวพบว่า ระบบการศึกษาต้องเร่งยกระดับความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนอย่างจริงจังและเร่งด่วน เพราะความฉลาดรู้ด้านการอ่านมีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ด้วยประการสำคัญ ครูผู้สอนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับการอ่านรูปแบบใหม่เพื่อการเรียนรู้ในสังคมดิจิทัล เนื่องจากในรอบการประเมินของโครงการ PISA ปี 2018 ประเมินการอ่านจากบทอ่านที่มีเนื้อหาสาระซับซ้อนมากขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีมาจากหลายแหล่ง รวมทั้งเนื้อหาสาระที่ต้องอ่านส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสื่อดิจิทัล ที่สอดคล้องกับการใช้จริงในชีวิตของผู้คนและเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์สังคมและโลก

ปัญหาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน นับเป็นปัญหาสืบเนื่องที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ระดับสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก ด้วยในระบบการศึกษาส่วนใหญ่ การอ่านไม่ได้ถูกกำหนดเป็นรายวิชา แต่การอ่านคือสมรรถนะทางวิชาการที่ต้องใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาต่าง ๆ การสอนอ่านจึงอยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการศึกษาเรียนรู้ในยุคปัจจุบันซึ่งอยู่บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม จะเห็นได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ ต่างมุ่งเน้นการบูรณาการเทคโนโลยี โดยให้ผู้เรียนสืบค้น ประมวล ใช้งานและนำเสนอผลของการสร้างสรรค์ความรู้และสื่อสารความหมายใหม่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ทางสังคมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย การอ่านจากคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี จึงมีความต้องการจำเป็นเพิ่มสูงมากขึ้นทวีคูณ ในขณะที่การเขียนก็ปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนออย่างหลากหลาย ซับซ้อน เชื่อมโยงและสร้างขึ้นหลายฐาน หลายแหล่งข้อมูล ความฉลาดรู้ด้านการ

อ่านจึงสำคัญอย่างยิ่งยวดและทรงพลังในทิศทางเดียวกันกับเทคโนโลยีที่พัฒนาล้ำสมัย ทั้งยังส่งผลต่อการให้คุณค่าและการจัดระบบระดับทางสังคมวัฒนธรรม (Baron, 2017; Oxenham, 2017)

ความท้าทายที่น่าสนใจให้แก่ปัญหาเหล่านี้ครอบคลุมประเด็นตั้งแต่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการอ่าน นวัตกรรม การอ่านในชั้นเรียน และการเรียนรู้การใช้กลยุทธ์การอ่าน ตลอดจนแรงจูงใจในการอ่านของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ความฉลาดรู้ด้านการอ่านเป็นสมรรถนะทางวิชาการที่สำคัญสมรรถนะหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในการศึกษาเรียนรู้ วิจัยและพัฒนา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของการใช้ชีวิตประจำวันและสังคม (OECD, 2019) สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการ ส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการ และนอกประจำการให้มีความรู้และมีสมรรถนะทางวิชาชีพ ให้ตอบสนองข้อเสนอแนะเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา โดยการปรับเปลี่ยนไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตลอดจนมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ใหม่ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน การติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

ประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยเน้นเป้าหมายการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี มีขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างสรรค์นวัตกรรม การยกระดับคุณภาพการผลิตบัณฑิตครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง สร้างครูที่มีคุณภาพสูงเพื่อนำไปสู่การสร้างคนคุณภาพให้กับสังคม ซึ่งคุณลักษณะบัณฑิตครูอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) มีค่านิยมร่วม 2) เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในวิชาชีพครู 3) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง 4) เป็นผู้เรียนรู้และฉลาดรู้ 5) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และประการสำคัญ 6) เป็นผู้มีความสามารถสูงในการจัดการเรียนรู้ ที่ต้องมีความสามารถในการจัดเนื้อหาสาระ ออกแบบกิจกรรม วางแผนและจัดการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ สร้างแรงบันดาลใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน โดยใช้ศาสตร์การสอนจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ เนื้อหาสาระ และผสมผสานเทคโนโลยี (TPCK) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนสามารถใช้แก้ปัญหา พัฒนาผู้เรียน พัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมได้ในโอกาสต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562: 2-3) สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางภาษาไทย สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ความเข้าใจ

เลือกใช้วิธี/รูปแบบการสอนภาษาไทยต่าง ๆ พัฒนาการรู้หนังสือและวิจารณ์งานในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีคุณลักษณะและมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย รวมทั้งมีคุณลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครูตามที่คุรุสภากำหนด (หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, 2562: 5)

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นระหว่างการจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และการสอบถามสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น ของนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านในยุคดิจิทัลที่แน่ชัด มีวิธีการอ่านและใช้กลยุทธ์การอ่านไม่คล่องแคล่วเท่าที่ควร มีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากการอ่านน้อย ขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งนับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการคิดและการสื่อสารของนักศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งการศึกษาเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ และการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูในสถานศึกษา ซึ่งนักศึกษาครูภาษาไทยต้องสามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านและเสริมสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้กับผู้เรียนระดับต่าง ๆ การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความจำเป็นในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงพลิกผันได้ตลอดเวลา นั้น จึงเป็นการส่งเสริมและยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ทันทีทันใด ด้วยการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถและสมรรถนะของนักศึกษาครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จำเป็นต้องใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับแนวคิดการพัฒนารับรู้ รวมทั้งแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาษา และสอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเสริมสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านตัวผู้อ่าน (Reader factors) ได้แก่ แรงจูงใจและความรักผูกพันในการอ่าน ความรู้และประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน พัฒนาการและความสามารถทางสติปัญญา 2) ปัจจัยด้านตัวบท (Text factors) เป็นสิ่งที่อ่านในรูปแบบต่าง ๆ จากแหล่งเดียวและหลายแหล่ง ซึ่งมีปริมาณและระดับความยากง่าย ภาษาที่ใช้ในตัวบทแตกต่างกันตามลักษณะของการสร้างตัวบท และ 3) ปัจจัยด้านภาระงาน (Tasks or Activities factors) เป็นกิจกรรมการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มาพร้อมกัน เวลา วัตถุประสงค์ ข้อจำกัดต่าง ๆ ในเชิงปฏิบัติ ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยทั้งสามประการดังกล่าวนี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิธีการสอนอ่านตามแนวคิดของโครงการ PISA และหลักสูตรเสริมพัฒนาการอ่านเพื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านของผู้เรียน (OECD, 2018: 11)

แนวคิดโดดเด่นเป็นที่ยอมรับสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน คือแนวคิดการอ่านเพื่อการเรียนรู้ตามแนว PISA ซึ่งสามารถนำมาใช้กำหนดกรอบเนื้อหาสาระและกรอบการวัดและประเมินผลความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (Social Constructivist Theory) เป็นฐานคิด ด้วยความรู้เป็นสิ่งไม่ถาวร สามารถพัฒนาเป็นปรนัย ตีความตามอัตวิสัย และเปลี่ยนแปลงได้หรือฝังแน่นในโครงสร้างทางปัญญาของบุคคล ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ สร้างความหมายสอดคล้องกับประสบการณ์เก่าใหม่ที่ได้รับ เชื่อมโยงบูรณาการจนได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้รับอิทธิพลจากสังคมวัฒนธรรม (วิชาประชากรและประสาท เนืองเฉลิม, 2554; ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย, 2562; ทิศนา ขัมมณี, 2563) อย่างเช่น ผลการวิจัยของ ทศนีย์ เศรษฐพงษ์ และวิภาวรรณ เอกวรรณัง (2562) ซึ่งได้วิจัยและพัฒนาความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA โดยใช้แนวคิดการอ่านจากต้นแบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือผลการวิจัยของ สันติวัฒน์ จันทรีไค และคณะ (2562) ซึ่งพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นต้น

ผลการศึกษาวิเคราะห์กรอบแนวคิดการอ่านและการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ปี 2018 จัดแบ่งประเภทกระบวนการทางปัญญา (Cognitive processes) ที่ต้องใช้ในกระบวนการอ่านตามจุดมุ่งหมาย มี 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ 1) รู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) 2) เข้าใจ (Understanding) และ 3) ประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) และกรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่มุ่งเน้นไปที่ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจ สมรรถนะทางภาษาศาสตร์ที่หลากหลาย (ความรู้เกี่ยวกับเสียง คำ ไวยากรณ์ โครงสร้างภาษาและข้อความ) อันมีผลและจำเป็นต่อการทำความเข้าใจ การเชื่อมโยงเพื่อประกอบสร้างความหมายใหม่จากผลการเรียนรู้ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การอ่านที่หลากหลาย เหมาะสม ทั้งในการประมวลและจัดระบบระเบียบข้อมูล ผนวกกับใช้การประเมินความถูกต้องของข้อมูล การค้นหาข้อมูล การสืบเสาะหาอ่านจากหลายแหล่งและนำข้อมูลมาบูรณาการหรือสังเคราะห์เพื่อสะท้อน ประเมินค่า จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งมีความเข้าใจได้ถึงบริบทและแนวทางการปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมด้วย (OECD, 2019)

กรอบการวิเคราะห์ดังกล่าว สอดคล้องกับหลายงานวิจัยระบุว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนการอ่านในปัจจุบัน ควรใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน และใช้ร่วมกับทฤษฎีทาง

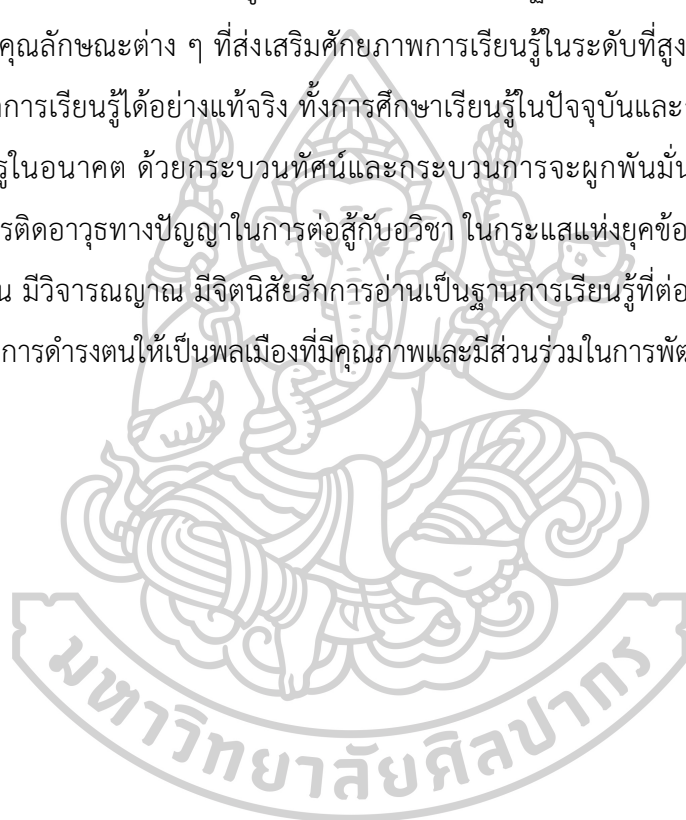
ภาษา เพราะการอ่านคือทักษะทางภาษาที่สัมพันธ์กับกระบวนการทางปัญญา เป็นบริบทภายในและเกี่ยวข้องกับบริบทภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม และกระบวนการสร้างความหมาย เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาที่สมดุล อันจะนำไปสู่ความฉลาดรู้การอ่านได้นั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการบูรณาการแนวคิดทฤษฎี เพื่อให้สามารถพัฒนากระบวนการอ่านไปส่งเสริมพัฒนากระบวนการทางปัญญาได้ ในแต่ละระดับตามพฤติกรรมบ่งชี้ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยแนวคิดการจัดการเรียนการสอนการอ่านที่สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดการอ่านเชิงรุก (Active Reading) ร่วมกับแนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Reading) รวมทั้งการนำการวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) มาเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการวิเคราะห์ภาษา มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการอ่านเชิงรุกอย่างมีวิจารณ์ญาณ หลักการและเหตุผลยังสอดคล้องตามที่ OECD (2019) ได้เสนอแนวทางการสอนและการส่งเสริมชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการอ่าน คือ 1) การสอนกลยุทธ์การอ่าน 2) การเสริมต่อการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมความเป็นอิสระ สมรรถนะและการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ที่สามารถปรับปรุงความสามารถในการอ่านด้วยตนเอง มีความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การอ่าน และความผูกพันมีส่วนร่วมกับการอ่าน พร้อมกับการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่นในบริบทการเรียนรู้ ที่สามารถปรับตัวได้อย่างยืดหยุ่นบนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยการปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับยุคสมัยใหม่ ด้วยเล็งเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมวางรากฐานสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในยุคดิจิทัลให้เข้มแข็ง ผลการศึกษาจะทำให้ได้กรอบแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการนำไปใช้เสริมหลักสูตรปัจจุบัน สอดคล้องตามผลลัพธ์การพัฒนานักศึกษาครูภาษาไทย และแนวทางการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้แก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาอื่น ๆ ผ่านกระบวนการใหม่ในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

นักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทยเป็นต้นน้ำที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เพื่อให้เกิดเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน และแม่นยำ สามารถนำไปออกแบบและจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านขั้นสูงและเสริมสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้กับผู้เรียนระดับอื่น ๆ ผลพวงที่คาดหวังว่าจะพ่วงต่อถึงกันนี้ ถือเป็นประโยชน์ในวงกว้างจากการเปลี่ยนแปลงจุดสำคัญอันเป็นพื้นฐานหลักของการเรียนรู้ที่ไม่ควรมองข้าม (Edge & Olan, 2020; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์; 2563)

ประการสำคัญ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของท้องถิ่น การมีนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สามารถสนับสนุนการศึกษาที่สอดคล้องตามความจำเป็นแต่ละพื้นที่ หากมีการเผยแพร่ขยายผลหลักสูตรดังกล่าวนี้ในโอกาสต่อไป จะช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนด้อยโอกาสได้มากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดความเหลื่อมล้ำ หนุนเสริมกระบวนการให้ความเสมอภาคในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

การพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ และสามัคคีทางภาษาของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษาและครูสอนภาษา รวมทั้งคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ทั้งการศึกษาเรียนรู้ในปัจจุบันและการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานวิชาชีพครูในอนาคต ด้วยกระบวนการที่สนใจและกระบวนการจะผูกพันมั่นคงอยู่ในตัวของผู้เรียนเสมือนเป็นการติดอาวุธทางปัญญาในการต่อสู้กับวิชา ในกระแสแห่งยุคข้อมูลข่าวสารไหลบ่าอย่างรวดเร็ว รู้เท่าทัน มีวิจารณ์ญาณ มีจิตนิสัยรักการอ่านเป็นฐานการเรียนรู้ที่ต่อยอดและต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนการดำรงตนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมต่อไป

2. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ 4 กลุ่มแนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร 2) แนวคิดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3) แนวคิดการอ่านเชิงรุก และ 4) แนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) เป็นการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Design) ในลักษณะเน้นประสบการณ์ (Experience-Centered Design) ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีการเลือกสรรจัดระบบ ให้สอดคล้องสัมพันธ์ อันเชื่อมโยงบูรณาการปรัชญา แนวคิดทฤษฎี เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่บรรลุตามเป้าหมายคือ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) เป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริงในชีวิตและสังคม ตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่ออกแบบและพัฒนาปรับให้เข้ากับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและบริบททางสังคมวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล (Taba, 1962; Johnstone & Soares, 2014; O'Neill, 2015; Ornstein & Hunkins, 2018; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2561; กาญจนา คุณารักษ์, 2562; ทิศนา แคมมณี; 2562; ขนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน, 2564)

กระบวนการออกแบบหลักสูตร มีการวิเคราะห์บริบท ความต้องการจำเป็น ปรัชญา และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ร่างแบบจำลองหลักสูตร และออกแบบบทเรียนแบบผสมผสาน (Taba, 1962; Johnstone & Soares, 2014; O'Neill, 2015; Ornstein & Hunkins, 2018; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2561; กาญจนา คุณารักษ์, 2562; ทิศนา แคมมณี; 2562) โดยกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) ผลการเรียนรู้ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 5) สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 6) การประเมินผล (Taba, 1962; Weinstein & Fantini, 1970; Glatthorn et al., 2019; สำลี ทองทิว, 2555; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2552; อารัง บัวศรี, 2542) และมี ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 กำหนดผลการเรียนรู้ ระบุความสามารถและระดับการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 การออกแบบหลักสูตร ขั้นที่ 4 การจัดระบบโครงสร้างเนื้อหา ขั้นที่ 5 การสร้างสรรค์การเรียนการสอนแบบผสมผสาน ขั้นที่ 6 ประเมินผลและรับรองหลักสูตร (Taba, 1962; Kim, 2015; Ornstein & Hunkins, 2018; Glatthorn et al., 2019; สำลี ทองทิว, 2555; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์,

2561; มารุต พัฒนาผล, 2562; ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน, 2564) เพื่อนำไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไข บริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. **แนวคิดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy)** คือผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcomes) มีจุดมุ่งหมายเฉพาะสอดคล้องตรงตามความต้องการจำเป็น อ้างอิงนิยาม กรอบแนวคิด การอ่าน ภาระงาน เนื้อหา ประเภท การตอบสนองต่อการอ่าน แนวทางการวัดและประเมินผลตาม แนว PISA 2018 (OECD, 2018, 2019, 2021) อันเป็นที่ยอมรับในการพัฒนาและประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านระดับสากล จากการศึกษาพบว่าความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย 1) การรู้ การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระและบรรลุตามจุดมุ่งหมาย 2) การมีวิจารณญาณในการอ่านจาก สื่อที่หลากหลายอย่างบูรณาการ และ 3) การมีความรักและผูกพันกับการอ่านอย่างต่อเนื่องเพื่อ พัฒนาความรู้ความสามารถ ศักยภาพในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมทางสังคม แต่ในรอบการประเมิน ของ PISA มีการปรับกรอบโครงสร้างการประเมินตามกรอบแนวคิดและองค์ประกอบของความฉลาดรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทหรือสถานการณ์ จึงต้องพัฒนากระบวนการอ่านและ ตั้งเป้าหมายของการอ่านที่แตกต่างกัน รวมทั้งใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (Social Constructivist) เน้นพัฒนาความเข้าใจและกระบวนการทางปัญญา อำนวยความสะดวก ชี้แนะ ช่วยเหลือให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้อ่านทำความเข้าใจ สร้างและแสดงความหมายในการตอบสนอง ต่อตัวบท สะท้อนคิดและประเมินผลการอ่าน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง มีส่วนร่วมและ ผูกพันกับการอ่าน ผ่านการใช้กระบวนการทางสังคมและกลยุทธ์ต่าง ๆ ปรับเหมาะไปตามบริบทการ เรียนรู้ (สง่า วงศ์ไชย, 2563)

ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้ 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) และ 3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และ ผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) (OECD; 2021; รัชณีกุล ภิญญานานูวัฒน์; 2560; ทศนีย์ เศรษฐพงษ์ และวิภาวรรณ เอกวรรณัง, 2562; สันติวัฒน์ จันทร์โต และคณะ, 2562; สุวรรณีย์ ยะกร, 2563; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) นำเสนอรูปแบบ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการเลือกสรร บูรณาการสื่อการอ่านดิจิทัลและสื่อเทคโนโลยี ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเหมาะสม เพื่อฝึกทักษะการอ่านดิจิทัล อ่านออนไลน์ อ่านร่วมกัน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ การอ่านในยุคปัจจุบัน สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการมี

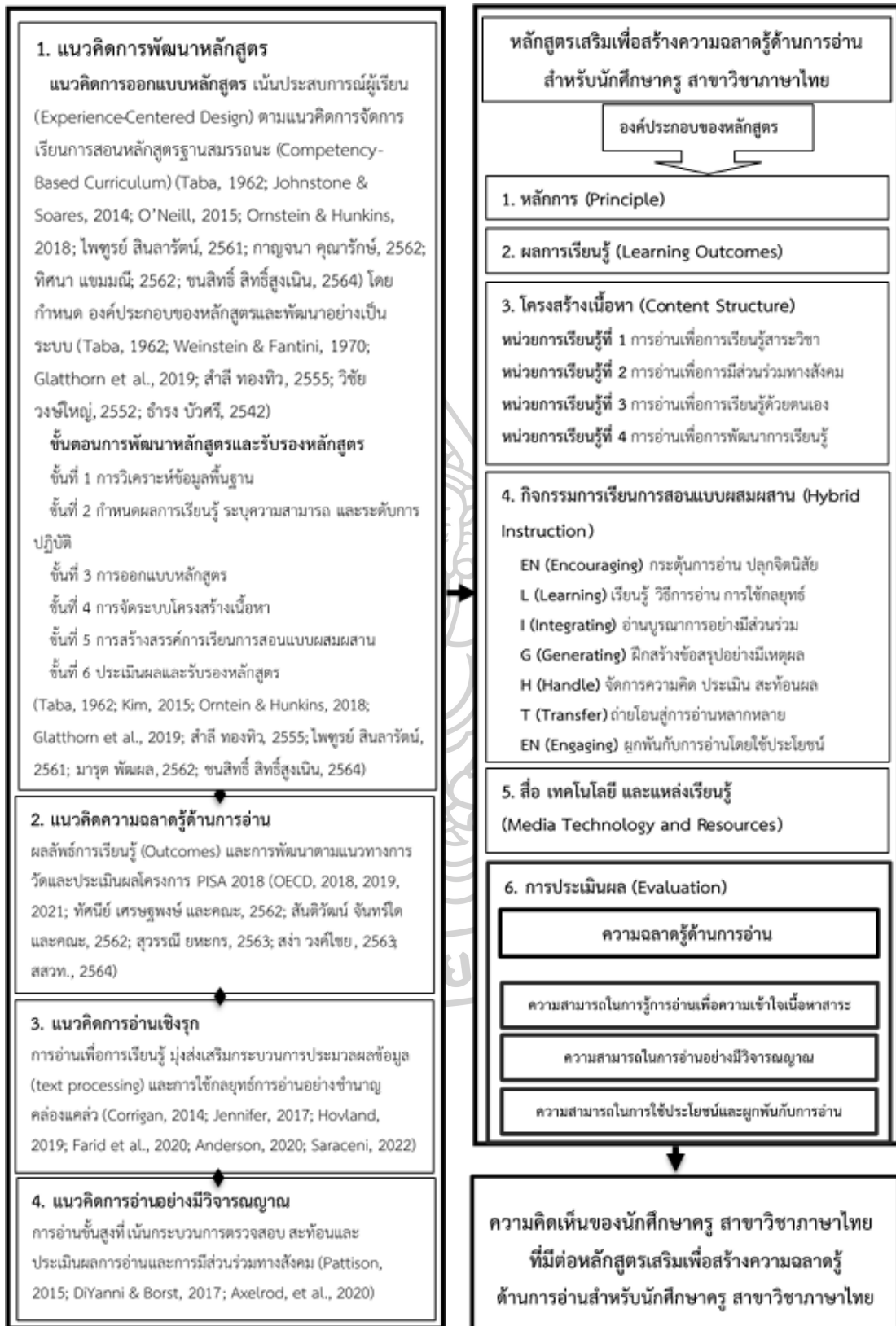
ส่วนร่วมทางสังคม วัดและประเมินผลโดยใช้วิธีการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เห็นเชิงประจักษ์ ส่งเสริมการประเมินขณะเรียนรู้ด้วยตนเองและเพื่อน และประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้เพื่อพิจารณา ทั้งผลของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ และผู้สอน ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินกระบวนการเพื่อ ปรับปรุงพัฒนาต่อไป (OECD, 2018, 2019, 2021)

3. แนวคิดการอ่านเชิงรุก (Active Reading) เป็นแนวคิดและแนวทางที่ผู้วิจัยใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการอ่านเพื่อการเรียนรู้ เป็นกระบวนการอ่านที่ในขณะที่อ่าน ผู้อ่านมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับตัวบท ตนเอง และบริบทแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกใน โลกแห่งความเป็นจริง โดยวางระบบการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรับ ทำความเข้าใจ ประยุกต์ใช้ สร้างและแบ่งปันความรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศแห่ง ชุมชนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การสอนอ่านเชิงรุกมุ่งส่งเสริม กระบวนการประมวลผลข้อมูล (Text processing) จากการอ่านตัวบทส่วนหนึ่ง ประกอบด้วย หลักการ แนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (Social Constructivist Theory) และวิธีการอ่านที่พัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจอีกส่วนหนึ่ง และนำไปสู่ระดับการอ่านขั้น สูงขึ้นละเอียด ลึกซึ้งมากขึ้น จนสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) ตลอด กระบวนการส่งเสริมการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก (Active Reading Strategies) และกลยุทธ์การ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading Strategies) อันเป็นเทคนิคเชิงวิธีการในกระบวนการ ก่อน-ระหว่าง-หลังการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้ด้วยตนเองอย่างคล่องแคล่วบรรลุผลสำเร็จตาม จุดมุ่งหมาย (Corrigan, 2014; Palilonis, 2017; Hovland, 2019; Farid et al., 2020; Anderson, 2020; Saraceni, 2022)

4. แนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) เป็นกระบวนการอ่าน ขั้นสูงที่ใช้วิธีการอ่านอย่างละเอียดลึกซึ้งมากขึ้นในแนวทางเดียวกับการอ่านเชิงรุก โดยพิจารณาทั้ง บริบทภายใน (Textual) และภายนอกตัวบท (Contextual) ผู้อ่านต้องใช้ทักษะทางปัญญาที่ หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ตั้งแต่วิเคราะห์ ทำความเข้าใจข้อมูลที่ซับซ้อน ตีความข้อมูลและ สร้างความหมายใหม่ สร้างข้อสรุปที่ได้จากการปรับมโนทัศน์ที่อาจคลาดเคลื่อน มีส่วนร่วมในการ แลกเปลี่ยน ทบทวนตรวจสอบ ใคร่ครวญความคิดความอ่าน สะท้อนและประเมินการอ่านเพื่อการ ตัดสินใจ ซึ่งมีผลทางปฏิบัติในอนาคต (Corrigan, 2014; Pattison, 2015; Manarin, 2019; Wray, & Wallace, 2021; DiYanni & Borst, 2017; Larking, 2017; Axelrod et al., 2020) การอ่าน อย่างมีวิจารณญาณสามารถประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการ

วิเคราะห์ภาษาที่ใช้จริงในสังคม ช่วยพัฒนาความสามารถและความตระหนักรู้ด้านภาษากับการใช้ในบริบทการสื่อสารทางสังคมวัฒนธรรม ส่งผลต่อสมรรถนะความฉลาดรู้ด้านการอ่าน รู้เท่าทันการสื่อสารและนำไปใช้ได้จริงอย่างเหมาะสม ในงานวิจัยนี้มีการนำเอาหลักการและแนวทางพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อความ มาบูรณาการเข้ากับกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการวิเคราะห์ (Analyze) ตัวบทอ่าน (Text) ที่เป็นถ้อยคำภาษาเขียน (Written) ซึ่งจะช่วยพิจารณาโครงสร้างหน้าที่ของภาษาในบริบทของสถานการณ์การสื่อสารได้แจ่มชัดมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้อ่านเรียนรู้กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการจัดการถ้อยคำ และพัฒนาให้มีความรู้ทางไวยากรณ์ (Language Grammar) ประกอบกับมีความรู้ทางภาษากับสังคม หรือที่เรียกว่า สามัตถิยะภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competency) และความรู้ทางกลยุทธ์การสื่อสาร (Communicative Strategies) ร่วมด้วย (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561; Goatly, 2016; Ghanizade et al., 2020) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงนับเป็นขั้นตอนสำคัญในการทบทวน ตรวจสอบ สะท้อนและประเมินผลการอ่าน (Review) ที่นำไปสู่ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ทั้งนี้ ต้องบูรณาการปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางด้านกระบวนการทางปัญญาและทางสังคม ซึ่งต่างมีอิทธิพลต่อการสร้างความหมายของทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน โดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Cartwright & Duke, 2019; DiYanni & Borst, 2017)

จากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แนวคิดการอ่านเชิงรุก และแนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญมาสังเคราะห์และออกแบบหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยโดยแสดงกรอบแนวคิดการวิจัยดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3. คำถามของการวิจัย

1. หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง มีลักษณะเป็นอย่างไร และมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

2. หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผลอยู่ในระดับใด ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย หลังการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านหรือไม่ อย่างไร

2.2 นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน อยู่ในระดับใด

3. ผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น เป็นอย่างไร

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้แก่

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

3. เพื่อรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

5. สมมติฐานของการวิจัย

ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย หลังการใช้หลักสูตรเสริม เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 4 ชั้นปี รวม 144 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 29 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้กลุ่มเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักศึกษาเข้าใหม่ สามารถใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร ด้วยมีพื้นฐานความรู้มาจากระดับการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน คือ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และยังไม่ได้รับการพัฒนาด้านการอ่านในรายวิชาเอกบังคับของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent variables) คือ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ประกอบด้วย

1) ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) และความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)

2) ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยคือ บทอ่านที่ใช้ตามกรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ได้แก่ ข้อความจากสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อความมีรูปแบบและประเภทงานเขียนที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการอ่าน และบทอ่านที่ปรากฏในสาระการเรียนรู้ตามมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพครูที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4. ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาในการวิจัยและทดลองใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง ทุกวันพุธช่วงบ่ายหรือเวลานัดหมาย ซึ่งดำเนินการวิจัยและการทดลองใช้หลักสูตรแบบผสมผสาน ในชั้นเรียน (In-Class) ณ มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครศรีธรรมราช ร่วมกับแบบออนไลน์ (Online) ผ่านแพลตฟอร์มและช่องทางการสื่อสารตามที่กำหนดร่วมกัน

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 กำหนดผลการเรียนรู้ ระบุความสามารถ และระดับการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ออกแบบหลักสูตร ขั้นที่ 4 จัดระบบโครงสร้างเนื้อหา ขั้นที่ 5 สร้างสรรค์การเรียนการสอน ขั้นที่ 6 ประเมินผลและรับรองหลักสูตร

2. **หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน** หมายถึง หลักสูตรที่ใช้เสริมการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยออกแบบและพัฒนาขึ้นเพื่อเสริมประสบการณ์ให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) ผลการเรียนรู้ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 5) สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ 6) การประเมินผล

3. **การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction)** หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ทั้งใน

เวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกัน แบบซิงโครนัส (Synchronous) ร่วมกับการเรียนรู้ในเวลาเดียวกัน คนละสถานที่กันแบบอะซิงโครนัส (Asynchronous) โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และหนุนเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (In-Class) ซึ่งได้รับการจัดระบบให้เข้ากับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตร

4. ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) หมายถึง ความสามารถในการอ่าน มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) หมายถึง ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) และความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) ได้แก่ 1) ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการเข้าถึงและค้นคืนสาระในตัวบท (Accessing and retrieving information within a piece of text) (2) ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง (Searching for and selecting relevant text) (2) ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการแสดงความหมายที่เข้าใจจากตัวบท (Acquiring a representation of the literal meaning of a text) (2) ความสามารถในการแยกแยะ บอณาการ และสร้างข้อสรุป (Constructing an integrated text representation and generate various type of inferences)

4.2 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) หมายถึง ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and reflecting) ได้แก่ 1) ความสามารถในการประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Assessing quality and credibility) 2) ความสามารถในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหา (Reflecting on content and form) 3) ความสามารถในการตรวจสอบและจัดการข้อขัดแย้ง (Detecting and handling conflict)

4.3 ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) หมายถึง 1) ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization) คือความสามารถในการระบุงานใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน 2) ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement) ได้แก่ (1) ความสามารถในการระบุงานมีส่วนร่วมกับการอ่าน (2) ความสามารถในการระบุงานผูกพันกับการอ่าน

ความฉลาดรู้ด้านการอ่านสามารถวัดได้จาก 1) แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จำนวน 15 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 90 นาที ข้อสอบเป็นแบบเขียนตอบอิสระ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ใช้เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในผลการเรียนรู้ของหลักสูตร 2) แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด จากที่ผู้เรียนบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิดด้วยตนเองผ่านระบบคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี ที่ใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ข้อความต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นแนวทางการตอบคำถามจัดตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน และ 3) แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน มีรายการคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ พิสัยระหว่าง 1 (ตรงน้อยที่สุด) ถึง 4 (ตรงมากที่สุด) โดยผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีความผูกพันกับการอ่านที่สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

5. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึก ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านในด้าน 1) ความรู้ 2) ผู้สอน/วิทยากร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) สื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล 5) ประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมของเวลา ซึ่งสามารถประเมินได้จากการแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

6. นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

8. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้รับการพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในการพัฒนาตนเองด้านการอ่าน การเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองด้านการอ่านเพื่อพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ และนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือในสายงานวิชาชีพครูในอนาคต

2. นักศึกษา อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาทุกสาขาวิชา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการจำเป็น หรือกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน อันเป็นสมรรถนะพื้นฐานที่สำคัญของความรู้ เชี่ยวชาญ ในศาสตร์สาขาวิชาของนักศึกษา และการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาให้เป็นผู้มีพื้นฐานความฉลาดรู้ที่ดี สามารถส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ

3. ครูสอนภาษาไทย สามารถนำแนวคิด แนวทาง วิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในการสอนการอ่าน การพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนในทุกกระดับ โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีการทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านในโครงการ PISA ทุก 3 ปี ได้หลักสูตรที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยการปรับให้สอดคล้องเหมาะสมตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4. สถาบันหรือหน่วยงานการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนผู้บริหาร สามารถนำหลักสูตรไปกำหนดสมรรถนะครู และนโยบายสำหรับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน การสอนการอ่าน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย เท่าเทียม และเท่าทันการศึกษายุคดิจิทัล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ
นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 การออกแบบหลักสูตร
- 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.4 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.5 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
- 1.6 การประเมินผลหลักสูตร
- 1.7 การศึกษาความคิดเห็น
- 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

2. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

- 2.1 ความหมายของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
- 2.2 กรอบแนวคิดและองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
- 2.3 กระบวนการอ่านเพื่อความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA
- 2.4 การวัดและประเมินผลความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

3. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก

- 3.1 ความหมายและความเป็นมาของการอ่านเชิงรุก
- 3.2 ลักษณะสำคัญของการอ่านเชิงรุก
- 3.3 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการอ่านเชิงรุก
- 3.4 กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก
- 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงรุก

4. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

- 4.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 4.2 หลักการและองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 4.3 การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 4.4 กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

1.1. ความหมายของหลักสูตร

คำว่า หลักสูตร (Curriculum) มีนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้เสนอนิยามจากมุมมองความคิดพร้อมคำอธิบายในหลายมิติ โดยให้ความหมายแคบกว้างสอดคล้องตามลักษณะและรูปแบบของหลักสูตรที่แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังที่ Glatthorn et al. (2019: 4) เสนอว่า หลักสูตรในความหมายแคบ คือ ชุดของแผนการสำหรับใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนรู้และมวลประสบการณ์ เช่น โปรแกรมการเรียน (Program) รายวิชา (Subjects or Subject matters) แผนการสอน (Lesson plans) เป็นต้น ส่วนในความหมายกว้างคือเอกสารเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาระดับต่าง ๆ สอดคล้องกับ กาญจนา คุณารักษ์ (2562) อธิบายไว้ว่า หลักสูตรให้แก่นักเรียนในลักษณะแคบคือเนื้อหาวิชาที่สอน และในลักษณะกว้างคือประสบการณ์ทุกอย่างที่ทั้งในและนอกสถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน

ในขณะที่ Indiana Department of Education (2013) เสนอนิยามหลักสูตรอิงองค์ประกอบสำคัญ โดยเสนอว่าหลักสูตรคือการกำหนดแผนการจัดการศึกษาตามเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงการเรียนการสอน เนื้อหา สื่อวัสดุ แหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินการบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาของหน่วยงานหรือสถานศึกษา ส่วนไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561: 4) เสนอนิยามความหมายของ “หลักสูตร” แบ่งตามระดับการศึกษา โดยเสนอว่าหากเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรจะหมายถึงกระบวนการจัดการศึกษาในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนที่สถานศึกษาจัด

ให้กับผู้เรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ถ้าเป็นหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจะหมายถึง ชุดเนื้อหาสาระที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้กับผู้เรียน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เช่นกัน

จากนิยามของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการนิยามในมุมมองแนวคิดของหลักสูตรทั้งที่เป็น “แผน” (Prescription) และ “ประสบการณ์” (Experience) สอดคล้องกับ Ellis (2013) อธิบายว่า การให้นิยามและเสนอคำบรรยายภาพของหลักสูตรแบ่งเป็นมิติต่าง ๆ ได้แก่ 1) หลักสูตรเท่ากับแผน เป็นนิยามตามแนวคิดของนักหลักสูตร เช่น Franklin Bobbitt (1918) Hinda Taba (1962) Donald Cay (1966) Peter Oliva (1997) Alan Block (1998) เป็นต้น 2) หลักสูตรเท่ากับประสบการณ์ เป็นนิยามตามแนวคิดของนักหลักสูตรในกลุ่มเน้นประสบการณ์ เช่น Hollis Caswell and Doak Campbell (1935) W.B. Ragan (1960) Glen Hass (1987) Danial Tanner and Laurel Tanner (1995) เป็นต้น รวมทั้งมุมมองในลักษณะผสมผสานระหว่างแผนและประสบการณ์เข้าด้วยกัน หลักสูตรจึงเน้นการจัดองค์ประกอบภายในของชุดแผนการและประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างสมบูรณ์ภายใต้การสนับสนุนกำกับดูแลของสถานศึกษา หรือ Ronald Doll (1996) ซึ่งเสนอว่า หลักสูตรคือเนื้อหาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ เจตคติ ความซาบซึ้งตระหนักรู้ ค่านิยม ภายใต้การกำกับดูแลของโรงเรียน

Tanner & Tanner (1980) เสนอว่า หลักสูตรคือแผน แนวทาง ของประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งออกแบบร่างและสร้างใหม่อย่างเป็นระบบของชุดความรู้และประสบการณ์ โดยการดำเนินงานโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีสมรรถนะที่เปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม หลักสูตรจึงเป็นองค์รวมของการเรียนรู้และการสอนที่บูรณาการอย่างเป็นระบบเพื่อขับเคลื่อนความรู้และประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเป็นความตั้งใจในการจัดการศึกษา นั่นคือ การจัดประเภทวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ที่เป็นแบบแผนสะท้อนให้เห็นอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของโลก ในเรื่องนี้ Lunenberg (2011) สนับสนุนว่า การจัดประเภทวัตถุประสงค์ทางการศึกษา เรียกว่าอนุกรมวิธาน (Taxonomy) เป็นการอธิบายชนิดและระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) 2) ด้านจิตพิสัย (Affective domain) และ 3) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain)

คำว่า หลักสูตรจึงมีกรอบแนวคิดการนิยาม ที่แสดงให้เห็นการรวมกันของการคัดเลือก การจัดระเบียบ การศึกษาเชิงบูรณาการ สร้างสรรค์ และการประเมินผลประสบการณ์ที่มอบให้แก่ผู้เรียน ภายใต้การดำเนินการตามลำดับความสำคัญของโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายในรูปแบบที่เป็นแบบ

แผน (Formal) ได้แก่ ประสบการณ์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนที่เป็นเอกสาร ไม่ว่าจะเป็นประมวลรายวิชา โครงสร้างวิชา บทเรียน ที่จัดทำและกำหนดเป็นโครงสร้างเวลา ซึ่งครูผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ตามน้ำหนักและสัดส่วนของโครงสร้างเวลาเรียนตามที่กำหนด หรือรูปแบบที่ไม่มีแบบแผน (Informal) ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมนอกห้องเรียนแบบ Co-Curricular Activities เพื่อส่งเสริมด้านทักษะที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีนัยยะและความสำคัญต่อหลักสูตรแบบเป็นทางการ รวมทั้งการเล็งเห็นและตระหนักถึงความเกี่ยวข้องกับรูปแบบที่ไม่เป็นแบบแผนอย่างหลักสูตรแฝง (Hidden curriculum) เป็นต้น ให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตและเปลี่ยนแปลงสังคม (Mulenga, I.M., 2018)

อาจกล่าวได้ว่า นิยามความหมายของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบของหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา ประสบการณ์ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ หรือศาสตร์สาขาต่าง ๆ เป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ สร้างสรรค์ และประเมินผล ตามแผนการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาใช้เป็นกรอบดำเนินการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีการเลือกสรร จัดระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ คือการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชีวิตและสังคม

1.2 การออกแบบหลักสูตร

1.2.1 กรอบแนวคิดในการออกแบบหลักสูตร

แนวคิดการออกแบบหลักสูตรเป็นการวางแผนเพื่อจัดระบบองค์ประกอบของหลักสูตร และจัดทำแบบร่างหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า มีแนวคิดการออกแบบหลังสมัยใหม่ (Postmodern) และองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการเน้นย้ำให้การสร้างหลักสูตรต้องสร้างเสริมความตระหนักต่อสังคมและตอบสนองความคาดหวังต้องการของชุมชนสังคม การบูรณาการเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบหลักสูตรจึงต้องตีความและพัฒนาใหม่ มีการทบทวนฐานปรัชญาการศึกษา จุดเน้น แนวคิดและแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาของนักออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับกรอบแนวคิดของหลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตรแต่เดิม Eisner & Vallance (1974) เสนอไว้ 5 กรอบแนวคิดหลัก ได้แก่

1) Academic Rationalism เป็นกรอบแนวคิดที่ในการออกแบบหลักสูตร เน้นเนื้อหา หลักการ ทฤษฎี และความฉลาดทางปัญญา ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งใน

หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ เน้นการสอนด้วยวิธีการบรรยายหรือการอ่าน บทบาทของผู้สอน จึงเป็นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง

2) Cognitive Process เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบหลักสูตรเน้นกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนมีบทบาทในการสร้างกระบวนการเรียนรู้หรือสร้างสภาวะแวดล้อมของการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือแก้ปัญหาได้ด้วยกระบวนการทางปัญญาของตนเอง

3) Social Reconstruction เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับปัญหาชุมชนสังคม โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนคำนึงถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน บทบาทของผู้สอนคือการสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและปลอดภัย กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถาม คิวติวิเคราะห์ วิพากษ์ และสะท้อนการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคม

4) Self-Actualization หรือ Humanistic เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ความสำคัญกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ออกแบบมาเพื่อตอบสนองธรรมชาติ ความต้องการ และความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เสนอการเรียนรู้ทางเลือก โดยบทบาทของผู้สอนคือการสร้างประสบการณ์และโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพบนพื้นฐานความต้องการ

5) Technology เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบหลักสูตรเน้นกระบวนการการวางแผนหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนการสอน บทบาทของผู้สอนคือผู้ตั้งเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้สำเร็จ

ในเรื่องนี้ Ornstein & Hunkins (2018) เสนอว่า การออกแบบหลักสูตรมีที่มาจากสำคัญ 5 แหล่งที่มา และแบ่งกรอบแนวคิดการออกแบบหลักสูตรออกเป็น 3 ลักษณะ สรุปความได้ดังนี้

1) ที่มาการออกแบบหลักสูตร

(1) วิทยาศาสตร์ (Science as a source) คือการที่นักออกแบบหลักสูตรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการออกแบบหลักสูตร การออกแบบจะมีการสังเกตรวบรวมและปัจจัยที่มีคุณภาพ การจัดลำดับการแก้ไขปัญหา เน้นการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ใช้ฐานจิตวิทยาการรู้คิด (Cognitive Psychology) กระบวนการทางวิทยาศาสตร์จะสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจความจริงและการสะสมรวบรวมความรู้ โดยนักการศึกษาบางกลุ่มจะให้ความสำคัญกับการคิดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจหรือส่งเสริมการประมวลผลความรู้

(2) สังคม (Social as a source) นักออกแบบหลักสูตรเชื่อว่า โรงเรียนคือตัวแทนของสังคมที่ผู้เรียนเรียนรู้ และมีการดึงเอาสถานการณ์ทางสังคมมาใช้ในการวิเคราะห์หลักสูตรด้วย รวมทั้งมีการพิจารณาถึงสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น ในการออกแบบหลักสูตร จะให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น (Local Community) และสังคมที่ใหญ่ขึ้น (Larger society) ความแตกต่างทางสังคม ความเป็นพหุวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์และสถานภาพทางสังคมของผู้เรียน พร้อมค่านิยมหลัง วัฒนธรรม ค่านิยมที่ผู้เรียนมี การจัดการศึกษาจึงต้องสร้างระบบและจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบัน ความสำคัญด้านสังคมมีอิทธิพลอย่างมากต่อการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

(3) หลักคุณธรรมคำสอน (Moral doctrine as a source) การออกแบบหลักสูตรจะต้องมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) เพื่อส่งเสริมจิตวิญญาณสติ (Mindfulness) ความเอาใจใส่ (Attentive) และการรวบรวมมุมมองความคิด ความสัมพันธ์ใหม่ที่มีกับบุคคลอื่น และแนวทางใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ความจริง ซึ่งเป็นไปเพื่อเติมเต็มความเข้าใจที่มีต่อวิทยาศาสตร์ การออกแบบหลักสูตรจึงต้องให้ความสำคัญกับศรัทธา (Faith) จริยธรรม (Ethics) และวิถีปฏิบัติ (Action) ของผู้เรียน

(4) ความรู้ (Knowledge as a source) ความรู้ในสาขาวิชาจะมีโครงสร้างและวิธีการเฉพาะ การออกแบบหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงการแสวงหาความรู้ทั้งในสาขาวิชาและความรู้ที่ต้องบูรณาการของผู้เรียน เพราะความรู้ไม่มีที่สิ้นสุด การออกแบบหลักสูตรจึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะปัญญา ที่จะสามารถคิดพิจารณาจัดการกับความรู้นำไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

(5) ผู้เรียน (Learner as a source) ก่อนการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรนั้น จะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน ในด้านแบบและวิธีการเรียนรู้ (Learning Styles) ทักษะคติ (Attitude) ความสนใจ (Interest) และค่านิยม (Value) นักการศึกษาแนวมนุษยนิยม จะสนับสนุนให้ใช้การสนทนาแบบหลังสมัยใหม่ (Postmodern dialogue) และให้พิจารณาผู้เรียนเป็นอันดับแรกในการออกแบบหลักสูตร โดยมีการนำพื้นฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้การทำงานของจิตในการสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้ ซึ่งจะเกิดเป็นการรับรู้ (Perceiving) การคิด (Thinking) และการเรียนรู้ (Learning) ทั้งนี้ ช่วงปลายปี ค.ศ. 1900 มีการวิจัยเกี่ยวกับผู้เรียนจำนวนมากได้เผยแพร่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านกายวิภาคและสมอง การออกแบบหลักสูตรจึงมุ่งความสนใจไปที่การทำงานของสมองของผู้เรียน ร่วมกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม

ประสบการณ์การเรียนรู้ นอกจากนี้ การศึกษาทางด้านผู้เรียนยังให้ความสนใจกับกระบวนการได้มาซึ่งคำตอบของผู้เรียนแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายและมีลักษณะเฉพาะ ในแนวทางนี้ ซ้อนทับกับแนววิทยาศาสตร์และการใช้กลยุทธ์ในการประมวลผลความรู้ดังที่กล่าวแล้วในเบื้องต้น การออกแบบหลักสูตรจึงต้องเน้นการเพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนและส่งเสริมอัตลักษณ์บุคคลให้งอกงามด้วย

2) ลักษณะหลักสูตร

(1) หลักสูตรเน้นสาระวิชา (Subject-Centered Design)

(1.1) หลักสูตรแบบรายวิชา (Subject Design) เป็นหลักสูตรอันเป็นที่รู้จักกันดี และใช้กันอย่างแพร่หลายมายาวนาน เน้นเนื้อหาสาระ ปรัชญา หลักการ แนวคิด ของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ การออกแบบหลักสูตรมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถจัดการประมวลผลความรู้ได้ การพัฒนาปรับปรุงตำราแบบเรียน และการสะสมความรู้ตามมาตรฐานกำหนดในแต่ละระดับ แม้มีข้อจำกัดก็คือฐานความรู้จะอยู่ในตำรา แยกย่อยออกเป็นส่วน ๆ และไม่ได้อยู่ในฐานชีวิตจริง เนื่องจากการออกแบบที่เน้นเนื้อหาสาระรายวิชา เน้นการจัดระบบความรู้เป็นสำคัญ กิจกรรมที่ใช้พัฒนากระบวนการทางปัญญาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกระหายใคร่รู้ด้วยตนเองในการสำรวจ ค้นพบ สืบเสาะ คิด ตั้งคำถาม ทาคำตอบ ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเดินทางออกจากอวิชชาได้ (Voyage to the unknown) การจัดระบบหลักสูตรแบบรายวิชา จึงควรชี้แจงผู้เรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของโครงสร้างรายวิชา ระบุความรู้ที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความหมายในการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และปรับแต่งและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ตามระดับพัฒนาการ (Stage of Development) กิจกรรมทางปัญญาที่พัฒนาผู้เรียนในแต่ละสาขาวิชาอาจไม่แตกต่างกัน แต่ผู้เรียนแม้แต่วิชาเดียวกัน ก็แตกต่างกัน ดังนั้น การให้ผู้เรียนเรียนรู้เป็นรายบุคคลและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชาความรู้ที่สำคัญจำเป็นต่อชีวิตจริง ตอบสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน การวางรากฐานการรู้หนังสือและทักษะที่จำเป็นในยุคข้อมูลข่าวสาร และต้องตระหนักว่า “หลักสูตรคือผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ ไม่ใช่การฝึกฝนเพื่อทำงานทำ”

(1.2) หลักสูตรแบบหมวดวิชา (Board-Field Design) หรือเรียกว่า หลักสูตรสหวิทยาการ (Interdisciplinary) เป็นหลักสูตรที่พัฒนาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรแบบรายวิชาและสาขาวิชา (Discipline) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระวิชาอย่างแจ่มแจ้ง โดยนำสาระรายวิชาที่สัมพันธ์กันมาจัดเป็นกลุ่ม (Cluster) เช่น กลุ่มสัญลักษณ์ของข้อมูล ได้แก่ กลุ่มภาษาและคณิตศาสตร์ กลุ่มพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เช่น ชีวะ เคมี ฟิสิกส์ เป็นต้น และใช้การบูรณาการ

ความรู้เพื่อหลอมรวมรายวิชา บูรณาการหน่วยการเรียนรู้ในลักษณะหัวเรื่อง (Theme) หรือบางครั้งจะเรียกหลักสูตรแบบนี้ว่า “หลักสูตรองค์รวม” (Holistic Curriculum) แต่ข้อจำกัดของหลักสูตรแบบนี้ก็คือ ความลึกของเนื้อหาความรู้ที่แตกออกเป็นโครงข่ายในหลักสูตร อาจไม่สามารถกำหนดหรือชี้ชัดขอบเขตได้ ซึ่งต้องตอบสนองต่อเป้าหมายการจัดการศึกษาของนักการศึกษาหรือโรงเรียน

(1.3) หลักสูตรสัมพันธ์รายวิชา (Correlation Design) เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาแต่ละสาระวิชา แต่ไม่ได้จัดเป็นหมวดวิชา ใช้การบูรณาการเนื้อหาและออกแบบความสัมพันธ์ของสาระความรู้ เช่น การเรียนรู้วรรณคดีร่วมกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ การศึกษาศิลปะการใช้ภาษาร่วมกับการศึกษาสังคม เป็นต้น ในการจัดระบบเนื้อหาในเนื้อหาสาระของแต่ละรายวิชายังคงเดิม แต่จะเลือกและจัดระบบเนื้อหาที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ในลักษณะหมวด หัวเรื่อง หรือหน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ จะมีการวางแผนการเรียนการสอนและทำงานร่วมกัน ส่วนผู้เรียนจะได้รับการมอบหมายภาระงานที่มีเนื้อหาเชื่อมกัน ซึ่งอาจใช้ชิ้นงานแนวนวัตกรรมได้ อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนของการออกแบบหลักสูตรนี้ก็คือความร่วมมือของครูผู้สอน ในระดับประถมศึกษา ครูจะต้องประจำชั้นเรียน และระดับมัธยมศึกษาครูแยกเป็นเอกเทศ การออกแบบหลักสูตรจึงต้องมีการจัดทำตารางเวลาหรือทำบทเรียนโมดูลมากขึ้น

(1.4) หลักสูตรเน้นกระบวนการ (Process Design) เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการเพื่อเรียนรู้ความรู้ ซึ่งสนับสนุนหลักสูตรแบบเน้นเนื้อหาสาระ ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการและสามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้อื่น ๆ ที่หลากหลาย การออกแบบหลักสูตรเน้นกระบวนการนี้จะเน้นการเรียนการสอนที่พัฒนากระบวนการและการพัฒนาคุณลักษณะทางปัญญาของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ในกระบวนการจะทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และสร้างกรอบความคิดในการดำเนินงานได้ กรอบแนวคิดดังกล่าวนี้ อาจแตกต่างไปจากที่เคยมีปรากฏมา และอาจมีข้อถกเถียงโต้แย้ง ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนกดดันหรือกังวลได้ ดังนั้น จึงต้องมีการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจและสรุปจากหลักฐาน ติความและอ้างอิงบนหลักการและเหตุผลที่เชื่อถือได้ตามหลักวิชา ในขณะที่ผู้เรียนจะรู้ได้จากผลของการสืบเสาะหาข้อมูลความรู้ และขยายหรือสร้างความรู้ และสรุปความรู้ความเข้าใจได้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (Actual Phenomena) การออกแบบหลักสูตรที่เน้นกระบวนการนี้ อาจเป็นหลักสูตรที่มีความเป็นพลวัตมากที่สุดในอนาคตในฐานะหลักสูตรที่ออกแบบมาเพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(2) หลักสูตรเน้นผู้เรียน (Learner-Centered Design) นักพัฒนาหลักสูตรมุ่งสร้างหลักสูตรที่ให้คุณค่ากับผู้เรียนเป็นหลัก การออกแบบหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เริ่มต้นราวปี ค.ศ. 1900 และนิยมใช้ในระดัปก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ดูแลหลักทั้งผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียนเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน การเล่นคือสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญ และเป็นอิสระในการซึมซับจากกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบหลักสูตรนี้เน้นการถักทอ ปลุกฝังประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้สัมผัสและเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ในขณะที่ระดับมัธยมศึกษาจะเน้นเนื้อหาสาระ ส่วนระดับ อุดมศึกษาจะเน้นแบบสาขาวิชา

(2.1) หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-Centered Design) หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้เชิงรุก โดยที่การเรียนรู้ไม่แยกออกจากชีวิตจริง ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน การออกแบบหลักสูตรนี้จะมีมุมมองว่าความรู้เป็นผลพลอยได้จากประสบการณ์ ผู้คนใช้ความรู้ตามจุดมุ่งหมายและสร้างความรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสรรพสิ่งในโลก จากการใช้งานความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ ผู้เรียนจึงไม่ใช่ผู้คอยรับความรู้จากผู้ส่งต่อ ผู้เรียนควรได้รับโอกาสในการเรียนรู้เพื่อที่จะสำรวจ สัมผัสประสบการณ์ตรง กายภาพ สังคม อารมณ์ และความรู้เชิงตรรกะ แทนที่จะมุ่งเน้นเพียงสาระวิชา มีการบูรณาการในแนวทางที่กว้างขวางขึ้นผ่านหน่วยการเรียนรู้ประสบการณ์หรือเรียนรู้จากปัญหาสังคม ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการการแก้ปัญหา สื่อวัสดุจากหลายสาขาวิชา ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งการออกแบบหลักสูตรในลักษณะนี้ สามารถเสนอโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สนใจ กิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องการต้องใช้ อันเป็นการเสริมพลังให้กับผู้เรียนในการให้ผู้เรียนได้ร่วมสร้างการเรียนรู้ของตนเอง

(2.2) หลักสูตรเน้นประสบการณ์ (Experience-Centered Design) เป็นหลักสูตรที่ใกล้ชิดกับหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่างกันที่การออกแบบหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งความสนใจไปที่ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก และไม่ได้คาดหวังผล ในการทำกรอบแนวคิดหลักสูตรจึงไม่สามารถวางแผนสำหรับผู้เรียนทุกคนได้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องพัฒนาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย รวมทั้งอารมณ์และสังคม ตามความสนใจ ความต้องการ ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ และการนำตัวเองในการเรียนรู้ โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างประสบการณ์ ในการสืบเสาะข้อมูล การสืบสอบ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการสร้าง ความรู้ การ

เรียนรู้จากการสร้างชิ้นงานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกตามธรรมชาติ โดยนักการศึกษาในแนวคิดการออกแบบหลักสูตรนี้เน้นย้ำเรื่องการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ และการเสริมพลังให้กับผู้เรียน

(2.3) หลักสูตรจิตนิยม (Romantic or Radical Design) การออกแบบหลักสูตรจิตนิยมให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจก (Individualized) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนักรู้ สมรรถนะ และเจตคติ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการควบคุมดูแลชีวิต โดยเน้นว่าผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ นักออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเชื่อว่าการเรียนรู้ของบุคคลจะต้องอาศัยการวิพากษ์ความรู้ (Critique knowledge) และการเรียนรู้คือการสะท้อนคิด (Reflection) ครูจึงต้องเป็นผู้สร้างความตระหนักรู้ (Awareness maker) ในการสอนเนื้อหาสาระ โดยการเปิดเผย เสนอ กระตุ้น ส่งเสริม เพิ่มความท้าทาย ให้ผู้เรียนได้ขบคิด และมีความสนใจใคร่อยู่อย่างต่อเนื่อง หลักสูตรจิตนิยมจึงเน้นการปฏิบัติของครูและผู้เรียน ในการฟันฝ่าอุปสรรค เผชิญความท้าทายและคลี่คลายที่เคียดแค้นถึ้อัน วิเคราะห์อย่างใคร่ครวญตามหลักทฤษฎี และค้นพบแนวทางใหม่เพื่อประมวลผลคำถามอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การใช้สื่อวัสดุในหลักสูตรต้องเอื้อต่อการนำเสนอและสรุปผลประสบการณ์ ทั้งที่วางแผนไว้และไม่ได้วางแผน ทั้งในและนอกชั้นเรียน การออกแบบหลักสูตรจิตนิยม มีแนวคิดที่หลักสูตรไม่ได้เป็นเพียงกรอบการดำเนินงานของโรงเรียนเท่านั้น แต่หลักสูตรมีความเป็นสากลและเป็นเส้นทางของการเสาะแสวงหาความรู้และประสบการณ์มากมาย ในการหลอมรวมการพัฒนาจิตใจ กาย และจิตวิญญาณของทั้งผู้สอนและผู้เรียน

(2.4) หลักสูตรมนุษยนิยม (Humanistic Design) การออกแบบหลักสูตรมนุษยนิยม ปราบกฐาราว ค.ศ. 1920-1930 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แนวคิดอยู่บนฐานปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) สวนทางกับกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เสนอว่าการกระทำของมนุษย์เกิดจากการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ในแนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยมเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากตัวผู้เรียนเอง มนุษย์มีความเป็นอัตวิสัย มีความรู้สึก มีคุณค่าที่ยึดถือ และประสงค์พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น การออกแบบหลักสูตรตามแนวมนุษยนิยมจึงมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือพัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนักในตนเอง (Self-Actualization) ตามแนวคิดของ Abraham Maslow สามารถชี้แนะตนเองในการเรียนรู้ได้ (Self-Directed) ตามแนวคิดของ Carl Roger ดังนั้น การจัดการเรียนรู้อยู่ในแนวทางเดียวกันกับหลักสูตรแบบสาขาวิชา แต่มุ่งไปที่การใช้ความรู้ในกระบวนการแก้ปัญหา การใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดและการเรียนรู้เชิงลึก การเรียนรู้ร่วมกันและการสืบเสาะแสวงหาความรู้

เชิงสหวิทยาการการออกแบบหลักสูตรมนุษยนิยมจึงเป็นการผสมผสานการพัฒนาระหว่างด้านจิตพิสัย (Affective domain) ประกอบด้วย อารมณ์ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม กับด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ประกอบด้วย ความรู้ทางปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหา หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการเพิ่มส่วนของการพัฒนาเจตคติเป็นวิธีการเชิงสอดแทรกในหลักสูตรแบบเน้นเนื้อหาสาระ โดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัยไปพร้อมกัน นอกจากนี้ยังเพิ่มเติมส่วนของสังคม ส่งเสริมด้านคุณธรรมและแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ด้วย ซึ่งจะส่งเสริมความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ การรับรู้แบบเป็นองค์รวม

(3) หลักสูตรเน้นปัญหา (Problem-Centered Design) นักพัฒนาหลักสูตรมุ่งเน้นการใช้สถานการณ์ปัญหาในชีวิตจริงของบุคคลและสังคม การออกแบบหลักสูตรมีเป้าหมายเพื่อยกระดับวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม และนำชุมชนและสังคมมามีส่วนร่วมในหลักสูตร หลักสูตรเน้นปัญหาจะมีข้อแตกต่างจากหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตรงที่จะไม่ได้วางแผนตามความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน ด้วยถือว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมนั้นย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรงและโดยอ้อม การออกแบบหลักสูตรจึงมุ่งไปที่การใช้ประเด็นทางสังคมในการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญได้แก่

(3.1) หลักสูตรเน้นสถานการณ์ชีวิต (Life-Situation Design) เป็นหลักสูตรที่มีหลักการว่า การจัดการแก้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ การใช้กระบวนการแก้ปัญหา (Problem-Solving procedure) จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นถึงความสัมพันธ์ของความรู้และเนื้อหาที่นำมาจัดระบบในกระบวนการ ซึ่งการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สถานการณ์จริงของชีวิตและสังคมจะนำพาผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมโดยตรง ดังนั้น จึงเป็นการบูรณาการเนื้อหาในหลักสูตรเน้นประสบการณ์ และใช้เนื้อหาการเรียนรู้ที่เป็นประเด็นทางสังคมในหลักสูตรเน้นเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ที่ผ่านและปัจจุบันที่มีอยู่ในการวิเคราะห์พื้นฐานลักษณะต่าง ๆ การใช้ชีวิต ฝึกวิพากษ์และเชื่อมโยงสถานการณ์โดยการฝึกฝนกระบวนการทางปัญญา อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อจำกัดในด้านการสืบสานแนวความคิดและมรดกทางวัฒนธรรมอยู่ด้วย การออกแบบหลักสูตรลักษณะนี้จึงมีในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ซึ่งผู้เรียนมีกระบวนการทางปัญญาที่ซับซ้อนมากขึ้น

(3.2) หลักสูตรปฏิรูปนิยม (Reconstructionist Design) เชื่อว่าหลักสูตรการศึกษาจะต้องส่งเสริมการปฏิบัติใหม่เพื่อการปฏิรูปทางสังคม ทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการผดุงความยุติธรรม เพื่อสร้างสังคมอุดมคติที่เท่าเทียม การจัดการเรียนรู้จะหรือสร้างความคิดเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนสังคมให้ดีขึ้น ด้วยการส่งเสริมผู้เรียนให้วิพากษ์สังคมตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาของมนุษย์ในโลกที่มีความเป็นพลวัตและเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง

Glatthorn et al. (2019) เสนอว่า หลักสูตรคือแผนที่มีการจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นชุดประสบการณ์ที่จัดได้จริงสำหรับผู้เรียนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อสิ่งที่เรียนรู้ด้วย ดังนั้น เป้าหมายของหลักสูตรแต่ละหลักสูตรคือจุดเน้นที่เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ การนิยามความหมายของหลักสูตรเป็นไปตามแนวคิดที่สร้างหลักสูตรประเภท ต่าง ๆ ซึ่งสิ่งสำคัญคือองค์ประกอบของการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรที่มุ่งหมาย (Intentional Curriculum) นอกจากนี้ ยังต้องวิเคราะห์ถึงอิทธิพลและความเกี่ยวข้องของประสบการณ์ที่แฝงเร้น (Hidden Curriculum) ด้วย ดังนั้น หลักสูตรจึงแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ 1) Recommended Curriculum เป็นหลักสูตรที่องค์กรวิชาชีพเสนอแนวความคิดของหลักสูตร เพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามบริบท 2) Written Curriculum เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร 3) Supported Curriculum เป็นหลักสูตรที่รวบรวม จัดทำ สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน 4) Tested Curriculum เป็นหลักสูตรการจัดการจัดทำแบบทดสอบระดับต่าง ๆ 5) Taught Curriculum เป็นหลักสูตรที่ครูผู้สอนใช้สอนจริงในชั้นเรียน และ 6) Learned Curriculum เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก

จะเห็นได้ว่า กรอบแนวคิดของการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอยู่ภายใต้ปรัชญาการศึกษา หลักสูตรพัฒนาตามยุคสมัยและบริบททางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งมีแนวคิด เป้าหมาย วัตถุประสงค์ จุดเน้นของการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้บทบาทผู้เรียนผู้สอนแตกต่างกันออกไป สอดคล้องตามที่ กาญจนา कुमारักษ์ (2562) ได้เสนอว่า การพิจารณาแนวคิดของหลักสูตรในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น

1) หลักสูตรในลักษณะรายวิชาและเนื้อหาวิชา เน้นการเลือก จัดลำดับ กำหนดเนื้อหา สำหรับระดับการศึกษาต่าง ๆ เรียกว่า การวางแผนหลักสูตรเนื้อหาวิชา

2) หลักสูตรในลักษณะประสบการณ์ เน้นการศึกษาวางแผนเกี่ยวกับจุดประสงค์ การออกแบบวิธีการเรียนการสอนและการประเมินผล

3) หลักสูตรในลักษณะจุดประสงค์ เน้นผลการเรียนรู้ตามที่วางแผนไว้ คือ จุดประสงค์ของหลักสูตรและกลยุทธ์การเรียนการสอน

4) หลักสูตรในลักษณะการวางแผนโอกาสเพื่อการเรียนรู้ เน้นการเตรียมชุดของการ เรียนรู้ รวมถึงหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชาและหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งเกิดจากการทำงานของ ครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ

5) หลักสูตรในลักษณะสาขาวิชา เน้นหลักการ ความรู้และทักษะ และการมีนัก ทฤษฎีและนักปฏิบัติในศาสตร์สาขานั้น ๆ

ขณะที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) เสนอว่า หลักสูตรแบ่งออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1) หลักสูตรรายวิชา (Subject Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาสาระ ซึ่งจัด หมวดหมู่ในรูปของสาระรายวิชา ได้แก่ ความคิดรวบยอด ทักษะ หลักเกณฑ์หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนด จากการเรียนรู้รายวิชาที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร

2) หลักสูตรสัมพันธ์วิชา (Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ออกแบบ เนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มวิชาหรือหมวดวิชา มีความสอดคล้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันตลอดหลักสูตร

3) หลักสูตรประสบการณ์ (Experience Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ความถนัดและความสนใจ การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้อ การวัดและประเมินผล มีความมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เป็นสำคัญ มีความสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิต ผู้เรียนมีบทบาทในการคัดสรรประสบการณ์ทางการ เรียนรู้ที่ต้องการภายใต้กรอบความมุ่งหมายของหลักสูตร

4) หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ผสมผสานเนื้อหา สาระและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างสมดุล แล้วจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม

5) หลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ มาตรฐานของเนื้อหาสาระที่ผู้เรียน จะต้องเรียนรู้ (Content Standard) และมาตรฐานของความสามารถในการปฏิบัติงานหรือสิ่งที่

ผู้เรียนสามารถที่จะทำได้ (Performance Standard) ผู้เรียนจะจบหลักสูตรก็ต่อเมื่อมีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร

6) หลักสูตรเสริม (Enrichment Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง มีระยะเวลาในการใช้หลักสูตรไม่มากนัก เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนเฉพาะด้าน

สอดคล้องกับ มารุต พัฒนา (2562) เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตรรายวิชา (Subject Curriculum) หลักสูตรเน้นประสบการณ์ (Experience-Based Curriculum) หลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-Based Curriculum) หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) หลักสูตรฝึกอบรม (Training Curriculum) หลักสูตรเสริม (Enrichment Curriculum) หลักสูตรรายบุคคล (Individualize Curriculum) และหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum)

1.2.2 การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum)

หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มีแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ซับซ้อนของกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง และปรับให้เข้ากับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียน ครู และสังคม กล่าวคือ มีการเลือกสรรกิจกรรมการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับและประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติกับสถานการณ์ที่ประสบพบเจอในชีวิตประจำวัน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การออกแบบหลักสูตรจึงมุ่งเน้นความสามารถหลักที่สามารถบูรณาการข้ามหลักสูตรหรือตามหัวข้อได้ ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บ่มเพาะ พัฒนา และต่อยอด สมรรถนะสำหรับศตวรรษที่ 21 และโลกอนาคต ได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (IBE UNESCO, 2021; CBE Thailand, 2021)

การพัฒนาสมรรถนะสำหรับศตวรรษที่ 21 และโลกอนาคตของผู้เรียน ด้วยมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ทักษะ และคุณลักษณะชุดใหม่ รวมทั้งผลการศึกษาวิจัยบ่งชี้ว่าการศึกษาเรียนรู้จะมีแนวโน้มเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) มากขึ้น โดยมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาตนเอง (Personal Growth) ของบุคคลอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่ผู้เรียนอาศัยดำรงอยู่ ประการสำคัญ ต้องมีการเตรียมการด้านทักษะสำหรับอนาคต (Future

Skills) ซึ่งจะเป็นสมรรถนะในการทำงานและการใช้ความรู้ความสามารถ เพื่อตอบสนองความสำเร็จตามเป้าหมายของบุคคลด้วย จากผลการศึกษาได้เสนอเกี่ยวกับทักษะอนาคตที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) ทักษะด้านการรู้คิดและอภิปัญญา (Cognitive and Meta-cognitive skills) เป็นชุดของกลยุทธ์การคิด การใช้ภาษา คำนวณวิเคราะห์ตัวเลข ให้เหตุผลและแสวงหาความรู้ ทั้งที่เป็นถ้อยคำและไม่ใช้ถ้อยคำ การคิดขั้นสูง การมีทัศนคติและค่านิยมที่ดี เนื่องจากโลกมีความเป็นพลวัต (Dynamic) และการเติบโตอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ตลาดแรงงานจึงต้องการคนยุคใหม่ที่มีความสามารถในการเข้าใจความคิดที่ซับซ้อน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริง คุณลักษณะของบุคคลที่พึงประสงค์คือคนที่สามารถคิดสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้เพื่อที่จะเรียนรู้ (Learning to learn) อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทักษะนี้จึงจำเป็นต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อความเป็นมืออาชีพ ประกอบด้วยทักษะย่อย ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) การเรียนรู้เพื่อเรียนรู้ (Learning-to-learn) และการกำกับตนเอง (Self-regulation)

2) ทักษะด้านอารมณ์และสังคม (Social and Emotional skills) หรือที่เรียกว่า ทักษะเชิงพฤติกรรม (Non-cognitive skills) เป็นชุดความสามารถของบุคคลในการแสดงถึงความมั่นคงทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ทำให้พัฒนาตนเอง การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน และหน้าที่ของการพลเมือง ซึ่งบุคคลจะแสดงออกด้านพฤติกรรม ทัศนคติ และค่านิยม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการรับมือกับปัญหา ความท้าทาย หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง เหมาะสมตามครรลองครองธรรม และมีพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial behavior) เช่น ตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) ควบคุมตนเอง (Self-control) มีความวิริยะอุตสาหะ (Grit) จัดการตนเอง (Self-management) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) เคารพซึ่งกันและกัน (Respect) และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication)

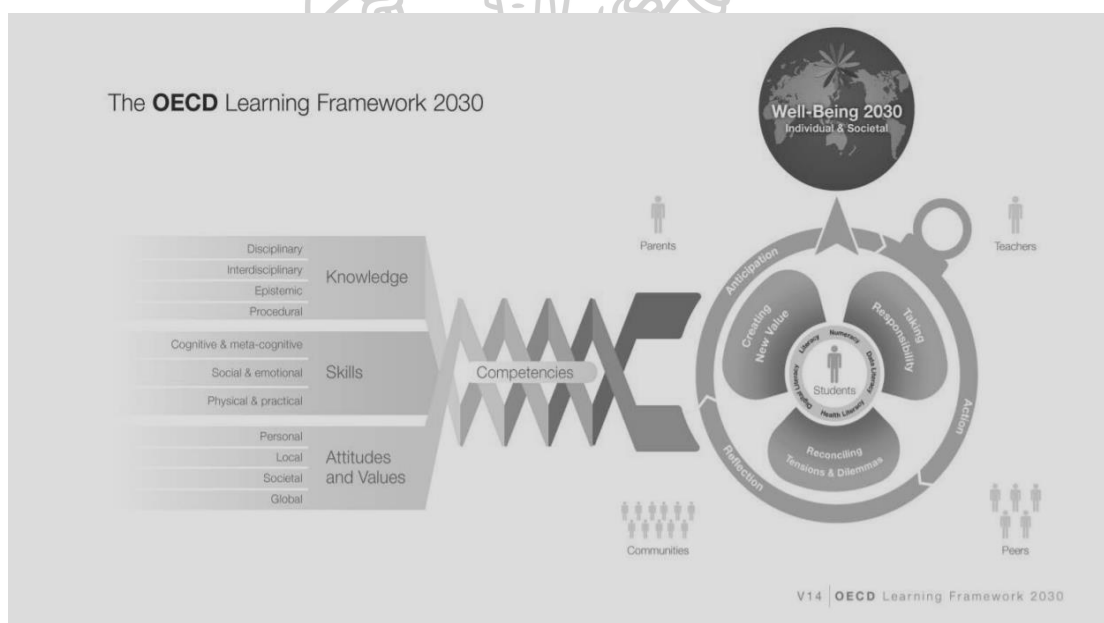
3) ทักษะด้านปฏิบัติและสมรรถภาพ (Practical and physical skills) หรือทักษะเชิงเทคนิค (Technical skills) เป็นชุดความสามารถในการใช้เครื่องมือ ความชำนาญงาน การปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้ ฝึกฝน เช่น ทักษะการใช้ข้อมูลและประสานงานโดยใช้เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (World Bank Group, 2018: 102-103; OECD, 2018)

จากรายงานการจัดลำดับคะแนนการจัดการศึกษาเพื่ออนาคตของ The Economist ใน Worldwide Educating for The Future Index 2019 ระบุว่าประเทศไทยมีคะแนนการจัดการศึกษาเพื่ออนาคตอยู่ในลำดับที่ 38 และรายงานดังกล่าวมีข้อเสนอเร่งด่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นั่นคือ มหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่สามารถตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพจริงในปัจจุบัน โดยเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนา (formative evaluation) กลุ่มทักษะ Soft skills เช่น ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ทักษะการตระหนักรู้ต่อโลก (Global awareness) ทักษะดิจิทัล (Digital skills) ทักษะการสื่อสาร (Communication skills) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) โดยบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเพื่อใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมผู้เรียนให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความฉลาดรู้ในฐานะของทักษะความเป็นมนุษย์ (Human skills) ในโลกแห่งเทคโนโลยีดิจิทัล (The Economist, 2019: 10-12)

ความพยายามและการศึกษาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมพัฒนา พบว่าประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ดังนั้น ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่พัฒนาจากฐานเขาวนปัญญา ต้องนำไปสู่การใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ทศนคติ ตลอดจนคุณลักษณะที่มี เพื่อปฏิบัติงานจริง แก้ไขปัญหาได้จริง ในเรื่องนี้ วัฒนา ระวังบุทกซ์ (2563) อธิบายไว้ว่า สมรรถนะสำคัญมีการเสนอตามแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ตอบสนองโลกยุค VUCA สมรรถนะสำคัญตามแนวคิด Hard Skills และ Soft Skills ดังเสนอแล้วข้างต้น นอกจากนี้ ยังมีสมรรถนะสำคัญตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ที่เน้นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE) และสมรรถนะสำคัญตามที่เสนอในผลการวิจัยของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยภาพรวมสมรรถนะของผู้เรียนในประเทศไทย จะพัฒนาจากการส่งเสริมให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ 1) คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thai) ประกอบด้วย สมรรถนะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) คนไทยอยู่ดีมีสุข ประกอบด้วย ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน และทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ 3) คนไทยสามารถสูง ประกอบด้วย ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรมและการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล และ 4) พลเมืองไทยใส่ใจสังคม ประกอบด้วย การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีมและมีภาวะผู้นำ และการเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล ซึ่งสามารถพัฒนาผ่านสาระ

วิชา สาขาวิชา ประสบการณ์การเรียนรู้ จากกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

OECD (2018) มีข้อเสนอ 4 ประการ อันเป็นส่วนหนึ่งของกรอบคิดสมรรถนะของการเรียนรู้และการทำงาน 2030 ได้แก่ 1) พัฒนาการของหลักสูตรแบบสาขาวิชาควรรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศตวรรษที่ 21 อย่างเร่งด่วน 2) การทบทวนทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่หล่อหลอมพฤติกรรมมนุษย์ เพื่อต่อต้านพฤติกรรมทางเลือกปฏิบัติที่โรงเรียนและในครอบครัวอย่างเร่งด่วน 3) องค์กรประกอบสำคัญของการเรียนรู้สมัยใหม่คือความสามารถในการสะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ที่ดีที่สุด 4) ผู้เรียนแต่ละคนควรพยายามบรรลุสมรรถนะหลักชุดเล็ก ๆ เช่น สมรรถนะการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ความสามารถในการระดมความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และค่านิยมควบคู่ไปกับแนวทางสะท้อนกระบวนการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมและการปฏิบัติจริงในโลก อธิบายให้เห็นชัดเป็นแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 2 The future of education and skills education 2030

ที่มา : OECD (2018)

ประกอบกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 กำหนดพันธกิจหลักของการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการ พร้อมส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการและนอกประจำการให้มีความรู้และมีสมรรถนะทางวิชาชีพ เป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยมอุดมการณ์ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู ประกอบกับรัฐได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยเน้นเป้าหมายการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ เป็นคนเก่งและคนดี มีขีดความสามารถในการแข่งขันและความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จึงมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการผลิตบัณฑิตครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีบทบาทในการสร้างครูที่มีคุณภาพที่นำไปสู่การสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพและตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ แนวทางการเตรียมความพร้อมในการฝึกหัดและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการ ให้มีความรู้และมีสมรรถนะทางวิชาชีพที่ตอบสนองข้อเสนอแนะเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา โดยออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะแตกต่างกันตามความต้องการ บริบทและลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียง อันเป็นการส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรที่หลากหลายภายใต้ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องดังที่ Prachyapruit (2017) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0 และเสนอว่า หลักสูตรในปัจจุบันควรมีความยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน พัฒนาการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการผสมผสานเทคโนโลยี ที่เน้นการประยุกต์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในบริบทจริง และการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ

ด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัต และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งกระทบต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของมนุษย์ ตลอดจนพัฒนาการของวิทยาการใหม่ที่เป็นศาสตร์บูรณาการ และข้ามวัฒนธรรม เป้าหมายของการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรครุศาสตร์ จึงมุ่งเน้นที่การสร้างหลักสูตรให้มีความทันสมัย ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ลักษณะของหลักสูตรครุศาสตร์ใหม่ จึงจัดทำขึ้นโดยอิงงานวิจัยในอดีต ที่พบว่ามีความซ้ำซ้อนของโครงสร้างรายวิชา รวมทั้งอิงงานวิจัยจากบทเรียนการผลิตครูของประเทศต่าง ๆ ในระดับสากลที่มีความก้าวหน้าในด้านการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู ตลอดจนการระดมความคิดและประสบการณ์ของ

ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ การจัดทำหลักสูตรวิชาชีพครู จึงอยู่ภายใต้หลักการสำคัญหลายประการ ดังนี้

1) แนวคิดของการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพครูเป็นหลักสูตรบูรณาการและหลักสูตรอิงสมรรถนะมากกว่าหลักสูตรอิงเนื้อหา เน้นสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการวิจัยเพื่อพัฒนาวัตกรรมการพัฒนาผู้เรียน

2) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรมีความยืดหยุ่น และตอบสนองความต้องการของการใช้ครูในโลกปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งความต้องการของผู้เรียน

3) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ได้ให้สถาบันผลิตครูมีอิสระในการสร้างหลักสูตรผลิตครูที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์และสภาพบริบทเชิงพื้นที่ของสถานศึกษา โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ซึ่งกำหนดขึ้นสำหรับแต่ละกลุ่มสาขาเป็นเป้าหมายรวม ตลอดจนกำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้เรียน

4) การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรรายวิชาที่ทันสมัยตามสากล มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

5) การส่งเสริมการบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน การปฏิบัติการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ความเป็นครู และคุณสมบัติที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู

6) การส่งเสริมการวางระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรที่เข้มข้น เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ได้แก่

(1) การมีค่านิยมร่วม ตระหนักและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการทำงานของครู การพัฒนาความรู้สึกถึงตัวตน ความเป็นครูและมีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่เข้มแข็ง มีจิตบริการต่อวิชาชีพครูและชุมชน

(2) การเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณครูและยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมการณ์ความเป็นครูด้วยความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ อุทิศตนและทุ่มเทในการเอาใจใส่ สร้างแรงบันดาลใจ พัฒนาการเรียนรู้และผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีความพอเพียงและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ

(3) การเป็นผู้เรียนรู้ ฉลาดรู้ มีปัญญา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการคิด วิเคราะห์การคิดขั้นสูง มีความรอบรู้ด้านการเงิน สุขภาพ สนุทริยภาพ วัฒนธรรม รู้เท่าทันการ

เปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก การสร้างสัมมาชีพและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่เรียนรู้และรอบรู้ ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

(4) การเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ 21 มีความสามารถคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง มีความฉลาดดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะข้ามวัฒนธรรม รู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก มีส่วนรวมในการพัฒนาความก้าวหน้าให้กับวิชาชีพครู สามารถแสวงหาความรู้ พัฒนาความรู้ งานวิจัย และสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเองผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

(5) การเป็นผู้มีความสามารถสูงในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้มีความสามารถในการจัดเนื้อหาสาระออกแบบกิจกรรม วางแผนและจัดการเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ สร้างแรงบันดาลใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน โดยใช้ศาสตร์การสอน รวมถึงวิธีการใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สื่อ แหล่งเรียนรู้ ชุมชน ภูมิปัญญาในชุมชนที่เหมาะสมกับสาระวิชาและผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน สามารถบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ข้ามวัฒนธรรม และการวิจัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์การสอน ความรู้เนื้อหาสาระ และเทคโนโลยี (TPACK) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนนำไปใช้ในการแก้ไข ปัญหา พัฒนาตนเอง ผู้เรียนและสังคม

(6) การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และใส่ใจสังคม มีความรักชาติ รักท้องถิ่น มีจิตสำนึกไทยและจิตสำนึกสากล รู้คุณค่าและมีส่วนร่วมในการพัฒนาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น มีจิตอาสา และดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย มีความยุติธรรมและมีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้ถูก รู้ผิด รู้ชอบ ชั่ว ดี กล้าปฏิเสธและต่อต้านการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เคารพสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก รวมทั้งมีคุณลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครูตามที่คุรุสภากำหนด

สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ได้ระบุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาหรือคุณลักษณะของผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียนรู้ (Learner person) เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation and Co-creative) และ 3) พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active citizen) เพื่อสันติสุข ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันและมีระดับความลึกต่างกันแต่ระดับการศึกษา ตั้งแต่ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครศรีธรรมราช พ.ศ. 2561 ที่กำหนดผลลัพธ์ของผู้เรียนในด้านการเป็นผู้เรียนรู้ คือผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว ยืดหยุ่น สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลและโลกอนาคตได้ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ มีความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีปัญญา รู้คิด สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ในการสร้างงาน ความมั่นคง และคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม การเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม คือผู้เรียนสามารถร่วมแก้ปัญหาสังคม การบูรณาการข้ามศาสตร์ การสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเพิ่มโอกาสและมูลค่าแก่ตนเอง สังคม และประเทศ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งคือ กล้าต่อต้านการกระทำที่ผิด ให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ร่วมมือสร้างสรรค์พัฒนาตนเองและสังคมที่ยั่งยืน ขจัดความขัดแย้งและสร้างสันติสุขทั้งในสังคมไทยและประชาคมโลก

จากการศึกษาแหล่งที่มา ลักษณะและรูปแบบการออกแบบหลักสูตร แสดงให้เห็นว่า กระบวนการออกแบบหลักสูตรเป็นกระบวนการทำงานเชื่อมโยงและต่อเนื่องกัน เพื่อใช้พิจารณาตัดสินใจเลือกสรร ทวนซ้ำเป้าหมาย กำหนดและจัดระบบองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เป็นแผนร่างที่สร้างขึ้นให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาและนำไปใช้จริง สำหรับการออกแบบหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นต้องเลือกสรรและผสมผสานพื้นฐานแนวคิด ที่มาและรูปแบบหลักสูตร ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนตามบริบทการเรียนรู้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสังคมสมัยใหม่ในยุคดิจิทัล ซึ่งแนวคิดการออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและอยู่ในกระแสของการพัฒนาการศึกษาปัจจุบัน เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียน มีจุดเน้นคือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะมาเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตร เพื่อให้ตอบสนองและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวทางการผลิตและพัฒนาครูต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 ขั้นตอนการออกแบบหลักสูตร

การออกแบบหลักสูตรคือการกำหนดและจัดระบบองค์ประกอบ ทำเป็นร่างหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดระบบชุดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ ใช้แนวทางการออกแบบที่มีการคิด พินิจพิเคราะห์อย่างรอบด้านและรอบคอบ มีการทบทวนและปรับแต่งให้ละเอียด เพื่อเสนอกระบวนการที่ชัดเจน สร้างสรรค์ สามารถปรับใช้ได้หลายระดับ การออกแบบหลักสูตรจึงได้แผนร่างที่สามารถถ่วงรอนระบบ การดำเนินงาน ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ผู้ออกแบบตระหนักถึงภาระงาน พันธกิจ กระบวนการและปัญหาที่เกิดขึ้น นำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาหรือออกแบบใหม่ (American Association for the Advancement of Science (AAAS), 2001) เช่น แบบจำลองการออกแบบหลักสูตรของ Taba (1962) ซึ่งเชื่อว่ากระบวนการทางสังคม รวมทั้งการขัดเกลาทางสังคมของมนุษย์นั้น ไม่สามารถจำลองผ่านการวางแผนเชิงเส้นได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพ ไม่สามารถใช้กระบวนการทางเดียว ในการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาและบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะ ในขณะที่การสร้างหลักสูตรและโปรแกรมขึ้นใหม่ ไม่ใช่ความพยายามในระยะสั้น แต่เป็นกระบวนการที่ยาวนานต่อเนื่องหลายปี และควรใช้การบริหารจากล่างขึ้นบน (Bottom-Up) เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งมุ่งเน้นการทำงานร่วมกัน โดยเสนอว่า การออกแบบหลักสูตรคือการระบุและจัดลำดับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตร เพื่อกำหนดหลักการ ความต้องการ เงื่อนไข การออกแบบโครงสร้างเนื้อหา ความต้องการจำเป็นในการสนับสนุน และการร่างหลักสูตรเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และการพิจารณาตัดสินใจนำไปประยุกต์ใช้

อย่างไรก็ตาม การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรในประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น คุณลักษณะของบุคคลที่พึงประสงค์ การตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม พื้นฐานทางปรัชญาการศึกษาและแนวคิดทฤษฎีทางการเรียนการสอน การใช้วิจัยเป็นฐาน การทบทวนกระบวนการทัศน์และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัจจัยสนับสนุน จุดเน้น ความท้าทาย ข้อจำกัดของการพัฒนาและบริหารจัดการหลักสูตร ตามที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2561: 24) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรว่ามีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง อยู่ 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม (Prepare) 2) กระบวนการหลักในการพัฒนาหลักสูตร (Process) 3) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) 4) สารของหลักสูตร (Contents) 5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Methodologies) 6) การบูรณาการ (Integration) 7) การสร้างรูปแบบในการศึกษา (Models) สอดคล้องกับ กาญจนา คุณารักษ์ (2562: 25) เสนอว่า การออกแบบหลักสูตร เป็นการสร้างสรรค์รูปแบบในการพัฒนาหลักสูตร มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็น การกำหนดเป้าประสงค์

เลือกหรือสร้างสรรค์รูปแบบเพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ในส่วนนี้ประกอบด้วย 1) ออกแบบเนื้อหา 2) สร้างแผนและวางขั้นตอน 3) วิเคราะห์ทักษะที่จะนำไปใช้สอนเป็นพื้นฐานกิจกรรมและทักษะ 4) เลือกนักเรียนและเลือกปัญหาในชั้นเรียน โรงเรียนและชุมชน ซึ่งตัวกำหนดหลักสูตรที่สำคัญคือ พื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ พื้นฐานทางปรัชญา พื้นฐานทางสังคม พื้นฐานทางจิตวิทยา และพื้นฐานทางสาขาวิชา

ผู้ออกแบบหลักสูตรต้องศึกษาและวิเคราะห์กรอบทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design Theoretical Framework) ที่สำคัญ ซึ่งกรอบแนวคิดแบบสมัยใหม่ที่ออกแบบหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาที่หลากหลายนั้น พัฒนาการต่อเนื่องมาจนถึงปลายศตวรรษที่ 20 เป็นยุคที่เรียกว่า “ยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodern)” ซึ่งกลับมุ่งให้ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาด้วยตนเอง ด้วยยุคนี้เป็นยุคที่พลิกเปลี่ยนการใช้ชีวิตและการเรียนรู้หลายมิติ มีกระแสความเคลื่อนไหวตลอดเวลา คลุมเครือ ไม่แน่นอนและซับซ้อน การออกแบบเนื้อหาและประสบการณ์สำหรับผู้เรียนนั้น จึงประมาณการณ์ได้ยากขึ้นว่าจะได้ผลลัพธ์อย่างไร และการเรียนรู้ก็ไม่ได้สิ้นสุดลงเพียงแค่วันที่เรียนหรือโรงเรียนในแต่ละวันเท่านั้น ยังมีหลักสูตรรูปแบบอื่น ๆ ที่แฝงเร้นและส่งทั้งผลเชิงบวกและลบ การออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จึงต้องทำให้ผู้เรียนพัฒนาความกระตือรือร้นและการบริหารจัดการตนเองให้เกิดความสมดุลรอบด้าน ผู้ออกแบบหลักสูตรจึงต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะมองเห็นเป้าหมายและความหมายของการจัดการศึกษาที่แท้จริง Ornstein & Hunkins (2018) จึงเสนอว่า แนวทางการกำหนดกรอบแนวคิดของหลักสูตร และการจัดองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) สาระวิชา (Subject matter or Content) 2) วิธีการเรียนการสอน (Instructional methods) รวมทั้งสื่อวัสดุ (Materials) 3) ประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (Learner experience or Activities) เพื่อใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรโดยทั่วไปมีอยู่หลายแนวทางตามกรอบแนวคิด (Basic frame of reference) นักออกแบบหลักสูตรจะใช้ในการวางแผนหลักสูตรเพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตร ซึ่งการออกแบบหลักสูตรในปัจจุบัน จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนมากกว่าเนื้อหาสาระ (Content) และสอดคล้องกับครรลองของสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ต้องมีมาตรฐานการทดสอบได้ และดำเนินการพัฒนาด้วยฐานข้อมูลความรู้ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยมีเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ

O'Neill (2015) เสนอว่า การออกแบบหลักสูตรเป็นกระบวนการกำหนดการเรียนรู้ที่จัดวางในโปรแกรมการเรียนที่นำไปสู่หน่วยการเรียนรู้เฉพาะ ซึ่งการออกแบบหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา มีกระบวนการ ดังนี้

1) วิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ในระดับสากล (International) ระดับชาติ (Nation) ระดับสถาบัน (Institution) และระดับสาขาวิชา (Disciplinary) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ในการออกแบบหลักสูตร

ลักษณะผู้เรียน (Student Characteristic)	ปัจจัยทางการปฏิบัติ (Pragmatic Factors)
เป้าหมายของผู้เรียน (Student Goals)	วรรณกรรมศาสตร์การสอน (Pedagogical Literature)
อิทธิพลภายนอก (External influence)	คำแนะนำที่มีในวิทยาเขต (Advice Available on Campus)
เป้าหมายของสาขาวิชา (Program Goals)	สิ่งอำนวยความสะดวกและโอกาส (Facilities and Opportunities)

2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและปรัชญาการศึกษา (Needs and Education Philosophy Analysis) เป็นแนวทางการกำหนดการดำเนินการของหลักสูตร จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ ภายใต้ปรัชญาการศึกษา ความต้องการจำเป็นในการใช้วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ

3) การเลือกแบบจำลองหลักสูตร (Model) การออกแบบหลักสูตรตามลักษณะหลักสูตร ซึ่งมีประโยชน์ในการใช้วิธีการเชิงระบบ ซึ่งอาจเน้นไปที่แผนงาน (Product) หรือเน้นกิจกรรมและผลกระทบ (Process) ที่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน แบบจำลองการออกแบบหลักสูตรมีอยู่หลากหลาย ทั้งที่เป็นแนวทางเชิงเทคนิค (Technical approach) และแนวทางที่ไม่ใช่เชิงเทคนิค (Non-technical approach) รวมทั้งแบบจำลองที่เน้นประสบการณ์หรือการวิพากษ์สังคม (The experiential and social critical models) ทั้งนี้ ควรเลือกให้เหมาะกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ซึ่งอาจเป็นหลักสูตรทั่วไปหรือหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ

4) การกำหนดจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ (Aims and Outcomes) เป็นการกำหนดคุณลักษณะที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนหลังจบหลักสูตร ในด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitudes) ตามมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สมรรถนะระดับสูง คุณสมบัติที่ต้องการของสายงาน หรือเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติและนานาชาติ

5) การจัดระบบโครงสร้างหลักสูตร (Curriculum Organization and Structure)

ประกอบด้วย

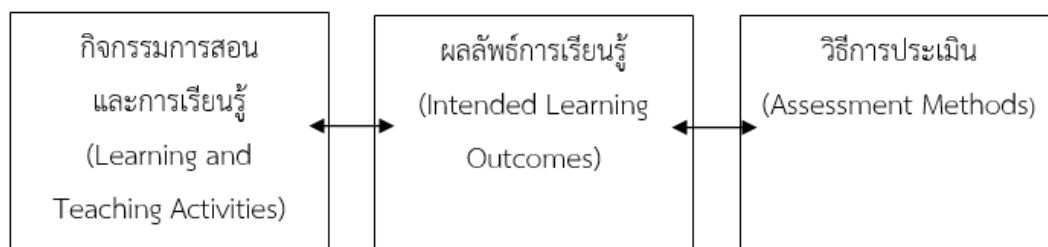
(1) การกำหนดขอบเขตเนื้อหา (Scope content) อาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาบทเรียน เพื่อจัดเตรียมเนื้อหา ซึ่งอาจดำเนินการลดเนื้อหา บูรณาการรวมหรือเชื่อมโยงในลักษณะต่าง ๆ การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับคุณลักษณะ หรือเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ การประมวลเรียกคืนข้อมูล เป็นต้น

(2) การจัดเรียงลำดับความสัมพันธ์ (Sequence) จากง่ายไปซับซ้อน การจัดเรียนรู้ที่จำเป็นต้องเกิดขึ้นก่อน การแบ่งหมวดหมู่การใช้การสืบเสาะ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การสร้างแนวคิด เป็นต้น รวมทั้งการเรียนรู้ตามระดับพัฒนาการและเรียนตามกระบวนการที่เป็นลำดับ

(3) การเชื่อมโยงต่อเนื่อง (Continuity) เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ ที่สามารถพัฒนากระบวนการทางปัญญาระดับสูง (Higher cognitive process) สมรรถนะ (Competencies) โดยใช้การประเมินที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างอิสระและมีความรับผิดชอบมากขึ้น เช่น การประเมินป้อนกลับโดยเพื่อน (Peer feedback) การประเมินตนเอง (Self-assessment)

(4) การบูรณาการ (Integration) เพื่อเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง การบูรณาการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับการบ่งชี้ถึงความก้าวหน้า (Articulation) โดยจัดทำเป็นแผนที่ และการกำหนดโดยพิจารณาความสมดุล (balance) ของการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการรู้คิด (Cognitive) ด้านจิตพิสัย (Affective) และด้านทักษะกระบวนการ (Psycho-motor) อย่างเหมาะสม

6) กำหนดวิธีการสอนและกลยุทธ์การเรียนรู้ (Teaching methods and Learning Strategies) โดยจัดเรียงวิธีการสอน กลยุทธ์การเรียนรู้ และกลยุทธ์การประเมิน ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3 การจัดเรียงวิธีการสอน กลยุทธ์การเรียนรู้ และกลยุทธ์การประเมิน

ที่มา: ปรับจาก O'Neill (2015)

การพิจารณาวิธีการสอนและกลยุทธ์การเรียนรู้ในการออกแบบหลักสูตร ควรพิจารณาให้สามารถกระตุ้นหรือเสริมพลังการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งมิติทางสังคม ชุมชนการปฏิบัติ การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนได้ฝึกการทำงาน หรือใช้ประสบการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ มีแนวคิดที่มุ่งสู่ความเป็นสากล และในปัจจุบันควรเพิ่มการเรียนรู้แบบออนไลน์หรือแบบผสมผสานด้วย

7) การกำหนดกลยุทธ์การประเมิน (Assessment and feedback strategies) เพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร การให้ข้อมูลผลการเรียนรู้โดยภาพรวม (Summative Assessment) และการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment and Assessment as learning) โดยกำหนดการใช้กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียน (In-class) การใช้ระบบการประเมินออนไลน์ (Online assessment) และการประเมินนอกชั้นเรียน (Out of class)

8) การออกแบบบทเรียนแบบผสมผสาน (Blended module design) ซึ่งพิจารณาความต้องการของกลุ่มผู้เรียนร่วมกับบริบทของการเรียนรู้ เช่น ระดับพัฒนาการ ประสบการณ์ จากนั้นพิจารณางานการเรียนรู้ที่สำคัญ ผลการเรียนรู้หรือปรับผลลัพธ์การเรียนรู้ แนวทางการประเมิน วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด การกำกับติดตามตนเอง พัฒนาประสิทธิภาพและบริหารจัดการเวลา

Johnstone & Soares (2014) อธิบายเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะสอดคล้องกับ Chappell et al. (2020) ระบุว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะมีความโดดเด่นในสองประการ ประการแรกคือ การปรับกระบวนการศึกษาใหม่ที่แสดงให้เห็นถึงความชำนาญ (Mastery) และการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะในโลกแห่งความเป็นจริง ส่วนประการที่สองคือสามารถเป็นกลวิธีหรือเครื่องมือเพื่อปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีจุดแข็งคือด้วยเป็นช่องทางในการช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพในการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยอาศัยหลักการสำคัญ ได้แก่

1) การสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถที่เป็นจุดแข็งและถูกต้อง สมรรถนะมีความสอดคล้องกับผลลัพธ์ที่คาดหวังทางวิชาการและวิชาชีพ

2) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ในจังหวะที่พลิกผันและได้รับการสนับสนุนในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้แบบ Asynchronous Learning สนับสนุนการเรียนรู้ มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียน คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้ระบบการติดตามความก้าวหน้าและความพึงพอใจเพื่อติดตามผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

3) แหล่งข้อมูลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถหาได้ตลอดเวลาและนำกลับมาใช้ใหม่ได้ โดยวัสดุจะต้องพร้อมใช้งาน มีคุณภาพสูง รวมทั้งแหล่งทรัพยากรต้องได้รับการปรับปรุง และดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ

4) กระบวนการทำแผนที่สมรรถนะรายวิชา ผลการเรียนรู้ และการประเมินผลมีความชัดเจน โดยระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับการเลือกสื่อทรัพยากรและการประเมินผล มีการตรวจสอบและสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์และการประเมินผลให้ตรงกัน

5) การประเมินผลมีความปลอดภัยและเชื่อถือได้ ซึ่งสร้างขึ้นโดยการปรึกษาหารือผู้เชี่ยวชาญภายนอก การศึกษานำร่อง และการยืนยันผลของผู้เรียน

สอดคล้องกับ CBE Thailand (2021) เสนอว่า หลักการสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย

1) หลักสูตรมีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ที่เหมาะสมตามช่วงวัย เน้นการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล (Personalization) อย่างเป็นองค์รวม (Holistic Development) เพื่อการเป็นเจ้าของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Life-Long Learning)

2) หลักสูตรเชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะและสาระการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงาน

3) หลักสูตรมีการจัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) ที่หลากหลาย และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีและธรรมชาติของผู้เรียน

4) หลักสูตรมีกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัย มีความหลากหลายและมีความยืดหยุ่น ตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน (Differentiated Instruction) บริบท จุดเน้นสถานศึกษา และชุมชนแวดล้อม

5) หลักสูตรมุ่งใช้การประเมินเพื่อการพัฒนาและสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ

จากหลักการที่ 5) ข้างต้น ทิศนา แคมมณี (2562) อธิบายองค์ประกอบของหลักสูตรสมรรถนะ คือ สมรรถนะหลัก (Core Competency) ซึ่งเป็นสมรรถนะข้ามสาระวิชา สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในสาระการเรียนรู้อย่างหลากหลาย (Content free) และสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) ซึ่งมีความสำคัญจำเป็นต่อการเรียนรู้ในสาระวิชา หรือเป็นทักษะที่สำคัญ

ในการเรียนรู้สาระวิชา ดังนั้น การออกแบบหลักสูตรสมรรถนะแตกต่างกันตามความต้องการ บริบท และลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียง อันเป็นการส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า การออกแบบหลักสูตรต้องมีการวางแผนจากศึกษาและสังเคราะห์กรอบแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ วางแผนวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บนหลักการเหตุผลที่มาจากฐานปรัชญาและจิตวิทยา และบริบทพื้นฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมที่หนุนเสริมการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย โครงสร้างเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี ที่ต้องสัมพันธ์กับการวางแผนและกำหนดแนวทางการประเมินผลอย่างถูกต้องสอดคล้องเหมาะสม

กรอบแนวคิดการออกแบบหลักสูตรและหลักสูตรรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการออกแบบที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยนำมาออกแบบหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยพิจารณาแนวคิดที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน เชื่อมโยงบูรณาการปรัชญาแนวคิด เน้นจัดการเรียนการสอนฐานตามแนวคิดหลักสูตรสมรรถนะ ในลักษณะเน้นประสบการณ์ที่สามารถสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยให้เกิดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่คาดหวังได้ โดยมีแนวทางของกระบวนการออกแบบ ได้แก่ 1) วิเคราะห์บริบท ความต้องการจำเป็น ปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) ร่างแบบจำลองหลักสูตร โดยการกำหนดหลักการของหลักสูตร กำหนดผลการเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์การปฏิบัติ กำหนดและจัดระบบโครงสร้างหลักสูตร กำหนดวิธีการสอน กิจกรรมและกลยุทธ์การเรียนรู้ และ 3) ออกแบบบทเรียนแบบผสมผสาน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยี

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

การกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ขึ้นอยู่กับลักษณะ รูปแบบหรือโครงสร้างหลักสูตร ดังกล่าวแล้วในหัวข้อที่ 1.2 การออกแบบหลักสูตร โดยนักพัฒนาหลักสูตรเสนอองค์ประกอบสำคัญ เช่น Taba (1962) เสนอการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ จากฐานล่างขึ้นบน (Grass-root approach) องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ (Objectives) 2) เนื้อหาสาระ (Subject matter) 3) การจัดการเรียนการสอน (Method and organization) และ 4) การประเมินผล (evaluation) ในขณะที่ Weinstein & Fantini (1970) เสนอการออกแบบหลักสูตรตามแนวมนุษยนิยม (Humanistic) ซึ่งเป็นการรวมพื้นฐานการพัฒนาระบบการทางปัญญา

(Cognition) กับปัจจัยจิตวิทยาสังคม (Socio psychological factor) เข้าด้วยกัน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถจัดการกับปัญหาและภาระหน้าที่ได้อย่างสำเร็จ มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับรูปแบบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ได้แก่

1) ผู้เรียน (Learners) ซึ่งมีอายุ ระดับพัฒนาการ วัฒนธรรม ลักษณะนิสัย แบบการเรียนรู้ เป็นต้น

2) สิ่งที่สัมพันธ์กับผู้เรียน (Learner concerns) และการประเมินผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจำเป็น มีความสนใจ รวมถึงอัตมโนทัศน์ (Self-concept) และภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-image)

3) การวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นกลยุทธ์ในการวิเคราะห์ตรวจสอบผู้เรียน เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการ สิ่งที่สัมพันธ์กับผู้เรียน (Concerns)

4) การจัดระบบความคิด (Organizing ideas) เป็นการเลือกหัวข้อเรื่องที่สัมพันธ์กับผู้เรียน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแนวความคิด (Concepts) และทักษะ (Skills) ที่สามารถจัดการตนเองและภาระงานได้

5) เนื้อหาสาระ (Contents) ที่เป็นสื่อในการนำไปสู่การส่งเสริมพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ ประสบการณ์ชีวิต (Life experiences) อารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติ (Attitude and feeling) และบริบททางสังคม (Social context) ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ซึ่งเนื้อหาสาระจะมีอิทธิพลต่อแนวความคิด (Concepts) ทักษะ (Skills) และคุณค่าที่ผู้เรียนยึดถือ (Values)

6) ทักษะการเรียนรู้ (Learning skills) คือทักษะพื้นฐาน (Basic skills) ของการเรียนรู้ เพื่อที่จะเรียนรู้ (Learning how to learn) โดยสามารถใช้กิจกรรมและการเสริมพลังด้วยบรรยากาศสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ซึ่งทักษะการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนจัดการกับเนื้อหาสาระและแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ได้ อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะอื่น ๆ อย่างความตระหนักรู้ตนเอง (Self-awareness) และทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Personal skills) อันเป็นทักษะที่ควรส่งเสริมด้วยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับความคิด ความรู้สึกของตนเองได้ และตระหนักรู้ว่าจะมีผลกับผู้อื่นอย่างไร

7) กระบวนการสอน (Teaching procedure) เป็นขั้นตอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดระบบความคิด การทำงาน ซึ่งควรสอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ (learning style) ของผู้เรียนด้วย

8) การประเมินผล (Evaluation the outcomes) คือการประเมินด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective domain) และการประเมินวัตถุประสงค์ (Objectives) การเรียนรู้ตามที่กำหนด

Glatthorn et al. (2019) เสนอองค์ประกอบของหลักสูตรตามระดับใหญ่-ย่อย ได้แก่

1) นโยบาย (Curriculum policies) คือการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบร่วมกันของนักการศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อให้ข้อเสนอแนะด้านนโยบายที่มีผลต่อหลักสูตรและแนวทางการนำไปปฏิบัติในโรงเรียน

2) เป้าหมายของหลักสูตร (Curriculum goals) คือผลในระยะยาวที่คาดหวังให้บรรลุความสำเร็จ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนโยบายและองค์ประกอบอื่น ๆ จากการสำรวจจากนักการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ใช้บัณฑิต พบว่าจะอยู่ในกลุ่มของทักษะ ซึ่งจัดลำดับได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ (Critical thinking skills) กลยุทธ์การแก้ปัญหาและการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ (Problem-solving strategies and effective decision-making skills) กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative-thinking processes) ทักษะการสื่อสารด้วยวาจาและการเขียนที่มีประสิทธิภาพ (Effective oral and written communication skills) พื้นฐานการอ่าน คณิตศาสตร์ และการเขียน (Basic reading, mathematics, and writing abilities) ความรู้เรื่องกาลเทศะและวิธีการใช้งานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา (Knowledge of when and how to use research to solve problems) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Effective interpersonal skills) ทักษะทางเทคโนโลยี (Technology skills) ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยที่ดี (Knowledge of good health and hygiene habits) การยอมรับและความเข้าใจในวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ที่หลากหลาย (Acceptance and understanding of diverse cultures and ethnicities) ความรู้วิธีบริหารเงินอย่างมีประสิทธิภาพ (Knowledge of how to effectively manage money) ความเต็มใจ กลยุทธ์ และความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Willingness, strategies, and ability to continue learning)

3) สาขาวิชา (Field of study) คือการแบ่งขอบและเขตประภทของประสบการณ์การเรียนรู้ให้ชัดเจน และจัดเป็นระบบตามสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน

4) โปรแกรมการเรียน (Programs of study) คือผลรวมของประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม ในสาขาต่าง ๆ ตามแนวทางรายวิชา

5) รายวิชา (Course of study) คือส่วนย่อยของโปรแกรมการเรียนและสาขาวิชา ที่ระบุช่วงเวลา เช่น ปีการศึกษา ภาคการศึกษา เพื่อรับผลการเรียนรู้

6) หน่วยการเรียนรู้ (Units of study) คือส่วนย่อยของรายวิชาที่ใช้เวลา 1-3 สัปดาห์ ซึ่งการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละระดับ ควรเริ่มจากการใช้กลยุทธ์เพื่อสร้างเป้าหมายในการเรียนรู้ ในระหว่างหน่วยมีการติดตามความก้าวหน้า การแนะนำความรู้ใหม่ ๆ การปฏิบัติ การทบทวน ตรวจสอบ และการประยุกต์ใช้ความรู้ ส่วนท้ายหน่วยการเรียนรู้ควรมีกลยุทธ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนตรวจตราว่าจะทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่วางไว้

7) บทเรียน (Lessons) เป็นชุดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ใช้เวลา 20-90 นาที โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาวัตถุประสงค์ย่อย ซึ่งการพัฒนาบทเรียนในปัจจุบัน นิยมใช้แนวทางจากการวิจัยด้านสมองและการออกแบบหลักสูตร และใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ เช่น ระบุความเหมือนความต่าง สรุปและจัดบันทึก เสริมพลังและให้การยอมรับ ให้การบ้านและแบบฝึกหัด นำเสนอที่ไม่ใช้วิธีการทางภาษา การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตั้งวัตถุประสงค์และให้ข้อเสนอแนะ สร้างและทดสอบสมมติฐาน ใช้คำถาม ชี้แนะ เป็นต้น

สำหรับนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย ได้เสนอองค์ประกอบหลักสูตรไว้สอดคล้องกัน โดยสำลี ทองทิว (2555) เสนอว่า องค์ประกอบหลักสูตรโดยทั่วไป แต่หลักสูตรจะมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือปณิธานหรือหลักการของหลักสูตร เป็นตัวบ่งชี้หรือสะท้อนให้เห็นถึงกรอบแนวคิดปรัชญาที่ผู้พัฒนาหลักสูตรยึดถือเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 2 คือเป้าหมายของหลักสูตร เป็นภาพกว้าง ๆ ที่หลักสูตรคาดว่าจะเกิดขึ้น หลังจากที่ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตร ผ่านหลักสูตรไปแล้วหรือเป็นการระบุถึงภาพรวมของคุณลักษณะที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคมส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 คือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นคุณลักษณะเฉพาะที่ต้องเกิดกับผู้เรียน ด้านความรู้ความสามารถ หรือพฤติกรรมเฉพาะ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 4 คือความรู้และมवलประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีโครงสร้างเวลาเรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เฉพาะ เป้าหมายของหลักสูตร รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ที่ไปในทิศทางเดียวกันกับหลักการและกรอบแนวคิดที่ระบุไว้ในหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 5 คือเกณฑ์ วิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนของหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) เสนอว่า หลักสูตรต่าง ๆ มีองค์ประกอบ 4 ส่วน สอดคล้องกับ Taba (1962) ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนรู้จบหลักสูตร

ประกอบด้วย ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดขั้นสูง และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ 2) เนื้อหาสาระ คือสาระการเรียนรู้ วิชาความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเรียนรู้ตามลำดับ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด 3) การจัดการเรียนรู้ คือกระบวนการใช้หลักสูตรกับผู้เรียนในเชิงบูรณาการ และ 4) การวัดและประเมินผล คือกระบวนการตรวจสอบและประเมินคุณภาพผู้เรียน และการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งพิจารณา ทวนซ้ำ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร และ อารัง บัวศรี (2542) เสนอองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ 1) เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา 2) จุดหมายของหลักสูตร 3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร 4) จุดประสงค์ของวิชา 5) เนื้อหา 6) จุดประสงค์ของการเรียนรู้ 7) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน 8) การประเมินผล 9) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรจะมีทั้งองค์ประกอบหลัก ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และมีองค์ประกอบย่อยอื่น ๆ ตามลักษณะและรูปแบบของหลักสูตร ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร

นักพัฒนาหลักสูตร	Taba (1962)	Weinstein & Fantini (1970)	Glatthorn et al., (2019)	สำลี ทองทิ้ว (2555)	วิชัย วงษ์ใหญ่(2552)	ธำรง บัวศรี (2542)	ผู้วิจัย
องค์ประกอบของหลักสูตร							
1. นโยบาย			√			√	
2. เป้าหมาย			√	√		√	
3. สาขาวิชา			√				
4. โปรแกรมการเรียน			√				
5. รายวิชา			√				
6. หน่วยการเรียนรู้			√				
7. บทเรียน/วัสดุและสื่อการเรียนการสอน			√			√	√
8. วัตถุประสงค์/จุดประสงค์การเรียนรู้	√			√		√	√
9. โครงสร้างเนื้อหาสาระ	√				√	√	√
10. การจัดการเรียนการสอน	√				√	√	√
11. การวัดและประเมินผล	√	√		√	√		√
12. ผู้เรียนและสิ่งที่สัมพันธ์กับผู้เรียน		√					
13. การวินิจฉัย		√					
14. การจัดระบบความคิด		√					
15. ทักษะการเรียนรู้		√					
16. กระบวนการสอน		√					
17. หลักการ/แนวคิด /จุดมุ่งหมาย				√	√	√	√
18. ความรู้และประสบการณ์				√			

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) หลักการ เป็นการกำหนดลักษณะเฉพาะ จากกรอบแนวคิดแนวทางที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้
- 2) ผลการเรียนรู้ เป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ที่ระบุเป็นความ สามารถและระดับการปฏิบัติที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุ

3) โครงสร้างเนื้อหา เป็นส่วนเนื้อหาสาระของตัวบทอ่านและเนื้อหาที่ใช้ในแต่ละหน่วยกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะและคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในผลการเรียนรู้ของหลักสูตร แบ่งออกเป็นหน่วยการเรียนรู้และบรรจุในรูปบทเรียนแบบผสมผสาน

4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีรูปแบบเฉพาะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ของหลักสูตร รวมทั้งกลยุทธ์การสอนและการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสม

5) สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ เป็นระบบของการบูรณาการการใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกด้วยตนเอง และเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้

6) การประเมินผล เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิผล โดยการตรวจสอบผู้เรียนว่าได้บรรลุตามผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด และรับรองหลักสูตร เพื่อสรุปผลและนำเสนอข้อมูลที่ได้รับไปใช้ในการตัดสินใจนำหลักสูตรไปขยายผลหรือปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.4 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรมีหลากหลายแนวทาง เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับพิจารณากิจกรรมและกระบวนการ เป็นกรอบแนวทาง แบบจำลองหรือรูปแบบ (Model) เป็นแบบกราฟิกหรือเป็นภาพประกอบ แสดงให้เห็นปัจจัยป้อนเข้า (Input) การเปลี่ยนแปลง (Transformation) และผลผลิต (Output) และถือว่าหลักสูตรเป็นระบบที่ประกอบด้วยระบบย่อย ซึ่งรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรหลัก ๆ ที่ปรากฏในตำราเอกสารด้านการพัฒนาหลักสูตรมีตั้งแต่ 4-7 ขั้นตอน (Ornstein & Hunkins, 2018) ประกอบด้วย 1) การประเมินผู้เรียน (Student assessment) 2) การเลือกและจัดระบบเนื้อหาสาระ (Content selection and organization) 3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Implementation) และ 4) การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) ส่วนขั้นตอนในการพัฒนามี 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Tyler; Saylor Alexander, and Lewis; Wiles and Bondi ถึง 7 ขั้นตอน เช่น แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962) ได้แก่

1) ขั้นวินิจฉัยความต้องการ (Diagnosis of needs) เป็นการระบุความต้องการจำเป็นของผู้เรียนในการเริ่มต้นการวางแผนหลักสูตร

2) ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ (Formulation of objectives) เป็นการระบุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3) **ชั้นเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of content)** เนื้อหาสาระของหลักสูตรจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content's validity) และมีนัยสำคัญที่ได้รับการตรวจสอบ

4) **ชั้นจัดระบบเนื้อหาสาระ (Organization)** การจัดเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามลำดับ โดยพิจารณาความพร้อมของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจและอื่น ๆ

5) **ชั้นเลือกสรรประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences)** เป็นการเลือกวิธีการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับผู้เรียน และเนื้อหาสาระ

6) **ชั้นจัดระบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Organization of learning activities)** เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ

7) **ชั้นประเมินผล (Evaluation)** เป็นการตรวจสอบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในแผนหรือไม่ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมกันประเมิน ทั้งผลที่เกิดขึ้นและกระบวนการ

Kim (2015) เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการดูแลระบบ ดิจิทัล 3 แนวทางหลัก คือ 1) การกำหนดสมรรถนะ (Identifying competencies) 2) การเชื่อมโยงสู่รายวิชา (Linking competencies to course) และ 3) การประเมินสมรรถนะในรายวิชา (Assessing competencies in curriculum) ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา ทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standard) จากสถาบัน องค์กรต่าง ๆ สายงานวิชาชีพ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นกรอบทฤษฎี ใช้เป็นแนวทาง กระบวนการ ขั้นตอน ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดทักษะ ระบุสมรรถนะหลัก สมรรถนะย่อย ระดับการปฏิบัติที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุ และเป้าหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 นำระดับการปฏิบัติ (Performance statement) มาออกแบบหลักสูตร โดยกำหนดเป็นผลการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และสร้างสรรค์การเรียนการสอนที่ตอบสนองตามระดับนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลประสิทธิภาพหลักสูตรในการสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียนในระดับต่าง ๆ

ส่วน Ornstein & Hunkins (2018) เสนอว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการศึกษา จึงได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ ดังนี้

1) การออกแบบหลักสูตรและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2) การปรับปรุงเนื้อหาสาระ เอกสารตำรา รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะและกลยุทธ์

3) การสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยใช้วิธีการเรียนการสอน

(1) พิจารณาและกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน เช่น เนื้อหาสาระที่สำคัญ สื่อวัสดุส่งเสริมการสอนของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียน

(2) เลือกใช้/จัดทำกลยุทธ์การเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

4) ประเมินผลด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย และสังเคราะห์ข้อมูล

นอกจากนี้ ยังมีการรวมแนวคิดที่เสนอให้เพิ่มจุดเน้นในการพัฒนาเกี่ยวกับมาตรฐานการทดสอบของ Glatthorn et al., (2019) ซึ่งได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ดังนี้

1) ทบทวนหลักการและเหตุผล เป้าหมาย ระยะเวลา

2) ประเมินความต้องการของผู้เรียน

3) ระบุความต้องการจำเป็น เป้าหมาย กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์

4) พิจารณาจัดเรียงวัตถุประสงค์หลักและย่อยอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างหน่วยประสบการณ์การเรียนรู้

5) แต่ละวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์

6) เลือกสื่อวัสดุการเรียนการสอน ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

7) ระบุวิธีการเรียนการสอนที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และประเมินผลได้

8) พิจารณาอย่างเป็นระบบ จัดทำในรูปของคู่มือหลักสูตร

สำลี ทองทิว (2555) เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาบริบทสังคม 2) การกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและวางกรอบการพัฒนาหลักสูตร 3) การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตร 4) การเลือกสรรเนื้อหาสาระที่ลุ่มลึก ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตอบสนองกรอบแนวคิด 5) การกำหนดเกณฑ์การประเมิน สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และการรายงานผลการประเมินหลักสูตร

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561: 24) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) 2) กำหนดเนื้อหาสาระ (Contents) 3) กำหนดระเบียบวิธีการสอน (Methods) 5) กำหนดแนวทางการประเมินผล (Evaluation) สอดคล้องกับ มารุต พัฒนาผล (2562) ได้สังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ 4) การประเมินหลักสูตร

ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2564: 153-155) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโดยขั้นตอนในการพัฒนา ได้แก่ 1) วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน 2) กำหนดลักษณะและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เลือกและจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ 4) กำหนดแนวทางในการประเมินผล 5) ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร 6) นำหลักสูตรไปใช้ 7) ประเมินหลักสูตร รับรองหลักสูตร และ 8) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

จากการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร จะเห็นได้ว่าขั้นตอนหลัก ๆ ในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การออกแบบและจัดระบบความรู้และประสบการณ์ ก่อนนำหลักสูตรไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริง และการประเมินผลหลักสูตรซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และการตรวจสอบกระบวนการเพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนาเป็นวงจรตามลำดับขั้นตอน ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรจากรูปแบบที่นักพัฒนาหลักสูตรได้เสนอไว้ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 การกำหนดผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การออกแบบหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การจัดระบบโครงสร้างเนื้อหา

ขั้นที่ 5 การสร้างสรรค์การเรียนการสอนแบบผสมผสาน

ขั้นที่ 6 การประเมินผลและรับรองหลักสูตร

สามารถนำเสนอผลการสังเคราะห์ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

Taba (1962)	Kim (2015)	Ornstein & Hunkins (2018)	Glatthorn et al. (2019)	ลำลี ทองทิว (2555)	ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561)	มารุต พัฒผล (2562)	ชนสิทธิ์ ลิขิต์สูงเนิน (2564)	สรุปรูปแบบการ พัฒนาหลักสูตรของ ผู้วิจัย
2. กำหนด วัตถุประสงค์ (Formulation of objectives)	2. กำหนด ทักษะ ระบุ สมรรถนะ หลัก สมรรถนะ ย่อย ระดับ การปฏิบัติที่ ผู้เรียนจะต้อง บรรลุ และ เป้าหมายของ หลักสูตร	1. วิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์หรือ เป้าหมายการ เรียนรู้	3. กำหนด วัตถุประสงค์ที่จะ นำไปสู่ผลลัพธ์ การ เรียนรู้ที่พึง ประสงค์	3. กำหนด วัตถุประสงค์ เฉพาะของ หลักสูตร	1. กำหนด วัตถุประสงค์ (objectives)		2. กำหนดลักษณะ และจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	ขั้นที่ 2 กำหนด ผลการเรียนรู้ ระดับความสามารถ ผู้เรียนจะต้องบรรลุ
	3. ออกแบบ หลักสูตร					2. ออกแบบ หลักสูตร		ขั้นที่ 3 ออกแบบ หลักสูตร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

Taba (1962)	Kim (2015)	Orntein & Hunkins (2018)	Glatthorn et al. (2019)	ลำลี ทองทิว (2555)	ไพฑูริย์ สิ้นลาร์ตัน (2561)	มารุต พัฒผล (2562)	ชนสิทธิ์ ลิขสิทธิ์สูงเนิน (2564)	สรุปรูปแบบการ พัฒนาหลักสูตรของผู้วิจัย
3. เลือกเนื้อหาสาระ (Selection of content) 4. จัดระบบเนื้อหาสาระ (Organization)	2. ปรับปรุงเนื้อหาสาระ เอกสารตำรา รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะและกลยุทธ์	4. พิจารณาจัดเรียงวัตถุประสงค์หลัก และย่อยอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างหน่วยประสบการณ์การเรียนรู้	4. เลือกสรรเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์กับหลักสูตร	2. กำหนดเนื้อหาสาระ (contents)	3. เลือกและจัดเนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ 4. กำหนดแนวทางการประเมินผล		5. ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร	
5. เลือกสรรประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences)	3. สร้างการเปลี่ยนแปลงโดยใช้วิธีการเรียนการสอน	3. สร้างการเปลี่ยนแปลงโดยใช้วิธีการเรียนการสอน	5. แต่ละวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์	4. เลือกสรรประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตอบสนองกรอบแนวคิด	3. กำหนดระเบียบวิธีการสอน (Methods)	3. การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ	6. นำหลักสูตรไปใช้	ขั้นที่ 5 การสร้างสรรค การเรียนการสอน

1.5 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

การจัดการเรียนการสอนในยุคการเรียนรู้ดิจิทัลและกระแสดยุค VUCA ต้องปรับจากการสอนการรู้หนังสือ (Literacy) ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นทักษะการประมวลผลข้อมูล (Processing) และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล มาเป็นความรอบรู้ในการอ่านเพื่อสร้างความรู้ใหม่และตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ที่ได้มา เพื่อใช้พัฒนาเป็นแนวทางที่ถูกต้องและเครื่องมือในการนำทางให้พ้นจากความสับสนคลุมเครือ (Ambiguity) รวมทั้งสามารถจัดการกับความสลับซับซ้อน (Complexity) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้อ่านดิจิทัลที่มีความสามารถในการ “ทำได้ แบบไม่รู้ตัว” จึงมีจุดเน้นในแง่มุมของทักษะ (Skills angle) ที่เสริมจุดแข็ง (Strengthen) ของผู้เรียนที่ช่วยนำทางการเรียนรู้ในโลกแห่งข้อมูลข่าวสาร ที่ผู้เรียนจะต้องเข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัล รู้เท่าทันวิธีการใช้ทักษะการอ่านดิจิทัลที่ซับซ้อนบนความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ ภูมิสังคม และเพศสภาพ เป็นต้น ครูผู้สอนจึงต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการเทคโนโลยีในสภาพแวดล้อมดิจิทัล (OECD, 2021)

ในบริบทของการเรียนรู้ที่ปรับกระบวนทัศน์ใหม่เป็นการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา เกิดความท้าทายใหม่ ๆ ให้คิดค้นหาวิธีการที่ทำให้ผู้คนในทุกช่วงวัย มีส่วนร่วมในการกระตุ้นประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในสถานที่ตั้งหลัก ๆ เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ เพราะสังคมโลกที่เชื่อมโยงถึงกันนั้นกว้างใหญ่มากขึ้น นอกจากนี้ประชากรกลุ่มนักศึกษาซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงและสร้างสมดุลระหว่าง การศึกษา การงาน และชีวิตครอบครัว กลายเป็นประเด็นสำคัญ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะปรับระบบการเรียนการสอนให้ขึ้นอยู่กับสถานที่และเวลาน้อยลงและปรับปรุงความยืดหยุ่นในวิธีการเรียนรู้มากขึ้น (Lakhal, Bateman, & Bédard, 2017) และในบริบทนี้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสามารถตอบโจทย์ในการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางการศึกษา (Education Landscape) ให้กว้างขวาง ยืดหยุ่น และผู้เรียนจำนวนมากเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น (Annelies et al., 2020)

จากความต้องการจำเป็นของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ ที่ส่งผลกระทบให้การจัดการศึกษาทั่วโลกเร่งรัดให้มีการออกแบบและจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเครื่องมือ (Tools) ในการเรียนรู้ที่กว้างขวางมากขึ้น ฝึกฝนและเตรียมพร้อมตนเองในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในสังคมฐานความรู้ พร้อมเสริมศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Fareen, 2020) เพื่อตอบโจทย์ความต้องการเหล่านี้ การออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานจึงได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้น ด้วยการ

จัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เรียกว่า Hybrid Instruction เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในเวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกัน แบบซิงโครนัส (Synchronous) หรือคนละเวลาคนละสถานที่กันแบบอะซิงโครนัส (Asynchronous) หรือการจัดการเรียนการสอนที่มีการออกแบบวางแผนอย่างรอบด้าน เพื่อผสมผสานระหว่างการสอนในชั้นเรียนแบบเดิม (Face to Face) และกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning) ในลักษณะชั้นเรียนแบบผสม โดยรวมเอารูปแบบการสอนที่ดีทั้งสองแบบเข้าด้วยกัน ผู้สอนจึงต้องปรับเนื้อหาในชั้นเรียนโดยเฉพาะสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นผ่านการมอบหมาย “การเรียนรู้เชิงรุก” เพิ่มเติม เช่น กรณีศึกษา การทดสอบตนเอง บทเรียนช่วยสอน และโครงการกลุ่มออนไลน์ Park, Martin & Lambert, 2019)

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Instruction) จึงเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ส่วนบุคคล จากการนำองค์ประกอบการเรียนรู้แบบอะซิงโครนัส (Asynchronous) เช่น แบบฝึกหัดออนไลน์ วิดีโอสอนที่บันทึกไว้ล่วงหน้า เพื่อรองรับการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเห็นหน้ากัน เมื่อวางแผนไว้อย่างดี การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน จึงเป็นการรวมเอาแง่มุมที่ดีที่สุดของการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ออนไลน์เข้าด้วยกัน ในขณะเดียวกันก็ทำให้การจัดการศึกษาทั่วถึงและเป็นไปได้มากขึ้นสำหรับนักเรียนจำนวนมาก เพื่อให้การเรียนรู้แบบผสมผสานประสบความสำเร็จ องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนจึงต้องได้รับการปรับแต่งให้เข้ากับรูปแบบการเรียนรู้ในบริบทต่าง ๆ ของผู้เรียน (O' Byrne & Pytash, 2015; Saichaie, 2020)

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าการพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบัน นักพัฒนาหลักสูตรได้รับการเสนอให้พิจารณาใช้สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย เนื่องจากการเรียนรู้จากสื่อที่หลากหลายในเวลาเดียวกัน (Synchronous) คนละเวลา (Asynchronous) ทั้งในระบบออนไลน์ (Online) หรือแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ตามสัดส่วนที่กำหนด สามารถจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้เชิงรุกด้วยตนเองเป็นรายบุคคล หรือเรียนรู้ร่วมกันแบบกลุ่ม (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551; ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2561; Anita, Post & Dean, 2021) สอดคล้องตามที่ Linder (2017) การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนใช้ศาสตร์การสอนที่หลากหลายเพื่อสนองตอบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยมีจุดเน้นที่รูปแบบการสื่อสารและการแบ่งปันแหล่งข้อมูลความรู้ ครูผู้สอนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ในหลายรูปแบบ เช่น การพัฒนาบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Course) ที่เอื้อให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) การเรียนผ่านเครือข่าย

อินเทอร์เน็ต (E-Learning) ต่าง ๆ ตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง (Khlaisang & Songkram, 2017) ประการสำคัญ ช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้รอบด้าน ทั้งการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ (Processes) การประเมินผลความก้าวหน้า (Progress) การประเมินความสามารถในการปฏิบัติ (Performance) การประเมินผลลัพธ์ (Product) การประเมินผลการสะท้อนคิดหรือผลการบันทึกผลการเรียนรู้ (Portfolio) (อุทิศ บำรุงชีพ, 2557; Educator Center, 2021)

ในแบบจำลองการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ Flipped Learning เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหา เช่น การดูวิดีโอการสอนที่บันทึกไว้ล่วงหน้า เอกสารการอ่าน (เช่น สารระการการเรียนรู้ บทความวิจัย) รวมทั้งการประเมินให้เสร็จสิ้น (เช่น แบบทดสอบการอ่าน) มากกว่าการอ่านเนื้อหาก่อนเข้าร่วมชั้นเรียน โดยหลักการพื้นฐานเน้นที่การคิดขั้นต่ำ (LOT) ที่ใช้กระบวนการทางปัญญาเพื่อให้จำแนกคิด ข้อเท็จจริง และทฤษฎีได้ จากนั้นในช่วงเวลาเรียนรู้ แทนที่จะบรรยายให้ครอบคลุมเนื้อหา อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมเชิงรุกและการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมกระบวนการทางปัญญาขั้นสูง (HOT) กิจกรรมเหล่านี้เน้นการวิเคราะห์และประเมินผลที่ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งแสดงให้เห็นแล้วว่าช่วยเสริมผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (Mayhew et al., 2016) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน จึงเน้นการออกแบบแหล่งเรียนรู้ (Resources) เพื่อใช้การเรียนรู้แบบออนไลน์ส่งเสริมการเรียนรู้ปกติ มีหน่วยงาน นักการศึกษา เสนอแนวทาง ขั้นตอน และกิจกรรมที่ช่วยเสริมการเรียนรู้ไว้ในแต่ละโหนดอย่างน่าสนใจ เพื่อจัดการเทคโนโลยีให้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของผู้เรียนสำหรับการนำเสนอและแบ่งปัน การแสดงหรือสาธิต การอภิปราย การเรียนรู้ร่วมกันและการตรวจสอบความเข้าใจ การสร้างทีมเรียนรู้ และการสร้างระบบช่วยเหลือดูแลผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้แบบผสมผสาน (HL) จึงเป็นการกำหนดการใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนเวลาที่นั่งในชั้นเรียน ส่งเสริมสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Linder, 2017) เช่น หากชั้นเรียนสามหน่วยพบสามครั้งในระหว่างสัปดาห์ ช่วงเวลาเรียนหนึ่งช่วงคือแทนที่ด้วยการสอนหรือกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเสริมนอกชั้นเรียน มีการแบ่งชั่วโมงอย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างกันไปตามหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้ (Moskal 2017)

สอดคล้องกับ Beatty (2019) เสนอไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน มีประโยชน์สำหรับผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้มากขึ้น ทำให้การเรียนรู้ไม่ต้องจำกัดหรือจบลงเพียงในชั้นเรียนเท่านั้น ผู้เรียนและผู้สอนสามารถร่วมกำหนดตารางการ

เรียนการสอนในแต่ละช่วงวันได้ในเวลาที่ตกลงร่วมกัน และยังมีสื่อ เครื่องมือ และแหล่งเรียนรู้ที่กว้างขวางที่เพิ่มพลังและโอกาสในการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ โดยมีหลักการการทำงานสำคัญคือการจัดให้มีทางเลือกในการเข้าร่วมหลายโหมด (Modes) ผู้เรียนเข้าถึงได้เท่าเทียมกัน ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีและการใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลดิจิทัล ทั้งนี้ ได้เสนอการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ซึ่งผู้วิจัยนำมาปรับใช้ในงานวิจัยนี้ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินโอกาสและความท้าทาย (Assess the opportunities and challenge) เป็นการประเมินก่อนการออกแบบเพื่อวิเคราะห์โอกาสด้านการได้รับประโยชน์ (Benefits) หรือความท้าทายที่อาจเกิดขึ้น กล่าวคือ เป็นการตอบคำถามว่า ทำไม (Why) แนวทางการจัดการเรียนการสอนนี้จึงต้องมีการนำมาใช้ในคณะหรือหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เนื่องจากจะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายและการสนับสนุนด้านเครื่องมือ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์และปรับปรุงผลลัพธ์การเรียนรู้ (Analyze or modify expected student learning outcomes) เป็นการจัดทำรายการเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้และภาระงาน เพื่อพิจารณาว่าควรจัดการเรียนรู้โดยใช้โหมดการทำงานใด เช่น หากต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการแนวคิดเชิงลึก ควรใช้รูปแบบ Face to Face กิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อย หรือใช้การสนทนาอภิปรายผ่านออนไลน์ในเวลาเดียวกัน (Synchronous) แต่หากเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรเลือกแบบคนละเวลา (Asynchronous) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Plan student activities) เป็นการวางแผนเกี่ยวกับเนื้อหาและปฏิสัมพันธ์ (Content and interaction) ผู้สอนเลือกเนื้อหา พัฒนาช่องทางสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนและการสอน มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่ระบุแหล่งเรียนรู้ (Resources) ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ในแต่ละบริบท

ขั้นตอนที่ 4 เตรียมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Prepare to assess learning outcomes) เป็นการเตรียมเทคนิคและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้หลายโหมดตามสภาพจริง แต่ต้องมีการประเมินแบบเดียวกัน เช่น การทดสอบ การใช้คำถามจากการสุ่มของกลุ่ม การประเมินผลการทำงาน การนำเสนองาน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินเพื่อทบทวนผล (Evaluate the return on expectations) ผู้สอน ประเมินเทียบกับผลที่กำหนดหรือคาดหวัง โดยระบุถึงความต้องการจำเป็น การวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากการศึกษาเอกสารและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction) เป็นแนวคิดและรูปแบบในการจัดการเรียนรู้หลายโหมด ขึ้นอยู่กับเป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Goals) หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Objectives) การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้แบบชั้นเรียนปกติกับการเรียนรู้ออนไลน์ ทำงานหนุนเสริมกันอย่างบูรณาการ และปรับเหมาะกับการเรียนรู้ โดยเฉพาะโหมดของ Asynchronous ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร ต้องมีการจัดการในเรื่องของสัดส่วนเวลา ลำดับงาน แหล่งเรียนรู้ ทั้งของครูผู้สอน และการสร้างแนวทางให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง การจัดระบบและบูรณาการเทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกด้วยตนเองและอภิปัญญา

1.6 การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญที่เชื่อมโยงมากับการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการดำเนินการต่อเนื่อง มีการตรวจสอบ (Prove) ตั้งแต่ก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ และหลังการใช้หลักสูตรเพื่อปรับปรุงแก้ไข (Improve) ให้ดียิ่งขึ้น โดยการพิจารณาหลักสูตรก่อนหน้าและการออกแบบการเรียนการสอน ซึ่งใช้การวิพากษ์จากข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นเอกสาร (Document) แผน (Plans) และการปฏิบัติ (Action) ทั้งของครูคือ คุณภาพการสอน และผลที่เกิดกับนักเรียนคือคุณภาพการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันการประเมินหลักสูตรมีความท้าทายมากขึ้น เพราะอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลง (Transformative time) ที่มีเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญ ในทางเดียวกันจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะ สมรรถนะ กระบวนการทางปัญญาขั้นสูงมากขึ้นตามกระแสและความซับซ้อนแห่งยุคสมัยของสังคม ที่มีการกำหนดเป็นมาตรฐานและความรับผิดชอบในการปฏิบัติ การประเมินหลักสูตรจึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่ทำให้สามารถเข้าถึงหลักสูตรและการเรียนการสอนที่บริหารจัดการและพัฒนาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Ornstein & Hunkins, 2018)

อาจกล่าวได้ว่า การประเมินหลักสูตรฉายให้เห็นถึงผลของการวางแผน การออกแบบ และพัฒนา การบริหารจัดการในการนำหลักสูตรไปใช้ จากการพิจารณาคุณค่าของชุดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มในแต่ละช่วงปี (Program of study) ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือ

สาขาวิชา (Field of study and course of study) ในระดับต่าง ๆ เหล่านี้ โดยมีกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การตัดสินใจในเชิงคุณค่า (Value judgments) ของหลักสูตรทั้งคุณค่าภายใน (Merit) และคุณค่าภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีมิติต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) การรายงานผลการประเมินต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และนำผลการประเมิน มาประกอบการพิจารณาการปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิกการใช้หลักสูตร (มารุต พัฒผล, 2562; Glatthorn et al., 2019)

จากแนวคิดของรูปแบบการประเมินประสิทธิผลหลักสูตรของ Bradley's Effectiveness Model (อ้างถึงใน Glatthorn et al., 2019) ซึ่งเสนอกรอบการพิจารณาตามตัวบ่งชี้จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความต่อเนื่องของหลักสูตรแนวตั้ง (Vertical curriculum continuity) 2) ความต่อเนื่องของหลักสูตรแนวนอน (Horizontal curriculum continuity) 3) การเรียนการสอนตามหลักสูตร (Instructional based on curriculum) 4) ความสำคัญของหลักสูตร (Curriculum priority) 5) การมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง (Board involvement) 6) การวางแผนระยะยาว (Long-range planning) 7) การตัดสินใจที่แน่ชัด (Decision-making clarity) 8) ปฏิสัมพันธ์เชิงบวก (Positive human relationship) 9) แนวทางการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (Theory to practice approach) และ 10) แผนการปรับเปลี่ยน (Planned change) ซึ่งตัวบ่งชี้เหล่านี้ช่วยสะท้อนลักษณะการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ในทุกระดับตั้งแต่ใหญ่ไปย่อย เช่น การประเมินการออกแบบเนื้อหาสาระการเรียนรู้รายวิชา เป็นต้น และเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรที่นิยมใช้แพร่หลายรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย โดย ศิริชัย กาญจนวาสี (2564) เสนอว่าแนวคิดการประเมินหลักสูตร มี 4 แนวคิด ได้แก่ 1) การประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) และการประเมินสรุปรวม (Summative evaluation) 2) การประเมินอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Formal and Informal evaluation) 3) การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกและการประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (External and Internal evaluator) และ 4) การประเมินผลทั้งหมดและการประเมินตามจุดมุ่งหมาย (Goal free and Goal-based evaluation) ซึ่งรูปแบบการประเมินหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มรูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ (Goal attainment-based model) เช่น รูปแบบการประเมินของ Tyler มุ่งตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน รูปแบบการประเมินของ Hammond เน้นการตรวจสอบว่าหลักสูตรบรรลุเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

และรูปแบบการประเมินของ Cronbach เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทัศนคติ กระบวนการเรียนรู้ เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน เป็นต้น

2) กลุ่มรูปแบบการประเมินที่เน้นเกณฑ์เป็นสำคัญ (Criterion-Based Model) ทั้งเกณฑ์ภายในที่ประเมินกระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยในการดำเนินการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าประสงค์ และวัตถุประสงค์ และเกณฑ์ภายนอก เช่น รูปแบบการประเมินของ Scriven เน้นการประเมินตัดสินคุณค่า (Merit, Worth, Value) และความสำคัญ (Significance) ของสิ่งที่มุ่งประเมินเมื่อเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) และรูปแบบการประเมินของ Stake ซึ่งไม่ได้เชื่อว่าผลสำเร็จของหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่เป็นผล (Outcomes) เท่านั้น แต่ต้องยึดเกณฑ์เป็นหลักในการพิจารณาด้วย เป็นต้น

3) กลุ่มรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจเป็นสำคัญ (Decision-Based Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดจากดำเนินการใช้หลักสูตรจริง กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เช่น รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam เน้นกระบวนการที่เป็นระบบ พิจารณาคุณภาพและคุณค่า (Merit and Worth) และความสำคัญ (Significance) ของสิ่งที่มุ่งประเมินเพื่อใช้ในการตัดสินใจ (Decision making) และรูปแบบการประเมินของ Provus ที่มุ่งการประเมินเพื่อตัดสินใจว่าหลักสูตรที่ดำเนินการใช้อยู่ นั้น ควรจะปรับปรุงแก้ไข จะดำเนินการต่อหรือยกเลิกการใช้หลักสูตร เป็นต้น (มารุต พัฒนา, 2561; Orstein & Hunkins, 2018)

แนวคิดการประเมินหลักสูตรข้างต้นสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2561) เสนอว่าการพิจารณารูปแบบการประเมินหลักสูตร จำเป็นต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของรูปแบบให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน จากนั้นพิจารณากระบวนการที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และพิจารณาว่าผลผลิตที่ได้จากการใช้รูปแบบนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งการประเมินที่ทำให้เห็นทิศทางการดำเนินการในอนาคต โดยมีรูปแบบการประเมินทางเลือก ได้แก่ การประเมินเทียบกับจุดมุ่งหมาย การประเมินความสอดคล้อง การประเมินกระบวนการ ซึ่งกระบวนการโดยทั่วไปประกอบด้วย การประเมินวัตถุประสงค์ การประเมินกระบวนการที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ การเปรียบเทียบผลของหลักสูตรกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการพิจารณาแนวโน้มและทิศทางในอนาคต สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์พิจารณาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพ (Quality) และประสิทธิผล (Effectiveness) อาจรวมถึงคุณค่า (Value) ต่าง ๆ ที่สืบเนื่องมาด้วย จากศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร เล็งเห็นว่าการประเมินหลักสูตรในงานวิจัยนี้ ใช้แนวทางการประเมินที่เน้น

จุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรบรรลุผลตามที่กำหนดไว้หรือไม่ เก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน ทั้งด้านความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ด้านความคิดเห็น เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ซึ่งอ้างอิงและปรับใช้จากเกณฑ์มาตรฐานสากล ในฐานะผลลัพธ์ของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร คือความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1.7 การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร จะเห็นได้ว่าการศึกษาด้านความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรเมื่อดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร เป็นอีกขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อพิจารณาด้านองค์ประกอบของหลักสูตรร่วมกัน ทั้งในส่วนของผู้พัฒนาหลักสูตร ผู้ใช้หลักสูตร และผู้รับบริการ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำรวจเกี่ยวกับความคิด มุมมองความเห็น ความรับรู้ ความเข้าใจ การตอบสนองต่อนวัตกรรม (Barus et al., 2021) สอดคล้องกับ OECD (2021) ได้เสนอเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน อันนับเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการตัดสินใจและการตัดสินใจดำเนินการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรในวงรอบถัดไป เช่น การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะ สมรรถนะที่ได้รับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการเวลา ทรัพยากรการเรียนรู้ คุณภาพของนวัตกรรมที่นำมาใช้ ความยืดหยุ่นของหลักสูตร และตอบสนองความต้องการที่เหมาะสมตามระดับความรู้ความสามารถ คุณค่า ประโยชน์ที่ได้รับนำไปใช้จริงในอนาคต ตลอดจนระบบนิเวศการเรียนรู้ในการทดลองใช้หลักสูตร เหล่านี้เป็นต้น

Hornstein (2017) เสนอไว้ว่า โดยส่วนมากการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียน โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะใช้การวิธีการวัดผลแบบประมาณค่า ตั้งแต่ 5-7 ระดับ ซึ่งจะต้องมีการระบุสิ่งที่ต้องการประเมินที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผลการประเมินความคิดเห็นที่ต้องการมาใช้เป็นสารสนเทศที่นำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับตัวอย่างงานวิจัยของ เอกนถน บางท่าไม้ และคณะ (2560) ระบุว่า การประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร มีการกำหนดขอบเขตการประเมินในด้านต่าง ๆ และใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับ พัชรพร ศุภกิจ (2562) ได้มีการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษา ในด้านเนื้อหา วิทยากร กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การประเมินและประโยชน์ที่ได้รับ ในขณะที่ วรรณิษา ไวยฉายี (2563) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษศึกษา มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์ ซึ่งมีการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการกำหนดประเด็นในการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียน เช่น ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย หัวข้อการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความทันสมัยของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื้อหาวิชาตรงกับความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนสอดแทรกและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม เนื้อหาเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน เป็นต้น ส่วนด้านการเรียนการสอน เช่น วิธีการสอนสัมพันธ์กับเนื้อหา วัตถุประสงค์ และการวัดประเมินผล มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่น่าสนใจ มีความหลากหลาย มีการสรุปเนื้อหาสาระสำคัญหลังการสอน มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดี เป็นต้น

สรุปได้ว่า การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญที่แสดงผลสะท้อนที่ป้อนกลับให้พัฒนาหลักสูตร ได้มีการตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร จากการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบของหลักสูตร โดยพัฒนาเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผล เกณฑ์การพิจารณาอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งในการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการศึกษาเพื่อนำไปใช้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริม ในด้าน 1) ความรู้ 2) ผู้สอน/วิทยากร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) สื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล 5) ประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมของเวลา โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

ธนชพร พุ่มภชาติ (2563) วิจัยการพัฒนาหลักสูตรวรรณกรรมเพื่อเสริมสร้างการเข้าถึงความรู้สึนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรวรรณกรรมเพื่อเสริมสร้างการเข้าถึงความรู้สึนึกคิดของผู้อื่น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในระยะที่ 1 พบว่า คุณลักษณะการเข้าถึงความรู้สึนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ (1) การเข้าใจ ความรู้สึกและการแสดงออกของผู้อื่น (2) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และ (3) การสนองตอบอย่างเหมาะสม ส่วนระยะที่ 2 พบว่า หลักสูตรวรรณกรรมเพื่อเสริมสร้างการเข้าถึงความรู้สึนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม โดยประยุกต์แนวคิดการวิจัยวัจกรวรรณกรรม การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้เชิงประจักษ์เพื่อความฉลาดรู้ เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ตามประเภทของวรรณกรรม ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่องสั้น นวนิยาย และกวีนิพนธ์ แต่ละหน่วยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน (2) การเรียนรู้วรรณกรรมโดยประยุกต์แนวคิดวัจกรวรรณกรรม (3) การเชื่อมโยงความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ (4) การสะท้อนคิด และระยะที่ 3 พบว่า ประสิทธิผลของหลักสูตร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพัฒนาการการเข้าถึงความรู้สึนึกคิดของผู้อื่นสูงขึ้นตามช่วงระยะเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร ทั้งด้านครู ด้านการจัดกิจกรรม ด้านสื่อ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านเวลา

มะลิวรรณ งามยิ่ง (2563) วิจัยและพัฒนาหลักสูตรความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พัฒนาหลักสูตรและศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงอย่างมีจุดมุ่งหมาย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา หลักสูตรความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา แบบประเมินประสิทธิภาพโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ แบบบันทึกผลความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และแบบประเมินความ

พึงพอใจต่อหลักสูตร ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร และประเมินประสิทธิภาพของโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความสอดคล้อง IOC ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้และการประเมินผลหลักสูตร นำหลักสูตรไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง และทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง รวมใช้เวลาทดลองทั้งสิ้น 25 ชั่วโมง และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลองในขั้นตอนที่ 4 มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปเผยแพร่ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อยและ 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 เนื้อหาคณิตศาสตร์ มี 2 องค์ประกอบย่อย 2 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มี 4 องค์ประกอบย่อย 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 สถานการณ์/บริบท มี 4 องค์ประกอบย่อย 4 ตัวบ่งชี้ 2) หลักสูตรความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยเอกสาร 2 ชุด ได้แก่ เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการประเมินประสิทธิภาพในด้านความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องขององค์ประกอบในหลักสูตรพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน 3) ประสิทธิภาพของหลักสูตรความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่านักเรียนมีผลการประเมินความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์จากการบันทึกผลความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ระหว่างเรียนของทุกหน่วยการเรียนรู้เฉลี่ยในระดับดีจากการทดสอบหลังเรียนโดยแบบทดสอบ ปรากฏว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.46 ซึ่งมีค่ามากกว่าคะแนนจุดตัด (6.00) และผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในเกณฑ์ดีมีค่าเฉลี่ย 4.75 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.73

พัชรพร ศุภกิจ (2562) พัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาการประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมที่พัฒนาขึ้น และเพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริม กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 คน สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หลักสูตร

เสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขา การประถมศึกษา แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสอง ภาษา แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษา และแบบประเมิน ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1) หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษาที่ พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและ ภาษา วัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติการ จัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในชั้นเรียนและการจัดการ เรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษา ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ตามรูปแบบ ADLER ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร (A: Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร (D: Development) ขั้นตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (L: Learning Activity Management) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรเพื่อทบทวน ER: Evaluation for Revision)

2) ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า 2.1) ความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษาอยู่ในระดับดีมาก นักศึกษาสามารถออกแบบการจัดการ เรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษาได้ ซึ่งองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน เป็นไปตามแนวทางการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา และก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ตาม จุดประสงค์ 2.2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษาอยู่ในระดับดีมาก นักศึกษาสามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ถูกต้องชัดเจนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน บริหารและชั้นเรียนจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการแบบสองภาษา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นแบบ บูรณาการเนื้อหาและภาษา 2.3) ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการ จัดการเรียนรู้แบบสองภาษาอยู่ในระดับมากที่สุด

กาญจนา คุณารักษ์ (2559) พัฒนาหลักสูตรรายวิชาจริยธรรมและทักษะชีวิตสำหรับ นักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา หลักสูตรรายวิชาจริยธรรมและทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ 2) พัฒนา และหาประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาจริยธรรมและทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้น 3) ทดลองใช้หลักสูตร รายวิชาจริยธรรมและทักษะชีวิต และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลัง

การใช้หลักสูตร 4) ประเมินผลการใช้หลักสูตรรายวิชาจริยธรรมและทักษะชีวิตด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและทักษะชีวิต และประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาจริยธรรมและทักษะชีวิต เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา 4) แบบประเมินทักษะชีวิต และ 5) แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาและอาจารย์ต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาจริยธรรมและทักษะชีวิต 2) หลักสูตรจริยธรรมและทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และรายชื่อหนังสืออ่านประกอบ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร 4) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาหลังการทดลองใช้หลักสูตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงกว่าก่อนการทดลอง และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรจริยธรรมและทักษะชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นว่ามีเหมาะสมมาก

ภูริชญา เพ็ญหอม (2559) วิจัยและพัฒนาหลักสูตรการรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิดการบูรณาการเนื้อหาทั้งภาษาและการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิดการบูรณาการเนื้อหาทั้งภาษาและการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับปัญหาและสภาพจริง และระยะที่ 2 การประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยนำไปทดลองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้เวลาในการทดลอง 18 สัปดาห์ รวม 36 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดการรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก แบบสอบปากเปล่า และแบบเติมคำ จำแนกออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ แบบวัดความรู้ทางภาษาอังกฤษ และแบบวัดความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารในบริบทชีวิตจริง ผลการวิจัย สรุปได้ว่า 1) การพัฒนาหลักสูตร ได้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับรายวิชาเพิ่มเติม วิชาภาษาอังกฤษรอบรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ช่วงชั้นที่ 4 มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษ ความรู้ความสามารถในการนำ

ความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะไปใช้สื่อสารในสถานการณ์ชีวิตจริง ความใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน เกิดทักษะกระบวนการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีหลักการ 4 ประการ คือ 1) ใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เนื้อหา การคิด และวัฒนธรรม ผ่านการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อได้รับโอกาสในการเชื่อมโยงภาษาทั้ง 4 ทักษะ และวัฒนธรรมไปใช้ในประสบการณ์จริง นำไปสู่ความเข้าใจด้านภาษา เรียนรู้การใช้ภาษา และใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง 3) การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีระบบผ่านการเรียนรู้เนื้อหาและการใช้ภาษาตามธรรมชาติ นำไปสู่การเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมาย 4) การเสริมต่อการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม 2) ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ เป็นการประเมินคุณภาพเอกสารโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการประเมินอยู่ในระดับดี การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ ด้วยการประเมินการรู้ภาษาอังกฤษ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการรู้ภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินความก้าวหน้าการรู้ภาษาอังกฤษระหว่างการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความก้าวหน้าด้านความรู้ภาษาอังกฤษในภาพรวม ครั้งที่ 2 สูงกว่าครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 สูงกว่าครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 สูงกว่าครั้งที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการประเมินหลังการใช้หลักสูตร ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอยู่ในระดับดี

นงลักษณ์ แพงเรือน (2558) วิจัยและพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้นำร่อง ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรโดยนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตราษตระการคุณ จังหวัดตราด จำนวน 40 คน จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ ใช้เวลาในการทดลอง 1 ภาคเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล แบบประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลแบบรูบริกส์ แบบประเมินเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ t-test dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ (1) หลักการหลักสูตร (2) จุดมุ่งหมาย (3) สมรรถนะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล 15 มาตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะการเตรียมความพร้อมในการนำเสนอและสมรรถนะการพูดนำเสนอ (4) คำอธิบายรายวิชา (5) ผลการเรียนรู้ (6) โครงสร้างเวลาเรียน (7) หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 12 หน่วยการเรียนรู้ (8) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการทักษะทางภาษาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ (9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ (10) แนวทางการวัดและประเมินผล

2) ผลการประเมินประสิทธิผลหลักสูตร พบว่า (1) ผู้เรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลในภาพรวม ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามองค์ประกอบ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล ทั้งในด้านการเตรียมความพร้อมในการนำเสนอและการพูดนำเสนอ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด (2) ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด และ (3) ผู้เรียนร้อยละ 100 มีแนวโน้มพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลที่ดีขึ้นอย่างเป็นลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด

ภาสพงศ์ ผิวพอใช้ (2555) วิจัยการพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ และ 2) ประเมินคุณภาพหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น แบ่งเป็นการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยการนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชาวต่างชาติของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 30 คน เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะการสนทนาภาษาไทย แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้และแบบบันทึกผลการสัมภาษณ์ผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวัดก่อนและหลังการทดลองหลายครั้ง แบบอนุกรมเวลาสมมูล เพื่อศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน และใช้สถิติเชิงอ้างอิงโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเมื่อมีการวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA) ทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ

บอนเฟอร์โรนี (Bonferroni) ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ดำเนินการพัฒนาตาม 5 ขั้นตอนหลัก คือ (1) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้และจัดเนื้อหาหลักสูตร (2) การศึกษาผู้เรียน (3) การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (4) การนำหลักสูตรไปใช้ และ (5) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้จำนวน 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สวัสดิ์ (10 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ของฝากจากเมืองไทย (20 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วันนี้มีนัด (20 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 งานเลี้ยงวันเกิด (20 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ของหายได้คืน (10 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สงกรานต์เบิกบานใจ (10 ชั่วโมง) รวมทั้งสิ้น 90 ชั่วโมง 2) การประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยนำไปใช้ พบว่า คะแนนสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติรายบุคคลสูงขึ้นกว่าการประเมินครั้งก่อนหน้าทุกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างการประเมินครั้งแรกกับครั้งสุดท้าย พบว่าผู้เรียนชาวต่างชาติมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครูภาษาไทย ในการพัฒนาองค์ประกอบของหลักสูตร การพัฒนาตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร จากการสังเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน รวมทั้งการดำเนินการวิจัย กิจกรรม เครื่องมือ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน

2. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

2.1 ความหมายของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

คำว่า “ความฉลาดรู้” (Literacy) มีนิยามความหมายที่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา เช่นเดียวกับธรรมชาติของภาษาที่มีความเป็นพลวัต เพื่อสร้าง แสดง สะท้อนการเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัย ความหมายที่อ้างอิงถึงความฉลาดรู้จึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการอ่านการเขียนหรือการรู้หนังสือ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานเท่านั้น แต่หมายรวมถึงชุดความรู้ ทักษะ และกลยุทธ์สำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ของบุคคล ดังที่ พระบรมราชาโฆวาทในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในงานพระราชทานปริญญาบัตร วันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2524 ความว่า

“...ความรู้ที่นั่นสำคัญยิ่งใหญ่มาก เพราะเป็นปัจจัยให้เกิดความฉลาดสามารถและความเจริญก้าวหน้า มนุษย์จึงใฝ่ศึกษากันอย่างไม่รู้จบสิ้น แต่เมื่อพิเคราะห์ดูแล้ว การเรียนความรู้แม้มากมายเพียงใด บางทีก็ไม่ช่วยให้ฉลาดหรือเจริญได้เท่าไรนัก ถ้าหากเรียนไม่ถูกถ้วน ไม่รู้จริงแท้ การศึกษาหาความรู้จึงสำคัญตรงที่ว่า ต้องศึกษาเพื่อให้เกิด “ความฉลาดรู้” คือ รู้แล้ว สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ โดยไม่เป็นพิษเป็นโทษ การศึกษาเพื่อความฉลาดรู้ มีข้อปฏิบัติที่น่าจะยึดเป็นหลักอย่างน้อย 2 ประการ ประการแรก เมื่อจะศึกษาสิ่งใดเรื่องใดให้รู้จริง ควรจะได้ศึกษาให้ตลอดครบถ้วนทุกแง่ทุกมุม ไม่ใช่เรียนรู้แต่เพียงบางส่วนบางตอน หรือเพ่งเล็งเฉพาะแต่เพียงบางแง่บางมุม อีกประการหนึ่งซึ่งจะต้องปฏิบัติประกอบพร้อมกันไปด้วยเสมอ คือ ต้องพิจารณาศึกษาเรื่องนั้น ๆ ด้วยความคิดจิตใจที่ตั้งมั่นเป็นปกติ และเที่ยงตรงเป็นกลาง ไม่ยอมให้รู้เห็น และเข้าใจตามความเหนียวแน่นของอคติ ไม่ว่าจะป็นอคติฝ่ายชอบหรือฝ่ายชัง มิฉะนั้นความรู้ที่เกิดขึ้นจะไม่เป็นความรู้แท้ หากแต่เป็นความรู้ที่ถูกอำพรางไว้ หรือที่คลาดเคลื่อนวิปริตไปต่าง ๆ จะนำไปใช้เป็นประโยชน์จริง ๆ โดยปราศจากโทษไม่ได้...”

จากพระบรมราชาโฆวาทข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำว่า “ความฉลาดรู้” คือ การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความรู้รอบ รู้จริง ปฏิบัติได้จริง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางที่ถูกต้อง โดยมีหลักสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ความรู้รอบ และการปฏิบัติบนฐานการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

คำว่า ความฉลาดรู้ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Literacy ซึ่งมีความหมายครอบคลุมคำว่า การรู้หนังสือ การอ่านออกเขียนได้ ความสามารถในการอ่านและการเขียน แต่ในปัจจุบันนิยาม

ความหมายของคำว่า “ความฉลาดรู้ (Literacy)” ได้ขยายขอบเขตจากการอ่านออก เขียนได้ หรือ การรู้หนังสือ มาเป็น ความรอบรู้ในศาสตร์หรือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง และมีความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ และสมรรถนะ ต่อยอดเป็นความรู้ใหม่ และใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง (สมุน อมรวิวัฒน์, 2562: 12) สอดคล้องกับ ทิศนา แชมมณี (2562: 18-20) เสนอว่า ความรอบรู้ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude, Attribute) หรือเรียกรวมกันเป็น “สมรรถนะ (Competency)” ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ และเป็นส่วนหลักพื้นฐานที่ทำให้เกิดความฉลาดรู้อื่น ๆ เช่น 1) ความฉลาดรู้ในเรื่องสังคมดิจิทัลและเทคโนโลยี 2) ความฉลาดรู้ในเรื่องสังคมสมัยใหม่ 3) ความฉลาดรู้ในเรื่องคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 4) ความฉลาดรู้ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ 5) ความฉลาดรู้ในเรื่องของศิลปะ ดนตรี กีฬา และสุนทรียภาพ 6) ความฉลาดรู้ในเรื่องวัฒนธรรมและพหุลักษณะ 7) ความฉลาดรู้ในเรื่องของอารมณ์ สังคม และการอยู่ร่วมกัน 8) ความฉลาดรู้ในเรื่องของสังคม โลก และการมองอนาคต (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2562)

ในระดับสากล Montoya (2018: 2-5) ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์การนิยามความหมายของคำว่า ความฉลาดรู้ จากการสำรวจความหมายของแต่ละประเทศและการให้นิยามความหมายขององค์ระดบนานาชาติของยูเนสโก (UNESCO) โดยใช้เกณฑ์สำคัญในการประเมิน สํารวจ ได้แก่ 1) การนิยามต่อเนื่อง 2) การวัดช่วงกำหนดที่ครอบคลุมทักษะต่าง ๆ 3) การใช้สถิติยืนยัน (Psychometric Stability) และการใช้ค่าสถิติเปรียบเทียบผลวิเคราะห์การให้นิยามความหมายขององค์ระดบนานาชาติ ซึ่ง European Literacy Policy Network European Declaration of the Right to Literacy หรือ ELINET (2016) เสนอว่า ความฉลาดรู้ คือ ความสามารถที่จะอ่านออก เขียนได้ ในระดับต่าง ๆ ของบุคคล ที่มีผลต่อความเข้าใจและการสื่อสารผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ รวมถึง Digital Literacy จุดเน้นคือเป็นพื้นฐานที่มีหน้าที่นำไปสู่ทักษะอื่น ๆ ส่วน OECD: Survey of Adult Skills (PIAAC) เสนอว่า ความฉลาดรู้ คือ ความเข้าใจ ประเมินค่า การใช้และส่งเสริมการเขียนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย พัฒนาความรู้และศักยภาพบุคคล จุดเน้นการประเมินความสามารถ ศักยภาพของผู้ใหญ่ในด้านทักษะการประมวลข้อมูล การอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณ การแก้ปัญหาโดยเทคโนโลยีที่รักษาสิ่งแวดล้อม

สำหรับประเทศไทย ย้อนไปตั้งแต่ปีการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ พ.ศ. 2483 เป็นต้นมา ปรากฏร่องรอยของการให้ความหมายของคำว่า ความฉลาดรู้แตกต่างกันไปตามจุดเน้นของโครงการ ในแต่ละยุคสมัย นิยามความหมายของคำว่า ความฉลาดรู้จึงมี 4 ลักษณะตามจุดเน้น ดังนี้

1) ความฉลาดรู้ในฐานะชุดทักษะ (Literacy as an autonomous set of skills) ได้แก่ ทักษะการอ่าน การเขียน การสื่อสารแบบอัตโนมัติ

2) ความฉลาดรู้ในฐานะการประยุกต์ใช้ การปฏิบัติ และการตั้งอยู่ในการเรียนรู้ (Literacy as applied, practiced and situated) ผู้เรียนใช้ทักษะในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดหรือช่วยพัฒนาทักษะอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เน้นการนำไปใช้และปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อการเรียนรู้

3) ความฉลาดรู้ในฐานะกระบวนการเรียนรู้ (Literacy as a learning process) ผู้เรียน มีกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการสอนให้คิดเป็น การสอนให้รู้จักใช้ ข้อมูลอย่างรอบด้านในการแก้ปัญหา การอ่าน เขียน ที่มีจุดเน้นพิเศษ สอนให้สัมพันธ์กับ ชีวิตประจำวันในสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน เช่น การกินอาหาร การป้องกันโรค การจัดสิ่งแวดล้อม การ ประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ชุมชน การวางแผนครอบครัว กฎหมายใน ชีวิตประจำวัน ฯลฯ เรียกว่า การรู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ

4) ความฉลาดรู้ในฐานะตัวบท (Literacy as text) การใช้การอ่านการเขียนเป็น เครื่องมือในการเรียนรู้ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้สามารถปรับตัวได้ในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถอ่านเข้าใจ ข้อความจากเอกสารต่าง ๆ ได้ ซึ่งบทอ่าน (Texts) สัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียนทั้งในอดีต ปัจจุบัน และ อนาคต โดยเน้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์เรื่องราวเพื่อทำความเข้าใจชีวิตและอนาคตที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วม (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2551: 83-88)

ในขณะที่ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2563: 4-5) เสนอว่าปัจจุบัน อาจพิจารณาความฉลาดรู้ ได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1) ความฉลาดรู้ในฐานะ Traditional Approach ในลักษณะของ Traditional Approach นี้ ความฉลาดรู้ หมายถึง Ability to do something นั่นคือ ความสามารถที่จะทำได้ ซึ่ง เป็นการเรียนรู้ตามแนวคิดฐานสมรรถนะ ความฉลาดรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่พออ่านออกเขียนได้ หรือเข้าใจ แต่หมายถึงว่าเราจะต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องและดำเนินการในเรื่องนั้นได้ อย่างเพียงพอที่จะใช้ชีวิตร่วมกับเรื่องนั้นได้อย่างเท่าทันเป็นประโยชน์และมีคุณค่า นอกจากนั้น ความ ฉลาดรู้ยังมีระดับอีกด้วย เช่น เด็กประถมควรต้องรู้การอ่านแคไหน แตกต่างจากมัธยมอย่างไร เช่น ระดับประถมควรต้อง Learn to Read แต่มัธยม Read to Learn เป็นต้น

2) ความฉลาดรู้ในฐานะ Social Practice พ่อ แม่ คนทั่วไปและผู้ที่ไม่ใช่นักวิชาการจะมองว่า Literacy คือความสามารถในการขีดเขียนคิดคำนวณ ซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่และคนเหล่านั้นมี

ประสบการณ์โดยตรงมา แต่นักวิชาการทางด้านความฉลาดรู้รุ่นใหม่ ๆ เช่น กลุ่ม New Literacy Study มองเห็นว่าความฉลาดรู้ที่นั่นเกี่ยวข้องกับสังคมด้วย คนกลุ่มนี้มองว่าความฉลาดรู้เป็นเครื่องมือ (Community communication tools) ของกลุ่มคนในสังคม เพื่อสะท้อนความต้องการของกลุ่มเขา (For particular social purpose) พวกนี้ถือว่าการเรียนรู้ วิชาการ ตำราหรือเอกสารต่าง ๆ ต้องศึกษาให้เห็นถึงที่มา เหตุผล ความจำเป็นของผู้สร้างงานเหล่านั้นด้วย และต้องใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับเด็กที่จะเข้าใจความมุ่งมาดปรารถนาที่ซ่อนเร้นอยู่ของผู้สร้างงานนั้น

3) ความฉลาดรู้ในฐานะ Change Leader ความฉลาดรู้ในกลุ่มนี้ หมายถึง การเรียนรู้ ศึกษา เนื้อหาสาระวิชาการเพื่อความเป็นผู้นำ เพื่อให้วิชาการและความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะเป็นผู้นำมีความคิด จิตสำนึก ที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์และคุณค่าของสิ่งที่ตัวเองเกี่ยวข้อง ทักษะของกลุ่มนี้และวิธีการนี้

สรุปได้ว่า ความฉลาดรู้ (Literacy) ได้มีผู้ให้นิยามความหมายไว้อย่างหลากหลาย ในปัจจุบันหมายถึง ความรอบรู้ในศาสตร์หรือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ประกอบด้วย ความรู้ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ รวมกันเป็น “สมรรถนะการปฏิบัติบนฐานความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้และศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคลให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริงต่อตนเองและและมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคม ซึ่งความฉลาดรู้ด้านการอ่านจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความฉลาดรู้อื่น ๆ

ตารางที่ 4 สักระยะนิยามความหมายของ “ความฉลาดรู้” (Literacy)

หน่วยงานทางการศึกษา/นักการศึกษา/นักวิชาการ	ปี ค.ศ./พ.ศ.	นิยามความหมาย	ผู้วิจัย
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร	2524	การศึกษาที่ทำให้รู้รอบ รู้จริง ปฏิบัติได้จริง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางที่ถูกต้อง โดยมีหลักสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ความรู้รอบ และการปฏิบัติบนฐานการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	ความรอบรู้ในศาสตร์หรือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) เจตคติและคุณลักษณะ (Attitude, Attribute) รวมกันเป็น
หน่วยศึกษานิเทศก์	2551	ชุดของทักษะ การประยุกต์ใช้ การปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้ และการอ่านเขียนจากตัวบท	“สมรรถนะการปฏิบัติบนฐานความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ช่วยพัฒนา
สุนน อมรวิวัฒน์	2562	ความรอบรู้ในศาสตร์หรือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง และมีความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ และสมรรถนะ ต่อยอดเป็นความรู้ใหม่ และใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง	กระบวนการเรียนรู้และศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคลให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริง สร้างการเปลี่ยนแปลงต่อตนเองและการมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคม
ทิตนา แชมมณี	2562	ความรอบรู้ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude, Attribute) หรือรวมกันเป็น “สมรรถนะ (Competency)” ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้	
ไพฑูรย์ ลินลารัตน์	2563	1. Ability to do something ความฉลาดรู้ หมายถึง การเรียนรู้ การฉลาดรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง 2. Community communication tools ความฉลาดรู้ หมายถึง เครื่องมือของกลุ่มคนในสังคม 3. Change leader ความฉลาดรู้ หมายถึง การเรียนรู้ ศึกษา เนื้อหาสาระวิชาการเพื่อความเป็นผู้นำ	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หน่วยงานทางการศึกษา/นักรการศึกษา/นักวิชาการ	ปี ค.ศ./พ.ศ.	นิยามความหมาย	ผู้วิจัย
European Literacy Policy Network European Declaration of the Right to Literacy	2016	ความสามารถที่จะอ่านออก เขียนได้ในระดับต่าง ๆ ของบุคคล ที่มีผลต่อความเข้าใจและการสื่อสารผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ รวมถึง Digital Literacy จุดเน้นคือเป็นพื้นฐานที่มีหน้าที่นำไปสู่ทักษะอื่น ๆ	
Silvia Montoya	2018	ความสามารถในการระบุ เข้าใจ ตีความ สร้างสรรค์ สื่อสาร และคอมพิวเตอร์ โดยใช้การพิมพ์หรือเขียนในบริบทที่หลากหลาย รวมถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของบุคคลที่สามารถพัฒนาตนเองได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ ความสามารถและการมีส่วนร่วมในชุมชนสังคม	
OECD: Survey of Adult Skills (PIAAC)	2019	ความเข้าใจ ประเมินค่า การใช้และส่งเสริมการเขียนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย พัฒนาความรู้และศักยภาพบุคคล จุดเน้นคือการประเมินความสามารถ, ศักยภาพของผู้ใหญ่ในด้านทักษะการประมวลข้อมูล การอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณ การแก้ปัญหาโดยเทคโนโลยีที่รักษาสิ่งแวดล้อม	

ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) จากนิยามขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาเศรษฐกิจ (OECD: Organization for Economic Co-operation and Development) ซึ่งดำเนินการทดสอบความสามารถในโครงการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA (Program for International Student Assessment) ได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) โดยในปี 2018 เป็นรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ได้กำหนดนิยามของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ไว้ว่า คือ ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจ (Understanding) ใช้ (Using) ประเมิน (Evaluating) สะท้อนคิด (Reflecting) และมีส่วนร่วมกับตัวบท (Engaging) (OECD, 2019) ซึ่งนิยามดังกล่าวนี้สอดคล้องตรงกันกับโครงการสำหรับการประเมินสมรรถนะของผู้ใหญ่ระหว่างประเทศ หรือ PIAAC (The Program for the International Assessment of Adult Competencies) (Trawick, 2019) และสอดคล้องกับสมาคมระหว่างประเทศเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หรือ IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) ซึ่งดำเนินโครงการประเมินความก้าวหน้าด้านการอ่านระดับนานาชาติ หรือ PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) กำหนดนิยามของความฉลาดรู้ด้านการอ่านไว้ว่า คือความสามารถในการเข้าใจ และประยุกต์ใช้รูปแบบภาษาเขียนที่กำหนดโดยสังคม และมีคุณค่าโดยปัจเจกบุคคล ผู้อ่านสามารถสร้างความหมายได้จากข้อความในรูปแบบต่าง ๆ ผู้อ่านใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนและชีวิตประจำวันและเพื่อความเพลิดเพลิน (Mullis, & Martin, 2019)

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ ฉบับราชบัณฑิตยสภา (2562: 101) ได้ให้ความหมายของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่านว่า เป็นความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่ได้อ่าน ทั้งจากการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง สามารถแปลความ ตีความ ประเมิน และวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการส่งสารมาถึงผู้อ่านได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) (2564) เสนอว่า หมายถึง ความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้อ่าน สามารถนำไปใช้ ประเมิน สะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง และมีความรักและผูกพันกับการอ่าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย พัฒนาความรู้และศักยภาพ และการมีส่วนร่วมในสังคม สอดคล้องกับ รัชนีกุล ภิญโญภานูวัฒน์ (2560: 25) เสนอว่าหมายถึง ความสามารถในการอ่านเพื่อรู้ เข้าใจ วิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ ประเมินสิ่งที่อ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ นำไปปรับใช้ใน

ชีวิตประจำวันและการอยู่ร่วมกันในสังคมและใช้การอ่านเพื่อการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพอันเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับสูงหรือหน้าที่การงานอาชีพ

จากการเสนอนิยามความหมายของความฉลาดรู้ด้านการอ่านข้างต้น สรุปได้ว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน มีนิยามความหมายตามกรอบการประเมินการอ่าน ซึ่งเป็นการอ่านเพื่อการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทางสังคม เป็นสามารถในการอ่านเพื่อทำความเข้าใจ นำไปใช้ประโยชน์ ประเมินสะท้อนคิด รักและผูกพันกับการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพการเรียนรู้ให้สำเร็จตามเป้าหมายของบุคคล

ตารางที่ 5 สังเคราะห์นิยามความหมายของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

หน่วยงานทางการศึกษา/นักการศึกษา/นักวิชาการ	ปี ค.ศ./พ.ศ.	นิยามความหมาย	ผู้วิจัย
รัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์	2560	ความสามารถในการอ่านเพื่อรู้ เข้าใจ วิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ ประเมินสิ่งที่อ่าน จากสื่อประเภทต่าง ๆ นำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันและการอยู่ร่วมกันในสังคม และใช้การอ่านเพื่อการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพอันเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับสูงหรือหน้าที่การงานอาชีพ	การอ่านเพื่อการเรียนรู้และมี ส่วนร่วมทางสังคม โดย สามารถอ่านเพื่อทำความเข้าใจ นำไปใช้ประโยชน์ ประเมิน สะท้อนคิด รักและผูกพันกับการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้
พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ ฉบับราชบัณฑิตยสภา	2562	ความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและ สาระของสิ่งที่ได้อ่าน ทั้งจากการอ่านในใจ และการอ่านออกเสียง สามารถแปลความ ตีความ ประเมินและวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย ของการส่งสามารถถึงผู้อ่านได้อย่างถูกต้อง	ความสามารถและศักยภาพ การเรียนรู้ให้สำเร็จตาม เป้าหมายของบุคคล
สสวท.	2564	ความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้ อ่าน สามารถนำไปใช้ ประเมิน สะท้อน ออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง และมีความรักและ ผูกพันกับการอ่าน เพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย พัฒนาความรู้และศักยภาพ และการมีส่วนร่วมในสังคม	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หน่วยงานทางการศึกษา/นักการศึกษา/นักวิชาการ	ปี ค.ศ./พ.ศ.	นิยามความหมาย	ผู้วิจัย
OECD	2021	ความเข้าใจ การใช้ การประเมิน การสะท้อน และความผูกพันกับตัวบท เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมาย พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลและการมีส่วนร่วมในสังคม	
PIAAC (The Program for the International Assessment of Adult Competencies)	2019	ความเข้าใจ การใช้ การประเมิน การสะท้อน และความผูกพันกับตัวบท เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมาย พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลและการมีส่วนร่วมในสังคม	
PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study)	2019	ความสามารถในการเข้าใจ และประยุกต์ใช้รูปแบบภาษาเขียนที่กำหนดโดยสังคม และมีคุณค่าโดยปัจเจกบุคคล ผู้อ่านสามารถสร้างความหมายได้จากข้อความในรูปแบบต่าง ๆ ผู้อ่านใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนและชีวิตประจำวันและเพื่อความเพลิดเพลิน	

2.2 กรอบแนวคิดและองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

2.2.1 กรอบแนวคิดของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

OECD (2019) ได้เสนอกรอบแนวคิดความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ในปี 2018 ซึ่งมีการปรับเพิ่มเติมใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมของโลกในปัจจุบัน ด้วยผลสืบเนื่องมาจากการอ่านในช่วงราว 20 ปีที่ผ่านมา มีลักษณะเปลี่ยนแปลงจากเดิม กล่าวคือ การอ่านของกระแสโลกเป็นการอ่านดิจิทัล ผู้อ่านต้องมีทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อจัดการกับการรับสารที่เป็นข้อมูลจำนวนมาก หลากหลาย และซับซ้อนขึ้น ทำให้ปัจจัยสามส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) ผู้อ่าน (Reader) 2) ตัวบท (Texts) 3) ภาระงานหรือกิจกรรม (Tasks or Activities) ต้องปรับเปลี่ยนด้วย (Baron, 2017) ประการสำคัญ ความฉลาดรู้ด้านการอ่านส่งผลโดยตรงต่อทักษะการเรียนรู้และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อันเนื่องมาจากการสร้างความรู้ใหม่ของผู้เรียน การ

ปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน การคิดเชิงอนาคตภาพเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเอง (UNESCO IESALC, 2021; Bezanilla et al., 2019)

กรอบแนวคิดการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ปี 2018 ครอบคลุมและจัดประเภทกระบวนการทางปัญญา (Cognitive processes) ที่ต้องใช้ในกระบวนการอ่านตามจุดมุ่งหมาย เน้นด้วยท่อดิจิทัล (Digital text) ร่วมกับท่อดั้งเดิมคือแบบสิ่งพิมพ์ (Printed text) และได้กำหนดกรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่มุ่งเน้นไปที่ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจ สมรรถนะทางภาษาศาสตร์ที่หลากหลาย (ความรู้เกี่ยวกับเสียง คำ ไวยากรณ์ โครงสร้างภาษาและข้อความ) อันมีผลและจำเป็นต่อการทำความเข้าใจ ตลอดจนการเชื่อมโยงเพื่อประกอบสร้างความหมายต่อสรรพสิ่งที่มีในโลก จากท่อดั้งเดิม (Text) ที่หลากหลาย ทั้งในแบบฉบับของสิ่งพิมพ์ ข้อความดิจิทัล รวมทั้งการสื่อสารแบบข้อความเชิงโต้ตอบ และบริการส่งข้อความโต้ตอบแบบทันที แบ่งเป็นเนื้อหาสำหรับผู้อ่าน มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) แหล่งที่มา (Source) ทั้งที่มาจากแหล่งเดียว (Single) และหลายแหล่ง (Multiple) 2) การจัดระบบ (Organization) และการนำทาง (Navigation) 3) โครงสร้างของข้อความ ทั้งคงที่ (Static) และ เคลื่อนไหว (Dynamic) และ 4) รูปแบบ (Format) ได้แก่ ข้อความต่อเนื่อง (Continuous) ไม่ต่อเนื่อง (Non-continuous) และผสมผสาน (Mixed) และประเภทของข้อความ (Type) ได้แก่ การบรรยาย (Description) เรื่องเล่า (Narration) การอธิบาย (Exposition) ข้อถกเถียง (Argumentation) การเรียนการสอน (Instruction) การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) และการทำธุรกรรม (Transaction) ดังนั้น การออกแบบสื่อที่ใช้ในการทดสอบต้องครอบคลุม 3 มิติดังนี้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) แหล่งที่มา (Source) ที่มาจากแหล่งเดียว (Single) คือแหล่งที่มาของหน่วยข้อความ (Unit of text) โดยมีชื่อผู้เขียน วันเวลาตีพิมพ์ หรือเผยแพร่ในเวลาที่แตกต่างกัน และข้อความหลายแหล่ง (Multiple) แบ่งตามหัวเรื่อง ซึ่งหมายถึง หน่วยรายการที่เป็นบรรณานุกรม

2) การจัดระบบ (Organization) การนำทาง (Navigation) และ 3) โครงสร้างของข้อความ (Structures) หน้าจอดิจิทัลมีหลายขนาด หน้าจอที่ต่างกันแสดงโครงสร้างข้อความที่ต่างกัน ข้อความดิจิทัลมาพร้อมกับเครื่องมือจำนวนมาก เพื่อเข้าใช้และเข้าถึงข้อมูลเฉพาะ มีการปรับขนาดและวางตำแหน่งข้อความ ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องมีทักษะเฉพาะที่จะจัดการกับตัวบทต่าง ๆ และการนำทางไปสู่ตัวบทดิจิทัล ทั้งคงที่ (Static) คือการจัดระบบอย่างง่าย ไม่ซับซ้อน และเคลื่อนไหว (Dynamic) ที่จัดระบบซับซ้อนมากขึ้น รวมทั้งการนำทางจากหลายเครื่องมือหรือหลายอุปกรณ์

3) รูปแบบข้อความ (Text format) ในการแยกประเภทของข้อความต่าง ๆ ได้แก่ การบรรยาย (Description) เรื่องเล่า (Narration) การอธิบาย (Exposition) ข้อถกเถียง (Argumentation) การเรียนการสอน (Instruction) การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) และการทำธุรกรรม (Transaction) เป็น (1) ข้อความต่อเนื่อง (Continuous) ประกอบด้วย ประโยคที่จัดเรียงเป็นย่อหน้า เป็นบทหรือส่วนหนึ่งของหนังสือ ส่วน (2) ข้อความไม่ต่อเนื่อง (Non-continuous) ประกอบด้วยประโยคที่จัดเรียงกันเป็นย่อหน้า เช่น รายการในหน้าหนังสือพิมพ์ เรียงความ นวนิยาย เรื่องสั้น บทวิจารณ์ และจดหมาย ข้อความที่เป็นตาราง ภาพหรือกราฟิก และ (3) ข้อความแบบผสม (Mixed) เป็นข้อความต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องผสมกัน เป็นทั้งแบบคงที่ (Static) และเคลื่อนไหว (Dynamic) แต่หากเป็นข้อความแบบผสมผสานหลายรูปแบบ จะเป็นเคลื่อนไหว (Dynamic) ทั้งนี้ รูปภาพหรือกราฟิกที่ใช้ร่วมกันในข้อความต้องถูกต้องชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นภาพวิดีโอ (Video) หรือแอนิเมชัน (Animation) จะไม่มีการให้เสียง เนื่องจากข้อจำกัดทางการปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA 2018 ไว้ตอนท้ายเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนเห็นเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ กรอบแนวคิดยังให้ความสำคัญกับความตระหนักในการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย เหมาะสม ทั้งในการประมวลข้อความ และกลยุทธ์อภิปัญญาที่จะคิด ตรวจสอบและติดตามการคิดของตนเองในกระบวนการอ่านให้สำเร็จตามเป้าหมายเฉพาะ อย่างไรก็ตาม กระบวนการอ่านขั้นพื้นฐานยังคงมีความสำคัญจำเป็นในการประมวลข้อมูลและจัดระบบระเบียบกระบวนการอ่านให้สมดุล ผนวกกับใช้การประเมินความถูกต้องของข้อมูล การค้นหาข้อมูล การอ่านจากหลายแหล่ง และนำข้อมูลมาบูรณาการหรือสังเคราะห์เพื่อสะท้อนโครงสร้างที่สำคัญ รวมทั้งการใช้การอ่านสื่อสิ่งพิมพ์และการอ่านดิจิทัลที่ผู้อ่านต้องเข้าใจประเภทของตัวบท (Texts) ในที่นี้หมายถึงข้อมูล (Information) และขณะเดียวกันก็ต้องเข้าใจแนวปฏิบัติทางวัฒนธรรมทางสังคมด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้อ่าน (Reader) จึงต้อง 1) มีทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน มีความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ และสามารถถอดรหัสคำ ประโยคหรือข้อความเป็นความหมายที่สื่อสารได้ 2) มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) 3) มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้อ่านต้องมีแนวทางในการอ่าน มีแรงจูงใจ พัฒนาประสิทธิภาพของกลยุทธ์การอ่าน ทั้งการอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล กำกับติดตามและยอมรับว่าตนเองสามารถอ่านได้ เลือกใช้กลยุทธ์เพื่อแก้ปัญหาในการอ่านได้ ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่าน ได้แก่ 1) การปฏิบัติกาอ่าน 2) แรงจูงใจ และ 3) อภิปัญญา ในกระบวนการอ่านให้บรรลุสำเร็จและนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านจึงต้องพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ ในการจัดการ ภาระงาน หรือกิจกรรมการอ่าน (Tasks or Activities) เพื่อการเรียนรู้อย่างบูรณาการ สำหรับกรอบแนวคิดการ ประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านในปี 2018 มีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายการอ่านในปัจจุบัน อื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องด้วย เช่น ประเด็นโต้แย้ง มุมมองหรือกลวิธีของผู้เขียน ความเกี่ยวข้องของข้อความกับ เป้าหมายของผู้อ่าน เป็นต้น และเสนอแนวทางจัดการภาระงานการอ่านที่ต้องใช้สมรรถนะการอ่าน 3 สมรรถนะ ประกอบด้วย

1) รู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) ประกอบด้วย

(1) เข้าถึงและค้นคืนสาระในตัวบท (Accessing and retrieving information within a piece of text)

(2) ค้นหาและเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง (Searching for and selecting relevant text)

2) เข้าใจ (Understanding)

(1) แสดงความหมายที่เข้าใจจากตัวบท (Acquiring a representation of the literal meaning of a text)

(2) สร้างความรู้ บูรณาการ และสร้างข้อสรุป (Constructing an integrated text representation and generate various type of inferences)

3) ประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)

(1) ประเมิน คุณ ภาพ และความน่าเชื่อถือ (Assessing quality and credibility)

(2) สะท้อนคิดเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหา (Reflecting on content and form)

(3) ตรวจสอบและจัดการข้อขัดแย้ง (Detecting and handling conflict)

สอดคล้องกับ สุวรรณีย์ ยะหะกร (2563: 2-8) เสนอว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วยสมรรถนะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1) การเข้าถึงและค้นคืนสาระ (Access and Retrieve) คือ การอ่านเพื่อทำความเข้าใจสาระของสิ่งที่ได้อ่าน แล้วมุ่งค้นหาสาระที่ต้องการด้วยการพิจารณาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือ พิจารณาโดยรวมของถ้อยความหรือสาระที่ปรากฏในถ้อยความที่อ่านนั้น แล้วจับสาระที่ค้นได้จาก เนื้อความมาตอบคำถามได้ถูกต้อง ตรงประเด็น

2) การบูรณาการและตีความ (Integrate and Interpret) คือ การอ่านที่เน้นการทำความเข้าใจกว้าง ๆ โดยระบุใจความสำคัญของเรื่องหรือแนวคิดหลักและจุดมุ่งหมายทั่วไป ด้วยการพิจารณาความสัมพันธ์ ตีความ แปลความโดยรวมของถ้อยคำ ด้วยการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความในเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของถ้อยความที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริงในชีวิตหรือโลกที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในถ้อยความที่อ่าน

3) การคิดสะท้อนและการประเมิน (Reflection and Assessment) คือ การอ่านที่เน้นการนำความรู้ ความคิด และความเข้าใจเดิม มาตีความ แปลความ แล้วแสดงความคิดเห็นจากมุมมองของตนด้วยการเชื่อมโยงกับสาระความรู้จากภายนอกที่ได้จากเรื่องที่อ่านหรือความรู้ในโลกของความเป็นจริงที่ตนดำรงชีวิต โดยไม่ยึดติดกับสาระที่อ่าน หรือไม่เอาความคิดและเจตคติของตนมาเกี่ยวข้อง แล้วจึงพิจารณาอย่างตรงไปตรงมาถึงคุณภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่อ่าน

2.2.2 องค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

OECD (2019) กำหนดองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามกรอบแนวคิดการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ปี 2018 สอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) (2564) และสันติวัฒน์ จันทร์โต และคณะ (2562) เสนอว่า องค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามนิยาม ได้แก่ 1) ความเข้าใจสิ่งที่อ่าน 2) การนำผลการอ่านไปใช้ ประเมิน สะท้อน 3) ความรักและผูกพันกับการอ่านเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนา

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน (Reading Expert Group หรือ REG) ได้พิจารณานิยามการรู้เรื่องการอ่าน โดยรวบรวมสาระจากงานวิจัย ได้แก่ IEA Reading Literacy Study ในปี 1992 และ International Adult Literacy Survey (IALS 1994, IALS 1997 และ IALS 1998) และให้ความสำคัญในเรื่องทักษะการอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมในสังคมเป็นหลัก เน้นกระบวนการทางสติปัญญาด้านภาษาศาสตร์และทฤษฎีการแก้ปัญหาด้วยข้อมูล (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท., 2562: 1) สอดคล้องกับ ทศนีย์ เศรษฐพงษ์ และคณะ (2562) เสนอองค์ประกอบด้านความสามารถของความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ได้แก่ 1) การค้นสาระ 2) การตีความ และ 3) การวิเคราะห์และประเมิน สอดคล้องกับ สุวรรณีย์ ยะหะกร (2563) เสนอว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ได้แก่ 1) การอ่านเพื่อความเข้าใจ 2) การอ่านเพื่อบูรณาการและตีความเรื่องราวที่อ่านให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน 3) การอ่านเพื่อสะท้อนความคิดและประเมินเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้องเหมาะสม

แต่ละรอบการประเมินของ PISA ได้มีการปรับกรอบโครงสร้างการประเมินตามกรอบแนวคิดและองค์ประกอบของความฉลาดรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทหรือสถานการณ์ ผู้อ่านต้องพัฒนากระบวนการอ่านและตั้งเป้าหมายของการอ่านที่แตกต่างจากการอ่านแบบเดิม ๆ ในขณะที่ระบบการศึกษาต้องมีการผสมผสานความฉลาดรู้ด้านการอ่านทางดิจิทัลเข้าไปในการเรียนการสอน รวมทั้งใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (Social Constructivist Theory) ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการทางปัญญา อำนวยความสะดวก ชี้แนะช่วยเหลือให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้อ่านสร้างความหมายในการตอบสนองต่อตัวบท ผ่านการใช้กระบวนการทางทักษะและกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อค้นหาสาระ ทำความเข้าใจและมีวิจารณญาณ แตกต่างกันไปตามบริบทการเรียนรู้ ซึ่งอาศัยกระบวนการเพื่อความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่จะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

ตารางที่ 6 สังเคราะห์องค์ประกอบของ “ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน”

OECD (2021)	ริชชีกุล ญาณภาณุวัฒน์ (2560)	ทักษิณี เศรษฐพงษ์ และคณะ (2562)	สันติวัฒน์ จันทรีโต และคณะ (2562)	สุวรรณี ยะภกร (2563)	สวท. (2564)	ผู้วิจัย
1. ความเข้าใจ	1. การอ่านเพื่อรู้ เข้าใจ วิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ	1. การค้นสาระ	1. ความเข้าใจในการอ่าน	1. การอ่านเพื่อความเข้าใจ	1. ความเข้าใจในการอ่าน	1. ความสามารถในการรู้ การอ่านเพื่อความเข้าใจ เนื้อหาสาระ (Content Literacy)
2. การนำผลการอ่านไปใช้ ประเมิน สะท้อน	2. ประเมินสิ่งที่อ่านจากสื่อ ประเภทต่าง ๆ	2. การตีความ		2. การอ่านเพื่อบูรณาการ และตีความเรื่องราวที่อ่าน ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน		2. ความสามารถในการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)
3. ความรักและผูกพันกับการอ่าน	3. นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมกันในสังคม	3. การวิเคราะห์และประเมิน	2. การนำผลการอ่านใช้	3. การอ่านเพื่อสะท้อน ความคิดและประเมิน เรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้อง เหมาะสม	2. การนำผลการอ่านใช้ เพื่อบรรลุเป้าหมาย	3. ความสามารถในการใช้ ประโยชน์และผูกพันกับการ อ่าน (Utilization and Engagement)
	4. ใช้การอ่านเพื่อการศึกษา เรียบรู้ตลอดชีวิต		3. ความรักและผูกพันกับการอ่าน		3. ความรักและผูกพันกับการอ่าน	

สรุปได้ว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) คือความสามารถในกระบวนการอ่านที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) 3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)

2.3 กระบวนการอ่านเพื่อความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA

ความฉลาดรู้ด้านการอ่านเป็นเสมือนผลลัพธ์ของการพัฒนาทักษะการอ่านที่ยากและซับซ้อนมากขึ้น ในกระบวนการนี้จึงต้องอาศัยทักษะทางปัญญาหลายทักษะ หลายระดับ ทำงานสลับประสานกัน ซึ่งกระบวนการเพื่อความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ปี 2018 (Reading Literacy Framework Process) มี 3 กระบวนการหลัก พร้อมคำอธิบายประเภทของแต่ละกระบวนการ สถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินการอ่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 รู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) ผู้อ่านต้องใช้อ่านอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจแนวคิดหลักและไตร่ตรองเนื้อหาโดยภาพรวม ประกอบด้วย

1) เข้าถึงและค้นคืนสาระในตัวบท (Accessing and retrieving information within a piece of text) คือการจับใจความสำคัญ การค้นหา ระบุข้อมูล จากตาราง บทความ หนังสือ โดยใช้อ่านแบบ scanning ผู้อ่านต้องสามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการข้อความ สามารถประเมินความเกี่ยวข้องและความต้องการเพื่อจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องได้

2) ค้นหาและเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง (Searching for and selecting relevant text) การอ่านข้อความจำนวนมาก ผู้อ่านต้องสามารถตัดสินใจได้ว่า ข้อความส่วนใดเป็นใจความสำคัญ มีความเกี่ยวข้อง ถูกต้อง และมีความเป็นจริงมากที่สุด โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น

2.3.2 เข้าใจ (Understanding) ผู้อ่านควรเข้าใจว่ากิจกรรมการอ่านจำนวนมากเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการวิเคราะห์ แยกแยะ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อความ เพื่อขยายความซึ่งเป็นการทำความเข้าใจความหมายที่สื่อสาร โดยการใช้การสร้างหน่วยความจำแทนความหมายที่ข้อความสื่อสาร และการหลอมรวมความรู้เดิมผ่านการทำแผนผัง (Mapping) และการอนุมาน (Inference) ประกอบด้วย

1) แสดงความหมายที่เข้าใจจากตัวบท (Acquiring a representation of the literal meaning of a text) ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ในกระบวนการทำความเข้าใจต้องอาศัยการถอดความ (Paraphrasing) การจัดลำดับ (Priorities) การสรุปย่อ (Summarizing) เพื่อสรุปเนื้อหา เนื้อเรื่องหรือระบุแนวคิดหลัก เป็นต้น

2) สร้างความรู้ บูรณาการ และสร้างข้อสรุป (Constructing an integrated text representation and generate various type of inferences) เป็นการทำงานตั้งแต่ระดับประโยคกับข้อความทั้งหมด ผู้อ่านจำเป็นต้องสร้างข้อสรุปต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับง่ายไปซับซ้อน ในการอ่านที่มีปริมาณมาก เชื่อมโยงและสร้างข้อสรุปแต่ละตัวบท ซึ่งในขั้นนี้อาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกันได้ จึงต้องมีการตรวจสอบและประเมินผลการอ่านร่วมกัน

2.3.3. ประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) นอกจากการสร้างความรู้และบูรณาการแล้ว ผู้อ่านต้องสามารถประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือ และสะท้อนเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาด้วย ประกอบด้วย

1) ประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Assessing quality and credibility) ผู้อ่านประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มา

2) สะท้อนคิดเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหา (Reflecting on content and form) ผู้อ่านประเมินรูปแบบงานเขียนและกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา เกี่ยวกับ (1) การแสดงวัตถุประสงค์ (2) มุมมองของผู้เขียน (3) การไตร่ตรองพิจารณา (4) การดึงเอาความรู้ ความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งต้องแยกพิจารณาออกจากเนื้อหาสาระ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลที่เสนอได้ในข้อความเชื่อมโยงกับแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ ตั้งสมมติฐาน ในมุมมองที่แตกต่าง

3) ตรวจสอบและจัดการข้อขัดแย้ง (Detecting and handling conflict) ผู้อ่านอ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อจัดการกับข้อขัดแย้งต่าง ๆ ผู้อ่านต้องสามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการทำความเข้าใจ เปรียบเทียบ และบูรณาการข้อความ

ในการประเมิน PISA 2018 ได้มีการเพิ่มการวัดความสามารถของนักเรียนในการประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อสนเทศ และความสามารถในการจัดการความขัดแย้งระหว่างข้อความที่ต่างกัน ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากการประเมินในรอบปีอื่น ๆ ที่ผ่านมา

2.4 การวัดและประเมินผลความรู้ด้านการอ่าน

จากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำความเข้าใจ และพิจารณา บทอ่าน (Text) และข้อความ เพื่อใช้ในการประเมินความสันทัดในความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ซึ่งต้องพิจารณา ได้แก่ สถานการณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยากง่ายแต่ละรายการการอ่าน ผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ และประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

2.4.1 สถานการณ์ (Scenarios)

การอ่านคือการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย ซึ่งเกิดขึ้นในบริบทที่มีเป้าหมายเฉพาะ การประเมินการอ่านแบบเดิม การทดสอบจะใช้รายการที่ไม่ต่อเนื่องกัน การตอบคำถามจึงมีจุดประสงค์เพียงให้ตอบคำถามแต่ละข้อเท่านั้น ในการทดสอบตามแนว PISA ในปี 2018 ใช้การประเมินตามสถานการณ์ (Scenario-Based Assessment Approach) ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกับภาระงานการอ่าน (Tasks) และยังทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินความสามารถของตนเองได้อย่างแม่นยำมากขึ้น

อย่างไรก็ดี การประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ในปี 2018 ผู้เรียนจะได้รับสถานการณ์เกี่ยวกับหัวข้อที่ยากและซับซ้อนมากขึ้น เช่น การตอบสนองคำถามเชิงบูรณาการที่กว้างขึ้น การเขียนข้อเสนอแนะจากชุดข้อความร่วมกับหน่วยการอ่านเชิงเดี่ยวแบบเดิม ซึ่งจุดประสงค์การอ่านที่กำหนดให้ ประกอบด้วย 1) การรวบรวมเป้าหมาย/เกณฑ์ ที่ผู้เรียนใช้สืบค้นข้อมูล ประเมินแหล่งข้อมูล การอ่านเพื่อทำความเข้าใจหรืออ่านเพื่อบูรณาการข้ามตัวบทอ่าน และ 2) การรวบรวมแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและการเลือกจากวรรณกรรม ตำรา อีเมล (E-mail) บล็อก เว็บไซต์ เอกสารนโยบาย เอกสารปฐมภูมิทางประวัติศาสตร์ และอื่น ๆ

2.4.2 ภาระงานการอ่าน (Tasks)

แต่ละสถานการณ์จะประกอบด้วย ภาระงานการอ่านอย่างน้อย 1 ภาระงาน ในแต่ละภาระงาน ผู้เรียนจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความที่อยู่ภายในตัวบท เริ่มใช้การอ่านเพื่อความเข้าใจ (การค้นหาข้อมูล การสรุป) และอ่านซับซ้อนมากขึ้น เช่น สังเคราะห์และรวบรวมข้อมูลหลายชุดมากขึ้น การประเมินผลการค้นหาเว็บหรือการยืนยันข้อมูลในหลาย ๆ ข้อความ เป็นต้น

ภาระงานการอ่านแต่ละงาน ได้รับการออกแบบเพื่อประเมินกระบวนการอ่านอย่างน้อย 1 กระบวนการตามที่ระบุในกรอบงาน ซึ่งเป็นภาระงานในสถานการณ์ที่จัดลำดับจากง่าย-ซับซ้อน เพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียนในแต่ละภาระงาน เช่น ภาระงานการอ่านที่ 1 ให้นักเรียนสืบค้นเอกสารเฉพาะตามผลการค้นหา ภาระงานการอ่านที่ 2 ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับ

ข้อมูลที่ระบุไว้ โดยเฉพาะในข้อความ ภาระงานการอ่านที่ 3 ให้นักเรียนพิจารณามุมมองของผู้เขียนในข้อความแรกกับข้อความที่สอง

ทั้งนี้ ในแต่ละภาระงานการอ่าน ครูผู้สอนสามารถเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) ผู้เรียนได้ ประการสำคัญ สถานการณ์ที่ซับซ้อนหลายส่วนเป็นวิธีการแยกระดับทักษะความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกันผ่านภาระงานการอ่านตามสภาพจริง ซึ่งการใช้การประเมินตามสถานการณ์ (Scenario-Based Assessment Approach) เป็นแนวทางเดียวกันกับการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับการใช้สื่อหรือแหล่งสื่อที่ต้องอาศัย การรู้หนังสือ (Literacy) ในสภาพจริงมากขึ้น ร่วมกับการประเมินนอกริบท (Decontextualized Assessment) ผู้เรียนจะเรียนรู้จากปัญหาจริง แก้ปัญหาจริง โดยรวมทั้งการอ่านพื้นฐาน (Basic Reading) การอ่านขั้นสูง (High-Level Reading) และทักษะการใช้เหตุผล (Reasoning skills)

2.4.3 การแบ่งประเภทภาระงานการอ่าน (Distribution of tasks)

การแบ่งประเภทภาระงานการอ่าน ใช้กระบวนการ เป้าหมาย แหล่งข้อความ สามารถนำเสนอให้เห็นอย่างชัดเจน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 การแบ่งประเภทภาระงานการอ่าน (Distribution of tasks)

กรอบภาระงานการอ่าน ปี 2015	กรอบภาระงานการอ่าน ปี 2018	
	ตัวบทแบบเดี่ยว (Single text)	ตัวบทแบบผสม (Multiple text)
1. การเข้าถึงและค้นคืนสาระ 25%	1. การอ่านแบบหาข้อมูลและระบุ แหล่งข้อมูล 15%	1. การสืบค้นและเลือกตัวบทที่ เกี่ยวข้อง 10%
2. การบูรณาการและตีความ 50%	2. ความเข้าใจตามตัวอักษร 15%	2. ความเข้าใจลงข้อสรุปจากตัว บทแบบผสม 15%
3. การสะท้อนและประเมิน 25%	3. ความเข้าใจลงข้อสรุป 15%	
	4. การประเมินคุณภาพและความ น่าเชื่อถือ 5. การสะท้อนเกี่ยวกับเนื้อหาและ รูปแบบ 20%	3. การยืนยันหรือจัดการข้อ ขัดแย้ง 10%

2.4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความยากแต่ละรายการ (Factors affecting item difficulty)

แม้ว่าการทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA จะมุ่งไปที่นักเรียนอายุ 15 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการศึกษาสูงสุดในการศึกษาภาคบังคับ แต่การออกแบบงานในการประเมินเพื่อรวบรวมให้เห็นเป็นหลักฐานว่า ความสามารถต่าง ๆ คือกิจกรรมการอ่านของวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่านครอบคลุมตั้งแต่ การระบุค้นหา การทำความเข้าใจจากง่ายไปซับซ้อน และปัจจัยความยากง่ายของแต่ละรายการ ขึ้นอยู่กับหน้าที่ ขนาด และแหล่งที่มา ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 ความยากง่ายของแต่ละรายการตามหน้าที่ ขนาด และแหล่งที่มา

ตัวบทแบบเดี่ยว (Single text)	ตัวบทแบบผสม (Multiple text)
<p>1. การอ่านแบบหาข้อมูลและระบุแหล่งข้อมูล (Scanning and locating)</p> <p>ความยากง่ายขึ้นอยู่กับจำนวนของข้อมูลที่ผู้อ่านต้องระบุและเชื่อมโยงสร้างข้อสรุป จากตัวบทที่มีความโดดเด่นของข้อมูลหลายจุด มีขนาดยาวและซับซ้อน</p>	<p>1. การสืบค้น (Searching)</p> <p>ผ่านข้อความหลายชิ้น ความยากง่ายขึ้นอยู่กับจำนวนชิ้นของข้อความ ความซับซ้อนของลำดับชั้นข้อมูล หากเป็นตัวบทที่ผู้อ่านคุ้นเคยก็ต้องการเชื่อมโยง (Link) จำนวนมาก ความเกี่ยวข้องของหัวเรื่องและระดับความคล้ายคลึงกันของเนื้อหาระหว่างแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน</p>
<p>2. ความเข้าใจตามตัวอักษรและลงข้อสรุป (Literal and inferential comprehension)</p> <p>ความยากง่ายขึ้นอยู่กับการศึกษา จำนวนข้อมูล ระยะห่างระหว่างข้อมูล ระดับและความโดดเด่นของข้อมูล ลักษณะข้อความ (ยิ่งเนื้อหาและการจัดระเบียบความคิดที่ยาวขึ้น ไม่คุ้นเคย มีความเป็นนามธรรมสูง แหล่งที่มาของงานก็จะยากยิ่งขึ้น)</p>	<p>2. การสร้างข้อสรุป (Making inference)</p> <p>ความยากง่ายขึ้นอยู่กับจำนวนชิ้นของข้อความ ความเกี่ยวข้องของหัวเรื่อง ความคล้ายคลึงของเนื้อหา เช่น ข้อโต้แย้ง มุมมองความคิดเห็น โครงสร้างของแหล่งข้อมูลหรือลักษณะการนำเสนอ</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวบทแบบเดี่ยว (Single text)	ตัวบทแบบผสม (Multiple text)
3. การสะท้อนเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบ (Reflecting on content and form)	3. การยืนยันหรือจัดการข้อขัดแย้ง (Corroborate or handle conflict)
4. การประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Assessing quality and credibility)	ความยากง่ายขึ้นอยู่กับธรรมชาติของความรู้ในตัวข้อความ เช่น ความรู้ทั่วไป ความรู้เฉพาะทาง ความเป็นนามธรรม ความยาว ความลึก
5. การอ่านแบบหาข้อมูลและระบุแหล่งข้อมูล (Scanning and locating) ความยากง่ายขึ้นอยู่กับจำนวนของข้อมูลที่ผู้อ่านต้องระบุและเชื่อมโยงสร้างข้อสรุป จากตัวบทที่มีความโดดเด่นของข้อมูลหลายจุด มีขนาดยาวและซับซ้อน	1. การสืบค้น (Searching) ผ่านข้อความหลายชิ้น ความยากง่ายขึ้นอยู่กับจำนวนชิ้นของข้อความ ความซับซ้อนของลำดับชั้นข้อมูล หากเป็นตัวบทที่ผู้อ่านคุ้นเคยก็ต้องใช้การเชื่อมโยง (Link) จำนวนมาก ความเกี่ยวข้องของหัวเรื่องและระดับความคล้ายคลึงกันของเนื้อหาระหว่างแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน
6. ความเข้าใจตามตัวอักษรและลงข้อสรุป (Literal and inferential comprehension) ความยากง่ายขึ้นอยู่กับการศึกษา จำนวนข้อมูล ระยะห่างระหว่างข้อมูล ระดับและความโดดเด่นของข้อมูล ลักษณะข้อความ (ยิ่งเนื้อหาและการจัดระเบียบความคิดที่ยาวขึ้น ไม่คุ้นเคย ความเป็นนามธรรมสูง แหล่งที่มาของงานก็จะยากยิ่งขึ้น)	2. การสร้างข้อสรุป (Making inference) ความยากง่ายขึ้นอยู่กับจำนวนชิ้นของข้อความ ความเกี่ยวข้องของหัวเรื่อง ความคล้ายคลึงของเนื้อหา เช่น ข้อโต้แย้ง มุมมองความคิดเห็น โครงสร้างของแหล่งข้อมูลหรือลักษณะการนำเสนอ

ทั้งนี้ ตัวบทที่นำมาใช้ส่งผลต่อความเข้าใจ จึงมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการอ่านและการทดสอบแบบเดิมที่เน้นวัดความจำเป็นหลัก (Memory-Based Measures) มาเป็นการวัดจากการแสดงผลจากการจำ (Memory representation) โดยผู้สอนสามารถส่งเสริมโดยใช้คำถามสำหรับความเข้าใจได้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถวัดและประเมินผลได้ด้วย

2.4.5 การปรับปรุงปัจจัยที่ครอบคลุมแต่ละโดเมน (Factors improving the coverage of the domain)

2.4.5.1 สถานการณ์ (Situations) คือการกำหนดบริบท (Context) ที่สอดคล้องกับประเภทของงานเขียน (Genres) และจุดมุ่งหมายของผู้เขียน สามารถพัฒนาสถานการณ์จำลองเพื่อขยายความสามารถของช่วงสถานการณ์การอ่าน เช่น ตำราเรียน ที่เขียนขึ้นสำหรับผู้เรียนและใช้ในบริบทของการศึกษา เป็นต้น การจัดหมวดหมู่สถานการณ์แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ซึ่งปรับจากกรอบของ Common European Framework of Reference (CEER) สถานการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ 1) เรื่องส่วนตัว (Personal) 2) เรื่องสาธารณะ (Public) 3) เรื่องอาชีพหรือการศึกษา (Occupation or Educational) ทั้งนี้ การแบ่งสถานการณ์แต่ละประเภทดังกล่าว ในทางปฏิบัติอาจมีจุดมุ่งหมายหรือสถานการณ์ข้ามประเภทได้ ขึ้นอยู่กับความหลากหลายของเนื้อหาด้วย สถานการณ์ตามข้อกำหนดมีดังต่อไปนี้

1) เรื่องส่วนตัว (Personal) มีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนใจของแต่ละบุคคล ทั้งในทางการปฏิบัติและทางปัญญา หมวดนี้ยังรวมถึงงานอดิเรกหรือสันทนาการเพื่อรักษาความสัมพันธ์กับผู้อ่านผ่านประเภทข้อความชนิดต่าง ๆ เช่น จดหมายส่วนตัว บันทึงคลี ชีวิตประวัติ และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงอีเมล ข้อความในบล็อกไดอารีออนไลน์ เป็นต้น

2) เรื่องสาธารณะ (Public) เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมใหญ่ หมวดนี้ใช้เอกสารราชการและข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณะทั่วไป เช่น กระดานข้อความ เว็บไซต์ข่าว และประกาศสาธารณะผ่านทางช่องทางออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์

3) เรื่องอาชีพหรือการศึกษา (Occupation or Education) เป็นการให้ประโยชน์จากข้อความที่ออกแบบมาโดยเฉพาะ ด้วยจุดมุ่งหมายทางการเรียนการสอน หนังสือเรียนแบบพิมพ์ ตำราอิเล็กทรอนิกส์ และซอฟต์แวร์การเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ การอ่านทางการศึกษา ข้อมูลส่วนใหญ่จึงเป็นข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ ผู้อ่านอาจไม่ได้เลือกด้วยตนเอง แต่ถูกกำหนดให้ได้รับมอบหมายจากผู้สอน ส่วนสถานการณ์การอ่านด้านอาชีพ เช่น การหางาน โฆษณาย่อยของหนังสือพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ หรือการปฏิบัติตามคำแนะนำในที่ทำงาน

2.4.5.2 ประเภทของข้อความ (Text type)

ประเภทของข้อความหลักที่นำมาใช้ในการทดสอบ ได้แก่ 1) คำบรรยาย (Description) 2) เรื่องเล่า (Narration) 3) คำอธิบาย (Exposition) 4) ข้อโต้แย้ง (Argumentation) 5) การเรียนการสอน (Instruction) และ 6) การทำธุรกรรม (Transaction) แต่ในความเป็นจริง

ข้อความประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมไม่สามารถแบ่งแยกได้อย่างชัดเจน แต่ในการใช้เพื่อทดสอบจะเน้นไปที่ลักษณะเด่นของข้อความในประเภทการอ่านต่าง ๆ ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ ดังนี้

1) คำบรรยาย (Description texts) เป็นประเภทของข้อความที่มีข้อมูลอ้างอิงถึงสิ่งต่าง ๆ ในตัวบท เพื่อหาคำตอบให้กับคำถาม “อะไร” (What) รูปแบบของคำบรรยายนำเสนอความสัมพันธ์ส่วนตัว คุณภาพ การชี้แนะ ในขณะที่คำบรรยายเชิงเทคนิค ส่วนใหญ่ใช้ข้อความไม่ต่อเนื่อง เช่น ตารางและภาพประกอบ ตัวอย่างข้อความประเภทคำบรรยาย ได้แก่ ข้อความแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว บันทึกประจำวันส่วนบุคคล แคตตาล็อก แผนที่ทางภูมิศาสตร์ ตารางเดินทางของสายการบินแบบออนไลน์ igrทำงานหรือขั้นตอนในคู่มือต่าง ๆ เป็นต้น

2) เรื่องเล่า (Narration texts) เป็นประเภทของข้อความที่มีข้อมูลอ้างอิงถึงสิ่งต่าง ๆ ในช่วงเวลา จึงมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับ “เวลา” (When) ลำดับเวลา และพฤติกรรมตัวละคร เรื่องเล่ามีหลายรูปแบบ ตามการบันทึกและการสิ่งที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ จากมุมมองและจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านสามารถตรวจสอบได้ เช่น ข่าว ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ได้โดยอิสระ ตัวอย่างข้อความประเภทเรื่องเล่า ได้แก่ เรื่องสั้น นวนิยาย บทละครชีวประวัติ หนังสือการ์ตูน รายงานข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ข้อความประเภทเรื่องเล่า เป็นลักษณะเด่นของการประเมินการอ่านระดับชาติและนานาชาติขององค์กรประเทศต่าง ๆ อย่าง องค์กรการประเมินความก้าวหน้าด้านการศึกษาแห่งชาติ (National Assessment of Educational Progress หรือ NAEP) สมาคมระหว่างประเทศเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หรือ IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) ซึ่งดำเนินโครงการประเมินความก้าวหน้าด้านการอ่านระดับนานาชาติ หรือ PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) ที่แบ่งตัวบทอ่านเป็นประเภทข้อความสมมติ (Fiction) และข้อความประเภทข้อเท็จจริง (Factual) สำหรับแนวทางของ PISA ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน แต่รวมข้อความสมมติจัดอยู่ในประเภทเรื่องเล่านี้ด้วย

3) คำอธิบาย (Exposition texts) เป็นประเภทของข้อความที่มีข้อมูลนำเสนอแนวคิดหรือแบบจำลองทางจิต (Mental Model) ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ข้อความจะเสนอองค์ประกอบต่าง ๆ ว่าสัมพันธ์กันอย่างไร ในการสร้างรูปแบบที่สื่อความหมาย ดังนั้น คำตอบจึงมุ่งตอบคำถาม “อย่างไร” (How) ตัวอย่างข้อความประเภทคำอธิบายศัพท์ ได้แก่ ความเรียงเชิงวิชาการ

แผนภาพแสดงแบบจำลองของการทำงานทางชีวภาพ (หัวใจ) กราฟแนวโน้มประชากร แผนผังมโนทัศน์และรายการในสารานุกรมออนไลน์ เป็นต้น

4) ข้อโต้แย้ง (Argumentation texts) เป็นประเภทของข้อความที่มีข้อมูลแนวคิดหรือข้อเสนอ ซึ่งมุ่งตอบคำถาม “ทำไม” (Why) ข้อความที่มีลักษณะสำคัญคือการโน้มน้าวใจและให้ความเห็น โดยอ้างอิงถึงความคิดและมุมมองความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ สิ่งต่าง ๆ และความคิดเห็นส่วนตัวตามค่านิยม ความเชื่อ และความรู้ เพื่อตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ เชื่อหรือไม่เชื่อ ตัวอย่างข้อความประเภทข้อโต้แย้ง ได้แก่ จดหมายถึงบรรณาธิการ ป้ายโฆษณาชวนเชื่อ โพสต์ในออนไลน์หรือบทวิจารณ์หนังสือ ภาพยนตร์บนเว็บไซต์ เป็นต้น

5) คำรากรเรียนการสอน (Instruction texts) ข้อความประเภทนี้บางครั้งเรียกว่า Injunction text ที่มุ่งให้คำแนะนำการทำให้สมบูรณ์ กฎ หลักเกณฑ์ ที่กำหนดบรรทัดฐานของชุดพฤติกรรม ตัวอย่างข้อความประเภทคำรากรเรียนการสอน ได้แก่ สูตร แนวปฏิบัติแสดงขั้นตอน แนวทางสำหรับการดำเนินการสำหรับการใช้ซอฟต์แวร์ดิจิทัล เป็นต้น

6) ข้อความการทำธุรกรรม (Transaction texts) เป็นประเภทของข้อความที่มีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์เฉพาะ เช่น การขออนุญาตทำบางอย่าง การประชุม และการมีส่วนร่วมกับสังคม ก่อนที่จะเผยแพร่ผ่านการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกรรมเป็นส่วนสำคัญของจดหมายบางประเภท และการโทรคมนาคม คำว่า ธุรกรรม ในความหมายของ PISA ไม่ได้แยกอธิบายในลักษณะกระบวนการ เช่นเดียวกับทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน (Reader-Response Theory) แต่เป็นข้อความที่เขียนขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในลักษณะส่วนบุคคลมากกว่าสาธารณะ ตัวอย่างข้อความประเภทการทำธุรกรรม ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อความทางอีเมลและในชีวิตประจำวัน ระหว่างเพื่อนร่วมงาน การขอหรือยืนยันการจัดการ เป็นต้น

2.4.6 การตอบสนองรูปแบบ (Response Formats)

แบบฟอร์มที่เป็นหลักฐานของการรวบรวมความสามารถของนักเรียน เรียกว่ารูปแบบการตอบสนอง แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับหลักฐานที่ต้องการรวบรวม และข้อจำกัดในทางปฏิบัติของการประเมินในวงกว้าง เช่นเดียวกับการประเมินขนาดใหญ่ ช่วงของการประเมินที่เป็นไปได้ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด อย่างไรก็ตาม การประเมินโดยใช้คอมพิวเตอร์ ทำให้การตอบสนองต่อรูปแบบใช้การโต้ตอบกับข้อความ โดยใช้รูปแบบการตอบคำถามแบบหลายตัวเลือกและตอบแบบสั้น ๆ ได้ เช่นเดียวกับการใช้กระดาษคำตอบ

นักเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันจะดำเนินการตอบสนองในรูปแบบที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ข้อคำตอบแบบปลายปิดและข้อคำตอบแบบหลายตัวเลือกจะขึ้นอยู่กับทักษะการถอดรหัสมากกว่าคำตอบแบบปลายเปิด ผลการศึกษาของ PISA พบว่า รูปแบบการตอบสนองมีผลอย่างมากต่อประสิทธิภาพกลุ่มต่าง ๆ เช่น นักเรียนที่มีสมรรถนะการอ่านที่ต่างกัน นักเรียนที่อยู่เขตพื้นที่ต่างกัน นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการอ่านต่างกัน การอ่านของเพศหญิงและเพศชาย เป็นต้น สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาก็คือรายการตอบสนองที่เป็นคำตอบปลายเปิด ซึ่งใช้ในการสะท้อนคิดและประเมินผล มุ่งประเมินคุณภาพการคิดของนักเรียนที่แสดงออกผ่านการเขียน แต่ไม่ได้นำเอาทักษะการเขียน เช่น การสะกดคำและไวยากรณ์มาประเมินด้วย แต่ยังคงพิจารณาการเรียบเรียงความคิด จัดระบบและลำดับเป็นลายลักษณ์อักษร รายการทดสอบจึงให้สัดส่วนที่มีนัยสำคัญของการเขียนและการสื่อสารด้วย

2.4.7 การประเมินความคล่องแคล่วและประสิทธิภาพ (Assessing ease and efficiency)

การประเมินความสามารถในการเขียนของโครงการ PISA ปี 2018 รวมการประเมินความคล่องแคล่วในการอ่าน ซึ่งหมายถึงการอ่านอย่างง่ายและมีประสิทธิภาพ โดยนักเรียนต้องสามารถอ่านข้อความง่าย ๆ เพื่อทำความเข้าใจ ซึ่งนับเป็นตัวบ่งชี้ที่สามารถบอกระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่ต่างกันได้ในระดับพื้นฐาน รวมทั้งประเมินความสนใจและความพยายามในการอ่าน การเรียนรู้การถอดรหัส การจดจำคำ ความเข้าใจประโยคพื้นฐาน แยกวิเคราะห์ได้ถึงการทำงานเพื่อความเข้าใจในระดับที่สูงขึ้นด้วยข้อความแบบเดี่ยวหรือข้อความผสม การอ่านระดับพื้นฐานดังกล่าวนี้ เป็นความคล่องแคล่วในการอ่านที่ช่วยให้สามารถตรวจสอบกระบวนการเชิงกลยุทธ์และอัตราการอ่านว่ามีมากน้อยเพียงใด เมื่อนักเรียนต้องอ่านข้อความที่ซับซ้อนและปริมาณที่มากขึ้น

2.4.8 การประเมินแรงจูงใจ แนวทางการปฏิบัติการ และความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การอ่าน (Assessing student' reading motivation, reading practices and awareness of reading strategies)

คุณลักษณะสำคัญที่สร้างแรงจูงใจในการอ่าน เช่น ทักษะการคิดที่มีต่อการอ่าน และแนวทางการปฏิบัติการอ่าน ข้อคำถามและระดับที่อยู่ในโครงสร้างการวัดในแบบสอบถาม ต้องมีการสังเกตแรงจูงใจและกลยุทธ์ในการอ่านซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบทการอ่านและประเภทของข้อความ

ด้วยเหตุนี้ ข้อคำถามที่ประเมินแรงจูงใจในการอ่านและกลยุทธ์การอ่านควรสนับสนุนให้นักเรียนได้ค้นพบตัวเอง ซึ่งอาจช่วยลดอคติในการให้คะแนนและการประเมินตนเองได้อีกทางหนึ่ง

2.4.8.1 แรงจูงใจในภายในและความสนใจในการอ่าน (Intrinsic motivation and interest in reading)

แรงจูงใจ หมายถึง เป้าหมาย ค่านิยม และความเชื่อที่กำหนดให้ เช่น การอ่าน ความผูกพันกับการอ่านหรือการมีส่วนร่วม (Engagement) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความพยายาม เวลา ความพากเพียร ในการบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ ผลการศึกษาจำนวนหนึ่งแสดงให้เห็นว่า ความผูกพันกับการอ่านหรือการมีส่วนร่วม (Engagement) แรงจูงใจ และการปฏิบัติมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างมากต่อความสามารถในการอ่าน และเป็นค้ำยันที่มีพลังในการยกระดับความสามารถในการอ่านรวมทั้งลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มนักเรียน ซึ่งในการประเมินของ PISA 2018 ส่วนหนึ่งของแบบสอบถาม การรับรู้การมีความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) และอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ความสามารถที่ทำได้ในแต่ด้านของการเรียนรู้

2.4.8.2 แนวทางการปฏิบัติการอ่าน (Reading Practices)

แนวทางปฏิบัติการอ่านก่อนหน้านี้ ถูกวัดเป็นค่าความถี่ในการรายงานตนเองของการอ่านข้อความประเภทต่าง ๆ ในสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่อออนไลน์ ใน PISA 2018 ได้เพิ่มเติมและขยายขอบเขตไปพิจารณาแนวทางการอ่านที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) การสืบค้นออนไลน์ การส่งข้อความ และการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

2.4.8.3 ความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การอ่าน (Awareness of reading strategies)

อภิปัญญาคือความสามารถของบุคคลในการคิดและควบคุมกลยุทธ์ในการอ่านและทำความเข้าใจตนเอง ผลการศึกษาจำนวนหนึ่งพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและกลยุทธ์อภิปัญญา จำเป็นต้องใช้สองส่วน คือ การจัดการเรียนการสอนการอ่านแบบชัดแจ้ง (Explicit) เพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจและการใช้ข้อมูล ประกอบการอ่านคือการแก้ปัญหาโดยการเลือกใช้กลยุทธ์เพื่อความเข้าใจให้บรรลุผล จากการทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่ผ่านมา PISA พบข้อพิสูจน์ว่าแรงจูงใจ อภิปัญญา และแนวทางปฏิบัติการอ่าน ช่วยพัฒนาการอ่านให้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่ทักษะการอ่านที่ผู้เรียนต้องมี คือการเรียนรู้การใช้กลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของการอ่านแต่ละประเภท โดยประเมิน 2 แบบ ได้แก่ การสรุปข้อมูล และการประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

2.4.8.4 แนวทางการสอนและการส่งเสริมชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและมีส่วนร่วมในการอ่าน (Teaching practices and classroom support for reading growth and engagement)

แนวทางการสอนและการส่งเสริมชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและมีส่วนร่วมในการอ่านที่สำคัญ คือ 1) การสอนกลยุทธ์การอ่าน 2) การเสริมต่อการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมความเป็นอิสระสมรรถนะ และการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่สามารถปรับปรุงความสามารถในการอ่านด้วยตนเอง ความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การอ่าน และความผูกพันมีส่วนร่วมกับการอ่าน ในระบบการศึกษาส่วนใหญ่ การอ่านไม่ได้ถูกกำหนดเป็นรายวิชา แต่การอ่านต้องใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาต่าง ๆ การสอนอ่านจึงอยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย ความท้าทายที่น่าสนใจแก้ปัญหาจึงมีประเด็นจากการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การอ่านการปฏิบัติในชั้นเรียน และการเรียนรู้การใช้กลยุทธ์การอ่าน ตลอดจนแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนในชั้นเรียน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (OECD, 2019; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562; Egger, 2022)

2.4.9 ข้อควรพิจารณาสำหรับการปรับใช้การทดสอบ (Consideration for adaptive testing)

การปรับใช้แนวทางการประเมินโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) ตามแนว PISA ได้สร้างโอกาสในการทดสอบที่สามารถปรับใช้ได้ ตามระดับความสามารถของนักเรียน ซึ่งอาจเพิ่มความละเอียดหรือความไว โดยเฉพาะการจำแนกผลการปฏิบัติการอ่านของนักเรียน

2.4.10 การรายงานความสามารถในการอ่าน (Reporting proficiency in reading)

การประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านตั้งแต่ปี 2000 และในปี 2009 ซึ่งการอ่านเป็นโดเมนหลัก สำหรับปี 2018 ประกอบด้วย 1) การระบุตำแหน่งข้อมูล (Locating Information) 2) การทำความเข้าใจ (Understanding) และ 3) การสะท้อนและประเมิน (Reflecting and Evaluating) ซึ่งผู้ประเมินต้องตีความและพิจารณาตามระดับความสามารถ ทักษะที่ใช้ในการอ่านที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ รูปแบบข้อความ และข้อกำหนดของภาระงานการอ่าน

การกำหนดระดับความสามารถในการอ่านได้แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ระดับต่าง ๆ เป็นประโยชน์ในการสำรวจความก้าวหน้าและความต้องการด้านการอ่าน ซึ่งสรุปรวมทั้งความสามารถและความยากง่ายของข้อความ โดยระดับย่อยของการรายงานการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ภาพรวมของระดับความสามารถในการอ่านที่ปรับจากคำอธิบายใน PISA 2015

ระดับ	สิ่งที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้
6	ผู้อ่านสามารถสร้างข้อสรุปที่หลากหลาย เปรียบเทียบความเหมือนความต่างได้ละเอียดแม่นยำ แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างครบถ้วนตั้งแต่ 1 ข้อความขึ้นไป และอาจบูรณาการจากตัวบทได้มากกว่า 1 ตัวบท ผู้อ่านต้องสามารถจัดการกับภาระงานการอ่านที่ไม่คุ้นเคย ที่ข้อความมีลักษณะเด่นหลายลักษณะ และสร้างหมวดหมู่นามธรรมสำหรับการตีความ ผู้อ่านสามารถตั้งสมมติฐานหรือประเมินอย่างมีวิจารณญาณ ข้อความที่ซับซ้อนในหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์หรือมุมมองที่หลากหลาย และนำความเข้าใจที่ซับซ้อนไปใช้นอกเหนือจากข้อความ เงื่อนไขสำคัญสำหรับภาระงานการเข้าถึงและค้นคืนสาระในระดับนี้คือความแม่นยำของการวิเคราะห์และการอ่านอย่างละเอียด
5	ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ้งหลายส่วน โดยสรุปด้วยข้อความที่เกี่ยวข้อง ภาระงานการสะท้อนต้องมีการประเมินอย่างมีวิจารณญาณหรือการสร้างสมมติฐานโดยใช้ความรู้เฉพาะทาง ทั้งภาระงานการตีความและการสะท้อนผู้อ่านต้องมีความเข้าใจอย่างครบถ้วนและละเอียดเกี่ยวกับข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ภาระงานในระดับนี้เน้นการจัดการแนวคิดที่ขัดแย้งกับความคาดหวังจากการอ่านในแง่มุมต่าง ๆ
4	ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ้งหลายส่วน และสามารถตีความความแตกต่างของภาษาในส่วนของข้อความโดยพิจารณาข้อความทั้งหมดโดยภาพรวม ในภาระงานการตีความ แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หมวดหมู่ในบริบทที่ไม่คุ้นเคย นอกจากนี้ ผู้อ่านในระดับนี้สามารถใช้ความรู้ที่เป็นทางการหรือความรู้สาธารณะเพื่อตั้งสมมติฐานหรือประเมินอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านต้องแสดงความเข้าใจที่ถูกต้องในข้อความขนาดยาวหรือซับซ้อนที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่อาจไม่คุ้นเคย

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ระดับ	สิ่งที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้
3	ผู้อ่านสามารถค้นหาและในบางกรณีสามารถรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลายชิ้นไปตามเงื่อนไขที่หลากหลาย ผู้อ่านสามารถรวบรวมส่วนต่าง ๆ ของข้อความเพื่อระบุแนวคิดหลัก ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ ตีความหมายของคำ วลี และจำเป็นต้องใช้การเปรียบเทียบหลายลักษณะ ระบุความต่างหรือจัดหมวดหมู่ จากข้อความที่ไม่โดดเด่นหรือมีข้อมูลที่แข่งขันกันมาก หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ ภาระงานการสะท้อนมระดับนี้เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยง การเปรียบเทียบและการอธิบาย หรืออาจต้องให้ผู้อ่านประเมินลักษณะของข้อความ บางภาระงานการสะท้อนต้องให้ผู้อ่านแสดงความเข้าใจในข้อความเกี่ยวกับความรู้ที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ภาระงานอื่น ๆ อาจไม่ต้องการความเข้าใจโดยละเอียด แต่ต้องการให้ผู้อ่านดึงเอาความรู้ทั่วไปมาใช้
2	ผู้อ่านสามารถค้นหาข้อมูลได้ตั้งแต่ 1 ชิ้นขึ้นไป และอาจจำเป็นต้องสรุปไปตามเงื่อนไขหลายประการ ผู้อ่านสามารถรับรู้แนวคิดหลักของข้อความ เข้าใจความสัมพันธ์หรือตีความหมายข้อความภายในส่วนที่จำกัด เมื่อข้อมูลไม่ได้โดดเด่นและผู้อ่านสร้างข้อสรุปในระดับพื้นฐาน ภาระงานในระดับนี้จะเกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบในข้อความแบบเดี่ยว ประเภทของภาระงานการสะท้อนในระดับนี้ต้องการให้ผู้อ่านเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ
1a	ผู้อ่านสามารถค้นหาข้อมูลที่ระบุอย่างชัดเจนได้อย่างน้อย 1 ชิ้น สามารถจดจำโครงเรื่องหลักหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในข้อความหรือหัวข้อที่คุ้นเคย หรือสร้างการเชื่อมโยงง่าย ๆ ระหว่างข้อความกับความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ข้อมูลที่จำเป็นในข้อมูลจะเด่นชัดและมีข้อมูลที่แข่งขันกันเล็กน้อย ผู้อ่านจะได้รับการชี้แนะอย่างชัดเจนให้พิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในภาระงานและข้อความ
1b	ผู้อ่านสามารถค้นหาข้อมูลที่ระบุอย่างชัดเจนเพียงขึ้นเดียว ในตำแหน่งที่โดดเด่นในข้อความสั้น ๆ ที่เข้าใจง่าย โดยใช้บริบทและประเภทข้อความที่คุ้นเคย เช่น การบรรยายหรือรายการทั่วไป ข้อความในภาระงานระดับนี้มักให้การสนับสนุนผู้อ่าน เช่น การทำซ้ำข้อมูล รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่คุ้นเคย มีข้อมูลที่แข่งขันน้อยมากที่สุด ผู้อ่านสามารถตีความข้อความโดยการเชื่อมต่ออย่างง่ายระหว่างข้อมูลที่อยู่ประชิดกัน

เนื่องจากระดับสูงสุดของความสามารถในการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านในปัจจุบันไม่มีขอบเขต จึงมีความไม่แน่นอนบางประการเกี่ยวกับขีดจำกัดสูงสุดของความสามารถของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงมาก อย่างไรก็ตาม นักเรียนยังสามารถอธิบายได้ด้วยระดับที่เป็นความชำนาญสูงสุด ในขณะที่เดียวกัน แม้จะเป็นไปได้ที่จะวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่ทำผลงานได้ต่ำกว่าระดับ 1b แต่ในขั้นนี้ ยังไม่สามารถอธิบายได้ในการพัฒนาเนื้อหาใหม่สำหรับ PISA 2018 ซึ่งมีการออกแบบมาเพื่อวัดทักษะการอ่านและความเข้าใจที่อยู่ในหรือต่ำกว่าระดับปัจจุบัน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ชี้ประเด็นให้ระบบการศึกษาต้องเร่งดำเนินการยกระดับความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนอย่างจริงจังเร่งด่วน และยกระดับการผลิตบัณฑิตครูให้มีคุณภาพ พัฒนาหลักสูตรบูรณาการฐานสมรรถนะ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมสำหรับผู้เรียน ร่วมกับการปรับใช้แนวทางการสอนและการส่งเสริมชั้นเรียนที่เน้นการสอนกลยุทธ์การอ่าน สมรรถนะการอ่านขั้นสูง การอ่านเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ และการอ่านเชิงสังคมอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ตลอดจนการสังเกตเห็นข้อได้เปรียบในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านด้วย

การพัฒนาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำกรอบการกำหนดระดับความสามารถในการอ่านที่ปรับจากคำอธิบายใน PISA 2015 มาวิเคราะห์และกำหนดระดับความสามารถการปฏิบัติในการอ่านรวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างข้อสอบ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่กำหนดส่วนต่าง ๆ เพื่อทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามระดับความสามารถที่กำหนดดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งการแบ่งสัดส่วนภาระงานในการประเมินให้ครอบคลุมองค์ประกอบอื่น ๆ ดังที่เสนอมมาแล้วทั้งหมด เพื่อให้เห็นภาพเข้าใจอย่างชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์และนำเสนอตัวอย่างข้อสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA 2018 ดังตารางต่อไปนี้ (OECD, 2019; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2564)

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ตัวอย่างข้อสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA 2018

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา กระบวนการทางปัญญาย่อย
รายงาน	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 1 จากข้อมูลในบล็อก อาจารย์ท่านนี้ เริ่มงานภาคนามของเธอเมื่อใด	การบรรยาย ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบ	4	การรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในเนื้อ เรื่อง – เข้าถึงและค้นสาระ ข้อสนเทศที่อยู่ในเนื้อเรื่อง
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 2 ในย่อหน้าสุดท้ายของบล็อก อาจารย์เขียนว่า “มีอีกหนึ่งความลับที่ยังคงอยู่...” ความลับที่อาจารย์กล่าวถึงคือ อะไร	การบรรยาย ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เขียนตอบแบบเปิด แนวการตอบ คะแนนเต็ม รหัส 1: ให้คำตอบที่ เกี่ยวข้องกับ ถูกต้อง เพียงพอ ไม่ได้คะแนน รหัส 0: ให้คำตอบที่ไม่ เกี่ยวข้อง กว้างเกิน ไม่ เพียงพอ หรือไม่ถูกต้อง รหัส 9: ไม่ตอบ	3	การมีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง – แสดงถึงความเข้าใจใน ความหมายที่แท้จริงของเนื้อ เรื่อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	สาธารณะ	ข้อที่ 3 จากบทวิจารณ์ของหนังสือ เล่มสลาย ทางด้านขวา ให้คลิก ตัวเลือกในตารางเพื่อตอบคำถาม ข้อความข้างล่างจากบทวิจารณ์ ของหนังสือ เล่มสลาย ข้อความ เหล่านี้เป็นข้อเท็จจริงหรือความ คิดเห็น จงคลิกเลือก ข้อเท็จจริง หรือ ความคิดเห็น ในแต่ละข้อความ	การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบเชิงซ้อน คะแนนเต็ม รหัส 2: ตอบถูกต้องทั้งห้าข้อ ย่อย คะแนนบางส่วน รหัส 1: ตอบถูกต้องน้อยกว่า ไม่ได้คะแนน รหัส 0: ตอบถูกต้องกว่าสี่ ข้อย่อย	5	การประเมินและสะท้อนความ คิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – สะท้อน ความคิดที่เห็นเกี่ยวกับเนื้อหา และรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่าน อย่างมีวิจารณญาณ

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	สาธารณะ	ข้อที่ 4 จากบทความ “หนูจิตทำลาย ต้นไม้ของรพายุใช่หรือไม่?” ทางด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือก เพื่อตอบคำถาม นักวิทยาศาสตร์ที่กล่าวถึงใน บทความนี้ และ จาเร็ด ไดมอนด์ มีความเห็นตรงกันในเรื่องใด	การบอกเล่าอธิบาย เหตุผล ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบ	5	การรู้ตำแหน่งข้อสมมติในเนื้อ เรื่อง – เข้าถึงและค้นสาระ ข้อสมมติที่อยู่ในเนื้อเรื่อง
	สาธารณะ	ข้อที่ 5 จากบทความ “หนูจิตทำลาย ต้นไม้ของรพายุใช่หรือไม่?” ทางด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือก เพื่อตอบคำถาม	การบอกเล่าอธิบาย เหตุผล ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบ	4	การประเมินและสะท้อนความ คิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน และประเมินข้อขัดแย้งนั้น

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	สาธารณะ	ข้อที่ 5 (ต่อ) หลักฐานใดที่ คาร์ล ลิปป์ และ เทอร์รี่ ฮันท์ ใช้เพื่อสนับสนุน ทฤษฎีของพวกเขาเกี่ยวกับสาเหตุ ที่ต้นไม้นขนาดใหญ่ของราบายูย หายไป	การบอกเล่าอธิบาย เหตุผล ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบ	4	การประเมินและสะท้อนความ คิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน และประเมินข้อขัดแย้งนั้น
	หลากหลาย สถานการณ์	ข้อที่ 6 จากทั้งสามแหล่งข้อมูลทางด้าน ขวา สามารถเลือกอ่านโดยการ คลิกที่แต่ละแท็บ จงลากและวางสาเหตุกับ ผลกระทบที่เกิดขึ้นเหมือนกันจาก ทั้งสองทฤษฎีลงในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ถูกต้องในตารางทฤษฎีต่าง ๆ	หลากหลาย ประเภท ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบเชิงซ้อน	5	การมีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง – บูรณาการและลงข้อสรุปจาก ข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ใน เนื้อเรื่อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	หลากหลาย สถานการณ์	ข้อที่ 7 จากทั้งสามแหล่งข้อมูลทางด้าน ขวา สามารถเลือกอ่านโดยการ คลิกที่แต่ละแท็บ ให้พิมพ์คำตอบ ของนักเรียนเพื่อตอบคำถาม หลังจากที่ได้อ่านทั้งสาม แหล่งข้อมูล นักเรียนคิดว่าสาเหตุ ที่ต้นไม้ขนาดใหญ่บนราปานุย หายไปคืออะไร จงให้ข้อมูลที่ เฉพาะเจาะจงจากแหล่งข้อมูลเพื่อ สนับสนุนคำตอบของนักเรียน	หลากหลาย ประเภท ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เขียนตอบแบบเปิด คะแนนเต็ม รหัส 1: ให้คำอธิบายอย่าง น้อยหนึ่งข้อตามที่กำหนด: ไม่ได้คะแนน รหัส 0: ให้คำตอบที่ไม่ เกี่ยวข้อง กว้างเกิน ไม่ เพียงพอ หรือไม่ถูกต้อง รหัส 9: ไม่ตอบ	3	การประเมินและสะท้อนความ คิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – ตรวจสอบข้อมูลที่ขัดแย้งกัน และประเมินข้อขัดแย้งนั้น

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
กระดาน สนทนา เรื่องไก่	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 1 จากกระดานสนทนาเรื่องไก่ทาง ด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือกเพื่อ ตอบคำถาม อุษา_88 ต้องการรู้ในเรื่องใด	การติดต่อสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เรื่องเดียว	เลือกตอบ	1b	การมีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง – แสดงถึงความเข้าใจใน ความหมายที่แท้จริงของเนื้อ เรื่อง
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 2 จากกระดานสนทนาเรื่องไก่ทาง ด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือกเพื่อ ตอบคำถาม เพราะเหตุใด อุษา_88 จึง ตัดสินใจโพสต์คำถามของเธอลง บนกระดานสนทนาใน อินเทอร์เน็ต	การติดต่อสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เรื่องเดียว	เลือกตอบ	1a	การมีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง – บูรณาการและลงข้อสรุปจาก ข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ ในเนื้อเรื่อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 3 จากกระดานสนทนาเรื่องไกทาง ด้านขวา ให้คลิกตัวเลือกในตาราง เพื่อตอบคำถาม บนกระดานสนทนามีบางโพสต์ที่ เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่อง แต่บาง โพสต์ก็ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่อง จงคลิกเลือก ใช้ หรือ ไม่ใช่ เพื่อ ระบุว่าโพสต์ที่อยู่ในตารางข้างล่าง เกี่ยวกับปัญหาของอุษา_88 หรือไม่	การติดต่อสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เรื่องเดียว	เลือกตอบเชิงซ้อน	2	การประเมินและสะท้อนความ คิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – สะท้อน ความคิดที่เห็นเกี่ยวกับเนื้อหา และรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 4 จากกระดานสนทนาเรื่องไกทาง ด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือกเพื่อ ตอบคำถาม ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ด้านบวกใน การใช้แอสไพรินกับแม่ไก่ที่ บาดเจ็บคือใคร	การติดต่อสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เรื่องเดียว	เลือกตอบ	1b	การมีความเข้าใจในเรื่อง - แสดงถึงความเข้าใจใน ความหมายที่แท้จริงของเนื้อ เรื่อง
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 5 จากกระดานสนทนาเรื่องไกทาง ด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือกเพื่อ ตอบคำถาม เพราะเหตุใด สินค้า_สัตว์ปีก จึง ตอบโพสท์ของอุษา_88	การติดต่อสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เรื่องเดียว	เลือกตอบ	1a	การมีความเข้าใจในเรื่อง - บูรณาการและลงข้อสรุปจาก ข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ใน เนื้อเรื่อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 6 จากกระดานสนทนาเรื่องโกทาทาง ด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือก แล้ว พิมพ์คำอธิบายเพื่อตอบคำถาม ใครคือผู้ที่โพสต์ตอบคำถามของ อุษา_88 ให้นำเชื่อถือที่สุด จงให้เหตุผลอธิบายคำตอบของ นักเรียน	การติดต่อสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เรื่องเดียว	เลือกตอบ	2	การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – ประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของเนื้อเรื่องได้
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 7 ให้พิมพ์คำตอบของนักเรียนเพื่อ ตอบคำถาม เพราะเหตุใดภานูจึง ไม่สามารถยกปริมาตรที่แน่นอน ของแอสไพรินสำหรับแม่ไก่ของ อุษา_88 ได้	การติดต่อสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เรื่องเดียว	เขียนตอบแบบเปิด	2	การมีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง – บูรณาการและลงข้อสรุปจาก ข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ใน เนื้อเรื่อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
นมวัว	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 1 จากเรื่อง “อิมუნพาร์มม” ทาง ด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือกเพื่อ ตอบคำถาม จากความเห็นของ IDFA ข้อความ ใดที่ผู้เชี่ยวชาญและองค์กรชั้นนำ ทางด้านสุขภาพมีความเห็น ตรงกัน	การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบ	1b	การมีความเข้าใจในเรื่อง - แสดงถึงความเข้าใจใน ความหมายที่แท้จริงของเนื้อ เรื่อง
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 2 จากเรื่อง “อิมუნพาร์มม” ทาง ด้านขวา ให้คลิกหนึ่งตัวเลือกเพื่อ ตอบคำถามจุดประสงค์หลักของ เนื้อเรื่องนี้คืออะไร	การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบ	2	การประเมินและสะท้อนความ คิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง - สะท้อน ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา และรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่าน อย่างมีวิจารณญาณ

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 3 จากเรื่อง “แคทตว่าไม่เอานมวัว!” ทางด้านขวา ให้คลิกตัวเลือกใน ตารางเพื่อตอบคำถาม ข้อความต่อไปนี้เป็นแสดงถึง จุดประสงค์ของ ดร.วิภาดา ใน การเขียน บทความใช้หรือไม่ จงคลิกเลือก ใช่ หรือ ไม่ใช่ ในแต่ละข้อความ	การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบเชิงซ้อน	3	การประเมินและสะท้อนความ คิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – สะท้อน ความคิดที่เห็นเกี่ยวกับเนื้อหา และรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่าน อย่างมีวิจารณญาณ

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 4 จากเรื่อง “แค่พูดว่าไม่เอาจนมั่ว!” ทางด้านขวา ให้พิมพ์คำตอบของ นักเรียนเพื่อตอบคำถาม ดร.วิภาดา นำเสนอผลจากการ วิจัยบางเรื่องทีอาจทำให้ผู้อ่าน 'ประหลาดใจ' จงระบุผลจากการวิจัยมาหนึ่ง เรื่อง	การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เขียนตอบแบบเปิด	3	การมีความเข้าใจในเรื่อง - แสดงถึงความเข้าใจใน ความหมายที่แท้จริงของเนื้อ เรื่อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	ข้อที่ 5 จากทั้งสองแหล่งข้อมูลทางด้านขวา สามารถเลือกอ่านโดย การคลิกที่แต่ละแท็บ ให้คลิก ตัวเลือกในตารางเพื่อตอบคำถาม จากบทความเกี่ยวกับนมทั้งสอง เนื้อเรื่อง ข้อความในตาราง ข้างล่างเป็นข้อเท็จจริงหรือความ คิดเห็น จงคลิกเลือก ข้อเท็จจริง หรือ ความคิดเห็น ในแต่ละ ข้อความ	การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง	เลือกตอบเชิงซ้อน	5	การมีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง - บูรณาการและลงข้อสรุปจาก ข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ใน เนื้อเรื่อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	<p>ข้อที่ 6 จากทั้งสองแหล่งข้อมูลทางด้านขวา สามารถเลือกอ่านโดย การคลิกที่แต่ละแท็บ ให้คลิกหนึ่ง ตัวเลือกเพื่อตอบคำถาม ผู้เขียนของทั้งสองเนื้อเรื่องมีความ คิดเห็นที่ไม่ตรงกันเกี่ยวกับ บทบาทของนมในมื้ออาหาร โดยทั่วไป</p> <p>ประเด็นหลักที่ผู้เขียนทั้งสองมี ความคิดเห็นไม่ตรงกันคือเรื่องใด</p>	<p>การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง</p>	เลือกตอบเชิงซ้อน	1a	<p>การมีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง - บูรณาการและลงข้อสรุปจาก ข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ในเนื้อเรื่อง</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	<p>ข้อที่ 7 จากทั้งสองแหล่งข้อมูลทางด้านขวา สามารถเลือกอ่านโดย การคลิกที่แต่ละแท็บ ให้คลิกหนึ่ง ตัวเลือก แล้วพิมพ์คำอธิบายเพื่อ ตอบคำถาม คริสโตเฟอร์ และแซม กำลังพูดคุยถึงความทั้งสองเนื้อ เรื่อง</p> <p>คริสโตเฟอร์: "ไม่ว่าเจ้าของร้าน กาแฟจะทำอะไร ฉันก็ยังจะดื่มนม ต่อไปทุกวัน มันดีต่อเราจริง ๆ"</p>	<p>การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง</p>	เลือกตอบและเขียนตอบ แบบเปิด	3	<p>การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – ตรวจสอบข้อมูลที่ขัดแย้งกัน และประเมินข้อขัดแย้งนั้น</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญา- กระบวนการทางปัญญาย่อย
	ส่วนบุคคล	<p>ข้อที่ 7 (ต่อ)</p> <p>แอนนา: ฉันไม่เอาด้วยหรอก! จาก นี้ไปฉันจะดื่มในให้น้อยลง เพราะ มันไม่ดีต่อเรา</p> <p>แซม: ไม่รู้สิ ฉันคิดว่าพวกเรา จำเป็นต้องรู้ข้อมูลมากกว่านี้ ก่อนที่พวกเราจะลงข้อสรุปนะ</p> <p>นักเรียนเห็นด้วยกับใคร จงอธิบายคำตอบของนักเรียน โดยอ้างอิงข้อมูลจากเนื้อเรื่อง อย่างน้อยหนึ่งเรื่อง</p>	<p>การโต้แย้ง ต่อเนื่อง หลายเรื่อง</p>	<p>เลือกตอบและเขียนตอบ แบบเปิด</p>	3	<p>การประเมินและสะท้อนความ คิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง – ตรวจสอบข้อมูลที่ขัดแย้งกัน และประเมินข้อขัดแย้งนั้น</p>

การประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับใช้โครงสร้างลักษณะเฉพาะของข้อสอบข้างต้น โดยมีการคัดเลือกและประเมินตัวบทอ่านจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีเนื้อหาที่ยาวและซับซ้อนมากขึ้น และปรับการตอบข้อสอบเป็นตอบแบบอิสระทั้งหมด เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะประเมิน 3 ด้าน ตามองค์ประกอบและกระบวนการทางปัญญาใหญ่-ย่อย มีรายละเอียดย่อย ได้แก่ 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) 3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) โดยสามารถวัดได้จาก แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด และแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน

ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) 3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) โดยสามารถวัดได้จาก แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด และแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ดังนี้

1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) ประกอบด้วยความสามารถในการเข้าถึงและค้นคืนสาระในตัวบท (Accessing and Retrieving information within a piece of text) และความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง (Searching for and Selecting relevant text) (2) ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วยความสามารถในการแสดงความหมายที่เข้าใจจากตัวบท (Acquiring a representation of the literal meaning of a text) และความสามารถในการสร้างความรู้ บูรณาการ และสร้างข้อสรุป (Constructing an integrated text representation and generate various type of inferences)

2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) ประกอบด้วยความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) ได้แก่ (1) ความสามารถในการประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Assessing quality and credibility) (2) ความสามารถ

ในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหา (Reflecting on content and form) และ (3) ความสามารถในการตรวจสอบและจัดการข้อขัดแย้ง (Detecting and handling conflict)

3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) ประกอบด้วย ความสามารถในการระบุถึงการใช้ประโยชน์ การมีส่วนร่วม และความผูกพันกับการอ่าน ได้แก่ (1) ความสามารถในการระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่านได้อย่างเหมาะสมตรงตามเป้าหมาย (2) ความสามารถในการระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่าน ได้แก่ แรงจูงใจ การประเมินและสะท้อนผลการอ่าน (3) ความสามารถในการระบุความผูกพันกับการอ่าน ได้แก่ ความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ความสนใจ การใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

สรุปได้ว่า ความหมายของความฉลาดรู้ แต่เดิม หมายถึง การอ่านออกเขียนได้ เมื่อโลกและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงด้านองค์ความรู้และกระบวนการทัศน์ ความฉลาดรู้จึงขยายวงกว้างออกไปเป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า ความฉลาดรู้ หรือ Literacy ได้ใช้ในนิยามของคำว่า การอ่านออกเขียนได้ การรู้หนังสือ การรู้เรื่องการอ่าน สำหรับการประเมินตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับ ในปัจจุบันครอบคลุมถึงความรอบรู้ในศาสตร์หรือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ รวมกันเป็น “สมรรถนะ ที่เน้นการปฏิบัติบนฐานความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จัดเป็นความสามารถทางวิชาการที่สำคัญในการส่งเสริมการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพในฐานการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงต่อตนเอง ชุมชนและสังคมในโลกยุคดิจิทัล

ประการสำคัญ พบว่านักวิจัย นักการศึกษาหลายท่านให้ความสำคัญกับการอ่านตามแนว PISA มาวิเคราะห์และพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านการยกระดับศักยภาพการอ่านและการเรียนรู้เชิงรุกของผู้เรียน พร้อมกับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ให้ผู้เรียนเกิดทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการอ่านและการคิดขั้นสูง ผู้อ่านต้องมีเจตคติในการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการอ่านอย่างเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และประเมินประยุกต์ใช้ผลหรือกระบวนการอ่านในเชิงสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเองและชุมชนสังคม จึงเป็นความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่สามารถวัดและประเมินผลได้จากตัวแปรสังเกตได้ตามสมรรถนะที่สำคัญ 3 สมรรถนะ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักนั่นเอง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง เรขา อรัญวงษ์ และนิติกร อ่อนโยน (2563) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 20 เท่า ต่อตัวแปรที่สังเกตได้ 1 ตัวแปร โดยในงานวิจัยมีตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 5 องค์ประกอบ 21 ตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้น จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจริง 420 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.28 ถึง 0.71 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงระดับดี และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าพิสัย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเ้ ความโด่ง และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับสองผลการศึกษาพบว่าความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการค้นคืนและเข้าถึงสาระ 2) ด้านการบูรณาการและการตีความ 3) ด้านการสะท้อนและประเมิน 4) ด้านการนำผลการอ่านไปใช้ และ 5) ด้านความรักและความผูกพันกับการอ่าน ทั้งนี้โมเดลที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกตัว

สุพรรณิ ขาวงาม และดนิตา ดวงวิไล (2563) นำเสนอผลวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระบุว่าปัญหาด้านการรู้เรื่องการอ่านเป็นปัญหาสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของไทย การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการรู้เรื่องการอ่านของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 34 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านจำนวน 6 แผน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัยคือ แบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการอ่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้ สง่า วงศ์ไชย (2563) ระบุว่าจากการที่ประเทศไทยต้องเข้ารับการประเมินผลการทดสอบความฉลาดรู้การอ่าน โดย Program for International Student Assessment (PISA) เป็นวงรอบทุก 3 ปี สถานศึกษาทุกแห่งต้องหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้พัฒนาความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลสูงขึ้น จึงได้นำเสนอกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่าน โดยบูรณาการกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ 3 แนวทาง คือ 1) กลยุทธ์ FIVES ซึ่งเป็นกลยุทธ์การอ่านที่แบ่งใช้ในกระบวนการอ่านเป็นกระบวนการย่อย (micro) คือการอ่านแบบบูรณาการเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา การเชื่อมโยงความและการสร้างข้อสรุปจากตัวบท และกระบวนการย่อย (macro) คือการอ่านเพื่อขยายความเข้าใจ โดยการจัดระบบสรุปและบันทึก เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม สร้างมโนทัศน์ใหม่ ตอบสนองข้อความหรือคาดคะเนบูรณาการความรู้และคิดขั้นสูง นอกจากนี้ยังมีกลยุทธ์ High 5 ที่ประกอบด้วยกลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ การกระตุ้นความรู้เดิม การตั้งคำถาม การวิเคราะห์ตัวบท การแสดงเป็นภาพ และการสรุปบันทึก และกลยุทธ์ POSSE ที่ส่งเสริมการใช้กลยุทธ์การคาดคะเน การจัดระบบ การสืบค้นการสรุปบันทึก และการประเมินผล ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวมีจุดเน้นต่างกัน และได้พัฒนาแนวทางขึ้นใหม่ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สำรวจเนื้อหา 2) ค้นหาคำศัพท์ 3) จัดลำดับข้อมูล 4) พิจารณาความสัมพันธ์ของเนื้อหา 5) สนทนาแลกเปลี่ยน และ 6) สรุปงานเขียนให้สมบูรณ์ โดยระบุว่าแนวทางดังกล่าวสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่าน การคิดขั้นสูง และการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นความรู้และทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับHollander, Sabatini & Graesser (2022) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบการสอนแบบอัจฉริยะบนเว็บที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากลยุทธ์การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ บทเรียนครอบคลุมทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน ความเข้าใจประโยคและข้อความในข้อความประเภทต่าง ๆ และโครงสร้างเชิงวาทศิลป์ รวมถึงเอกสารดิจิทัลและสื่อสังคม ผลการศึกษาแนะนำว่าจะสามารถช่วยปรับปรุงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อใช้ร่วมกับการสอนของครูในห้องเรียน

ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์ และคณะ (2562) วิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการอ่านจากต้นแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 1 ภาคการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA และเกณฑ์การประเมินแบบบันทึกผลการอ่าน วิเคราะห์ข้อมูลคะแนน ก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ และวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลจากแบบบันทึกผลการอ่านของ ผู้เรียน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนร่วมเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู จำนวน 20 โรงเรียน ปี การศึกษา 2561 ใช้เวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการรู้เรื่องการ อ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA และแบบบันทึกผลการอ่านของผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลสถิติ บรรยาย ด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรู้เรื่องการอ่านตาม แนวทางการสอบแบบ PISA ของกลุ่มทดลองทั้งก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ ที่ีระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนคะแนนพัฒนาการการรู้เรื่องการอ่านใช้ การหาค่าเฉลี่ย และร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรู้ เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA โดยมีหลักการ 4 ประการ คือ (1) การเรียนรู้จาก ต้นแบบ (2) การใช้กลวิธีการอ่าน (3) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และ (4) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นการกระตุ้นความรู้เดิมและฝึกอ่านตามต้นแบบ (2) ขั้นการวิเคราะห์โครงสร้างบทอ่าน (3) ขั้นการ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ (4) ขั้นการมีปฏิสัมพันธ์

2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ผลจากการทดลองใช้พบว่า คะแนนเฉลี่ย ความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA ในภาพรวมสูง กว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามองค์ประกอบ ความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ความสามารถด้านการค้นสาระและความสามารถด้านการวิเคราะห์และประเมินสูงกว่าก่อนการ ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถด้านการศึกษาใน ภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง แต่มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA ในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามองค์ประกอบความสามารถในการรู้เรื่อง การอ่าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถด้านการค้นสาระ ความสามารถด้านการตีความ และความสามารถด้านการวิเคราะห์และประเมินสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพัฒนาความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านในภาพรวม 6 ระยะเวลาของการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สันติวัฒน์ จันทร์ไค และคณะ (2562) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอน ประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมการรู้เรื่อง การอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอน ประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) ประเมิน ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดพื้นฐาน ของการพัฒนาการเรียนการสอนคือ แนวการสอน ประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการ เรียนรู้ และการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยการนำไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 3 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 38 คน และกลุ่มควบคุม 32 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเข้าใจในการอ่านและการนำผลการอ่านไปใช้ และ แบบวัดความรักและผูกพันกับการอ่าน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี หลักการ 4 ประการ คือ (1) การสำรวจประสบการณ์การอ่าน (2) การกำหนดวัตถุประสงค์การอ่าน และวางแผนการอ่าน (3) การใช้กลยุทธ์การอ่านและกลยุทธ์การเรียนรู้ (4) การประเมินกลยุทธ์การ อ่านและกลยุทธ์การเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้น สำรวจประสบการณ์การอ่าน (2) ขั้นวางแผนสร้างประสบการณ์การอ่าน (3) ขั้นเสริมต่อประสบการณ์ การอ่าน (4) ขั้นประเมินประสบการณ์การอ่าน 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน (1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีการรู้เรื่องการอ่านหลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 (2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีการรู้เรื่องการอ่าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเพื่อรองรับโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและสังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเพื่อรองรับโลกศตวรรษที่ 21 2) พัฒนาแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเพื่อรองรับโลกศตวรรษที่ 21 และ 3) ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบจำลองการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการศึกษา พบว่า การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือ และความสามารถในการอ่านเพื่อรองรับโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดตนเองในการอ่าน ด้านแรงจูงใจในการอ่าน และด้านความผูกพันต่อการอ่าน 2) แบบจำลองการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ระดับพอใช้ 3) การรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผูกพันต่อการอ่าน และความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่อตนเอง และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากแรงจูงใจในการอ่าน และสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงรวมกับอิทธิพลทางอ้อม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงที่สุดคือ ความผูกพันต่อการอ่าน รองลงมาคือ ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในการอ่าน แรงจูงใจในการอ่าน และสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน มีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านความผูกพันต่อการอ่าน ผลการวิจัย พบว่า ความผูกพันต่อการอ่านมีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะด้านการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านมากที่สุด ดังนั้น ถ้าต้องการให้ประชาชนมีการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความผูกพันต่อการอ่านโดยการพัฒนาให้มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ซึ่งการที่คนเราจะมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่เด็กจากพ่อแม่ การมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านนั้น นอกจากจะเป็นเจตคติในการอ่านของคน ๆ นั้นแล้ว เจตคติที่ดีต่อการอ่านของพ่อแม่จะส่งผลต่อการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเช่นเดียวกัน นอกจากนั้น รัฐ/หน่วยงาน/สถานศึกษา/ครอบครัวยังต้องส่งเสริมให้สังคมมีสื่อที่หลากหลายให้ประชาชนอ่าน เพื่อตอบสนองกับความต้องการของผู้อ่าน

2) ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในการอ่าน เป็นความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองในเรื่องการอ่าน อันเป็นผลจากการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เกิดเป็นพฤติกรรมการอ่าน ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในการอ่าน สามารถวัดได้จากการเห็นคุณค่าในตนเอง การมุ่งอนาคตควบคุมตน และการรับรู้

ความสามารถตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในการอ่านมีอิทธิพลทางตรงต่อการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่าน ดังนั้น ถ้าต้องการให้ประชาชนมีการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในการอ่าน โดยการพัฒนาให้ประชาชนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง และรับรู้ตนเองตามความเป็นจริงในการอ่าน

3) ด้านแรงจูงใจในการอ่าน เป็นแรงกระตุ้นที่ผลักดันให้บุคคลมีการกระทำพฤติกรรม การอ่าน วัดด้วยแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการอ่าน ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะด้านการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่าน แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางความผูกพันต่อการอ่าน ในขณะที่เดียวกันสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน มีค่าอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะด้านการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านผ่านทางแรงจูงใจในการอ่าน

4) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน เป็นสภาพแวดล้อมที่ล้อมรอบตัวผู้อ่านที่จะส่งเสริมการอ่านให้มียากน้อยแตกต่างกันตามแต่สภาพแวดล้อมของผู้อ่านแต่ละคน สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้บุคคลเกิดกิจกรรมการอ่าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางที่ทำงานหรือโรงเรียนและสภาพแวดล้อมทางชุมชน

จุฑาทิพย์ สว่างสุวรรณ (2560) พัฒนาตัวแบบบูรณาการระดับการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนในประเทศกลุ่มอาเซียน พบว่าตัวแปรด้านคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์กับการรู้การอ่าน มี 8 ตัวแปร ได้แก่

1) เศรษฐฐานะของผู้เรียน (Student Socioeconomics) หมายถึง มาตรฐานความเป็นอยู่ หรือฐานะทางครอบครัว มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้การอ่านด้วย

2) ทรัพยากรทางการศึกษา (Educational Resource) โดยนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีทรัพยากรทางการศึกษาที่ดี จะมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้การอ่านและทักษะอื่นที่สูง เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3) ความหลากหลายในการอ่าน (Variety in reading) วัดได้จากการอ่านสื่อที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการพัฒนาคำศัพท์ ความเข้าใจในการอ่าน ผู้เรียนจะมีโอกาสกำกับหรือชี้แนะตนเอง อันเป็นโอกาสในการเรียนรู้

4) ทศนคติต่อการอ่านและกิจกรรมการอ่าน (Reading Activities and Reading Attitude) หมายถึง ความรู้สึกหรือแนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองต่อกิจกรรมการอ่าน การเปิดโอกาส

ให้นักเรียนได้มีเวลาแข่งขันอ่าน พร้อมกันนั้นก็สอนให้ผู้เรียนได้รู้เทคนิค วิธีการ ที่จะทำให้อ่านได้ประสบความสำเร็จ

5) เวลาที่ใช้ในการอ่าน (Reading time) หมายถึงระยะเวลาที่ผู้เรียนใช้อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน นอกเหนือจากการอ่านในชั้นเรียนในแต่ละวัน เวลาในการอ่านจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการอ่าน อ่านได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจสิ่งที่อ่าน

6) การรู้เหนือการอ่าน (Meta-reading) คือความสามารถของผู้เรียนด้านกระบวนการคิด ประกอบด้วย การรู้เรื่องลักษณะสิ่งที่อ่าน การควบคุมการอ่านโดยใช้กระบวนการ และการตระหนักในกระบวนการว่าทำให้เกิดผลที่ถูกต้องหรือไม่อย่างไร เป็นความรู้และกระบวนการคิดที่ต้องพัฒนาโดยใช้การสอนกลยุทธ์ทางปัญญา (Cognitive Strategies Instruction) เช่น การใช้คำถาม การตัดสินใจ การเชื่อมโยงอ้างอิงข้อมูลความรู้เดิม การสังเคราะห์สารสนเทศ การเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านเพื่อทำความเข้าใจ

7) ความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน (Teacher-Student Relations) เป็นคุณลักษณะสำคัญด้านแรงจูงใจในการอ่าน และความผูกพันกับการอ่านในอนาคตและการปรับพฤติกรรมของผู้เรียน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนจะช่วยให้มีแรงจูงใจในการอ่าน

8) วินัยในห้องเรียน (Classroom Discipline) เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ห้องเรียนที่มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนอ่าน มีระเบียบวินัย จะฝึกให้ผู้เรียนสามารถชี้นำตนเอง และส่งผลต่อการรู้เรื่องการอ่าน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความสามารถในกระบวนการอ่านที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน นำแนวทางการส่งเสริมชั้นเรียนมาสร้างสรรค์การเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาพัฒนาวิธีดำเนินงานและเครื่องมือวัดและประเมินผลความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยบูรณาการผสมผสานรูปแบบให้มีความเหมาะสมและใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติจริง

3. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก

การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถทางภาษา ตั้งแต่ระดับ การอ่านออกเสียงจากการรับรู้ด้านอักษรวิธี (Phonological Awareness) การรู้จำคำศัพท์ (Vocabulary Recognition) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางความหมายในกระบวนการทางปัญญา (Cognitive) ที่ต้องอาศัยการควบคุมกำกับติดตามโดยตั้งใจ (Metacognition) ในการเชื่อมโยงบูรณาการระหว่างสิ่งที่อ่าน (Text) กับแนวคิด (Concept) ในกระบวนการอ่าน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย เสนอไว้หลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นแบ่งกระบวนการอ่านออกเป็นขั้นก่อนอ่าน (Pre-reading) ระหว่างอ่าน (While-reading) และหลังการอ่าน (Post-reading) หรือการแบ่งกระบวนการอ่านจากผู้อ่านไป ด้วบท (Top-Down) หรือจากด้วบทไปผู้อ่าน (Bottom-Up) และความพยายามในการใช้วิธีการเชิง สอดแทรกหรือบูรณาการกลยุทธ์แล้วเสร็จในกระบวนการอ่านอย่างการใช้รูปแบบการอ่าน SQ3R หรืองานวิจัยอื่น ๆ อีกหลายรูปแบบ (Farid, Ishtiaq & Hussain, 2020)

กรอบการอ่านตามแนว PISA 2018 (OECD, 2018: 11-13) ได้ยอมรับและให้ ความสำคัญกับ 1) การขับเคลื่อนเป้าหมายการอ่าน (Goal-driven) 2) การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical thinking) และ 3) บริบทภายในข้อความ (Intertextual text) เพื่อขยายขอบเขตและช่วง ของทักษะเฉพาะในการอ่านตามรูปแบบการอ่านที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะบริบทการอ่านและ สภาพแวดล้อมของข้อมูล กระบวนการอ่านแบ่งออกเป็น 2 กระบวนการใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) การ ประมวลผลด้วบท (Text processing) และ 2) การจัดการภาระงานการอ่าน (Task management) และมีกระบวนการทางปัญญาย่อยอีกหลายกระบวนการ ดังนี้

1) การประมวลผลด้วบท (Text processing)

(1) ความคล่องแคล่วในการอ่าน (Reading fluently) คือ ความสามารถในการอ่าน คำและข้อความได้ถูกต้องโดยอัตโนมัติ รวมทั้งความสามารถในการประมวลคำ อาจกล่าวได้ว่า ความ คล่องแคล่วในการอ่าน เป็นความสามารถที่จะอ่านได้โดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ ผู้อ่านต้องมี ทักษะการอ่านพื้นฐาน ได้แก่ การถอดรหัสคำ การจดจำคำ และการวิเคราะห์วากยสัมพันธ์ของ ข้อความ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความสนใจและหน่วยความจำของผู้อ่าน อันมีผลต่อการทำความเข้าใจใน ระดับที่สูงขึ้น ผู้อ่านจึงต้องได้รับการฝึกและส่งเสริมความคล่องแคล่วในการอ่านเพื่อความเข้าใจด้ว

(2) การระบุตำแหน่งข้อมูล (Location information) คือความสามารถในการอ่าน อย่างละเอียดและอ่านได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อค้นหาแนวคิดหลักและสะท้อนเกี่ยวกับด้วบท ทั้งหมด ในการค้นหาและเลือกข้อมูลที่ต้องการขณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลในระบบดิจิทัลอย่างเช่น

การสืบค้น การอ่านผ่านเว็บ เป็นต้น กรอบแนวทางการอ่านตามแนว PISA 2018 จึงกำหนดให้ผู้อ่านเลือกและแยกข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ข้อมูลเป้าหมาย โดยมีกระบวนการอ่าน ดังต่อไปนี้

(2.1) เข้าถึงและการเรียกคืนข้อมูลในตัวบท (Access and retrieve information within a text) จากแท็บเล็ต บางส่วนของตัวบท หรือหนังสือ ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในข้อความที่ต้องการ มีความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบข้อความและความสามารถในการเข้าถึงข้อความที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มาจากการมีความตระหนักรู้ในกลยุทธ์ (Strategic awareness) และมีความสามารถในการจัดการกับข้อความที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว เช่น การใช้วิธีการอ่านแบบskimมิ่ง (Skimming) เพื่อพิจารณาค้นหาข้อมูลและการปรับความเร็วในการอ่านการประมวลผลข้อมูลแบบลึก และการพิจารณาข้อความที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้อ่านจะต้องอ่านแบบสแกนนิ่ง (Scanning) เพื่อเรียกคืนข้อมูลเป้าหมายจากคำ วลี ตัวเลข ให้เข้ากับคำถามและองค์ประกอบในตัวบทด้วย

(2.2) สืบค้นและเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (Search and select relevant text) จากข้อมูลจำนวนมากในสถานการณ์การอ่านนั้น ผู้อ่านจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลที่มีความสำคัญถูกต้อง น่าเชื่อถือที่สุด โดยอาศัยการประเมินคุณภาพจากตัวบ่งชี้ ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการเชื่อมโยงองค์ประกอบในคำอธิบายเกี่ยวกับตัวบท เช่น หัวเรื่อง แหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ ผู้แต่ง วันเวลา รวมถึงผลการค้นหาจากเว็บเพจต่าง ๆ

(3) เข้าใจ (Understand) กิจกรรมการอ่านจำนวนมากนั้นเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แยกแยะ (Parsing) และการบูรณาการ (Integration) เพื่อขยายความเข้าใจ จัดเป็นกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้อ่านเพื่อนำเสนอโครงสร้างทางจิต (Mental presentation) ประกอบด้วย 1) การสร้างความรู้ของความจำที่คงทนแสดงความหมายข้อความตามตัวอักษร และ 2) การบูรณาการเนื้อหาด้วยความรู้เดิมผ่านแผนที่ความคิด (Mapping) และกระบวนการสร้างข้อสรุป ผู้อ่านต้องสามารถเปรียบเทียบประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ภาระงานความเข้าใจตามตัวอักษรจะใช้การชี้หรือถอดความข้อความกับคำถาม ที่เป็นข้อมูลเป้าหมาย โดยมีการจัดเรียงลำดับข้อมูล เช่น การระบุแนวคิดหลัก การสรุปย่อ การตั้งชื่อเรื่อง การเชื่อมโยงบูรณาการ การสร้างความรู้และการแสดงข้อความที่บูรณาการจึงเป็นการจัดข้อความไปสู่การลำดับประโยคเป็นข้อความใหม่ ผู้อ่านต้องสร้างข้อสรุปแบบต่าง ๆ จากง่ายไปซับซ้อนมากขึ้น แบ่งสัดส่วนข้อความ และเชื่อมโยงเข้ากับคำถามและสร้างข้อสรุป ซึ่งอาจมีการประเมินเพื่อที่จะยอมรับหรือจัดการกับข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วย

(4) ประเมินและสะท้อน (Evaluate and reflect) เป็นการประเมินโดยใช้ วิจารณ์ญาณและตรวจสอบความถูกต้องและคุณภาพข้อมูล โดยมีการประเมินคุณภาพและความ น่าเชื่อถือ จากการตรวจสอบลักษณะข้อมูล ความทันสมัย ความถูกต้อง การปราศจากอคติของผู้เขียน ผู้อ่านต้องสามารถระบุและประเมินแหล่งข้อมูลและสะท้อนอย่างมีวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับเนื้อหาและ รูปแบบ ซึ่งนับเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด

(5) สะท้อนเนื้อหาและรูปแบบ (Reflect on content and form) เป็นการ ประเมินทั้งคุณภาพและรูปแบบของงานเขียน รวมทั้งเนื้อหาที่แสดงถึงจุดมุ่งหมายและมุมมองของ ผู้เขียน การสะท้อนย้อนมเกี่ยวข้องกับมุมมองความคิดของผู้อ่านด้วย ในการเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับ แนวคิดหรือกรอบการอ้างอิงตามประสบการณ์เดิม จึงนำมาใช้ในการเปรียบเทียบ เปรียบต่าง การ ตั้งสมมติฐานจากมุมมองที่หลากหลาย

2) การจัดการภาระงานการอ่าน (Task management)

สำหรับกระบวนการจัดการภาระงานการอ่านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการอ่านนั้นประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ (1) การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) (2) การกำกับควบคุมตนเอง (Self-regulation) และ (3) การใช้กลยุทธ์การอ่าน (Reading strategies) แม้ว่าการตีความโจทย์หรือการ อ่านเพื่อตีความนั้นจะสำคัญในกระบวนการอ่าน แต่การกำหนดเป้าหมายในการอ่านย่อมสำคัญกว่า และแม้ว่าการจัดการภาระงานการอ่านจะยังไม่ได้มีการประเมินในการทดสอบโดยตรง แต่ภายหลัง การทดสอบมีการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การอ่านของผู้เรียนและอาจมีส่วนในการ ประเมินรอบถัดไป

OECD (2018: 11-13) ได้ระบุถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเสริมสร้างความฉลาดรู้ด้านการ อ่าน (Reading Literacy) ได้แก่

1) ปัจจัยด้านตัวผู้อ่าน (Reader factors) ได้แก่ แรงจูงใจในการอ่าน ความรู้และ ประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน พัฒนาการและความสามารถทางสติปัญญา ไม่ว่าจะเป็น การจดจำความหมายคำ การแปลความหมาย รวมถึงการตีความคำและข้อความ

2) ปัจจัยด้านตัวบท (Text factors) ตัวบท คือ สิ่งที่อ่าน ซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่ เป็นข้อความเขียนติดต่อกัน ตัวบทที่มีภาพประกอบ ตัวบทที่เป็นคำประพันธ์ ปัจจัยด้านตัวบทจึง ประกอบด้วย รูปแบบของตัวบท ปริมาณและระดับความยากง่าย ลักษณะภาษาที่ใช้ในตัวบท

3) ปัจจัยด้านภาระงานอ่าน (Task factors) ภาระงานการอ่าน หมายถึง จุดมุ่งหมาย หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับการอ่าน ได้แก่ เวลา วัตถุประสงค์ เป็นต้น

ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยทั้งสามประการ มีประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอ่านตามแนว PISA ซึ่งเครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบการอ่าน ทั้งที่เป็นการทดสอบด้วยกระดาษและผ่านระบบคอมพิวเตอร์นั้น ต้องประกอบการพิจารณาว่า ผู้อ่านสามารถอ่านและมีทักษะทางปัญญา (Cognitive skills) ในระดับใด อย่างไรก็ดี แนวคิดทฤษฎีการอ่านใหม่เสนอไว้ว่า “การอ่านไม่ได้เกิดขึ้นในสุญญากาศ แต่เป็นกิจกรรมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายเฉพาะของบุคคล” การอ่านจึงต้องใช้ทักษะต่าง ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการทางปัญญาให้บรรลุเป้าหมายและอ่านได้สำเร็จ ดังนั้น การทำให้กระบวนการอ่านมีประสิทธิภาพ ต้องส่งเสริมให้ผู้อ่านมี 1) ความรู้ความเข้าใจการอ่าน 2) กลยุทธ์การอ่าน และ 3) แรงจูงใจสนับสนุน ดังที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อที่ผ่านมา

3.1 ความหมายและความเป็นมาของการอ่านเชิงรุก

นับตั้งแต่บทบาทของครูได้ปรับเปลี่ยนจากผู้นำเสนอข้อมูลความรู้ (Presenter) มาเป็นผู้ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ (Designer of learning experiences) ให้กับผู้เรียน การเรียนรู้เชิงรับ (Passive Learning) เปลี่ยนผ่านมาเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้สอดคล้องรองรับการปรับเปลี่ยนดังกล่าว โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่หนังสือ ตำราเรียน และชุดความรู้ ต่าง ๆ ได้บรรจุไว้หลากหลายรูปแบบในระบบออนไลน์ ผู้เรียนต้องสร้างและวิเคราะห์สื่อที่อ่าน โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเฉพาะที่พอเหมาะพอดีกับจุดมุ่งหมายในการอ่าน เพื่อพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับของความจำเข้าใจไปจนถึงการสังเคราะห์สร้างสรรค์ความรู้ได้ การอ่านเป็นกระบวนการเรียนรู้วิธีหนึ่งจึงต้องปรับเปลี่ยนเป็นการอ่านเชิงรุกด้วยในแนวทางเดียวกัน ซึ่งการอ่านเชิงรุก (Active Reading) เป็นกระบวนการอ่านที่ในขณะที่อ่าน ผู้อ่านมีปฏิสัมพันธ์กับตัวบท สภาพแวดล้อม และโลกแห่งความเป็นจริง โดยใช้กลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุกต่าง ๆ เพื่อรับ ทำความเข้าใจ ประยุกต์ใช้ สร้างและแบ่งปันความรู้ อย่างมีส่วนร่วมภายใต้บรรยากาศในชุมชนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ (Co-Creator) (Johnson & Johnson, 2018; Masharipova & Mizell, 2021; Saraceni, 2022)

แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการอ่านเชิงรุก มุ่งเน้นให้ผู้อ่านเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง พร้อมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แบบร่วมมือและร่วมกัน เพื่อยกระดับสติปัญญา จากการอ่านอย่างหลากหลายที่มีแนวทางพัฒนาให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้คล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบ วิเคราะห์ใคร่ครวญ ประเมินผลการอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ และมีความสนใจ แรงจูงใจ ในการอ่านอย่างกระตือรือร้นและต่อเนื่อง ซึ่งพัฒนาการความเป็นมาของการอ่านเชิงรุก (Active Reading) มาจากแนวการอ่านเพื่อการเรียนรู้ เดิมใช้ในนิยามของ “การอ่านอย่างฉลาด” โดย Mortimer Adler เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1940 ในหนังสือ How to Read a Book: The

Classic Guide to Intelligent Reading เน้นการอ่านเชิงวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของผู้ใหญ่ ต่อมาพัฒนาร่วมกับ Charles Van Doren ในปี ค.ศ. 1972 มาใช้ในนิยามของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) และแพร่หลายมากขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา ในวงการสอนภาษาอังกฤษและอีกหลายประเทศทั่วโลก (Palilonis, 2017; Sun, 2020, Inie & Barkhuus, 2021; Bean & Melzer, 2021)

3.2 ลักษณะสำคัญของการอ่านเชิงรุก

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก พบว่า หลายงานวิจัยได้ให้ความสำคัญกับความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับแนวการอ่านเพื่อการเรียนรู้ตามแนว PISA และกลยุทธ์อภิปัญญา จัดว่ามีความสำคัญอย่างมากในฐานะที่เป็นทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสติ สมาธิ ในการนำเสนอเนื้อหาไปสู่ความเข้าใจที่คงทน การชี้แนะ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในกระบวนการอ่าน ส่งเสริมการประเมินการเรียนรู้ของตนเองไปพร้อม ๆ กับประเมินแหล่งข้อมูลการอ่าน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการเชื่อมต่อระหว่างกระบวนการอ่านกับกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการทางปัญญา ทั้งนี้ การเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกแตกต่างกันออกไปตาม 1) แบบการเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียน (Preference) 2) จุดมุ่งหมายและเป้าหมายการอ่าน (Purpose of reading) 3) เนื้อหาสาระ รูปแบบและโครงสร้างตัวบทอ่าน (Genre) ทั้งที่อ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล (Corrigan, 2014; Palilonis, 2017)

วิธีการอ่านเชิงรุกรับเป็นเครื่องมือ (Tools) สำคัญมากของการเรียนรู้เชิงรุก เน้นใช้การอภิปราย การวิเคราะห์ การตั้งคำถามขั้นสูงเพื่อกระตุ้นความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีการใช้กลยุทธ์ เทคนิคต่าง ๆ เพื่อช่วยให้สามารถอ่านเนื้อหาสาระได้อย่างละเอียดและประมวลสิ่งที่ได้อ่าน แสดงผลการอ่านออกมาในรูปแบบต่าง ๆ อย่างชัดเจน เพื่อตรวจสอบร่วมกัน อ่านอย่างต่อเนื่องจนบรรลุผลสำเร็จ ช่วยให้การเรียนรู้เพื่อการอ่าน (Learn to read) ลึกซึ้งมากขึ้น (Deep Learning) เกิดกระบวนการคิดระดับต่าง ๆ สลับซับซ้อน และการเรียนรู้การอ่านเพื่อใช้เป็น “ทักษะทางการศึกษา (Study skills)” ด้วยเหตุผลนี้ การอ่านเชิงรุกจึงเป็นการอ่านที่มากกว่าอ่านเพื่อความจำและความเข้าใจ แต่ต้องมีการสำรวจตรวจสอบ เชื่อมโยงบูรณาการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณและอ่านอย่างกระตือรือร้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นแนวทางการอ่านที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA (Corrigan, 2014; Miller, Lukoff & Mazur, 2018; Roy, Torre et al., 2021)

3.3 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการอ่านเชิงรุก

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการอ่านเชิงรุก เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากฐานการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Comprehension) ซึ่งมีรูปแบบอันเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง คือการอ่านแบบ SQ3R ที่พัฒนาโดย Francis Pleasant Robinson นักจิตวิทยาการศึกษาชาวอเมริกัน ราวปี ค.ศ. 1970 แต่เดิมมี 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ (Survey) 2) ขั้นตั้งคำถาม (Question) 3) ขั้นการอ่าน (Read) 4) ขั้นจดจำ (Recite) และ 5) ขั้นทบทวน (Review) (Cathrine, 2019) ร่วมกับการพัฒนากลยุทธ์การสอนการอ่านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาการตั้งคำถามจากการอ่านด้วยตนเอง (Self-questioning) ร่วมกับการใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการอ่าน สติปัญญา ร่วมกับกลยุทธ์อภิปัญญา Corrigan (2014) เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกไว้ สรุปความได้ ดังนี้

1) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก (Establishing active reading as an orientation) เป็นการชี้ชวนให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่านที่มากกว่าการรับสารผ่านตัวหนังสือ แต่ต้องทำให้ผู้เรียนเห็นว่าจะได้ประโยชน์มากกว่านั้นซึ่งมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่ามีวิธีการอ่านอย่างไร กิจกรรมในขั้นนี้เช่นการสร้างแรงบันดาลใจจากบุคคลต้นแบบ การแนะนำหนังสือดีที่ควรอ่าน จากนั้นใช้การอ่านแบบskimมิ่ง (Skimming) ที่เหมาะสมเพื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไป และช่วยเชื่อมโยงการอ่านให้เกิดการคิดที่ลึกซึ้งมากขึ้น

2) การกำหนดการอ่านเชิงรุกในการปฏิบัติเฉพาะ (Defining active reading in terms of specific practices) เพื่อให้ผู้เรียนเห็นอย่างชัดเจนว่าการอ่านเชิงรุกคืออะไร ขั้นตอนนี้จะใช้กิจกรรมโดยเฉพาะเพื่อใช้ในการปฏิบัติกรอ่าน ได้แก่ การเขียนในตัวบท การขีดเส้นใต้ การวงกลม การบันทึกย่อหรือการตั้งคำถามไว้บริเวณริมขอบตัวบท การอ่านเพื่อคัดเลือกข้อความสำคัญ การให้ผู้เรียนฝึกตั้งคำถาม การให้เวลาในการอ่าน, การมองหาคำที่ไม่คุ้นเคยหรือข้อความที่ไม่เข้าใจชัดเจน การหาวิธีที่จะทำความเข้าใจในการอ่าน โดยผู้สอนสามารถใช้กลยุทธ์ในการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับการอ่าน การโค้ชโดยใช้คำถาม การกำหนดภาระงานให้อ่านล่วงหน้า โดยเน้นย้ำว่าเป็นเรื่องสำคัญจำเป็นหรือน่าสนใจ การพยายามกระตุ้นให้อ่านอย่างต่อเนื่องโดยให้ทำเครื่องหมายกำกับ การจดบันทึก การตั้งคำถาม การให้อ่านซ้ำ และกำหนดปฏิทินการอ่าน

3) การจัดเวลาสำหรับการอ่านเชิงรุก (Making time for active reading) โดยการเพิ่มเวลาอ่านมากขึ้น เช่น การใช้ตัวบทขนาดสั้นที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องทำความเข้าใจ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างละเอียดมากขึ้น การชี้แนะให้ผู้เรียนอ่านอย่างตั้งใจและมองหาสิ่งที่เป็นประโยชน์

จากการอ่าน จัดเวลาให้มีการอ่านในระหว่างคาบเรียน เช่น การใช้บทอ่านก่อนการอภิปรายในกระบวนการเรียนรู้ การให้อ่านออกเสียงหรือการมอบหมายงานที่เป็นการอ่านซ้ำเรื่องเดิม

4) การมอบหมายให้ผู้เรียนเขียนตอบสนองการอ่าน (Having students write reading responses) เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อตอบสนองและตรวจสอบการอ่าน เช่น ให้ผู้เรียนเขียนสิ่งที่อ่านในรอบแรก จากนั้นหยุดพักการอ่านและทำกิจกรรมการอ่านอื่น และกลับมาอ่านสิ่งที่ตนเขียนในครั้งแรก เปรียบเทียบผลการอ่านจากการเขียน กิจกรรมนี้กระตุ้นให้ผู้เรียนขีดเส้นใต้เพื่อหาข้อความที่ต้องการอ้างอิงคำกล่าว และบันทึกความเข้าใจไว้ริมขอบตัวบท หรืออาจใช้การเขียนบทความ การเขียนบล็อก การเขียนอภิปรายในกระดาน การเขียนย่อหน้า การเขียนความเรียงหน้าเดียว เป็นต้น ขั้นตอนนี้จะเป็นการพัฒนาทักษะสำหรับแต่ละตัวบทอ่าน ได้แก่ การอ้างอิง การสรุป การฝึกตั้งคำถาม การสะท้อนคิด เป็นต้น

5) การมอบหมายให้ผู้เรียนบันทึกการอ่านอย่างต่อเนื่อง (Having students keep a reading log) เป็นการให้ผู้เรียนบันทึกการอ่านลงในตารางในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อพิจารณาการอ่านในแต่ละวัน จากนั้นพิจารณาผลการฝึกปฏิบัติการอ่านของตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้บอกเล่าถึงการเตรียมการในการอ่าน วิธีการที่ได้มากขึ้น และการคิดเกี่ยวกับพื้นฐานที่ควรมี

6) การเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินการอ่านด้วยตนเอง (Having students self-assess their reading practices) เป็นการให้ผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง และคิดว่าจะปฏิบัติการอ่านอย่างต่อเนื่องได้อย่างไร เขียนสะท้อนผลการอ่านและสะท้อนคิดอย่างละเอียด

7) การใช้ฝึกปฏิบัติที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการอ่านเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง (Using multiple practices to promote active reading) ในขั้นตอนนี้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนบูรณาการการฝึกปฏิบัติการอ่านโดยใช้วิธีการและกลยุทธ์แบบผสมผสาน ซึ่งการอ่านเชิงรุกจะต้องใช้เวลาเพื่อส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการอ่านอย่างกระตือรือร้นให้เกิดขึ้นและมากขึ้น

Hovland (2019) ได้เชื่อมโยงแนวคิดและอธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงรุกและการเรียนรู้เชิงประจักษ์ (Visible Learning) เนื่องจากกระบวนการอ่านเป็นกระบวนการภายในที่ซับซ้อน หรือ “มองไม่เห็น” จึงต้องทำให้การเรียนรู้ “มองเห็นได้” และยังมีกระบวนการชัดเจนถึงการอ่านเชิงวิชาการว่าเน้นการอ่านเพื่อสังเคราะห์ข้อมูล อาจใช้การคิดเชิงวิเคราะห์มากกว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แต่หากเป็นการอ่านเพื่อมีส่วนร่วมทางสังคม ต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรืออาจกล่าวได้ว่ามุ่งเน้นที่ไปจุดมุ่งหมายการอ่านเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก ดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการอ่าน ครูผู้สอนพิจารณาว่าการอ่านสร้างประสบการณ์ใดให้กับผู้เรียน ตามที่ The Association of America Colleges and University พัฒนาเกณฑ์ด้านผลลัพธ์การอ่าน ได้แก่ ความเข้าใจ ความเข้าใจความสัมพันธ์ของข้อความ การวิเคราะห์ การตีความ โดยแบ่งตามองค์ประกอบได้ 2 แบบใหญ่ ๆ คือ การอ่านเชิงวิชาการกับการอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมกับสังคม ซึ่งในการอ่านปัจจุบันต้องเชื่อมโยงถึงกัน และส่งเสริมให้พัฒนากระบวนการที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการคิดอย่างมีวุฒิภาวะ (Mature thinking)

2) การกำหนดการประเมินการอ่าน จากงานวิจัยซึ่งเลือกใช้การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เสนอว่าครูผู้สอนควรทำสมุดงาน (Workbook) เพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการอ่านตลอดรายวิชา พร้อม ๆ กับการใช้แบบบันทึกการอ่าน (Reading log) จัดแบ่งสัดส่วนคะแนนการประเมินเท่า ๆ กัน ในกิจกรรมการเรียนรู้มีการให้ผลประเมินป้อนกลับโดยเพื่อน และการเรียนรู้ทั้งแบบร่วมมือและร่วมกัน ในตอนท้ายเปิดโอกาสให้เขียนสะท้อนการอ่านของเพื่อน ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านอย่างหลากหลาย มีการบันทึกก่อนการอ่าน ระหว่างและหลังการอ่าน

3) การกำหนดรายการบทอ่าน เมื่อครูผู้สอนเมื่อพิจารณาเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการประเมินการอ่านแล้ว การทำรายการการอ่านถือเป็นแกนหลักที่สำคัญในการชี้นำนำเสนอเนื้อหา ซึ่งวิธีการคิดสรรหาน่าจะจับคู่บทอ่านที่มีแนวคิดทฤษฎี มุมมองความเห็นหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกัน รวมทั้งชนิดหรือรูปแบบของตัวบทอ่านที่ต่างกัน เนื้อหาที่สามารถตีความอย่างหลากหลาย เป็นต้น ครูผู้สอนต้องมีแนวคิดการสร้างสรรคเนื้อหา และส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินข้อขัดแย้งโดยอาศัยความรู้และวิจารณญาณ ประเมินสิ่งที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย จัดลำดับข้อขัดแย้งและอธิบายร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดการถูกครอบงำจากการอ่าน นอกจากนี้ ครูผู้สอนช่วยอธิบายให้เข้าใจบริบทและเชื่อมโยงบทอ่าน ให้ความสำคัญกับการฝึกฝนทักษะร่วมกันในชั้นเรียน เช่น การทำ Book Project คือการเลือกอ่านเองในหัวข้อที่เป็นหัวเรื่อง (Topic) เดียวกัน เป็นต้น

4) การพัฒนาบันทึกการอ่าน ครูผู้สอนออกแบบและพัฒนาบันทึกการอ่าน (Reading log) ตามรูปแบบการอ่าน และใช้กลยุทธ์การอ่านที่สอดคล้อง เช่น การใช้รูปแบบการอ่าน SQ3R ร่วมกับบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด (Reflecting log) โดยพิจารณาแบบฟอร์ม การมีส่วนร่วมทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์ 4 แบบ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับกระบวนการภายในตัวผู้อ่านเอง ตัวบท ตัวบทอื่น ๆ และ ผู้อ่านคนอื่น ๆ

5) การอ่านอย่างกระตือรือร้นและการมีส่วนร่วมในการอ่าน โดยใช้แนวทางการปฏิบัติ 7 ประเภทที่สามารถช่วยส่งเสริมการอ่านได้เป็นอย่างดี หลังจากที่ได้มีการพูดคุยเกี่ยวกับบันทึก

การอ่านซึ่งครูผู้สอนดัดแปลงสมุดงาน (Workbook) มาใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) โดยเน้นไปที่การวิเคราะห์และอธิบายขยายความ แนวทางการปฏิบัติ 7 ประเภทที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการอ่านมีดังนี้

(1) แผนที่ความคิด (Concept Map) ครูผู้สอนเขียนคำสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนทั้งกลุ่มเล็กใหญ่เชื่อมโยงความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนกัน หรือให้ผู้เรียนเขียนด้วยสำนวนของตนเอง จากนั้นนำเสนอ โดยเขียนคำหลักให้ช่วยเชื่อมโยงคำที่เกี่ยวข้องได้จากการอ่าน สังเกตได้ว่าข้อมูลส่วนนี้จะแบ่งเป็น ข้อมูลที่ผู้เรียนสนใจ (Interest) กับข้อมูลที่มีความสำคัญ (Important) กระบวนการนี้จึงเป็นการฝึกการเรียนรู้อย่างประจักษ์ชัด (Visible Learning) และฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking) ไปด้วยกัน

(2) การขยาย (Extended) โดยใช้ The Muddiest Point เมื่อผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็ก เพื่อร่วมกันตัดสินใจว่าย่อหน้าหรือประเด็นใดสำคัญที่สุด จากนั้นผู้เรียนจดจำคำแรกของย่อหน้าต่าง ๆ และหัวข้อย่อยที่สำคัญ พร้อมอธิบายเหตุผลที่เลือกและระบุความสำคัญที่อยู่ในบทอ่าน

(3) การแสดงเป็นภาพประกอบแนวคิด (Illustrate a concept) ครูผู้สอนเตรียมแนวคิดหลักหรือผู้เรียนเลือก จากนั้นวาดไดอะแกรม (Diagram) ในสมุดงานและใช้กิจกรรมเสริมอื่น เช่น Lego แสดงแนวคิดหลัก กระบวนการนี้ส่งเสริมการคิดเชิงพรรณนา (Descriptive thinking)

(4) การอ่านอย่างละเอียด (Closed Reading) ตามแนวของระเบียบวิธีทาง มนุษยนิยมคลาสสิก (Classic Humanities Methodology) ส่งเสริมการดึงเอาการคิดอย่างลึกซึ้งในแนวคิด การรู้เท่าทันข้อความ (Literacy text) เช่น การอ่านซ้ำ โดยใช้การอธิบายผ่านเครื่องหมายต่าง ๆ (Annotation marks) อย่างวงกลม วาดภาพลูกศร การใช้เครื่องหมาย การจดจำคำสั้น ๆ เสนอข้อคิดเห็น เป็นต้น ครูผู้สอนต้องอธิบายให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอธิบาย ซึ่งจะทำให้เกิดการอ่านอย่างละเอียด และสอบถามถึงเหตุผลในการเลือกใช้เพื่อให้ได้แนวทางเสริมพัฒนาการอ่าน

(5) การใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom' s questioning) เป็นการกำหนดคำถามโดยใช้อนุกรมวิธานของบลูม ฉบับปรับปรุง (Bloom' s taxonomy revised) ส่งเสริมผู้เรียนฝึกตั้งคำถามตามระดับและแข่งขันกันตอบ กิจกรรมนี้ใช้การนำเสนอหรือสังเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนและตกลงร่วมกันอย่างมีเหตุผลและยังเป็นการเลียนแบบการคิดอย่างผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอ่าน

(6) การบูรณาการ 4 รายการหลัก (Integration : 4 statements) ได้แก่ แผนบทเรียนและการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันใน 4 รายการใน

รายวิชา โดยให้ทำแผนการสอนคนอื่น คิดชื่อบท จัดลำดับความสำคัญ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรม

(7) การสัมภาษณ์การอ่าน (Reading interview) กิจกรรมส่งเสริมอภิปัญญา (Metacognitive thinking) เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการอ่าน เช่น การถามตอบ เมื่อได้ยืมการอ่าน ผู้เรียนหมายถึงอะไร ลองเปรียบเทียบกับเพื่อน การอ่านแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร การปรับปรุงการอ่านของตนเองจะทำได้อย่างไรบ้าง สิ่งที่ทำทนายและการจัดการปัญหาการอ่านที่ประสบความสำเร็จ เป็นต้น

Anderson (2020) ได้เสนอหลักการสอนการอ่านตามกรอบการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 6 กระบวนการหลัก ได้แก่

1) การกระตุ้นความรู้เดิม (A: Activate prior knowledge) เป็นการใช้ฐานความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเพื่อทำให้การอ่านง่ายขึ้น และช่วยเพิ่มความสนใจในการอ่าน เช่น การใช้คำถาม การใช้เทคนิค KWL การใช้กิจกรรมส่งเสริมการคิดและการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น

2) การปลูกฝังด้านคำศัพท์ (C: Cultivate vocabulary) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการจดจำ ประมวลและถอดรหัสคำศัพท์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้เข้าใจมากขึ้น เช่น การสอนชนิดของคำศัพท์ใหม่ ๆ การใช้บัตรคำ การใช้แผนผังความสัมพันธ์ของคำศัพท์ เป็นต้น

3) การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ (T: Teach for comprehension) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนทำความเข้าใจด้วยบทอ่าน นอกเหนือจากการทดสอบความเข้าใจเพียงอย่างเดียว ผู้สอนเลือกใช้ตัวบทอ่านตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน การบูรณาการบทอ่านอย่างหลากหลายและเหมาะสม การสร้างและกำหนดจุดประสงค์ในการอ่านอย่างชัดเจน จัดหารูปแบบการอ่านหลายประเภท ประการสำคัญคือการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในการตรวจสอบและการรับรู้ให้อ่านได้เข้าใจ

4) การเพิ่มความคล่องแคล่วในการอ่าน (I: Increase reading rate) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนปรับอัตราความเร็วในการอ่าน โดยการอ่านซ้ำ และควบคุมการอ่านของตนเองโดยการจัดทำแผนภาพเส้นทางการอ่านของตนเอง (Self-paced reading) ครูผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องหรือคำศัพท์ได้เร็วขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้เร็ว คล่องแคล่ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของเนื้อหาที่อ่านด้วย

5) การตรวจสอบกลยุทธ์การอ่าน (V: Verify reading strategies) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนตรวจสอบการใช้กลยุทธ์การอ่านรวมกลยุทธ์ทำความเข้าใจและอภิปัญญา เพื่อตรวจสอบว่า

ในขณะที่อ่านนั้นผู้เรียนต้องทำอะไรก่อนหลัง เพื่อให้รับ เข้าใจ ค้นหาข้อมูล จดจำอย่างรวดเร็ว และอื่น ๆ ตามจุดมุ่งหมายการอ่าน

6) การประเมินความก้าวหน้า (E: Evaluate progress) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ประเมินความก้าวหน้าในการอ่าน เช่น ความคล่องแคล่ว ผลการอ่าน กระบวนการหรือกลยุทธ์ที่ใช้ เป็นต้น

ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา และคณะ (2561) เสนอการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้สอนทำหน้าที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ดังนี้

1) การสร้างจุดสนใจและท้าทาย การอ่านที่ใช้กิจกรรมหลากหลาย สามารถจุดใจให้ผู้เรียน สนใจและท้าทายความสามารถในการอ่าน เช่น การค้นหาคำศัพท์แล้วเติมคำในใบกิจกรรม การเล่นเกม การร้องเพลง การทายปัญหา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมในขั้นนี้ ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จจากการทำกิจกรรมด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้

2) การวางแผนและเป้าหมายการอ่าน การวางแผนสำรวจตรวจสอบและแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนของตนเอง การวางแผนในการประเมินผลงาน การทำงานกลุ่ม การร่วมมืออภิปราย การพิจารณา ไตร่ตรองผลงานของตนเองและผู้อื่น เพื่อสะท้อนผลความคิดอย่างลุ่มลึก เป็นต้น การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากผลงานและความคิดเห็นของผู้เรียนได้รับการยอมรับ เกิดการเรียนรู้อย่างคงทน สามารถนำความรู้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้เชื่อมโยงสู่ความรู้ใหม่ สร้างความมั่นใจในการแสวงหาความรู้และนิสัยรักการอ่าน ผู้เรียนวางแผนการอ่านและกำหนดเป้าหมาย ตั้งคำถาม หาความสัมพันธ์ของประเด็นจากเรื่องที่อ่าน สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก

3) การอ่านอย่างมีส่วนร่วม ผู้เรียนฝึกอ่านอย่างมีส่วนร่วม จากการฝึกอ่านแล้วขีดเส้นใต้เหตุผล วงกลมล้อมรอบใจความสำคัญ ซึ่งแสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่าน ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการประมวลผลภายในเปรียบเทียบ แยกแยะข้อมูล ระดมความคิดแสดงความรู้และความคิดด้วยการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นและได้ใช้กระบวนการเดียวกันนี้กับบทอ่านที่ตนค้นคว้ามาทำให้ผู้เรียนเกิดความผูกพันกับบทอ่านมากยิ่งขึ้นผู้เรียนมีข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกแนวคิดในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

4) การสะท้อนผลและประเมินการอ่าน จัดลำดับ เขียนแผนภาพความคิด อภิปรายกลุ่มย่อย และอภิปรายกลุ่มใหญ่หน้าชั้นเรียน

5) สร้างสรรค์ความรู้จากการอ่านสู่งานเขียนและการนำไปใช้ เขียนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้เรียนได้แสดงความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การทำงานกลุ่มและการสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดพื้นฐานของการวิจัย และยังช่วยพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้ลึกซึ้งและกว้างไกล

อย่างไรก็ตาม ตามที่ได้นำเสนอแล้วว่า การอ่านต้องอาศัย 1) กระบวนการทางปัญญา ประกอบด้วย 2) มีแรงจูงใจในการอ่าน และ 3) มีกลยุทธ์ในการอ่าน เพื่อให้การอ่านแต่ละครั้งบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการอ่านที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้ การฝึกทักษะการใช้กลยุทธ์การอ่านที่สอดคล้องกับลักษณะบทอ่านแต่ละประเภท ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถรับ เข้าใจ ประมวลและฝึกฝนเชื่อมโยงการใช้ทักษะไปสู่สถานการณ์ใหม่ได้ โดยเฉพาะกิจกรรมการอ่านแบบผสมผสานลงในยุคดิจิทัล หากผู้เรียนสามารถใช้กลยุทธ์การอ่านประเภทต่าง ๆ ในกระบวนการอ่านได้โดยอัตโนมัติ ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ อ่านได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.4 กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก

กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก (Active Reading Strategies) เป็นเทคนิคเชิงวิธีการที่ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ในขั้นตอนก่อน-ระหว่าง-หลังการอ่านบทอ่านแต่ละประเภท ทั้งการอ่านโดยทั่วไปและการอ่านผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้ง ซึ่งอาจพิจารณาความสอดคล้องตามที่ William & Fredricka (2020) เสนอวิธีการอ่านตามจุดมุ่งหมายการอ่าน ดังนี้

1) การอ่านเพื่อสืบค้นข้อมูลอย่างง่าย (Reading to search for simple information) จะใช้ในการอ่านดิจิทัล (Digital) การอ่านประเภทนี้ต้องใช้ทักษะการสืบค้น ใช้การอ่านแบบ Scanning หาคำสำคัญ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูล วลีซ้ำที่ค้นหา เช่น การใช้ Google จากนั้นใช้การอ่านแบบ Skimming เป็นส่วนหนึ่งในภาระงานการอ่าน และใช้ทักษะการรวมกลยุทธ์ เช่น การคาดเดา (Guessing) พิเคราะห์หาสาระสำคัญว่าจะตรงส่วนไหน หรือใช้วิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นต้น

2) การอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading for general comprehension) เป็นการอ่าน (1) เพื่อส่งเสริมจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการอ่านแบบอื่น ๆ (2) การอ่านเพื่อให้ได้ความ

ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปต้องอ่านเร็ว มีกระบวนการรับรู้คำอัตโนมัติ รู้รูปแบบการสื่อความหมายของแนวคิดหลัก มีหรือใช้กระบวนการอ่านที่มีประสิทธิภาพในเวลาจำกัด ในกิจกรรมการอ่านจะต้องมีทักษะ (ความสามารถในกระบวนการทางภาษาที่ใช้และประสานกันโดยอัตโนมัติ เช่น รู้คำ เข้าถึงความหมายคำ กระบวนการสังเคราะห์) และกลยุทธ์ที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่อ่าน และชุดของความสามารถในการควบคุมกระบวนการอ่านอย่างมีสติ เช่น การอ่านซ้ำ การย่อ การสรุป เป็นต้น)

3) การอ่านเพื่อการเรียนรู้ (Reading to learn) จะเป็นการอ่านเชิงวิชาการหรือสาระในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งผู้อ่านใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ข้อมูลจำนวนมากจากตัวบท และส่วนมากเป็นงานที่ได้รับมอบหมายให้อ่านโดยมีหรือกำหนดเป้าหมายโดยตรง ซึ่งต้องใช้ความรอบคอบและเวลาที่นานกว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจทั่วไป และต้องใช้ทักษะการอนุมาน (Inferencing) เพื่อที่จะเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้เดิมโดยคาดคะเนอย่างมี/ตามหลักเหตุผล โดยให้ความสำคัญกับทักษะการตรวจสอบความเข้าใจ (meta-cognition)

4) การอ่านเพื่อบูรณาการข้อมูล (Reading to integrate information) เป็นการเพิ่มเติมในส่วนการพิจารณาส่วนสำคัญที่สัมพันธ์กันเพื่อเสริมเติมเต็มให้การอ่านสมบูรณ์ การสนับสนุนแนวคิดซึ่งกันและกัน หรือหาข้อมูลที่ขัดแย้ง และการปรับโครงสร้างจากข้อมูลหลายแหล่ง สถานการณ์การอ่านเหล่านี้ต้องใช้วิจารณ์ญาณ ซึ่งถูกสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์ (Synthesis) ผู้อ่านต้องสามารถจดจำจุดสำคัญในเชิงเปรียบเทียบหรือตรงกันข้าม เข้าถึงและประเมินข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาข้อมูลที่นำมาบูรณาการ ความสามารถในการอ่านที่ต้องมี ได้แก่ (1) การคัดเลือกข้อมูล (2) การวิเคราะห์วิจารณ์ และ (3) การเขียนข้อมูลที่ได้จากตัวบท นอกจากนี้ การเพิ่มทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อขยายขอบเขตข้อมูลให้กว้างขึ้นก็จะเป็นทักษะพิเศษ ซึ่งการอ่านเชิงวิชาการก็ต้องการอ่านเพื่อบูรณาการข้อมูลด้วย

จะเห็นได้ว่า การอ่านตามแนว PISA มีจุดมุ่งหมายในการอ่านครอบคลุมทั้ง 4 จุดมุ่งหมายข้างต้น ดังนั้น การใช้กลยุทธ์การอ่านซึ่งแบ่งตามจุดมุ่งหมายต้องสัมพันธ์กับเทคนิคการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย ตามแนวคิดของ Gunning (2014) ได้เสนอไว้ 7 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลยุทธ์การเตรียมพร้อม (Preparational Strategies) 2) กลยุทธ์การเลือกหรือการจัดระบบ (Selecting/Organizing Strategies) 3) กลยุทธ์การขยายความเข้าใจ (Elaborative Strategies) 4) กลยุทธ์การตรวจสอบติดตามหรืออภิปัญญา (Mentoring/Metacognitive Strategies) 5) กลยุทธ์

ทางอารมณ์ (Affective Strategies) 6) กลยุทธ์การฝึกซ้ำซ้ำทวน (Rehearsal Strategies) และ 7) การรู้จำคำ (Word Recognition Strategies)

ในขณะที่ Farid, Ishtiaq & Hussain, (2020) เสนอไว้ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลยุทธ์ ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiate Strategies) 2) กลยุทธ์ทางปัญญา (Cognitive Strategies) 3) กลยุทธ์อภิปัญญา (Metacognitive Strategies) และ 4) กลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ (Socio and Affective Strategies) ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์จากผลการศึกษาของนักวิชาการ นักวิจัยด้านกลยุทธ์การอ่านเพิ่มเติม (Helgeson, 2010; Corrigan, 2014; Tompkins, 2014; Snow, Jacobina, Jackson & McNamara, 2016; Abdelhalim, 2017; Liu, Gu & Jin, 2021; Masharipova & Mizell, 2021; Ozturk, 2022) และสังเคราะห์กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกเพื่อใช้ในกระบวนการอ่าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กระบวนการใหญ่ ได้แก่ 1) การประมวลผลตัวบท (Text processing) และ 2) การจัดการภาระงานการอ่าน (Task management) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกและเทคนิคการจัดการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมาย	กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนการสอน
1. กลยุทธ์ทางปัญญา (Cognitive Strategies)		
1.1 กลยุทธ์การเตรียมความพร้อมเพื่อทำความเข้าใจ (Preparational Strategies)	1) การกระตุ้นความรู้เดิม (Activate prior knowledge) 2) การอ่านแบบค้นหาข้อมูลสำคัญ (Scanning) 3) การพิจารณาภาพรวมก่อนการอ่าน (Previewing) 4) การทำนายหรือคาดคะเน (Predicting) 5) การตั้งจุดมุ่งหมาย (Setting purpose) 6) การระบุคำสำคัญหรือคำศัพท์ (Identifying key, vocabulary word)	1) การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading comprehension) 2) การระดมสมอง (Brainstorming) 3) เทคนิค KWL 4) เทคนิค DR-TA 5) เทคนิค Guide reading 6) เทคนิค Text Walk 7) เทคนิค Discussing misconceptions 8) การใช้ต้นแบบ (Modeling)

ตารางที่ 11 (ต่อ)

จุดมุ่งหมาย	กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนการสอน
	7) การเรียนรู้ศัพท์ก่อนการอ่าน	9) เทคนิค Questioning the Author (QTA) 10) เทคนิค Quality Talk 11) การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) 12) เทคนิค ReQuest 13) คิดออกเสียง (Think-aloud) 14) เทคนิค Response elaboration 15) เทคนิค Anticipation guide
1.2 กลยุทธ์การเลือกหรือการจัดระบบ (Selecting/Organizing Strategies)	1) การตั้งคำถาม (Questioning) 2) การเลือกข้อความสำคัญหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง (Selecting important or relevant details) 3) การจับใจความสำคัญ (Identifying main ideas) 4) การสรุปย่อ (Summarizing) 5) การใช้ผังกราฟิก (Use graphic organizer)	1) คิดออกเสียง (Think-aloud) 2) การอภิปราย (Discussion) 3) เทคนิค KWL 4) เทคนิค DR-TA 5) เทคนิค Guide reading 6) การสอนโดยตรง (Direct Instruction) 7) การใช้ต้นแบบ (Modeling) 8) เทคนิค Questioning the Author (QTA) 9) เทคนิค Quality Talk

ตารางที่ 11 (ต่อ)

จุดมุ่งหมาย	กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนการสอน
	6) การกำหนด/ลำดับ ความสำคัญ (Determining importance) 7) การประเมินโครงสร้างงาน เขียน (Evaluating) 8) การบันทึก (Note-taking) 9) การเน้น (Emphasis) 10) การใช้สัญลักษณ์ (Signal word)	10) การสอนแบบแลกเปลี่ยน บทบาท (Reciprocal teaching) 11) เทคนิค Response elaboration
1.3 กลยุทธ์การขยายความเข้าใจ (Elaborative Strategies)	1) การอนุมาน (Inferring) 2) การแสดงเป็นภาพ (Visualizing) 3) การประเมิน (Evaluate) 4) การอธิบาย (Annotation) 5) การประยุกต์ใช้ (Applying) 6) การเชื่อมโยง (Cohesion) 7) การอ้างอิงคำพูด (Quotation) 8) การถอดความ (Paraphrasing) 9) การสังเคราะห์ (Synthesizing) 10) การให้เหตุผล (Reasoning) 11) การใช้พจนานุกรม (Using dictionary)	1) คิดออกเสียง (Think-aloud) 2) การอภิปราย (Discussion) 3) เทคนิค KWL 4) เทคนิค DR-TA 5) เทคนิค Guide reading 6) การสอนโดยตรง (Direct Instruction) 7) การใช้ต้นแบบ (Modeling) 8) เทคนิค Questioning the Author (QTA) 9) เทคนิค Quality Talk 10) การสอนแบบแลกเปลี่ยน บทบาท (Reciprocal teaching) 11) เทคนิค Response elaboration

ตารางที่ 11 (ต่อ)

จุดมุ่งหมาย	กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนการสอน
	12) การค้นหาความหมายจากบริบท (Reading on) 13) การใช้ผังสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic mapping) 14) การสร้างคำศัพท์ (Word building)	
2. กลยุทธ์อภิปัญญา (Metacognitive Strategies)		
2.1 กลยุทธ์การกำกับติดตาม (Mentoring Strategies)	1) การตั้งคำถามด้วยตนเอง (Self-Questioning) 2) การวางแผนก่อนอ่าน (Pre-planning) 3) การใช้ Fix-up 4) การติดตามความเข้าใจ (Monitoring comprehension) 5) การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)	1) คิดออกเสียง (Think-aloud) 2) การอภิปราย (Discussion) 3) การสอนโดยตรง (Direct Instruction) 4) การใช้ต้นแบบ (Modeling) 5) การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal teaching) 6) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) 7) การสอนแบบการสนทนาอย่างมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive dialog) 8) การใช้แผนที่ความคิด (Thinking map) 9) แผนปฏิบัติการ (Action plan)

ตารางที่ 11 (ต่อ)

จุดมุ่งหมาย	กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนการสอน
		10) การใช้คำถามปริศนา (Probing question)
2.2 กลยุทธ์การตรวจสอบประเมิน (Determining/Evaluating Strategies)	1) การตรวจสอบการให้ความหมาย (Determining for meaning) 2) การอ่านตามรูปแบบ SQ3R 3) การเปรียบเทียบเปรียบเทียบต่าง (Compare-Contrast) 4) การอ่านซ้ำ (Re-read) 5) การให้ข้อมูลย้อนกลับ 6) การสะท้อนคิด 7) การเปรียบเทียบผลการอ่าน	1) การอภิปราย (Discussion) 2) การใช้ต้นแบบ (Modeling) 3) การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal teaching) 4) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) 5) การสอนแบบการสนทนาอย่างมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive dialog) 6) การอภิปรายอภิปัญญา (Metacognitive discussion) 7) การใช้แผนที่ความคิด (Thinking map) 8) การใช้ Rubric 9) การใช้ Grand Conversation 10) การใช้ Question Answer Relationship (QAR) 11) กลุ่มทบทวน (Revising group) 12) แผนปฏิบัติการ (Action plan)

ตารางที่ 11 (ต่อ)

จุดมุ่งหมาย	กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนการสอน
3. กลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ (Socio and Affective Strategies)		
3.1 กลยุทธ์ทางอารมณ์ (Affective Strategies)	1) การสร้างความตั้งใจและมีสมาธิ (Attending/Concentrating) 2) การจดจ่อกับภาระงาน (Staying on task) 3) การตั้งเป้าหมายที่ยืดหยุ่น (Flexible goal) 4) การพูดกับตนเอง (Self-talk) 5) การใช้ตัวบททางเลือก (Alternative text)	1) คิดออกเสียง (Think-aloud) 2) การอภิปราย (Discussion) 3) การสอนโดยตรง (Direct Instruction) 4) การกระตุ้นส่งเสริมแรงบันดาลใจ (Encouraging) 5) Micro teaching
3.2 กลยุทธ์ทางสังคม (Socio Strategies)	1) การประชุม (Conferencing) 2) การเล่าซ้ำ (The cued retell) 3) การโค้ชโดยเพื่อน (Peer coaching) 4) การอ่านร่วมกัน (Collaborative reading)	1) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) 2) การใช้ Flexible grouping 3) การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal teaching)

นอกจากนี้ Bilonozhko & Syzenko (2020) เสนอเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพกับผู้เรียน Generation Z ตามการทบทวนเชิงวิพากษ์ของการศึกษาทางจิตวิทยาและการสอนสมัยใหม่สำหรับผู้เรียนยุคดิจิทัล ความเกี่ยวข้องของการผลศึกษายังคงได้รับการยืนยันโดยข้อเท็จจริงที่ว่า วิชาและกระบวนการของการศึกษาสมัยใหม่ในปัจจุบัน ผู้เรียนวิธีการเรียนรู้ ความชอบ และค่านิยม นำการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมาสู่บริบทการสอนและการเรียนรู้ ผลการศึกษาและวิเคราะห์กลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพโดยใช้ข้อความจริง (Authentic text) นั้น ในภาพรวมเน้นความแตกต่างระหว่างทักษะการอ่านและกลยุทธ์การอ่านที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนยุคดิจิทัล ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของคน Generation Z และฉายภาพไปถึงทางเลือกของกลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม คำแนะนำที่ควรพิจารณาเมื่อเลือกกลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพสำหรับห้องเรียนภาษา ได้แก่

1) กลยุทธ์การอ่าน ควรจัดสรรเวลาการสอนและการเรียนรู้ให้เพียงพอและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง โดยเน้นการใช้งานอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งควรได้รับการสอนและฝึกฝนตลอดปีการศึกษา

2) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับประสิทธิผลของกลยุทธ์การอ่าน ควรดำเนินการโดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์และผู้ประเมินผล เพื่อให้สามารถเลือกกลวิธีการเชิงสอดแทรกที่จะได้ผลจริง เพิ่มคุณค่าให้กับผู้เรียนรุ่นใหม่ เป็นที่ชัดเจนว่าวิธีที่คนรุ่นใหม่มีปฏิสัมพันธ์ แตกต่างไปจากรุ่นก่อน ๆ อย่างมาก และด้วยการทดลองเท่านั้น เราจึงสามารถตรวจสอบได้จริง ๆ และปรับปรุงการสอนที่มีอยู่

3) ควรสำรวจกลยุทธ์เพื่อการอ่านเนื้อหาดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ คุณค่า ที่เน้นการใช้กลยุทธ์กับข้อความประเภทต่าง ๆ และเนื้อหาที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงที่ชัดเจนกับบริบทและสถานการณ์ในชีวิตจริง

4) การใช้ข้อความจริง (Authentic text) และงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจและมีส่วนร่วมกับการอ่าน ในขณะที่ตัวบทหรือข้อความที่เลือกมานั้น หากสั้นแต่มีความน่าสนใจยิ่งช่วยเพิ่มการกระตุ้นการอ่านได้มากขึ้น

5) กลยุทธ์จากบนลงล่าง (Top to down) ควรมีความสำคัญมากกว่ากลยุทธ์จากล่างขึ้นบน (Down to top) เนื่องจากการอ่านแบบขยายความรู้ความคิด (Extensive) จะสอดคล้องกับการจำลองบริบทในชีวิตจริงของผู้เรียนได้มากกว่า

6) การทำงานร่วมกันและภาระงานการอ่านที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างผู้เรียน จะช่วยให้มีส่วนร่วมและทวนทำซ้ำการปฏิบัติจริงของ Generation Z เพื่อโต้ตอบกับข้อมูลความรู้ชุดต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมการขัดเกลาทางสังคมของผู้เรียน

7) ประการสุดท้าย ครูผู้สอนไม่ควรประมาทพลังอำนาจของการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินและการให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระในการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความหมายกับเนื้อหาที่หลงใหล ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด ความพึงพอใจในการอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงรุก

Masharipova & Mizell (2021) วิจัยการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชา (Content-Based Instruction) ผลการวิจัยสนับสนุนว่า แนวคิดของการอ่านเชิงรุกเป็นแนวคิดที่กำลังได้รับความสนใจมากขึ้นในปัจจุบัน และกลยุทธ์การอ่านที่ออกแบบมาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงรุกของนักเรียนเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่มีความเร่งด่วนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ซึ่งข้อมูลความรู้ส่วนใหญ่จะได้รับการอ่าน จึงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกในการจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาวิชา และยกตัวอย่างถึงประสบการณ์ในการนำไปปฏิบัติในหลักสูตรเสริมภาษาอังกฤษ ที่จัดโดยคณะอักษรศาสตร์ต่างประเทศของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ Urgench กลยุทธ์การอ่านที่ใช้จำแนกตามจุดเน้นในขั้นตอนของบทเรียน เช่น Pre-Reading (THIEVES), Pre-and Post-Reading (KWL), Pre-, while- and Post-Reading (Cornell Note-Taking, SQ3R) และกลยุทธ์การอ่าน SQ4R ผลการวิเคราะห์ทักษะของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นและบทบาทของครู ในขณะที่นำไปปฏิบัติ มีการระบุว่าการใช้กลยุทธ์การอ่านเหล่านี้ ช่วยให้นักเรียนรับรู้เนื้อหาการอ่านอย่างมีสติ และไม่เพียงแต่การเข้าใจอย่างถูกต้องเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการตระหนักในความสำคัญของการอ่าน เพื่อการพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้ส่วนบุคคลของตนด้วย เช่น มีการกล่าวถึงการใช้กลยุทธ์ SQ4R ในหลักสูตรการเขียนงานวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัย Urgench State และกำหนดผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสำคัญของการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การอ่าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การใช้กลยุทธ์การอ่านช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นว่าสามารถอ่านได้ การใช้ขั้นตอนของ SQ4R ในห้องเรียนจะกระตุ้นนักเรียนทีละคนให้รับผิดชอบส่วนบุคคลสำหรับการมีส่วนร่วมในการอ่าน ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี นอกจากนี้ ในขณะที่ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุกอื่น ๆ เช่น การทำงานเป็นคู่ (Alternate pair-work) การทำงานร่วมกันทั้งชั้นเรียน (Class work) และการทำงานเป็นรายบุคคล (Individual work)

พร้อมส่งเสริมให้นักเรียนนำเสนอแนวคิดขั้นสุดท้ายได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามิใช่ประโยชน์และมีประสิทธิภาพ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงรุก เนื่องจากเป็นการสร้างแรงจูงใจในตนเองและการให้กำลังใจตนเองของผู้เรียน ในระหว่างกระบวนการสร้างจุดประสงค์ของตนเอง เลือกลงเป้าหมายในการอ่าน และพยายามทำให้สำเร็จ ความจำเป็นของแสดงความคิดเห็นในรูปแบบการนำเสนอกลุ่มหรือตอบเป็นลายลักษณ์อักษรต่อกลุ่มสำหรับอภิปราย ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงภาระงาน การอ่านด้วยความรู้สึกที่ดี มีความรับผิดชอบ กลยุทธ์ยังช่วยส่งเสริมความรู้สึกอิสระในการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย กลยุทธ์การอ่านที่พัฒนาขึ้นเพื่อการนี้ ล้วนพิสูจน์ว่ามีประโยชน์ต่างกัน ตามระดับและสามารถนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาต่าง ๆ

Roy et al. (2021) นำเสนอผลการวิจัยซึ่งระบุว่ากลยุทธ์การอ่านเชิงรุก เช่น คำอธิบายประกอบของเนื้อหา การเน้นและจดบันทึก เป็นต้น ได้แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งมีความโดดเด่นเป็นพิเศษในด้านความพยายามในการเรียนรู้ที่ยาวนานและซับซ้อนมากขึ้น ด้วยในปัจจุบันการสืบค้นจากเว็บ (Web search engines) ถูกใช้เป็นแนวทางหลักสำหรับผู้เรียน (หรือผู้ใช้) ในการค้นหาเนื้อหาความรู้ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนขาดเครื่องมือที่จำเป็นในการค้นหาในกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนการเรียนรู้เพื่อการดึงข้อมูล (IR) จึงได้มีการวิจัยสำรวจวิธีการติดตามบริบทการค้นหาของผู้ใช้ โดยให้ Note-pad เสมือนแผ่นจดบันทึก ทั้งนี้ สำหรับการรวบรวมบทความที่เกี่ยวข้อง และช่วยเหลือผู้เรียนในระหว่างกระบวนการค้นหาแบบสำรวจ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเหล่านี้ไม่ได้วัดอย่างชัดเจนถึงผลกระทบที่เครื่องมือดังกล่าวมีต่อความรู้และความเข้าใจระหว่างภาระงานการค้นหาที่ซับซ้อนและเน้นการเรียนรู้ แต่มุ่งนำเสนอการวิจัยนี้โดยทำการทดลอง Interactive IR ที่มีเครื่องมือเน้น (Highlighting) และจดบันทึก (Note-taking) ผู้วิจัยทำการศึกษาระดับความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม (N=115) โดยที่ผู้เข้าร่วมได้รับมอบหมายให้ดำเนินการหนึ่งในสี่เงื่อนไข 1) กลุ่มควบคุม (แบบบันทึกการค้นหาเว็บมาตรฐาน) 2) กลุ่มที่ใช้งานการเน้น 3) กลุ่มที่ใช้งานการจดบันทึก และ 4) กลุ่มที่ใช้งานทั้งการเน้นและการจดบันทึก ประเมินการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมด้วยการทดสอบผลการเรียนรู้คำศัพท์ที่เน้นการจำ และงานเขียนเรียงความที่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ผลการวิจัย พบว่า 1) เครื่องมือการอ่านที่ใช้งานนั้น ไม่ได้ช่วยในการเรียนรู้คำศัพท์ อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมในกลุ่มใช้งานการเน้นครอบคลุมหัวข้อย่อยได้มากขึ้น 34% และผู้เข้าร่วมในกลุ่มใช้งานการบันทึกครอบคลุมข้อเท็จจริงในเรียงความมากกว่า 34% เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม นอกจากนี้ ผลการวิจัยระบุว่า การผสมรวมเครื่องมือการอ่านเชิงรุกได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสืบค้นของผู้เข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญหลายมาตรการ งานวิจัยนี้จึงนับเป็น

งานแรกที่ทำให้ความกระจ่างเกี่ยวกับผลกระทบของเครื่องมือการอ่านที่ใช้งานอยู่ โดยมีผลการออกแบบที่สำคัญสำหรับระบบการค้นหาที่เน้นการเรียนรู้

Khan et al. (2019) ศึกษาผลการประเมินประสิทธิภาพของซอฟต์แวร์การอ่านเชิงรุกในการส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน พบว่า ทักษะความเข้าใจและความสามารถในการอ่านของผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จทางวิชาการ การอ่านโดยไม่เข้าใจส่งผลต่อการผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียนเป็นงานที่ทำหายอย่างยิ่งสำหรับครูสอนภาษา ประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์ช่วยภาษา (CALL) ในการพัฒนาทักษะทางภาษาได้รับการรับรองจากการศึกษาจำนวนมากภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ในบริบทการสอนภาษาของชาวคูเวต การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการสอนและการเรียนรู้ภาษานั้นยังพบได้ยาก และยังมีให้นักวิจัยสำรวจอีกมากมาย การศึกษาในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของซอฟต์แวร์การอ่านเชิงรุก (Active Reading Software: ARS) ต่อทักษะความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา การศึกษาวิจัยกึ่งทดลองได้ดำเนินการที่มหาวิทยาลัย Majmaah ซึ่งมีผู้เรียนลงทะเบียนเรียน 30 คน ซึ่งจัดกลุ่มเท่า ๆ กันในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ใช้ระยะเวลาทดลอง 4 สัปดาห์ โดยใช้สื่อการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเดิมสำหรับกลุ่มควบคุมและใช้ซอฟต์แวร์การอ่านเชิงรุกสำหรับกลุ่มทดลอง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาประเมินโดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบความแตกต่างอย่างมากระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มในด้านความเข้าใจในการอ่าน กลุ่มทดลองทำได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม ผลลัพธ์เหล่านี้บ่งชี้ว่าการใช้ซอฟต์แวร์การอ่านเชิงรุก สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้มากขึ้น ดังนั้นจึงสามารถสันนิษฐานได้ว่าซอฟต์แวร์การอ่านเชิงรุก สามารถใช้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่อำนวยความสะดวกในการสอนและการเรียนรู้การอ่าน

But, Brown & Smyth (2017) เสนอผลการศึกษานำร่องและอธิบายไว้เกี่ยวกับโครงสร้างกิจกรรมของ READ (Reading Effectively Across the Disciplinary) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์และความฉลาดรู้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งชี้ชัดว่าความฉลาดรู้ด้านการอ่านเป็นความสำเร็จทางวิชาการ ในงานวิจัยนี้มีการระบุว่า READ ใช้การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมต่อเนื่องหลายรูปแบบ ประกอบด้วยการฝึกอบรมคณาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อความฉลาดรู้ในสาขาวิชา และการปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาและการดำเนินการมอบหมายการอ่านเชิงรุกและการประเมินผล การเรียนรู้เป็นทีมที่นำโดยเพื่อนร่วมวิชาชีพ และการเผยแพร่แหล่งข้อมูลการสอนและการเรียนรู้เฉพาะสาขาวิชาบนเว็บไซต์ เพื่อจัดให้มีสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนแบบ

โต้ตอบสำหรับนักศึกษาและคณาจารย์ ผลเชิงประจักษ์เป็นหลักฐานประสิทธิภาพเบื้องต้นในหลักสูตร นำร่อง 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรชีววิทยาเทคโนโลยีวิศวกรรมเครื่องกลไฟฟ้าและการตลาด แสดงให้เห็นพัฒนาการของนักศึกษา อัตราการอ่านที่เร็วขึ้น หลังจากใช้กลยุทธ์การอ่านและวิธีการสอนที่แนะนำผ่านกระบวนการอ่านเชิงรุก

Johnson et al. (2017) มีงานวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญของ อัตราการรู้หนังสือต่ำของผู้ใหญ่ และเทคโนโลยีการศึกษาที่จำกัดในการตอบสนองความต้องการด้านการเรียน การสอนการอ่านที่ชัดเจนของประชากรกลุ่มนี้ จึงได้ทำการวิจัยพัฒนาและทดสอบรูปแบบการสอนอ่านโดยกลยุทธ์ iSTART (Interactive Strategy Training for Active Reading and Thinking) สำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการฝึกอบรมกลยุทธ์ความเข้าใจในการอ่านและกลยุทธ์เพิ่มเติม ฝึกปฏิบัติโดยใช้การประมวลผลภาษาเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับอัตโนมัติ ได้แก่ การทำความเข้าใจ (Comprehension) การกำกับติดตาม (Monitoring) การถอดความ (Paraphrasing) การคาดคะเน (Prediction) การอนุมาน (Inferencing) การอธิบายอย่างละเอียดและเชื่อมโยง (Elaboration and Bridging) ได้แสดงให้เห็นแล้วอรรถประโยชน์สำหรับผู้อ่านที่มีความสามารถหลากหลาย ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมระบบมาเป็น iSTART-ALL เพื่อรองรับผู้เรียนที่อ่านออกเขียนได้ในวัยผู้ใหญ่ รวมถึงโมดูลฝึกหัดใหม่ เช่น การสรุป ประกอบด้วย การลบ (Deletion) การแทนที่ (Replacement) การระบุใจความหรือประโยคสำคัญ (Main ideas and topic sentences) ใช้ตัวบทอ่านใหม่ในห้องสมุด และปฏิสัมพันธ์จากการพูดบรรยายของผู้เรียน ในการฝึกฝนกลยุทธ์การอ่านเพื่อขยายความเข้าใจ ผลลัพธ์จากการศึกษาและข้อมูลประสิทธิภาพในขณะที่มีส่วนร่วม และการศึกษาทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง 38 คนหลังการฝึกอบรม แสดงให้เห็นปฏิกิริยาเชิงบวกโดยทั่วไปในการพูดบรรยาย ผลการวิจัยยังพบว่าผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์อย่างมากกับคะแนนความแตกต่างของแต่ละคนในการประเมินความเข้าใจในการอ่าน และด้วยทักษะความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าทักษะระดับคำพื้นฐาน และความถูกต้องของการพูดบรรยาย

สุพรรณิ ขาวงาม และดนิตา ดวงวิไล (2564) วิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 34 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่าน จำนวน 6 แผน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2) สารระสำคัญ 3) สารระการเรียนรู้ 4) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) ชิ้นงาน/ภาระงาน 7) การวัดและประเมินผล 8) กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้

ประกอบด้วยขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นผู้เรียน (Stimulate) มีกิจกรรมย่อยคือ กิจกรรมกระตุ้นความสนใจ และกิจกรรมตั้งจุดมุ่งหมายการอ่าน ขั้นที่ 2 ขั้นกระบวนการอ่าน (Process reading) มีกิจกรรมย่อยคือ กิจกรรมวิเคราะห์บทอ่านและกิจกรรมการสร้างความคิดรวบยอด ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปรายและสะท้อนผล (Discussion and reflecting) มีกิจกรรมย่อยคืออภิปรายผลการอ่านและการนำเสนอผลการอ่าน และขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผล (Evaluation) มีกิจกรรมย่อยคือกิจกรรมประเมินผลงานการอ่านและกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และ 9) สื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยมีการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมในห้องเรียน/สถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการนำไปใช้ในชีวิตรจริง การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอ ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลและการสร้างบล็อกหรือเฟซบุ๊กเพื่อเน้นส่งเสริมการอ่านอย่างรอบด้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัยคือ แบบทดสอบวัดการรู้เรื่องการอ่าน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงและค้นคืนสาระ ด้านการบูรณาการและตีความ และด้านการสะท้อนและประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชาและคณะ (2561) วิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Research: R1) จากเอกสารงานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและการหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Development: D1) จากการประเมินความสอดคล้อง (IOC) และการประเมินความเหมาะสมด้วยแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับจากผู้เชี่ยวชาญ และการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์

80/80 ขั้นตอนที่ 3 การใช้และการหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Research: R2) จากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 40 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ รวม 18 ชั่วโมง ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาและการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก (Development: D2) โดยขยายผลให้ผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ คือ 1) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงรุก เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.83 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบเขียนตอบ จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.76 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การหาประสิทธิภาพรูปแบบใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 และการหาประสิทธิผลรูปแบบโดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ใช้ค่าสถิติทดสอบที่ แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างแรงจูงใจและท้าทายความสามารถในการอ่าน 2) ขั้นกำหนดเป้าหมายและวางแผนการอ่าน 3) ขั้นการฝึกปฏิบัติการอ่านอย่างมีส่วนร่วม 4) ขั้นสะท้อนผลและการประเมินการอ่าน 5) ขั้นสร้างสรรค์ความรู้จากการอ่านสู่การเขียนและการนำไปใช้ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้ ความสามารถในการอ่านเชิงรุก 83.83/89.17 และ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 80.08/80.50 และประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านเชิงรุกและคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนงานวิจัยในประเทศไทย ที่นำกลยุทธ์การอ่านเชิงรุกมาใช้ในการพัฒนาการอ่านทางวิทยาศาสตร์ เช่น งานวิจัยของ สมศรี ตั้งมงคลเลิศ (2550: 61-62) ได้ใช้กลยุทธ์การอ่าน เชิงรุกไว้ ดังนี้ 1) การเรียงลำดับ (Sequencing) เป็นการแบ่งเนื้อหาที่ให้อ่าน โดยจัดแบ่งแยกไว้โดยไม่

เรียงลำดับ จากนั้นให้ผู้เรียนจัดเรียงลำดับให้ถูกต้อง 2) การเน้น (Emphasis) เป็นการให้หาคำหรือประโยคที่สำคัญในเนื้อหา ซึ่งช่วยทบทวนความเข้าใจเนื้อหา โดยใช้การขีดเส้นใต้หรือวงกลม หรือใช้ปากกาเน้นข้อความแยกระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น 3) การเขียนแผนภาพ (Drawing diagrams) เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพเนื้อหาสาระการอ่าน การลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น และ 4) การตั้งคำถาม (Devising questions) เป็นการให้นักเรียนอ่านและตั้งคำถามในประเด็นสำคัญพร้อมให้มีการแลกเปลี่ยนคำถามคำตอบ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การอ่านเชิงรุก คือแนวคิดและชุดของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการอ่านเพื่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาและการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่าน ทักษะการอ่านในกระบวนการก่อน-ระหว่าง-หลังการอ่าน หรือรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้อ่านได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ประกอบหลักการแนวคิดและวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ประสานการอ่านเพื่อความเข้าใจอย่างบูรณาการ เพื่อพัฒนาไปสู่การระดับการอ่านที่สูงขึ้นหรือลึกซึ้งมากขึ้น (Deep Reading) อย่างการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) ตลอดกระบวนการส่งเสริมการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิง ที่เป็นเทคนิคเชิงวิธีการในการพัฒนาช่วงของทักษะการอ่านบทอ่านแต่ละประเภท ทั้งการอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และการอ่านผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังสะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์การอ่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านในฐานะเครื่องมือในการเรียนรู้ กระตุ้นให้ตื่นตัวทั้งกระบวนการภายในและภายนอก ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่สำคัญอันสอดคล้องกับการนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ทางปัญญา (Cognitive Strategies) 2) กลยุทธ์อภิปัญญา (Metacognitive Strategies) และ 3) กลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ (Socio and Affective Strategies)

4. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แม้คำว่า “Critical” ในภาษาอังกฤษมีการนำมาใช้ในภาษาไทยหลายนิยาม รวมทั้งในบริบททางการศึกษา เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งเข้าใจว่าเป็นจุดมุ่งหมายของการอ่านอย่างหนึ่งที่มุ่งแสดงความคิดเห็นและตัดสินคุณค่าของข้อความ แต่สำหรับนิยามของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) จากการศึกษาค้นคว้า พบว่าครอบคลุมการอ่านตามจุดมุ่งหมายทั้งทางวิชาการและการมีส่วนร่วมทางสังคม เป็นการอ่านที่ใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะของกระบวนการทางปัญญาในระดับสูง กิจกรรมการอ่านเน้นการแยกแยะ เปรียบเทียบ พิจารณาข้อโต้แย้ง ตั้งสมมติฐาน ตรวจสอบ ประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ ติความและประเมินผล เชื่อมโยงสิ่งที่อ่านและให้ข้อโต้แย้งหรือข้อสรุปอย่างมีหลักการและเหตุผล นำไปสู่การตัดสินใจ โดยใช้การอธิบายและตั้งคำถามที่นำไปสู่การสร้างความหมายใหม่ที่กว้างขึ้นและการมีส่วนร่วมกับข้อความที่สามารถสะท้อนความสัมพันธ์เชิงบริบทต่าง ๆ ที่ถูกนำมาผลิตสร้างและสื่อสารสื่อความหมายผ่านการอ่านและการเขียน (Goatly, 2016, Wray & Wallace, 2021)

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการเติมเต็มการอ่านเพื่อการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ในระดับอุดมศึกษา ประกอบกับปัจจุบันที่ผู้อ่านอยู่ในยุควัฒนธรรมข้อมูลอิ่มตัว (An information-saturated culture) ต้องเผชิญกับตัวบทอ่านจำนวนมากที่ซับซ้อนทั้งเนื้อหา รูปแบบและวิธีการนำเสนอ ต้องใช้กระบวนการอ่านเพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น เพื่อให้สามารถคิดอย่างรอบคอบ พิจารณาใคร่ครวญรอบด้าน จนสามารถตัดสินใจอย่างถูกต้องตามบรรทัดฐานการปฏิบัติของสังคม และเชื่อมโยงบูรณาการการอ่านเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งใช้ประโยชน์จากการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อผู้อ่านสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ จะช่วยยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น ส่งผลต่อการสื่อสารความคิด มีความมั่นใจ เข้าใจโลก เพิ่มจุดแข็งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จและมีความก้าวหน้าทางการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ทักษะการอ่านทั้งในเชิงวิชาการวิชาชีพและชีวิตอย่างรู้เท่าทัน (Mickelson, 2018; Watkins, 2021)

4.2 หลักการและองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณใช้วิธีการอ่านอย่างลึกซึ้ง พิจารณาทั้งบริบทภายในและภายนอกตัวบท (Textual and Contextual) ผู้อ่านต้องวิเคราะห์ ทำความเข้าใจข้อมูลที่ซับซ้อน ติความข้อมูลและสร้างความหมายใหม่ มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิด ทบทวนตรวจสอบ

ความคิด และประเมินการอ่านการคิดอย่างใคร่ครวญ (Corrigan, 2014) ในแนวทางการอ่านเชิงรุก เพื่อการตัดสินใจ ซึ่งมีผลทางการปฏิบัติในอนาคต องค์ประกอบสำคัญของการอ่านอย่างวิจารณ์ญาณ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ ได้แก่ (1) การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (2) การวิเคราะห์โครงสร้างของตัวบทและองค์ประกอบ 2) การระบุแนวคิดหรือข้อโต้แย้งหลัก และแนวคิดรองได้อย่างถูกต้องชัดเจน 3) การประเมินข้อสรุปและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุน 4) การเปรียบเทียบหรือเปรียบต่างงานเขียนแต่ละประเภท และรูปแบบการนำเสนอ 5) การตรวจสอบคำสำคัญ คำนิยาม หรือกลวิธีทางภาษาในการชี้นำโน้มน้าว 6) การตีความใหม่ เพื่อเชื่อมโยง สะท้อนและขยายความเข้าใจ 7) การตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการอ้างอิง (Pattison, 2015; Manarin et al., 2019; Wray & Wallace, 2021)

4.3 การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะความสามารถที่ใช้ในกระบวนการอ่าน ซึ่งมีกระบวนการพื้นฐานหลัก ๆ ในการอ่านเชิงรุก สอดคล้องดังที่ Ghanizadeh et al. (2020) เสนอว่า บิดาแห่งการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณคือ John Dewey ผู้ริเริ่มแนวทางการจัดการเรียนการสอนแนววิทยาศาสตร์ ให้ผู้เรียนเรียนรู้เชิงรุก (Active) มั่นคง (Persistent) และตัดสินใจด้วยความรอบคอบ (Careful Considered) จากการเรียนรู้โดยการทำ (Learning by Doing) แนวคิดการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ จึงพบเห็นได้ว่ามีการใช้แนวคิดการเรียนรู้ฐานประสบการณ์ (Experiential Learning) อยู่อย่างแพร่หลาย

อย่างไรก็ตาม การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เน้นการวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อผู้อ่านทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจและทางการปฏิบัติ Cartwright, & Duke, (2019) เสนอการพัฒนาความเข้าใจที่ซับซ้อนในการอ่านในรูปแบบการใช้อุปลักษณ์ (Metaphor) การขับรถ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าผู้อ่านจะสามารถเรียนรู้การอ่านได้อย่างไร เกิดอะไรขึ้นในขณะที่กำลังอ่าน พร้อมเน้นย้ำการมีส่วนร่วมและการอ่านเชิงรุกที่ช่วยส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการทบทวนตรวจสอบการอ่าน (Review) เพื่อพัฒนาไปสู่ความฉลาดรู้ การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ จึงเป็นการบูรณาการปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางด้านกระบวนการทางปัญญาและทางสังคม ซึ่งต่างมีอิทธิพลต่อการสร้างความหมายของทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน

ขณะที่ผลจากการศึกษางานวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณมีหลากหลาย เช่น ทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิม (Schema Theory) ทฤษฎีโครงสร้างทาง

สติปัญญาของกิลฟอร์ด (Guilford) แนวคิดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) แนวคิดการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept-Oriented Reading Instruction) แนวคิดกระบวนการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Reading) การใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-Based Learning) การเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry-Based Learning) การใช้คำถามขั้นสูง (Higher-Order Question) การวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) แนวคิดการพัฒนาความฉลาดรู้อย่างมีวิจารณญาณ (Critical Literacy Approach) แนวคิดความฉลาดรู้ทางวัฒนธรรมเป็นฐาน (Cultural Literacy-Based) รวมทั้งการใช้กลยุทธ์หรือเทคนิคการอ่านและการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การใช้ต้นแบบ (Modeling) การอภิปราย (Discussion) การสะท้อนคิด (Reflection) การเขียนความเรียง (Essay) การใช้แผนผังกราฟิก (Graphic Organizing) เหล่านี้ ต่างช่วยส่งเสริมการพัฒนากระบวนการทางปัญญาขั้นสูง ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการภาระงาน (tasks) และกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) (Corrigan, 2014; Larking, 2017; Damaianti et al., 2017; Ghanizadeh et al. 2020)

DiYanni & Borst (2017) เสนอแนวทางการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย แนวการสอนการอ่านแบบสนองตอบ (Responsive Reading) และแนวการสอนอ่านอย่างรับผิดชอบ (Responsible Reading) และชี้ให้เห็นว่า นอกจากการอ่านเชิงรุกที่จะทำให้ผู้เรียนเพิ่มโอกาสประสบความสำเร็จด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การปรับตัว ปรับกรอบแนวคิดและการใช้ชีวิตในแต่ละวันในการเรียนรู้ที่ต้องมีความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมแล้ว ผู้เรียนยังต้องเป็นผู้ที่คิดได้ อย่างมีวิจารณญาณด้วย โดยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เริ่มจาก 1) การทำความเข้าใจตัวบทอ่าน โดยการวิเคราะห์ข้อความ (Analyze text) อย่างใคร่ครวญและรอบด้าน ผู้อ่านแสดงให้เห็นความเข้าใจโดยการสรุปและถอดความเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างถูกต้องด้วยความเคารพและรับผิดชอบต่อ เน้นวิธีการนำเสนอโดยการวิเคราะห์ข้อความจากการเลือกรายละเอียด (Selecting) พิจารณาประเภท (Genre) ภาพ (Image) และรูปแบบ (Form) ของข้อความ ครูช่วยสอนการเชื่อมโยงความตามหลักไวยากรณ์ในระดับประโยคและย่อหน้า 2) การพิจารณาวิธีการสร้างและสื่อความหมายของผู้เขียนโดยวิเคราะห์เจตนา การเลือกใช้คำ และรายละเอียดในการนำมาจัดระบบและพัฒนาแนวคิดจากความเข้าใจตรรกะ (Understand logic) ซึ่งเป็นเป้าหมายใหญ่ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผู้อ่านต้องสามารถรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียนเข้าใจแนวคิด สรุปน้ำเสียง ประเมินหลักฐานและเหตุผล การรับรู้มุมมอง แนวความคิด หรืออคติของผู้เขียน ครูผู้สอนจึงต้องส่งเสริมการใช้กลยุทธ์ที่เผยให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่นักเขียนนำเสนอ การตีความอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์

สามารถตั้งคำถามสำคัญสำหรับการคิดขั้นสูง (Higher-Order Questioning) ด้วยตนเอง ซึ่งมีหลาย ผลการศึกษาและการวิจัยได้นำหลักการวิเคราะห์ข้อความมาใช้ในกระบวนการนี้

ตัวอย่างเช่น ผลงานของ Goatly (2016) เสนอกระบวนการ 3 ระดับในการวิเคราะห์ข้อความ เพื่อ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อความ 3 ระดับ ซึ่งวิเคราะห์มุมมองความหมาย รอบด้าน 3 มุมมอง ประกอบด้วย 1) ความหมายตามข้อความ (Textual meaning) พิจารณาจาก การจัดระเบียบข้อความ ตั้งแต่ประโยค ย่อหน้า และโครงสร้างตัวบทตามประเภท (Genre) เช่น การ พาดหัวข่าว ย่อหน้ารายงาน เป็นต้น 2) ความหมายเชิงแนวคิด (Ideational meaning) พิจารณาจาก ภาพแทน (Representation) ที่มีการจัดเรียงและแยกโลกจริงกับโลกภายใน (Mental world) ของ ผู้อ่าน และ 3) ความหมายระหว่างบุคคล (Interpersonal meaning) พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้อ่านและผู้เขียน การวิเคราะห์ข้อความ 3 ระดับ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การบรรยายข้อความ (Describing Text) ผู้อ่านทำความเข้าใจตัวบทวิเคราะห์ รูปแบบ (Form) ประเภท (Genre) และการจัดระบบ (Organization) และความหมาย (Meaning) ของตัวบทอ่าน ได้แก่ กลวิธีทางภาษา การจัดเรียง การนำเสนอข้อมูล การใช้ภาพแทน แบบแผนการ ใช้ภาษา เป็นกระบวนการเข้ารหัสและถอดรหัสเพื่อตอบคำถามว่า ข้อความหมายถึงอะไร แนวทาง หลักในการสร้างงานของผู้เขียนคืออะไร การสะท้อนให้เห็นเชิงสังคมและการแสดงอารมณ์ของผู้เขียน

2) การตีความข้อความ (Interpreting Discourse) ผู้อ่านตีความสิ่งที่ถอดรหัสได้ เช่น ข้อความอ้างอิงถึงใคร คาดคะเนหรืออนุมาน วิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน การวิเคราะห์การสื่อ ความหมายที่มีบทบาทต่อผู้เขียนและผู้อ่าน รวมทั้งการยกตัวอย่างข้อความที่มีผลเชื่อมโยงสืบเนื่องกัน

3) การอธิบายอุดมการณ์ (Explaining Ideology) ผู้อ่านอธิบายข้อความที่แสดงให้เห็น พลังทางสังคมหรือชุดวาทกรรมที่ผลิตเป็นชุดความคิดซ้ำในโครงสร้างทางภาษาที่เผยให้เห็นโครงสร้าง ทางสังคม เช่น ภาษาโฆษณาและการบริโภค อาจมีการพิจารณาแนวคิดเบื้องหลังการโฆษณา ระบบ ทุนนิยมที่มีการเสนอผ่านภาษา ข่าวหรือผู้ผลิตสื่อ การพิจารณาข้อโต้แย้งและการเข้าถึงของผู้มีอำนาจ เป็นต้น

Ghanizadeh et al. (2020) สนับสนุนการวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) และอ้างอิงตามผลงานของ Wallance (1992, 2003) ซึ่งใช้แนวทางการวิเคราะห์ CDA (Critical Discourse Analysis) ของ Fairclough มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) การบรรยาย (Description) เป็นการอธิบายถึงลักษณะการจัดองค์ประกอบทางภาษา (การใช้คำศัพท์และไวยากรณ์) และการจัดการข้อความ (โครงสร้างตัวบทและการเชื่อมโยงความ)

2) การตีความ (Interpretation) เป็นการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างตัวบทกับการมีปฏิสัมพันธ์กับโลก โดยพิจารณาจากข้อความที่มีกระบวนการผลิตสร้าง การตีความอ้างอิงแนวปฏิบัติ วิธีประชา กฎหรือคุณค่าที่ยึดถือ

3) การอธิบาย (Explanation) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับบริบททางสังคม ซึ่งเป็นผลให้เกิดกระบวนการผลิตสร้างนั้น ๆ

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมกับข้อความ (Engagement with text) ไม่ใช่การตัดสินเพื่อหาสิ่งผิด แต่จะมองหาประโยชน์จากการอ่าน เช่น รายละเอียดที่น่าชื่นชม กลวิธีทางภาษาที่สามารถนำไปปรับใช้ รูปแบบที่น่าสนใจได้อย่างน่าสนใจ แนวคิดที่กระตุ้นความคิดของผู้อ่านในทางสร้างสรรค์ คำถามที่ผู้อ่านตั้งด้วยตนเองและหาคำตอบเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเปิดรับและการทำความเข้าใจตัวเองไปพร้อมกับการรู้จักเข้าใจตัวบทอ่าน

แนวการสอนการอ่านแบบสนองตอบ (Responsive Reading) และแนวการสอนอ่านอย่างรับผิดชอบ (Responsible Reading) เป็นแนวทางหลักพื้นฐานในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ดังนี้

การสอนอ่านอย่างรับผิดชอบ (Responsible Reading) คือให้ผู้เรียนทำความเข้าใจความหมายของข้อความและแสดงความหมายอย่างถูกต้อง การให้เหตุผลตามจริง ไม่มีอคติ เพื่อทำความเข้าใจมุมมองแนวคิดและค่านิยมของผู้เขียนที่ต่างไปจากผู้อ่าน โดยการอ่านอย่างระมัดระวัง การฝึกพูดเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและการปรับสมดุลจากการฟังความคิดเห็น รวมทั้งเสนอความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านเชิงวิเคราะห์ (Analytical Reading) ผ่านการไตร่ตรองและเรียบเรียงเป็นข้อความด้วยภาษาของตนเอง

การสอนการอ่านแบบสนองตอบ (Responsive Reading) โดยผู้สอนจัดให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยน มีส่วนร่วมผ่านการสนทนา พร้อมเขียนคำอธิบายประกอบเพื่อใช้ในการอธิบายและรับผิดชอบต่อข้อความ ทั้งยังสามารถย้อนกลับไปดูข้อความที่เขียนไว้ ซึ่งเป็นการใช้การบันทึกการอ่านแบบ marginalia ในกิจกรรมนี้ ผู้อ่านอาจมีการขยายความคิด เสนอข้อโต้แย้งเพื่อเชื่อมโยงกับข้อความอื่น ๆ หรือเชื่อมโยงกับความรู้ ประสบการณ์ที่มี รวมทั้งค้นหาข้อความใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการเขียน ลักษณะนี้จะเป็นพลวัตของความร่วมมือและการสร้างสรรค์ใหม่ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นโครงสร้างทางความหมายภายใน (กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณสามารถใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยเฉพาะเช่นการทำเครื่องหมายการแสดงเป็นภาพการอธิบาย

หรืออื่น ๆ เพื่อเรียนรู้การสร้างความหมายใหม่ทำให้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีจุดมุ่งหมาย มีความหมาย และกลายเป็นนิสัยรักการอ่านของผู้เรียน

การพัฒนาให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้อ่านที่ตอบสนองและรับผิดชอบนั้น จะต้องเตรียมการเกี่ยวกับรางวัล เพื่อเป็นแรงเสริมกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนอย่างระมัดระวัง พูดสื่อสารอธิบายอย่างรอบคอบ รวมทั้งพัฒนาความเห็นอกเห็นใจและการสังเกตเพื่อความเข้าใจให้ผู้เรียนด้วยการส่งเสริมการใช้กลยุทธ์การเขียนคำอธิบาย (Annotation) หรือการบันทึกผลการอ่าน แบบ marginalia และพัฒนาไปสู่การเขียนความเรียงเชิงวิชาการ (Academic essay) จะเป็นการช่วยผลิตสร้างที่เชื่อมโยงการอ่าน การเขียน และการคิดในแนวทางการอ่านที่มีการตั้งคำถาม-ตอบคำถาม กระตุ้นการสะท้อนคิดเกี่ยวกับข้อความอย่างระมัดระวัง คิดและแสดงผลการคิดผ่านการอภิปรายและการบันทึกเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างลึกซึ้งมากขึ้น (Deeper Reading) ตลอดจนสะท้อนคิดและการวางเป้าหมายในการอ่านอย่างต่อเนื่อง กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นพื้นฐานในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างชัดเจน

กรอบแนวคิดกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีดังนี้

1) การสังเกต (Making observation)

การสังเกตเป็นพื้นฐานของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ประสบความสำเร็จ เพราะการตีความทั้งหมดเริ่มจากการสังเกต มองหารายละเอียดเฉพาะ ลักษณะองค์ประกอบของข้อความแต่ละประเภท การสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสังเกตตามข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบ เอาใจใส่และเคารพต่อข้อความ มีการบันทึกสิ่งที่สังเกตได้เพื่อทำความเข้าใจ

2) การเชื่อมโยง (Establishing connection)

การเชื่อมโยงรายละเอียดจากการสังเกตได้ โดยพิจารณาการเชื่อมโยง 2 ประเภท ได้แก่ (1) การเชื่อมโยงระหว่างรายละเอียดในตัวบท (Connection among textual details) และ (2) การเชื่อมโยงระหว่างผู้เขียน ชีวิตของเขาเองและโลก (Connection between The writer's text and their lives and world) ซึ่งแสดงให้เห็นการสื่อความหมาย การเชื่อมรายละเอียดที่สังเกตได้ พร้อมอธิบายเพื่อค้นหาความหมายนั้น เป็นพื้นฐานสำหรับการคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับ “นัยยะ” (Implications) สังเกตจากสัญญาณ การสร้างและทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดและส่วนต่าง ๆ ของข้อความ ซึ่งสำคัญสำหรับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนการพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างตัวบทและโลกนั้น ทำให้การอ่านมีความหมาย มีคุณค่าต่อผู้อ่าน

3) การอนุมาน (Making inference)

การสร้างเชื่อมโยงของรายละเอียดเป็นข้อความที่บันทึกไว้ เพื่อเตรียมสำหรับการอนุมาน ครูมีหน้าที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถอนุมานได้อย่างน่าเชื่อถือ โดยการสร้างและลงข้อสรุปอย่างมีเหตุผล อ้างอิงหลักฐานที่เป็นข้อความโดยย่อ มีการตรวจสอบการอนุมานว่าถูกต้องหรือไม่ ถูกต้อง ถูกต้องบางส่วนหรือเป็นสมมติฐานที่ต้องรับการพิสูจน์ ดังนั้น ผู้เรียนจึงต้องเข้าใจกระบวนการคิดเชิงสืบเสาะ (Reciprocal process of investigation) บางผลการศึกษาวิจัยจึงใช้ตามแนวทางนี้ ในความเป็นจริง กระบวนการคิดเชิงสืบเสาะเป็นสิ่งที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นทางการมากขึ้นเมื่อใช้ในกิจกรรมเชิงวิชาการ ทั้งนี้ การอนุมานมักเกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงอุปนัยและนิรนัยอย่างใคร่ครวญ ช่วยพัฒนาทักษะที่ลึกซึ้งและซับซ้อนมากขึ้นในการสรุปผลและประเมินผล

4) การสรุปและพิจารณาคุณค่า (Drawing conclusion and considering values)

จากการคิดเพื่ออนุมานในการวิเคราะห์ข้อความ นำไปสู่การพัฒนาข้อสรุปเกี่ยวกับข้อความหรือตีความ ครูผู้สอนต้องช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการตีความจากหลักฐานที่แสดงในข้อความ โดยสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น การประเมินคุณค่าของข้อความก็เช่นกัน ครูสามารถใช้ประโยชน์จากแนวโน้มของการประเมินร่วมกันได้ การประเมินจะประกอบด้วย (1) การตัดสินใจเกี่ยวกับความสำเร็จของงาน เน้นการประเมินแนวคิด และการชี้แนะทางความคิด ความถูกต้องของคำอธิบาย ข้อโต้แย้ง ความน่าสนใจ ความน่าเชื่อถือ การเสริมสร้างจินตนาการ เหล่านี้ล้วนขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้อ่านและการตีความทั้งหมด (2) การประเมินคุณค่าของงานที่สะท้อนหรือสื่อความหมายในการเข้าถึงสังคมวัฒนธรรม การเมือง ศาสนาหรือคุณค่าอื่น ๆ การมีส่วนร่วมและบทบาทในการทำความเข้าใจตนเองที่ดีขึ้น ครูควรส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับบรรทัดฐาน ค่านิยมสังคม ความเชื่อ ประเพณี คุณค่าทางวัฒนธรรมที่ถูกกำหนดโดยเชื้อชาติ ครอบครัวยุค ซึ่งมีผลกระทบต่อเพศและภาษา การประเมินลักษณะเหล่านี้ สามารถส่งเสริมผู้เรียนให้คิดได้กว้างไกลกว่าการประเมินตัวภาษาหรือการตัดสินใจคุณภาพข้อความเพียงอย่างเดียว

4.4 กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Reading Strategies)

กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นกลยุทธ์การอ่านขั้นสูง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางปัญญาที่ซับซ้อน เพื่อเปลี่ยนผ่านจากการอ่านเพื่อทำความเข้าใจ (reading comprehension) ให้ผู้อ่านสามารถประเมินข้อความได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ ทั้งอ่านจากสื่อที่เป็นบทอ่านทางวิชาการและสื่อออนไลน์ ซึ่งการใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณนั้น มีความท้าทาย

ทั้งในแง่ของความซับซ้อนและคุณภาพ แต่การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถระบุจุดมุ่งหมายของผู้เขียน องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนชี้นำโน้มน้าวใจ และอคติในการอ่านและการตอบสนองต่อข้อความ ด้วยมุมมองของผู้อ่านที่มีข้อมูลอย่างครบถ้วน แม้ในการอ่านทั่วไปจะพบว่าการใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อความเข้าใจถูกนำมาใช้เป็นหลัก แต่กลยุทธ์การอ่านที่สำคัญในกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่นำเสนอแล้ว ย่อมต้องมีการนำมาใช้อย่างเฉพาะเจาะจง เช่น การแยกแนวคิดหลักและแนวคิดสนับสนุน (Distinguishing between main ideas and supporting ideas) การอนุมานที่เกี่ยวข้อง (Making relevant inference) หรือกลยุทธ์อื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการตรวจสอบและประเมิน เช่น การระบุถึงกลไกทางวรรณศิลป์ (Identify rhetorical device) การตั้งคำถามเกี่ยวกับสมมติฐานของผู้เขียน (Questioning the author's assumption) เป็นต้น (Larking, 2017; Sutherland & Incera, 2021)

การสอนเกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่านให้กับผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินวิจารณ์ และใช้ประโยชน์จากการอ่านได้โดยอิสระและลึกซึ้งมากขึ้น เช่น Ives, Mitchell & Hubl, (2020) ได้เสนอกลยุทธ์ว่าการใช้กลยุทธ์การอ่านควรเป็นในลักษณะปรับเหมาะ (Tailored) เช่น การใช้กลยุทธ์การบันทึกการอ่านเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ Double-Entry Notes จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านด้วยตนเองตามจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป ร่วมกับการใช้กลยุทธ์การอ่าน เพื่อการปลูกฝังจิตนิสัย (Habits of mind) อันได้แก่ 1) ความพอใจใคร่รู้ (Curiosity) 2) ความเต็มใจเปิดรับแนวคิดใหม่ (Openness) 3) ความรู้สึกต้องการร่วมด้วยในการเรียนรู้ (Engagement) 4) ความสามารถในการคิดและแสดงผลของการคิดใหม่ ๆ (Creativity) 5) ความสนใจและตั้งใจที่มั่นคงทั้งในระยะสั้นและยาว (Persistence) 6) ความรับผิดชอบต่อการคิดและการกระทำ (Responsibility) 7) ความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ ความคาดหวัง ความต้องการ และ 8) อภิปัญญารู้คิด (Metacognition) ที่สะท้อนการคิดของตนเอง กระบวนการทางวัฒนธรรมในโครงสร้างความรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรแนะนำให้ผู้เรียนเข้าใจ พัฒนาตนเองและได้รับการกระตุ้นในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ โดยครูผู้สอนมีส่วนในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน (Self-confidence) ว่าสามารถอ่านและพัฒนาได้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบตนเอง (Self-determining) จากการตรวจสอบการกำหนดเป้าหมายที่มุ่งเป้าสำเร็จและมีแผนการปฏิบัติที่ชัดเจน การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเพียรพยายาม (Effort and Persistence) มีทัศนคติ (Attitude) และมีแรงจูงใจทั้งภายใน เช่น

ความสนใจ (Interest) ความเพลิดเพลิน (Enjoyment) รวมทั้งแรงจูงใจภายนอก เช่น รางวัลหรือการตั้งความคาดหวัง เป็นต้น (Axelrod, Cooper & Carillo, 2020)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่า กลยุทธ์ที่ช่วยสนับสนุนกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดย Carter (2014) เสนอการบูรณาการการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตัวอย่างกลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) ดูตัวอย่างก่อนอ่าน (Previewing) 2) การตั้งคำถาม (Questioning) 3) การทำความเข้าใจภาพ (Understand image) 4) การรับรู้รูปแบบ (Recognizing pattern) 5) การถอดความ (Paraphrasing) 6) การสรุปย่อ (Summarizing) 7) การอนุมาน (Inference) 8) การสรุป (Drawing conclusion) 9) การแสดงนัยยะสำคัญของแนวคิด (Implied main idea) 10) การทำความเข้าใจการใช้ภาพพจน์ (Understanding figurative language) 11) การรับรู้อคติ (Recognizing bias) 12) การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (Distinguish between fact and opinion) 13) การรับรู้การให้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย (Recognizing deductive and inductive reasoning) 14) การประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluating an argument)

สอดคล้องกับ Yu (2015) เสนอว่ากลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่นิยมใช้ได้แก่ 1) ดูตัวอย่างก่อนอ่าน (Previewing) 2) การศึกษาบริบท (Contextualization) 3) การตั้งคำถามและตอบคำถาม (Questioning and answering) 4) การสะท้อน (Reflecting) 5) การสรุปความและสรุปย่อ (Outlining and summarizing) 6) การระบุแนวคิดของผู้เขียนและเรียบเรียงใหม่ (Identifying the main ideas and restating) สอดคล้องกับ Amalia, I. (2016) เสนอกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ 1) การอธิบายประกอบ (Annotation) 2) ดูตัวอย่างก่อนอ่าน (Previewing) 3) การศึกษาบริบท (Contextualizing) 4) การประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluate an Argument) 5) การเปรียบเทียบเปรียบเทียบต่าง (Comparing and Contrasting related reading) 6) การสะท้อน (Reflecting) 7) การสรุป (Outlining) 8) การสรุปย่อ (Summarizing)

ในขณะที่ Larking (2017) เสนอกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีดังนี้ 1) การแยกแยะแนวคิดหลักและแนวคิดสนับสนุน (Distinguish main ideas and supporting ideas) 2) การประเมินความน่าเชื่อถือ (Evaluate the credibility) 3) การอนุมานที่เกี่ยวข้องกับข้อความ (Making relevant inference) 4) การพิจารณาเกี่ยวกับข้อโต้แย้งของข้อความ (Making judgments about argument) 5) การตั้งคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของผู้เขียน (Questioning the author's assumption) 6) การพิจารณาเพื่อใช้ข้อความสำหรับการศึกษา (Deciding how to

use the text for study) 7) การระบุความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Identify power relationship) 8) การระบุกลไกทางวาทศิลป์ (Identify rhetorical device) 9) การประเมินคุณภาพข้อความ (Evaluate the quality of the text) 10) การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (Distinguish between fact and opinion)

Axelrod, Cooper & Carillo (2020) เสนอกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสามารถปรับใช้ได้ตามจุดมุ่งหมายของการอ่าน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านอ่านเนื้อหาได้เข้าใจ มองเห็นการจัดระบบข้อความ การวิเคราะห์ในบริบทของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อ่านได้สำเร็จตามเป้าหมาย การตอบสนองข้อความ เป็นต้น กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 20 กลยุทธ์ มีดังนี้ 1) การอธิบายประกอบ (Annotation) เป็นการบันทึกเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองการอ่าน คำถาม การตีความตัวบท 2) การทำรายการ (Taking inventory) เป็นการระบุ ลงรายการและจัดกลุ่มคำอธิบายเพื่อค้นหารูปแบบทางความหมาย 3) การสรุป (Outlining) เป็นการระบุ บันทึกแนวคิดหลักหรือข้อความสำคัญของตัวบท 4) การทำแผนที่ (Mapping) เป็นการแสดงออกมาเป็นภาพที่เห็นชัดของการเชื่อมโยงแนวคิด 5) การสรุปย่อ (Summarizing) เป็นการแยกแยะแนวคิดหลักหรือข้อความสำคัญของตัวบท 6) การถอดความ (Paraphrasing) เป็นการเรียบเรียงใหม่เพื่อชี้แจงหรืออ้างอิงจากตัวบท 7) การอ่านคร่าว ๆ (Skimming) เป็นการอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อพิจารณาบางส่วนของข้อความ 8) การสังเคราะห์ (Synthesizing) เป็นการบูรณาการแนวคิดและข้อมูลที่ได้จากหลายแหล่ง 9) การวิเคราะห์สมมติฐาน (Analyzing assumption) เป็นการอธิบายค่านิยมและความเชื่อที่อยู่ภายใต้ตัวบท ซึ่งแสดงโดยตรงหรือโดยนัยจากการเลือกใช้คำ 10) การศึกษาบริบท (Contextualizing) เป็นการวิเคราะห์เชื่อมโยงบริบททางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 11) การค้นหานัยยะสำคัญของการใช้ภาพพจน์ (Exploring the significance of figurative language) เป็นการตรวจสอบการเปรียบเทียบเพื่อสื่อความหมายอุปลักษณ์ (Metaphors) ความคล้ายคลึง สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อความหมายและทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก 12) การวิเคราะห์ภาพ (Analyzing visuals) เป็นการวิเคราะห์ว่าภาพช่วยสื่อความหมายของตัวบทได้อย่างไร 13) การมองหารูปแบบตรงกันข้าม (Looking for pattern of opposition) เป็นการอนุมานค่านิยมและสมมติฐานที่แสดงให้เห็นในตัวบทอย่างชัดเจน 14) การสะท้อนสิ่งที่ท้าทายความเชื่อและคุณค่าที่ยึดถือ (Reflecting on challenge to your beliefs and values) เป็นการตรวจสอบการตอบสนองการอ่านของตนเอง 15) การเปรียบเทียบเปรียบเทียบต่าง (Comparing and Contrasting related reading) เป็นการความเหมือนความต่างระหว่างตัวบท เพื่อทำความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น 16) การประเมินตรรกะของข้อโต้แย้ง

(Evaluating the logic of an argument) เป็นการตรวจสอบว่าข้อโต้แย้งมีเหตุผลที่ดีและมีหลักฐานสนับสนุนเพียงพอหรือไม่ 17) การรับรู้ถึงความเข้าใจผิดเชิงตรรกะ (Recognizing logical fallacies) เป็นการมองข้อผิดพลาดหรือจุดสังเกตเกี่ยวกับการให้เหตุผล 18) การตระหนักถึงการบิดเบือนทางอารมณ์ (Recognizing emotional manipulation) เป็นการระบุนิยามที่ไม่ยุติธรรม ไม่เหมาะสม หรือมีการใช้อารมณ์ การกล่าวอ้างเกินจริง 19) การตัดสินความน่าเชื่อถือของผู้เขียน (Judging the writer's credibility) เป็นการพิจารณาว่าผู้เขียนนำเสนอด้วยความเป็นกลางหรือไม่ มีหลากหลายมุมมองหรือไม่ ใช้วิธีการเขียนอย่างไร 20) การอ่านอย่างนักเขียน (Reading like a writer) เป็นการระบุนิยามแตกต่างของเทคนิคการเขียนที่ผู้เขียนใช้ เพื่อเชื่อมโยงสู่การเขียนของตนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ผลการสังเคราะห์กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	Carter (2011)	Yu (2015)	Amalia (2016)	Larking (2017)	Axelrod, Cooper, & Carillo (2020)	ผู้วิจัย
1. การอธิบายประกอบ (Annotation)	√		√		√	√
2. การทำรายการ (Taking inventory)					√	
3. การสรุป (Outlining)	√	√	√		√	√
4. การทำแผนที่ (Mapping)					√	√
5. การสรุปย่อ (Summarizing)	√	√	√		√	√
6. การถอดความ (Paraphrasing) หรือ เรียบเรียงใหม่ (Restating)	√	√			√	√
7. การอ่านคร่าว ๆ (Skimming)					√	
8. การดูตัวอย่างก่อนอ่าน (Previewing)	√	√	√			√
9. การสังเคราะห์ (Synthesizing)					√	
10. การอนุมาน (Inference)	√			√		√
11. การตั้งและตอบคำถาม (Questioning and Answering)	√	√		√		√
12. การระบุแนวคิดของผู้เขียน (Identifying the main ideas)	√	√				√

ตารางที่ 12 (ต่อ)

กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	Carter (2011)	Yu (2015)	Amalia (2016)	Larking (2017)	Axelrod, Cooper, & Carillo (2020)	ผู้วิจัย
13. การวิเคราะห์สมมติฐาน (Analyzing assumption)					√	
14. การศึกษาบริบท (Contextualizing)		√	√		√	√
15. การค้นหาคำสำคัญของการใช้ภาษาพรรณนา (Exploring the significance of figurative language)	√			√	√	√
16. การวิเคราะห์ภาพ (Analyzing visuals)	√				√	
17. การมองหารูปแบบตรงกันข้าม (Looking for pattern of opposition)					√	
18. การสะท้อน (Reflecting)		√	√		√	√
19. การเปรียบเทียบเปรียบเทียบต่าง (Comparing and Contrasting related reading)			√		√	√
20. การประเมินตรรกะของข้อโต้แย้ง (Evaluating the logic of an argument)	√		√	√	√	√
21. การรับรู้ถึงความเข้าใจผิดเชิงตรรกะ (Recognizing logical fallacies)					√	
22. การรับรู้ถึงการบิดเบือนทางอารมณ์ (Recognizing emotional manipulation)	√				√	√
23. การพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้เขียน (Judging the writer's credibility)				√	√	√
24. การอ่านอย่างนักเขียน (Reading like a writer)					√	
25. การประเมินคุณภาพข้อความ (Evaluate the quality of the text)				√		√
26. การพิจารณาเพื่อใช้ข้อความสำหรับการศึกษา (Deciding how to use the text for study)				√		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	Carter (2011)	Yu (2015)	Amalia (2016)	Larking (2017)	Axelrod, Cooper, & Carillo (2020)	ผู้วิจัย
27. การระบุความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Identify power relationship)				√		√
28. การรับรู้การให้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย (Recognizing deductive and inductive reasoning)	√					√
29. การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (Distinguish between fact and opinion)	√			√		√

ผลจากการสังเคราะห์กลยุทธ์ที่คัดเลือกมาใช้ดังปรากฏในตารางสังเคราะห์ข้างต้นนั้น ส่วนหนึ่งเป็นกลยุทธ์ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการอ่านขั้นพื้นฐานซึ่งสอดคล้องตรงกันกับกลยุทธ์การอ่านเชิงรุก ได้แก่ 1) การอธิบายประกอบ (Annotation) 2) การสรุป (Outlining) 3) การสรุปย่อ (Summarizing) 4) การถอดความ (Paraphrasing) หรือเรียบเรียงใหม่ (Restating) 5) การดูตัวอย่างก่อนอ่าน (Previewing) 6) การอนุมาน (Inference) 7) การตั้งและตอบคำถาม (Questioning and Answering) 8) การระบุแนวคิดของผู้เขียน (Identifying the main ideas) 9) การทำแผนที่ (Mapping) เป็นต้น และอีกส่วนหนึ่งเป็นกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยเฉพาะ ได้แก่ 10) การค้นหานัยยะสำคัญของการใช้ภาพพจน์ (Exploring the significance of figurative language) 11) การระบุความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Identify power relationship) 12) การเปรียบเทียบเปรียบเทียบต่าง (Comparing and Contrasting related reading) 13) การประเมินตรรกะของข้อโต้แย้ง (Evaluating the logic of an argument) 14) การรับรู้ถึงการบิดเบือนทางอารมณ์ (Recognizing emotional manipulation) 15) การรับรู้การให้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย (Recognizing deductive and inductive reasoning) 16) การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (Distinguish between fact and opinion) 17) การสะท้อน (Reflecting) 18) การตัดสินความน่าเชื่อถือของผู้เขียน (Judging the writer's credibility) 19) การประเมินคุณภาพข้อความ (Evaluate the quality of the text) ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อ

นำมาใช้ร่วมกับกลยุทธ์การอ่านเชิงรุก และเสริมการวิเคราะห์ข้อความมาใช้เป็นกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้เป็นวิธีการเชิงสอดแทรกในกิจกรรมการอ่านแต่ละขั้นตอน ร่างเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรขั้นที่ 5 การสร้างสรรค์การเรียนการสอนแบบผสมผสาน

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จิตติมา เขียวพันธุ์ (2563) วิจัยและพัฒนารูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้ 3.1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการเรียนและหลังการเรียนด้วยรูปแบบ 3.2) สสำรวจการใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 3.3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น และ 4) รับรองรูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเตรียม อำเภอกุระบุรี จังหวัดพังงา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 16 คน ที่ได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบและเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบ และแผนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบบันทึกการเรียนรู้ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่แบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย 1) สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (ESQSE model) มี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ มีขั้นตอนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นและเชื่อมโยงความรู้เดิม (E) ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกอ่านด้วยตนเอง (S) ขั้นที่ 3 ขั้นตั้งคำถาม (Q) ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (S) และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (E) ซึ่งร่างรูปแบบได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก 3) ผลการใช้รูปแบบพบว่า 3.1) คะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนด้วยรูปแบบสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.2) การใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า นักเรียนใช้กลวิธีการอ่านซ้ำ (67.19) มากที่สุด ส่วนการใช้ความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ (16.41) น้อยที่สุด 3.3) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 4) รูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (ESQSE Model) ได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สกุลการ สังข์ทอง (2562) วิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) การประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และ 5) การขยายผล

การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแผนการวิจัยแบบทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้วิธีการจับ

สลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA 2) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้และแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบหลัก คือ (1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน ประยุกต์ใช้ (Application) (4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ (5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ผลจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า (2.1) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2.2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้การขยายผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ พบว่า นักเรียนกลุ่มขยายผลมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

Khamkhong (2018) ศึกษาการใช้กรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Assessment Framework: PRF) ของ PISA เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาจำนวน 36 คน ของมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย บทเรียนการอ่านโดยใช้ PRF จำนวน 8 บทเรียน แบบทดสอบการอ่านตาม PRF จำนวน 27 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ และแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อบทเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสถิติ t-test การวิจัยนี้ระบุว่ากรอบภาระงานการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA ใช้ทฤษฎีการอ่านตามกระบวนการทางปัญญา โดยเสนอว่าการอ่านเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและข้อความเพื่อสร้างความหมาย เมื่อผู้อ่านสร้างความหมายจากข้อความ ผู้อ่านใช้กระบวนการทางจิตและกลยุทธ์ต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับบริบท จุดมุ่งหมาย และประเภทของข้อความที่กำลังอ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้อ่านในกรอบกระบวนการอ่านเข้าถึงและดึงข้อมูล ตีความและบูรณาการ และไตร่ตรองและประเมินผล

ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการทดลอง ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ ($M=14$) โดยพิจารณาจากคะแนนก่อนสอบ นักศึกษาสามารถตอบคำถามตามตัวอักษรได้ปานกลาง ($M=6.11$) แต่สำหรับคำถามตีความ ($M=4.89$) และคำถามเชิงวิพากษ์ ($M=3.00$) ตามลำดับยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งหมายความว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความแต่ไม่สามารถตีความหรือประเมินได้ อย่างไรก็ตาม หลังการทดลองมีคะแนนการทดสอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($M=18.01$) นักศึกษาสามารถอ่านเพื่อทำความเข้าใจ ($M=6.78$) ตีความ ($M=6.00$) และประเมิน ($M=5.25$) ได้ดีขึ้น และผลการทดสอบค่าสถิติ t-test พบว่า คะแนนหลังการทดสอบมีค่ามากกว่าคะแนนก่อนสอบที่ $p<0.001$ ในด้านทัศนคติ นักศึกษาส่วนใหญ่พึงพอใจกับบทเรียนและการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การได้รับข้อมูลเบื้องหลังของข้อความ และความรู้เกี่ยวกับคำถาม PRF ประเภทต่าง ๆ จึงสรุปได้ว่า บทเรียนที่ออกแบบมาสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาได้ และอาจใช้เป็นแบบจำลองการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน

เพ็ญวิษา วัฒนปรีชานนท์ (2561) วิจัยและพัฒนา ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นโน้ตทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง คือนิสิตปริญญาบัณฑิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 45 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและจับสลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 21 คน และกลุ่มควบคุม 24 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีหลักการ 4 ประการ คือ (1) ผู้เรียนสำรวจความต้องการอ่านของตนเองผ่านการกระตุ้นของผู้สอน เพื่อกำหนดเป้าหมายการอ่านและเลือกบทอ่านตรงตามเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนวางแผนกลยุทธ์การอ่านได้เหมาะสมกับประเภทของบทอ่าน (2) ผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับประสบการณ์การอ่านและองค์ประกอบของ บทอ่านแต่ละประเภท ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ (3) ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อนำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลประกอบความรู้และประสบการณ์เดิม ทำให้ได้ข้อสรุป สามารถพัฒนาการอ่านวิเคราะห์ ประเมินค่าบทอ่าน และนำไปประยุกต์ใช้ตามเป้าหมายการอ่าน และ (4) ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากการอภิปราย โดยใช้ความรู้เดิมและเชื่อมโยงประสบการณ์จริง เพื่อตรวจสอบ สะท้อนความคิด สร้างความเข้าใจเชิงลึกกว้างขวาง เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อสรุปที่ได้จากการอ่านที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ 2) ขั้นเรียนรู้และฝึกอ่าน โดยใช้กลยุทธ์ 3) ขั้นตามติดสืบค้น 4) ขั้นลงข้อสรุป และ 5) ขั้นตรวจสอบแลกเปลี่ยน

2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า (2.1) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2.2) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2.3) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณปรากฏอย่างเด่นชัดทุกองค์ประกอบในบทอ่านประเภทสารคดี พัทรินทร์ สุริยวงศ์ (2561) วิจัยและพัฒนาารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลการทดลองใช้รูปแบบเพื่อ (1) เปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (2) เปรียบเทียบความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรูก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอน และ ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพรูที่มีต่อรูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรู

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน และการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading Proficiency: CRP) ของ Huijie ทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิม (Schema Theory) กระบวนการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Reading) ทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของ

Guilford และแนวคิดพุทธิพิสัยของ Bloom กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรู มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล กระบวนการเรียนการสอน มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ไร่้ความสนใจ ขั้นที่ 2 ทบทวนความรู้ประสบการณ์เดิม ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ให้ตัวอย่าง การวิเคราะห์ ขั้นที่ 4 กระบวนการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบ่งเป็นขั้นตอนย่อยที่ 1 กิจกรรมการอ่านและวิเคราะห์เรื่อง ขั้นตอนย่อยที่ 2 กิจกรรมอภิปรายเรื่องเชื่อมโยงชีวิตและสังคม ขั้นตอนย่อยที่ 3 กิจกรรมสรุปการอ่านและเขียนแผนภูมิ ขั้นตอนย่อยที่ 4 กิจกรรมนำเสนอผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ขั้นที่ 5 วิเคราะห์สถานการณ์ด้วยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และขั้นที่ 6 สรุปความรู้/นำเสนอแนวทางการใช้ประโยชน์จากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน พบว่า (1) นักศึกษามีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (2) นักศึกษามีความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถของการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรูอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จะเห็นได้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านเชิงรุกที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยผู้อ่านต้องใช้กระบวนการทางปัญญาขั้นสูงสลับกัน เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในการพัฒนาระดับสติปัญญา รวมทั้งกำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล สะท้อนผล ดังนั้น กลยุทธ์อภิปัญญาในการอ่านจึงถูกนับว่าเป็นกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้ กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ต้องมีการส่งเสริมให้

ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์และเลือกใช้เพื่อให้อ่านอย่างมีวิจารณญาณได้บรรลุผลสำเร็จตาม
จุดมุ่งหมายของแต่ละบุคคล

อย่างไรก็ดี ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดการพัฒนา
หลักสูตร แนวคิดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แนวคิดการอ่านเชิงรุกและแนวคิดการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและแนวทางเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้าง
ความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยใน
ขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งกล่าวในบทที่ 3 ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้แก่ 2.1) เปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร 2.2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3) เพื่อรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้การวิจัยบรรยาย (Descriptive Research) และการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest-Posttest Design) และแบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง (The One-Short Case Study Design) เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการวิเคราะห์ความจำเป็นต้องการ (R_1) 2) ขั้นการออกแบบและพัฒนา (D_1) 3) ขั้นการทดลองใช้หลักสูตร (R_2) 4) ขั้นการประเมินและรับรองหลักสูตร (D_2) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R_1) เป็นการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D_1) เป็นการออกแบบ พัฒนา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ โดยกำหนดผลการเรียนรู้ ออกแบบ จัดระบบโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R_2) เป็นการสร้างสรรค์การเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยนำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินผลหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและรับรองหลักสูตร โดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ผู้วิจัย แสดงกรอบการดำเนินการวิจัย ดึงผังการดำเนินงานต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4 กรอบดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

การวิจัยในขั้นตอนนี้คือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ดำเนินการเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาความต้องการของนักศึกษา 3) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นจากผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำสาระสำคัญที่ได้ไปสังเคราะห์กรอบแนวคิดและแนวทางในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนถัดไป การดำเนินการในขั้นตอนนี้มีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ได้สาระสำคัญมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย จากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตรและกลุ่มศาสตร์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลเอกสาร

1.1 แหล่งข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 เอกสารนโยบายการศึกษาด้านการผลิตและพัฒนาครู มาตรฐานวิชาชีพครู คุรุสภา พ.ศ. 2564 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษารฐานสมรรถนะ

1.2 แหล่งข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การประเมิน

ความฉลาดรู้ด้านการอ่านโครงการ PISA (Program for International Student Assessment) ตำรา วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) แนวคิดการอ่านเชิงรุก (Active Reading) และแนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)

2. แหล่งข้อมูลบุคคล

2.1 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 144 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากร

2.2 ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ตัวแทนประธานหลักสูตรและกลุ่มศาสตร์วิชาชีพครู

2.3 อาจารย์ผู้สอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ตัวแทนอาจารย์ประจำหลักสูตรจากสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 4 คน และอาจารย์ประจำกลุ่มศาสตร์วิชาชีพครู จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบ สอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ 4) ประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis Form) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ตามที่กำหนด จากการทบทวน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ จากนั้นบรรจุประเด็นต่าง ๆ ในโปรแกรม Microsoft Excel โดยมีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร
2) นำสาระสำคัญที่ได้สร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร โดยแบ่งประเด็นในการวิเคราะห์เอกสารออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 บันทึกข้อมูลทั่วไป เพื่อใช้ในการอ้างอิงข้อมูล ได้แก่ ประเภท ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ ชื่อวารสาร เลขหน้า และอื่น ๆ

ตอนที่ 2 บันทึกข้อมูลสำคัญเฉพาะ ตามประเด็นการศึกษา แบ่งย่อยเป็น (1) นโยบายการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา (2) แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (3) แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ตอนที่ 3 บันทึกสรุปผลเชิงวิจารณ์ เกี่ยวกับข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตัวแปร วิธีการ ข้อค้นพบและข้อมูลส่วนสนับสนุน ข้อจำกัด แนวทางการแก้ไข ข้อเสนอแนะ

3) นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ปรับหัวข้อและประเด็นการศึกษาให้สอดคล้องกับความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยตรง (2) เพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในกระแสปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

4) นำแบบวิเคราะห์เอกสารเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา จำนวน 2 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสาร พิจารณาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินผลคะแนน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 177) ดังนี้

คะแนน +1	หมายถึง	เห็นว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
คะแนน 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
คะแนน -1	หมายถึง	เห็นว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวิเคราะห์เอกสาร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขในด้านหัวข้อเนื้อหา การใช้ภาษา ให้กระชับชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้ (1) ปรับหัวตารางข้อมูลทั่วไป เป็นประเภทของเอกสาร หัวข้อบรรณานุกรมและเลขหน้า สำคัญ (2) ปรับประเด็นหลัก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 พ.ศ. 2562) ซึ่งควรใช้นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยปรับใช้ตามกรอบแบบสอบถามของโครงการ PISA ปี 2018 Questionnaire Modules ซึ่งผู้วิจัยขอ

ความอนุเคราะห์นักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทยกลุ่มประชากร ให้พิจารณาข้อคำถามอย่างตั้งใจ และตอบข้อมูลให้ครบถ้วนตามความเป็นจริง ทั้งนี้ การนำข้อมูลไปใช้โดยภาพรวม ไม่ได้เจาะจงบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาแนวโน้มของความต้องการด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตร โดยมีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

2) นำสาระสำคัญที่ได้สร้างแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง กำหนดรายละเอียดของข้อคำถามมีประเด็นครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและสาระสำคัญที่สังเคราะห์ได้ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) การศึกษา (ชั้นปี)

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 1) ด้านสาระความรู้ จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ 4) ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ข้อ โดยใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามแนวทางของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2558: 196) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นข้อคำถามแบบเปิด ด้านสาระความรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถามที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และการ

ใช้ภาษา ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ปรับข้อความที่มีหลายประเด็นให้เหลือเพียงประเด็นเดียวและชัดเจน (2) ลดหรือรวบข้อความที่ซ้ำซ้อน

4) นำแบบสอบถาม เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา จำนวน 2 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ผู้วิจัยมีการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษา และปรับเปลี่ยนข้อความให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการวิจัย โดย (1) ปรับคำถามให้สั้นลง เนื่องจากบางข้อถามหลายประเด็น (2) พิจารณาปรับลดข้อความที่ซ้ำซ้อนมากเกินไป สำหรับแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.39-0.81 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ในส่วนของผู้บริหาร โดยปรับใช้ตามกรอบแบบสอบถามของโครงการ PISA ปี 2018 Questionnaire Modules ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารให้ความคิดเห็นและข้อมูลอันเป็นประโยชน์ตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร โดยมีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
- 2) นำสาระสำคัญที่ได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งกำหนดรายละเอียดของข้อความ ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Opened questions) ใน 6 ประเด็น ได้แก่ (1) สภาพปัญหา (2) ความต้องการจำเป็น (3) การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (4) หลักสูตรและการจัดการเวลา (5) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่าน (6) ความคิดเห็นอื่น ๆ พร้อมข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ปรับแก้คำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์หรือข้อมูลที่ต้องการ (2) ให้มีการขยายความ อธิบายหรือให้ยกตัวอย่างเพิ่มเติม

4) นำแบบสัมภาษณ์ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา จำนวน 2 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่า แบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขในด้านการใช้ภาษา ให้กระชับชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดย (1) ปรับคำถามข้อที่ 2 เป็น ท่านคิดว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช คืออะไร (2) ปรับคำถามข้อที่ 5 เป็น ประเด็นเดียว ท่านคิดว่า หากมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะดังกล่าว ควรใช้ระยะเวลาเท่าไร และช่วงเวลาใดจึงเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่าน

4. ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guidelines) เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Opened form) ซึ่งกำหนดรายละเอียดของข้อคำถาม โดยปรับใช้ตามกรอบแบบสอบถามของโครงการ PISA ปี 2018 Questionnaire Modules ประกอบด้วยคำถามนำคำถามหลัก และคำถามเพื่อสรุป โดยมีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) นำสาระสำคัญที่ได้สร้างกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 ประเด็น ได้แก่ (1) สภาพปัญหา จุดอ่อน จุดแข็งการจัดการเรียนการสอนความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (2) ความต้องการจำเป็น (3) การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (4) หลักสูตรและการจัดการเวลาการเรียนรู้ (5) ประเภทตัวบท เนื้อหาสาระการอ่าน สถานการณ์การอ่าน (6) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (7) เจตคติ แรงจูงใจ กลยุทธ์การอ่าน (8) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ (9) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

2) นำประเด็นการสนทนากลุ่มที่กำหนด เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ตัดข้อคำถามที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับแนวทางหรือความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยตรงออก (2) ปรับข้อความในคำถามให้กระชับมากขึ้น

3) นำประเด็นการสนทนากลุ่ม เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 1 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา จำนวน 2 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม พบว่า ประเด็นการสนทนากลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขในด้านการใช้ภาษา ให้กระชับชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดย (1) ปรับข้อความและจำนวนข้อให้เหลือเฉพาะประเด็นหลักเท่านั้น (2) ปรับคำถามข้อที่ 1 จากการอ่าน ให้เนื้อหาสาระคำถามเน้นไปที่ความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยเฉพาะ (3) ปรับคำถามข้อที่ 3 ให้เห็นถึงความต้องการที่สอดคล้องกับงานวิจัย ก่อนนำไปใช้ในการสนทนากลุ่ม อาจารย์ผู้สอน

วิธีดำเนินการและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 พ.ศ. 2562) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 นโยบายการศึกษาด้านการผลิตและพัฒนาครู มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 มาตรฐานวิชาชีพครู ครุสภา พ.ศ. 2564 และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะระดับอุดมศึกษา โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร
2. ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จากตำรา บทความวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่สืบค้นจากฐานข้อมูลทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร และสังเคราะห์สาระสำคัญในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) นิยามและความสำคัญ 2) สภาพปัญหา 3) องค์ประกอบหรือลักษณะสำคัญ 4) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 5) แนวทาง/รูปแบบ/วิธีการ 6) วิธีการวัดและประเมินผล โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร
3. ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเสริม จากตำรา บทความวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่สืบค้นจากฐานข้อมูลทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร และสังเคราะห์สาระสำคัญในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) การออกแบบหลักสูตร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การประเมินผลหลักสูตร โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร
4. สอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยประสานขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ Google form
5. ประสานติดต่อเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารและตัวแทนประธานหลักสูตร แบบเป็นทางการ (Formal Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์

6. ประสานติดต่อเพื่อขอเรียนเชิญอาจารย์ประจำหลักสูตรและกลุ่มศาสตร์วิชาชีพครู เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยกำหนดนัดหมายวันและเวลาที่สะดวก ร่วมกัน ผ่านระบบการสื่อสารหลากหลายช่องทาง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบ่งหมวดหมู่สาระสำคัญ พิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตารางที่ 13 สรุปการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) การศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์เอกสาร	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	แบบวิเคราะห์เอกสาร	การวิเคราะห์เนื้อหา	1. สาระสำคัญที่ใช้กำหนดกรอบแนวคิดและแนวทางในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษา	การสอบถาม	นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 144 คน	แบบสอบถาม	การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของนักศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร เสริม เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นจากผู้เกี่ยวข้อง	1. การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ 2. การสนทนากลุ่ม	1. ผู้บริหาร จำนวน 5 คน 2. อาจารย์ผู้สอน จำนวน 7 คน	1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2. ประเด็นการสนทนากลุ่ม	การวิเคราะห์เนื้อหา	ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นและความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง

2. ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบ พัฒนา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

การวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นนำผลที่ได้จากการวิจัยขั้นตอนที่ 1 มาใช้ออกแบบ พัฒนา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินประสิทธิผล และประเมินคุณภาพของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ประกอบด้วย ขั้นการพัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 2 การกำหนดผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การออกแบบหลักสูตร และขั้นที่ 4 การจัดระบบโครงสร้างเนื้อหา โดยมีการดำเนินงาน 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1) การออกแบบและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร พร้อมเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และบทเรียนแบบผสมผสาน พัฒนาเครื่องมือประเมินประสิทธิผลหลักสูตร ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของเครื่องมือประเมินประสิทธิผลหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ และตอนที่ 2) ประเมินคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนถัดไป ซึ่งขั้นตอนนี้มีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
2. เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลเอกสาร
 - 1.1 หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
 - 1.2 เอกสารประกอบการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ (1) คู่มือการใช้หลักสูตร (2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ (3) บทเรียนแบบผสมผสาน
 - 1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ได้แก่ (1) แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (2) แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด (3) แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน และ(4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

2. แหล่งข้อมูลบุคคล

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ (1) มีประสบการณ์และผลงานวิชาการด้านการจัดทำหลักสูตรและการสอนในรอบ 5 ปี (2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ (3) มีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ (1) มีประสบการณ์และผลงานวิชาการด้านการสอนการอ่านในรอบ 5 ปี (2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ (3) มีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งเป็น ผู้ที่มีคุณสมบัติ (1) มีประสบการณ์และผลงานวิชาการด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผล การศึกษาในรอบ 5 ปี (2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ (3) มีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่ระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ (1) มี ประสบการณ์และผลงานวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษาในรอบ 5 ปี (2) มีวุฒิการศึกษาระดับ ปริญญาเอก หรือ (3) มีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้าง ความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความ เหมาะสมขององค์ประกอบและความสอดคล้องกันขององค์ประกอบหลักสูตร โดยมีขั้นตอนการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้าง ความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

2) นำสาระสำคัญที่ได้สร้างแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับหลักการของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรโครงสร้าง

เนื้อหาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การประเมินผลหลักสูตร

3) นำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) เพิ่มเติม ข้อมูลและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันของคำถามแต่ละข้อ (2) ปรับแก้ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรเหลือจำนวน 15 ข้อ

4) นำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้าน หลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยการศึกษา จำนวน 2 คน ประเมินคุณภาพความเหมาะสมและความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความ คิดเห็น ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น ผู้วิจัยได้กำหนด เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามแนวทางของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2558: 196) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ผลการประเมินคุณภาพแบบประเมินคุณภาพ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ทั้งฉบับ อยู่

ในระดับมากที่สุด ($M = 4.96$, $SD = 0.07$) โดยผู้วิจัยปรับลดข้อความที่ซ้ำซ้อน และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เพิ่มข้อเสนอแนะอื่น ๆ

วิธีดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัยในชั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1. ออกแบบหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยกำหนดและจัดองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1) ระบุหลักการของหลักสูตร 4 ประการ

ประการแรกคือ เป็นหลักสูตรที่นำเสนอกระบวนการทัศน์และกระบวนการใหม่ในการสอนและการเรียนรู้การอ่านในยุคดิจิทัลให้ทันสมัยตามสากล

ประการที่สองคือ เป็นหลักสูตรที่มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเพื่อการเรียนรู้เชิงรุกและอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณ์ญาณ การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยในโลกแห่งความเป็นจริง ที่หลากหลายและยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา และความผูกพันกับการอ่าน ของผู้เรียนให้สามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านอย่างมีกลยุทธ์ ที่ปรับเหมาะได้ในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้

ประการที่สามคือ เป็นหลักสูตรที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ เพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น บริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน มีการพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสานที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น และได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่อิสระแบบสามารถเรียนรู้ได้คนละเวลารวมทั้งใช้เป็นช่องทางการสร้างปฏิสัมพันธ์และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

ประการที่สี่คือ เป็นหลักสูตรที่มุ่งใช้การประเมินเพื่อการพัฒนา และสะท้อนความสามารถในกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ หรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง เน้นการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงความชำนาญในการอ่านและการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง มีส่วนร่วม ต่อเนื่อง และคงทน

2) กำหนดผลการเรียนรู้และแนวทางการวัดประเมินผล ระบุความสามารถและระดับการปฏิบัติที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุ และกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล โดยผลการเรียนรู้ของหลักสูตร คือ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ระบุเป็นความสามารถของกระบวนการทางปัญญา และระดับการปฏิบัติที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุ เทียบเคียงกับเกณฑ์และปรับระดับจากคำอธิบายในโครงการ PISA ปี 2018 ซึ่งแบ่งเป็น 6 ระดับ พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ ประกอบด้วย ความสามารถในการรู้ การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) ความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจาร์ณญาณ (Critical Reading) และความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) โดยสามารถวัดได้จาก แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบ บันทึกรู้การอ่านแบบสะท้อนคิด และแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ดังนี้

ตารางที่ 14 ความสามารถและพฤติกรรมบ่งชี้ตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

องค์ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ	
1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)		
1.1 ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการเข้าถึงและค้นคืนสาระในตัวบท (Assessing and retrieving information within a piece of text) (2) ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง (Searching for and selecting relevant text)	LI1	ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล
	LI2	ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริง
	LI3	ผู้เรียนสามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น
1.2 ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการแสดงความหมายที่เข้าใจจากตัวบท (Acquiring a representation of the literal meaning of a text) (2) ความสามารถในการสร้างความรู้ บูรณาการ และสร้างข้อสรุป (Constructing an integrated text representation and generate various type of inferences)	U1	ผู้เรียนสามารถแสดงความเข้าใจจากการอ่าน โดยแยกและจัดระเบียบข้อมูล สร้างหน่วยความจำแทนความหมายที่ต้องการ
	U2	ผู้เรียนสามารถแสดงความเข้าใจโดยขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่
	U3	ผู้เรียนสามารถตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ
	U4	ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนความต่าง
	U5	ผู้เรียนสามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านหลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

ตารางที่ 14 (ต่อ)

องค์ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ	
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Reading)		
2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Assessing quality and credibility) 2) ความสามารถในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหา (Reflecting on content and form) 3) ความสามารถในการตรวจสอบและจัดการข้อขัดแย้ง (Detecting and handling conflict)	ER1	ผู้เรียนสามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียน กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา
	ER2	ผู้เรียนสามารถประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของตัวบทอ่าน
	ER3	ผู้เรียนสามารถสะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง และตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่
	ER4	ผู้เรียนสามารถตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะทาง
	ER5	ผู้เรียนสามารถอ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้ง
	ER6	ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้ง
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)		
3.1 ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization) 1) ความสามารถในการระบุนการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน	UT1	ผู้เรียนสามารถระบุนการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่าน
3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement) 1) ความสามารถในการระบุนมีส่วนร่วมกับการอ่าน 2) ความสามารถในการระบุนความผูกพันกับการอ่าน	En1	ผู้เรียนสามารถระบุนมีส่วนร่วมกับการอ่าน ในด้านแรงจูงใจ การประเมินและสะท้อนผลการอ่าน
	En2	ผู้เรียนสามารถระบุนความผูกพันกับการอ่าน ในด้านความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ความสนใจ การใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ระดับ	สิ่งที่คุณเรียนสามารถปฏิบัติได้
6	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาและบูรณาการจากตัวบทมากกว่า 1 ตัวบทขึ้นไป สร้างข้อสรุปที่หลากหลาย เปรียบเทียบความเหมือนความต่างได้ละเอียด แม่นยำ อ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้ง และแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างครบถ้วน ชัดแจ้ง • ผู้อ่านสามารถจัดการกับภาระงานการอ่านที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งข้อความมีลักษณะเด่นหลายลักษณะ สามารถตั้งสมมติฐานหรือประเมินอย่างมีวิจารณญาณ จากข้อความที่ซับซ้อนในหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์หรือมุมมองที่หลากหลาย และนำความเข้าใจที่ซับซ้อนไปใช้นอกเหนือจากข้อความ สร้างสมมติฐานโดยใช้ความรู้เฉพาะทางได้อย่างละเอียด แม่นยำ
5	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ่งหลายส่วน โดยสรุปด้วยข้อความที่เกี่ยวข้อง ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของตัวบทอ่าน ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ • ผู้อ่านสามารถสะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง และตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ จากข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ทั้งภาระงานการตีความและการสะท้อนผู้อ่านต้องมีความเข้าใจอย่างครบถ้วนและละเอียดเกี่ยวกับข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ภาระงานในระดับนี้เน้นการจัดการแนวคิดที่ขัดแย้งกับความคาดหวังจากการอ่านในแง่มุมต่าง ๆ
4	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ่งหลายส่วน และสามารถบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท สามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา • ผู้อ่านสามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ในบริบทที่ไม่คุ้นเคย สามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านที่หลากหลาย ซึ่งอาจมีข้อมูลขัดแย้งกัน นอกจากนี้ ผู้อ่านในระดับนี้ต้องสามารถใช้ความรู้ที่เป็นทางการหรือความรู้สาธารณะเพื่อตั้งสมมติฐานใหม่หรือสะท้อนและประเมินอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถแสดงความเข้าใจที่ถูกต้องจากการอ่านข้อความขนาดยาวหรือซับซ้อนที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่อาจไม่คุ้นเคย
3	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหา แสดงความเข้าใจจากการอ่าน โดยแยกและจัดระเบียบข้อมูล สร้างหน่วยความจำแทนความหมายที่ต้องการ และในบางกรณีสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล จากข้อความที่ไม่เด่นชัดหรือมีข้อมูลที่แข่งขันกันมาก หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านแสดงความเข้าใจที่ชัดเจนโดยสามารถขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ ผู้อ่านสามารถค้นหาและในบางกรณีสามารถรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลายชั้นไปตามเงื่อนไขที่หลากหลาย ผู้อ่านสามารถรวบรวมส่วนต่าง ๆ ของข้อความเพื่อระบุแนวคิดหลัก ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ตีความหมายของคำ วลี และจำเป็นต้องใช้การเปรียบเทียบหลายลักษณะ ระบุความต่างหรือจัดหมวดหมู่ จากข้อความที่ไม่โดดเด่นหรือมีข้อมูลที่แข่งขันกันมาก หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ <p>ภาระงานการอ่านในการสะท้อนระดับนี้เกี่ยวข้องกับ 1) การเชื่อมโยง 2) การเปรียบเทียบและ 3) การอธิบาย หรืออาจต้องให้ผู้อ่านประเมินลักษณะของข้อความ ที่แสดงถึงความเข้าใจในข้อความเกี่ยวกับความรู้ที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ภาระงานอื่น ๆ อาจไม่ต้องการความเข้าใจโดยละเอียด แต่ต้องการให้ผู้อ่านดึงเอาความรู้ทั่วไปมาใช้ประโยชน์ได้</p>
2	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านสามารถค้นหาข้อมูลได้จากหลายส่วนในดัวบทอ่าน สรุปตามเงื่อนไขหลายประการ สามารถรับรู้แนวคิดหลักของข้อความ เข้าใจความสัมพันธ์หรือตีความหมายข้อความภายในส่วนที่จำกัด เมื่อข้อมูลไม่ได้เด่นชัด ผู้อ่านสามารถสร้างข้อสรุปในระดับพื้นฐาน เปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอกจากข้อความที่คุ้นเคย โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ <p>ภาระงานการอ่านในระดับนี้จะเน้นการเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบในข้อความแบบเดี่ยว (single) ความสามารถในการสะท้อนระดับนี้ จึงเพียงต้องการให้ผู้อ่านเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอกโดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ</p>
1a	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลที่ระบุอย่างชัดเจนได้ตั้งแต่ 1 ขึ้นขึ้นไป สามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น ผู้อ่านสามารถจดจำโครงเรื่องหลักหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในข้อความหรือหัวข้อที่คุ้นเคย หรือเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง เป็นจริง หรือสร้างการเชื่อมโยงง่าย ๆ ระหว่างข้อความกับความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ภาระงานการอ่านในระดับนี้จะให้ข้อมูลที่เด่นชัดและแข่งขันกันเล็กน้อย ผู้อ่านจะได้รับการชี้แนะอย่างชัดเจนให้พิจารณาส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาระงานและข้อความ

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
1b	ผู้อ่านสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลสำคัญที่ระบุไว้อย่างชัดเจนเพียงชิ้นเดียว ในตำแหน่งที่เด่นชัดของข้อความสั้น ๆ ที่เข้าใจง่าย โดยใช้บริบทและประเภทข้อความที่คุ้นเคย เช่น การบรรยายหรือรายการทั่วไป ข้อความในภาระงานระดับนี้สนับสนุนผู้อ่าน เช่น การทำซ้ำข้อมูล รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่คุ้นเคย มีข้อมูลที่แข่งขันน้อยมาก ผู้อ่านสามารถตีความข้อความ โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างข้อมูลที่อยู่ประชิดกัน

3) จัดระบบโครงสร้างเนื้อหา โดยคัดเลือกตัวบทอ่านที่สอดคล้องตามสถานการณ์ (Situations) และประเภทของข้อความ (Text type) ตามแนวการทดสอบโครงการ PISA แต่ปรับเนื้อหาสาระการอ่านในระดับอุดมศึกษา แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในยุคดิจิทัล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้

กำหนดและจัดทำตารางเวลา โดยแบ่งสัดส่วนเวลาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 4 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ และระยะเวลาการวิจัยทดสอบก่อน-หลัง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ รวมเวลา 24 ชั่วโมง

4) กำหนดวิธีการสอน กิจกรรมและกลยุทธ์การเรียนรู้ โดยร่างแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร โดยกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ที่ได้จากผลการสังเคราะห์ข้อมูล เป็นรูปแบบ EnLIGHTEn Model มี 7 กิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 EN (Encouraging) กระตุ้นการอ่าน ปลุกจิตนิสัย เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุกในยุคดิจิทัล กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน เกิดแรงจูงใจและสร้างเสริมจิตนิสัยที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ได้แก่ ความมั่นใจ (Self-confidence) ความสนใจใคร่รู้ (Curiosity) การเปิดใจยอมรับ (Openness) และการคิดเชิงบวก (Positive thinking) ผ่านบทอ่านที่คุ้นเคยแต่เปลี่ยนรูปแบบไป

กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์การอ่าน เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ

กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วนร่วม เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการวิเคราะห์ การตีความและการประเมินผลการอ่าน ผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงสังคม

กิจกรรมที่ 4 G (Generating) ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมีเหตุผล เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการเสนอข้อโต้แย้ง การให้เหตุผล การสร้างข้อสรุปและการอธิบายอย่างมีวาทศิลป์

กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมิน สะท้อนผล เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะในการจัดการความคิดและความรู้สึก การตรวจสอบ ทบทวนเพื่อประเมินผลการอ่าน และการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการอ่านและการเรียนรู้ของตนเอง

กิจกรรมที่ 6 T (Transfer) ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลายด้วยตนเอง เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความผูกพันกับการอ่าน โดยผู้เรียนนำความรู้ไปใช้จริงในการอ่านอิสระ ฝึกการสืบเสาะและเข้าถึงข้อมูล แหล่งเรียนรู้ในระบบดิจิทัล โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ การสังเกตนิสัยและการปฏิบัติที่มีการกำกับควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง การสะท้อนถึงจุดเด่นจุดด้อย ประสบการณ์ ผลการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมที่ 7 EN (Engaging) ผูกพันกับการอ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกความคล่องแคล่วในการอ่าน และการใช้กลยุทธ์การอ่านและการเรียนรู้ การเขียนแผนการอ่านและการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการอ่านด้วยตนเอง พร้อมเสนอแนวทางการพัฒนาการอ่านและการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

5) ระบุสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี ออกแบบบทเรียนแบบผสมผสาน สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ เป็นการบูรณาการการใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกด้วยตนเอง และเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ จัดทำเป็นสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บรรจุในรูปแบบบทเรียนแบบผสมผสานตามหน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละบทเรียน ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ (2) เนื้อหา (3) กิจกรรมการเรียนรู้ (4) ฐานการเรียนรู้ (Platform) ร่วมกันและช่องทางปฏิสัมพันธ์ (Interaction) (5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ (6) การประเมินผลและการให้ข้อมูลป้อนกลับ

2. พัฒนาโครงร่างหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) ผลการเรียนรู้ (3) โครงสร้างเนื้อหา (4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (5) สื่อและเทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ และ (6) การประเมินผล และเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ส่วน ได้แก่ (1) ความเป็นมาและความสำคัญ (2) แนวคิดในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (3) องค์ประกอบของหลักสูตร (4) ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอน (5) แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ จากนั้นผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรเสริม และเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร แผนการจัดการเรียนการสอน บทเรียนแบบผสมผสาน เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ปรับเนื้อหาสาระ รูปแบบการพัฒนาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตร (2) ปรับโมเดลต่าง ๆ ที่นำเสนอในหลักสูตรเป็นคำภาษาไทยทั้งหมด

3. พัฒนา ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ 1) แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 2) แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด 3) และแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 นำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ได้แก่ แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ โดยปรับข้อคำถามให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ควรแยกตามระดับและเกณฑ์คะแนนให้ชัดเจน รวมทั้งการใช้ภาษา ให้มีความปรนัย เข้าใจได้ง่ายมากขึ้น

3.2 นำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ได้แก่ แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย (การอ่าน) จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct

Validity) โดยพิจารณาประเมินความสอดคล้องของรายการคำถามกับจุดประสงค์หรือคุณลักษณะที่ต้องการวัด ความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือในการใช้ภาษา โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีขั้นตอนการพัฒนาและประเมินคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้วิจัยจัดกลุ่ม (Cluster) เนื้อหาบทอ่านตามเรื่องราวที่มีเนื้อหาที่ใช้ในชีวิตจริง กลุ่มเนื้อหาละ 15-50 นาทีต่อเรื่อง ซึ่งมีการคัดเลือกและตรวจสอบเนื้อหาของตัวบทอ่าน (Texts) ที่มีองค์ประกอบและสอดคล้องกับการประเมินในโครงสร้างแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย 1) ข้อสอบพร้อมด้วยแนวคำตอบ 2) แหล่งข้อมูลและบทอ่านที่ใช้ในการทดสอบ และ 3) ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน โดยมีขั้นตอนการพัฒนาและประเมินคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

(1) ศึกษาการสร้างแบบทดสอบ และวิเคราะห์ข้อสอบตามกรอบการวิเคราะห์และประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โครงการ PISA ปี 2018 ซึ่งใช้ข้อสอบปรับเหมาะด้วยคอมพิวเตอร์ (computer-based multi-stage adaptive test)

(2) พัฒนาแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยจัดกลุ่มเนื้อหาบทอ่านตามเรื่องราวที่มีเนื้อหาที่ใช้ในชีวิตจริง กลุ่มเนื้อหาละ 15-50 นาทีต่อเรื่อง ซึ่งมีการคัดเลือกและตรวจสอบเนื้อหาของตัวบทอ่านที่มีองค์ประกอบและสอดคล้องกับการประเมินในโครงสร้างแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ใน 4 มิติ ได้แก่ แหล่งที่มา (Source) ทั้งที่มาจากแหล่งเดียว (Single) และหลายแหล่ง (Multiple) การจัดระบบ (Organization) และการนำทาง (Navigation) โครงสร้างของข้อความ (Text Structure) ทั้งคงที่ (Static) และ เคลื่อนไหว (Dynamic) และรูปแบบ (Format) ได้แก่ ข้อความต่อเนื่อง (Continuous) ไม่ต่อเนื่อง (Non-continuous) และผสมผสาน (Mixed) และประเภทของข้อความ (Type) ได้แก่ การบรรยาย (Description) เรื่องเล่า (Narration) การอธิบาย (Exposition) ข้อถกเถียง (Argumentation) การเรียนการสอน (Instruction) การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) และการทำธุรกรรม (Transaction) จากนั้นแบ่งประเภทภาระงานการอ่าน (Distribution of tasks) และจำแนกความยากง่ายของข้อสอบตามภาพรวมระดับความสามารถที่ต้องปฏิบัติในการอ่าน 6 ระดับ ซึ่งปรับจากคำอธิบายใน PISA 2018

(3) วิเคราะห์และจัดทำโครงสร้างข้อสอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test) ประกอบด้วย เรื่อง สถานการณ์ ข้อคำถาม ประเภท รูปแบบ แหล่ง รูปแบบของการตอบสนองข้อสอบและแนวคำตอบ ระดับความสามารถในการปฏิบัติ กระบวนการทางปัญญาในองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยออกข้อสอบจำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 2 ชม. ข้อสอบเป็นแบบเขียนตอบอิสระ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้ Google form E-Exam ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของข้อสอบที่กำหนดส่วนต่าง ๆ เพื่อทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามระดับความสามารถที่กำหนด รวมทั้งการแบ่งสัดส่วนภาระงานในการประเมินให้ครอบคลุมองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่านอื่น ๆ จากนั้นพัฒนาเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Scoring Rubrics) ตามผลการเรียนรู้ของหลักสูตร ดังตารางตัวอย่างโครงสร้างแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านต่อไปนี้

แผนภาพที่ 5 ตัวอย่างแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านผ่านระบบคอมพิวเตอร์
Google form E-Exam

ตัวอย่างแหล่งข้อมูลและบทอ่านที่ใช้ในการทดสอบ

บทอ่านที่ 1 เกมมิฟิเคชัน (Gamification) โลกแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเกม
จากแหล่งข้อมูล <https://touchpoint.in.th/gamification/>

บทอ่านที่ 2 สรุปรการบรรยายการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง “Gamification In Education” จากแหล่งข้อมูล <http://qa.hcu.ac.th/km/fileuploads/Gamification-2561.pdf>

บทอ่านที่ 3 อ่านเพื่ออิสรภาพจากแหล่งข้อมูล <https://www.facebook.com/thematterco/posts/pfbid02QZT5fGpwCq4aHwgaMVM9r2j3aiUjj7h9sXDh4s3PwEMW8c4oynbgCGt8jP2Hz9CvI>

บทอ่านที่ 4 หนังสือเป็นอะไรได้บ้าง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากแหล่งข้อมูล <https://m.facebook.com/ThammasatULibrary/photos/a.1883643545015638/1879740535405939/>

บทอ่านที่ 5 สนทนาภาษาซิมส์ รู้จัก “Simlish” เสียงปริศนาที่โอบอุ้มเรื่องราวไว้มากกว่าล้านเรื่อง จากแหล่งข้อมูล https://www.creativethailand.org/view/article-read?article_id=33679&lang=th

ตารางที่ 15 ตัวอย่างโครงสร้างข้อสอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาของ องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
เกมฟิเคชัน (Gamification) โลกแห่งการเรียนรู้ ที่ขับเคลื่อนด้วย เกม	เรื่องอาชีพหรือ การศึกษา (occupation or educational)	ข้อที่ 1 จากข้อมูลในบล็อก ผู้เขียนให้ ตัวอย่างการใช้เกมฟิเคชัน (Gamification) ในเรื่องใด และ มีประโยชน์อย่างไรในการนำมา ประยุกต์ใช้ในทางการศึกษา	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดียว (single)	เขียนตอบ แนวคิดข้อสอบ - ตัวอย่างการโฆษณาทาง ธุรกิจ - มีประโยชน์ด้านการสร้าง แรงจูงใจให้กับผู้เรียน การ กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ คะแนนเต็ม รหัส 1: ให้คำตอบที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง ไม่ได้คะแนน รหัส 0: ให้คำตอบที่ไม่ เกี่ยวข้อง หรือไม่ถูกต้อง รหัส 9: ไม่ตอบ	3	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) วัตถุประสงค์ U3 ผู้เรียนสามารถตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ทั้งระหว่าง ข้อความและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัว และทัศนคติ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
อ่านเพื่อ อิสรภาพ	สาธารณะ	ข้อที่ 1 จากบทความออนไลน์อ่านเพื่อ อิสรภาพ ผู้ต้องขังโบเคเวียสามารถอ่าน หนังสือเพื่อลดเวลาที่ต้องอยู่ในคุกได้ ของ The MATTER ทางด้านขวา นักศึกษาอ่านและให้ตอบ คำถามข้อความข้างล่างซึ่งมาจาก บทความ ระบุว่าข้อความเหล่านี้เป็น ข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น พร้อมบอก เหตุผล ดังนี้ 1) มั่นใจมากสำหรับพวกเราที่ไม่มี รายได้และไม่มีครอบครัวด้านนอก	ข้อโต้แย้ง (argumentation texts) ข้อความแบบผสม (mixed) เรื่องเดียว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ 1) ข้อคิดเห็น เพราะเป็นการให้ สัมภาษณ์	5	ความสามารถในการประเมินและ สะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) <u>วัตถุประสงค์</u> ER1 ผู้เรียนสามารถประเมิน ลักษณะข้อความ รูปแบบงาน เขียน กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา

ตารางที่ 15 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ความสามารถในการประเมินและ สะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) วัตถุประสงค์ ER1 ผู้เรียนสามารถประเมิน ลักษณะข้อความ รูปแบบงาน เขียน กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา
	สาธารณะ	2) ตอนนี้มีคนทั้งหมด 47 แห่งที่มีโปรแกรมดังกล่าว 3) ในเรื่องนี้ถ้าไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกมากมายนัก ผู้ต้องขังหลายคนจึงอาจเลือกอ่านหนังสือไปเรื่อย ๆ 4) นโยบายของบราซิลก็มีลักษณะคล้าย ๆ กัน คือมีนโยบายให้ผู้ต้องขังสามารถย่นระยะเวลาที่ต้องอยู่ในคุกออกไป	ข้อโต้แย้ง (argumentation texts) ข้อความแบบผสม (mixed) เรื่องเดียว (single)	2) ข้อเท็จจริง เพราะเป็นการให้รายละเอียดข้อมูล 3) ข้อคิดเห็น เพราะเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิด 4) ข้อเท็จจริง เพราะเป็นการบอกข้อมูล คะแนนเต็ม รหัส 2: ตอบถูกทั้งสองข้อ คะแนนบางส่วน รหัส 1: ตอบถูกสองข้อ ไม่ได้คะแนน รหัส 0: ตอบถูกน้อย ไม่เกิน 2 ข้อ	5	

ตารางที่ 15 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
สนทนา ภาษาซิมส์ รู้จัก “Simlish” เสียงปริศนา ที่โอบอ้อม เรื่องราวไว้ มากกว่า ล้านเรื่อง	สาธารณะ	ข้อที่ 1 เสียงปริศนา ในเรื่องหมายถึงอะไร	คำบรรยาย (description texts) ข้อความแบบผสม (mixed) เรื่องเดียว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ คือเสียงที่ถ่ายทอดอารมณ์ ไม่มี ความหมาย คะแนนเต็ม รหัส 1: ให้คำตอบที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง เพียงพอ ไม่ได้คะแนน รหัส 0: ให้คำตอบที่ไม่เกี่ยวข้อง กว้างเกิน ไม่เพียงพอ หรือไม่ ถูกต้อง รหัส 9: ไม่ตอบ	2	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) วัตถุประสงค์ U1 ผู้เรียนสามารถแสดงความ เข้าใจจากการอ่าน โดยแยกแยะ จัดระเบียบข้อมูล สร้าง หน่วยความจำแทนความหมายที่ ต้องการ

ตารางที่ 16 ตัวอย่างระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน				
		ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
1. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)						
1.1	ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information)					
L11	ความสามารถค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัลได้ถูกต้องครบถ้วน ทุกข้อมูล	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัลได้ถูกต้อง 1 ข้อมูล	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัลได้ถูกต้อง 2 ข้อมูล	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัลได้เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง ขาดข้อมูล 3 ข้อมูลขึ้นไป	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัลไม่ถูกต้อง
L12	ความสามารถค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริง	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริงได้ครบถ้วน ทุกข้อมูล	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริงได้ 1 ข้อมูล	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริงได้แต่ขาด 2 ข้อมูล	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องหรือเป็นจริงได้หรือขาดข้อมูล 3 ข้อมูลขึ้นไป	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง แต่ไม่สามารถเลือกข้อความที่เกี่ยวข้องได้ ถูกต้อง หรือไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นจริง

ตารางที่ 16 (ต่อ)

		ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน				
ที่	รายการประเมิน	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)						
2.1	ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)					
ER1	ความสามารถประเมินลักษณะข้อความ ข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการ การนำเสนอเนื้อหา	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการ นำเสนอเนื้อหาได้ถูกต้อง ครบถ้วนทุกประเด็น	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการ นำเสนอเนื้อหาได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน ขาดเพียง 1 ประเด็น	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการ นำเสนอเนื้อหาได้บ้างไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วน 2 ประเด็น	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการ นำเสนอเนื้อหาได้บ้างไม่ถูกต้อง	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการ นำเสนอเนื้อหาได้ไม่ถูกต้อง
ER2	ความสามารถประเมินความถูกต้อง ความปัจจุบันของ ข้อมูล ความเป็นกลางและ แหล่งที่มาของตัวบออ่าน	ประเมินความถูกต้อง ความปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและ แหล่งที่มาของตัวบออ่านได้ ถูกต้อง ครบถ้วนทุก ประเด็น	ประเมินความถูกต้อง ความปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของ ตัวบออ่านได้ถูกต้อง ขาดเพียง 1 ประเด็น	ประเมินความถูกต้อง ความปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของ ตัวบออ่านได้ถูกต้อง ขาด 2 ประเด็น	ประเมินความถูกต้อง ความปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและ แหล่งที่มาของตัวบออ่านได้ ถูกต้อง ขาด 3 ประเด็นขึ้นไป	ประเมินความถูกต้อง ความปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและ แหล่งที่มาของตัวบออ่านได้ ไม่ถูกต้อง

(4) ตรวจสอบและประเมินคุณภาพแบบทดสอบ พบว่า 1) ข้อสอบและแนวคำตอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.81, SD = 0.37$) 2) แหล่งข้อมูลและบทอ่านที่ใช้ในการทดสอบ มีค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00, SD = 0.00$) และ 3) ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน มีค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00, SD = 0.00$) ซึ่งมีการปรับแก้ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ (ภาคผนวก ข) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ข้อสอบและแนวคำตอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบทดสอบ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	ผลการปรับแก้
1. ข้อคำถามและแนวคำตอบ	<p>1. ปรับข้อคำถามเหลือ 15 ข้อ</p> <p>2. แก้ไขคำถามข้อ จากข้อมูลในบล็อก ผู้เขียนให้ตัวอย่างการใช้เกมมิฟิเคชัน (Gamification) ในเรื่องใด และมีประโยชน์อย่างไรในการนำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาและแนวคำตอบ โดยใช้คำถามที่นำไปสู่ระดับความเข้าใจ เนื่องจากคำถามเน้นความจำหรือข้อมูลที่สามารถค้นหาได้จากตัวบท</p> <p>3. เปลี่ยนคำถามข้อ ในย่อหน้าสุดท้ายของบล็อก ข้อความที่ผู้เขียนเขียนว่า เพลย์แอนด์เลิร์น = เพลิน (Play and Learn = Plearn) คำว่า “เพลิน” ในที่นี้คืออะไร และสื่อความหมายอย่างไร โดยใช้คำถามที่นำไปสู่ระดับความเข้าใจ เนื่องจากคำถามเน้นความจำหรือข้อมูลที่สามารถค้นหาได้จากตัวบท</p> <p>4. แก้ไขคำถามข้อ ผู้เรียนคลิกลิงก์บทอ่านและอ่านเรื่อง สรุปการบรรยายการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง “Gamification In Education” จากนั้นตอบคำถามว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ พร้อมบอกเหตุผล</p> <p>1) ผู้เขียนต่างเสนอว่า Gamification มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้เป็นหลัก โดยปรับการใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายมากขึ้น เป็น นักศึกษาคคลิกลิงก์บทอ่านและอ่านเรื่อง สรุปการบรรยายการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง “Gamification In Education” และเชื่อมโยงข้อมูลกับบทอ่านก่อนหน้า</p>

ตารางที่ 17 (ต่อ)

แบบทดสอบ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	ผลการปรับแก้
	<p>จากนั้นตอบคำถามว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ พร้อมบอกเหตุผล 1) ผู้เขียนจากทั้งสองแหล่งข้อมูลต่างเสนอมว่า Gamification มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้เป็นหลัก</p> <p>5. แสดงแนวคำตอบเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>6. ปรับการใช้คำให้ตรงกันและแก้ไขการลำดับคำในประโยค จากบทความออนไลน์อ่านเพื่ออิสรภาพ ผู้ต้องขังโบลิเวียสามารถอ่านหนังสือเพื่อลดเวลาที่ต้องอยู่ในคุกได้ ของ The MATTER แนวทางตามนโยบายของโบลิเวียและบราซิล ที่กล่าวถึงในบทความนี้ที่มีตรงกันคือเรื่องใด เป็น</p> <p>จากบทความออนไลน์ของ The MATTER อ่านเพื่ออิสรภาพ ผู้ต้องขังโบลิเวียสามารถอ่านหนังสือเพื่อลดเวลาที่ต้องอยู่ในคุกได้ แนวทางตามนโยบายของโบลิเวียและบราซิล ที่กล่าวถึงในบทความนี้ที่มีตรงกันคือเรื่องใด</p> <p>7. ปรับแนวคำตอบข้อความข้อ เมื่อพิจารณาข้อมูลเว็บไซต์และผู้เขียนที่นำเสนอเรื่องนี้ นักศึกษาคิดว่าจุดประสงค์หลักของการนำเสนอเรื่องนี้คืออะไร แนวคำตอบ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็น เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของการสร้างเกมเทคโนโลยี</p> <p>8. ปรับคำถาม ข้อ ภาษาซิมส์ลิส คืออะไรและสร้างขึ้นอย่างไร</p> <p>9. เขียนอธิบายแนวคำตอบให้ละเอียด ชัดเจน เห็นประเด็น สอดคล้องตามการวัดและประเมินผล</p>
2. ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน	<p>1. ควรแยกและระบุข้อมูล ข้อย่อยของ ER1 และ ER6 พร้อมแก้ไขข้อความให้ถูกต้อง ในข้อ</p> <p>นักศึกษาลิกลิงก์ อ่านบทความ หนังสือเป็นอะไรได้บ้าง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และตอบคำถามต่อไปนี้ โดยปรับเป็น</p>

ตารางที่ 17 (ต่อ)

แบบทดสอบ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	ผลการปรับแก้
	<ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้เขียนจากทั้งสองแหล่งข้อมูลจากที่นักศึกษาอ่านด้วยบท ต่าง นำเสนอเรื่องนี้ ด้วยจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกันตรงกันในเรื่องใด (ER6) 2) นักศึกษาคิดว่าเพราะเหตุใด ผู้เขียนจึงใช้ตัวอย่างของการอ่านเพื่อ อธิสรภาพของนักโทษ (ER1) 3) นักศึกษาคิดว่าการอ่านเพื่ออธิบายใช้กลวิธีสื่อสารความหมาย โดยการเปรียบเทียบอย่างไร (ER1) <p>2. ปรับระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน En1 และ En2 ควรให้คะแนนความสามารถใน 3 ด้าน โดยกำหนดเป็นเกณฑ์ ครบ 3 ด้านทุกประเด็น</p> <p>3. ตัดรหัสการให้คะแนนในโครงสร้างข้อสอบออก และปรับเป็น 0 คะแนนเมื่อไม่ตอบ</p> <p>4. เพิ่มเกณฑ์การแปลความหมายของระดับการให้คะแนน</p>

2) แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด (Reflecting log) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยหลังเสร็จสิ้นการทำแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ผู้สอนมอบหมาย ให้ผู้เรียนบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิดด้วยตนเอง ผ่านระบบคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี ที่ใช้ เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อคำถามต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นแนวทางการตอบคำถาม จัดตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ครอบคลุมองค์ประกอบความสามารถในการใช้ ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาและ ประเมินคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

(1) ศึกษาการสร้างแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด

(2) พัฒนาแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด โดยวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบตามข้อกำหนดภาระงานการอ่าน สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทอ่านแต่ละตัวบท แบบบันทึกการอ่านให้ผู้เรียนบันทึกด้วยตนเองผ่านระบบคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี ที่ใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น กระดานสนทนา Padlet การใช้ Google form application โปรแกรม Poll Everywhere เป็นต้น

(3) พัฒนาเกณฑ์การประเมินผลการบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด ตามข้อกำหนดภาระงานการอ่าน และองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยใช้เกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนนแบบรูบริคส์เดียวกันกับแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

(4) ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือประเมินประสิทธิผลโดยผู้เชี่ยวชาญ ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามในแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด มีค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งฉบับอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.80$, $SD = 0.44$) ซึ่งมีการปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ (ภาคผนวก ข) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 18 ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามในแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด

แบบบันทึกการอ่าน แบบสะท้อนคิด	ผลการปรับแก้
ประเด็นคำถาม	1. ปรับคำถามข้อ 1.1 นักศึกษากำหนดเป้าหมายในการอ่านไว้ อย่างไร และอ่านได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็น นักศึกษากำหนดเป้าหมายในการอ่านไว้อย่างไร และนำผลการ อ่านไปใช้ประโยชน์อย่างไร 2. ควรปรับลดข้อคำถามและความกำกวม ข้ำซ้อนของการถาม

3) แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน (Reading Engagement Test) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยหลังเสร็จสิ้นการทำแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านและแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน โดยวิเคราะห์และกำหนดข้อคำถามที่เป็นคุณลักษณะตามองค์ประกอบของความผูกพันกับการอ่าน

โดยเฉพาะ ได้แก่ ความสามารถในการระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่าน และความสามารถในการระบุความผูกพันกับการอ่าน โดยมีขั้นตอนการพัฒนาและประเมินคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

(1) ศึกษาการสร้างแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน

(2) พัฒนาแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน โดยวิเคราะห์และกำหนดคุณลักษณะตามองค์ประกอบของความผูกพันกับการอ่านและการใช้ประโยชน์ ที่มีรายการคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ พิสัยระหว่าง 1 (ตรงน้อยที่สุด) ถึง 4 (ตรงมากที่สุด) โดยกำหนดผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีความผูกพันกับการอ่านที่สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความผูกพันกับการอ่าน ดังนี้

คะแนน 4 หมายถึง มีความผูกพันกับการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3 หมายถึง มีความผูกพันกับการอ่านอยู่ในระดับมาก

คะแนน 2 หมายถึง มีความผูกพันกับการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1 หมายถึง มีความผูกพันกับการอ่านอยู่ในระดับน้อย

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความผูกพันกับการอ่าน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50-4.00 หมายถึง มีมีความผูกพันกับการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายถึง มีความผูกพันกับการอ่านอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายถึง มีความผูกพันกับการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายถึง มีความผูกพันกับการอ่านอยู่ในระดับน้อย

(3) ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือประเมินประสิทธิผลโดยผู้เชี่ยวชาญ ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามในแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน มีค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งฉบับอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.90$, $SD = 0.22$) ซึ่งมีการปรับแก้ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ (ภาคผนวก ข) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19 ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความในแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน

แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน	ผลการปรับแก้
คำถาม	1. ปรับคำถามข้อ ฉันทู้สึกสนุกเพลิดเพลินกับการอ่าน เช่น ฉันทู้สึกสนุกเพลิดเพลินหรือได้คุณค่าจากการอ่าน

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดความผูกพันกับการอ่านไปทดลองเก็บข้อมูลกับนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 29 คน เพื่อพิจารณาความเป็นปรนัยของข้อความ โดยพบว่าแบบวัดความผูกพันกับการอ่านมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.40-0.73 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความผูกพันกับการอ่านทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา (Questionnaire) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งกำหนดรายละเอียดของข้อความเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านหลังเสร็จสิ้นการใช้หลักสูตร เพื่อนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์ผลและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นก่อนการเสนอเพื่อรับรองหลักสูตร โดยมีขั้นตอนการพัฒนาและประเมินคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

- (1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น
- (2) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง ซึ่งกำหนดรายละเอียดของข้อความเพื่อแสดงความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย แบ่งออกเป็น 1) ด้านสาระความรู้ จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านผู้สอน/วิทยากรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ 3) ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จำนวน 4 ข้อ 4) ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 ข้อ และ 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับและความเหมาะสมของเวลา จำนวน 3 ข้อ และตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ โดยใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง มีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น ผู้วิจัย
 ได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามแนวทางของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2558: 196) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปาน

กลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
 ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ที่สุด

(3) ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือประเมินประสิทธิผลโดย
 ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา มีค่า
 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.94$, $SD = 0.12$) ซึ่งมีการปรับแก้ให้
 สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ (ภาคผนวก ข) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 20 ประเมินให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

แบบสอบถามความคิดเห็น ของนักศึกษา	ผลการปรับแก้
คำถาม	<p>1. ปรับคำถามด้านสาระความรู้ ข้อที่ 4. สาระความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็น สาระความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการอ่าน</p> <p>2. ปรับคำถาม ข้อ 2. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดแนวคิดและกระบวนการ ข้อ 3. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการเสริมแรงจูงใจและความผูกพันกับการอ่าน ข้อ 4. การเรียนการสอนมีกระบวนการที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ให้กระชับ เข้าใจง่าย โดยปรับเป็น</p> <p>ข้อ 2. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดแนวคิดและกระบวนการอ่านเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน</p> <p>ข้อ 3. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการเสริมแรงจูงใจและความสนใจในการอ่านอย่างต่อเนื่อง</p> <p>ข้อ 4. การเรียนการสอนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนอ่านที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน</p> <p>3. แก้ไขคำ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระ</p>

ตอนที่ 2 ประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยนำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย และเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย (การอ่าน) จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 คน ประเมินคุณภาพหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในขั้นตอนดำเนินการนี้ ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร นำส่งหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรถึงผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้กำหนดวันเวลา และแจ้งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทราบล่วงหน้า จากนั้นส่งแบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินคุณภาพหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์และนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ก่อนนำไปทดลองใช้จริงในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตารางที่ 21 สรุปการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบ พัฒนา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	1. ออกแบบและพัฒนาโครงร่างหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร 2. พัฒนาตรวจสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือประเมินประสิทธิผลโดยผู้เชี่ยวชาญ	1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในชั้น R1	1. แบบวิเคราะห์เอกสาร 2. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือประเมินประสิทธิผล	1. การวิเคราะห์เนื้อหา 2. ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	1. โครงร่างหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย และเอกสารประกอบหลักสูตร 2. เครื่องมือประเมินประสิทธิผลที่ได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ
2. เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	ประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน	แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร	1. ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 2. การวิเคราะห์เนื้อหา	หลักสูตรเสริมที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ

3. ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) การนำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้จริง

การวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ ขั้นการพัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 5 การสร้างสรรค์การเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยดำเนินการนำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest-Posttest Design) และแบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง (The One-Short Case Study Design) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

แหล่งข้อมูล

1. ประชากร คือ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 4 ชั้นปี รวม 144 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 29 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้กลุ่มเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักศึกษาเข้าใหม่ สามารถใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร ด้วยมีพื้นฐานความรู้มาจากระดับการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน คือ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และยังไม่ได้รับการพัฒนาด้านการอ่านในรายวิชาเอกบังคับของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
2. เอกสารประกอบการใช้หลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทเรียนแบบผสมผสาน
3. แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
4. แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด

5. แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน

6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าว มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้วตามที่ได้
นำเสนอรายละเอียดในขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (D1)

วิธีดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร

1.1 เตรียมความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือ
การใช้หลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทเรียนแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการ
ประเมินประสิทธิผลหลักสูตร

1.2 สำนักรวความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนการสอนของ
หลักสูตรและเครื่องมือที่ผู้เรียนมี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 29 คน ภาคเรียนที่
1 ปีการศึกษา 2565

1.3 ประสานนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
วัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งขอความยินยอมจากนักศึกษา

1.4 ประชุมเตรียมความพร้อม ชี้แจงข้อตกลงและแนวทางการจัดการเรียนการสอน
ร่วมกับวิทยากร โดยกำหนดคุณสมบัติของวิทยากร เป็นผู้ที่มี

(1) ประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างน้อย 3 ปี
และ/หรือเป็นผู้ที่มีผลงานวิชาการเกี่ยวกับการสอนการอ่าน

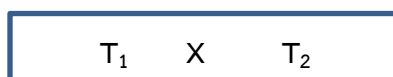
(2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก/โท และ/หรือมีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่
ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล
ร่วมกับผู้วิจัย

2. ขั้นทดลองใช้หลักสูตร

2.1 แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบแผนการ
วิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest-Posttest Design) และ
แบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง (The One-Short Case Study Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558:
143-144)

1) แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest-Posttest Design)

X แทน การทดลองใช้หลักสูตร

T₁ แทน การทดสอบก่อนทดลองใช้หลักสูตร

T₂ แทน การทดสอบหลังทดลองใช้หลักสูตร

2) แบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง (The One-Short Case Study Design)

X แทน การทดลองใช้หลักสูตร

T₂ แทน การทดสอบหลังทดลองใช้หลักสูตร

2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในวิจัยและทดลองใช้หลักสูตร ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ใช้เวลาสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมจำนวน 24 ชั่วโมง แบ่งเป็นระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย ตามโครงสร้างเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ รวมจำนวน 16 ชั่วโมง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 22 ระยะเวลาที่ใช้ในวิจัยและทดลองใช้หลักสูตร

ครั้งที่/วันที่	เวลา	กิจกรรม/หน่วยการเรียนรู้
1 19 ต.ค. 65 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ชั้น 3 อาคาร 40 คณะครุศาสตร์ มรภ. นครศรีธรรมราช	4 ชม.	1) ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อให้ อาจารย์และนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ 2) ทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา โดย ใช้แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึก การอ่านแบบสะท้อนคิด แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ตรวจให้คะแนนและนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย (M) และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
<p>ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรร่วมกับคณะวิทยาการ แบ่งการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างเนื้อหาสาระออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้</p>		
2 29 ต.ค. 65 ห้องประชุม ชั้น 5 อาคาร 40 คณะครุศาสตร์ มรภ. นครศรีธรรมราช	4 ชม.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา ตามแผนการจัดการเรียนการสอน สามารถดาวน์โหลดได้ ที่
3 6 พ.ย. 65 ห้องประชุมรวม อาคาร 40 คณะครุศาสตร์ มรภ. นครศรีธรรมราช	4 ชม.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทาง สังคม ตามแผนการจัดการเรียนการสอน สามารถดาวน์โหลดได้ ที่

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ครั้งที่/วันที่	เวลา	กิจกรรม/หน่วยการเรียนรู้
4 วันที่ 15 พ.ย. 65 ผ่านระบบออนไลน์	4 ชม.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแผนการจัดการเรียนการสอน สามารถดาวน์โหลดได้ที่
5 วันที่ 26 พ.ย. 65 ห้องเรียน 637 อาคาร 6 คณะครุศาสตร์ มรภ. นครศรีธรรมราช	4 ชม.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนการสอน สามารถดาวน์โหลดได้ที่
6 8 ธ.ค. 65 ห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ชั้น 3 อาคาร 40 คณะครุศาสตร์ มรภ. นครศรีธรรมราช	4 ชม.	1) ทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา โดยใช้ แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่าน แบบสะท้อนคิด แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ตรวจสอบให้ คะแนนและนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย (M) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 2) สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ตารางที่ 23 สรุปการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเสริมกับกลุ่มตัวอย่าง	การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest-Posttest Design) และแบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง (The One-Short Case Study Design)	นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 29 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง	1. หลักสูตร 2. คู่มือ แผนการจัดกิจกรรม บทเรียนแบบผสมผสาน 3. แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 4. แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด 5. แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน 6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา	การวิเคราะห์เนื้อหา	ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

4. ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินผลหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรและรับรองหลักสูตร โดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

การวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ ขั้นการพัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 6 การประเมินผลและรับรอง หลักสูตร โดยดำเนินการเพื่อประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย วิเคราะห์ผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้สมบูรณ์ และรับรองหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่

1.1 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

1.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยที่มีต่อหลักสูตรเสริม เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

2. เพื่อรับรองหลักสูตรโดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

แหล่งข้อมูล

1. นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 29 คน

2. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ (1) มีประสบการณ์และผลงานวิชาการด้านการจัดทำหลักสูตรและการสอนในรอบ 5 ปี (2) มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาเอก และ (3) มีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ (1) มี ประสบการณ์และผลงานวิชาการด้านการสอนการอ่านในรอบ 5 ปี (2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญา เอก และ (3) มีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ (1) มีประสบการณ์และผลงานวิชาการด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผล การศึกษาในรอบ 5 ปี (2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ (3) มีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่ระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ (1) มีประสบการณ์และผลงานวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษาในรอบ 5 ปี (2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ (3) มีตำแหน่งวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบรับรองหลักสูตร

เครื่องมือสำหรับการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีขั้นตอนการสร้างและประเมินคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษากระบวนการการสร้างแบบรับรองหลักสูตร

2) นำผลการวิจัยที่ได้ตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานประเด็นและจัดทำแบบรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย จำนวน 20 ประเด็นคำถาม

3) นำเสนอแบบรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม นำไปปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในข้อความคำถาม และวิธีการรับรองหลักสูตร โดยเพิ่มข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4) นำแบบรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพแบบรับรองหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ พบว่าผลการประเมินคุณภาพแบบรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ทั้งฉบับ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00$, $SD = 0.00$)

วิธีดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเมินประสิทธิผลการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1.1 ประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1.2 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้อีก่อนและหลังการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1.4 สรุปและรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

2. รับรองหลักสูตรโดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

2.1 กำหนดวัน เวลา ประชุมสัมมนารับรองคุณภาพหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นประสานติดต่อเพื่อนัดหมายและชี้แจงวัตถุประสงค์

2.2 จัดประชุมสัมมนาเพื่อรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยอิงความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3 สรุปผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

2.4 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผลการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ได้จากแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนและรวบรวมข้อมูลคะแนน จากนั้นนำคะแนนทั้งหมดคำนวณค่าสถิติ ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2) ค่าสถิติ t-test dependence

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด คำตอบของคำถามแบบปลายเปิด และบันทึกผลการสอนหลังหน่วยการเรียนรู้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 24 สรุปการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินผลหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและรับรองหลักสูตร โดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

วัตถุประสงค์ การวิจัย	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล/สถิติที่ ใช้	ผลที่ได้รับ
<p>1. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่</p> <p>1) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร</p> <p>2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน</p> <p>2. เพื่อรับรองหลักสูตรโดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)</p>	<p>1. ประเมินประสิทธิผลการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย</p> <p>2. ประชุมสัมมนารับรองหลักสูตร โดยการสัมมนาอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)</p> <p>3. จัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์</p>	ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน	แบบรับรองหลักสูตร	<p>1. ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>SD</i>)</p> <p>2. ค่าสถิติ t-test dependent</p> <p>3. การวิเคราะห์เนื้อหา</p>	<p>1. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร</p> <p>2. ผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย</p>

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เฉพาะ ได้แก่ 2.1) เปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อน และหลังการใช้หลักสูตร 2.2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3) เพื่อรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ประกอบด้วย 1) ผลการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร 2) ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ตอนที่ 3 ผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1. ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย 1) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) ผลการออกแบบและพัฒนา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ดังนี้

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่

1.1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้สาระสำคัญและแนวทางมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 2) แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3) แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก และ 4) แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1.1 ผลการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร พบว่าการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความจำเป็นอย่างยิ่ง ในสถานการณ์ที่มี ความเปลี่ยนแปลงพลิกผันตลอดเวลา โดยเป้าหมายของหลักสูตรแต่ละหลักสูตรคือจุดเน้นที่เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในปัจจุบันและอนาคต การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะมีความโดดเด่นในสองประการ ประการแรกคือ การปรับกระบวนการศึกษาใหม่ที่แสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (Mastery) และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ (Competency) ในโลกแห่งความเป็นจริง ส่วนประการที่สองคือสามารถเป็นกลวิธี (Strategy) หรือเครื่องมือ (Tools) เพื่อปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ฐานประสบการณ์ (Experienced-based Learning) ของผู้เรียนที่มีจุดแข็งเป็นช่องทางช่วยให้การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพสูง โดยการออกแบบหลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcomes-Based Learning) ที่จะเกิดกับผู้เรียน โดยใช้กรอบแนวคิดของการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฐานปรัชญาการศึกษาที่พัฒนาตามยุคสมัยและบริบททางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งมีแนวคิด เป้าหมาย หลักการ

จุดเน้นของการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้บทบาทผู้เรียนผู้สอนแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริม (Enrichment Curriculum) ตามความต้องการเพื่อยกระดับศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนเฉพาะด้าน การออกแบบหลักสูตรควรมุ่งเน้นไปที่ความสามารถหลักที่กำหนดในระดับมาตรฐานสากลและการเรียนการสอนเชิงบูรณาการ เน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้วิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้รับการส่งเสริมพัฒนาแบบองค์รวมทั้งทักษะทางอารมณ์ สังคม การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การใช้ชีวิตจริงและการมีส่วนร่วมในโลกยุคดิจิทัล แนวทางออกแบบหลักสูตร ได้แก่ (1) วิเคราะห์บริบท ความต้องการจำเป็น ปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (2) การร่างแบบจำลองหลักสูตร โดยการกำหนดหลักการของหลักสูตร กำหนดผลการเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์การปฏิบัติ กำหนดและจัดระบบโครงสร้างหลักสูตร กำหนดวิธีการสอน กิจกรรมและกลยุทธ์การเรียนรู้ และ (3) ออกแบบบทเรียนแบบผสมผสาน ที่สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่วนการพัฒนาหลักสูตรสามารถดำเนินการตามระเบียบวิธีของการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นการวิเคราะห์ความจำเป็นต้องการ (R1) (2) ขั้นการออกแบบและพัฒนา (D1) (3) ขั้นการทดลองใช้หลักสูตร (R2) (4) ขั้นการประเมินและรับรองหลักสูตร (D2) ซึ่งมีความสอดคล้องและแนวทางการดำเนินการเป็นระบบกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 กำหนดผลการเรียนรู้ ระบุความสามารถและระดับการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 การออกแบบหลักสูตร ขั้นที่ 4 การจัดระบบโครงสร้างเนื้อหา ขั้นที่ 5 การสร้างสรรค์การเรียนการสอนแบบผสมผสาน ขั้นที่ 6 ประเมินผลและรับรองหลักสูตร

1.1.2 ผลการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน พบว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่านเป็นสมรรถนะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และยุคดิจิทัล อันเป็นที่ยอมรับในการพัฒนาและการประเมินตามมาตรฐานสากล มี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วยความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) และความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) การพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย สามารถดำเนินปรับใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนวทางของโครงการ PISA และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำความเข้าใจและพิจารณาบทอ่าน (Text) และข้อคำถาม เพื่อใช้ในการประเมินความสามารถในการปฏิบัติด้านความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สถานการณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยากง่าย ผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ และประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ กับการทดสอบที่สามารถ

ใช้ในการประเมินผลระหว่างเรียนรู้และขณะเรียนรู้ โดยมีแนวทางการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของผู้เรียนและการส่งเสริมชั้นเรียนที่สำคัญ ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (Social Constructivist) เป็นฐานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสอนกลยุทธ์การอ่าน การเสริมต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมความเป็นอิสระ สมรรถนะการอ่าน และการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่สามารถปรับปรุงความสามารถในการอ่านด้วยตนเอง ความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การอ่าน และความผูกพัน มีส่วนร่วมกับการอ่าน การอ่านเชิงสังคมอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

1.1.3 ผลการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก พบว่า การอ่านเชิงรุก (Active Reading) เป็นกระบวนการและเครื่องมือในการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อรับรู้ ทำความเข้าใจ ประยุกต์ใช้ สร้างและแบ่งปันความรู้ ที่ใช้ในกระบวนการอ่านตามแนว PISA ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กระบวนการใหญ่ ๆ ได้แก่ (1) การประมวลผลตัวบท (Text processing) และ (2) การจัดการภาระงานการอ่าน (Task management) และมีกระบวนการทางปัญญาย่อยอีกหลายกระบวนการ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้คล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบ วิเคราะห์ใคร่ครวญ ประเมินผลการอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ ทั้งยังเพิ่มความสนใจ แรงจูงใจ ในการอ่านอย่างกระตือรือร้นและต่อเนื่อง โดยเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกแตกต่างกันออกไปตาม (1) แบบการเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียน (Preference) (2) จุดมุ่งหมายและเป้าหมายการอ่าน (Purpose of reading) (3) เนื้อหาสาระ รูปแบบและโครงสร้างตัวบทอ่าน (Genre) ทั้งที่อ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล ในกระบวนการส่งเสริมการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก (Active Reading Strategies) ได้แก่ (1) กลยุทธ์ทางปัญญา (Cognitive strategies) (2) กลยุทธ์อภิปัญญา (Metacognitive strategies) และ (3) กลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ (Socio and Affective strategies) ช่วยกระตุ้นให้เกิดภาวะตื่นตัว ทั้งกระบวนการภายนอกและภายในตัวผู้เรียน ประการสำคัญ ต้องมีการเพิ่มพูนระดับความเข้าใจอย่างบูรณาการ เพื่อพัฒนาไปสู่การระดับการอ่านที่สูงขึ้นหรือลึกซึ้งมากขึ้น (Deep Reading) อย่างการอ่านวิเคราะห์ (Analytical Reading) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)

1.1.4 ผลการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านที่ซับซ้อนในการอ่านอย่างหลากหลาย ผู้อ่านต้องใช้กระบวนการทางปัญญาขั้นสูงอย่างการวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอภิปัญญาของผู้เรียนโดยตรง เพื่อใช้ในการทบทวน ตรวจสอบ ประเมินค่าการอ่าน โดยเฉพาะการใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถนำหลักการทางภาษาศาสตร์เกี่ยวกับ

การวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) มาใช้เพื่อเสริมต่อกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณอื่น ๆ ได้แก่ การทำความเข้าใจตัวบทวิเคราะห์รูปแบบ (Form) ประเภท (Genre) และการจัดระบบ (Organization) และความหมาย (Meaning) ของตัวบทอ่านการตีความ การอธิบายความสัมพันธ์ผลการอ่านแบบบูรณาการ นอกจากนี้ ยังช่วยพัฒนาคุณลักษณะที่นำไปสู่ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยอาศัยการบูรณาการการเรียนรู้เชิงสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสร้างความหมายใหม่ของผู้เรียนที่ได้จากการอ่านแบบบูรณาการ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะการอ่าน เพื่อประโยชน์และพัฒนารการเรียนรู้ทั้งในเชิงวิชาการ วิชาชีพ และชีวิตอย่างรู้เท่าทัน

1.2 ผลการศึกษาความต้องการของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความต้องการของนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมดของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1-4 มีนักศึกษารวมทุกชั้นปี จำนวน 147 คน ส่งแบบสอบถามให้นักศึกษาได้รับการตอบกลับจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 97.95 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 25 ความต้องการของนักศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ความต้องการด้าน/ข้อ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความต้องการ	ลำดับ
1. ด้านสาระความรู้	4.30	0.74	มาก	3
1. ความรู้เกี่ยวกับการอ่านในยุคดิจิทัล	4.23	0.76	มาก	4
2. ความรู้เกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	4.22	0.74	มาก	5
3. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการอ่านขั้นสูง	4.25	0.77	มาก	3
4. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน	4.50	0.67	มาก	1
5. ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่าน	4.31	0.74	มาก	2

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ความต้องการด้าน/ข้อ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความต้องการ	ลำดับ
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.37	0.79	มาก	1
1. การจัดการเรียนการสอนอ่านเชิงรุก	4.25	0.82	มาก	5
2. การจัดการเรียนการสอนอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ	4.39	0.76	มาก	3
3. การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid) โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	4.40	0.82	มาก	2
4. การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้	4.47	0.73	มาก	1
5. การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.33	0.79	มาก	4
6. การจัดการเรียนการสอนที่สร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา และความผูกพันกับการอ่าน	4.39	0.80	มาก	3
ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้	4.35	0.75	มาก	2
1. การใช้สื่อทเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid) ที่ช่วยเพิ่มทางเลือกการเรียนรู้	4.30	0.74	มาก	5
2. การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง	4.45	0.73	มาก	1

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ความต้องการด้าน/ข้อ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความต้องการ	ลำดับ
3. การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ และพื้นที่ปฏิบัติการ เรียนรู้ (Platform) ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้รับการ ดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การ เรียนรู้ร่วมกัน	4.29	0.78	มาก	6
4. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล แบบ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา (Asynchronous learning)	4.31	0.74	มาก	4
5. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อ รองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ (Learning pathway) แต่ละคน	4.39	0.72	มาก	2
6. การมีช่องทางการสร้างปฏิสัมพันธ์ สื่อสาร และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ	4.36	0.78	มาก	3
ด้านการวัดและประเมินผล	4.29	0.78	มาก	4
1. การทดสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment) เน้น ประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Assessment for Development) ที่สะท้อนความสามารถของ ผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรมชาติ เชื่อมโยงได้	4.29	0.76	มาก	2

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ความต้องการด้าน/ข้อ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความต้องการ	ลำดับ
2. การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อการถ่ายโอนการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ หรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง	4.26	0.80	มาก	3
3. การประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (Mastery) ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์จริง	4.32	0.79	มาก	1
รวม	4.32	0.76	มาก	

จากข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 25 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยในภาพรวม พบว่า นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($M = 4.32$, $SD = 0.76$) โดยความต้องการของนักศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.37$, $SD = 0.79$) มากที่สุดเป็นลำดับ 1 รองลงมา คือ ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ ($M = 4.35$, $SD = 0.75$) เป็นลำดับ 2 ด้านสาระความรู้ ($M = 4.30$, $SD = 0.74$) เป็นลำดับ 3 และด้านการวัดและประเมินผล ($M = 4.29$, $SD = 0.78$) เป็นลำดับ 4

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบว่า ด้านสาระความรู้ นักศึกษามีความต้องการข้อ 4 ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน ($M = 4.50$, $SD = 0.67$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ ข้อ 5 ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่าน ($M = 4.31$, $SD = 0.74$) เป็นลำดับ 2 และ ข้อ 2 ความรู้เกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ($M = 4.22$, $SD = 0.74$) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความต้องการ ข้อ 4 การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ($M = 4.47$, $SD = 0.73$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ ข้อ 3 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid) โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ($M =$

4.40, $SD = 0.82$) เป็นลำดับ 2 และ ข้อ 1 การจัดการเรียนการสอนอ่านเชิงรุก ($M = 4.25$, $SD = 0.82$) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความต้องการ ข้อ 2 การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง ($M = 4.45$, $SD = 0.73$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ ข้อ 5 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ (Learning pathway) แต่ละคน ($M = 4.39$, $SD = 0.72$) เป็นลำดับ 2 และ ข้อ 3 การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ และพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ (Platform) ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การเรียนรู้ร่วมกัน ($M = 4.29$, $SD = 0.78$) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษามีความต้องการ ข้อ 3 การประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (Mastery) ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ($M = 4.32$, $SD = 0.79$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 ในขณะที่ ข้อ 2 การประเมินผลการเรียนรู้เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ หรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง ($M = 4.26$, $SD = 0.80$) เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงอุปนัย พบว่า

1) ด้านสาระความรู้ พบว่า นักศึกษาเสนอให้มีสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ ถูกต้อง ครบถ้วน แปลกใหม่ มีความทันสมัย เหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หากเป็นความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาควรมีความรู้เชิงลึกและเชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสาระความรู้ต้องสามารถเป็นต้นแบบที่นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต รวมทั้งมีการสอนสาระความรู้ที่เกี่ยวกับวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และต่อยอดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนก้าวทันและรู้เท่าทันเทคโนโลยี ทั้งนี้ควรมีการวัดระดับความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนมีในแต่ละเรื่อง เช่น

“ควรเป็นความรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนในยุค 4.0 ที่ต้องค้นคว้าความรู้ใหม่มาอย่างต่อเนื่อง”

“ควรเป็นความรู้เชิงบูรณาการที่นักศึกษาสามารถนำไปพัฒนาต่อได้ และสอดคล้อง เป็นจริงกับสังคม
ปัจจุบัน”

นักศึกษา 5

“แนววิธีการเลือกใช้ความรู้ที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์สูงสุด”

นักศึกษา 78

“ควรเรียนความรู้เชิงลึกด้านที่สนใจ เนื้อหาความรู้ที่ทันสมัย มีความแปลกใหม่ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่ง
ที่ยังไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อน”

นักศึกษา 56

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาเสนอให้จัดการเรียนการสอนแบบ
ผสมผสานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่นั่งและไม่ยึดติดกับตัวเนื้อหา จัดการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย
มีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจนถูกต้อง จัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้จริง
ผสมผสานความรู้หลากหลายรูปแบบจากหลายแหล่ง สอนให้รู้เท่าทันเทคโนโลยี ผู้สอนให้ความสำคัญ
กับความสามารถที่หลากหลายระดับของผู้เรียน ผู้สอนเป็นที่ปรึกษาที่สามารถสร้างแรงจูงใจ เสริมแรง
ด้านบวก สนุกสนาน เป็นการเรียนรู้ที่มีความสุข เน้นการสอนแบบสาธิต ปรับได้ตามสถานการณ์ตาม
สภาพและบริบทที่เป็นได้ เช่น

“จัดการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง ได้มีส่วนร่วม และมีการผสมผสานเทคโนโลยี”

นักศึกษา 13

“การเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เจอ หากเรียนออนไลน์ ก็ควรมีสื่อที่ให้ผู้เรียน
สามารถใช้และทำงานร่วมกันครบทุกคน ทั้งนี้ มีการจัดการเรียนรู้แบบหลากหลายตามความสามารถของผู้เรียน”

นักศึกษา 25

“การจัดการเรียนการสอนควรครูควรเป็นผู้แนะนำ ให้คำปรึกษา โดยจะให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วย
ตนเอง ตามความสนใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน และผู้เรียนมีความสุขในการเรียน”

นักศึกษา 27

“อยากให้สภาพการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพผู้เดียวแต่ละบุคคลมากที่สุด เน้นการสอนแบบสาธิต”

นักศึกษา 46

3) ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาเสนอให้มีสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และประมวลผลลัพธ์ได้รวดเร็ว สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัย มีความหลากหลาย อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิสระด้วยตนเอง สร้างพื้นที่ในการทำงานร่วมกัน เป็นสื่อที่ทำให้การเรียนรู้เห็นได้ประจักษ์ชัด และสามารถเป็นต้นแบบของสื่อนวัตกรรมที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ด้วย เช่น

“ห้องเรียนที่พร้อมทั้งเครื่องมือและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย จะส่งผลให้การเรียนรู้เป็นไปในทางที่ดี”

นักศึกษา 60

“ควรมีสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นักศึกษาสามารถเลือกศึกษาได้ตามความสนใจ และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้”

นักศึกษา 73

“มีสื่อการสอนแบบอิสระที่ผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้เอง”

นักศึกษา 79

“เป็นสื่อต้นแบบที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการให้เหมาะกับกิจกรรมและผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นและช่วงวัย”

นักศึกษา 81

4) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาเสนอให้มีการวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างแน่ชัด ถูกต้อง เทียบตรง ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตรวจสอบได้ สะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในตัวเองมากขึ้น มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะและให้ข้อมูล

ป้อนกลับแก่ผู้เรียนให้รับทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย ข้อควรปรับปรุง แนวทางพัฒนา และมีการติดตาม พฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบผลในการปฏิบัติและการนำผลการเรียนรู้ไปใช้จริง เช่น

“การประเมินผลการเรียนรู้เอื้อต่อการเรียนรู้ และสะท้อนตัวผู้เรียนอย่างเห็นได้ชัด”

นักศึกษา 19

“วัดประเมินผลเป็นรายบุคคลตามความเป็นจริง และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง”

นักศึกษา 34

“มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบจุดเด่น จุดด้อย และข้อควรพัฒนา ปรับปรุงของ ผู้เรียน”

นักศึกษา 45

“การวัดและประเมินผลควรมีความเที่ยงตรง และทุกการประเมินผลผู้ประเมินควรวิจารณ์ให้ผู้ถูก ประเมินรับทราบถึงข้อดีและข้อเสียในการประเมินนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ถูกประเมินได้นำไปต่อยอด พัฒนา และปรับปรุง ต่อไป”

นักศึกษา 48

1.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย จาก ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตรและกลุ่มศาสตร์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะ ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มของอาจารย์ผู้สอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ความ คิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนใน 5 ประเด็น ซึ่งมีประเด็น สอดคล้องตรงกัน ดังนี้

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
1. การตอบสนองนโยบายการผลิตและพัฒนาครูให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	1.1 มีกรอบดำเนินงานที่เป็นระบบ มีส่วนร่วมและเกิดผลในทางปฏิบัติจริง 1.2 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงลึกและความรู้ที่ฝังแน่นในตัวเอง สามารถนำไปใช้ในอนาคต ทั้งการศึกษาเรียนรู้และวิชาชีพ
2. การมีต้นแบบนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	2.1 มีต้นแบบนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 2.2 การพัฒนานักศึกษาคูครูทุกสาขาวิชา
3. การจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ในยุคดิจิทัล	3.1 ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน 3.2 เน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มในการอ่านบูรณาการการเรียนรู้เชิงสังคม 3.3 ใช้สถานการณ์จริงที่หลากหลาย เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตตามบริบทการเรียนรู้
4. การปรับพื้นฐานสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้เรียน	4.1 ปรับทักษะพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่ต่างกันให้ใกล้เคียงกัน 4.2 ปรับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการอ่านและการเรียนรู้
5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	5.1 การบริหารจัดการทรัพยากร สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 5.2 การขยายผลจากหลักสูตรต้นแบบ 5.3 การขยายผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องของแต่ละภาคการศึกษา

1) การตอบสนองนโยบายการผลิตและพัฒนาครูให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน เสนอความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันเกี่ยวกับการใช้การวิจัยและพัฒนาช่วยในการดำเนินงานที่เป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ตามวงจรการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการประสานขอความร่วมมือให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม จริงจัง เร่งด่วน เพื่อให้เกิดผลการผลิตและพัฒนาครูให้มีสมรรถนะสำคัญอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพครู ตอบสนองนโยบายการผลิตและพัฒนาครูให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตัวอย่างดังนี้

(1.1) การมีกรอบดำเนินงานที่เป็นระบบ มีส่วนร่วมและเกิดผลในทางปฏิบัติจริง เช่น

“การดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่มีหลักสูตรหรือแนวทางที่แน่ชัด โดยเฉพาะการนำไปใช้ใน แนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ การมีกรอบการดำเนินงาน แนวทางการจัดการเรียนการสอน และการตรวจสอบประเมินผลที่ชัดเจนในรูปแบบหลักสูตรเสริมได้จึงดีมาก และสามารถคาดหวังเพื่อนำไปใช้พัฒนา วิชาชีพครูได้อีกแนวทางหนึ่งด้วย”

ผู้บริหาร 1

“ตอบสนองความต้องการจำเป็นตามนโยบายการผลิตและพัฒนาครูให้มีทักษะในศตวรรษ ที่ 21 ครูผู้เป็นแบบอย่างของความฉลาดรู้ด้านการอ่านและเป็น Model ที่นำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาเรียนรู้ของผู้ เรียนตามช่วงวัย”

ผู้บริหาร 3

“ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและหลักสูตร เป็นการประกันคุณภาพหลักสูตรว่ามี การพัฒนาระบบและกลไกที่ดี ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะแห่งอนาคต”

อาจารย์ 3

(1.2) การมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงลึกและความรู้ที่ฝังแน่นในตัวตน สามารถนำไปใช้ในอนาคต ทั้งการศึกษาเรียนรู้และวิชาชีพ เช่น

“ความสามารถในการอ่านของนักศึกษา ส่งผลต่ออนาคตของผู้เรียน จากการเรียนรู้ ผูกฝน เทคนิค กระบวนการที่ใช้อย่างเป็นระบบ สามารถนำไปปรับใช้ในอนาคตได้ โดยเฉพาะการบูรณาการในวิชาชีพ”

ผู้บริหาร 3

“การเรียนการสอนควรเริ่มจากการจุดประกายความหลงใหลในการอ่าน และมอบ เครื่องมือ บรรยากาศ วิธีการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน เน้นการฝึกจิตนิสัย เพื่อให้มีพฤติกรรมติดตัว ที่ สามารถพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้ มีระบบการเสริมแรง การส่งเสริมแรงจูงใจ และการปรับกรอบความคิด เชิงบวกในการอ่านเพื่อพัฒนาการเรียนรู้”

อาจารย์ 1

2) การมีต้นแบบนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่า การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย จะสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างของนวัตกรรมการแก้ไขปัญหาการอ่าน และเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย จะสามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาครูทุกสาขา โดยมีการขยายผลและเผยแพร่ไปยังการศึกษาระดับต่าง ๆ ได้อีกด้วย ตัวอย่างดังนี้

(2.1) การมีต้นแบบนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เช่น

“สำหรับหลักสูตร ใต้นวัตกรรมที่รับประกันได้ว่า การผลิตและพัฒนาบัณฑิตครู ผู้ที่ผ่านหลักสูตรนี้จะได้รับการพัฒนาการอ่านขั้นสูงเป็นการเพิ่มจุดแข็งและจุดขาย ในการประกันคุณภาพหลักสูตรอย่างเห็นได้ชัด”

ผู้บริหาร 5

“การเลือกใช้รูปแบบวิธีการสอน นวัตกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านและส่งเสริมให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง จะเป็นประโยชน์และสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในหลายระดับ”

อาจารย์ 2

(2.2) การพัฒนานักศึกษาครูทุกสาขาวิชา เช่น

“การบริหารจัดการทรัพยากรของคณะต้องให้สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อที่จะนำไปถึงเป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตรเสริม และต้องสร้างการเข้าถึงหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครูทุกสาขาวิชา ซึ่งเป็นการขยายผลจากหลักสูตรต้นแบบที่จะพัฒนานี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมทั้งกระตุ้นระดับต่าง ๆ ให้เห็นความสำคัญมากขึ้น”

ผู้บริหาร 4

“ควรจัดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และมีการขยายผลกับนักศึกษาครูสาขาอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับครู เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องของแต่ละภาคการศึกษา”

อาจารย์ 4

3) การจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่า การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนสมัยใหม่ซึ่งอยู่ในกระแสยุคดิจิทัล ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ การพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านจะช่วยให้การเรียนการสอนมีความเหมาะสม ทันสมัย เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน โดยเห็นได้ว่าการพัฒนาการอ่านคือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ที่ควรเน้นการเรียนรู้แบบกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้ร่วมกัน และบูรณาการความรู้แบบสหวิทยาการมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนยังเห็นว่า การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ควรใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เพื่อให้เกิดสมรรถนะการอ่านที่สามารถใช้ประโยชน์ในสถานการณ์จริง มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการทางปัญญาขั้นสูง โดยส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถบูรณาการการเรียนรู้เข้ากับบริบทของตนเอง ตัวอย่าง และสังคมชุมชน ตัวอย่างดังนี้

(3.1) ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น

“ทางเลือกของการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีพื้นที่ แหล่งเรียนรู้จำนวนมาก ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เบื้องต้นควรมีการสำรวจเครื่องมือที่นักศึกษามีใช้ และเลือกหรือจัดหาอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม โดยเฉพาะแหล่งความรู้เชิงวิชาการ”

ผู้บริหาร 2

“ในเรื่องสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัล มีผลต่อนักศึกษาในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อเข้าถึงการเรียนรู้ได้มากขึ้น ตั้งแต่การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้แบบออนไลน์ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา กลับมาสู่การจัดการเรียนรู้แบบปกติใหม่ หลายปัจจัยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ผลกระทบที่มีต่อการเบี่ยงเบนความสนใจ ความฟุ้งเฟ้อหรือลุ่มหลงในสื่อกระแสหลักยังคงเป็นปัญหา การย่อนแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นและกลับมาใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้จึงเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความฉลาดรู้ได้อย่างมาก”

อาจารย์ 6

(3.2) เน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มในการอ่านบูรณาการการเรียนรู้เชิงสังคม เช่น

“การจัดการเรียนการสอนควรมีการปรับเปลี่ยนในรูปแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นยุคดิจิทัล ยุค metaverse เน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มในการอ่าน ใช้สถานการณ์จริงที่หลากหลาย เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียนตามบริบท เช่น อ่านล้อมเมือง อ่านบูรณาการท้องถิ่น เป็นต้น เน้นการอ่านแบบอิสระตามความสนใจ ส่งเสริมความหลงใหลในการอ่านเพื่อการเรียนรู้ บูรณาการการเรียนการสอน”

ผู้บริหาร 4

“การจัดการเรียนรู้จึงเน้นไปที่กระบวนการที่จัดไว้เป็นระบบ เช่น การจัดระบบการอ่านเชิงวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การสืบค้นจากหลายแหล่ง เป็นต้น โดยเฉพาะการบูรณาการข้ามสาระ เช่น ภาษาไทยอาจจะเรียนรู้การอ่านจากตัวบทของสาระสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์หรือตัวบทอื่น ๆ ที่ทำให้การเรียนรู้กว้างขวางมากขึ้น มองเห็นถึงความเชื่อมโยงกันขององค์ความรู้ในลักษณะที่เป็นองค์รวม”

อาจารย์ 6

(3.3) ใช้สถานการณ์จริงที่หลากหลาย เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตตามบริบทการเรียนรู้ เช่น

“ควรเลือกใช้บทอ่านที่มีอยู่จริงในสื่อสังคมออนไลน์ และการตรวจสอบความก้าวหน้าขององค์ความรู้ในศาสตร์วิชาต่าง ๆ ที่มีการตั้งคำถาม การวิพากษ์ การนำเสนอความรู้ใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้มีกระบวนการทางปัญญา”

ผู้บริหาร 5

“การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ควรมีการใช้ตัวบทอ่านที่อยู่ในรูปไฟล์ดิจิทัล ซึ่งเป็นสถานการณ์การใช้ภาษาจริง ๆ ในบริบทสังคมสมัยใหม่ เพื่อให้เหมาะสม สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงของการอ่านและสังคมโลก”

อาจารย์ 2

4) การปรับปรุงพื้นฐานสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้เรียน ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นตรงกันว่า ประเด็นการเรียนรู้ในสังคมยุคดิจิทัล เทคโนโลยีมีความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นฐานการเรียนรู้ขนาดใหญ่ การเข้าถึงเทคโนโลยีจะเป็นข้อได้เปรียบและมีผลต่อการพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ส่วนบุคคล จึงควรมีการปรับปรุงพื้นฐานทักษะอย่างเช่นการเข้าถึง สืบค้น ค้นคว้า ความรู้ การนำเสนอ รวมทั้งทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย ตัวอย่างดังนี้

(4.1) ปรับทักษะพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่ต่างกันให้ใกล้เคียงกัน เช่น

“อันที่จริงสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมีผลทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ขึ้นอยู่กับว่า ผู้เรียนสามารถใช้วิธีการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์หรือโทษ ดึงเอาข้อได้เปรียบและมองเห็นข้อเสียเปรียบได้มากน้อย เพียงใดในแต่ละประสบการณ์ ในเรื่องนี้การปรับปรุงพื้นฐานที่สำคัญของผู้เรียนคือการปรับทักษะพื้นฐานทางเทคโนโลยี ที่ต่างกันให้ใกล้เคียงกัน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ ใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถช่วยเสริม ต่อการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ”

ผู้บริหาร 4

“ความฉลาดรู้ด้านการอ่านจะต้องเป็นผู้รอบรู้ในการใช้ทักษะหลายด้านและเชิงบูรณาการ กัน ไม่เพียงแต่สามารถจัดการกับตัวบทอ่านที่หลากหลาย แต่ต้องใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน”

อาจารย์ 2

(4.2) ปรับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการอ่านและการเรียนรู้ เช่น

“องค์ประกอบที่สำคัญ ควรจะมีนวัตกรรมหรือสื่อเทคโนโลยีที่สามารถสร้างความฉลาดรู้ ด้านการอ่านได้จริง เพียงพอ เหมาะสมกับระดับผู้เรียน มีพื้นที่หรือสถานที่รองรับการแสดงผลการเรียนรู้เชิง ประจักษ์ชัด ส่วนแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ดีคือการบูรณาการสอดแทรกเชิงสร้างสรรค์ ที่ส่งเสริมความ ตระหนักรู้ นิยรักการอ่าน การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เชิงสังคม มีการนำผลการเรียนรู้มาแสดงให้เห็นเพื่อ ตรวจสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน”

ผู้บริหาร 3

“ผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีต่อการเบี่ยงเบนความสนใจ ความฝึกฝนหรือลุ่มหลงในสื่อกระแสหลักยังคงเป็นปัญหา การย้อนแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นและกลับมาใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ จึงเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความฉลาดรู้ได้อย่างมาก”

อาจารย์ 7

5) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่า ปัจจัยหนุนเสริมที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ให้มีการดำเนินการที่นำมาซึ่งความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมายในการพัฒนาได้คือการเสนอนโยบายให้มีการกระตุ้น วางแผน กำกับติดตาม สนับสนุนสภาพแวดล้อมและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของหลักสูตร เผยแพร่และขยายผลจากหลักสูตรต้นแบบตัวอย่างดังนี้

(5.1) การบริหารจัดการทรัพยากร สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น

“ข้อจำกัดที่ต้องการพัฒนานักศึกษาให้เท่าทัน ทัวถึง และเท่าเทียม หากคิดเป็นร้อยละ 30 ของนักศึกษาทั้งหมด สามารถขอสนับสนุนได้ ซึ่งก่อนการจัดการเรียนการสอน ควรมีการสำรวจตรวจสอบความพร้อมและความเพียงพอของเครื่องมือการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ขอสนับสนุนแหล่งเรียนกลางเพื่อเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ของคณะและมหาวิทยาลัย”

ผู้บริหาร 1

“หลักสูตรเสริมจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบใหม่ อาจต้องมีการเตรียมพร้อมในเรื่องสื่อและเทคโนโลยีที่จะตอบโจทย์ได้จริง ๆ หรือขอสนับสนุนของทางคณะ หรือโปรแกรมที่ฟรีของมหาวิทยาลัย อาจารย์แนะนำหรือเลือกเป็นตัวอย่าง เป็นต้น”

อาจารย์ 3

(5.2) การขยายผลจากหลักสูตรต้นแบบ เช่น

“ต้องสร้างการเข้าถึงหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครูทุกสาขาวิชา ซึ่งเป็นการขยายผลจากหลักสูตรต้นแบบที่จะพัฒนานี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมทั้งกระตุ้นระดับต่าง ๆ ให้เห็นความสำคัญมากขึ้น”

ผู้บริหาร 4

“ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมการอ่านที่ขยายผลจากหลักสูตรเสริมนี้ เช่น เปิดโลกการอ่าน
อ่านล้อมเมือง นิทรรศการแสดงความรู้เกี่ยวกับการอ่าน ผลงานวิจารณ์วรรณกรรมในกระแสความนิยม”

อาจารย์ 3

(5.3) การขยายผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องของแต่ละภาคการศึกษา เช่น

“ควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้ทางคณะและมหาวิทยาลัยได้รับการพัฒนาความ
ฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษา”

ผู้บริหาร 2

สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม
วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะที่ 1 ประกอบด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสอบถามความ
ต้องการของนักศึกษา การสัมภาษณ์ผู้บริหาร และการสนทนากลุ่มอาจารย์ผู้สอน ผู้วิจัยพบว่า มี 6
แนวทาง ซึ่งสามารถนำเสนอภาพรวมดังภาพปรากฏด้านล่าง และรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 6 แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้เชิงรุก ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ความรู้เป็นผลพลอยได้จากประสบการณ์ ผู้เรียนสร้างและปรับใช้ความรู้ตามจุดมุ่งหมายและสร้างความหมายใหม่จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสรรพสิ่งในโลก ดังนั้น การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น และตอบสนองความต้องการของการใช้ครูในโลกปัจจุบันและอนาคต ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้ส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่เป็นรูปธรรม เน้นการบูรณาการเชิงสอดแทรกในรายวิชา นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกด้วยตนเองที่ยืดหยุ่น เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย และสามารถพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นองค์รวมได้อย่างแท้จริง

2) การพัฒนาคุณลักษณะสำคัญของนักศึกษา

คุณลักษณะเด่นของคนที่ฉลาดรู้ด้านการอ่านควรเริ่มตั้งแต่การตระหนักรู้ในการเลือกอ่าน ใฝ่ใจรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ (Curious) เห็นถึงคุณค่าของการอ่านเพื่อการเรียนรู้ เห็นความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าศาสตร์สาขาวิชา ซึ่งผู้สอนจะต้องมีการติดตามตรวจสอบในเชิงประจักษ์ เช่น การตรวจสอบการใช้เทคโนโลยี พฤติกรรมการเรียนรู้ การทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ต้องกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในภายในและความสนใจในการอ่าน (Intrinsic motivation and Interest in reading) ความผูกพันและการมีส่วนร่วม (Engagement) ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความพยายาม การจัดการบริหารเวลา ความพากเพียรอย่างมากในการอ่านให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย นอกจากนี้ ผู้เรียนควรได้รับรู้การมีความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) และอัตมโนทัศน์ (Self-concept) เชิงบวกต่อตนเอง เกี่ยวกับความสามารถที่ทำได้ในแต่ด้านของการเรียนรู้ มีความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การอ่าน (Awareness of reading strategies) และมีอภิปัญญา (Metacognition) ที่สามารถคิดและควบคุมกลยุทธ์ในการอ่าน ทำความเข้าใจตนเอง การแก้ปัญหาการอ่านจนสามารถอ่านได้สำเร็จ

3) การสอนแนวทางปฏิบัติการอ่านขั้นสูง

แนวทางของการสอนแบบชัดแจ้ง (Explicit Teaching) และแนวทางปฏิบัติการอ่านแบบใหม่ ควรได้เพิ่มเติมและขยายขอบเขตไปพิจารณาแนวทางการอ่านที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) การสืบค้นออนไลน์ การส่งข้อความ และการใช้เครือข่ายสังคม

ออนไลน์ และควรใช้แหล่งเรียนรู้และตัวบทการอ่านที่เป็นจริง (Authentic texts) ในการสื่อสารการจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงรุกที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง มีคุณค่า มีความหมาย เน้นการสร้างความรู้ในตนเอง (Self-awareness) ในการใช้กลยุทธ์การอ่านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวการวิเคราะห์ภาษาชั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) การใช้สื่อประสม (Multimodal) และสถานการณ์ (Scenario) ที่หลากหลาย และการอ่านที่ส่งเสริมการเสนอแสดงความรู้ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอ่านและการเรียนรู้เชิงสังคม

แนวทางการจัดการเรียนการสอนคือการบูรณาการแบบสอดแทรกเชิงสร้างสรรค์ ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เชิงสังคม ผู้เรียนได้นำผลการเรียนรู้มาแสดงให้เห็นเพื่อตรวจสอบแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ ควรเริ่มจากการจุดประกายความหลงใหลในการอ่าน และส่งมอบเครื่องมือ บรรยากาศ วิธีการที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน พร้อมกับการฝึกจิตนิสัย เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมฝังแน่นในตนที่สามารถพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงได้ มีระบบการเสริมแรง การส่งเสริมแรงจูงใจ และการปรับกรอบความคิดเชิงบวกในการอ่านเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

5) การปรับใช้การทดสอบแบบปรับเหมาะ

แนวทางการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) เปิดและสร้างโอกาสในการทดสอบที่สามารถปรับใช้ได้เหมาะสมตามระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม (Adaptive Assessment) อาจเพิ่มความละเอียดหรือความไวในการทดสอบ โดยเฉพาะการจำแนกผลการปฏิบัติการอ่านของผู้เรียน ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ร่วมกับการประเมินรายทาง ซึ่งนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทดสอบ เพื่อให้มีมาตรฐานการทดสอบที่ตรวจสอบได้ และดำเนินการพัฒนาด้วยฐานข้อมูลความรู้ที่สามารถใช้ประโยชน์ในการให้ข้อมูลผลการเรียนรู้โดยภาพรวม (Summative Assessment) และการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment and Assessment as Learning) โดยกำหนดการใช้กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียน (In-class) การใช้ระบบการประเมินออนไลน์ (Online assessment) และการประเมินนอกชั้นเรียน (Out of class)

6) การพัฒนาสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ดิจิทัล

ทางเลือกของการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีพื้นที่ แหล่งเรียนรู้จำนวนมาก ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะแหล่งความรู้เชิงวิชาการ ควรเลือกใช้บทอ่านที่มีอยู่จริงในสื่อสังคมออนไลน์ และการตรวจสอบความก้าวหน้าขององค์ความรู้ในศาสตร์วิชา ที่จะมีการตั้งคำถาม การ

วิพากษ์ การนำเสนอความรู้ใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทางปัญญา ในกรณีมีข้อจำกัด ควรพิจารณาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เบื้องต้นควรมีการสำรวจตรวจสอบความพร้อมและความเพียงพอของเครื่องมือการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ขอสนับสนุนแหล่งเรียนรู้กลางเพื่อเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ของคณะและมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ควรระบุสถานที่ปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ที่จำเป็น บรรยากาศที่หนุนเสริมอย่างชัดเจน เพื่อบูรณาการปัจจัยต่าง ๆ ที่บรรจุภายในหลักสูตรเสริมให้เข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว

2. ผลการออกแบบและพัฒนา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ 1) ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

จากการนำผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งทำให้ได้สาระสำคัญและแนวทางในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยร่างองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) ผลการเรียนรู้ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 5) สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 6) การประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) หลักการของหลักสูตร มีหลักการ 4 ประการ ดังนี้

(1) เป็นหลักสูตรที่นำเสนอกระบวนการทัศน์และกระบวนการใหม่ในการสอนและการเรียนรู้การอ่านในยุคดิจิทัลให้ทันสมัยตามมาตรฐานระดับสากล

(2) เป็นหลักสูตรที่มีรูปแบบของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนอ่านเพื่อการเรียนรู้เชิงรุกและอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยในโลกแห่งความเป็นจริงที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้อิสระ มีวิธีการเชิงสอดแทรกที่ช่วยสร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา

และความผูกพันกับการอ่านของผู้เรียน และแนวทางที่สามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านอย่างมีกลยุทธ์แบบปรับเหมาะได้ในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้สำคัญ

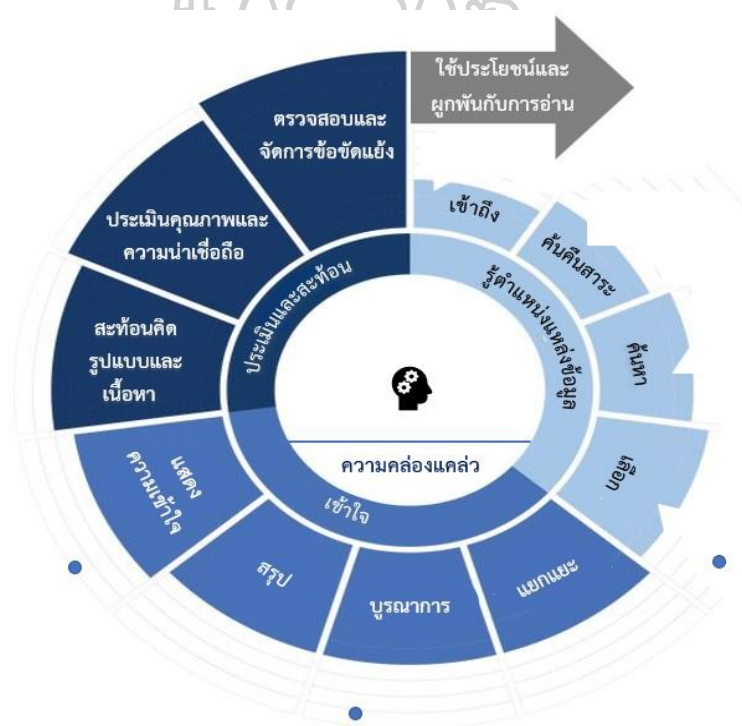
(3) เป็นหลักสูตรที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ เพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ (Learning pathway) ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการเรียนรู้มากขึ้น บริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน โดยพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid modules) ที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น มีพื้นที่ปฏิบัติการ (Platform) เรียนรู้ร่วมกัน และได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล ที่อิสระแบบสามารถเรียนรู้ได้คนละเวลา (Asynchronous learning) รวมทั้งใช้เป็นช่องทางการสร้างปฏิสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสารและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

(4) เป็นหลักสูตรที่ทดสอบโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) มุ่งประเมินเพื่อการพัฒนา (Assessment for Development) และสะท้อนระดับความสามารถในกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถหรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลเน้นแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (Mastery) ในการอ่านและการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง มีส่วนร่วม ต่อเนื่องและคงทน

2) ผลการเรียนรู้

2.1) ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร คือ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยระบุเป็นความสามารถในการปฏิบัติและระดับการปฏิบัติการอ่าน เทียบเกณฑ์และปรับระดับจากคำอธิบายความสามารถในภาพรวมในโครงการ PISA ปี 2018 ซึ่งแบ่งเป็น 6 ระดับ ในกระบวนการอ่านส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางปัญญาขั้นสูง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) 3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) โดยสามารถวัดได้จาก แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด และแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน รายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 7 กระบวนการทางปัญญาในองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่านในภาพรวม

ตารางที่ 27 ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรและพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ

ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ	
1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)		
1.1 ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการเข้าถึงและค้นคืนสาระในตัวบท (Accessing and retrieving information within a piece of text) (2) ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง (Searching for and selecting relevant text)	LI1	ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล
	LI2	ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริง
	LI3	ผู้เรียนสามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น
	U1	ผู้เรียนสามารถแสดงความเข้าใจจากการอ่าน โดยแยกและจัดระเบียบข้อมูล สร้างหน่วยความจำแทนความหมายที่ต้องการ
	U2	ผู้เรียนสามารถแสดงความเข้าใจโดยขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่
1.2 ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการแสดงความหมายที่เข้าใจจากตัวบท (Acquiring a representation of the literal meaning of a text) (2) ความสามารถในการแยกแยะบูรณาการ และสร้างข้อสรุป (Constructing an integrated text representation and generate various type of inferences)	U3	ผู้เรียนสามารถตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ
	U4	ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนความต่าง
	U5	ผู้เรียนสามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านหลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ	
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (critical reading)		
2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหา (Reflecting on content and form) 2) ความสามารถในการประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Assessing quality and credibility) 3) ความสามารถในการตรวจสอบและจัดการข้อขัดแย้ง (Detecting and handling conflict)	ER1	ผู้เรียนสามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียน กลวิธี การนำเสนอเนื้อหา
	ER2	ผู้เรียนสามารถประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของตัวบทอ่าน
	ER3	ผู้เรียนสามารถสะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง และตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่
	ER4	ผู้เรียนสามารถตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะทาง
	ER5	ผู้เรียนสามารถอ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้ง
	ER6	ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้ง
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)		
3.1 ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization) 1) ความสามารถในการระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน	UT1	ผู้เรียนสามารถระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่าน
3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement) 1) ความสามารถในการระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่าน 2) ความสามารถในการระบุความผูกพันกับการอ่าน	En1	ผู้เรียนสามารถระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่าน ในด้านแรงจูงใจ การประเมินและสะท้อนผลการอ่าน
	En2	ผู้เรียนสามารถระบุความผูกพันกับการอ่าน ในด้านความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ความสนใจ การใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

2.2) ภาพรวมของระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ภาพรวมของระดับความสามารถในการอ่านเป็นการกำหนดระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ระดับต่าง ๆ เป็นประโยชน์ในการสำรวจความก้าวหน้าและความต้องการด้านการอ่านของผู้เรียน ซึ่งสรุปรวมทั้งความสามารถในการปฏิบัติตามพฤติกรรมบ่งชี้และความยากง่ายของข้อความแต่ละประเภทและสถานการณ์ โดยระดับย่อยของการรายงานการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่ปรับได้ แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 28 ภาพรวมของระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
6	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านสามารถค้นหาและบูรณาการจากตัวบทมากกว่า 1 ตัวบทขึ้นไป สร้างข้อสรุปที่หลากหลาย เปรียบเทียบความเหมือนความต่างได้ละเอียด แม่นยำ อ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้ง และแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างครบถ้วน ชัดแจ้ง ผู้อ่านสามารถจัดการกับภาระงานการอ่านที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งข้อความมีลักษณะเด่นหลายลักษณะ สามารถตั้งสมมติฐานหรือประเมินอย่างมีวิจารณญาณ จากข้อความที่ซับซ้อนในหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์หรือมุมมองที่หลากหลาย และนำความเข้าใจที่ซับซ้อนไปใช้นอกเหนือจากข้อความ สร้างสมมติฐานโดยใช้ความรู้เฉพาะทางได้อย่างละเอียด แม่นยำ
5	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ้งหลายส่วน โดยสรุปด้วยข้อความที่เกี่ยวข้อง ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของตัวบทอ่าน ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ผู้อ่านสามารถสะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง และตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ จากข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ทั้งภาระงานการตีความและการสะท้อนผู้อ่านต้องมีความเข้าใจอย่างครบถ้วนและละเอียดเกี่ยวกับข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ภาระงานในระดับนี้เน้นการจัดการแนวคิดที่ขัดแย้งกับความคาดหวังจากการอ่านในแง่มุมต่าง ๆ

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
4	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ้งหลายส่วน และสามารถบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท สามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา • ผู้อ่านสามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ในบริบทที่ไม่คุ้นเคย สามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านที่หลากหลาย ซึ่งอาจมีข้อมูลขัดแย้งกัน นอกจากนี้ ผู้อ่านในระดับนี้ต้องสามารถใช้ความรู้ที่เป็นทางการหรือความรู้สาธารณะเพื่อตั้งสมมติฐานใหม่หรือสะท้อนและประเมินอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถแสดงความเข้าใจที่ถูกต้องจากการอ่านข้อความขนาดยาวหรือซับซ้อนที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่อาจไม่คุ้นเคย
3	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหา แสดงความเข้าใจจากการอ่าน โดยแยกและจัดระเบียบข้อมูล สร้างหน่วยความจำแทนความหมายที่ต้องการ และในบางกรณีสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล จากข้อความที่ไม่เด่นชัดหรือมีข้อมูลที่แข่งขันกันมาก หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ • ผู้อ่านแสดงความเข้าใจที่ชัดเจนโดยสามารถขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ ผู้อ่านสามารถค้นหาและในบางกรณีสามารถรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลายชิ้นไปตามเงื่อนไขที่หลากหลาย ผู้อ่านสามารถรวบรวมส่วนต่าง ๆ ของข้อความเพื่อระบุแนวคิดหลัก ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ ดีความหมายของคำ วลี และจำเป็นต้องใช้การเปรียบเทียบหลายลักษณะ ระบุความต่างหรือจัดหมวดหมู่ จากข้อความที่ไม่โดดเด่นหรือมีข้อมูลที่แข่งขันกันมาก หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ ภาระงานการอ่านในการสะท้อนระดับนี้เกี่ยวข้องกับ 1) การเชื่อมโยง 2) การเปรียบเทียบและ 3) การอธิบาย หรืออาจต้องให้ผู้อ่านประเมินลักษณะของข้อความ ที่แสดงถึงความเข้าใจในข้อความเกี่ยวกับความรู้ที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ภาระงานอื่น ๆ อาจไม่ต้องการความเข้าใจโดยละเอียด แต่ต้องการให้ผู้อ่านดึงเอาความรู้ทั่วไปมาใช้ประโยชน์ได้

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
2	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาข้อมูลได้จากหลายส่วนในต้วบทอ่าน สรุปตามเงื่อนไขหลายประการ สามารถรับรู้แนวคิดหลักของข้อความ เข้าใจความสัมพันธ์หรือตีความหมายข้อความภายในส่วนที่จำกัด เมื่อข้อมูลไม่ได้เด่นชัด • ผู้อ่านสามารถสร้างข้อสรุปในระดับพื้นฐาน เปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอกจากข้อความที่คุ้นเคย โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ ภาระงานการอ่านในระดับนี้จะเน้นการเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบในข้อความแบบเดี่ยว (single) ความสามารถในการสะท้อนระดับนี้ จึงเพียงพอต้องการให้ผู้อ่านเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ
1a	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลที่ระบุอย่างชัดเจนได้ตั้งแต่ 1 ขึ้นขึ้นไป สามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น • ผู้อ่านสามารถจดจำโครงเรื่องหลักหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในข้อความหรือหัวข้อที่คุ้นเคย หรือเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง เป็นจริง หรือสร้างการเชื่อมโยงง่าย ๆ ระหว่างข้อความกับความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ภาระงานการอ่านในระดับนี้จะให้ข้อมูลที่เด่นชัดและแข่งขันกันเล็กน้อย ผู้อ่านจะได้รับการชี้แนะอย่างชัดเจนให้พิจารณาส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาระงานและข้อความ
1b *หมายเหตุ ในหลักสูตรฉบับนี้ ไม่ได้ประเมินผลใน ระดับนี้	<p>ผู้อ่านสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลสำคัญที่ระบุไว้อย่างชัดเจนเพียงขึ้นเดียว ในตำแหน่งที่เด่นชัดของข้อความสั้น ๆ ที่เข้าใจง่าย โดยใช้บริบทและประเภทข้อความที่คุ้นเคย เช่น การบรรยายหรือรายการทั่วไป ข้อความในภาระงานระดับนี้สนับสนุนผู้อ่าน เช่น การทำซ้ำข้อมูล รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่คุ้นเคย มีข้อมูลที่แข่งขันน้อยมาก ผู้อ่านสามารถตีความข้อความโดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างข้อมูลที่อยู่ประชิดกัน</p>

3) โครงสร้างเนื้อหา

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 4 ชั่วโมง ได้แก่

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้

ตารางที่ 29 โครงสร้างเนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้	สถานการณ์และประเภทของข้อความ	ความสามารถตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ
1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา	เรื่องอาชีพหรือการศึกษา (Occupation or Educational) ตำราการเรียนการสอน (Instruction texts) ข้อความต่อเนื่อง (Continuous) เรื่องเดียว (Single)	1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)	
	เรื่องที่ 1 นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่าในอีก Version	1.1 ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information)	LI1, LI2, LI3
	เรื่องที่ 2 คำเรียกชื่อกระบองเพชรในภาษาไทย:	1.2 ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding)	U1, U2, U3 U4, U5
	การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์ พฤกษศาสตร์	3. 1 ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization)	UT1

ตารางที่ 29 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สถานการณ์และประเภทของข้อความ	ความสามารถตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้	พฤติกรรมบ่งชี้
2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม	เรื่องสาธารณะ (Public) ข้อโต้แย้ง (Argumentation texts) ข้อความแบบผสม (Mixed) หลายเรื่อง (Multiple)	2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) 3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)	
	เรื่อง สตรีกับอำนาจปกครองวัฒนธรรมเก่าที่เคยมีอยู่จริงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)	ER1, ER2, ER3
		2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)	ER4, ER5, ER6
		3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)	En1
3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	หลากหลายสถานการณ์ หลายประเภท ข้อความต่อเนื่อง (Continuous) หลายเรื่อง (Multiple)	1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)	

ตารางที่ 29 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สถานการณ์และประเภทของข้อความ	ความสามารถตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้	พฤติกรรมบ่งชี้
		3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)	
	บทอ่านอิสระ	1.1 ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information)	LI1, LI2, LI3
		2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)	ER1, ER2, ER3 ER4, ER5, ER6
		3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)	En2
4	การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ หลากหลายสถานการณ์ หลายประเภท ข้อความแบบผสม (Mixed) หลายเรื่อง (Multiple)	3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)	
	FOOD: ทำไมคนเขตร้อนถึงชอบกินอาหารรสจัด	3. 1 ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization)	UT1
	จ้าน	3. 2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)	En1, En2

4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Instruction) โดยสังเคราะห์เป็นรูปแบบของกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อให้จดจำได้ง่ายในรูปแบบ EnLIGHTEn Model มี 7 กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 EN (Encouraging) กระตุ้นการอ่าน ปลุกจิตนิสัย เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุกในยุคดิจิทัล กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน วิธีการสร้างแรงจูงใจ ทั้งภายในและภายนอก และส่งเสริมจิตนิสัยที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เช่น ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) การเปิดใจยอมรับ (Openness) และการคิดเชิงบวก (Positive thinking) ความเต็มใจเรียนรู้ (Willing) ผ่านบทอ่านที่ผู้เรียนคุ้นเคยแต่เปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอตามยุคสมัย

กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ สามารถแสดงความเข้าใจที่ชัดเจนในรูปแบบต่าง ๆ และเสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ

กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วนร่วม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์ ตีความ บูรณาการการอ่านผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งเสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงสังคม

กิจกรรมที่ 4 G (Generating) ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมีเหตุผล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการแก้ปัญหา การเสนอข้อโต้แย้งหรือการให้เหตุผล การสร้างข้อสรุป และการอธิบายขยายความอย่างมีวาทีศิลป์ รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผลการอ่าน

กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมิน สะท้อนผล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการจัดการความคิด อารมณ์และความรู้สึก การตรวจสอบข้อขัดแย้ง การใคร่ครวญทบทวนประเมินผลการอ่าน และการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการอ่านและการเรียนรู้ของตนเอง

กิจกรรมที่ 6 T (Transfer) ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลายด้วยตนเอง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความผูกพันกับการอ่าน โดยผู้เรียนนำความรู้ไปใช้จริงในการอ่านอิสระ ฝึกทักษะการสืบเสาะและเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ การสังเกต

นิสัยและการปฏิบัติที่มีการกำกับ ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง การสะท้อนถึงจุดเด่นจุดด้อย ประสพการณ์ ผลการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมที่ 7 EN (Engaging) สร้างความพันผูกกับการอ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดพื้นที่และโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกความคล่องแคล่วในการอ่าน และ การใช้กลยุทธ์การอ่านและการเรียนรู้ การทบทวนวางแผนการอ่านและการกำหนดเกณฑ์ประเมินผล การอ่านด้วยตนเอง พร้อมเสนอแนวทางการพัฒนาการอ่านและการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 30 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>กิจกรรมที่ 1 EN (Encouraging) กระตุ้นการอ่าน</p> <p>ปลูกจิตนิสัย</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุกในยุคดิจิทัล กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน วิธีการสร้างแรงจูงใจ ทั้งภายในและภายนอก และส่งเสริมจิตนิสัยที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เช่น ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) การเปิดใจยอมรับ (Openness) และการคิดเชิงบวก (Positive thinking) ความเต็มใจเรียนรู้ (Willing) ผ่านบทอ่านที่ผู้เรียนคุ้นเคยแต่เปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอตามยุคสมัย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เลือกสรรบทอ่านในรูปแบบสื่อดิจิทัลที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านในยุคดิจิทัล 2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3. จัดทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้รับรู้ถึงระดับความสามารถของตนเองในปัจจุบัน 4. สอดแทรกวิธีการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมจิตนิสัยที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้กับผู้เรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการอ่านในยุคดิจิทัล 2. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และสะท้อนคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3. ตรวจสอบและประเมินความสามารถของตนเอง 4. ทบทวนตนเองเกี่ยวกับแรงจูงใจและจิตนิสัยที่มีในการอ่าน เสนอแนวทางพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น 5. แสดงความตระหนัก โดยอธิบายถึงความสำคัญของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน และระบุเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา

ตารางที่ 30 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้ กลยุทธ์</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการอ่านและ กลยุทธ์การอ่านเพื่อทำความเข้าใจ เนื้อหาสาระ สามารถแสดงความ เข้าใจที่ชัดเจนในรูปแบบต่าง ๆ และเสริมสร้างความตระหนักถึง ความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การ อ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนความรู้และ ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับวิธีการ อ่านและกลยุทธ์การอ่าน 2. จัดเตรียมบทอ่านดิจิทัล สื่อ สถานการณ์ แหล่งข้อมูล เทคโนโลยี แนวคำถาม-คำตอบ 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ร่วมมืออำนวยความสะดวก ให้ ผู้เรียนใช้วิธีการอ่านและกลยุทธ์ การอ่านในการอ่านแต่ละ ประเภท โดยเฉพาะกระบวนการ หลัก รูปแบบ SQ5R 4. จัดทำกลยุทธ์และต้นแบบ (Modeling) การใช้กลยุทธ์การ อ่าน และเสริมต่อการเรียนรู้จาก การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งเป้าหมาย และมีความ กระตือรือร้นในการอ่านและ การเรียนรู้ 2. มีส่วนร่วมในการอ่านเชิง รุกตามรูปแบบ และเลือกใช้ กลยุทธ์การอ่านที่ถูกต้อง สอดคล้อง เหมาะสม 3. แสดงความเข้าใจที่ ประจักษ์ชัด 4. บันทึกผลการอ่านและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อ ส่งเสริมและพัฒนาการอ่าน 5. แสดงความตระหนัก โดย อธิบายถึงความสำคัญของ การใช้กลยุทธ์การอ่านตาม จุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ
<p>กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วนร่วม</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ มุ่งเน้นการฝึกทักษะการอ่าน วิเคราะห์ ตีความ บูรณาการการ อ่านผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้ง เสริมสร้างความตระหนักถึง ความสำคัญของการใช้ กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิง สังคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เน้นย้ำจุดมุ่งหมายของการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณให้ ชัดเจน 2. พิจารณาใช้หลักการวิเคราะห์ ข้อความ (Discourse Analysis) 3. วิเคราะห์กลวิธีการสื่อสารที่ เปลี่ยนไป และออกแบบแนว ทางการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์กลวิธีการใช้ ภาษาอย่างตระหนักรู้ (Rhetorical Awareness) ทั้งด้านเนื้อหาและ ความหมาย 2. อ่านอย่างมีส่วนร่วม และ เลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่ ถูกต้อง สอดคล้อง เหมาะสม

ตารางที่ 30 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
	<p>4. เลือกสรรตัวบทอ่านใหม่ ๆ ที่ใช้จริง (Authentic Text) ในรูปแบบสื่อดิจิทัล รวมทั้งเตรียมแหล่งข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยง ติความ และบูรณาการการอ่าน</p>	<p>3. บันทึกผลการอ่าน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการอ่าน</p> <p>4. สะท้อนและประเมินการอ่าน และการมีส่วนร่วมในการอ่าน</p> <p>5. แสดงความตระหนัก โดยอธิบายถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงสังคม</p>
<p>กิจกรรมที่ 4 G (Generating) ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมีเหตุผล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการแก้ปัญหา การเสนอข้อโต้แย้งหรือการให้เหตุผล การสร้างข้อสรุปและการอธิบายขยายความอย่างมีวาทีศิลป์ รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผลการอ่าน</p>	<p>1. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะการเรียนรู้เชิงลึก</p> <p>2. สาธิตตัวอย่างการฝึกใช้ทักษะใหม่ เกี่ยวกับการแก้ปัญหา การคิดอย่างเป็นระบบ</p> <p>3. มอบหมายและวางระบบให้ผู้เรียนมีบทบาทหน้าที่ในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น</p> <p>4. เตรียมคำถามขั้นสูงที่ทำให้เกิดการสนทนาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>5. ใช้เวลาผู้เรียนเตรียมตัวสำหรับการอ่าน การคิด การสรุปสะท้อนผล</p>	<p>1. เปิดใจรับการเรียนรู้ทักษะใหม่</p> <p>2. มีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นโดยรับบทบาทหน้าที่ และเคารพซึ่งกันและกัน</p> <p>3. ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบและประเมินผลการอ่านร่วมกับผู้อื่น</p>

ตารางที่ 30 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมินสะท้อนผล</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการจัดการความคิด อารมณ์ และความรู้สึก การตรวจสอบข้อขัดแย้ง การใคร่ครวญทบทวน ประเมินผลการอ่าน และการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการอ่านและการเรียนรู้ของตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดลำดับและเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแนวทางให้ผู้เรียนฝึกจัดการความคิด 2. ส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา การใช้กลยุทธ์ อภิปราย การตั้งคำถามต่อตนเอง และการสะท้อนคิด 3. กระตุ้นให้ผู้เรียนรับฟัง สนใจ อยู่ตลอด 4. ออกแบบและเตรียมใช้สื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย เหมาะสมเพียงพอ เพื่อใช้ประกอบการอภิปราย 5. ใช้การสนทนากลุ่มย่อย ในกระบวนการเรียนรู้ และใช้กลุ่มรวมหรือกลุ่มใหญ่ในการสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตระหนักรู้ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง มีสติอยู่กับปัจจุบันขณะ 2. รับฟัง เรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ตั้งคำถามต่อตนเอง และสะท้อนคิดร่วมกับผู้อื่น 3. แสดงความตระหนัก โดยอธิบายถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์อภิปราย
<p>กิจกรรมที่ 6 T (Transfer) ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลายด้วยตนเอง</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความผูกพันกับการอ่าน โดยผู้เรียนนำความรู้ไปใช้จริงในการอ่านอิสระ ฝึกทักษะการสืบเสาะและเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการอ่านที่ชัดเจน 2. ให้เวลาและช่วยจัดสรรเวลาในการอ่านด้วยตนเองของผู้เรียนพร้อม <p>สร้างบรรยากาศส่งเสริมความรักและผูกพันกับการอ่าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเป้าหมายการอ่าน มีแผนปฏิบัติการอ่านและเกณฑ์การประเมินของตนเองที่แน่ชัด 2. มีความรับผิดชอบ สามารถชี้้นำ กำกับติดตาม ควบคุมตนเองให้อ่านได้สำเร็จ 3. เลือกใช้กลยุทธ์ในการอ่านอย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการอ่าน

ตารางที่ 30 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>การสังเกตนิสัยและการปฏิบัติที่มีการกำกับ ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง</p> <p>การสะท้อนถึงจุดเด่นจุดด้อย ประสพการณ์ ผลการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง</p>	<p>3. ให้อาจารย์ละเอียดเกี่ยวกับ Platform สื่อ แหล่งข้อมูล ที่สามารถ</p> <p>อำนวยความสะดวกในการอ่าน</p> <p>4. ให้อาจารย์และกลยุทธ์ที่หลากหลาย และหาตัวอย่างภาระงานที่ส่งเสริมการอ่านแบบอิสระ</p> <p>5. สนับสนุน Workbook ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงในแนวทางต่าง ๆ ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลาย</p> <p>6. ให้อาจารย์ในการช่วยเหลือ ติดตามดูแลผู้เรียน และการให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นระยะและเป็นระบบ</p>	<p>และมีวิธีการสร้างแรงจูงใจให้สามารถอ่านได้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>4. บันทึกผลการอ่านแบบสะท้อนคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการอ่าน</p>
<p>กิจกรรมที่ 7 EN (Engaging)</p> <p>สร้างความพันผูกกับการอ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดพื้นที่และโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกความคล่องแคล่วในการอ่านและการใช้กลยุทธ์การอ่านและการเรียนรู้</p>	<p>1. การให้ข้อมูลป้อนกลับแบบวนลูปเพื่อแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่อาจคลาดเคลื่อน (Misconception)</p> <p>2. เตรียมและใช้คำถามขั้นสูงวางแผนการใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนขยายความรู้ความสามารถ (Extend) แก้ปัญหา (Probe) ทบทวน (Revise) และสะท้อนคิด (Reflect)</p>	<p>1. ฝึกความชำนาญในการอ่านและการใช้กลยุทธ์การอ่าน</p> <p>2. มีส่วนร่วมในการอ่านและการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ การเสนอแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนา</p> <p>3. สะท้อนคิดและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 30 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
การทบทวนวางแผนการอ่านและการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการอ่านด้วยตนเอง พร้อมเสนอแนวทางการพัฒนาการอ่านและการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง	3. ให้เวลาเพิ่มเพื่อให้ผู้เรียนอ่านอย่างถูกต้องแม่นยำ และทำภาระงานได้ชำนาญมากขึ้น 4. เตรียมคำถามและการประเมินผล ให้เวลาผู้เรียนสำหรับการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ 5. มีแนวทางการกำกับติดตามผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	

5) สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้

สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ เป็นการบูรณาการการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกัน ตามหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ (2) เนื้อหา (3) กิจกรรมการเรียนรู้ (4) ฐานการเรียนรู้ (Platform) ร่วมกัน และช่องทางการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) (5) สื่อ และแหล่งเรียนรู้ (6) การประเมินผลและการให้ข้อมูลป้อนกลับ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในเวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกัน แบบซิงโครนัส (Synchronous) ร่วมกับการเรียนรู้คนละเวลา คนละสถานที่กัน แบบอะซิงโครนัส (Asynchronous) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และหนุนเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ซึ่งได้รับการจัดระบบให้เข้ากับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตร โดยใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่บรรจุในรูปแบบบทเรียนแบบผสมผสาน เป็นสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แสดงได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

การแบ่งสัดส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction)

หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction)

กิจกรรม/หน่วย	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
กิจกรรมที่ 1 EN (Encouraging)	● ●			
กิจกรรมที่ 2 L (Learning)	● ●			
กิจกรรมที่ 3 I (Integrating)		●		
กิจกรรมที่ 4 G (Generating)		●		
กิจกรรมที่ 5 H (Handle)		● ●		
กิจกรรมที่ 6 T (Transfer)			●	
กิจกรรมที่ 7 EN (Engaging)				● ●
	●	●		
	ในชั้นเรียน	ออนไลน์		

แผนภาพที่ 8 การแบ่งสัดส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

ตารางที่ 31 บทเรียนแบบผสมผสาน

หน่วยการเรียนรู้	ฐานการเรียนรู้ (platform)	ช่องทางการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ (interaction)
1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา	Google Classroom ระบบ Zoom Meeting	กระดานสนทนาแอปพลิเคชัน MindMeister เว็บไซต์ Padlet
สื่อและแหล่งเรียนรู้	1) คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล 2) นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่าในอีก Version สืบค้นได้จาก https://medinfo.psu.ac.th/pr/WebBoard/readboard.php?id=481 3) บทความวิจัย คำเรียกชื่อกระบองเพชรในภาษาไทย: การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์ พฤษศาสตร์ สืบค้นได้จาก https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhusoc/article/view/262153 4) Live worksheet 5) แอปพลิเคชัน Note	
2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม	Google Classroom	Microsoft OneNote Facebook
สื่อและแหล่งเรียนรู้	1) คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล 2) บทความ สตรีกับอำนาจปกครอง วัฒนธรรมเก่าที่เคยมีอยู่จริงในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้สืบค้นได้จาก https://themomentum.co/gender-matriarchal-society/ 3) ข้อความในกระดานแสดงความคิดเห็น สืบค้นได้จาก https://www.facebook.com/themomentumco/photos/a.1636533129971718/3032582570366760/ 4) แอปพลิเคชัน Note 5) บทอ่านจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์	

ตารางที่ 31 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	ฐานการเรียนรู้ (platform)	ช่องทางการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ (interaction)
3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในยุครดิจิทัล	Google Classroom	Web Application Google Meet
สื่อและแหล่งเรียนรู้	1) คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล 2) บทอ่านอิสระจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์	
4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้	Google Classroom	Web Application Facebook
สื่อและแหล่งเรียนรู้	1) คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล 2) บทความ FOOD: ทำไมคนเขตร้อนถึงชอบกินอาหารรสจัดจ้าน https://m.facebook.com/brandthink.me/photos/a.1767934240198787/3394997884159073/?type=3	

6) การประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตร เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนรู้เป็นระยะ (Formative Assessment) โดยใช้วิธีการประเมินแบบเน้นสถานการณ์จริงในการใช้ภาษา (Scenario-Based Assessment) ที่หลากหลายตามบริบทสังคม วัฒนธรรม ทดสอบผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) เพื่อสะท้อนความสามารถของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรมชาติ เชื่อถือได้ ผู้สอนประเมินร่วมกับคณะวิทยากร มีการให้ผลป้อนกลับเป็นระยะ ผู้เรียนมีโอกาสประเมินตนเอง และร่วมเรียนรู้วิธีการประเมินผลจากการใช้เทคนิคการประเมินให้ผลป้อนกลับโดยเพื่อน (Peer Feedback) ในขณะที่เรียนรู้ ก่อนจะมีการประเมินโดยสรุปผล (Summative Assessment) ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีการตรวจสอบประเมินคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ได้แก่

(1) ทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบ จำนวน 15 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 2 ชม. ข้อสอบเป็นแบบเขียนตอบอิสระ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

(2) ประเมินบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด จากที่ผู้เรียนบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิดด้วยตนเองผ่านระบบคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี ที่ใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อคำถามต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นแนวทางการตอบคำถามจัดตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยใช้การให้คะแนนแบบรูบริคส์ (Scoring Rubrics) ที่สอดคล้องดังที่นำเสนอไว้ร่วมกับแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

(3) ประเมินความผูกพันกับการอ่าน โดยใช้แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ที่มีรายการคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ พิสัยระหว่าง 1 (ตรงน้อยที่สุด) ถึง 4 (ตรงมากที่สุด) โดยผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีความผูกพันกับการอ่านที่สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

2.2 ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร 2) ด้านความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร ซึ่งมีผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ดังนี้

- 1) ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 32 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความเหมาะสม	ลำดับ
1. หลักการของหลักสูตร	4.89	0.31	มากที่สุด	1
2. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร	4.77	0.65	มากที่สุด	4
3. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	4.75	0.44	มากที่สุด	5
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน	4.82	0.37	มากที่สุด	3
5. สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	4.85	0.37	มากที่สุด	2
6. การประเมินผล	4.71	0.48	มากที่สุด	6
รวม	4.79	0.43	มากที่สุด	

จากข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 32 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.79, SD = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 หลักการของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.89, SD = 0.31$) เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ ข้อ 5 สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.85, SD = 0.37$) เป็นลำดับ 2 และข้อ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.82, SD = 0.37$) ข้อ 2 ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.77, SD = 0.65$) ข้อ 3 โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.75, SD = 0.44$) และ ข้อ 6 การประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.71, SD = 0.48$) เป็นลำดับสุดท้าย

2) ด้านความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 33 ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความสอดคล้อง	ลำดับ
1. หลักการของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด	1
2. หลักการของหลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอน	4.85	0.37	มากที่สุด	2
3. หลักการของหลักสูตรกับสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.85	0.37	มากที่สุด	2
4. หลักการของหลักสูตรกับการประเมินผล	4.85	0.37	มากที่สุด	2
5. ผลการเรียนรู้กับโครงสร้างเนื้อหา	4.71	0.48	มากที่สุด	3
6. ผลการเรียนรู้กับการจัดการเรียนการสอน	4.85	0.37	มากที่สุด	2
7. ผลการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	4.85	0.37	มากที่สุด	2
8. โครงสร้างเนื้อหากับระดับผู้เรียน	4.71	0.48	มากที่สุด	3
9. โครงสร้างเนื้อหากับกิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด	1
10. โครงสร้างเนื้อหากับสื่อ และแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี	5.00	0.00	มากที่สุด	1

ตารางที่ 33 (ต่อ)

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความ สอดคล้อง	ลำดับ
11. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์	4.85	0.37	มากที่สุด	2
12. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับระดับผู้เรียน	4.71	0.48	มากที่สุด	3
13. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับสื่อ แหล่งเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	1
14. สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีกับระดับผู้เรียน	4.85	0.37	มากที่สุด	2
15. สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีกับการประเมินผล	4.71	0.48	มากที่สุด	3
รวม	4.85	0.35	มากที่สุด	

จากข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 33 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.85$, $SD = 0.35$) โดยเมื่อพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 หลักการของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหา ข้อ 9 โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ 10 โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อ และแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี และ ข้อ 13 กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับสื่อ แหล่งเรียนรู้ ($M = 5.00$, $SD = 0.00$) เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ ข้อ 2 หลักการของหลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอน ข้อ 3 หลักการของหลักสูตรกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ ข้อ 4 หลักการของหลักสูตรกับการประเมินผล ข้อ 6 ผลการเรียนรู้กับการจัดการเรียนการสอน ข้อ 7 ผลการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล ข้อ 11 กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์ และ ข้อ 14 สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีกับระดับผู้เรียน ($M = 4.85$, $SD = 0.37$) และ ข้อ 5 ผลการเรียนรู้กับโครงสร้างเนื้อหา ข้อ 8 โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับระดับผู้เรียน ข้อ 12 กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับระดับผู้เรียน ข้อ 15 สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีกับการประเมินผล ($M = 4.71$, $SD = 0.48$) เป็นลำดับสุดท้ายตามลำดับ

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยสรุปข้อมูลและนำไปปรับแก้หลักสูตรเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้จริง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การประเมินหลักสูตร	ผลการปรับแก้
1. หลักการของหลักสูตร	<p>1. ปรับหลักการให้เหลือ 3 ข้อ เนื่องจากข้อที่ 1 สิ้นเกินไปและคล้ายคลึงกับข้อที่ 2 ดังนี้</p> <p>1) เป็นหลักสูตรที่นำเสนอกระบวนทัศน์และกระบวนการใหม่ในการเรียนรู้และการสอนการอ่านในยุคดิจิทัลให้ทันสมัยตามมาตรฐานระดับสากล มีรูปแบบของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้ผู้เรียนอ่านเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก และอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยในโลกแห่งความเป็นจริงที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบอิสระ มีวิธีการเชิงสอดแทรกที่ช่วยสร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา และความผูกพันกับการอ่านของผู้เรียน และแนวทางที่สามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านอย่างมีกลยุทธ์แบบปรับเหมาะได้ในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้</p> <p>2) เป็นหลักสูตรที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ เพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ (Learning pathway) ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการเรียนรู้มากขึ้น บริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน โดยพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid modules) ที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น มีพื้นที่ปฏิบัติการ (Platform) เรียนรู้ร่วมกัน และได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล รวมทั้งใช้เป็นช่องทางการสร้างปฏิสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสารและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ</p>

ตารางที่ 34 (ต่อ)

การประเมินหลักสูตร	ผลการปรับแก้
	<p>3) เป็นหลักสูตรที่ทดสอบโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) มุ่งประเมินเพื่อการพัฒนา (Assessment for Development) และสะท้อนระดับความสามารถในกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรมชาติ เชื่อถือได้ โดยการทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านก่อนและหลังการใช้หลักสูตร การประเมินผลจากบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด การประเมินตนเองของผู้เรียนโดยใช้แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน มีการให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นระยะ ที่เอื้อต่อการถ้อยแถลงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับสูง ขึ้นตามระดับความสามารถหรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง การประเมินผลเน้นแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (Mastery) ในการอ่านและการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณ ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง มีส่วนร่วม คงทนและต่อเนื่อง</p>
2. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร	<p>1. ทบทวนผลการเรียนรู้ โมเดลกระบวนการทางปัญญา และพิจารณากระบวนการแสดงความเข้าใจ (Representation) สลับมาเป็นกระบวนการถัดจากแยกแยะ</p> <p>2. ปรับการใช้คำแสดงพฤติกรรมในผลการเรียนรู้ ได้แก่</p> <p>U1 ผู้เรียนสามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน แยกและจัดระเบียบข้อมูล</p> <p>U2 ผู้เรียนสามารถเขียนขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่</p> <p>U4 ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของบทอ่าน</p> <p>ER4 ผู้เรียนสามารถตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์</p> <p>ER6 ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้งในบทอ่าน</p>

ตารางที่ 34 (ต่อ)

การประเมินหลักสูตร	ผลการปรับแก้
3. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	1. หน่วยที่ 1-3 พิจารณาบทอ่านใหม่ และเปลี่ยนบทอ่านในหน่วยที่ 1 โดยพิจารณาความเหมาะสมจากขนาดตัวบท ความยาว ความยาก จิตวิทยาการอ่าน โดยปรับบทอ่านใหม่ จำนวน 2 บทอ่าน
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนแบบผสมผสาน	1. กิจกรรมการเรียนรู้ควรลดบทบาทครู/วิทยากร เพิ่มบทบาทผู้เรียนให้มากขึ้น 2. ควรมีการรวบรวมตัวบทสำรอง ในกรณีที่ช่วยนักศึกษาค้นหาได้สะดวกขึ้น
5. สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	1. ปรับสื่อเทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสารมีปฏิสัมพันธ์ในหน่วยที่ 1 ให้เหมาะสม เข้าถึง ใช้การได้ง่ายในครั้งแรก
6. การประเมินผล	1. ปรับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้นำเสนอเฉพาะส่วนของหลักสูตร ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเพิ่มแนวคิดว่าวัดและประเมินแบบระหว่างเรียน (Formative) และสรุปผล (Summative) ให้ชัดเจน 2. ปรับเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนให้มีระดับแตกต่างกันอย่างชัดเจน แยกตามองค์ประกอบให้ครบถ้วนทุกประเด็น

2. ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย

แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ได้แก่ 1) ผลการเปรียบเทียบ ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร 2) ผล การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาด รู้ด้านการอ่าน

2.1 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาคู สาขาวิชา ภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

1) ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย จากข้อมูลเชิงคุณภาพในการทดลองใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้าน การอ่านสำหรับนักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการอ่านแบบ สะท้อนคิด คำตอบของคำถามแบบปลายเปิด และบันทึกผลการจัดกิจกรรมหลังหน่วยการเรียนรู้ตาม โครงสร้างเนื้อหา สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา ตามแผนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 4 ชั่วโมง พบว่า ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างเหมาะสม ซึ่งดำเนิน อย่างต่อเนื่อง แต่มีการเว้นช่วงให้นักศึกษาได้ผ่อนคลายจากการใช้กระบวนการทางปัญญาตามที่ นักศึกษาต้องการ เพื่อไม่ให้เกิดภาระทางปัญญา (Cognitive load) ที่มากเกินไป ในส่วนของขั้นตอน การจัดกิจกรรม สามารถดำเนินได้ครบตามขั้นตอน โดยนักศึกษาเรียนรู้เชิงรุกได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม มีการปรับใช้เทคโนโลยีสื่อสังคมมาเพิ่มความสะดวกให้กับนักศึกษา ที่มีปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือ สื่อสารในระบบปฏิบัติการที่แตกต่างกัน เป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางสำรองในการมี ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 1 EN1 (Encouraging) กระตุ้นการอ่าน ปลุกจิตนิสัย กิจกรรมการเรียนรู้นี้ ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุกในยุคดิจิทัล ผ่านตัวบทอ่านที่ผู้เรียนคุ้นเคยแต่ เปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอตามยุคสมัย เช่น บทอ่านที่ 1 นิทานกระต่ายกับเต่าในอีก Version เป็นเรื่องที่นักศึกษาส่วนใหญ่คุ้นเคย และสามารถปรับแต่งความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ได้ดี นักศึกษา ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตอบคำถามและการอภิปรายออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Padlet จากการ ประเมินผลการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่านักศึกษามีสามารถบอกลักษณะของการอ่านเชิงรุกในยุคดิจิทัลได้ อธิบายรูปแบบและวิธีการนำเสนอแบบใหม่ ระบุถึงความสำคัญของการอ่านและวิธีการอ่าน

คุณลักษณะสำคัญที่นักอ่านที่ดีพึงมี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการอ่านและการเรียนรู้ ผลการประเมินความสามารถจากสิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ พบว่า นักศึกษาสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลสำคัญที่ระบุไว้อย่างชัดเจนในบริบทและประเภทข้อความที่คุ้นเคย ข้อความในบทอ่านสนับสนุนผู้เรียนในการทำความเข้าใจข้อมูล รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่คุ้นเคย มีข้อมูลที่แข่งขันน้อยมาก ทำให้นักศึกษาสามารถตีความ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างข้อมูลได้ ทำให้เห็นถึงแนวทางในการใช้ประโยชน์ และผูกพันกับการอ่านอย่างชัดเจนถูกต้องมากขึ้น

ส่วนวิธีการสร้างแรงจูงใจ ทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งการส่งเสริมจิตนิสัยที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เช่น ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) การเปิดใจยอมรับ (Openness) และการคิดเชิงบวก (Positive thinking) ความเต็มใจเรียนรู้ (Willing) นั้น นักศึกษาได้รับการพัฒนาจากการอ่านบทอ่านกวีนิพนธ์ดิจิทัลในบริบทสังคมไทยกับโครงการห้องปฏิบัติการกวีนิพนธ์ออนไลน์: การสร้างและการเสพกวีนิพนธ์ดิจิทัลของไทย ซึ่งเป็นบทอ่านที่คัดเลือกเพื่อเชื่อมโยงให้นักศึกษาเห็นถึงลักษณะการอ่านดิจิทัลที่มีความนิยมแพร่หลายมากขึ้น และสอดคล้องกับความรู้ในศาสตร์เฉพาะคือภาษาไทย จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านในเบื้องต้น พบว่า ก่อนปฏิบัติการอ่าน นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มั่นใจว่าจะอ่านได้สำเร็จ เนื่องจากเห็นว่าบทอ่านมีขนาดยาว เนื้อหาค่อนข้างซับซ้อน และใช้ภาษาเชิงวิชาการ แต่ด้วยกระบวนการของ กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์ ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่าน เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระขนาดยาวได้อย่างมั่นใจและคล่องแคล่วมากขึ้น โดยการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกและวิธีการอ่านตามรูปแบบ SQ5R ที่ชัดเจน โดยเฉพาะการที่ผู้สอนใช้ กลยุทธ์การสอน GIST (Generating Interaction between Schemata and Text) ร่วมด้วย ทำให้นักศึกษาสามารถ แสดงความเข้าใจที่ชัดเจนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงความเข้าใจจากการอ่านเป็นผังกราฟิก (Using graphic organizer) และนำเสนอผลการอ่านออนไลน์ มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการอภิปรายออนไลน์ผ่านระบบ Zoom Meeting และร่วมกันตอบคำถามผ่าน Jam board ซึ่งนักศึกษาก็ได้เห็นถึงความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เปรียบเทียบกับความคิดเห็นของตนเอง เกิดการเปิดใจยอมรับการอ่านมากขึ้น เต็มใจเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ โดยกลยุทธ์สำคัญที่นักศึกษาใช้และสะท้อนว่าเป็นประโยชน์มาก คือ การกำหนดเป้าหมายในการอ่าน (Setting goal) เพราะไม่เคยใช้มาก่อน เมื่อใช้ทำให้การอ่านในแต่ละครั้งมีเป้าหมายและสามารถกำหนดวิธีการอ่านได้ชัดเจนขึ้น ประกอบกับกลยุทธ์การอ่านเชิงรุกอื่น ๆ เพื่อ

อ่านและนำเสนอผลการอ่านออนไลน์ จากการทบทวนการอ่าน การตรวจสอบผลการอ่านกับเป้าหมาย การสะท้อนคิดเกี่ยวกับวิธีการอ่าน การเรียนรู้ของตนเองและกลุ่ม ผลการประเมินความสามารถจากสิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ พบว่า นักศึกษาสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลที่ระบุอย่างชัดเจน สามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ สามารถสร้างการเชื่อมโยงระหว่างข้อความกับความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังสามารถคิดเชิงวิพากษ์และตั้งคำถามได้อีกด้วย ดังตัวอย่างบันทึกผลการอ่านต่อไปนี้

การอ่านบทกวีผ่านช่องทางออนไลน์เปลี่ยนรูปแบบในการนำเสนอและเผยแพร่ที่สอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลงทางสังคมสมัยใหม่ ซึ่งกวีไทยและนักอ่านกำลังปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการดังกล่าว

นักศึกษา 4

บทกวีนิพนธ์ดิจิทัล เขาใช้ฉันทลักษณ์ ถูกต้อง 100% ไทย

นักศึกษา 16

ข้อดีข้อเสียของกวีนิพนธ์ดิจิทัล จุดเด่นจุดด้อยมันต้องมี แต่คืออะไร

นักศึกษา 23

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ตามแผนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 4 ชั่วโมง พบว่า ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างน้อยเกินไป แม้ว่าสามารถดำเนินการได้ครบตามขั้นตอน แต่นักศึกษาไม่ได้ฝึกซ้ำ ด้วยกิจกรรมมีความหลากหลาย และซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งนักศึกษาต้องใช้เวลาในการอ่านอย่างละเอียด การคิด การประมวลผล การนำเสนอ การตรวจสอบและประเมินผล กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นตอนนี้ ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วนร่วม ผ่านตัวบท เรื่องที่ 1 มองนิสัย "คนไทย" ในมุม "ฝรั่ง" - หวังสิ่งตอบแทนในชาตินี้มากกว่าชาติหน้า, ชอบดื่มเหล้าเพราะทำให้สบายใจ? ตัวบทอ่านมีความเหมาะสมและใช้ได้ผลดีในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพราะเป็นเนื้อหาที่ทำทลายความคิดความเชื่อหรือมีโน้ตศน์เดิมของผู้เรียน นักศึกษาได้ฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์ ดีความบูรณาการการอ่านผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน ในกระบวนการต้น ๆ กิจกรรมนั้น สังเกตได้ว่ายังใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกเพื่อช่วยในการจับใจความสำคัญและอ่านเพื่อทำความเข้าใจ เช่น คาดเดา (Predicting) เนื้อหาสาระ บันทึกเป็นหัวข้อย่อย ๆ (Bullet note-taking) เป็นต้น จากนั้นจึงฝึกการใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้สอดคล้องกับเนื้อหาบทอ่าน และใช้วิธีการอ่านแบบละเอียด (Closed Reading) ช่วยให้นักศึกษาสามารถอ่านดิจิทัลได้ดี กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สำคัญ และเห็นว่่านักศึกษาใช้แล้วเกิดประสิทธิภาพที่เด่นชัด คือ การตั้งข้อสังเกต (Observing) และระบุจุดมุ่งหมายในการอ่านและวิธีการอ่านของผู้อ่าน และจุดมุ่งหมายและวิธีการเขียนของผู้เขียน (Reading like a writer) ซึ่งเป็นกลยุทธ์การระบุแนวคิดของผู้เขียน (Identifying the main ideas) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้กลยุทธ์นี้เพิ่มเติม เนื่องจากมีคำศัพท์เฉพาะที่ไม่คุ้นเคย การระบุแนวคิดของผู้เขียนได้อย่างชัดเจนถูกต้อง ต้องอาศัยความเข้าใจความหมายที่ถูกต้องแท้จริงก่อน จึงควรมีตัวช่วยในการค้นหาความหมายและอธิบายความหมายคำที่ไม่คุ้นเคยให้นักศึกษาเข้าใจชัดเจนตรงกัน ซึ่งอาจช่วยให้นักศึกษารับรู้แนวคิดหลักของข้อความ เข้าใจความสัมพันธ์ เปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอกจากข้อความที่คุ้นเคย โดยใช้ประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ เมื่อมีการเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตนเอง และเปรียบเทียบในข้อความแบบเดี่ยว (Single) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทั้งระหว่างข้อความภายในและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ ซึ่งได้จากผลการประเมินความสามารถจากสิ่งที่คุณเรียนสามารถปฏิบัติได้นั้น ยังเห็นว่าจำเป็นต้องมีการฝึกทักษะย่อยอื่น ๆ เพื่อให้สามารถขยายความรู้ความเข้าใจและสรุปโดยใช้ตรรกะที่ถูกต้อง

กิจกรรมที่ 4 G (Generating) ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมีเหตุผล นักศึกษาฝึกการอ่านจากหลายแหล่งมากขึ้น ฝึกตีความในระดับกว้างและลึกซึ้งขึ้น และแสดงความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงสังคม ในส่วนนี้การนำแนวทางการวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในเชิงวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์ที่ได้ผล โดยใช้กระบวนการอ่านตีความ 3 ระดับ ได้แก่ ความหมายตามข้อความ (Textual meaning) ความหมายเชิงแนวคิด (Ideational meaning) ความหมายระหว่างบุคคล (Interpersonal meaning) และเสนอสมมติฐานใหม่โดยใช้ข้อมูลเพื่อการคิดแก้ปัญหา ผ่านการแสดงความคิดเห็นโดยใช้มุมมองใหม่ ๆ จากผลการประเมินความสามารถจากสิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ พบว่า นักศึกษาสามารถค้นหา แสดงความเข้าใจจากการอ่าน โดยแยกและจัดระเบียบข้อมูล เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลได้ชัดเจน แม้ว่าจะมีความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ ทั้งนี้ แต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ต้องอาศัยเทคนิคและกลยุทธ์การอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับประเภทบทอ่านและทักษะที่ต้องการพัฒนา เช่น การเสนอข้อโต้แย้งหรือการให้เหตุผล จะต้องมีเทคนิคที่ช่วยให้นักศึกษาพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้าน เป็นระบบ การสร้างข้อสรุปที่มาจากหลักการ หรือชุดของตรรกะที่ถูกต้อง และการอธิบายขยายความอย่างมีวาทศิลป์ โดยใช้กลวิธีภาษาในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมิน สะท้อนผล ซึ่งนักศึกษามีส่วนร่วมในการอ่านและการเรียนรู้อย่างประจักษ์ชัด และนำผลที่ได้วิเคราะห์ระดับความสามารถของตนเอง การปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่อาจคลาดเคลื่อนหรือไม่ถูกต้อง ตลอดจนการนำผลการอ่านไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ต่อไป รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผลการอ่านร่วมกัน เพื่อช่วยให้นักศึกษาแสดงความเข้าใจที่ชัดเจน เช่น การใช้เทคนิค QUEST ได้แก่ Question Unhappy Excellent Strength Threats ที่ทำให้นักศึกษابันทักการอ่านแบบสะท้อนคิดและย้อนกลับมาพิจารณาถึงความคิดเห็นของตนเองหลายมุมมอง จากนั้นขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ เป็นการเน้นการดึงความรู้ความเข้าใจนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างน้อยที่สุดคือการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจากทัศนคติ หรือชุดความเชื่อความคิดแบบเดิม ดังตัวอย่างบันทึกผลการอ่านต่อไปนี้

When poll is active, respond at PollEv.com/sueksaaeruengdmaa871

มองนิสัยคนไทยในมุมฝรั่ง หวังสิ่งตอบแทนในชาตินี้มากกว่า ชาติหน้า ชอบดื่มเหล้าเพราะทำให้สบายใจ

12

เรื่องหวังสิ่งตอบแทนในชาตินี้มากกว่าชาติหน้า ก็เป็นเรื่องจริงนะ เพราะไม่รู้ชาติหน้าจะมีจริงมั้ย และคนไทยก็ไม่ได้ใช้ชีวิตประมาทโดยความสุขเพราะวัฒนธรรมประเพณีที่ฝรั่งมองว่าคนไทยประมาทล้วนแล้วแต่สืบทอดมาตั้งแต่อดีต เพียงแต่คนไทยมีกิจกรรมประเพณีเยอะไปหน่อย สุดท้ายนี้ #นานาจิตตัง ต่างคนต่างความคิด

นักศึกษา 8

When poll is active, respond at PollEv.com/sueksaaeruengdmaa871

มองนิสัยคนไทยในมุมฝรั่ง หวังสิ่งตอบแทนในชาตินี้มากกว่า ชาติหน้า ชอบดื่มเหล้าเพราะทำให้สบายใจ

7

ในการอ่านเรื่องนี้ทำให้ได้มุมมองของชาวต่างชาติที่มีต่อคนไทยเสมือนการมองกระจกเราจะไม่มีวันมองเห็นตัวเองจวันนึงจะมีกระจกมาสะท้อนให้เราเห็นว่าเราเป็นแบบไหนในด้านมุมมองความคิดบางเรื่องเหมือนจะเขียนด้วยความคิดเห็นหลายๆอย่างที่มีความเป็นจริงบางอย่าง

นักศึกษา 18

When poll is active, respond at PollEv.com/sueksaaeruengdmaa871

มองนิสัยคนไทยในมุมฝรั่ง หวังสิ่งตอบแทนในชาตินี้มากกว่า ชาติหน้า ชอบดื่มเหล้าเพราะทำให้สบายใจ

0 |

การเขียนบทความนี้ออกแนววิพากษ์วิจารณ์คนไทยนะ คนไทยหรือเจ้าของโพสต์ก็คนไทย อาจเพียงต้องการหาเรื่องเขียนหรือดึงดูดความสนใจผู้อ่าน เพราะมีคำว่าคนไทยซึ่งเกี่ยวกับทุกคน 😊

นักศึกษา 24

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแผนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 4 ชั่วโมง พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่น นักศึกษาอาจใช้เวลาในการเรียนรู้มากน้อยต่างกัน โดยนักศึกษาส่วนมากสามารถกำกับ ชี้นำตนเองในการอ่านได้เป็นอย่างดี และมีส่วนน้อยที่ต้องใช้การควบคุมติดตามจากผู้สอน โดยการสอบถามและชี้แนะเป็นระยะ ๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความผูกพันกับการอ่าน กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นตอนนี้ คือ กิจกรรมที่ 6 T (Transfer) ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลายด้วยตนเอง โดยประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนรู้ในหน่วยที่ 1-2 ไปใช้จริงในการอ่านอิสระ ผู้สอนสลับบทบาทมาทำหน้าที่ชี้แนะ ให้คำแนะนำในการอ่านและการเรียนรู้ผ่านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ Web Application ต่าง ๆ ให้ข้อมูลป้อนกลับ ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการบันทึกการอ่านอิสระ สามารถสังเกตนิสัยและการปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการอ่าน (Reading plan for Independent Reading) และการรับรู้ถึงความสามารถ สะท้อนถึงจุดเด่นจุดด้อย ประสพการณ์ ผลการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเอง สืบค้นและอ่านทั้งบทอ่านเชิงวิชาการและสังคม มีแนวทางการอ่านของตนเองที่ชัดเจนโดยปรับใช้จากประสพการณ์การเรียนรู้ มีการใช้กลยุทธ์การอ่านได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับตัวบทแต่ละประเภท ซึ่งเป็นตัวบทที่นักศึกษาเลือกและสืบค้นด้วยตนเอง ผลการประเมินความสามารถจากสิ่งที่คุณเรียนสามารถปฏิบัติได้ พบว่า นักศึกษาสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูล และบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท สามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียน กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาได้ ได้มีโอกาสใช้ความรู้เชิงวิชาการตั้งสมมติฐาน

ใหม่หรือสะท้อนและประเมินอย่างมีวิจารณ์ญาณ นอกจากนี้ ทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านและสะท้อนคิดเกี่ยวกับการอ่านและการเรียนรู้ของตนเองได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งมีทักษะการสืบเสาะและเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรู้เท่าทันและเป็นไปในทางที่เป็นประโยชน์ ดังตัวอย่างบันทึกผลการอ่านแบบสะท้อนคิดต่อไปนี้

การกำหนดเป้าหมายในการอ่านสำหรับกระผม กล่าวได้ว่า การอ่านในครั้งนี้เราสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้มากขึ้นเพียงใด และต้องกำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องการจะศึกษาในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนถึงการนำผลการอ่านไปใช้ประโยชน์ ผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้อ่านว่ามีประโยชน์ในด้านใดบ้าง เช่น การอ่านนวนิยายความรัก ก็เป็นการสื่อความหมายไปในทางด้านของจิตใจ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อสอนเป็นคติเตือนใจต่าง ๆ ได้

ยกตัวอย่าง จากบทความเรื่องการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนยุคดิจิทัลที่กระผมได้ศึกษานั้น ซึ่งเป็นบทความวิจัยของคุณเชโรซีนีย์ ชัยมินทร์ และคุณเพ็ญญาภา ยวงสร้อย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยกระผมได้กำหนดเป้าหมายสำคัญไว้ว่า จากการอ่านบทความวิจัยครั้งนี้ กระผมจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในการเรียนการสอนได้ในอนาคตได้อย่างไร และได้ความว่า มีหลากหลายวิธีที่สามารถทำให้เด็ก ๆ หรือผู้เรียนมีความสนใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดทำวิดีโอคลิปการเล่านิทาน เมื่อนักเรียนได้ดูภาพเคลื่อนไหว อาจจะทำให้เกิดความสนใจที่จะติดตามเนื้อหาเพิ่มเติมจากหนังสือที่ถูกนำมาเล่า จึงไปค้นคว้าหาหนังสือมาอ่านเพิ่มเติม หรือในวัยของเด็กเล็กที่ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้เอง การฟังนิทานผ่านวิดีโอคลิปที่จัดทำขึ้นก็สามารถทำให้เกิดจินตนาการและเกิดความรู้สึกที่ดีกับห้องสมุดได้ ซึ่งจากการกำหนดเป้าหมายจะนำมาผลไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

นักศึกษา 1

วิธีการตรวจสอบ คิดพิจารณาเกี่ยวกับการคิด อารมณ์ความรู้สึกในกระบวนการอ่าน และผลการเรียนรู้จากการอ่านสำหรับกระผมนั้นกล่าวได้ว่า กระผมนั้นจากเดิมเป็นผู้ที่ไม่ค่อยชอบที่จะสนใจในการอ่านสักเท่าไร แต่เมื่อได้เรียนรู้ทักษะของการอ่านจึงทำให้ตัวของกระผมเองนั้นมีความสนใจและรักในการอ่านมากยิ่งขึ้น และเมื่อกระผมได้อ่านบทความเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนั้น มักจะต้องคิดพิจารณาก่อนเสมอว่า บทความที่อ่านนั้นมีประโยชน์กับตัวเราไหม อย่างไร หากเป็นบทความหรือข้อมูลที่เกินความเป็นจริงหรือไร้สาระ กระผมก็จะพิจารณาเลื่อนผ่านและจะไม่อ่านบทความนั้น ๆ ที่ไม่ได้สร้างประโยชน์ให้กับตัวกระผม และกระผมจะต้องยึดหลักเสมอว่า เมื่ออ่านความใดก็แล้วแต่ ก็จะต้องเลือกอ่านก่อนเสมอ หากเป็นบทความเชิงสังคม ก็จะวางตัวเป็นกลางและคิดอย่างนักเขียน ตรวจสอบข้อมูลที่ได้อ่านว่าจริงหรือเท็จ สำหรับทักษะเหล่านี้จะทำให้ตัวของกระผมเอง อ่านอย่างเข้าใจและใช้วิจารณ์ญาณในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นักศึกษา 6

บทความวิชาการ

ก่อนอ่านบทความจะสำรวจบทความที่จะอ่านก่อนว่ามีส่วนประกอบหรือเนื้อหาใดบ้าง และกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านบทความ ระหว่างการอ่านจะอ่านและทำความเข้าใจไปในแต่ละย่อหน้า และมีการจดคำหรือสรุปใจความสำคัญไว้เป็นประโยชน์ ๆ หลังการอ่านจะทำเป็นมายแมพเพื่อสรุปบทวนความรู้ หลังจากนั้นจะสรุปเป็นคำพูดของตัวเองเพื่อให้เราจำเนื้อหาได้แม่นยำขึ้น

บทความเชิงสังคม

ก่อนการอ่านควรเลือกเรื่องที่จะอ่านว่ามีคำมากพอที่จะอ่านไหม ระหว่างการอ่านในวางตัวเป็นกลาง และอ่านเนื้อหาโดยคิดแบบนักเขียนมองว่านักเขียนต้องการอะไร หลังการอ่านให้คิดว่าผู้เขียนได้ให้คุณค่าอะไรมาบ้าง

วิธีที่ช่วยให้การอ่านนั้นมีประสิทธิภาพนั้น เราต้องอ่านบทความอย่างมีสติและเข้าใจในทุกย่อหน้าของบทความมีความเป็นกลางไม่อคติต่อเนื้อหา และสรุปได้ว่าบทความนี้ได้ให้ความรู้ใดบ้างแก่นอ่าน

นักศึกษา 15

จุดเด่นในการอ่านคือหนูเป็นคนที่ไม่ค่อยขี้ขลาดที่จะขยับขยับอ่านหนังสือเกือบจะทุกชนิดเพราะหนูเป็นคนขี้สงสัยและอยากรู้อยู่มากตลอดเวลา เมื่ออ่านแล้วหนูสามารถที่จะจดจำสิ่งที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว

จุดด้อยคือหนูเป็นคนที่ไม่ค่อยจะมีสมาธิในการอ่าน ชอบอ่านหนังสือคนเดียวไม่ชอบอ่านกับคนอื่น ๆ หนูไม่สามารถอ่านหนังสือในรูปแบบออนไลน์ได้นานเนื่องจากจะมีสิ่งอื่นมาดึงดูดความสนใจอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมาอ่านในรูปแบบปกติแทน วิธีการแก้ไขคือหนูพยายามอ่านหนังสือในที่เงียบ ๆ หากจุดที่ตัวเองชอบหรือสนใจเพราะมันจะทำให้ตัวหนูมีสมาธิและสนใจการอ่านมากยิ่งขึ้น ส่วนในเรื่องการอ่านร่วมกับคนอื่นหนูก็จะต้องมีการเปิดใจมากยิ่งขึ้นเพราะเราจะได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กัน เรื่องของการอ่านในรูปแบบออนไลน์นั้นก็จะมีกำหนดเวลาในการอ่านโดยเริ่มจากเวลาสั้น ๆ ก่อนเพื่อสร้างสมาธิและวินัยในการอ่านให้กับตัวเอง เมื่อเราทำได้แล้วจะมีการเพิ่มเวลาในการอ่านไปเรื่อย ๆ

นักศึกษา 19

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 4 ชั่วโมง พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการปรับเปลี่ยนตามความต้องการของนักศึกษา กล่าวคือ มีการปรับเพิ่มบทอ่านที่ผู้สอนกำหนดไว้ เป็นบทอ่านอิสระที่นักศึกษาช่วยกันสืบค้นและตกลงเลือกร่วมกัน ในส่วนนี้ทำให้ผู้สอนสามารถนำผลการเลือกบทอ่านมาวิเคราะห์ความฉลาดรู้ในการเลือกอ่านได้ด้วย ทั้งนี้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและพื้นที่ปฏิบัติการในการทำงานร่วมกันเป็นคู่ตามความสะดวกของนักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้ คือ กิจกรรมที่ 7 EN2 (Engaging) สร้างความผูกพันกับการอ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการอ่านร่วมกัน พบว่า นักศึกษามีความคล่องแคล่วในการอ่าน และการใช้กลยุทธ์การอ่านมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สามารถบอกลำดับการเลือกใช้วิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่านที่สอดคล้องกับบทอ่านที่เลือกตามความสนใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งยังมีกลยุทธ์หรือเทคนิคใหม่ ๆ ที่มานำเสนอจากการอ่านอิสระเพื่อเพิ่มพูนหรือขยายความเข้าใจ หรือแก้ไขปัญหาขณะอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สามารถนำเสนอแนวทางการพัฒนาการอ่านและการใช้ประโยชน์ต่อเนื่องได้อย่างชัดเจน ผลการประเมินความ สามารถจากสิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ พบว่า นักศึกษาสามารถสืบค้น เลือก และจัดการกับภาระงานการอ่านที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งข้อความมีลักษณะเด่นหลายลักษณะ สามารถตั้งสมมติฐานหรือประเมินอย่างมีวิจารณญาณ ใช้ความรู้เฉพาะศาสตร์สร้างสมมติฐานใหม่ได้ มีการสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเองจากความเข้าใจที่มีอย่างครบถ้วนในแง่มุมต่าง ๆ ดังตัวอย่างบันทึกผลการอ่านแบบสะท้อนคิดต่อไปนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การอ่านของนักศึกษาที่ได้จากการร่วมสะท้อนและเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้ การสอบถาม และการตรวจบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด พบว่า นักศึกษามีการเลือกใช้กลยุทธ์การอ่าน รวมจำนวน 48 กลยุทธ์ แบ่งออกเป็นกลยุทธ์การอ่านเชิงรุก จำนวน 35 กลยุทธ์ และกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 13 กลยุทธ์ เรียงตามลำดับกลยุทธ์การอ่านที่นักศึกษาเลือกใช้ในกระบวนการอ่านมาก-น้อย นำเสนอดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 35 ร้อยละการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกของนักศึกษา

กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ร้อยละ (n = 29)	ลำดับ
1. กลยุทธ์ทางปัญญา (Cognitive Strategies)	59.18	1
1.1 กลยุทธ์การเตรียมความพร้อมเพื่อทำความเข้าใจ (Preparational Strategies)	67.23	1
1) การพิจารณาภาพรวมก่อนการอ่าน (Previewing)	100.00	
2) การตั้งจุดมุ่งหมาย (Setting purpose)	100.00	
3) การทำนายหรือคาดคะเน (Predicting)	41.37	
4) การระบุคำสำคัญหรือคำศัพท์ (Identifying key, vocabulary word)	27.58	
1.2 กลยุทธ์การเลือกหรือการจัดระบบ (Selecting/Organizing Strategies)	59.19	2
1) การตั้งคำถาม (Questioning)	100.00	
2) การใช้ผังกราฟิก (Use graphic organizer)	100.00	
3) การจับใจความสำคัญ (Identifying main ideas)	75.86	
4) การเลือกข้อความสำคัญหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง (Selecting important or relevant details)	48.27	
5) การสรุปย่อ (Summarizing)	17.24	
6) การบันทึก (Note-taking)	13.79	

ตารางที่ 35 (ต่อ)

กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ร้อยละ (n = 29)	ลำดับ
1.3 กลยุทธ์การขยายความเข้าใจ (Elaborative Strategies)	51.14	3
1) การอธิบาย (Annotation)	93.10	
2) การใช้ผังสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic mapping)	72.41	
3) การให้เหตุผล (Reasoning)	48.27	
4) การเชื่อมโยง (Cohesion)	48.27	
5) การอนุมาน (Inferring)	27.58	
6) การค้นหาความหมายจากบริบท (Reading on)	17.24	
2. กลยุทธ์อภิปัญญา (Metacognitive Strategies)	67.58	2
2.1 กลยุทธ์การกำกับติดตาม (Mentoring)	66.20	2
1) การตั้งคำถามกับตนเอง (Self-questioning)	100.00	
2) การวางแผนก่อนอ่าน (Pre-planning)	100.00	
3) การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)	58.62	
4) การติดตามความเข้าใจ (Monitoring comprehension)	51.72	
5) การซ่อมแซมความเข้าใจ (Fix up)	20.68	
2.2 กลยุทธ์การตรวจสอบประเมิน (Determining/Evaluating Strategies)	68.96	1
1) การอ่านตามรูปแบบ SQ5R	100.00	
2) การอ่านซ้ำ (Re-read)	100.00	
3) การเปรียบเทียบผลการอ่าน	82.75	
4) การสะท้อนคิด (Reflection)	79.31	
5) การเปรียบเทียบเหมือนเปรียบต่าง (Compare-Contrast)	27.58	
6) การตรวจสอบการให้ความหมาย (Determining for meaning)	24.13	

ตารางที่ 35 (ต่อ)

กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	ร้อยละ (n = 29)	ลำดับ
3. กลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ (Socio and Affective Strategies)	61.48	3
3.1 กลยุทธ์ทางอารมณ์ (Affective Strategies)	62.06	1
1) การตั้งใจและมีสมาธิ (Attending/Concentrating)	89.65	
2) การใช้ตัวบททางเลือก (Alternative text)	79.31	
3) การพูดกับตนเอง (Self-talk)	58.62	
4) การจดจ่อกับภาระงาน (Staying on task)	41.37	
5) การตั้งเป้าหมายที่ยืดหยุ่น (Flexible goal)	41.37	
3.2 กลยุทธ์ทางสังคม (Socio Strategies)	60.91	2
1) การอ่านร่วมกัน (Collaborative reading)	82.75	
2) การเล่าซ้ำ (The cued retell)	51.72	
3) การโค้ชชิ่งโดยเพื่อน (Peer coaching)	48.27	

ข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 35 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุกในกลุ่มกลยุทธ์อภิปัญญามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.58 เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือกลุ่มกลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 61.48 เป็นลำดับ 2 และกลุ่มกลยุทธ์ทางปัญญา คิดเป็นร้อยละ 59.81 เป็นลำดับ 3 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มกลยุทธ์ พบว่า กลุ่มกลยุทธ์อภิปัญญา นักศึกษาเลือกใช้กลยุทธ์การตรวจสอบประเมิน (Determining/Evaluating strategies) คิดเป็นร้อยละ 68.96 มากเป็นลำดับ 1 และกลยุทธ์การกำกับติดตาม (Mentoring) คิดเป็นร้อยละ 66.22 เป็นลำดับ 2 กลุ่มกลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ นักศึกษาเลือกใช้กลยุทธ์ทางอารมณ์ (Affective Strategies) คิดเป็นร้อยละ 62.06 มากเป็นลำดับ 1 และกลยุทธ์ทางสังคม (Socio Strategies) คิดเป็นร้อยละ 60.91 เป็นลำดับ 2 ส่วนกลุ่มกลยุทธ์ทางปัญญา นักศึกษาเลือกใช้กลยุทธ์การเตรียมความพร้อมเพื่อทำความเข้าใจ (Preparational Strategies) คิดเป็นร้อยละ 67.23 มากเป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ กลยุทธ์การเลือกหรือการจัดระบบ (Selecting/Organizing) คิดเป็นร้อยละ 59.19 เป็นลำดับ 2 และกลยุทธ์การขยายความเข้าใจ (Elaborative Strategies) คิดเป็นร้อยละ 51.14 เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณากลยุทธ์ย่อยรวมทั้งหมด กลยุทธ์ที่นักศึกษาเลือกใช้มากที่สุด ได้แก่ 1) การพิจารณาภาพรวมก่อนการอ่าน (Previewing) 2) การตั้งจุดมุ่งหมาย (Setting purpose) 3) การตั้งคำถาม (Questioning) 4) การใช้ผังกราฟิก (Use graphic organizer) 5) การตั้งคำถามกับตนเอง (Self-questioning) 6) การวางแผนก่อนอ่าน (Pre-planning) 7) การอ่านตามรูปแบบ SQ5R 8) การอ่านซ้ำ (Re-read) คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนกลยุทธ์การอ่านเชิงรุกที่นักศึกษาเลือกใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การบันทึก (Note-taking) คิดเป็นร้อยละ 13.79

ตารางที่ 36 ร้อยละการใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา

กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ร้อยละ (n = 29)	ลำดับ
1) การระบุแนวคิดของผู้เขียน (Identify the main idea)	100.00	1
2) การตั้งและตอบคำถาม (Questioning and answering)	82.75	2
3) การประเมินคุณภาพข้อความ (Evaluate the quality of the text)	75.86	3
4) การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (Distinguish between fact and opinion)	75.86	3
5) การเปรียบเทียบเปรียบเทียบต่าง (Comparing and contrasting related reading)	72.41	4
6) การสรุป (Outlining)	51.72	5
7) การเรียบเรียงใหม่ (Restating)	51.72	5
8) การรับรู้การให้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย (Recognizing deductive and inductive reasoning)	37.93	6
9) การตัดสินความน่าเชื่อถือของผู้เขียน (Judging the writer's credibility)	31.03	7
10) การค้นหานัยยะสำคัญของการใช้ภาษา (Exploring the significance of figurative language)	24.13	8
11) การระบุความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Identify power relationship)	20.68	9

ตารางที่ 36 (ต่อ)

กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ร้อยละ (n = 29)	ลำดับ
12) การประเมินตรรกะของข้อโต้แย้ง (Evaluating the logic of an argument)	13.79	10
13) การรับรู้ถึงการบิดเบือนทางอารมณ์ (Recognizing emotional manipulation)	13.79	10

ข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 36 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การระบุแนวคิดของผู้เขียน (Identify the main idea) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ การตั้งและตอบคำถาม (Questioning and answering) คิดเป็นร้อยละ 82.75 เป็นลำดับ 2 ส่วนกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การประเมินตรรกะของข้อโต้แย้ง (Evaluating the logic of an argument) การรับรู้ถึงการบิดเบือนทางอารมณ์ (Recognizing emotional manipulation) คิดเป็นร้อยละ 13.79 เป็นลำดับสุดท้าย

2) ผลการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

ผลการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรในภาพรวม จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพจาก 1) แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 2) แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด และ 3) แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ผู้วิจัยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยใช้สูตร t-test dependent นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามองค์ประกอบ แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาคณะ
สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร จำแนกตามองค์ประกอบ

รายการ	คะแนน เต็ม	จำนวน (n)	ก่อนการใช้ หลักสูตร		หลังการใช้ หลักสูตร		t-test	P
			M	SD	M	SD		
1. ความสามารถ ในการรู้การอ่าน เพื่อความเข้าใจ เนื้อหาสาระ	40	29	17.34	5.12	34.66	5.16	20.51*	.00
2. ความสามารถ ในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	30	29	10.55	2.75	23.28	1.27	26.74*	.00
3. ความสามารถ ในการใช้ ประโยชน์และ ผูกพันกับการอ่าน	40	29	13.25	3.50	35.03	3.71	32.99*	.00
รวม	110	29	41.41	8.50	92.97	4.89	50.00*	.00

*P<.05

ข้อมูลตามที่ปรากฏในตารางที่ 37 แสดงให้เห็นว่า

1) คะแนนความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ ก่อนการใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนเท่ากับ 17.34 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 5.12 หลังการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนเท่ากับ 34.66 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 5.16 เมื่อทดสอบค่า t -test ของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความฉลาดรู้ด้านการอ่านก่อนและหลังการใช้หลักสูตรได้เท่ากับ 20.51 จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยมีความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2) คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนการใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนเท่ากับ 10.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.75 หลังการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนเท่ากับ 23.28 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.27 เมื่อทดสอบค่า t -test ของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความฉลาดรู้ด้านการอ่านก่อนและหลังการใช้หลักสูตรได้เท่ากับ 26.74 จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3) คะแนนความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน ก่อนการใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนเท่ากับ 13.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 3.50 หลังการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนเท่ากับ 35.03 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 3.71 เมื่อทดสอบค่า t -test ของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความฉลาดรู้ด้านการอ่านก่อนและหลังการใช้หลักสูตรได้เท่ากับ 32.99 จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้วิจัยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	ก่อนการใช้หลักสูตร		หลังการใช้หลักสูตร		(\bar{D})	(\bar{D}) ร้อยละ
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (40)	17.34	5.12	34.66	1.56	17.32	43.30
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (30)	10.55	2.75	23.28	1.27	12.40	41.33
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (40)	13.25	3.50	35.03	3.71	21.78	54.45
คะแนนรวม 110 คะแนน	41.41	8.50	92.97	4.89	51.56	46.87

ข้อมูลตามที่ปรากฏในตารางที่ 38 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนของความฉลาดรู้ด้านการอ่านหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรในภาพรวมเทียบกับคะแนนเต็ม 110 คิดเป็นร้อยละ 46.87 เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบของความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน พบว่า ด้านความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน เพิ่มขึ้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.45 รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ คิดเป็นร้อยละ 43.30 และด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นร้อยละ 41.33 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน โดยนักศึกษาประเมินตนเองก่อนและหลังการใช้หลักสูตร แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบระดับความผูกพันกับการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

ข้อ	รายการประเมิน	ก่อนการใช้หลักสูตร		แปลผล	หลังการใช้หลักสูตร		แปลผล
		<i>M</i>	<i>SD</i>		<i>M</i>	<i>SD</i>	
1	ฉันขี้นำตนเองให้อ่านอยู่เสมอ	1.86	0.58	ปานกลาง	3.31	0.76	มากที่สุด
2	ฉันมีหัวข้อหรือแนวเรื่องการอ่านที่ชื่นชอบ	1.86	0.78	ปานกลาง	2.69	0.77	มาก
3	ฉันเลือกอ่านบทอ่านที่เป็นประโยชน์	2.37	0.62	มาก	3.17	0.71	มากที่สุด
4	ฉันกำหนดจุดมุ่งหมายก่อนอ่านและตรวจสอบผลการอ่าน	2.00	0.80	มาก	3.37	0.49	มากที่สุด
5	ฉันมั่นใจว่าสามารถอ่านได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายในการอ่าน	2.03	0.62	มาก	3.48	0.50	มากที่สุด
6	ฉันมีแนวทางหรือวิธีการอ่านที่ชัดเจน	1.93	0.65	ปานกลาง	3.93	0.25	มากที่สุด
7	ฉันสามารถเลือกใช้กลยุทธ์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการอ่าน	2.00	0.70	มาก	3.48	0.50	มากที่สุด
8	ฉันคิดว่าการอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของฉันอย่างมาก	2.62	0.62	มาก	3.79	0.41	มากที่สุด
9	ฉันรู้สึกสนุกเพลิดเพลินหรือได้คุณค่าจากการอ่าน	2.00	0.59	มาก	3.24	0.73	มากที่สุด
10	ฉันเลือกอ่านอย่างหลากหลายเพื่อการเรียนรู้	1.72	0.79	ปานกลาง	3.68	0.47	มากที่สุด
	รวม	2.04	0.71	มาก	3.44	0.64	มากที่สุด

ข้อมูลตามที่ปรากฏในตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันกับการอ่านหลังการใช้หลักสูตร ($M = 3.44, SD = 0.64$) สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร ($M = 2.04, SD = 0.71$) เมื่อพิจารณาผลการวัดความผูกพันกับการอ่านพบว่า สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผลด้านความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน โดยหลังการใช้หลักสูตร พบว่า ข้อ 6 นักศึกษาประเมินตนเองว่ามีแนวทางหรือวิธีการอ่านที่ชัดเจนมากที่สุด ($M = 3.93, SD = 0.25$) เป็นลำดับ 1 รองลงมา คือ ข้อ 10 นักศึกษาประเมินตนเองว่าเลือกอ่านอย่างหลากหลายเพื่อการเรียนรู้ ($M = 3.68, SD = 0.47$) เป็นลำดับ 2 และ ข้อ 2 นักศึกษาประเมินตนเองว่ามีหัวข้อหรือแนวเรื่องการอ่านที่ชื่นชอบ ($M = 2.69, SD = 0.77$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

จากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จำนวน 29 คน แบ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.6 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.4 แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 40 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
		M	SD		
1. ด้านความรู้					
1.1	สาระความรู้มีความทันสมัย	4.75	0.43	มากที่สุด	1
1.2	สาระความรู้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา	4.62	0.62	มากที่สุด	3
1.3	สาระความรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง	4.68	0.54	มากที่สุด	2
1.4	สาระความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการอ่าน	4.75	0.51	มากที่สุด	1
	รวม	4.70	0.52	มากที่สุด	2
2. ด้านผู้สอน/วิทยากร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
2.1	ผู้สอน/วิทยากรมีความเชี่ยวชาญด้านการอ่าน	4.79	0.41	มากที่สุด	1
2.2	ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดแนวคิดและกระบวนการอ่านเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	4.72	0.45	มากที่สุด	3

ตารางที่ 40 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความ คิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
		<i>M</i>	<i>SD</i>		
2.3	ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการเสริมแรงจูงใจและความสนใจในการอ่านอย่างต่อเนื่อง	4.62	0.67	มากที่สุด	5
2.4	การเรียนการสอนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนอ่านที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.68	0.47	มากที่สุด	4
2.5	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้อิสระ	4.68	0.47	มากที่สุด	4
2.6	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ฐานประสบการณ์ และมีส่วนร่วม	4.75	0.43	มากที่สุด	2
2.7	ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	4.58	0.73	มากที่สุด	6
	รวม	4.68	0.51	มากที่สุด	3
3. ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้					
3.1	สื่อ แหล่งเรียนรู้ทันสมัย หลากหลาย มีประโยชน์	4.62	0.62	มากที่สุด	3
3.2	สื่อ แหล่งเรียนรู้ เข้าถึงได้สะดวก ปรับเหมาะได้สำหรับผู้เรียนแต่ละคน	4.55	0.68	มากที่สุด	4
3.3	สื่อ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างอิสระ	4.68	0.54	มากที่สุด	2
3.4	สื่อและแหล่งเรียนรู้เพียงพอสำหรับผู้เรียนทุกคน	4.72	0.64	มากที่สุด	1
	รวม	4.64	0.62	มากที่สุด	4
4. ด้านการวัดและประเมินผล					
4.1	เครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์การวัดและประเมินผลเป็นระบบชัดเจน เชื่อถือได้	4.75	0.51	มากที่สุด	2
4.2	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และมีผลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาเป็นระยะ	4.79	0.41	มากที่สุด	1
	รวม	4.77	0.46	มากที่สุด	1
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมของเวลา					
5.1	ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิต	4.79	0.41	มากที่สุด	1

ตารางที่ 40 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
		M	SD		
5.2	ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะการอ่านที่สามารถนำแนวคิดและกระบวนการไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง	4.62	0.49	มากที่สุด	2
5.3	ผู้เรียนได้ถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ สามารถนำไปใช้วางแผนและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง	4.51	0.68	มากที่สุด	3
	รวม	4.64	0.52	มากที่สุด	4
	รวมทั้งฉบับ	4.68	0.55	มากที่สุด	

ข้อมูลตามที่ปรากฏในตารางที่ 40 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรเพื่อสร้างความรู้ด้านการอ่านในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68$, $SD = 0.55$) โดยมีความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินผล ($M = 4.77$, $SD = 0.46$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือด้านความรู้ ($M = 4.70$, $SD = 0.52$) เป็นลำดับ 2 ด้านผู้สอน/วิทยากร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($M = 4.68$, $SD = 0.51$) ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ ($M = 4.64$, $SD = 0.62$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมของเวลา ($M = 4.64$, $SD = 0.52$) เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1) ด้านความรู้ ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริม ข้อ 1.1 สารระความรู้มีความทันสมัย ($M = 4.75$, $SD = 0.43$) และข้อ 1.4 สารความรู้สามารถนำไปใช้ประกอบการพัฒนาการอ่าน ($M = 4.75$, $SD = 0.51$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 ส่วนข้อ 1.2 สารความรู้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ($M = 4.62$, $SD = 0.62$) เป็นลำดับสุดท้าย

2) ด้านผู้สอน/วิทยากร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริม ข้อ 2.1 ผู้สอน/วิทยากรมีความเชี่ยวชาญด้านการอ่าน ($M = 4.79$, $SD = 0.41$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ ข้อ 2.6 การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ฐาน

ประสบการณ์และมีส่วนร่วม เป็นลำดับ 2 ส่วน ข้อ 2.7 ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ($M = 4.58, SD = 0.73$) เป็นลำดับสุดท้าย

3) ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริม ข้อ 3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้เพียงพอสำหรับผู้เรียนทุกคน ($M = 4.72, SD = 0.64$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 ข้อ 3.3 สื่อ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างอิสระ เป็นลำดับ 2 และข้อ 3.2 สื่อ แหล่งเรียนรู้ เข้าถึงได้สะดวก ปรับเหมาะได้สำหรับผู้เรียนแต่ละคน ($M = 4.55, SD = 0.68$) เป็นลำดับสุดท้าย

4) ด้านการวัดและประเมินผล เนื่องจากมีการประเมินเพียง 2 ประเด็น จึงพบว่า ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริมเกี่ยวกับผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และมีผลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาเป็นระยะ ($M = 4.79, SD = 0.41$) มากกว่า เครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์ การวัดและประเมินผลเป็นระบบชัดเจน เชื่อถือได้ ($M = 4.75, SD = 0.51$) ตามลำดับ

5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมของเวลา ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริม ข้อ 5.1 ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิต ($M = 4.79, SD = 0.41$) มากที่สุด เป็นลำดับ 1 และข้อ 5.3 ผู้เรียนได้ถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ สามารถนำไปใช้วางแผนและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของตนเอง ($M = 4.51, SD = 0.68$) เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาพร้อมกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ในด้านต่าง ๆ พบว่า

1) ด้านความรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรว่า สารความรู้เป็นเรื่องที่ทันสมัย แปลกใหม่ น่าสนใจเป็นอย่างมาก มีความครบถ้วนเหมาะสม หลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอ่านด้วยตนเองและการเลือกบทอ่านได้ ช่วยเปิดโลกทัศน์ใหม่ ๆ ได้แนวทางและวิธีการ กลยุทธ์ใหม่ ๆ เทคนิคการอ่านที่ดี มีประสิทธิภาพ เพิ่มความคล่องแคล่วในการอ่านได้มากขึ้น เช่น

“ได้รับความรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจเป็นอย่างมาก”

“ได้ความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ในการอ่าน และได้อ่านในสิ่งที่ไม่เคยอ่านมาก่อน เช่น เรื่องอ่านเพื่ออิสรภาพ”

นักศึกษา 9

“ได้รับความรู้ที่หลากหลายในการอ่านเพื่อวิเคราะห์สิ่งที่อ่านว่ามีเนื้อหาเป็นอย่างไร สามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เร็วขึ้น”

นักศึกษา 29

2) ด้านผู้สอน/วิทยากร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรว่า ผู้สอน/วิทยากรมีความเชี่ยวชาญในด้านของการอ่าน สามารถให้ความรู้ที่นำมาใช้ได้จริงและสามารถนำไปพัฒนาต่อได้ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านอย่างถ่องแท้ ผู้สอน/วิทยากรสามารถให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการอ่านให้กับนักศึกษาด้วยวิธีการสอนหลากหลายวิธี ใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ถ่ายทอดวิธีการสอน แนะนำวิธีการอ่าน ที่ช่วยสร้างทักษะแก่ผู้เรียนได้ดี ความเข้าใจง่าย เป็นกันเอง เอาใจใส่และมีเวลาให้กับนักศึกษาในการขอคำปรึกษาชี้แนะ สร้างแรงบันดาลใจให้แก่นักศึกษาให้รักการอ่านและนำความรู้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์

“อาจารย์ใส่ใจและเข้าถึงนักศึกษาทุกคน ให้ความรู้ สร้างแรงบันดาลใจให้แก่ศึกษาให้รักการอ่านและสอนให้รู้ว่าอ่านอย่างไรที่สามารถนำความรู้จากเรื่องที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

นักศึกษา 25

“อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในด้านของการอ่าน สามารถให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการอ่านให้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ยิ้มแย้มแจ่มใสยามเช้า”

นักศึกษา 2

“วิทยากรสามารถให้ความรู้ ที่นำมาใช้ได้จริงและสามารถนำไปพัฒนาต่อได้เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านอย่างถ่องแท้”

นักศึกษา 28

ในส่วนการจัดกิจกรรมเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ทำให้นักศึกษาได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนาน มีวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้สามารถนำไปใช้ในการอ่านที่น่าสนใจ หลากหลาย มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนและระบบออนไลน์ มีการติดตามผลเป็นระยะ และเป็นระบบมีเทคนิควิธีการสอนที่มีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับได้ เช่น

“การเรียนการสอนมีความสนุกสนาน มีวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการอ่านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ”

นักศึกษา 7

“วิธีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจหลากหลาย มีการติดตามผลอยู่เรื่อย ๆ มีเทคนิควิธีการสอนที่มีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับผู้เรียน”

นักศึกษา 26

“มีความทันสมัย สามารถเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนและระบบออนไลน์”

นักศึกษา 29

3) ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรว่า สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ มีความทันสมัย เพราะใช้สื่อดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เป็นสื่อที่มีการใช้จริงในสังคมและอยู่ในความสนใจของผู้เรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีพื้นที่การเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม สามารถช่วยสร้างแรงจูงใจ เพิ่มความสนใจในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้มากขึ้น ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ และมีโอกาสได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เช่น

“ชอบสื่อมาก ได้รับความรู้ใหม่ที่ไม่เคยรู้ และได้รู้ที่มาของภาษาซิมส์ เพราะโดยส่วนตัวหนูเล่นเกมนี้อยู่”

นักศึกษา 1

“สื่อมีความทันสมัย เพราะเป็นสื่อดิจิทัลที่สามารถหาอ่านได้ง่าย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีความเหมาะสม”

นักศึกษา 3

“สื่อมีความทันสมัย ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกคน มีแหล่งการเรียนรู้ที่กว้างสามารถหาข้อมูลได้อย่างอิสระ สภาพแวดล้อมเหมาะสำหรับการเรียนรู้”

นักศึกษา 22

4) ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรว่า มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เป็นกลางเที่ยงธรรม มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะ ทำให้ผู้เรียนรับรู้ถึงความสามารถของตนเองและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการประเมินตนเองและประเมินสะท้อนผลร่วมกับเพื่อน ทั้งผลการอ่านและผลการเรียนรู้ รวมทั้งการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเองที่ทำให้เล็งเห็นถึงแนวทางในการตรวจสอบตนเอง การปรับปรุงแก้ไข และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น

“การวัดและประเมินผลตามความเป็นจริง เป็นกลาง”

นักศึกษา 10

“มีการวัดประเมินผลตลอดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้ระดับของตัวเอง เพื่อนำมาพัฒนา”

นักศึกษา 13

“มีการให้ผู้เรียนสะท้อนผลของตัวเอง และผู้สอนสะท้อนผลการเรียนแก่ผู้เรียนแต่ละบุคคล”

นักศึกษา 20

5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมของเวลา นักศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรว่า นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งช่วยเติมเต็มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านรูปแบบใหม่ได้มากขึ้น มีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่จะไปสอนในอนาคต เช่น

“ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ทำให้เห็นว่า การอ่านยาว ๆ เยอะ ๆ ยาก ๆ ก็สามารถทำได้ ไม่เหมือนกับการอ่านที่เคยผ่านมา ซึ่งมองว่าเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้มาก ๆ (อาจเพราะหนูไม่ยอมอ่านหรือขี้เกียจ)”

นักศึกษา 5

“เข้าใจและเห็นความสำคัญของการอ่านมากขึ้น เพราะถ้าอ่านได้ไม่ดี จะเรียนรู้ได้น้อยกว่าคนอื่นมาก ต้องนำกระบวนการไปพัฒนาตนเองต่อ”

นักศึกษา 15

“ประสบการณ์ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ทั้งการเรียนและการเป็นครูภาษาไทยในอนาคต”

นักศึกษา 21

2.3. ผลการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ก่อนการรับรองหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้อันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย เพื่อประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรและนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นก่อนการรับรองหลักสูตร ดังรายละเอียดการปรับปรุงพัฒนาต่อไปนี้

ตารางที่ 41 ผลการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ก่อนการรับรองหลักสูตร

องค์ประกอบหลักสูตร	ผลการปรับปรุงพัฒนา
1. หลักการของหลักสูตร	<p>1. ปรับหลักการของหลักสูตรให้มีความคมชัดมากขึ้น ในการพัฒนาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้เป็นสาระแก่นหลักของหลักสูตรอย่างโดดเด่น รวมทั้งการเสนอหลักการทำงานของการอ่านเชิงรุกและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมมากขึ้น ดังนี้</p> <p>ประการที่ 1 เป็นหลักสูตรที่นำเสนอกระบวนการทัศน์และกระบวนการใหม่ในการเรียนรู้และการสอนการอ่านในยุคดิจิทัลให้ทันสมัยตามมาตรฐานระดับสากล มีรูปแบบของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบรอบรู้ พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบอิสระ ผู้เรียนจะสามารถอ่านเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก มีวิธีการที่ถูกต้อง มีกลยุทธ์การอ่านที่ทำให้อ่านได้อย่างคล่องแคล่ว มีประสิทธิภาพ และอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ</p>

ตารางที่ 41 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักสูตร	ผลการปรับปรุงพัฒนา
1. หลักการของหลักสูตร	<p>โดยใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยในโลกแห่งความเป็นจริงที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านมากขึ้น จากการประยุกต์ใช้วิธีการเชิงสอดแทรกที่ช่วยสร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา และความผูกพันกับการอ่านของผู้เรียน และแนวทางที่สามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านอย่างมีกลยุทธ์แบบปรับเหมาะได้ในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้</p> <p>2) เป็นหลักสูตรที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ในยุคดิจิทัล</p> <p>เพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการเรียนรู้มากขึ้น บริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน โดยพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid modules) ที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น มีพื้นที่ปฏิบัติการ (Platform) เรียนรู้ร่วมกัน และได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล รวมทั้งใช้เป็นช่องทางสร้างปฏิสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสาร และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ</p> <p>3) เป็นหลักสูตรที่ทดสอบโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) มุ่งประเมินเพื่อการพัฒนา (Assessment for Development) และสะท้อนระดับความสามารถในกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ โดยการทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านก่อนและหลังการใช้หลักสูตร การประเมินผลจากบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด การประเมินตนเองของผู้เรียนโดยใช้แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน มีการให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นระยะ ที่เอื้อต่อการถ่วงการการเรียนรู้และพัฒนาในระดับสูงขึ้นตามระดับความสามารถหรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง</p>

ตารางที่ 41 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักสูตร	ผลการปรับปรุงพัฒนา
	การประเมินผลเน้นแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (Mastery) ในการอ่าน และการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณ ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง มีส่วนร่วม คงทนและต่อเนื่อง
2. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร	คงเดิม
3. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	<p>1. หน่วยที่ 1-3 พิจารณาปรับเพิ่มบทอ่านอิสระ และเปลี่ยนบทอ่านให้มีขนาดตัวบทที่สั้นลง จัดลำดับเนื้อหาจากปานกลางไปซับซ้อน คืบเคย-ไม่คืบเคย จำนวน 2 บทอ่าน โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ Micro-Teaching และใช้เทคนิคการอ่านเป็นกลุ่ม ช่วยกันสืบค้นตัวบทที่มีลักษณะเดียวกันกับตัวอย่าง อภิปรายร่วมกัน นำเสนอผลการอ่าน</p> <p>2. เปลี่ยนบทอ่านในหน่วยที่ 4 เป็นบทอ่านอิสระ</p> <p>3. เพิ่มเวลาหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จากเดิม 4 ชม. เป็น 6 ชม.</p>
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน	<p>1. ทบทวนปัจจัยหลัก (Key Factor) ที่ส่งผลเพื่อเสริมจุดแข็งแก้ไขจุดอ่อน เช่น ผู้อ่าน (Reader) ต้องมีอภิปัญญา และกลยุทธ์ที่หลากหลายมากขึ้น ตัวบท (Text) ควรเรียนรู้โดยใช้หลักการทางภาษาศาสตร์ เช่น การวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์รูปแบบ (Form) ประเภท (Genre) พิจารณาโครงสร้างและการจัดระบบ (Organization) และความหมายระหว่างบรรทัด (Meaning) โดยเพิ่มการฝึกทักษะเป็นตัวอย่างหรือใช้ต้นแบบ (Modeling) และเพิ่มความเข้าใจในการเลือกใช้สื่อตัวบทที่แท้จริง (Authentic Text) โดยการสาธิตและให้นักศึกษาสืบค้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตรวจสอบร่วมกัน ส่วนกิจกรรมหรือภาระงานการอ่าน หาเทคนิคการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาช่วยให้การเรียนรู้ลื่นไหลมากขึ้น เช่น การใช้กลุ่มทางสังคม (Triad Group) ในการอ่านแบบกลุ่ม (Group Reading) การใช้ Pause for Reflection เป็นต้น</p>

ตารางที่ 41 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักสูตร	ผลการปรับปรุงพัฒนา
	<p>2. สอดแทรกกลยุทธ์ที่ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและการเรียนรู้อิสระให้มากขึ้น โดยแนะนำกลยุทธ์อภิปัญญา และกลยุทธ์ทางอารมณ์สังคมที่สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Styles) ความชอบหรือถนัดในการใช้กลยุทธ์ การใช้สภาพแวดล้อมเทคโนโลยี เพื่อสร้างบรรยากาศที่รุ่มรวยด้วยการเรียนรู้การอ่าน ศัพท์สำนวน การใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับความคิด โดยใช้สื่อตัวบทที่ใช้จริง (Authentic Text) ที่อยู่ในกระแสความนิยม ปรากฏการณ์ทางสังคม หรือความสนใจตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน</p>
5. สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	<p>1. มีการสำรองระบบปฏิบัติการ โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ และเพิ่มช่องทางการติดต่อที่ผู้เรียนมี</p> <p>2. แนะนำแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น Google scholar ห้องสมุดดิจิทัล คลังข้อมูลภาษาไทย (Thai National Corpus)</p>
6. การประเมินผล	<p>1. ปรับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบระหว่างเรียน (Formative) และสรุปผล (Summative) ให้ชัดเจน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองตลอดกระบวนการ</p>

3. ตอนที่ 3 ผลการรับรองหลักสูตรหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรองหลักสูตร หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 100 ได้ให้ความคิดเห็น “เห็นด้วย” ในทุกประเด็นดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) หลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครู เพื่อเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ สมรรถนะการอ่านในศตวรรษที่ 21

2) หลักสูตรมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีประโยชน์แก่การศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตร สามารถนำไปใช้พัฒนานักศึกษาได้จริง และสามารถเป็นต้นแบบหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนการอ่าน เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

3) ความเป็นมาและความสำคัญสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความสำคัญและสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่รองรับ ทั้งแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เชิงสังคม หลักการทำงานขององค์ประกอบในหลักสูตรรองรับและพัฒนาด้วยฐานเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

4) องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีองค์ประกอบที่ทำงานส่งเสริมกัน เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ทั้งหลักการ ผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน

5) หลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปใช้เป็นกรอบดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักการที่กำหนดไว้ของหลักสูตรเสริมเพื่อ

สร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความชัดเจน เห็นเป็นรูปธรรมในการนำไปใช้ดำเนินงาน ครอบคลุมวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย แนวคิดและแนวทางที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงให้ได้ผล

6) หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิดที่เป็นจุดเน้นในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย เสนอแนวคิดที่เป็นจุดเน้นของการพัฒนา ทั้งการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การส่งเสริมชั้นเรียนตามแนวทางการอ่านเพื่อการเรียนรู้ การอ่านเชิงรุก การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

7) ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรมีมาตรฐาน ถูกต้อง ชัดเจน ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย กำหนดผลการเรียนรู้จากการเทียบเคียงมาตรฐานระดับสากล มีการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน และจัดทำ ระบุและนำเสนอที่ชัดเจน

8) ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้อง มีการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจน ใช้การประเมินที่หลากหลายเพื่อพัฒนาระดับความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ทั้งการประเมินเป็นระยะ การประเมินภาพรวม และการประเมินขณะเรียนรู้ที่ชัดเจน เหมาะสม

9) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย จัดเรียงโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรได้ครบถ้วน ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ พัฒนาระบวนการอ่านและกระบวนการทางปัญญาจากการอ่านและการคิดขั้นพื้นฐานไปสู่การอ่านและการคิดขั้นสูง

10) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องและครอบคลุมผลการเรียนรู้ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ทั้ง 4 หน่วยการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน เรียงลำดับจากง่ายไปซับซ้อน และมีจุดเน้นของความสามารถด้านความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วน

11) กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความหลากหลาย ทั้งรูปแบบการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้การอ่าน มีการสอดแทรกเทคนิคและการใช้กลยุทธ์ที่เข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้แบบรอบรู้ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการเรียนรู้เชิงสังคม และทักษะการเรียนรู้ส่วนบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา

12) กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรมีความทันสมัย เหมาะสมกับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านในยุคดิจิทัล ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย เสนอชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีรูปแบบชัดเจน ทันสมัยมากขึ้น จากการใช้ตัวบทจริง (authentic texts) ในสื่อดิจิทัล การวิเคราะห์ตัวบททางภาษาด้วยหลักการที่เหมาะสม และการจัดเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ที่มาจากแหล่งเรียนรู้หลายแหล่ง ทั้งเชิงวิชาการและเชิงสังคม

13) สื่อและเทคโนโลยีของหลักสูตรส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน การรู้เท่าทันการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

14) การประเมินผลสามารถพัฒนาและสะท้อนผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย สะท้อนให้เห็นพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้อย่างชัดเจนเป็นระบบ จากการจัดระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน สามารถสะท้อนผลป้อนกลับให้นักศึกษาสามารถประเมินตนเอง รับรู้ความสามารถและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และได้รับผลการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นระยะสม่ำเสมอ

15) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา สามารถพัฒนาการอ่านเพื่อเรียนรู้สาระวิชา มีกลยุทธ์การอ่านและวิธีการอ่านที่สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้

16) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม สามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ โดยมีกลยุทธ์การอ่านและวิธีการอ่านที่สามารถพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

17) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาการอ่านอิสระและความผูกพันกับการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีกลยุทธ์อภิปัญญาที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการอ่านและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

18) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ ส่งเสริมความชำนาญในการอ่านทั้งเชิงวิชาการและการมีส่วนร่วมในการอ่านเชิงสังคม ทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาสมรรถนะการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง มีความรักและผูกพันกับการอ่านอย่างต่อเนื่องมากขึ้น

19) หลักสูตรมีแนวทางที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านเสริมประสิทธิภาพของหลักสูตรปัจจุบัน ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า แนวทางของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย สามารถใช้พัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อเสริมประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในหลักสูตรปัจจุบันได้

20) หลักสูตรมีแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม ถูกต้อง เข้าใจง่าย และการนำไปปฏิบัติ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า แนวทางการดำเนินงานของหลักสูตรมีความเหมาะสม ละเอียดยังทำให้สามารถเชื่อมโยงจากแนวคิดสู่การปฏิบัติจริงในการขยายผลหรือการนำไปใช้ในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการสัมมนาโดยอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินผลและรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 42 ผลการรับรองหลักสูตรหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษา
ครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	ประเด็น	ผลการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1	หลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการพัฒนา นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	✓	
2	หลักสูตรมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีประโยชน์แก่ การศึกษา	✓	
3	ความเป็นมาและความสำคัญสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และ หลักการของหลักสูตร	✓	
4	องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์ กัน	✓	
5	หลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจน สามารถ นำไปใช้เป็นกรอบดำเนินการพัฒนาหลักสูตร	✓	
6	หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิดที่เป็นจุดเน้นในการ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	✓	
7	ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรมีมาตรฐาน ถูกต้อง ชัดเจน	✓	
8	ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างเป็น รูปธรรม	✓	
9	โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการ อ่านของนักศึกษา	✓	
10	โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องและครอบคลุมผลการ เรียนรู้ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	✓	

ตารางที่ 42 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็น	ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
11	กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	✓	
12	กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรมีความทันสมัย เหมาะสมกับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านในยุคดิจิทัล	✓	
13	สื่อและเทคโนโลยีของหลักสูตรส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	✓	
14	การประเมินผลสามารถพัฒนาและสะท้อนผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	✓	
15	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	✓	
16	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	✓	
17	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	✓	
18	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	✓	
19	หลักสูตรมีแนวทางที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านเสริมประสิทธิภาพของหลักสูตรปัจจุบัน	✓	
20	หลักสูตรมีแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม ถูกต้อง เข้าใจง่าย และการนำไปปฏิบัติ	✓	

จากข้อมูลในตารางที่ 42 ผลการรับรองหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้พัฒนาเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยได้ ทั้งนี้ คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

ตารางที่ 43 ผลการรับรองหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ประเด็นการแก้ไขปรับปรุงจากข้อเสนอแนะ
<p>ด้านการสอนภาษาไทย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับคำสืบค้น นิทานสำนวนใหม่ 2. จัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ควรอธิบายเพิ่มเติมให้ชัดเจน 3. อธิบายเทคนิคการควบคุมเวลาให้เหมาะสมทำอย่างไร 4. อธิบายลักษณะวรรณกรรมที่อ่านร่วมกันในชั้นเรียน กับบทอ่านอิสระ มีวิธีการเลือกอย่างไร 5. การใช้เทคโนโลยีทำให้นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวได้อย่างแท้จริง 6. ตรวจสอบการพิมพ์คำ 7. การอ้างอิงควรหาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดงานใหม่ หรือหาอ้างอิงที่ทันสมัยขึ้นมาเพิ่มเติม 8. แก้ไขเนื้อหาที่ใช้คำว่า เพื่อนคู่คิด หมายถึง (Think Pair Share) พร้อมอธิบายให้ชัดเจนขึ้นว่าใช้ในกิจกรรมใด หน่วยใด เพื่อไม่ให้ดูซ้ำซ้อน 9. การเขียนประโยคที่ไม่จบความ เช่น นิทานกระต่ายกับเต่าในอีกเวอร์ชัน ขยายความโดยเพิ่มตัวอย่างแหล่งข้อมูลหรือใช้ว่าปรับคำ นิทานสำนวนใหม่ 10. แก้ภาษาในแบบรับรองเป็นโครงสร้างประโยคภาษาไทย “ง่ายต่อความเข้าใจ เป็น เข้าใจง่าย” 11. ควรมีการศึกษาแบบพัฒนาการ 12. อธิบายการตรวจสอบบทอ่านที่นักศึกษาเลือกสืบค้น และมีการวิเคราะห์ร่วมกัน 13. ปรับภาษาในการเขียนรายงานการทดลองใช้ให้สละสลวยมากขึ้น

ตารางที่ 43 (ต่อ)

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ	ประเด็นการแก้ไขปรับปรุงจากข้อเสนอแนะ
ด้านหลักสูตรและการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้รายละเอียดว่า สมรรถนะการอ่านขั้นสูง เชื่อมโยงกับความฉลาดรู้ด้านการอ่านอย่างไร 2. แนวคิดในการออกแบบหลักสูตร เป็นแนวคิดการอ่านเพื่อการเรียนรู้ รวบรวมให้รวมกัน 3. เสนอเกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่านทางปัญญา อภิปัญญา อารมณ์สังคม ในแนวคิดหลักสูตรในส่วนของจัดการเรียนการสอนด้วย 4. องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ควรรวบรวมหรือปรับให้ชัดเจน โดยอาจมีองค์ประกอบเพิ่มเป็นปัจจัยสนับสนุนแทน และใช้กิจกรรมการเรียนการสอน 7 ขั้นตอนตามรูปแบบเป็นจุดเด่นแทน 5. ปรับหลักการข้อที่ 3 การประเมินผล ควรใช้แนวคิดการประเมินผลการเรียนรู้ เช่น การประเมินเพื่อความก้าวหน้า การประเมินเพื่อการพัฒนา เป็นต้น 6. ปรับหลักการให้ยืดหยุ่นว่าใช้ได้ทั้งในชั้นเรียนและผสมผสาน 7. ปรับภาษาและคำที่พิมพ์ผิด 8. สมรรถนะการอ่านในภาพรวม 6 ระดับ ควรเขียนรายละเอียดการเขียนเกณฑ์ให้มีลักษณะเดียวกันทั้งหมด โดยแบ่งให้เห็นว่าพิจารณาจากความสามารถ หรือความยากง่ายของภาระงาน 9. เพิ่มสาระสำคัญ โดยขยายความเนื้อหาให้รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย 10. ปรับชื่อกิจกรรมให้สอดคล้องกันในแต่ละหน่วย 11. องค์ประกอบด้านการประเมินผล เขียนให้เห็นถึงแนวคิดหลักการ ช่วงเวลา และการนำผลประเมินใช้อย่างไร 12. ปรับระยะเวลาในการใช้หลักสูตร คือ 16 ชั่วโมง ระยะเวลาการทดลองใช้หลักสูตร คือ 24 ชั่วโมง อาจแบ่งเป็น ก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างทดลองใช้ และหลังทดลองใช้

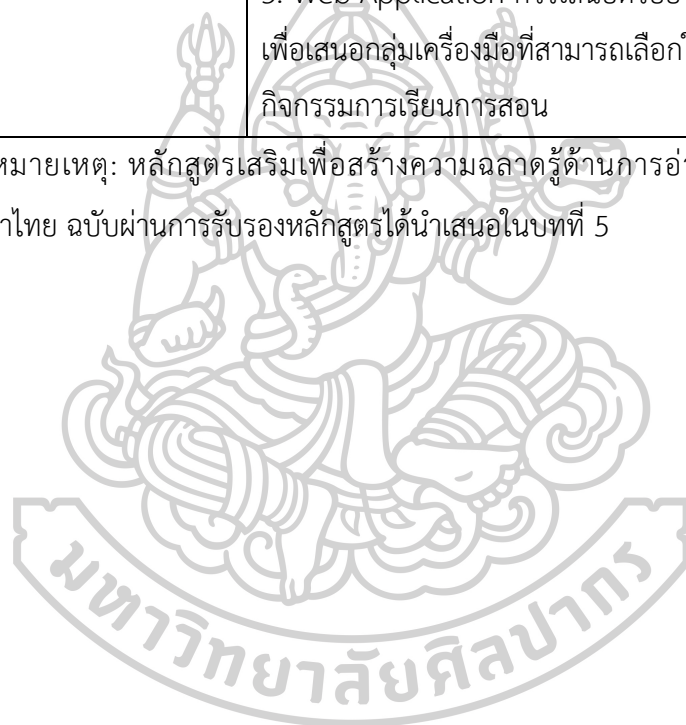
ตารางที่ 43 (ต่อ)

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ	ประเด็นการแก้ไขปรับปรุงจากข้อเสนอแนะ
	14. ซึ่ประเด็น เพิ่มสาระสำคัญ โดยขยายความเนื้อหาให้รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย 15. ใส่เพิ่มรายละเอียดในภาพรวมที่บ่งชี้พฤติกรรมที่สะท้อนตามระดับความสามารถ
ด้านการวัดและประเมินผล	1. ควรมีการขยายผลกับนักศึกษาครูทุกสาขาวิชา ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะได้ 2. พิจารณาองค์ประกอบ การประเมินผล ควรใช้คำว่า การวัดและประเมินผล 3. พิจารณาการวัดและประเมินผล ก่อน ระหว่าง ขณะ และหลัง ซึ่งระหว่างเรียนรู้ กับ ขณะเรียนรู้ คืออะไร 4. ระดับการอ่านที่ไม่ประเมินผล ควรตัดออก 5. เสริมสร้างความฉลาดรู้ ควรพิจารณาคำสำคัญ 6. ควรเพิ่มเครื่องมือในการวัดและประเมินผลในแผนการจัดการเรียนรู้ 7. การรายงานผลการใช้กลยุทธ์ อธิบายให้ชัดเจนว่าได้ข้อมูลคุณภาพมาด้วยวิธีการใดบ้าง 8. ค่า t-test ตัดเครื่องหมายลบ เพราะวิเคราะห์ผลหลังใช้หลักสูตร 9. สามารถเลือกพิจารณาปรับค่าสถิติเป็น sig ที่ .01 10. ใส่คะแนนรวม 110 เพื่อให้แสดงการเปรียบเทียบเป็นค่าร้อยละของความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ 11. อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับช่วงชั้นคะแนนของการวัดความผูกพันกับการอ่าน 12. ใส่ทศนิยม 2 ตำแหน่งให้เหมือนกันทั้งหมด

ตารางที่ 43 (ต่อ)

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ	ประเด็นการแก้ไขปรับปรุงจากข้อเสนอแนะ
ด้านเทคโนโลยีการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้คำว่า Hybrid หรือผสมผสาน ให้ชัดเจน และควรเป็นปัจจัยหนุนเสริมโดยใช้เทคโนโลยี 2. ปรับการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน โดยรวมสื่อแหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบอะไรบ้าง และตรงกับกิจกรรมการเรียนการสอน 3. Web Application ควรเสนอตัวอย่างตามที่สังเคราะห์มาได้ เพื่อเสนอกลุ่มเครื่องมือที่สามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

หมายเหตุ: หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับผ่านการรับรองหลักสูตรได้นำเสนอในบทที่ 5

บทที่ 5

**หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู
สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับผ่านการรับรองหลักสูตร**

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย และ 3) เพื่อรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการวิเคราะห์ความจำเป็นต้องการ (R_1) 2) ขั้นการออกแบบและพัฒนา (D_1) 3) ขั้นการทดลองใช้หลักสูตร (R_2) 4) ขั้นการประเมินและรับรองหลักสูตร (D_2) ซึ่งบทที่ 5 นี้ นำเสนอหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับผ่านการรับรองหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับยุคสมัยใหม่ ด้วยเล็งเห็นว่า จะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมวางรากฐานสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในยุคดิจิทัลให้เข้มแข็ง และได้มาซึ่งแนวทางใหม่ในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยเป็นต้นน้ำที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน และแม่นยำ สามารถนำองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงที่นำไปสู่การเสริมสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้กับผู้เรียนระดับอื่น ๆ โดยมีนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สามารถสนับสนุนการศึกษาสอดคล้องตามความจำเป็น ที่ช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาได้มากขึ้น และหนุนเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) คือ ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจ (Understanding) ใช้ (Using) ประเมิน (Evaluating) สะท้อนคิด (Reflecting) และมีส่วนร่วมกับตัวบท (Engaging) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาความรู้และศักยภาพของตนเอง และสามารถมีส่วนร่วมกับสังคม (OECD, 2019) การพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ และสามัคคีเยทางภาษาของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษาและครูสอนภาษา รวมทั้งคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ทั้งการศึกษาเรียนรู้ในปัจจุบันและการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานวิชาชีพครูในอนาคต ด้วยกระบวนการที่ค้นและกระบวนการจะผูกพันมันคงอยู่ในตัวของผู้เรียน เสมือนเป็นการติดอาวุธทางปัญญาในการต่อสู้กับอวิชา ในกระแสแห่งยุคข้อมูลข่าวสารไหลบ่าอย่างรอบรู้ รู้เท่าทัน มีวิจารณญาณ มีจิตนิสัยรักการอ่าน เป็นฐานการเรียนรู้ที่ต่อยอดและต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนการดำรงตนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในฐานะนักศึกษาครูต่อไป

2. แนวคิดการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ 4 กลุ่มแนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร 2) แนวคิดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3) แนวคิดการอ่านเชิงรุก 4) แนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) เป็นการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Design) ในลักษณะเน้นประสบการณ์ (Experience-Centered Design) ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีการเลือกสรรจัดระบบ ให้สอดคล้องสัมพันธ์ อันเชื่อมโยงบูรณาการปรัชญา แนวคิดทฤษฎี เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่บรรลุตามเป้าหมายคือ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) เป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริงในชีวิตและสังคม ตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ที่ออกแบบและพัฒนาปรับให้เข้ากับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและบริบททางสังคมวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล (Taba, 1962; Johnstone & Soares, 2014; O’weill, 2015; Ornstein & Hunkins, 2018; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2561; กาญจนา कुमारักษ์, 2562; ทิศนา แคมมณี, 2562; ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน, 2564)

กระบวนการออกแบบหลักสูตร มีการวิเคราะห์บริบท ความต้องการจำเป็น ปรัชญา และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ร่างแบบจำลองหลักสูตร และแนวทางการออกแบบบทเรียนแบบผสมผสาน (Taba, 1962; Johnstone & Soares, 2014; O’Neill, 2015; Ornstein & Hunkins, 2018; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2561; กาญจนา कुमारักษ์, 2562; ทิศนา แคมมณี, 2562) โดยกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) ผลการเรียนรู้ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 5) สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 6) การประเมินผล (Taba, 1962; Weinstein & Fantini, 1970; Glatthorn et al., 2019; สำลี ทองทิว, 2555; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2552; อ่าง บัวศรี, 2542) และมี ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 กำหนดผลการเรียนรู้ ระบุความสามารถและระดับการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 การออกแบบหลักสูตร ขั้นที่ 4 การจัดระบบโครงสร้างเนื้อหา ขั้นที่ 5 การสร้างสรรค์การเรียนการสอนแบบผสมผสาน ขั้นที่ 6 ประเมินผลและรับรองหลักสูตร (Taba, 1962; Kim, 2015; Ornstein & Hunkins, 2018; Glatthorn et al., 2019; สำลี ทองทิว, 2555; ไพฑูรย์

สินลาร์ตัน, 2561; มารุต พัฒนาผล, 2562; ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน, 2564) เพื่อนำไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไข บริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. แนวคิดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) คือผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcomes) มีจุดมุ่งหมายเฉพาะสอดคล้องตรงตามความต้องการจำเป็น อ้างอิงนิยาม กรอบแนวคิด การอ่าน ภาระงาน เนื้อหา ประเภท การตอบสนองการอ่าน แนวทางการวัดและประเมินผลตามแนว PISA 2018 (OECD, 2018, 2019, 2021) อันเป็นที่ยอมรับในการพัฒนาและประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านระดับสากล จากการศึกษาพบว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย 1) การรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระและบรรลุตามจุดมุ่งหมาย 2) การมีวิจารณญาณในการอ่านจากสื่อที่หลากหลายอย่างบูรณาการ และ 3) การมีความรักและผูกพันกับการอ่านอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ศักยภาพในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมทางสังคม แต่ละรอบการประเมินของ PISA มีการปรับกรอบโครงสร้างการประเมินตามกรอบแนวคิดและองค์ประกอบของความฉลาดรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทหรือสถานการณ์ จึงต้องพัฒนากระบวนการอ่านและตั้งเป้าหมายของการอ่านที่แตกต่างกัน รวมทั้งใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (Social Constructivist) เน้นพัฒนาความเข้าใจและกระบวนการทางปัญญา อำนวยความสะดวก ชี้แนะ ช่วยเหลือให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้อ่านทำความเข้าใจ สร้างและแสดงความหมายในการตอบสนองต่อตัวบท สะท้อนคิดและประเมินผลการอ่าน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง มีส่วนร่วมและผูกพันกับการอ่าน ผ่านการใช้กระบวนการทางสังคมและกลยุทธ์ต่าง ๆ ปรับเหมาะไปตามบริบทการเรียนรู้ (สง่า วงศ์ไชย, 2563)

องค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านมี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) และ 3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) (OECD; 2021; รัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์; 2560; ทศนีย์ เศรษฐพงษ์ และคณะ, 2562; สันติวัฒน์ จันทรีไต้ และคณะ, 2562; สุวรรณีย์ ยะหะกร, 2563; สสวท., 2564) นำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการเลือกสรร บูรณาการสื่อการอ่านดิจิทัลและสื่อเทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเหมาะสม เพื่อฝึกทักษะการอ่านดิจิทัล อ่านออนไลน์ อ่านร่วมกัน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจการอ่านในยุคปัจจุบัน สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการมีส่วนร่วมทางสังคม วัดและประเมินผลโดยใช้วิธีการประเมินเพื่อ

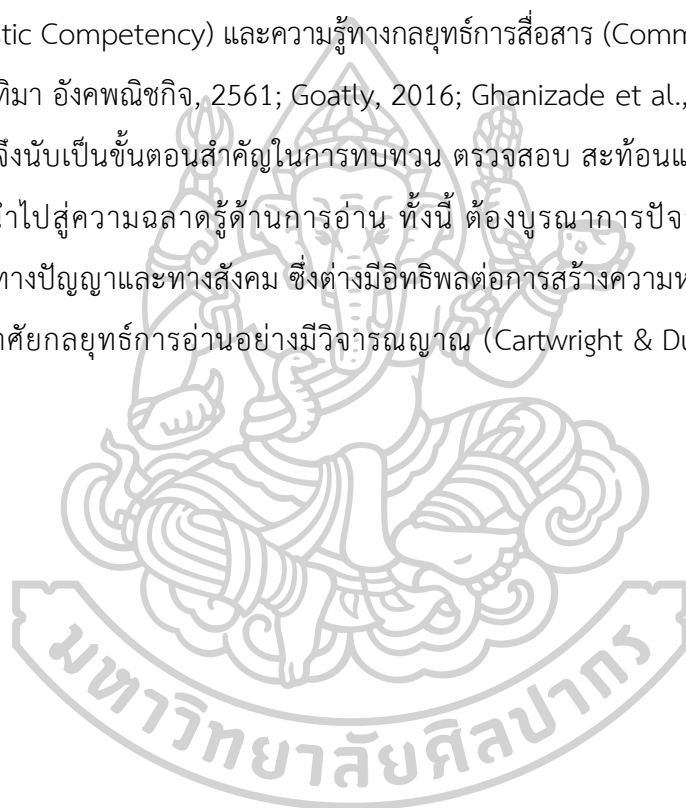
พัฒนาการเรียนรู้ให้เห็นเชิงประจักษ์ ส่งเสริมการประเมินขณะเรียนรู้ด้วยตนเองและเพื่อน และประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้เพื่อพิจารณาทั้งผลของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ และผู้สอน ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินกระบวนการเพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป (OECD, 2018, 2019, 2021)

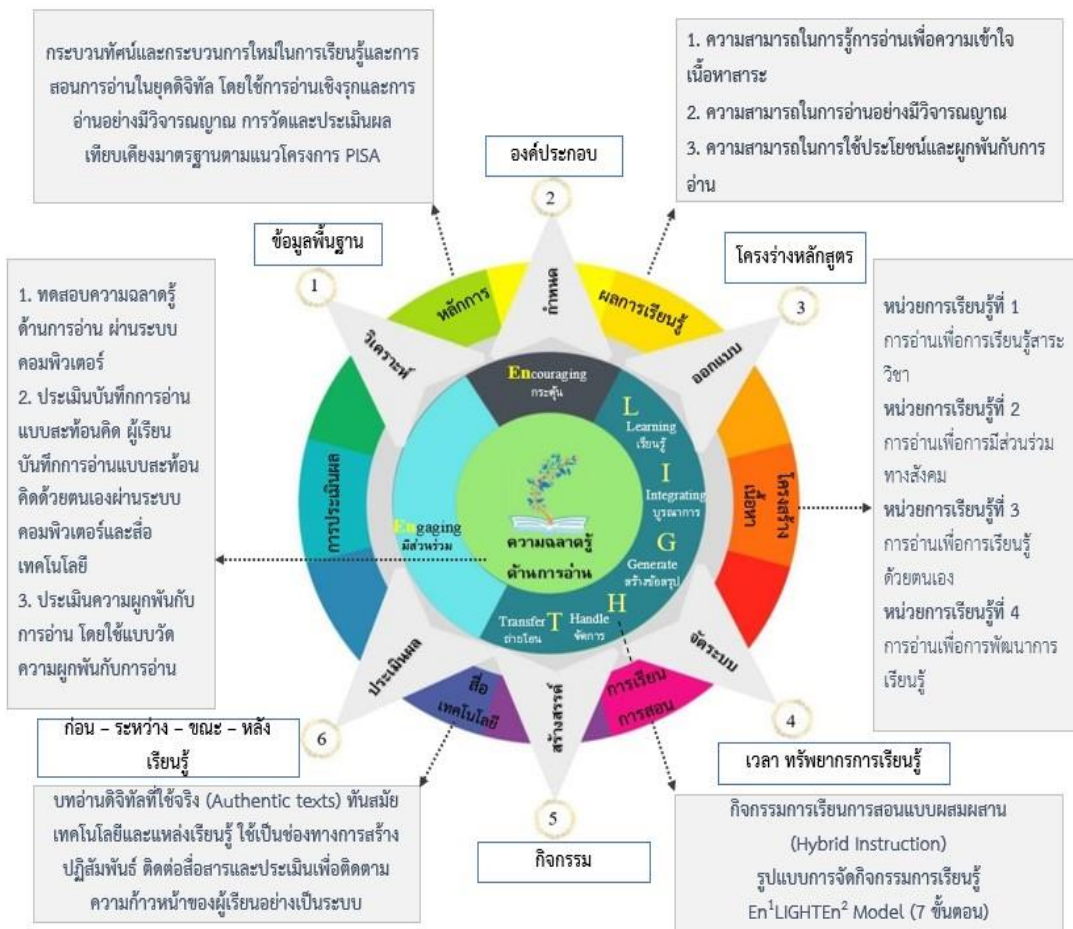
3. แนวคิดการอ่านเชิงรุก (Active Reading) เป็นแนวคิดและแนวทางที่ผู้วิจัยใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการอ่านเพื่อการเรียนรู้ เป็นกระบวนการอ่านที่ในขณะที่ผู้อ่านมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับตัวบท ตนเอง และบริบทแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในโลกแห่งความเป็นจริง โดยวางระบบการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรับ ทำความเข้าใจ ประยุกต์ใช้ สร้างและแบ่งปันความรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศแห่งชุมชนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนและผู้เรียน

เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การสอนอ่านเชิงรุกมุ่งส่งเสริมกระบวนการประมวลผลข้อมูล (Text processing) จากการอ่านตัวบทส่วนหนึ่ง ประกอบด้วยหลักการ แนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคม (Social Constructivist Theory) และวิธีการอ่านที่พัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจอีกส่วนหนึ่ง และนำไปสู่ระดับการอ่านขั้นสูงขั้นละเอียด ลึกซึ้งมากขึ้น จนสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) ตลอดกระบวนการส่งเสริมการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก (Active Reading Strategies) และกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading Strategies) อันเป็นเทคนิคเชิงวิธีการในกระบวนการก่อน-ระหว่าง-หลังการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้ด้วยตนเองอย่างคล่องแคล่วบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (Corrigan, 2014; Palilonis, 2017; Hovland, 2019; Farid et al., 2020; Anderson, 2020; Saraceni, 2022)

4. แนวคิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) เป็นกระบวนการอ่านขั้นสูงที่ใช้วิธีการอ่านอย่างละเอียดลึกซึ้งมากขึ้นในแนวทางเดียวกับการอ่านเชิงรุก โดยพิจารณาทั้งบริบทภายใน (Textual) และภายนอกตัวบท (Contextual) ผู้อ่านต้องใช้ทักษะทางปัญญาที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ตั้งแต่วิเคราะห์ ทำความเข้าใจข้อมูลที่ซับซ้อน ตีความข้อมูลและสร้างความหมายใหม่ สร้างข้อสรุปที่ได้จากการปรับมโนทัศน์ที่อาจคลาดเคลื่อน มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน ทบทวนตรวจสอบ ใคร่ครวญความคิดความอ่าน สะท้อนและประเมินการอ่านเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งมีผลทางปฏิบัติในอนาคต (Corrigan, 2014; Pattison, 2015; Manarin, 2019; Wray, & Wallace, 2021; DiYanni & Borst, 2017; Larking, 2017; Axelrod et al., 2020) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้จริงในสังคม ช่วยพัฒนาความสามารถและความตระหนักรู้ด้านภาษากับการใช้ใน

บริบทการสื่อสารทางสังคมวัฒนธรรม ส่งผลต่อสมรรถนะความฉลาดรู้ด้านการอ่าน รู้เท่าทันการสื่อสารและนำไปใช้ได้จริงอย่างเหมาะสม ในงานวิจัยนี้มีการนำเอาหลักการและแนวทางพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อความ มาบูรณาการเข้ากับกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการวิเคราะห์ (Analyze) ข้อความ (Text) ที่เป็นถ้อยคำภาษาเขียน (Written) ซึ่งจะช่วยพิจารณาโครงสร้างหน้าที่ของภาษาในบริบทของสถานการณ์การสื่อสารได้แจ่มชัดมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้อ่านเรียนรู้กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการจัดการถ้อยคำ และพัฒนาให้มีความรู้ทางไวยากรณ์ (Language Grammar) ประกอบกับมีความรู้ทางภาษากับสังคม หรือที่เรียกว่า สามัตถิยะภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competency) และความรู้ทางกลยุทธ์การสื่อสาร (Communicative Strategies) ร่วมด้วย (จันทิมา อังคพนิชกิจ, 2561; Goatly, 2016; Ghanizade et al., 2020) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงนับเป็นขั้นตอนสำคัญในการทบทวน ตรวจสอบ สะท้อนและประเมินผลการอ่าน (Review) ที่นำไปสู่ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ทั้งนี้ ต้องบูรณาการปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางด้านกระบวนการทางปัญญาและทางสังคม ซึ่งต่างมีอิทธิพลต่อการสร้างความหมายของทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน โดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Cartwright & Duke, 2019; DiYanni & Borst, 2017)

แผนภาพที่ 9 หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของหลักสูตร 2) ผลการเรียนรู้ 3) โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 5) สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ 6) การประเมินผลหลักสูตร (Taba, H., 1962; Weinstein, G., & Fantini, M. D., 1970; Glatthorn, et.al., 2019; สำลี ทองทิว, 2555; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2552; ชำรง บัวศรี, 2542) แสดงได้ดังภาพและสาระสำคัญต่อไปนี้

3.1 หลักการของหลักสูตร

การเสริมต่อเพื่อเติมเต็มการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สมบูรณ์พร้อมด้วยชุดกระบวนการทางปัญญาและประสบการณ์ฐานวุฒิภาวะ (Maturity-Based Experience) ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน อันเป็นสมรรถนะสำคัญทางวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพชีวิต ที่มหาวิทยาลัยสอนได้ โดยช่วยเพิ่มจุดแข็งที่เป็นช่องทางในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนของหลักสูตรปัจจุบันให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ขั้นสูงอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีหลักการ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ เป็นหลักสูตรที่นำเสนอกระบวนการทัศน์และกระบวนการใหม่ในการเรียนรู้และการสอนการอ่านในยุคดิจิทัลให้ทันสมัยตามมาตรฐานระดับสากล มีรูปแบบของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบรอบรู้ พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบอิสระ ผู้เรียนจะสามารถอ่านเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก มีวิธีการที่ถูกต้อง มีกลยุทธ์การอ่านที่ทำให้อ่านได้อย่างคล่องแคล่ว มีประสิทธิภาพ และอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยในโลกแห่งความเป็นจริงที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการอ่านขั้นสูงที่สามารถคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านมากขึ้น จากการประยุกต์ใช้วิธีการเชิงสอดแทรกที่ช่วยสร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา และความผูกพันกับการอ่านของผู้เรียน และแนวทางที่สามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านอย่างมีกลยุทธ์แบบปรับเหมาะได้ในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้

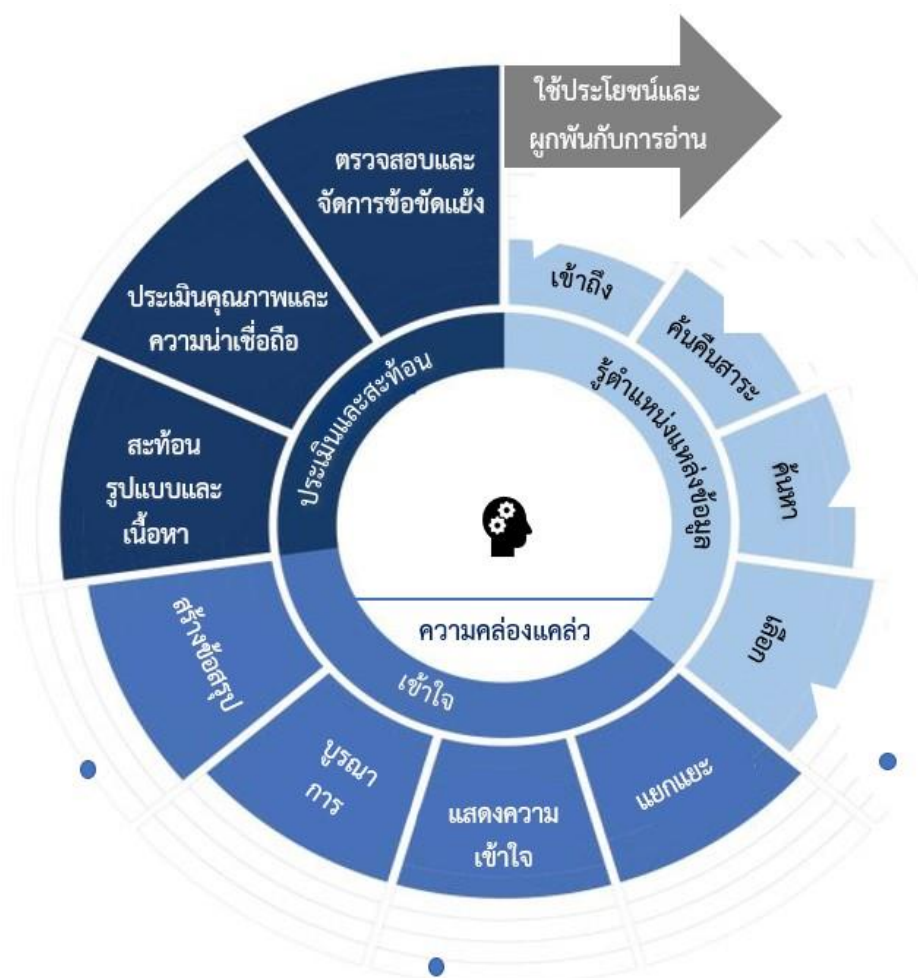
ประการที่สอง คือ เป็นหลักสูตรที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ในยุคดิจิทัลเพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ (Learning pathway) ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการเรียนรู้มากขึ้น บริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน โดยพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid modules) ที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น มีพื้นที่

ปฏิบัติการ (Platform) เรียนรู้ร่วมกัน และได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล รวมทั้งใช้เป็นช่องทางการสร้างปฏิสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสารและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

ประการที่สาม คือ เป็นหลักสูตรเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนรู้เป็นระยะ (Formative Assessment) โดยใช้วิธีการประเมินผลฐานสมรรถนะ ใช้การอิงเกณฑ์มาตรฐาน (Criterion Referenced) แบบเน้นสถานการณ์จริงในการใช้ภาษา (Scenario-Based Assessment) ที่หลากหลาย ทดสอบผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-Based Assessment) เพื่อสะท้อนความสามารถของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรมชาติ เชื่อถือได้ มีการให้ผลป้อนกลับเป็นระยะ ผู้เรียนมีโอกาสประเมินตนเอง และร่วมเรียนรู้วิธีการประเมินผลจากการใช้เทคนิคการประเมินให้ผลป้อนกลับโดยเพื่อน (Peer feedback) ในขณะที่เรียนรู้ ก่อนจะมีการประเมินโดยสรุปผล (Summative Assessment) ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

3.2 ผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร คือ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) โดยระบุเป็นความสามารถในการปฏิบัติและระดับการปฏิบัติการอ่าน เทียบเกณฑ์และปรับระดับจากคำอธิบายความสามารถในภาพรวมในโครงการ PISA ปี 2018 ซึ่งแบ่งเป็น 6 ระดับ ในกระบวนการอ่านส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางปัญญาขั้นสูง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) 3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) โดยสามารถวัดได้จาก แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด และแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน รายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 10 กระบวนการทางปัญญาของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ตารางที่ 44 ผลการเรียนรู้และพฤติกรรมบ่งชี้ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ	
1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)		
1.1 ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการเข้าถึงและค้นคืนสาระในตัวบท (Accessing and retrieving information within a piece of text) (2) ความสามารถในการค้นหาและเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง (Searching for and selecting relevant text)	LI1	ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล
	LI2	ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริง
	LI3	ผู้เรียนสามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น
1.2 ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการแสดงความหมายที่เข้าใจจากตัวบท (Acquiring a representation of the literal meaning of a text) (2) ความสามารถในการแยกแยะบูรณาการ และสร้างข้อสรุป (Constructing an integrated text representation and generate various type of inferences)	U1	ผู้เรียนสามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน แยกแยะและจัดระเบียบข้อมูล
	U2	ผู้เรียนสามารถเขียนขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่
	U3	ผู้เรียนสามารถตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์และทัศนคติส่วนตัว
	U4	ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของบทอ่าน
	U5	ผู้เรียนสามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านหลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

ตารางที่ 44 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ	
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (critical reading)		
2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหา (Reflecting on content and form) 2) ความสามารถในการประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Assessing quality and credibility) 3) ความสามารถในการตรวจสอบและจัดการข้อขัดแย้ง (Detecting and handling conflict)	ER1	ผู้เรียนสามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียน กลวิธี การนำเสนอเนื้อหา
	ER2	ผู้เรียนสามารถประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของตัวบทอ่าน
	ER3	ผู้เรียนสามารถสะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง และตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่
	ER4	ผู้เรียนสามารถตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์
	ER5	ผู้เรียนสามารถอ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้ง
	ER6	ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้งในบทอ่าน
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)		
3.1 ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization) 1) ความสามารถในการระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน	UT1	ผู้เรียนสามารถระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่าน
	En1	ผู้เรียนสามารถระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่าน ในด้านแรงจูงใจ การประเมินและสะท้อนผลการอ่าน
3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement) 1) ความสามารถในการระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่าน 2) ความสามารถในการระบุความผูกพันกับการอ่าน	En2	ผู้เรียนสามารถระบุความผูกพันกับการอ่าน ในด้านความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ความสนใจ การใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

3.2.1 ระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ภาพรวมของระดับความสามารถในการอ่านเป็นการกำหนดระดับความสามารถของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ระดับต่าง ๆ เป็นประโยชน์ในการสำรวจความก้าวหน้าและความต้องการด้านการอ่านของผู้เรียน ซึ่งสรุปรวมทั้งความสามารถในการปฏิบัติตามพฤติกรรมบ่งชี้และความยากง่ายของข้อความแต่ละประเภทและสถานการณ์ โดยระดับย่อยของการรายงานการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่ปรับได้ แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 45 ระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
6	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านสามารถค้นหาและบูรณาการจากตัวบทมากกว่า 1 ตัวบทขึ้นไป สร้างข้อสรุปที่หลากหลาย เปรียบเทียบความเหมือนความต่างได้อย่างละเอียด แม่นยำ สามารถอ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้ง และแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างครบถ้วน ชัดแจ้ง ผู้อ่านสามารถจัดการกับภาระงานการอ่านที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งข้อความมีลักษณะเด่นหลายลักษณะ สามารถตั้งสมมติฐานหรือประเมินอย่างมีวิจารณญาณ จากข้อความที่ซับซ้อนในหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์หรือมุมมองที่หลากหลาย และนำความเข้าใจที่ซับซ้อนไปใช้นอกเหนือจากข้อความ สร้างสมมติฐานโดยใช้ความรู้เฉพาะศาสตร์ได้อย่างละเอียด แม่นยำ
5	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ้งซึ่งหลายส่วน โดยสรุปด้วยข้อความที่เกี่ยวข้อง ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของตัวบทอ่าน ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ผู้อ่านสามารถสะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง และตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ จากข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ทั้งภาระงานการตีความและการสะท้อนผู้อ่านต้องมีความเข้าใจอย่างครบถ้วนและละเอียดเกี่ยวกับข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย <p>ภาระงานในระดับนี้เน้นการจัดการแนวคิดที่ขัดแย้งกับความคาดหวังจากการอ่านในแง่มุมต่าง ๆ</p>

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
4	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ้งหลายส่วน และสามารถบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท สามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา • ผู้อ่านสามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ในบริบทที่ไม่คุ้นเคย สามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านที่หลากหลาย ซึ่งอาจมีข้อมูลขัดแย้งกัน นอกจากนี้ ผู้อ่านในระดับนี้ต้องสามารถใช้ความรู้เชิงวิชาการหรือความรู้ทั่วไปเพื่อตั้งสมมติฐานใหม่หรือสะท้อนและประเมินอย่างมีวิจารณ์ญาณ และสามารถแสดงความเข้าใจที่ถูกต้องจากการอ่านข้อความขนาดยาวหรือซับซ้อนที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่อาจไม่คุ้นเคย
3	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหา แสดงความเข้าใจจากการอ่าน โดยแยกและจัดระเบียบข้อมูล สร้างหน่วยความจำแทนความหมายที่ต้องการ และในบางกรณีสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล จากข้อความที่ไม่เด่นชัดหรือมีข้อมูลที่แข่งขันกันมาก หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ • ผู้อ่านแสดงความเข้าใจที่ชัดเจน โดยสามารถขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ ผู้อ่านสามารถค้นหาและในบางกรณีสามารถรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลายชุดไปตามเงื่อนไขที่หลากหลาย • ผู้อ่านสามารถรวบรวมส่วนต่าง ๆ ของข้อความเพื่อระบุแนวคิดหลัก ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ ตีความหมายของคำ วลี และจำเป็นต้องใช้การเปรียบเทียบหลายลักษณะ ระบุความต่างหรือจัดหมวดหมู่ จากข้อความที่ไม่โดดเด่นหรือมีข้อมูลที่แข่งขันกันมาก หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ <p>ภาระงานการอ่านในการสะท้อนระดับนี้เกี่ยวข้องกับ 1) การเชื่อมโยง 2) การเปรียบเทียบ และ 3) การอธิบาย หรืออาจต้องให้ผู้อ่านประเมินลักษณะของข้อความ ที่แสดงถึงความเข้าใจในข้อความเกี่ยวกับความรู้ที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ภาระงานอื่น ๆ อาจไม่ต้องการความเข้าใจโดยละเอียด แต่ต้องการให้ผู้อ่านดึงเอาความรู้ทั่วไปมาใช้ประโยชน์ได้</p>

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
2	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาข้อมูลได้จากหลายส่วนในตัวบทอ่าน สรุปตามเงื่อนไขหลายประการ สามารถรับรู้แนวคิดหลักของข้อความ เข้าใจความสัมพันธ์หรือตีความหมายข้อความภายในส่วนที่จำกัด เมื่อข้อมูลไม่ได้เด่นชัด • ผู้อ่านสามารถสร้างข้อสรุปในระดับพื้นฐาน เปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอกจากข้อความที่คุ้นเคย โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ <p>ภาระงานการอ่านในระดับนี้จะเน้นการเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบในข้อความแบบเดี่ยว (single) ความสามารถในการสะท้อนระดับนี้ จึงเพียงต้องการให้ผู้อ่านเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ</p>
1a	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลที่ระบุอย่างชัดเจนได้ตั้งแต่ 1 ขึ้นขึ้นไป สามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น • ผู้อ่านสามารถจดจำโครงเรื่องหลักหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในข้อความหรือหัวข้อที่คุ้นเคย หรือเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง เป็นจริง หรือสร้างการเชื่อมโยงง่าย ๆ ระหว่างข้อความกับความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ภาระงานการอ่านในระดับนี้จะให้ข้อมูลที่เด่นชัดและแข่งขันกันเล็กน้อย ผู้อ่านจะได้รับการชี้แนะอย่างชัดเจนให้พิจารณาส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาระงานและข้อความ
1b	<p>ผู้อ่านสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลสำคัญที่ระบุไว้อย่างชัดเจนเพียงชิ้นเดียวในตำแหน่งที่เด่นชัดของข้อความสั้น ๆ ที่เข้าใจง่าย โดยใช้บริบทและประเภทข้อความที่คุ้นเคย เช่น การบรรยายหรือรายการทั่วไป ข้อความในภาระงานระดับนี้สนับสนุนผู้อ่าน เช่น การทำซ้ำข้อมูล รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่คุ้นเคย มีข้อมูลที่แข่งขันน้อยมาก ผู้อ่านสามารถตีความข้อความ โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างข้อมูลที่อยู่ประชิดกัน</p> <p>*หมายเหตุ ในหลักสูตรฉบับนี้ไม่ได้ประเมินผลในระดับนี้</p>

3.3 โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 4-6 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับตัวบทอ่าน สถานการณ์ ภาระงานการอ่านหรือกิจกรรมการอ่าน โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจให้ผู้เรียนสามารถระบุตำแหน่งแหล่งข้อมูล จากการเข้าถึงและค้นคืนสาระจากตัวบท ระบุเลือกข้อความสำคัญที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ และแสดงความเข้าใจจากการอ่านอย่างชัดเจนในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้การตีความ แยกแยะ เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุป โดยผู้เรียนจะได้ฝึกฝนเรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก และการนำผลการอ่านไปใช้ประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ

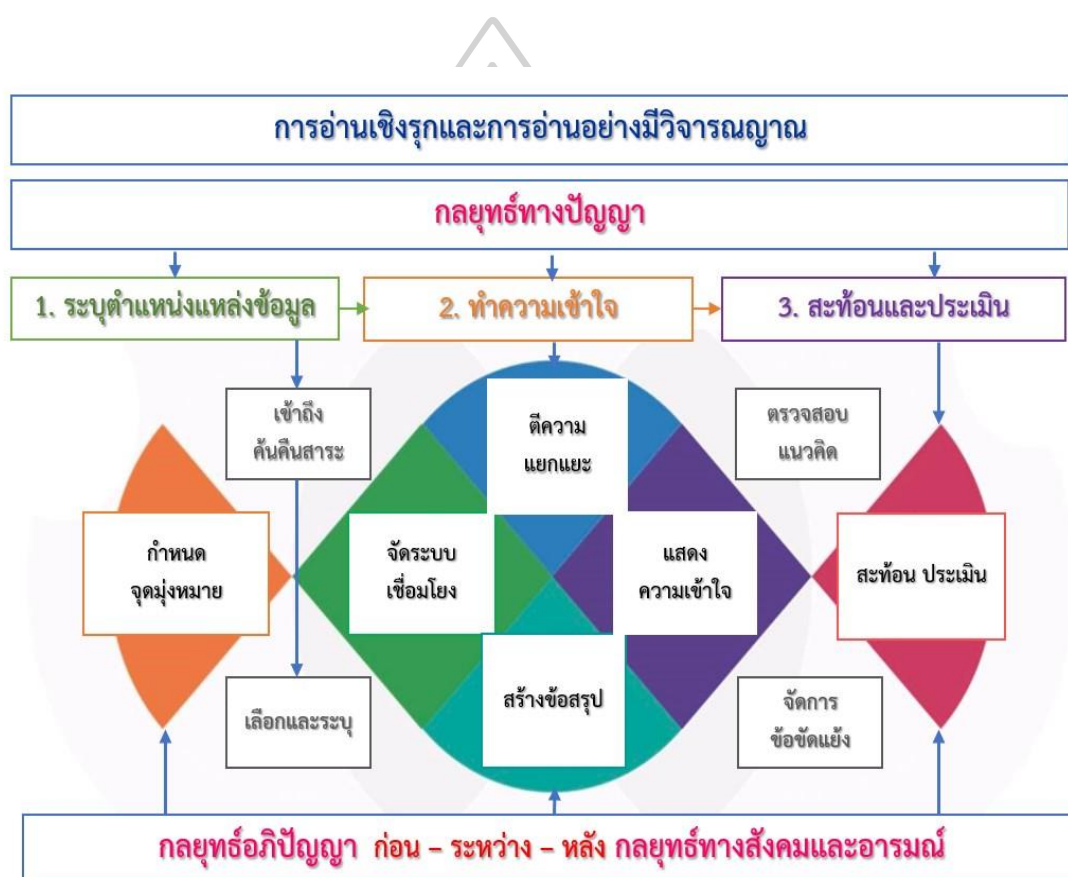
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยประยุกต์ใช้กระบวนการอ่านเพื่อความเข้าใจ เนื้อหาสาระมาต่อยอดเป็นการอ่านขั้นสูงขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมในการอ่าน การอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากการสร้างข้อสรุป ตรวจสอบ ประเมินผลการอ่าน สะท้อนคิดให้มีความสอดคล้องเชิงตรรกะ มีความเป็นเหตุเป็นผลที่ชัดเจน โดยใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยเฉพาะและกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อโต้แย้งหรือจัดการกับข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ผูกพันกับการอ่านมากขึ้นและนำผลการอ่านไปใช้ประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายเชิงสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง สร้างกระบวนการให้ผูกพันกับการอ่าน โดยผู้เรียนเลือกบทอ่านด้วยตนเองตามความถนัด สนใจ มุ่งมั่นตั้งใจอ่านโดยประยุกต์ใช้วิธีการอ่านเพื่อการเรียนรู้และกลยุทธ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจการอ่านเชิงรุกและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การตั้งเป้าหมายและวิธีการแก้ปัญหาในการอ่านให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายทั้งการอ่านเชิงวิชาการและการอ่านเชิงสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างคล่องแคล่ว ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยผู้เรียนฝึกฝนการใช้วิธีการอ่านที่เหมาะสม และเลือกสรรกลยุทธ์ที่สามารถใช้จัดการภาระงานหรือกิจกรรมการอ่านได้อย่างชำนาญมากขึ้น สามารถพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนรู้การอ่าน

ร่วมกัน ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมกับ ตัวบทที่หลากหลายและแนวคิดที่ซับซ้อน เป็นแนวปฏิบัติที่สนับสนุนผู้เรียนในการนำไปใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่านเพื่อเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การลำดับและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของโครงสร้างเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ให้เข้ากับการร้อยเรียงกระบวนการอ่านที่ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถที่เป็นองค์ประกอบย่อยของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ดังที่เสนอแล้วในผลการเรียนรู้ของหลักสูตร และการทำงานของกลยุทธ์การอ่านเชิงรุกและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย กลยุทธ์ทางปัญญา กลยุทธ์อภิปัญญา และกลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ เสนอรายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 11 กระบวนการทางปัญญาย่อยในการอ่านเชิงรุกและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ตารางที่ 46 โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

	หน่วยการเรียนรู้	สถานการณ์และประเภทของข้อความ	ความสามารถตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้	พฤติกรรมบ่งชี้
1	<p>การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา</p>	<p>เรื่องอาชีพหรือการศึกษา (Occupation or Educational text) ตำราการเรียนการสอน (Instruction texts) ข้อความต่อเนื่อง (Continuous) เรื่องเดียว (Single)</p>	<p>1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) 3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	
		<p>เรื่องที่ 1 นิทานเรื่อง กระจ่างกับเต่าสำนวนใหม่</p>	<p>1.1 ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information)</p>	<p>LI1, LI2, LI3</p>
		<p>เรื่องที่ 2 กวีนิพนธ์ดิจิทัล ในบริบทสังคมไทยกับ</p>	<p>1.2 ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding)</p>	<p>U1, U2, U3 U4, U5</p>
		<p>โครงการห้องปฏิบัติการ กวีนิพนธ์ออนไลน์: การสร้างและเสพกวีนิพนธ์ของไทย หมายเหตุ: เพิ่มบทอ่านขนาดสั้น 1 บทอ่าน และบทอ่านอิสระ 1 บทอ่าน</p>	<p>3.1 ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization)</p>	<p>UT1</p>

ตารางที่ 46 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สถานการณ์และประเภทของข้อความ	ความสามารถตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้	พฤติกรรมบ่งชี้
2	<p>การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม</p> <p>เรื่องสาธารณะ (Public) ข้อโต้แย้ง (Argumentation texts) ข้อความแบบผสม (Mixed) หลายเรื่อง (Multiple)</p>	<p>2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)</p> <p>3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	
	<p>เรื่อง มอญนิสัยคนไทยในมูมฝรั่ง</p> <p>หมายเหตุ: เพิ่มบทอ่านขนาดสั้น 1 บทอ่าน และบทอ่านอิสระ 1 บทอ่าน</p>	<p>2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)</p>	<p>ER1, ER2, ER3, ER4, ER5, ER6</p>
	<p>อ่าน</p>	<p>3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)</p>	<p>En1</p>
3	<p>การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>หลากหลายสถานการณ์หลายประเภท ข้อความต่อเนื่อง (Continuous) หลายเรื่อง (Multiple)</p>	<p>1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)</p> <p>3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	
	<p>บทอ่านอิสระ</p>	<p>1.1 ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information)</p>	<p>LI1, LI2, LI3</p>
		<p>1.2 ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding)</p>	<p>U1, U2, U3, U4, U5</p>

ตารางที่ 46 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สถานการณ์และประเภทของข้อความ	ความสามารถตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้	พฤติกรรมบ่งชี้
		2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)	ER1, ER2, ER3, ER4, ER5, ER6
		3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)	En2
4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้	หลากหลายสถานการณ์หลายประเภท ข้อความแบบผสม (Mixed) หลายเรื่อง (Multiple)	3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)	
	บทอ่านอิสระ	3.1 ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization)	UT1
		3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)	En1, En2

3.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction) โดยสังเคราะห์เป็นรูปแบบของกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อให้จดจำได้ง่ายในรูปแบบ En₁LIGHTEn₂ Model มี 7 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 EN₁ (Encouraging) กระตุ้นการอ่าน ปลุกจิตนิสัย เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุกในยุคดิจิทัล กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน วิธีการสร้างแรงจูงใจ ทั้งภายในและภายนอก และส่งเสริมจิตนิสัยที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เช่น ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) การเปิด

ใจยอมรับ (Openness) และการคิดเชิงบวก (Positive thinking) ความเต็มใจเรียนรู้ (Willing) ผ่านตัวบทอ่านที่ผู้เรียนคุ้นเคยแต่เปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอตามยุคสมัย

กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ สามารถแสดงความเข้าใจที่ชัดเจนในรูปแบบต่าง ๆ และเสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ

กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วนร่วม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์ ตีความ บูรณาการการอ่านผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งเสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงสังคม

กิจกรรมที่ 4 G (Generating) ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมีเหตุผล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา การเสนอข้อโต้แย้งหรือการให้เหตุผล การสร้างข้อสรุป และการอธิบายขยายความอย่างมีวาทศิลป์ รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผลการอ่าน

กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมิน สะท้อนผล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการจัดการความคิด อารมณ์และความรู้สึก การตรวจสอบข้อขัดแย้ง การใคร่ครวญ ทบทวนประเมินผลการอ่าน และการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการอ่านและการเรียนรู้ของตนเอง

กิจกรรมที่ 6 T (Transfer) ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลายด้วยตนเอง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความผูกพันกับการอ่าน โดยผู้เรียนนำความรู้ไปใช้จริงในการอ่านอิสระ ฝึกทักษะการสืบเสาะและเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ การสังเกต นิรนัยและการปฏิบัติที่มีการกำกับ ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง การสะท้อนถึงจุดเด่นจุดด้อย ประสพการณ์ ผลการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมที่ 7 EN₂ (Engaging) สร้างความพันผูกกับการอ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดพื้นที่และโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกความคล่องแคล่วในการอ่าน และ การใช้กลยุทธ์การอ่านและการเรียนรู้ การทบทวนวางแผนการอ่านและการกำหนดเกณฑ์ประเมินผล การอ่านด้วยตนเอง พร้อมเสนอแนวทางการพัฒนาการอ่านและการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 47 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>กิจกรรมที่ 1 EN₁ (Encouraging) กระตุ้นการอ่าน ปลุกจิตนิสัย เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุกในยุคดิจิทัล กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน วิธีการสร้างแรงจูงใจ ทั้งภายในและภายนอก และส่งเสริมจิตนิสัยที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เช่น ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) การเปิดใจยอมรับ (Openness) และการคิดเชิงบวก (Positive thinking) ความเต็มใจเรียนรู้ (Willing) ผ่านตัวบทอ่านที่ผู้เรียนคุ้นเคยแต่เปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอตามยุคสมัย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เลือกสรรบทอ่านในรูปแบบสื่อดิจิทัลที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านในยุคดิจิทัล 2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3. จัดทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้รับรู้ถึงระดับความสามารถของตนเองในปัจจุบัน 4. สอดแทรกวิธีการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมจิตนิสัยที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้กับผู้เรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการอ่านในยุคดิจิทัล 2. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และสะท้อนคิดเกี่ยวกับความสำคัญของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3. ตรวจสอบและประเมินความสามารถของตนเอง 4. ทบทวนตนเองเกี่ยวกับแรงจูงใจและจิตนิสัยที่มีในการอ่าน เสนอแนวทางพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น 5. แสดงความตระหนัก โดยอธิบายถึงความสำคัญของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน และระบุเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา
<p>กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ สามารถแสดงความเข้าใจที่ชัดเจนในรูปแบบต่าง ๆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับวิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่าน 2. จัดเตรียมบทอ่านดิจิทัล สื่อสถานการณ์ แหล่งข้อมูล เทคโนโลยี แนวคำถาม-คำตอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งเป้าหมาย และมีความกระตือรือร้นในการอ่านและการเรียนรู้ 2. มีส่วนร่วมในการอ่านเชิงรุกตามรูปแบบ และเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่ถูกต้อง สอดคล้องเหมาะสม 3. แสดงความเข้าใจในการอ่านอย่างประจักษ์ชัด

ตารางที่ 47 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ สามารถแสดงความเข้าใจที่ชัดเจนในรูปแบบต่าง ๆ และเสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับวิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่าน 2. จัดเตรียมบทอ่านดิจิทัล สื่อสถานการณ์ แหล่งข้อมูล เทคโนโลยี แนวคำถาม-คำตอบ 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ อำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนใช้วิธีการอ่านและกลยุทธ์การอ่านในการอ่านแต่ละประเภท โดยเฉพาะกระบวนการหลัก รูปแบบ SQ5R 4. จัดหากลยุทธ์และต้นแบบ (modeling) การใช้กลยุทธ์การอ่าน และเสริมต่อการเรียนรู้จากการแสดงความเข้าใจของผู้เรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งเป้าหมาย และมีความกระตือรือร้นในการอ่านและการเรียนรู้ 2. มีส่วนร่วมในการอ่านเชิงรุกตามรูปแบบ และเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่ถูกต้อง สอดคล้อง เหมาะสม 3. แสดงความเข้าใจในการอ่านอย่างประจักษ์ชัด 4. บันทึกผลการอ่านและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการอ่าน 5. แสดงถึงความตระหนัก โดยอธิบายความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงวิชาการ
<p>กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วนร่วม เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์ ตีความบูรณาการการอ่านผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งเสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงสังคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เน้นย้ำจุดมุ่งหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้ชัดเจน 2. พิจารณาใช้หลักการวิเคราะห์ข้อความ (Discourse Analysis) 3. วิเคราะห์กลวิธีการสื่อสารที่เปลี่ยนไป และออกแบบแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้เชิงลึก 4. เลือกสรรตัวบทอ่านใหม่ ๆ ที่ใช้จริง (Authentic text) ในรูปแบบสื่อดิจิทัล รวมทั้งเตรียมแหล่งข้อมูล สนับสนุนเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยง ตีความ และบูรณาการการอ่าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาอย่างตระหนักรู้ ทั้งด้านเนื้อหาและความหมาย 2. อ่านอย่างมีส่วนร่วม และเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่ถูกต้อง เหมาะสม 3. บันทึกผลการอ่าน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการอ่าน 4. สะท้อนและประเมินการอ่าน และการมีส่วนร่วมในการอ่าน 5. แสดงถึงความตระหนัก โดยอธิบายความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านตามจุดมุ่งหมายเชิงสังคม

ตารางที่ 47 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>กิจกรรมที่ 4 G (Generating) ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมีเหตุผล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา การเสนอข้อโต้แย้งหรือการให้เหตุผล การสร้างข้อสรุป และการอธิบายขยายความอย่างมีวาทศิลป์ รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผลการอ่าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะการเรียนรู้เชิงลึก 2. สาธิตตัวอย่างการฝึกใช้ทักษะการคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างเป็นระบบ 3. มอบหมายและวางระบบให้ผู้เรียนมีบทบาทหน้าที่ในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น 4. เตรียมคำถามชั้นสูงที่ทำให้เกิดการสนทนาอย่างต่อเนื่อง 5. ให้ความเวลาผู้เรียนเตรียมตัวสำหรับการอ่าน การคิด การสรุปสะท้อนผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปิดใจรับการเรียนรู้ทักษะใหม่ 2. มีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นโดยรู้บทบาทหน้าที่ และเคารพซึ่งกันและกัน 3. ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบและประเมินผลการอ่านร่วมกับผู้อื่น
<p>กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมิน สะท้อนผล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการจัดการความคิด อารมณ์ และความรู้สึก การตรวจสอบข้อขัดแย้ง การใคร่ครวญทบทวน ประเมินผลการอ่าน และการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการอ่านและการเรียนรู้ของตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดลำดับและเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแนวทางให้ผู้เรียนฝึกจัดการความคิด 2. ส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา การใช้กลยุทธ์อภิปัญญา การตั้งคำถามต่อตนเอง และการสะท้อนคิด 3. กระตุ้นให้ผู้เรียนรับฟัง สนใจ ใคร่ครวญอยู่ตลอดเวลา 4. ออกแบบและเตรียมใช้สื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย เหมาะสม เพียงพอ เพื่อใช้ประกอบการอภิปราย 5. ใช้การสนทนากลุ่มย่อย ในกระบวนการเรียนรู้ และใช้กลุ่มรวมหรือกลุ่มใหญ่ในการสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตระหนักรู้ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง มีสติอยู่กับปัจจุบันขณะ 2. รับฟัง เรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ตั้งคำถามต่อตนเอง และสะท้อนคิดร่วมกับผู้อื่น 3. แสดงถึงความตระหนัก โดยอธิบายความสำคัญของการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

ตารางที่ 47 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>กิจกรรมที่ 6 T (Transfer) ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลายด้วยตนเอง</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความผูกพันกับการอ่าน โดยผู้เรียนนำความรู้ไปใช้จริงในการอ่านอิสระ ฝึกทักษะการสืบเสาะและเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจ การสังเกต นิัยและการปฏิบัติที่มีการกำกับ ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง การสะท้อนถึงจุดเด่นจุดด้อย ประสิทธิภาพ ผลการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการอ่านที่ชัดเจน 2. ให้เวลาและช่วยจัดสรรเวลาในการอ่านด้วยตนเองของผู้เรียน พร้อมสร้างบรรยากาศส่งเสริมความรักและผูกพันกับการอ่าน 3. ให้รายละเอียดเกี่ยวกับ Platform สื่อ แหล่งข้อมูล ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการอ่านดิจิทัล 4. ให้วิธีการและกลยุทธ์ที่หลากหลาย และหาตัวอย่างภาระงานที่ส่งเสริมการอ่านอิสระ 5. สนับสนุน Workbook ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงในแนวทางต่าง ๆ ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลาย 6. ให้เวลาในการช่วยเหลือ ติดตามดูแลผู้เรียน และการให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นระยะและเป็นระบบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเป้าหมายการอ่าน มีแผนปฏิบัติการอ่านและเกณฑ์การประเมินของตนเองที่ชัดเจน 2. มีความรับผิดชอบ สามารถชี้้นำ กำกับติดตาม ควบคุมตนเองให้อ่านได้สำเร็จ 3. เลือกใช้กลยุทธ์ในการอ่านอย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการอ่าน และมีวิธีการสร้างแรงจูงใจให้สามารถอ่านได้อย่างต่อเนื่อง 4. บันทึกผลการอ่านแบบสะท้อนคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการอ่านดิจิทัล
<p>กิจกรรมที่ 7 EN₂ (Engaging) สร้างความผูกพันกับการอ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดพื้นที่และโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกความคล่องแคล่วในการอ่าน และการใช้กลยุทธ์การอ่านและการเรียนรู้ การทบทวนวางแผนการอ่านและการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการอ่านด้วยตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ข้อมูลป้อนกลับแบบวนลูปเพื่อแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่อาจคลาดเคลื่อน (Misconception) 2. เตรียมและใช้คำถามขั้นสูงวางแผนการใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนขยายความรู้ความสามารถ (Extend) แก้ปัญหา (Probe) ทบทวน (Revise) และสะท้อนคิด (Reflect) 	

ตารางที่ 47 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
พร้อมเสนอแนวทางการพัฒนาการอ่านและการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง	3. การใช้กลุ่มทางสังคม (Triad Group) ในการอ่านแบบกลุ่ม (Group Reading) 4. ให้เวลาเพิ่มเพื่อให้ผู้เรียนอ่านอย่างถูกต้องแม่นยำ และทำภาระงานได้ชำนาญมากขึ้น โดยการใช้ Pause for Reflection 5. เตรียมคำถามและการประเมินผล ให้เวลาผู้เรียนสำหรับการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ 6. มีแนวทางการกำกับติดตามผล การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1. ฝึกความชำนาญในการอ่านและการใช้กลยุทธ์การอ่าน 2. มีส่วนร่วมในการอ่านและการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ประสบการณ์เสนอแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนา 3. สะท้อนคิดและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้

4. ตัวอย่างการจัดการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 48 การจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สื่อสารวิชา (4 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		วิธีการวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>LU1, LU2, LU3, UT1</p>	<p>กิจกรรมที่ 1 EN (Encouraging) กระตุ้นการอ่าน ปลุกจิตนิสัย</p> <p>เรื่องที่ 1 นิทานกระต่ายกับเต่า</p> <p>1. ผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยใช้คำถามเชื่อมโยงความรู้อันได้มาเกี่ยวกับนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า เช่น ผู้เรียนเคยอ่านหรือฟังเรื่องนี้ครั้งสุดท้ายเมื่อใด ใครเป็นคนอ่านหรือเล่าให้ฟัง เนื้อเรื่องย่อเป็นอย่างไร มีความรู้สึกหรือข้อคิดเห็นกับเรื่องที่ได้มานั้นคืออะไร เป็นต้น</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p> <p>1. ผู้เรียนสืบค้นบทความเรื่อง กระต่ายกับเต่า จำนวนใหม่</p> <p>2. ผู้เรียนอภิปราย (discussion) ออนไลน์ ผ่านกระดานสนทนา แอปพลิเคชัน Padlet ในประเด็นต่อไปนี้</p> <p>1) มีอะไรบ้างที่สอดคล้องตรงกันนิทานที่ผู้เรียนได้อ่านหรือฟังมา</p> <p>2) มีอะไรบ้างที่ไม่สอดคล้องตรงกันนิทานที่ผู้เรียนได้อ่านหรือฟังมา</p> <p>3) เพราะเหตุใดนิทานบนเว็บไซต์จึงใช้ชื่อเรื่องว่า กระต่ายกับเต่าในอีก Version</p> <p>4) การนำเสนอรูปแบบและกลวิธีการเล่าเรื่องแบบใหม่มีลักษณะอย่างไร</p>	<p>ในชั้นเรียน (in-class)</p> <p>1. คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล</p>	<p>1. บทความดิจิทัลเรื่องที่ 1</p> <p>2. แอปพลิเคชัน Padlet</p>	<p>ประเมินการอภิปรายออนไลน์ ครั้งที่ 1</p>	<p>แบบประเมินการอภิปรายออนไลน์ ครั้งที่ 1</p>

ตารางที่ 48 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		วิธีการวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	L1, L2, L3, UT1	<p>ผู้สอนเสนอข้อความที่ส่งเสริมความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของงานเขียน คำกล่าวของชาร์ลส์ โจนส์ ที่ว่า "ในอีก 5 ปีข้างหน้า ชีวิตเราจะเหมือนเดิมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ 2 สิ่ง คือ ผู้คนที่เราคบและหนังสือที่เราอ่าน" เป็นต้น ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันโดยเชื่อมโยงกับประเด็น "การอ่านมีความสำคัญอย่างไรในยุคดิจิทัล"</p>	<p>3. ผู้เรียนระดมความคิด (brain storming) เสนอความคิดเห็นของ นักเรียนและวิธีการอ่านเพื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และเลือกคุณลักษณะ วิธีการที่คิดว่าดีที่สุดในการนำไปปรับใช้จริงอย่างน้อย 3 วิธี พร้อมบอกเหตุผล ผ่านกระดานสนทนา แอปพลิเคชัน Padlet แบบจัดเรียงลำดับความคิดเห็น</p>	<p>3. แอปพลิเคชัน Padlet</p>	<p>ประเมินคำตอบ</p>	<p>คำถาม</p>	

ตารางที่ 48 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>U1, U2, U3 U4, U5 UT1</p>	<p>กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์</p> <p>เรื่องที่ 2 กวีนิพนธ์ดิจิทัลในบริบทสังคมไทย</p> <p>กับโครงการห้องปฏิบัติการกวีนิพนธ์ออนไลน์: การสร้างและเสพกวีนิพนธ์ของยังชีพก่อนอ่าน</p> <p>1. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน</p> <p>2. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างบทกวีดิจิทัลเรื่องที่ 2</p> <p>3. ผู้เรียนฝึกการใช้กลยุทธ์พิจารณาภาพรวมก่อนอ่าน (previewing)</p> <p>4. ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการอ่าน (setting the purpose) จากคำตอบคำถาม เช่น</p>	<p>กิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>1. ผู้เรียนสืบค้นและอ่านต้นท่อน เรื่อง กวีนิพนธ์ดิจิทัลในบริบทสังคมไทยกับโครงการห้องปฏิบัติการกวีนิพนธ์ออนไลน์: การสร้างและเสพกวีนิพนธ์ดิจิทัลของไทย</p> <p>2. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายออนไลน์ผ่านระบบ Zoom Meeting</p> <p>3. ตอบคำถามผ่าน Jam board</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>1. คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล</p>	<p>1. บทอ่านดิจิทัล</p> <p>2. ระบบ Zoom Meeting</p> <p>3. แอปพลิเคชัน Padlet</p> <p>4. แอปพลิเคชัน Jam board</p>	<p>ประเมินการอภิปรายออนไลน์ ครั้งที่ 2</p> <p>แบบประเมินการอภิปรายออนไลน์ ครั้งที่ 2</p>

ตารางที่ 48 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมพึงชี้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>U1, U2, U3 U4, U5 UT1</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</p> <p>1) ผู้เรียนจำเป็นต้องอ่านบทอ่านนี้เพราะอะไร? 2) ผู้เรียนจะใช้เวลาในการอ่านนานเท่าไร? 3) ผู้เรียนคิดว่าจะสามารถเรียนรู้อะไรได้จากบทอ่านนี้? 4) ผู้เรียนจะอ่านอย่างไร และมีวิธีอะไรบ้างที่จะแก้ไขปัญหาขณะอ่าน หรือช่วยให้การอ่านง่ายขึ้นและอ่านได้สำเร็จ? เป็นต้น 5. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์ และเสริมต่อคำตอบของผู้เรียน โดยเสนอวิธีการอ่านตามรูปแบบ SO5R</p>		<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>วิธีการ</p>	<p>เครื่องมือ</p>

ตารางที่ 48 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประเมินและผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>U1, U2, U3 U4, U5 UT1</p>	<p><u>ขั้นระหว่างอ่าน</u></p> <p>6. ผู้เรียนมีกิจอ่านตามรูปแบบ SO5R ที่ละขั้นตอน ใช้กลยุทธ์การอ่านและบันทึกผลการอ่าน ดังนี้</p> <p>ขั้นที่ 1 อ่านสำรวจ (Survey) แบบ skimming พิจารณาหัวข้อเรื่อง โครงสร้าง บททวน และจับประเด็น แบบ scanning บันทึกเป็นหัวข้อย่อ ๆ (bullet note-taking)</p> <p>ขั้นที่ 2 อ่านและตั้งคำถาม (questioning) เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของบทอ่านตามเป้าหมายที่กำหนด</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>ในชั้นเรียน (in-class)</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>ประเมินบันทึกผลการอ่าน</p>	<p>เครื่องมือ</p> <p>เกณฑ์การประเมิน บันทึกผลการอ่าน</p>

ตารางที่ 48 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>U1, U2, U3 U4, U5 UT1</p>	<p>กิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>ในชั้นเรียน (in-class)</p> <p>ออนไลน์ (Online)</p> <p>ขั้นที่ 3 อ่านเชิงรุก (Read Actively) ผู้สอนใช้กลยุทธ์การสอน GIST (Generating Interaction between Schemata and Text) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกข้อความสำคัญหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง (selecting important or relevant details), จากบทอ่านทีละส่วน บันทึกการอ่านโดยใช้กลยุทธ์เพื่อทำความเข้าใจอื่น ๆ ไปด้วย เช่น การจับใจความสำคัญ (identifying mail ideas)</p> <p>การกำหนด/ลำดับความสำคัญ (determining importance)</p> <p>การสรุปย่อ (summarizing)</p>		<p>สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี</p> <p>ในชั้นเรียน (in-class)</p> <p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>วิธีการ</p> <p>เครื่องมือ</p>		

ตารางที่ 48 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมพึงชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>U1, U2, U3</p> <p>U4, U5</p> <p>UT1</p>	<p>การใช้สัญลักษณ์ (using signal word) เป็นต้น</p> <p>แสดงความเข้าใจเป็นผังกราฟิก (using graphic organizer)</p> <p>ขั้นที่ 4 ตอบสนองการอ่าน (Response) ผู้เรียนเขียนคำอธิบาย (annotating) ขยายความเข้าใจจากการอ่านข้อความแต่ละส่วนที่บันทึก</p> <p>ขั้นที่ 5 บันทึกความเข้าใจ (Record) ให้ผู้เรียนบันทึกผลการอ่านตามความเข้าใจคนละ 1 ข้อความ</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p> <p>4. ผู้เรียนนำเสนอผลการอ่านออนไลน์</p> <p>5. ผู้เรียนบันทึกผลการอ่านคนละ 1 ข้อความในกระดาน Padlet แสดงความเข้าใจจากการอ่านคนละ 1 ข้อความ</p>	<p>ในชั้นเรียน (in-class)</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>พิจารณาการนำเสนอผลการอ่านออนไลน์</p>	<p>เกณฑ์การพิจารณาการนำเสนอผลการอ่านออนไลน์</p>

ตารางที่ 48 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>U1, U2, U3 U4, U5 UT1</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้การสอน</p> <p>ในชั้นเรียน (in-class)</p> <p>ชั้นที่ 6 ทบทวนการอ่าน (Review) ผู้สอนชี้แนะโดยการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปผลการอ่าน และทบทวนผลการอ่านตามเป้าหมายที่กำหนดไว้</p> <p>ชั้นหลังอ่าน</p> <p>ชั้นที่ 7 สะท้อนคิด (Reflect) ผู้เรียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับเนื้อหาในรูปแบบวิธีการอ่าน การเรียนรู้ของตนเองและกลุ่ม ผ่านการจัดบันทึกการใช้</p> <p>เครื่องมือ (bullet journal)</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>2. ตัวอย่างการจดบันทึกการใช้เครื่องมือ (bullet journal)</p>	<p>ตรวจสอบผลการจดบันทึกการใช้เครื่องมือ (bullet journal)</p>	<p>บันทึกการใช้เครื่องมือ (bullet journal)</p>	

ตารางที่ 49 การจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม (6 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER1, ER2, ER3 En1	<p>กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วนร่วม</p> <p>เรื่องที่ 3 มอนิซีย์ “คนไทย” ในมุม “ฝรั่ง”</p> <p>ห้วงสิ่งตอบแทนในชาติมีมากกว่าชาติหน้า,</p> <p>ขอตั้งหลักเพราะทำให้สบายใจ?</p> <p>ชั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม 3-4 คน 2. ผู้สอนเสนอหัวข้อเรื่องที่ใช้ในการอ่าน มอนิซีย์ “คนไทย” ในมุม “ฝรั่ง” ห้วงสิ่งตอบแทนในชาติมีมากกว่าชาติหน้า, ขอตั้งหลักเพราะทำให้สบายใจ? ให้ผู้เรียนคาดเดา (predicting) เนื้อหาสาระ บันทึกเป็นหัวข้อย่อย ๆ (bullet note-taking) 	ออนไลน์ (Online)	<p>ในชั้นเรียน (in-class)</p> <p>1. ตัวอย่างแบบบันทึกหัวข้อย่อย (bullet note-taking)</p>	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ

ตารางที่ 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER1, ER2, ER3 En1	<p>ผู้เรียนอ่านกลุ่มย่อย (collaborative reading) พร้อมบันทึกผลการอ่าน ตามขั้นตอนต่อไปนี้</p> <p>1) อ่านแบบ skimming พิจารณาภาพรวม โดยตั้งข้อสังเกต (observing) และระบุจุดมุ่งหมายในการอ่านและวิธีการเขียนของผู้อ่าน และจุดมุ่งหมายและวิธีการเขียนของผู้เขียน (reading like a writer) โดยใช้ข้อคำถามตามแนวการอ่านแบบ Closed Reading</p>	<p>1. ผู้เรียนสืบค้นบทอ่านดิจิทัลเรื่องที่ 3 ผ่านลิงก์ที่กำหนด พิจารณาภาพรวมก่อนการอ่าน (previewing)</p> <p>2. ผู้เรียนบันทึกผลการอ่าน โดยใช้ Google form</p>	<p>2. แบบบันทึกผลการอ่าน</p>	<p>1. บทอ่านดิจิทัลเรื่องที่ 3</p> <p>2. Google form</p>	<p>ประเมินบันทึกผลการอ่าน</p>	<p>เครื่องมือ</p> <p>แบบประเมินบันทึกผลการอ่าน</p>

ตารางที่ 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER1, ER2, ER3 En1	<p>กิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>2) อ่านแบบ scaunking ช่วยกันเลือกคำ วลี หรือข้อความสำคัญ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์แบบคร่าว ๆ จากฉันทัดถุลักษณะ (using signal) ไม่การบันทึกเพื่อกลับไปอ่านส่วนใดเป็นใจความสำคัญ ส่วนใดเป็นคำอธิบายประกอบ ส่วนใดเป็นการให้เหตุผลหรือตัวอย่าง</p> <p>3) น้บกรกล่าวซ้ำในตัวอย่าง เช่น คำ วลี ประโยค ระบุแนวคิดของผู้เขียน (identifying the main ideas) หากมีคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย ค้นหาความหมายและอธิบายความหมายคำที่ไม่คุ้นเคยให้เข้าใจชัดเจน</p> <p>4) อ่านซ้ำ (re-reading) และร่วมตอบสนทนงต่อดัวบท</p>	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online) 3. คลังข้อมูลภาษาไทย (Thai National Corpus)	วิธีการ	เครื่องมือ

ตารางที่ 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER1, ER2, ER3 En1	<p>กิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>ในชั้นเรียน (in-class)</p> <p>ออนไลน์ (Online)</p> <p>(1) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา</p> <p>(2) ตรวจสอบความเข้าใจปัจจุบันของข้อมูล</p> <p>(3) ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล</p> <p>(4) ตรวจสอบแนวคิดหลักที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอและความเป็นกลาง</p> <p>(5) ตรวจสอบบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่อยู่ในตัวบท</p>	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)		

ตารางที่ 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER4, ER5, ER6 En1	<p>กิจกรรมที่ 4 G (Generating)</p> <p>ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมีเหตุผล</p> <p>3. ผู้เรียนสรุปเป็นหัวข้อ พร้อมอธิบายเหตุผลหรือยกตัวอย่างประกอบ จากการสะท้อนแนวความคิด และประสบการณ์ของตนเอง โดยใช้แบบบันทึกการอ่านแบบ What it say What I Think</p> <p>4. ผู้เรียนอ่านตีความ 3 ระดับ ได้แก่ ความหมายตามข้อความ (Textual meaning) ความหมายเชิงแนวคิด (Ideational meaning) ความหมายระหว่างบุคคล (Interpersonal meaning) และเสนอสมมติฐานใหม่</p>	ออนไลน์ (Online)	<p>ในชั้นเรียน (in-class)</p> <p>1. แบบบันทึกการอ่านแบบ What it say What I Think</p>	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ

ตารางที่ 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พหุกรรมปัจจัย	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER4, ER5, ER6 En1	<p>5. ผู้เรียนให้ข้อเสนอเกี่ยวกับ</p> <p>1) คุณค่าของตัวบทที่ได้รับ</p> <p>2) ตรวจสอบและอธิบายข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น</p> <p>3) พิจารณาอารมณ์ความรู้สึก ความเชื่อ มุมมองของผู้เขียน ที่กล่าวถึง</p> <p>4) เปรียบเทียบผลในปัจจุบัน อดีต และอนาคต</p>	<p>3. ผู้เรียนโพสต์ข้อความแสดงความคิดเห็นใหม่ที่ได้</p> <p>เข้าถึงกระดานข้อความแสดงความคิดเห็น</p> <p>4. ผู้เรียนช่วยกันเขียนย่อหน้าเล่าเรื่องใหม่ โดยใช้ภาษาของกล่มตนเอง โดยมีภารกิจอ้างถึงคำ วลี ข้อความจากตัวบทและผลการสร้างข้อสรุปผ่านแอปพลิเคชัน https://www.pollveverywhere.com/</p>	<p>1. แอปพลิเคชัน https://www.pollveverywhere.com/</p> <p>2. กระดานข้อความแสดงความคิดเห็น https://www.facebook.com</p>	<p>1. ประเมินผลการสร้างข้อสรุป</p> <p>3. ประเมินการมีส่วนร่วมและตรวจสอบผลการอ่าน</p>	<p>1. เกณฑ์พิจารณาให้คะแนนการสร้างข้อสรุป</p> <p>2. แบบประเมินการมีส่วนร่วมและตรวจสอบผลการอ่าน</p>	

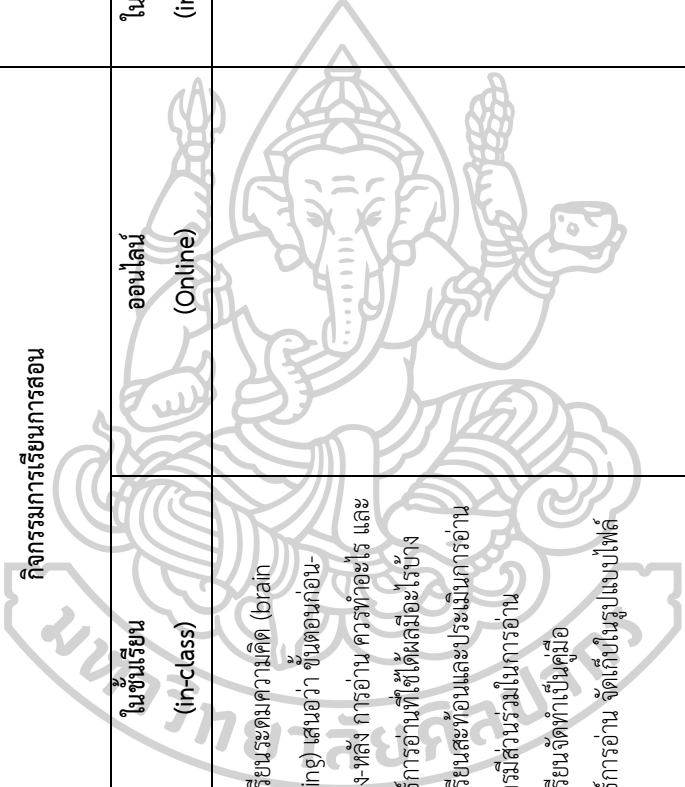
ตารางที่ 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พหุติกรรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER4, ER5, ER6 En1	<p>กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมิน สะท้อนผล</p> <p>7. ผู้เรียนตรวจสอบและประเมินข้อค้นพบบนกัน จากนั้นเสนอแนวคิดใหม่ที่ได้จากการสะท้อนและประเมินผลการอ่าน</p> <p>8. เลือกความคิดเห็นที่สอดคล้องหรือเห็นด้วยและไม่สอดคล้องหรือไม่เห็นด้วยกับตนเอง</p> <p>อย่างละ 5 ความคิดเห็น โดยให้เทคนิค QUEST ได้แก่ Question Unhappy Excellent Strength Threat</p>	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ

ตารางที่ 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER4, ER5, ER6 En1	<p>9. ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ทางด้านความรู้ความเข้าใจ และเสนอตัวอย่าง</p> <p>10. ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูล</p> <p>2 แหล่งขึ้นไป โดยพิจารณาความน่าเชื่อถือ และสังเคราะห์ข้อมูล โดยเขียนย่อหน้าที่มีการอ้างอิง (quotation) การถอดความ (paraphrasing) และสรุป (summarizing) นำเสนอ</p> <p>โดยเปรียบเทียบบริบท (contextualize) กับสถานการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมปัจจุบัน และพิจารณาความเข้าใจ การคิด อารมณ์ความรู้สึก และการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อความของตนเองที่นำเสนอ</p>	ออนไลน์ (Online)	<p>3. แหล่งเรียนรู้</p> <p>ออนไลน์ เช่น</p> <p>Google scholar 4. ห้องสมุดดิจิทัล</p>	<p>ประเมินการนำเสนอ</p> <p>ผลการอ่าน</p>	<p>แบบประเมินการนำเสนอผลการอ่าน</p>	

ตารางที่ 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	ER4, ER5, ER6 En1	<p>12. ผู้เรียนระดมความคิด (brain storming) เสนอว่า ขั้นตอนก่อนระหว่าง-หลัง การอ่าน ควรทำอะไร และกลยุทธ์การอ่านที่ใช้ได้ผลคืออะไรบ้าง</p> <p>13. ผู้เรียนสะท้อนและประเมินการอ่าน และภาคมีส่วนร่วมในการอ่าน</p> <p>14. ผู้เรียนจัดทำเป็นคู่มือกลยุทธ์การอ่าน จัดเก็บในรูปแบบแฟ้มดิจิทัล</p>		<p>ในชั้นเรียน (in-class)</p> <p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>ประเมินการสะท้อน ประเมินการอ่าน และการมีส่วนร่วมในการอ่าน</p>	<p>ประเมินการสะท้อน ประเมินการอ่าน และการมีส่วนร่วมในการอ่าน</p>

ตารางที่ 50 การจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (4 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนการสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผู้ก่อกำเนิดการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>L1, L2, L3</p> <p>U1, U2, U3</p> <p>U4, U5</p> <p>ER1, ER2, ER3</p> <p>ER4, ER5, ER6</p> <p>En2</p>	<p>กิจกรรมที่ 6 T (Transfer)</p> <p>ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลายด้วยตนเอง</p> <p>1. ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมาย สืบหาและเลือกสรรบทอ่านที่มีความสนใจและความหลากหลายในเชิงวิชาการและเชิงสังคม จำนวน 2 บทอ่านขึ้นไป ส่งเข้ากลุ่มชั้นเรียน ตามลิงก์</p> <p>2. ผู้สอนเสนอตารางให้คำแนะนํานำในการอ่าน และการเรียนรู้ผ่านช่องทางทางการสื่อสาร ได้แก่ Web Application ต่าง ๆ เช่น Google Classroom Nearpod ร่วมกับกลุ่ม Line facebook หรือสื่อสังคมอื่น ๆ และวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบ ประเมินผลการเรียนรู้</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p> <p>1. แหล่งเรียนรู้ ออนไลน์</p> <p>2. Web Application</p>				

ตารางที่ 50 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>L1, L2, L3</p> <p>U1, U2, U3</p> <p>U4, U5</p> <p>ER1, ER2, ER3</p> <p>ER4, ER5, ER6</p> <p>En2</p>	<p>3. ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านบทเรียนแบบผสมผสาน ประกอบด้วย เนื้อหาสาระ (แนวทาง ตัวอย่าง วิธีการ) กิจกรรมการเรียนรู้ แบบฝึกหัดหรือใบงานที่สามารถพิมพ์ได้ (worksheet printable) แบบฝึกหัดบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด (Reflection exercises) ที่สอนวิธีการใช้กลยุทธ์ (strategies) การมีส่วนร่วม (Engagement) และพัฒนาการคิดอย่างลึกซึ้ง (Critical reflection) เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน</p> <p>4. ผู้เรียนวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการอ่าน (Reading Plan for Independent Reading) และเกณฑ์การประเมินการอ่านของตนเอง</p>	<p>1. บทเรียนแบบผสมผสาน</p> <p>2. ตัวอย่างแผนปฏิบัติการอ่าน (Reading Plan for Independent Reading)</p>				

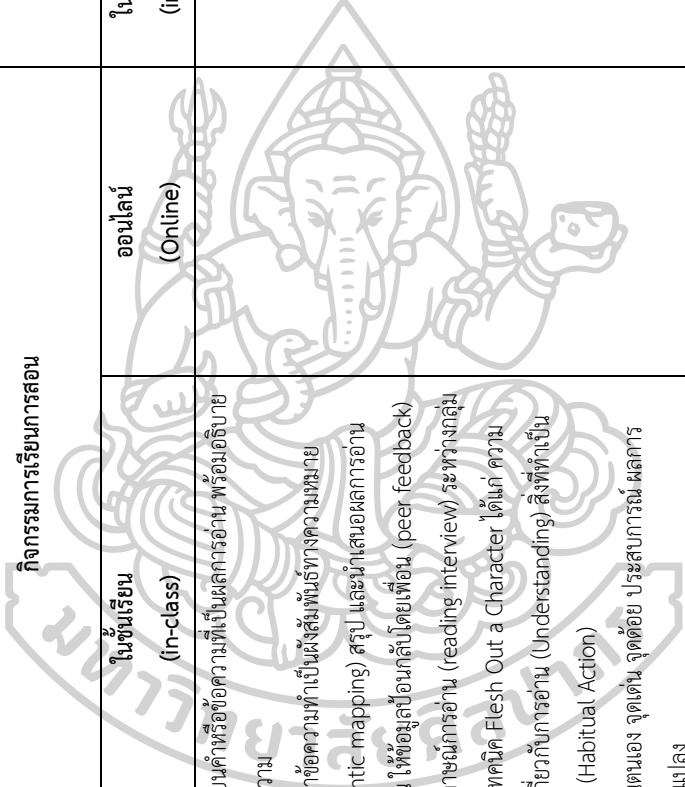
ตารางที่ 50 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)</p> <p>2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading)</p> <p>3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)</p>	<p>L1, L2, L3</p> <p>U1, U2, U3</p> <p>U4, U5</p> <p>ER1, ER2, ER3</p> <p>ER4, ER5, ER6</p> <p>En2</p>	<p>5. ผู้เรียนอ่านและบันทึกผลการอ่าน ในรูปแบบ reflective reading log จากสิ่งที่กำหนด ตามประเด็นต่อไปนี้</p> <p>1) ประเมินและสะท้อนเกี่ยวกับตัวบทความ ประเภท รูปแบบ กลวิธีการ นำเสนอเนื้อหา ความเข้าใจโดยรวม</p> <p>2) วิเคราะห์สรุปผลการอ่าน วิธีการเพิ่มพูนหรือขยายความเข้าใจ หรือแก้ไขปัญหาขณะอ่าน</p> <p>3) บันทึกแนวคิดที่รู้แจ้งเห็นจริง (insight) ที่ได้จากการอ่านหลากหลายและอ่านจากหลายแหล่ง</p> <p>4) ประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้และแนวทางการใช้ประโยชน์หรือพัฒนา</p>	<p>3. แบบบันทึกผลการอ่านแบบ reflective reading log</p>	<p>ประเมินจากบันทึกผลการอ่านแบบ reflective reading log</p>	<p>แบบประเมินจากบันทึกผลการอ่านแบบ reflective reading log</p>		

ตารางที่ 50 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)	UT1 En1, En2	<p>กิจกรรมที่ 7 EN (Engaging)</p> <p>สร้างความผูกพันกับการอ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเรื่อง</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้เรียนอภิปรายทบทวนเกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่าน (อะไร ใช้เมื่อไหร่ ใช้ทำไม) ผู้เรียนจับคู่ช่วยกันออกแบและเขียนแผนการอ่านแบบ ZWHA (What When How Action) และร่วมกำหนดเกณฑ์การประเมิน ผู้สอนใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think Pair Shear) ในการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ (interactive reading) ต่อตนเอง ด้วยทศดับทศอื่น ๆ และผู้อ่านอื่น ๆ ผู้เรียนผลิตกันใช้เทคนิค ก-ช summarize สุ่มหยิบพยางค์เฉพาะ 	<p>ผู้เรียนช่วยกันเลือกและสืบค้นบทความดิจิทัลแบบอิสระ</p>			<p>ประเมินความคล่องแคล่วในการอ่านและการใช้กลยุทธ์การอ่าน</p>	<p>แบบสังเกตและประเมินตนเองตามความคล่องแคล่วในการอ่านและการใช้กลยุทธ์การอ่าน</p>

ตารางที่ 50 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน		สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี		การวัดและประเมินผล	
		ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	ในชั้นเรียน (in-class)	ออนไลน์ (Online)	วิธีการ	เครื่องมือ
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)	UT1 En1, En2	<p>และเขียนคำหรือข้อความที่เป็นผลการอ่านพร้อมอธิบายขยายความ</p> <p>5. นำคำข้อความที่เป็นผู้สังเกตอ่านพร้อมอธิบาย (semantic mapping) สรุป และนำเสนอผลการอ่าน สลับกัน ให้อ่านเพื่อนกลับโดยเพื่อน (peer feedback)</p> <p>6. สัมภาษณ์การอ่าน (reading interview) ระหว่างกลุ่ม โดยใช้เทคนิค Flesh Out a Character ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่าน (Understanding) สิ่งที่เป็นประจำ (Habitual Action) สะท้อนตนเอง จุดเด่น จุดด้อย ประสิทธิภาพการเปลี่ยนแปลง</p> <p>ให้คำแนะนำการอ่านสำหรับผู้อื่น</p>	 <p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>ในชั้นเรียน (in-class)</p>	<p>ออนไลน์ (Online)</p>	<p>1. ประเมินการมีส่วนร่วมในการอ่าน และการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้</p> <p>2. ประเมินผลการเสนอแนวทางการประโยชน์และการพัฒนา</p>	<p>1. แบบประเมินการมีส่วนร่วมในการอ่านและการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้</p> <p>2. ประเมินผลการเสนอแนวทางการประโยชน์และการใช้ประโยชน์และการพัฒนา</p>

5. สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ เป็นการบูรณาการการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกัน ตามหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ (2) เนื้อหา (3) กิจกรรมการเรียนรู้ (4) ฐานการเรียนรู้ (Platform) ร่วมกัน และช่องทางการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) (5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ (6) การประเมินผลและการให้ข้อมูลป้อนกลับ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในเวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกัน แบบซิงโครนัส (Synchronous) ร่วมกับการเรียนรู้คนละเวลา คนละสถานที่กัน แบบอะซิงโครนัส (Asynchronous) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และหนุนเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ในชั้นเรียน (In-class) ซึ่งได้รับการจัดระบบให้เข้ากับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตร โดยใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่บรรจุในรูปแบบบทเรียนแบบผสมผสาน เป็นสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แสดงได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

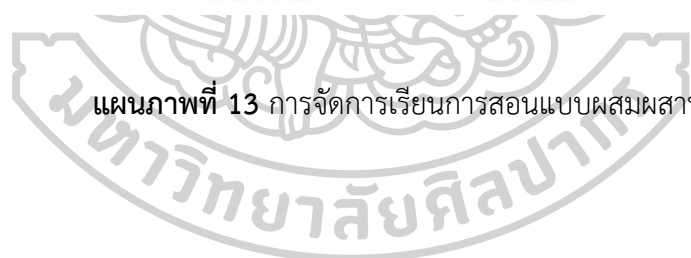

แผนภาพที่ 12 สัดส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction)				
กิจกรรม/หน่วย	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
กิจกรรมที่ 1 EN1 (Encouraging)	● ●			
กิจกรรมที่ 2 L (Learning)	● ●			
กิจกรรมที่ 3 I (Integrating)		●		
กิจกรรมที่ 4 G (Generating)		●		
กิจกรรมที่ 5 H (Handle)		● ●		
กิจกรรมที่ 6 T (Transfer)			●	
กิจกรรมที่ 7 EN2 (Engaging)				● ●

● ในชั้นเรียน

● ออนไลน์

แผนภาพที่ 13 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

ตารางที่ 51 ฐานการเรียนรู้และช่องทางการสื่อสารปฏิสัมพันธ์หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้		ฐานการเรียนรู้ (platform)	ช่องทางการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ (interaction)
1	การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา	ห้องเรียนปฏิบัติการ Google Classroom ระบบ Zoom Meeting	กระดานสนทนาแอปพลิเคชัน Padlet กระดานสนทนา Jam board Line กลุ่ม Reading Literacy
สื่อและแหล่งเรียนรู้		1) คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล 2) นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่าสำนวนใหม่ สืบค้นได้จาก https://medinfo.psu.ac.th/pr/WebBoard/readboard.php?id=481 3) บทความวิจัย กวีนิพนธ์ดิจิทัลในบริบทสังคมไทยกับ โครงการห้องปฏิบัติการ กวีนิพนธ์ออนไลน์ : การสร้างและการเสพกวีนิพนธ์ดิจิทัลของไทย สืบค้นได้จาก https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jletters 4) บทอ่านอิสระ 5) แอปพลิเคชัน https://www.polleverywhere.com/ 6) Google scholar 7) ห้องสมุดดิจิทัล	
2	การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม	ห้องเรียนปฏิบัติการ Google Classroom	Facebook
สื่อและแหล่งเรียนรู้		1) คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล 2) บทความ มองนิสัย "คนไทย" ในมุม "ฝรั่ง" - หวังสิ่งตอบแทนในชาตินี้มากกว่าชาติหน้า, ชอบดื่มเหล้าเพราะทำให้สบายใจ!? https://www.facebook.com/SilpaWattanatham/photos/a.140180076111393/4918716414924378/?type=3 3) ข้อความในกระดานแสดงความคิดเห็น 4) Google forms 5) บทอ่านอิสระจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ 6) คลังข้อมูลภาษาไทย (Thai National Corpus)	

ตารางที่ 51 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้		ฐานการเรียนรู้ (platform)	ช่องทางการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ (interaction)
3	การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	Google Classroom	Web Application Google Meet
	สื่อและแหล่งเรียนรู้	1) คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล 2) บทอ่านอิสระจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์	
4	การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้	ห้องเรียนปฏิบัติการ Google Classroom	Web Application Facebook
	สื่อและแหล่งเรียนรู้	1) คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาส่วนบุคคล 2) บทอ่านอิสระจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์	

6. การประเมินผล

หลักสูตรนี้มุ่งประเมินเพื่อการพัฒนา (Assessment for Development) และสะท้อนระดับความสามารถในกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) โดยการทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านก่อนและหลังการใช้หลักสูตร การประเมินผลจากบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด การประเมินตนเองของผู้เรียนโดยใช้แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ใช้วิธีการทดสอบโดยระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-Based assessment) มีการประเมินเป็นระยะต่อเนื่องเพื่อเอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับสูงขึ้นตามระดับความสามารถหรือ ตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง การประเมินผลเน้นแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (Mastery) ในการอ่านและการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณ เช่น การประเมินการอภิปราย การประเมินบันทึกผลการอ่าน การประเมินการมีส่วนร่วมในการอ่านและการเรียนรู้ การประเมินการนำเสนอผลการอ่าน เป็นต้น ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง มีส่วนร่วม คงทนและต่อเนื่อง ผู้สอนประเมินร่วมกับคณะวิทยากร ผู้เรียนมีโอกาสประเมินตนเอง และร่วมเรียนรู้วิธีการประเมินผลจากการใช้เทคนิคการประเมินให้ผลป้อนกลับโดยเพื่อน (Peer feedback) ในขณะเรียนรู้ ก่อนจะมีการประเมินโดยสรุปผล (Summative Assessment) ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีการตรวจสอบคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

1. การทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบ จำนวน 15 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 2 ชม. ข้อสอบเป็นแบบเขียนตอบอิสระ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้ Google E-Exam โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในผลการเรียนรู้ของหลักสูตร
2. การประเมินบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด จากที่ผู้เรียนบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิดด้วยตนเองผ่านระบบคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี ที่ใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น กระดานสนทนา Google form application เป็นต้น ข้อคำถามต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นแนวทางการตอบคำถามจัดตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยให้การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Scoring Rubrics) ที่สอดคล้องดังที่นำเสนอไว้ร่วมกับแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
3. การประเมินความผูกพันกับการอ่าน โดยใช้แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ที่มีรายการคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ พิสัยระหว่าง 1 (ตรงน้อยที่สุด) ถึง 4 (ตรงมากที่สุด) โดยผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีความผูกพันกับการอ่านที่สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เฉพาะ ได้แก่ 2.1) เปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อน และหลังการใช้หลักสูตร 2.2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 3) เพื่อรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้การวิจัย บรรยาย (Descriptive Research) และการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบ แผนการวิจัยกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest-Posttest Design) และแบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง (The One-Short Case Study Design) เก็บรวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแบบผสมผสาน (Mixed Methods) กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 29 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้กลุ่มเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรเสริม เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย 2) เอกสารประกอบการใช้ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ (1) คู่มือการใช้หลักสูตร (2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3) บทเรียนแบบผสมผสาน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ได้แก่ (1) แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (2) แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด (3) แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน (4) แบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักศึกษา (5) แบบรับรองหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าร้อยละ (%) และค่าทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t test dependent) ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1.1.1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นในการ พัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ประกอบด้วย 1) การ พัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 2) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 3) การอ่านเชิงรุก และ 4) การ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ (1) ชั้นศึกษาจำเป็นต้องการ (R_1) (2) ชั้นการออกแบบและพัฒนา (D_1) (3) ชั้นการทดลองใช้หลักสูตร (R_2) (4) ชั้นการประเมินและ รับรองหลักสูตร (D_2) ซึ่งมีความสอดคล้องและแนวทางการดำเนินการเป็นระบบตามขั้นตอนการ พัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 กำหนดผลการเรียนรู้ ระบุ ความสามารถและระดับการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 การออกแบบหลักสูตร ขั้นที่ 4 การจัดระบบโครงสร้าง เนื้อหา ขั้นที่ 5 การสร้างสรรค์การเรียนการสอนแบบผสมผสาน ขั้นที่ 6 ประเมินผลและรับรอง หลักสูตร

จากการทบทวนวรรณกรรมและการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สามารถสังเคราะห์ องค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความ เข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy) ประเมินจากพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถใน 2 ด้าน ได้แก่ (1) ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information) และ (2) ความสามารถในการ เข้าใจ (Understanding) รวมจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) ประเมินจากพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถในด้านความสามารถในการประเมินและ สะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และ 3) ความสามารถในการใช้ ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement) ประเมินจากพฤติกรรมบ่งชี้ ความสามารถใน 2 ด้าน ได้แก่ (1) ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization) (2) ความสามารถ ในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement) รวมจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้ ผลการวิจัยได้แนวทางในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 7 กิจกรรมในรูปแบบ $En_1LIGHTE_n_2$ Model ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 EN_1

(Encouraging) กระตุ้นการอ่าน ปลุกจิตนิสัย กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์ กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ 4 G (Generating) ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมีเหตุผล กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมิน สะท้อนผล กิจกรรมที่ 6 T (Transfer) ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลายด้วยตนเอง และกิจกรรมที่ 7 EN₂ (Engaging) สร้างความผูกพันกับการอ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($M = 4.32$, $SD = 0.76$) ส่วน ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสนทนากลุ่มของอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้เห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน สรุปสาระสำคัญได้ 6 ประเด็น ได้แก่ 1) การตอบสนองนโยบายการผลิตและพัฒนาครูให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) การมีต้นแบบนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ในยุคดิจิทัล 4) การปรับปรุงฐานสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้เรียน และ 5) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมื่อหลอมรวมผลการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดสามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยได้ 6 แนวทาง ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก 2) การพัฒนาคุณลักษณะสำคัญของนักศึกษา 3) การสอนแนวทางปฏิบัติการอ่านขั้นสูง 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอ่านและการเรียนรู้เชิงสังคม 5) การปรับใช้การทดสอบแบบปรับเหมาะ และ 6) การพัฒนาสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ดิจิทัล

1.1.2 ผลการออกแบบ พัฒนาและประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ผลออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) ผลการเรียนรู้ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 5) สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 6) การประเมินผล

ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า 1) ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบ หลักสูตร โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.79$, $SD = 0.43$) และ 2) ผล การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.85$, $SD = 0.35$)

1.2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย

ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย แบ่งเป็น 6 สัปดาห์ แต่ละสัปดาห์ใช้เวลา 4 ชั่วโมง โดยระยะเตรียมการก่อนและ หลังการใช้หลักสูตร ใช้เวลา 2 สัปดาห์ จำนวน 8 ชั่วโมง ส่วนระยะทดลองใช้หลักสูตร ใช้เวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 16 ชั่วโมง รวมจำนวนระยะเวลาการวิจัย 24 ชั่วโมง สำหรับหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่าน เพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ผสมผสานตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านในรูปแบบ En₁LIGHTEn₂ Model ทุกกิจกรรมสามารถส่งเสริมและพัฒนาองค์ประกอบความสามารถของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทั้งนี้ บางกิจกรรมย่อยอาจมีการ ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมด้านสื่อเทคโนโลยี เวลา และความต้องการของนักศึกษา ทั้งนี้ ผล การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย ตามวัตถุประสงค์การวิจัย สรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย ประกอบด้วย ผลการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ นักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร พบว่า นักศึกษาคณะ สาขาวิชา ภาษาไทยมีความฉลาดรู้ด้านการอ่านหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อ สร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน พบว่า นักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68$, $SD = 0.55$)

1.3 ผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษา ครู สาขาวิชาภาษาไทย

ผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยโดยภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ให้ความคิดเห็น “เห็นด้วย” ทุก ประเด็น และรับรองว่า หลักสูตรเสริมสามารถนำไปใช้ความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยได้

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

2.1.1 ผลการวิจัยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และประเมินความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชา ภาษาไทย

ผลการศึกษาความต้องการของนักศึกษา และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เสนอเกี่ยวกับความ ต้องการจำเป็น จากหน่วยใหญ่ในการบริหารจัดการคือผู้บริหาร หน่วยนำการปฏิบัติคืออาจารย์ผู้สอน และหน่วยรับบริการคือผู้เรียน แสดงให้เห็นความต้องการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาระบบทัศน์และกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จากผลการวิจัย ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา โดยเฉพาะความต้องการวิธีการสร้างแรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์ในการอ่าน เพื่อส่งเสริมการอ่านขั้นสูง และการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการประเมินแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเสนอไว้ 5 ประเด็น ซึ่งประเด็นให้เห็นว่าหลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนออกแบบ และวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการอ่านและสมรรถนะการคิดขั้นสูง เพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานอย่างเป็นระบบ เพื่อเชื่อมต่อโลกเสมือนกับโลกจริงได้อย่าง ลงตัว โดยพัฒนาเป็นสื่อ แหล่งเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้อย่างรู้เท่าทัน ร่วมกับการปฏิบัติจริงที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ ที่ช่วยปรับปรุง

พัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างละเอียด แม่นยำ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร ตามที่ OECD (2019) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2562) และ Egger (2022) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ส่วนผลการวิจัยการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักศึกษาครูภาษาไทย แนวทางหลักทั้ง 6 แนวทางนั้น แสดงให้เห็นความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และแนวทางการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฐานสมรรถนะ สอดคล้องตามที่ Johnstone & Soares (2014) และ Chappell et al. (2020) ได้เสนอไว้ ซึ่งมีแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในลักษณะเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ซับซ้อนของกระบวนการเรียนรู้ สามารถพัฒนาและปรับให้เข้ากับความต้องการในแต่ละบริบทของผู้เรียน ครู และสังคม สอดคล้องตามที่ OECD (2019) และ Glatthorn et al. (2019) ได้ให้เหตุผลว่า ผู้เรียนต้องสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและสะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ เพื่อบรรลุสมรรถนะหลักควบคู่ไปกับแนวทางสะท้อนกระบวนการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมและการปฏิบัติจริงในชีวิตจริง สอดคล้องกับ IBE UNESCO (2021) และ CBE Thailand (2021) เสนอว่าหลักสูตรควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บ่มเพาะ พัฒนา และต่อยอด สมรรถนะสำหรับศตวรรษที่ 21 และโลกอนาคต ได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่าแนวทางการส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านและการสื่อสาร สอดคล้องตามที่ OECD (2019) Baron (2017) และ Bean & Melzer (2021) เสนอไว้ว่าหลักสูตรควรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการอ่านและการคิดขั้นสูง ประการสำคัญ ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้อ่านที่มีเจตคติและจิตินิสัยรักในการอ่าน ซึ่งเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความเกี่ยวข้องกับนิยยะของหลักสูตรทั้งแบบเป็นทางการ (Formal) และรูปแบบที่ไม่เป็นแบบแผน (Informal) อย่างหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) ดังที่ Mulenga, I.M. (2018) เสนอไว้ว่า หากผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการอ่านอย่างเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ประเมินประยุกต์ใช้ผลหรือกระบวนการอ่านในเชิงสร้างสรรค์ จะเป็นผู้มีความฉลาดรู้ด้านการอ่านในยุคดิจิทัล และสามารถเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตและเปลี่ยนแปลงสังคม

ความฉลาดรู้ด้านการอ่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นสมรรถนะโยงใยใช้เสริมต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาจะช่วยปิดช่องว่างของการเรียนรู้ ยังช่วยเพิ่มช่วงกว้างของความสามารถในการเรียนรู้ได้อีกด้วย จึงถือเป็น

พันธกิจและหน้าที่อันสำคัญยิ่งของครูผู้สอนในทุกระดับ ท้ายที่สุดจะเห็นได้ว่าการผลักดันให้เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้วยเป็นการพัฒนาวิธีการบริโภคความรู้ที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อสติปัญญา โดยเฉพาะครูภาษาไทย ซึ่งนับได้ว่าเป็นตัวเชื่อมหลักในการพัฒนาผู้เรียนในภาคหน้า หากมีกลไกที่ขับเคลื่อนให้เห็นเป็นรูปธรรมแล้ว การพัฒนาที่เกิดขึ้นเป็นมรรคเป็นผลสามารถส่งกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ๆ ของวงการศึกษาให้เห็นเป็นรูปธรรม การมีกรอบการดำเนินงาน แนวทางการจัดการเรียนการสอน และการตรวจสอบประเมินผลที่ชัดเจนในรูปแบบหลักสูตรเสริม นอกจากจะสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ยังสามารถนำไปใช้หนุนเสริมกระบวนการเตรียมความพร้อมและพัฒนาวิชาชีพครูได้อีกแนวทางหนึ่ง

2.2 ผลการออกแบบ พัฒนาและประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ผลการออกแบบและพัฒนา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เนื่องจากมีการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ให้ความสำคัญกับการดำเนินการวางแผน จัดระบบองค์ประกอบอย่างละเอียด ซึ่งนอกจากการศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรแล้ว จะเห็นได้ว่าจุดเน้นของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ความคาดหวังของชุมชนสังคมในแง่ของการยกระดับการเรียนรู้ มีการบูรณาการเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ที่อาศัยการตีความและพัฒนาใหม่ทั้งกระบวนการทัศน์และกระบวนการ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ใหม่ ตามเป้าหมายการปฏิรูปจัดการศึกษา ยุคดิจิทัลในมิติการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องดังที่ Ornstein & Hunkins (2018) และกาญจนา คุณารักษ์ (2562) ได้เสนอว่า หลักสูตรในปัจจุบันพัฒนาตามยุคสมัยและบริบททางสังคมวัฒนธรรม แนวคิดใหม่จะเป็นตัวกำหนดเป้าหมายใหม่ จุดเน้นของการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ทำให้บทบาทผู้เรียนผู้สอนแตกต่างกันไปจากเดิมและแตกต่างกันออกไปตามบริบทการเรียนรู้

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรและการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแบบผสมผสาน ยังสอดคล้องตามข้อเสนอของ The Economist (2019) และวัฒนา

ระงับทุกข์ (2563) ที่ต่างเสนอไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับสภาพจริงในปัจจุบัน และให้ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มทักษะ Soft skills เช่น ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) ทักษะการสื่อสาร (Communication skills) ทักษะทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional skills) โดยบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเพื่อใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมผู้เรียนให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความตระหนักรู้ในตนเอง สามารถบริหารจัดการตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเองอย่างความฉลาดรู้ในฐานะของทักษะความเป็นมนุษย์ (Human skills) ในโลกแห่งเทคโนโลยีดิจิทัล

ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มีองค์ประกอบสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์บริบทรอบด้าน และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่สัมพันธ์กัน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรเสริมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือความฉลาดรู้ด้านการอ่าน นับเป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงและการอยู่ร่วมกันในสังคมยุคดิจิทัล ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2562) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรสมรรถนะ คือ สมรรถนะหลัก (Core Competency) ซึ่งเป็นสมรรถนะข้ามสาระวิชา สามารถพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียนในสาระการเรียนรู้อย่างหลากหลาย (Content free) และสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) ซึ่งมีความสำคัญจำเป็นต่อการเรียนรู้ในสาระวิชา หรือเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้สาระวิชา ดังนั้น การออกแบบหลักสูตรและพัฒนาฐานสมรรถนะ โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียง และมีกรอบแนวคิดการออกแบบหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร จากการพิจารณาความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน เชื่อมโยงบูรณาการการเรียนการสอนในลักษณะเน้นประสบการณ์ เสริมสร้างความรอบรู้ชำนาญและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการผลิตครู ผลการวิจัยของ Prachyapruit (2017) ที่เสนอว่า การผลิตครูต้องบูรณาการหลายมิติ ตั้งแต่ปรัชญาแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ การเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรฐานสมรรถนะ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผลการวิจัยการประเมินคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งพบว่ามีเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรและมีความสอดคล้องกันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนั้น จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่ 1 หลักการของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการวิจัยครั้ง

นี้มีการศึกษาข้อมูลการทบทวนวรรณกรรมอย่างรอบด้าน ทำให้เห็นภาพรวมเป็นร่มใหญ่ของการพัฒนาและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน เป็นเพราะความเกี่ยวเนื่องของการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในและภายนอกได้อย่างชัดเจน ประกอบกับพัฒนาตามกระบวนการที่ตรวจสอบ ทวนซ้ำ มีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาเป็นวงรอบ สอดคล้องดังที่ Johnstone & Soares (2014) Ornstein & Hunkins (2018) และ กาญจนา คุณารักษ์ (2562) ได้เสนอไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องมีการกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การออกแบบและจัดระบบความรู้และประสบการณ์ ก่อนนำหลักสูตรไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริง และการประเมินผลหลักสูตรทั้งผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และการตรวจสอบกระบวนการเพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนาเป็นวงจรตามลำดับขั้นตอน ทำให้การพัฒนาหลักสูตรมีคุณภาพ นำไปสู่การใช้จริงอย่างประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นอกจากนี้ ผลการประเมินคุณภาพองค์ประกอบของหลักสูตรรายการประเมินผลอื่น ๆ ยังพบว่า องค์ประกอบที่ 5 สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสมรองลงมาเป็นลำดับ 2 จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี ที่ช่วยกระตุ้นหรือเสริมพลังการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งมิติทางสังคม ชุมชนการปฏิบัติ การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในยุคดิจิทัล ฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการทำงาน หรือใช้ประสบการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ มีแนวคิดที่มุ่งสู่ความเป็นสากล และในปัจจุบันควรเพิ่มการเรียนรู้แบบออนไลน์หรือแบบผสมผสานด้วย สอดคล้องตามที่ O'Neill (2015) Glatthorn et al. (2019) และงานวิจัยของ Hollander, Sabatini & Graesser (2022) ที่เสนอว่า ระบบเทคโนโลยีสามารถนำมาพัฒนากลยุทธ์การสอนของครูผู้สอน และปรับปรุงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งพิจารณาได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรเสริม นอกจากจะเน้นไปที่ความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและบริบทหรือสถานการณ์ของการเรียนรู้แล้ว กระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้หรือปรับเปลี่ยนผลลัพธ์การเรียนรู้ใหม่ ตลอดจนแนวทางการประเมิน วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ในแนวทางเดียวกันนั้น สามารถพัฒนาประสิทธิภาพและบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานอย่างเป็นระบบ ทำให้มีการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมที่หนุนเสริมการพัฒนา ผู้เรียนมีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริงของผู้เรียน และสามารถกำหนดองค์ประกอบสำคัญอย่างโครงสร้างเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี ให้สัมพันธ์กับการวางแผนและกำหนดแนวทางการประเมินผลอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามเกณฑ์มาตรฐานระดับสากล ตามที่ OECD (2021) กำหนดไว้ ผลการวิจัยทำ

ให้เห็นได้ว่าการอ่านเพื่อการเรียนรู้และมีส่วนร่วมทางสังคม ผู้อ่านต้องใช้ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะในการปฏิบัติจริงบนฐานความรู้ เพื่อทำความเข้าใจ นำไปใช้ประโยชน์ ประเมิน สะท้อน คิด รักและผูกพันกับการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และศักยภาพการเรียนรู้ ให้สำเร็จตามเป้าหมายของบุคคล อันจะเป็นปัจจัยส่งผลในการพัฒนาศักยภาพบุคคลอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

2.3 ผลการวิจัยการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

2.3.1 ผลการทดลองใช้หลักสูตรเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยมีระยะเวลาทดลองใช้หลักสูตร 4 สัปดาห์ รวมจำนวน 16 ชั่วโมง ทำให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างเนื้อหาในด้านการสอนการอ่านนั้น จำเป็นจะต้องเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้และเวลาให้เหมาะสมด้วยเหตุนี้ การทดลองกำกับเวลาในการปฏิบัติการอ่าน การให้เวลาในการคิดและประมวลผล รวมทั้งการแสดงผลการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนอาจใช้มากน้อยต่างกันในระยะของการฝึกปฏิบัติและการ ฝึกซ้ำ กระบวนการนี้นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะนอกจากจะเพิ่มพูนความสามารถในการอ่าน การใช้กลยุทธ์และความคล่องแคล่วมากขึ้นแล้ว ยังเป็นการประเมินผลขณะเรียนรู้เพื่อช่วยผู้เรียนให้มีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ในการประเมินเป็นระยะที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ในระดับที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อแรงจูงใจภายในของผู้เรียนการรับรู้ความสามารถ การมีอัตมโนทัศน์เชิงบวก และความพยายามที่เพิ่มขึ้นเพื่อท้าทายอุปสรรค โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมมือช่วยหาวิธีการแก้ปัญหาให้ประสบผลบรรลุเป้าหมายการอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ สรวงสุวรรณ (2560) พัฒนาตัวแบบพหุระดับการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนในประเทศกลุ่มอาเซียน พบว่า ตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ความหลากหลายในการอ่าน ทักษะคิดในการอ่าน การรู้เหนือการอ่าน ส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ อย่างไรก็ตามเมื่อเป็นการอ่านเพื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยครั้งนี้ยังชี้ให้เห็นว่า ทรัพยากรทางการศึกษา (Educational resource) กิจกรรมการอ่าน (Reading attitude) และเวลาที่ใช้ในการอ่าน (Reading time) ก็เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้ด้านการอ่านมากขึ้น

ผลการทดลองใช้หลักสูตรตามโครงสร้างเนื้อหา ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานในลักษณะต่อเนื่องกัน รูปแบบการจัดกิจกรรมแต่ละหน่วยเพื่อ

พัฒนากระบวนการทางปัญญาย่อย ที่เป็นองค์ประกอบความสามารถในการปฏิบัติของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จะเห็นได้ว่า ผลการทดลองใช้หลักสูตรในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา จะใช้การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นหลัก (Analytical Reading) โดยนักศึกษามีวิธีการอ่านเชิงรุกที่ดีและทักษะการคิดขั้นสูง (Higher- Order Thinking) มากขึ้น สามารถใช้กลยุทธ์การอ่านที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการตอบคำถาม “อะไร” (What) ซึ่งตัวบทอ่านมีรูปแบบและประเภทของข้อความ (Text type) แบบบรรยาย แต่ความเข้าใจ (Understanding) ก็เป็นเพียงพื้นฐานที่ดีในการอ่าน การใช้วิธีการอ่านและกลยุทธ์ที่ส่งเสริมให้อ่านอย่างละเอียดลึกซึ้งมากขึ้น ทำความเข้าใจข้อความตีความ แยกแยะ จัดระบบข้อมูลรวมทั้งประมวลผลอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระวิชาต่าง ๆ ของผู้เรียนทุกสาระวิชา สอดคล้องดังที่ OECD (2019) ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า การพัฒนาการอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา สามารถประเมินความสนใจและความพยายามในการอ่าน การเรียนรู้การถอดรหัส การจดจำคำ ความเข้าใจประโยคพื้นฐาน แยกวิเคราะห์ได้ถึงการทำงานเพื่อความเข้าใจในระดับที่สูงขึ้น การอ่านระดับพื้นฐานดังกล่าวนี้ เป็นความคล่องแคล่วในการอ่านที่ช่วยให้สามารถตรวจสอบกระบวนการเชิงกลยุทธ์และอัตราการอ่านว่ามีมากน้อยเพียงใด เมื่อผู้เรียนต้องอ่านข้อความที่ซับซ้อนและปริมาณที่มากขึ้น และเป็นกระบวนการอ่านที่สำคัญก่อนไปสู่ระดับของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม จะเน้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) ซึ่งนักศึกษามิสามารถอ่านอย่างละเอียดมากขึ้น สามารถผสมผสานวิธีการสามารถประมวลผลและนำเสนอผลการอ่าน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการอ่านได้ถูกต้องเหมาะสม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ตัวบทอ่านต้องมีความเหมาะสมและใช้ได้ผลดีในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยเฉพาะ แต่หากเป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างท้าทายความคิดความเชื่อหรือทัศนคติเดิมของผู้เรียน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วย นอกจากนี้ การที่นักศึกษาได้ฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์ ตีความ บูรณาการการอ่านผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการช่วยเพิ่มมุมมองทางความคิดจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะการเรียนรู้เชิงสังคม ผู้สอนต้องเปิดใจยอมรับทุกความคิดเห็นและมีเทคนิควิธีการที่ช่วยให้สามารถทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดเป็นความขัดแย้งกันหรืออคติระหว่างผู้เรียน ซึ่งอาจเกิดจากการไม่สามารถจัดการข้อขัดแย้งทางความรู้สึกนึกคิดได้ สอดคล้องตามที่ Goatly (2016) และ Wray & Wallace (2021) เสนอว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านตามจุดมุ่งหมายทั้งทางวิชาการและการมีส่วนร่วมทางสังคม ที่ใช้ความรู้ความสามารถในการอ่านและการคิดขั้นสูงที่เน้นการวิเคราะห์

แยกแยะ เปรียบเทียบ พิจารณาข้อโต้แย้ง ตั้งสมมติฐาน ตรวจสอบ ประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ ดีความและประเมินผล จากนั้นเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านและให้ข้อโต้แย้งหรือข้อสรุปอย่างมีหลักการและเหตุผล นำไปสู่การตัดสินใจหรือการให้คุณค่า จากการทำผู้เรียนอธิบายและตั้งคำถามที่นำไปสู่การสร้าง ความหมายใหม่ที่กว้างขึ้นและการมีส่วนร่วมกับตัวบทและสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการอ่านอิสระที่ นักศึกษาได้ฝึกฝนการปฏิบัติจริงเป็นรายบุคคล ได้รับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการอ่าน ที่ สะท้อนให้เห็นถึงจุดเด่นจุดด้อย วิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ ฝึกความชำนาญในการอ่าน จากการ ประเมินผลการเรียนรู้และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเองตามจุดมุ่งหมาย รวมทั้งการพัฒนา พื้นฐานการสืบค้นและอ่านบทอ่านทั้งเชิงวิชาการและเชิงสังคม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษามี แนวทางการอ่านของตนเอง มีความผูกพันกับการอ่านมากขึ้น เนื่องจากสามารถปรับใช้ผลการเรียนรู้ จากประสบการณ์ โดยประยุกต์ใช้วิธีการอ่าน กลยุทธ์การอ่าน โดยเฉพาะกลยุทธ์อภิปัญญา รวมทั้ง ทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องใช้ในการอ่านอิสระ ประกอบด้วยเครื่องมือวิจัยที่ใช้คือแบบ บันทึกรับการอ่านแบบสะท้อนคิด ช่วยกำกับและตรวจสอบการอ่านของนักศึกษาให้นักศึกษาอ่านและ เรียนรู้ด้วยตนเองได้ลึกซึ้งมากขึ้น (Deep Learning) อันเกี่ยวข้องโดยตรงกับความตั้งใจในการเรียนรู้ และความมุ่งมั่นเพื่อไปถึงเกณฑ์ความสำเร็จ ส่วนนี้บทบาทของผู้สอน สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ จะต้องพร้อมสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติกรอ่าน ปรึกษาการใช้กลยุทธ์ การทำความเข้าใจ ความรู้ใหม่และความรู้เสริมที่ได้รับ ผ่านระบบปฏิบัติการและช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ของ หลักสูตร ในการชี้แนะกำหนดเป้าหมายการอ่าน การใช้เวลาอ่านอิสระ แนะนำภาระงานของนักศึกษา ผ่านเทคโนโลยีหรือสื่อสังคมโดยอาจเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคลหรือพร้อมกันได้ สอดคล้องตามที่ Corrigan (2014) และ Jennifer (2017) เสนอไว้ว่า การให้ผู้เรียนพิจารณาการอ่าน ผลการฝึก ปฏิบัติการอ่านของตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีการเตรียมการในการอ่าน มีวิธีการอ่านมากขึ้น และการคิด ทบทวนเกี่ยวกับพื้นฐานทักษะที่ควรมี เมื่อผู้เรียนประเมินผลการอ่านของตนเอง และคิดว่าจะ ปฏิบัติการอ่านอย่างต่อเนื่องได้อย่างไร เขียนสะท้อนผลการอ่านและสะท้อนคิดอย่างละเอียด ผู้เรียน จะสามารถบูรณาการการฝึกปฏิบัติการอ่าน โดยใช้วิธีการและกลยุทธ์แบบผสมผสาน ซึ่งการอ่านเพื่อ การเรียนรู้จะต้องใช้เวลาให้เกิดพัฒนาการอ่านอย่างต่อเนื่อง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาสามารถใช้กลยุทธ์การอ่านได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมตามความถนัดของแต่ละคน สามารถ สืบค้น เลือกบทอ่านและตรวจสอบได้อย่างถูกต้อง ส่วนนี้จะเห็นได้ว่าผู้สอนสามารถพัฒนาให้ผู้เรียน

ประสบความสำเร็จในการอ่าน โดยมุ่งเน้นการฝึกฝนการใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างคล่องแคล่ว การเสริมพลัง และเทคนิคที่ทำให้ผู้เรียนรอบรู้และชำนาญในการอ่านและการใช้กลยุทธ์มากขึ้น จนกลายเป็นจิตนิสัยรักการอ่าน ผูกพันและใช้ประโยชน์จากการอ่านได้ตามจุดมุ่งหมาย ประการสำคัญ คือใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เชิงสังคมสอดคล้องดังที่ Johnson & Johnson (2018) Masharipova & Mizell (2021) และ Saraceni (2022) กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า การอ่านเป็นกระบวนการเรียนรู้วิธีหนึ่ง เมื่อผู้อ่านมีปฏิสัมพันธ์กับตัวบท ตนเอง สภาพแวดล้อมและโลกแห่งความเป็นจริง การเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ภายใต้บรรยากาศชุมชนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ จะช่วยส่งเสริมแนวทางพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้คล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบ วิเคราะห์ ใคร่ครวญ ประเมินผลการอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความสนใจ แรงจูงใจในการอ่านอย่างกระตือรือร้นและต่อเนื่อง จนถึงระดับของการประยุกต์ใช้การอ่านเป็น “ทักษะทางการศึกษา (Study skills)” ตามแนวการอ่านเพื่อการเรียนรู้

นอกจากนี้ ผลการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านของนักศึกษา ซึ่งพบว่า มีการใช้กลุ่มกลยุทธ์อภิปัญญามากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มกลยุทธ์ทางสังคมและอารมณ์ และกลุ่มกลยุทธ์ทางปัญญาตามลำดับนั้น อาจเนื่องจากการอ่านในระดับอุดมศึกษา นักศึกษามีพื้นฐานทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ดี แต่การอ่านเนื้อหาสาระที่ซับซ้อนมากขึ้น มีปริมาณสิ่งที่จะต้องอ่านจำนวนมาก จากหลายแหล่ง รวมทั้งต้องสามารถจัดการกับข้อขัดแย้งทางความคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลยุทธ์ที่สำคัญในการคิดเกี่ยวกับการคิดของตนเองจึงจำเป็นต้องนำมาใช้มากที่สุด นั่นก็คืออภิปัญญา โดยนักศึกษาต้องใช้ในขั้นตอนก่อน-ระหว่าง-หลังการอ่านบทอ่านแต่ละประเภทตามจุดมุ่งหมาย ทั้งการอ่านโดยทั่วไปและการอ่านผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องตามที่ William & Fredricka (2020) Gunning (2014) และ Farid, Ishtiaq & Hussain (2020) เสนอว่า นอกจากกระบวนการอ่านที่มีประสิทธิภาพในเวลาจำกัด และกลยุทธ์ทางปัญญาที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่อ่าน ชุดของความสามารถในการควบคุมกระบวนการอ่านอย่างมีสติ ความสามารถในการกำกับติดตาม ตรวจสอบความเข้าใจ ในการประมวลผลตัวบท (Text processing) และการจัดการภาระงานการอ่าน (Task management) ทั้งยังสอดคล้องกับ Bilonozhko & Syzenko (2020) เสนอเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนยุคดิจิทัล ยืนยันจากผลการวิจัยว่า กลยุทธ์การอ่านที่มีประสิทธิภาพโดยตัวบททางเลือกที่ใช้งานจริง (Authentic text) เน้นความแตกต่างระหว่างทักษะการอ่านและกลยุทธ์การอ่านที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน นั่นก็คือการเสริมกลยุทธ์ทางอารมณ์สังคม

ในการพัฒนาการอ่านด้วยในแนวทางเดียวกัน เพราะการทำงานร่วมกันและภาระงานการอ่านที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างผู้เรียน นอกจากช่วยให้มีส่วนร่วมแล้ว ยังมีแนวโน้มที่สามารถขัดเกลาทางอารมณ์สังคมของผู้เรียนด้วย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยให้ข้อเสนอแนะสำคัญเกี่ยวกับการอ่านจากสื่อดิจิทัล กล่าวคือ จะให้ได้ว่ากลยุทธ์การอธิบายประกอบ (Annotation) ยังต้องมีการบันทึกความเข้าใจ ผลการตีความ ผลการคิดและตอบคำถามขณะอ่าน เพื่อนำไปสู่การวางโครงร่าง (Outline) และการสรุปย่อ (Summarize) และประเมินแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนสามารถใช้ได้หลายวิธีการ เช่น เขียนคำถาม ข้อคิดเห็น โดยใช้ Comment Balloons ในการอ่านดิจิทัล เน้นข้อความสำคัญ หรือตั้งคำถามกับคำ วลี หรือประโยคสำคัญที่เลือกโดยทำ Bullet journal พิจารณาความสอดคล้องตรงกันและตรงกันข้ามกันของแนวคิดที่นำเสนอ มองหาความสนใจ ความสำคัญ หรือตั้งคำถามอื่น ๆ เสริมด้วย การใช้ Taking Inventory เป็นการฟังสมาชิกกลุ่มอธิบาย ร่วมกับการบันทึกอื่น ๆ ที่อาศัยสื่อเทคโนโลยีเพื่อ ค้นหารูปแบบทางความหมาย (Meaningful pattern) ส่วนกลยุทธ์ที่ช่วยในการสรุป (Outlining) เป็นการระบุแนวคิดสำคัญของตัวบทนั้น เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาและมองเห็นโครงสร้างโดยภาพรวม ซึ่ง แยกข้อมูลระหว่างใจความหลักกับพลความที่สนับสนุน เช่น เหตุผล ตัวอย่าง หรือคำอธิบาย โดยอาจ สามารถใช้สัญลักษณ์ (Signal) ต่าง ๆ เพื่อช่วยบันทึกได้ เช่น (1) Problem Framing Resources (2) Root Cause (3) Google Drawings (4) MindMeister (5) Coggle.it (6) Edrawsoft (7) MindMup (8) Storyboarding Tools เหล่านี้เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เมื่อย้อน ทบทวนเกี่ยวกับการอ่านดิจิทัล จะเห็นว่าเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทเชิงบวกในการพัฒนาการอ่านของ ผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำไปใช้และปฏิบัติกรอ่านอย่างรอบคอบ ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงความ แตกต่างกันของผู้เรียน ในด้านความสนใจ ความสามารถ และรูปแบบการเรียนรู้ ตลอดจนสื่อ เครื่องมือ เทคโนโลยีที่ผู้เรียนมีอยู่ ซึ่งผลการวิจัยหลักสูตรนี้ แสดงให้เห็นว่าแนวทางการจัดการเรียน การสอนแบบผสมผสาน เป็นการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สามารถปรับให้เข้ากับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้เรียนทั้งการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ พื้นฐานการใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน และสามารถนำมาพัฒนากลยุทธ์การสอนของครูได้ดีเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Roy (2021) ที่ระบุว่า การผสมรวมเครื่องมือการเรียนรู้เชิงรุกได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการศึกษาของผู้เข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญ มีผลกระทบในฐานะเป็นเครื่องมือการอ่านที่ใช้งานจริงในสังคม ผ่าน กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เช่น อภิปราย ทำงานกลุ่ม นำเสนองาน และตรวจสอบแนวความคิด ระดม

สมอง เป็นต้น ในขณะที่การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online) ให้การเรียนรู้แบบอิสระ ยืดหยุ่น ปรับได้ ในลักษณะการเรียนรู้ที่เน้นการสำรวจ สืบเสาะ สร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ฐานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทัน ผู้เรียนเรียนรู้แบบรอบรู้ (Mastery) ในศาสตร์ และนำเสนอผลการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี จึงสามารถปรับใช้การเรียนรู้และปฏิบัติด้วยตนเอง (Self-paced learning and practice) การประเมินผลป้อนกลับด้วยตนเอง (Self-assessment and feedback) เป็นต้น ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องออกแบบการเรียนการสอนว่าจะสร้างชุดประสบการณ์เดียวที่สร้างโอกาสในการเรียนรู้อย่างหลากหลายได้อย่างไร

อย่างไรก็ดี ผลการศึกษาทำให้เห็นว่าการเปลี่ยนถ่ายรูปแบบการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Instruction) มีทั้งข้อดีและข้อควรคำนึง ด้วยข้อดีที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระและยืดหยุ่น แต่ขณะเดียวกันผู้เรียนก็ต้องสามารถชี้นำตนเองและกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบและมีวินัยสูงในการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้เน้นไปที่การทำและคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับการคิดและผลการทำของตนเอง การพัฒนาทักษะของผู้เรียนจึงจำเป็นมากกว่าการส่งข้อมูลและต้องการให้ผู้เรียน อ่าน สนทนา เขียน โดยใช้การคิดขั้นสูง รวมทั้งการคิดเกี่ยวกับการคิดของตนเองที่ตรวจสอบทัศนคติและค่านิยมของตนเองด้วย

2.3.2 ผลการวิจัยการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

1) ผลการวิจัยการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งพบว่า นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยมีความฉลาดรู้ด้านการอ่านหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร โดยความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน เพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการประเมินตนเองด้านความผูกพันกับการอ่านของนักศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้นในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร ซึ่งมีการสอดแทรกวิธีการกระตุ้นจิตนิสัยรักการอ่าน สร้างความตระหนักรู้ในตนเองและความสำคัญของการอ่านเพื่อพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการฝึกกลยุทธ์การอ่านที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านด้วยตนเองได้ จากการนำเสนอต้นแบบวิธีการอ่านและการใช้กลยุทธ์ที่ชัดเจนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับผลวิจัยของ ทศนีย์ เศรษฐพงษ์ และคณะ (2562) วิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการอ่านจากต้นแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA โดยมีหลักการ 4 ประการ คือ (1)

การเรียนรู้จากต้นแบบ (2) การใช้กลวิธีการอ่าน (3) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และ (4) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการสอบแบบ PISA ในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของการใช้กลยุทธ์การอ่าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Masharipova & Mizell (2021) ซึ่งมีการระบุว่าการใช้กลยุทธ์การอ่าน จะช่วยให้ผู้เรียนรับรู้เนื้อหาสาระ อ่านอย่างมีสติ มีความเข้าใจที่ถูกต้อง ตระหนักในความสำคัญของการอ่าน เพื่อการพัฒนาวิชาการวิชาชีพและการเรียนรู้ส่วนบุคคลของตนด้วย ดังนั้น การนำแนวทางการจัดกิจกรรมไปปฏิบัติ จำเป็นต้องกำหนดผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะสำคัญของการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การอ่าน ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นว่าสามารถอ่านได้บรรลุผลสำเร็จ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเพื่อรองรับโลกศตวรรษที่ 21 ของรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ (2560) ที่ระบุว่า ความสามารถในการอ่านได้รับอิทธิพลทางตรงจากความผูกพันต่อการอ่านมากที่สุด รองลงมาคือความรู้สึกนึกคิดต่อตนเอง และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากแรงจูงใจในการอ่าน และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน ผลการอภิปรายในส่วนที่สะท้อนมานี้ จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนปรารถนาที่จะอ่านด้วยตนเอง ฝึกปฏิบัติการอ่านจนประสบความสำเร็จ ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงขับเคลื่อนการอ่านอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่อ่านได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ได้รับรู้ความสามารถของตน การมีส่วนร่วม และความรักและผูกพันในอ่าน

อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ ซึ่งมีผลการพัฒนารองลงมา เนื่องจากการเลือกตัวบทอ่านที่นักศึกษาสนใจ มีความรู้และประสบการณ์เดิม ทำให้สามารถประมวลผลได้ถูกต้องแม่นยำ เพราะเป็นเนื้อหาสาระในศาสตร์ภาษาไทยโดยเฉพาะ ในกระบวนการอ่านของผู้เรียน จะเห็นได้ว่าผู้สอนสามารถใช้วิธีการสอนแบบเอ็กซ์พลิซิท (Explicit Teaching Method) หรือการจัดการเรียนเชิงประจักษ์ (Visible Learning) ซึ่งใช้ได้ผลดีกับการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ สอดคล้องดังที่ Hovland (2019) อธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการอ่านว่าเป็นกระบวนการภายในที่ซับซ้อน หรือ “มองไม่เห็น” จึงต้องทำให้การเรียนรู้ “มองเห็นได้” การเรียนรู้เชิงประจักษ์ (Visible Learning) จึงสามารถใช้ในการอ่านเชิงวิชาการที่เน้นการอ่านเพื่อสังเคราะห์ข้อมูล และในขณะที่อ่านอาจใช้การคิดเชิงวิเคราะห์มากกว่าการคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณ แต่หากเป็นการอ่านเพื่อมีส่วนร่วมทางสังคม ต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ หรืออาจกล่าวได้ว่าควรมุ่งเน้นที่ไปจุดมุ่งหมายการอ่านเป็นสำคัญ นั่นก็คือความรู้ด้านเนื้อหาสาระสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางวิชาการในการอภิปรายประเด็นการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาการสร้างความรู้ใหม่เชิงแนวคิด การวิเคราะห์และการแก้ปัญหา การสร้างข้อสรุปทางวิชาการ รวมทั้งเข้าใจบริบทและมีมุมมองความคิดใหม่ ๆ มากขึ้น อันเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญาให้สมบูรณ์ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในขณะที่ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักศึกษา เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณต้องอาศัยการตีความ ผู้เรียนต้องมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ศัพท์ สำนวน และข้อความอย่างลึกซึ้ง รู้กลวิธีการสื่อความหมายในแต่ละบริบทของข้อความ การศึกษาในครั้งนี้ได้มีการนำหลักการวิเคราะห์ข้อความมาเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยในการตีความและเชื่อมโยงแนวคิด แต่นักศึกษาปี 1 ยังไม่มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์มากนักในการวิเคราะห์ข้อความ การสร้างความหมายใหม่ การตรวจสอบแนวคิด การประเมินค่าก่อนการตัดสินใจพิจารณาโดยใช้ชุดตรรกะที่ถูกต้องเหมาะสม ยังคงต้องได้รับการพัฒนาต่อไป นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับการเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณที่นักศึกษาเลือกใช้น้อยที่สุด คือ การประเมินตรรกะของข้อโต้แย้ง (Evaluating the logic of an argument) และการรับรู้ถึงการบิดเบือนทางอารมณ์ (Recognizing emotional manipulation) อย่างไรก็ตาม การใช้กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ย่อมมีส่วนช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้มากขึ้น โดยเฉพาะการระบุแนวคิดของผู้เขียน (Identify the main idea) และการตั้งและตอบคำถาม (Questioning and answering) ด้วยตนเอง ซึ่งสัมพันธ์กับกลยุทธ์อภิปัญญาในกลุ่มกลยุทธ์การกำกับติดตาม (Mentoring) และกลุ่มกลยุทธ์การตรวจสอบประเมิน (Determining/Evaluating strategies) ด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติวัฒน์ จันทรีไต่ และคณะ (2562) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีการรู้เรื่องการอ่านหลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีการรู้เรื่องการอ่าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อสังเกตสำคัญจากผลการวิจัย ยังแสดงถึงประเด็นที่ชี้ให้เห็นว่า หากการสอนอ่านเนื้อหาสาระเชิงวิชาการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือศาสตร์เฉพาะเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจะขาดการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคม นอกจากการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระแล้ว ควรมีบทอ่านเสริมหรือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอภิปรายและตีความเชิงสังคมด้วย รวมทั้งส่งเสริมแรงจูงใจและการมีส่วนร่วม การประเมินผลขณะเรียนรู้และให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพราะหากผู้เรียนไม่สามารถแก้ปัญหาในกระบวนการอ่าน ไม่รับรู้ความสามารถของตนเอง และมองไม่เห็นถึงผลการพัฒนาการเรียนรู้เชิงประจักษ์ จะทำให้การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาตนเองอีกหลายด้าน แม้ว่าการอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชาจะสามารถใช้ได้กับทุก เนื้อหาสาระ แต่ผู้สอนควรขยายขอบเขตของเนื้อหาให้กว้างไกลมากกว่าจำกัดอยู่ในเฉพาะแบบเรียน พยายามสืบค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง เสนอความรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับการใช้ชีวิตของผู้เรียนใน ยุคใหม่ ให้ความสำคัญกับอ่านและคิดพิจารณาอย่างรู้เท่าทัน เพราะผลการวิจัยให้ข้อคิดที่ว่า การ เรียนรู้ฐานสมรรถนะจะทำให้อยู่รอด แต่ความฉลาดรู้จะทำให้ปลอดภัยด้วย

2) ผลการวิจัยการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ที่มีต่อ หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน นักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความคิดเห็นต่อ หลักสูตรเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นด้าน การวัดและประเมินผลมากที่สุด ส่วนนี้เนื่องจากข้อคำถามมีจำนวนน้อยกว่าด้านอื่น ๆ จึงได้ค่าเฉลี่ย มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านความรู้ ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตร เสริมเกี่ยวกับสาระความรู้มีความทันสมัย เนื่องจากการใช้บทอ่านดิจิทัล เป็นข้อมูลความรู้ที่ใช้จริงใน สังคมและมีการพัฒนาอยู่เสมอ ส่วนสาระความรู้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาน้อยที่สุด อาจ เนื่องจากบางตัวบทอ่านมีความซับซ้อนและเป็นความรู้ใหม่ที่นักศึกษาปี 1 ไม่คุ้นเคย ไม่มีความรู้ พื้นฐานมาก่อน 2) ด้านผู้สอน/วิทยากร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนมีระดับความ คิดเห็นต่อหลักสูตรเสริมเกี่ยวกับผู้สอน/วิทยากรมีความเชี่ยวชาญด้านการอ่าน เนื่องจากผู้สอนและ วิทยากรมีความเชี่ยวชาญในการสอนการอ่าน ซึ่งมีการคัดเลือกวิทยากรตามคุณสมบัติที่กำหนด ส่วน ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อยที่สุด เนื่องจากหน่วยที่ 2 การอ่านเพื่อการ มีส่วนร่วมทางสังคม นักศึกษาต้องการเวลาในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการฝึกซ้ำกลยุทธ์ที่ตั้ง นำเสนอผลแล้วนั้น จึงเห็นว่าควรมีระยะเวลาที่มากขึ้น 3) ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริมเกี่ยวกับสื่อและแหล่งเรียนรู้เพียงพอ สำหรับผู้เรียนทุกคน เนื่องจากมีการบริหารจัดการโดยขอความอนุเคราะห์ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

ของทางคณะและการจัดระบบเทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์พกพาต่าง ๆ ส่วนสื่อ แหล่งเรียนรู้ เข้าถึงได้สะดวก ปรับเหมาะได้สำหรับผู้เรียนแต่ละคนมีความเหมาะสมน้อยที่สุด เนื่องจากนักศึกษาจำนวนหนึ่งขาดทักษะพื้นฐานทางเทคโนโลยีในการสืบค้นหรือเข้าระบบโปรแกรมปฏิบัติการต่าง ๆ 4) ด้านการวัดและประเมินผล เนื่องจากมีการประเมินเพียง 2 ประเด็น จึงพบว่า ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริมเกี่ยวกับผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และมีผลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาเป็นระยะ มากกว่า เครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์การวัดและประเมินผลเป็นระบบชัดเจน เชื่อถือได้ เป็นเพราะการแจ้งให้นักศึกษารับทราบเกี่ยวกับจุดประสงค์ วิธีการ และเกณฑ์การวัดและประเมินผลค่อนข้างมีความซับซ้อน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 อาจยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมของเวลา ผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริมเกี่ยวกับผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตมากที่สุด เนื่องจากนักศึกษาได้นำแนวคิดและแนวทางไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ได้จริง ทั้งนี้ควรมีการติดตามผลในระยะยาวเพิ่มเติมด้วย ส่วนผู้เรียนได้ถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ สามารถนำไปใช้วางแผนและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด อาจเนื่องจากข้อคำถามใช้คำศัพท์ที่ผู้เรียนเข้าใจความหมายไม่ชัดเจนมากนัก และการวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จะต้องใช้เวลาในการพัฒนา

การอภิปรายผลการวิจัยข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ But, Brown & Smyth (2017) เกี่ยวกับโครงสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์และความฉลาดรู้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งชี้ชัดว่าความฉลาดรู้ด้านการอ่านเป็นความสำเร็จทางวิชาการ แสดงให้เห็นพัฒนาการของนักศึกษา อัตราการอ่านที่เร็วขึ้น หลังจากใช้กลยุทธ์การอ่านและวิธีการสอนที่แนะนำผ่านกระบวนการอ่านเชิงรุก รวมทั้งความพึงพอใจด้านสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนตามที่ Khan et al. (2019) ศึกษาผลการประเมินประสิทธิภาพของซอฟต์แวร์การอ่านเชิงรุกในการส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน พบว่า ทักษะความเข้าใจและความสามารถในการอ่านของผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จทางวิชาการ ตรวจสอบผลกระทบของซอฟต์แวร์การอ่านเชิงรุก (Active Reading Software: ARS) ต่อทักษะความเข้าใจในการอ่าน สามารถใช้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่อำนวยความสะดวกในการสอนและการเรียนรู้การอ่านของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

3. ผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ผลการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยโดยภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ให้ความคิดเห็น “เห็นด้วย” ทุกประเด็น และรับรองว่า หลักสูตรเสริมสามารถนำไปใช้ความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทยได้ เนื่องจากหลักสูตรมีจุดเด่นที่เห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ มีความละเอียด ชัดเจน เรียงลำดับโครงสร้างเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม ใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกและการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะ ตลอดจนการเล็งเห็นถึงข้อได้เปรียบและประโยชน์ในการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพรรณิ ขาวงาม และคณิศา ดวงวิไล (2564) เสนอว่า ปัญหาด้านการรู้เรื่องการอ่านเป็นปัญหาสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของไทย และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวทางในการพัฒนาการรู้เรื่องการอ่านของผู้เรียนได้ โดยมีการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมในห้องเรียน/สถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการนำไปใช้ในชีวิตจริง การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ในการนำเสนอ ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลและการสร้างบล็อกหรือเฟซบุ๊กเพื่อนำเสนอส่งเสริมการอ่านอย่างรอบด้าน ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลงานวิจัย Masharipova & Mizell (2021) ระบุว่า การกระตุ้นผู้เรียนให้รับผิดชอบส่วนบุคคลเพื่อให้มีส่วนร่วมในการอ่าน ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี นอกจากนี้ การทำงานเป็นคู่ (Alternate pair-work) การทำงานร่วมกันทั้งชั้นเรียน (Class work) และการทำงานเป็นรายบุคคล (Individual work) ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอแนวคิดขั้นสุดท้ายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ ทั้งหมดนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการอ่าน เนื่องจากการสร้างแรงจูงใจในตนเองและการให้กำลังใจตนเองของผู้เรียน ในระหว่างกระบวนการสร้างจุดประสงค์ของตนเอง เลือกลงเป้าหมายในการอ่าน และพยายามทำให้สำเร็จ กลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุกยังช่วยส่งเสริมความรู้สึกลึกซึ้งในการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย และกลยุทธ์การอ่านที่พัฒนาขึ้น ล้วนพิสูจน์ว่ามีประโยชน์ต่างกัน ตามระดับและสามารถนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

จากการอภิปรายผลการวิจัยทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านนั้น มีปัจจัยสำคัญส่งผลอันดับแรกคือตัวผู้อ่านเอง (Reader) ที่ต้องแสดงความต้องการในการอ่าน คือมีแรงจูงใจ ตั้งเป้าหมาย วางแผนการอ่าน กระตือรือร้น ควบคุมตนเอง กำกับติดตามความก้าวหน้าของตนเอง ตรวจสอบและประเมินผลการอ่านกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนนี้คืออภิปัญญาที่ได้รับการกล่าวถึงในวงวิชาการด้านการอ่านอย่างแพร่หลายมากขึ้น ร่วมกับความตระหนักรู้ในตนเองทางด้านอารมณ์ การควบคุมสติ การมีส่วนร่วมและใช้กลยุทธ์การอ่านตลอดกิจกรรมการอ่าน

จนสำเร็จ ผลการศึกษาเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้อ่านต้องใช้การไตร่ตรองเพื่อทำความเข้าใจ อ่านอย่างบูรณาการโดยแยกแยะได้ พิจารณาความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกตัวบท หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้อ่านต้องมีความรู้ทางภาษาและความรู้ทางสังคมที่ดี เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ จัดระบบ ตอบสนอง ตรวจสอบและประเมิน จึงไม่น่าแปลกใจว่า แนวคิดการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Reading) ได้มีการนำมาใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านได้มีโอกาสใช้ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของตนในโครงสร้างทางปัญญา (Schema) เพื่อมีส่วนร่วมกับตัวบทอ่านทุกครั้ง และตีความ เชื่อมโยงข้อมูล (Transaction) ทั้งภายในและภายนอกตัวบทอ่านอย่างใคร่ครวญ เพื่อให้เกิดเป็นชุดความคิดที่ซับซ้อนมากขึ้นอย่างการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) ทำให้เกิดการพัฒนาคล้งข้อมูลในระบบการรับรู้ การประมวลผลประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (Transformation) และสามารถนำผลการอ่านไปฝึกใช้ในสถานการณ์จริง (Situating Learning) ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติบนฐานความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ ผู้อ่านต้องเห็นคุณค่าและใช้การอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายมากขึ้น มีแรงจูงใจ ประกอบกับคุณลักษณะด้านอารมณ์ พฤติกรรม ความสนใจและความเพลิดเพลิน การควบคุมกำกับความรู้สึกนึกคิด การมีส่วนร่วมในการอ่านและพฤติกรรมปฏิบัติที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นความสำคัญของการใช้กลยุทธ์การอ่านทางปัญญาร่วมกับกลยุทธ์อภิปัญญาในกรอบกระบวนการอ่านที่สอดแทรกกลยุทธ์ทางอารมณ์สังคม เพื่อให้เห็นผลการพัฒนาแบบองค์รวมสมบูรณ์อย่างเป็นรูปธรรม และทำให้ผู้อ่านสามารถมีส่วนร่วมทางสังคมจากการอ่านที่นำไปสู่การสื่อสารในสังคมสมัยใหม่ สิ่งนี้คือความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

เมื่อเข้าใจถึงกระบวนการหลักที่สำคัญจำเป็นอย่างยิ่งแล้ว จะเห็นได้ว่าการออกแบบและพัฒนากลยุทธ์ การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่บูรณาการผสานพลังให้ผู้เรียนสามารถใช้การอ่านพัฒนาการคิด ผู้อ่านสร้างความรู้และประสบการณ์ใหม่จากฐานความรู้และประสบการณ์เดิม มุ่งส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ได้จากการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติบนฐานประสบการณ์ที่มีการตรวจสอบ ทบทวนความคิด และสะท้อนคิดร่วมกัน ซึ่งเมื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะเป็นผู้อ่านที่รู้เรื่องการอ่าน ตระหนักรู้และมีทักษะในการใช้กลยุทธ์การอ่านให้อ่านได้บรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มีวิจารณญาณสามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านเพื่อการเรียนรู้ การสื่อสารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ทางภาษา การประมวลผลข้อมูลเป็นความรู้ผ่านกระบวนการทางปัญญา การ

ผูกพันและรู้จำเพื่อดึงเอาความรู้มาใช้ในกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ มีส่วนร่วมในการอ่านอย่างบูรณาการที่อาจสร้างมโนคติใหม่ไปสู่การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น และผลสรุปแนวทางการพัฒนากระบวนการทัศน์และกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน รวมทั้งผลการเรียนรู้ของหลักสูตร สถาบัน หน่วยงาน สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครู สาขาวิชาภาษาไทย สามารถนำผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ไปพิจารณา กำหนดสมรรถนะสำคัญของครูภาษาไทย และเป็นนโยบายร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนานักศึกษาคูให้มีความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมบูรณาการการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะ ปรับกระบวนการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เข้ากับลักษณะการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ทำให้เห็นว่องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรพัฒนาการอ่าน ควรประกอบด้วยทฤษฎี แนวคิดการจัดการเรียนการสอนและการวิเคราะห์ภาษาไทย โดยอาศัยหลักการทางภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง นักศึกษา ครูผู้สอนภาษาไทย หรือสายการสอนภาษา สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวคิดและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านหรือความฉลาดรู้ด้านอื่น ๆ โดยประยุกต์ใช้กระบวนการ รูปแบบ องค์ประกอบที่สอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละหลักสูตร แต่ละระดับ ซึ่งควรศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำหลักสูตรเสริมไปใช้ เช่น การสำรวจตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน เพื่อกำหนดผลการเรียนรู้ ระดับความสามารถในการปฏิบัติเกณฑ์การประเมินผล ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหลักที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เป็นต้น

2) ผลการศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จะต้องใช้วิธีการ กลยุทธ์ หรือ

เทคนิคต่าง ๆ ซึ่งครูผู้สอนหรือวิทยากรของหลักสูตร จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล สามารถเลือก สรรหา ประยุกต์ใช้โปรแกรม แอปพลิเคชัน สื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ บูรณาการการทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ควรมีการสำรวจความพร้อมของผู้เรียน ทรัพยากร เครื่องมือหรือ อุปกรณ์ที่ผู้เรียนจะสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทั้งในเวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกัน หรือคนละเวลา คนละสถานที่ ซึ่งการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid Instruction) สามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในบริบทที่ต่างกัน ทั้งนี้ยังสามารถปรับให้เข้ากับผู้เรียนและสภาพการจัดการเรียนการสอนจริงที่เป็นไปได้ในชั้นเรียนอื่น ๆ ที่ใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ทั้งการอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือการอ่านสื่อดิจิทัล

3) ในกรณีที่น่าจะกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่เสนอไว้ในหลักสูตรไปใช้โดยตรง จากผลการวิจัยที่ได้รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน 7 กิจกรรม จะเห็นว่าบทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน และตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับได้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่าจะสามารถทำให้พัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามที่กำหนดผลการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผล ทั้งผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน ควรเน้นการสอดแทรกกลยุทธ์การอ่านและการเรียนรู้ จะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการพัฒนาความสามารถที่เป็นองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน และใช้แนวทางการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการศึกษาความต้องการและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า นักศึกษามีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้ การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริงโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผลการวิเคราะห์แนวทางสำคัญดังที่นำเสนอ นั้น ควรมีการนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้ในการพิจารณาองค์ประกอบหรือออกแบบการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการประยุกต์ใช้แนวทางเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู และแม้ว่า จะเป็นการเก็บข้อมูลในกลุ่มเฉพาะที่ต้องการพัฒนาโดยตรง แต่แนวคิด กระบวนการ หรือสาระสำคัญ สามารถเพิ่มทางเลือกในการนำไปใช้พัฒนาหลักสูตรเสริม กิจกรรมเสริม หรือการพัฒนากระบวนการ

เรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย ตามศาสตร์สาขาวิชา ระดับการศึกษา และจุดมุ่งหมายที่ต้องการ บรรลุผล

2) ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยใช้ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา โดยสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางศึกษาความต้องการจำเป็นหรือการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดรู้ในกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ หรือความฉลาดรู้ด้านอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการสร้างนวัตกรรมรูปแบบการอ่านเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ที่หลากหลาย อันจะเกิดประโยชน์โผลดผลทางการศึกษาในวงกว้าง

3) ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน วิธีการ รูปแบบ การใช้กลยุทธ์การอ่าน การวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่านที่ได้ผลดีกับศาสตร์สาขาวิชาเฉพาะ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรมีการวิจัยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดรู้ของผู้เรียนในบริบทการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้แบบออนไลน์ การเรียนรู้ทางไกล เป็นต้น

4) ควรมีการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาไทยในแต่ละระดับการศึกษา และการวิจัยการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะครูสาขาวิชาอื่น ๆ ด้านการอ่านเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ โดยนำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านไปปรับใช้ และติดตามผลระยะยาว รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้วิชาชีพ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562.” 6 มีนาคม.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2559). “การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาจริยธรรมและทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์.” *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ* 9, 2: 1847-1859.
- _____. (2562). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2561). *การวิเคราะห์ข้อความ Discourse Analysis*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตติมา เขียวพันธ์. (2563). “การพัฒนารูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่มร่วมกับกลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเพื่อส่งเสริม ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.” *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- จุฑาทิพย์ สรวิงสุวรรณ. (2560). การพัฒนาตัวแบบพหุระดับการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียน ในกลุ่มประเทศอาเซียน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว* 11, 1: 220-237.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). *การออกแบบการเรียนรู้แนวดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2564). *การพัฒนาหลักสูตร*. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โชติมา วัฒนะ. (2561). “พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.” *วารสารบรรณศาสตร์ มศว* 11, 2: 185-195.
- ทศนา แหมมณี. (2562). “ทำไมจึงต้องสร้างความฉลาดรู้: ศึกษาจากปรากฏการณ์และทำนายอนาคต. หนังสือเนื่องในการประชุมวิชาการราชบัณฑิตยสถาน.” *คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 29 สิงหาคม.
- _____. (2563). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์. (2562). *โครงการการวิจัย การวิจัยและพัฒนาความสามารถในการรู้เรื่องการอ่าน*

ตามแนวทางการสอบแบบ PISA โดยใช้แนวคิดการอ่านจากต้นแบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธนชพร พุ่มภชาติ. (2563). “การพัฒนาหลักสูตรวรรณกรรมเพื่อเสริมสร้างการเข้าถึงความรู้สึกรักคิดของผู้อื่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.” ปรินญาณิพนธ์ปรัชญาดุขฎิบัณทิต สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อํารง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.

นงลักษณั แพงเรือ่น. (2558). “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตร์ดุขฎิบัณทิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง เรขา อรุณวงษ์ และนิติกร อ่อนโย่น. (2563). “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)** 10, 3: 126-139.

พัชรพร ศุภกิจ. (2562). “การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษาสำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาการประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุขฎิบัณทิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณทิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัชรินทร์ สุริยวงศ์. (2561). “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักศึกษาวิชาชีพครู.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุขฎิบัณทิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณทิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เพ็ญวิษา วัฒนปริชานนท์. (2561). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักศึกษาปริญญาบัณทิต.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตร์ดุขฎิบัณทิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2561). **หลักคิดการจัดการหลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2563). “อนาคตของครุศึกษาไทยกับการสร้างความฉลาดรู้.” **ครูสภาวิทยากร** 1, 1: 1-7.

- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2555). “การพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์ สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภริชญา เผือกหอม. (2559). “การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิดการบูรณาการเนื้อหา กับภาษาและการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มะลิวรรณ งามยิ่ง. (2563). “การพัฒนาหลักสูตรความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา.” ปริญญาโทหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทาง การศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มารุต พัฒผล. (2562). **รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชนิกุล ภิญญานุวัฒน์. (2560). “ปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเพื่อ รองรับโลกศตวรรษที่ 21.” **วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช** 30, 2: 21-35.
- วรรณิษา ไวยฉายี. (2563). “ความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาษาญี่ปุ่น: กรณีศึกษาศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.” **วารสารญี่ปุ่นศึกษา** 37, 2: 51-66.
- วัฒนา ระงับทุกข์. (2563). “สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World).” **คุรุสภาวิทยากร** 1: 8-18.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2552). “หลักสูตร”. **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- _____. (2562). **รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีณา ประชากุล และประสาท เนื่องเฉลิม. (2554). **รูปแบบการเรียนการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2561). “คิดนอกกรอบ.” **วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** 46, 4: 534-553.
- ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา และคนอื่น ๆ (2561). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อ ส่งเสริมความสามารถ ในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ** 19, 1:

218-233.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2562). **วิธีสอนทั่วไป**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมศรี ตั้งมงคลเลิศ. (2550). “การอ่านแบบมีส่วนร่วม (Active Reading).” **นิตยสารสสวท** 35, 148: 61-62.

สกุลการ สังข์ทอง. (2562). “การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.” **วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**.

สง่า วงศ์ไชย. (2563). “กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่าน.” **วารสารบัณฑิตศึกษา** 17, 79: 1-10.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก. (2562). “เมื่อการอ่านกลับมาเป็นการประเมินหลักใน PISA 2018”. **FOCUS ประเด็นจาก PISA** 44, สิงหาคม: 1-4.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข. (2562). “ผลการประเมิน PISA 2018 นักเรียนไทยวัย 15 ปี รู้และทำอะไรได้บ้าง.” **FOCUS ประเด็นจาก PISA** 48, ธันวาคม: 1-4.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). **รายงานผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (ฉบับสมบูรณ์)**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).

สันติวัฒน์ จันทร์โต, วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า และสร้อยสน สกลรักษ์. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. **วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 47(2), 449-469.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ (literacy)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำลี ทองทิว. (2555). “หลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียน.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร** 14, 3: 95-106.

- สุพรรณิ ขาวงาม และตนิตา ดวงวิไล. (2563). “แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” **วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ ทางไกลเชิงนวัตกรรม** 11, 1: 19-37.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). **เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2562). “ทำไมจึงต้องสร้างความฉลาดรู้: ศึกษาจากปรากฏการณ์และทำนายอนาคต. หนังสือเนื่องในการประชุมวิชาการราชบัณฑิตยสถาน.” **คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย**. 29 สิงหาคม.
- สุวรรณี ยะหะกร. (2563). “กลวิธีในการจัดการเรียนรู้เพื่อ “ความฉลาดรู้การอ่าน” วิชาภาษาไทย ระดับ ประถมศึกษา.” **วารสารรามคำแหง ฉบับบัณฑิตวิทยาลัย** 3, 1: 1-9.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2551). **ทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (2003-2012)**. กรุงเทพฯ: นำทองการพิมพ์ จำกัด.
- หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. (2562). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562**. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- อุดม คชินทร. (2563). นโยบายของคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนและตบใจประเทศไทย 5 FLAGSHIPS. Retrieved from <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/resolution/2563/news2-63.pdf>
- อุทิศ บำรุงชีพ. (2557). “HyFlex Learning: การเรียนรู้ผสมผสานแบบยืดหยุ่นเทคโนโลยีการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา** 25, 1: 15-29.
- เอกนถน บางท่าไม้ และคนอื่น ๆ (2560). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** 15, 2: 101-111.

ภาษาต่างประเทศ

- Abdelhalim, S.M. (2017). “Developing EFL Students’ Reading Comprehension and Reading Engagement: Effects of a Proposed Instructional Strategy.” **Theory and Practice in Language Studies** 7, 1: 37-48.
- Amalia, I. (2016). Authentic texts for critical reading activities. **The Journal of English Language Studies** 1, 1: 35-44.
- American Association for the Advancement of Science (AAAS). (2001). **Design for**

Science Literacy. Oxford: Oxford University Press.

- Anderson N.J. (2020). **Promoting Reading with the ACTIVE Framework for the American English Live Teacher Professional Development Series.** Accessed October 23 2021. Available from https://americanenglish.state.gov/files/ae/resource_files/ae_live_8.1_active_reading-presentation.pdf
- Anita, H., Post, L., & Dean., T. (2021). 3-IN-1 Hybrid Learning Environment. **Marketing Education Review** 31, 2: 154-161.
- Annelies, R., Pieter, V., Marieke, P., Ine, W., Wim, V.D.N. & Fien, D. (2020). "Learning and instruction in the hybrid virtual classroom: An investigation of students' engagement and the effect of quizzes." **Computer & Education** 143, 1-16.
- Axelrod, R.B., Cooper, C.R., & Carillo, B.C. (2020). **Reading Critically Writing Well.** Boston: Bedford/St. Martin's Baron, N.S. (2017). "Reading in a digital age." **Kappanonline. Org** 99, 2: 15-20.
- Barus, I. R. G., Simanjuntak, M. B., & Resmayasari, I. (2021). "Reading Literacy Through EVIETA-Based Learning (Study Case Taken from Vocational School-IPB University)." **Journal of Advance English Studies** 4, 1: 15-20.
- Bean, J.C., & Melzer, D. (2021). **Engaging ideas: The professor's guide to integrating writing, critical thinking, and active learning in the classroom.** Accessed October 25 2022. Available from <https://www.aucegypt.edu/academics/rhetoric-and-composition/rhetoric-today/books/engaging-ideas>
- Beatty B. J. (2019). **Values and principles of hybrid-flexible course design.** Accessed October 29 2022. Available from <https://jcu.edu/sites/default/files/2020-07/E-Book%20Hybrid%20Flexible%20Course%20Design-by-Beatty.pdf>
- Best, J.W. (1981). **Research in education.** New Jersey: Prentice-Hall.
- Bezanilla, M.J., Nogueira, D.F., Poblete, M., & Domínguez, H. (2019). **Methodologies for teaching-learning critical thinking in higher education: The teacher's view.** **Thinking Skills and Creativity**, 33. Accessed October 30 2022. Available from <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2019.100584>
- Bilonozhko, N. & Syzenko, A. (2020). "Effective Reading Strategies for Generation Z Using Authentic Texts." **Arab World English Journal** 1, 2: 121-130.
- But, J.C., Brown, P., & Smyth. D. (2017). "Reading Effectively Across the Disciplines

- (READ): A Strategy to Improve Student Success.” **InSight: A Journal of Scholarly Teaching** 12: 30-50.
- Carter, C.E. (2014). **Mindscapes: Critical Reading Skills and Strategies**. Boston: Wadsworth, Cengage Learning.
- Cartwright, K.B., & Duke, N.K. (2019). “ The DRIVE model of reading: Making the complexity of reading accessible.” **The Reading Teacher** 73, 1: 7-15.
- Cathrine, M. M. (2019). SQ4R: An old active reading technique worth teaching in today’s CLIL classes. **Comparative Culture** 24: 24-31.
- CBE Thailand. (2021). **Competency - based Education**. Accessed October 5 2022. Available from <https://cbethailand.com>
- Chappell, C., Gonczi, A., & Hager, P. (2020). **Competency-based education**. In **Foley, G. (Eds.), Competency-based education**. London: Routledge.
- Corrigan P.T. (2014). “Attending to the Act of Reading: Critical Reading, Contemplative Reading and Active Reading.” **Essays in Reader Oriented Theory, Criticism, and Pedagogy** 63, 64: 46-173.
- Creswell, J.W., & Plano Clark, V.L. (2018). **Designing and Conducting Mixed Methods Research**. 3rd ed. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- DiYanni, R. & Borst, A. (2017). **Critical Reading Across the Curriculum: Humanities**. New Delhi: Wiley-Blackwell.
- Damaianti, V.S., Damaianti, L.F. & Mulyati, Y. (2017). “Cultural Literacy Based Critical Reading Teaching Material with Active Reader Strategy for Junior High School.” **International Journal of Evaluation and Research in Education** 6, 4: 312-317.
- Edge, C.U., Olan, E.L. (2020). **Reading, Literacy, and English Language Arts Teacher Education**. In **Kitchen, J. et al. International Handbook of Self-Study of Teaching and Teacher Education Practices**. Springer International **Handbooks of Education**. Accessed October 10 2022. Available from https://doi.org/10.1007/978-981-13-6880-6_27
- Educator Center. (2021). **Hybrid learning: A new model for the future of learning**. Accessed October 15 2022. Available from <https://education.microsoft.com/en-us/course/218c22a7/overview>

- Egger, M.L. (2022). **Reading with Social, Digital Annotation: Encouraging Engaged Critical Reading in a Challenging Age.** [DOI:10.25777/hpn4-yw42]. Doctoral dissertation, Old Dominion University.
- Eisner, E.W. & Vallance., E. (1974). **Conflicting Conceptions of Curriculum.** Berkeley, CA: McCutchan.
- ELINET. (2016). **European Literacy Policy Network European Declaration of the Right to Literacy.** Accessed October 15 2022. Available from https://www.pedocs.de/volltexte/2021/23731/pdf/Valtin_et_al_2016_European_Declaration.pdf
- Ellis, A.K. (2013). **Exemplars of Curriculum Theory.** New York: Routledge.
- Fareen, J. A. M. (2022). "Digital Learning in Higher Education: A Road to Transformation and Reform." **European Journal of Interactive Multimedia and Education** 3, 1: e02206.
- Farid, A., Ishtiaq, M., & Hussain, M. S. (2020). "A Review of Effective Reading Strategies to Teach Text Comprehension to Adult English Language Learners." **Global Language Review** 5, 3: 77-88.
- Ghanizadeh, A., Hoorie, A.H., Jahedizadeh, S. (2020). **Critical Discourse Analysis. In: Higher Order Thinking Skills in the Language Classroom: A Concise Guide. Second Language Learning and Teaching.** Springer, Cham. Accessed October 19 2022. Available from https://doi.org/10.1007/978-3-030-56711-8_3
- Glatthorn, A., Boschee, F., Whitehead, B.M., & Boschee, B.F. (2019). **Curriculum Leadership Strategies for Development and Implementation.** 5th ed. Los Angeles: SAGE.
- Goatly, A. (2016). **Critical Reading and Writing in the Digital Age.** London: Routledge.
- Gunning, T.G. (2014). **Creating Literacy Instruction for All Students.** 8th ed. United State: Pearson.
- Helgeson, J. (2010). **BEING ACTIVE WITH ACTIVE READING STRATEGIES.** Accessed January 25 2022. Available from https://wsascd.org/downloads/Active_Reading_Strategies.pdf
- Hollander, Sabatini & Graesser. (2022). **An Intelligent Tutoring System for Improving**

- Adult Literacy Skills in Digital Environments.** Accessed January 30 2022. Available from <https://easychair.org/publications/preprint/PV3f>
- Hornstien, H. A. (2017). "Student evaluations of teaching are an inadequate assessment tool for evaluating faculty performance." **Cogent Education** 4, 1: 1-8.
- Hovland, I. (2019). "Bringing Reading into the Classroom: Using Active Learning to Practice the Invisible Skill." **International Journal of Teaching and Learning in Higher Education** 31, 3: 512-523.
- IBE UNESCO. (2021). **Competency-based Curriculum.** Accessed January 30 2022. Available from [http://www.ibe.unesco.org/en/glossary-curriculum-terminology /c/competency-based-curriculum](http://www.ibe.unesco.org/en/glossary-curriculum-terminology/c/competency-based-curriculum)
- Indiana Department of Education. (2013). **Indiana Department of Education Evaluation of the Common Core State Standards (CCSS).** Accessed October 15 2022. Available from <https://indianapublicmedia.org/stateimpact/files/2013/07/common-core-report-doe-2.pdf>
- Inie & Barkhuus. (2021). "Interacting with academic readings A comparison of paper and laptop." **Social Sciences & Humanities Open** 4, 1: 1-14.
- Ives, L., Mitchell, T.J., & Hubl, H. (2020). "Promoting Critical Reading with Double-Entry Notes: A Pilot Study." **InSight: A Journal of Scholarly Teaching** 15: 13-32.
- Johnson, D.W., & Johnson R.T. (2018). **Cooperative Learning: The Foundation for Active Learning. Active learning—Beyond the future.** Accessed January 30 2022. Available from <https://www.intechopen.com/chapters/63639>
- Johnson, A.M., Guerrero, T.A., Tighe, E.L., & McNamara, D. S. (2017). **iSTART-ALL: Confronting Adult Low Literacy with Intelligent Tutoring for Reading Comprehension.** Accessed January 30 2022. Available from https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-61425-0_11
- Johnstone, S.M. & Soares, L. (2014). "Principles for Developing Competency-Based Education Programs." **Change: The Magazine of Higher Learning** 46: 12-19.
- Khan, I., Ibramhim, A.H., Kassim, A., & Khan, R.M.I. (2019). "Evaluating The Efficacy Of Active Reading Software In Enhancing EFL Learners' Reading Comprehension Skills." **International Journal of Scientific & Technology Research** 8, 12: 1861-1869.

- Khamkhong, S. (2018). "Developing English L2 Critical Reading and Thinking Skills through the Pisa Reading Literacy Assessment Framework: A Case Study of Thai EFL Learners." **The Southeast Asian Journal of English Language Studies** 24, 3: 83-94.
- Khlaisang, J., & Songkram, N. (2017). "Designing a virtual learning environment system for teaching twenty-first century skills to higher education students in ASEAN." **Technology, Knowledge and Learning** 24: 41-63.
- Kim J. (2015). "Competency-based Curriculum: An Effective Approach to Digital Curation Education." **Journal of Education for Library and Information Science** 56, 4: 283-297.
- Lakhal, S., Bateman, D. & Bédard, J. (2017). "Blended Synchronous Delivery Mode in Graduate Programs: A Literature Review and Its Implementation in the Master Teacher Program." **Collected Essays on Learning and Teaching** 10: 47-60.
- Larking, M. (2017). "Critical reading strategies in the advanced English classroom." **APU Journal of Language Research** 2: 50-76.
- Linder, K.E. (2017). "Fundamentals of Hybrid Teaching and Learning." **New Direction for Teaching and Learning** 149: 11-18.
- Liu, Gu & Jin. (2021). **Strategy use in collaborative academic reading: Understanding how undergraduate students co-construct comprehension of academic texts.** [doi: 10.1177/13621688211025688]. Language Teaching Research.
- Lunenberg, F. (2011). "Theorizing about Curriculum: Conceptions and Definitions." **International Journal of Scholarly Academic Intellectual Diversity** 13, 1: 56-68.
- Manarin K. (2019). "Why Read?." **Higher Education Research & Development** 38, 1: 11-23.
- Masharipova, F., & Mizell, K. (2021). "Active reading strategies in content-based instruction." **Central Asian Problems of Modern Science and Education** 1, 1: 37-56.
- Matthew, M., Rockenbach, A., Bowman, N., Seifert, T., & Wolniak, J. (2016). **How College Affects Students: 21st Century Evidence that Higher Education Works.**

San Francisco, CA: Jossey-Bass.

- Mayhew, M.J., Rockenbach, A.N., Bowman, N. A., Seifert, T.A. Wolniak, G.C. (2016). **How College Affects Students: 21st Century Evidence that Higher Education Works**. United States: Jossey-Bass.
- Mickelson, N. (2018). "Cultivating Critical Reading: Using Creative Assignments to Promote Agency, Persistence, and Enjoyment." **Transformative Dialogues: Teaching & Learning Journal** 11, 1: 1-15.
- Miller K., Lukoff B. & Mazur E. (2018). "Use of a social Annotation Platform for Pre-Class Reading Assignment in Flipped Introductory Physics class." **Frontiers in Education** 3: 1-12.
- Montoya, S. (2018). "Defining Literacy." Meeting Paper in GAML Fifth Meeting Hamburg Germany, 17-18 October.
- Moskal, P.D. (2017). "Evaluating the outcomes and impact of hybrid courses." **New Directions for Teaching and Learning** 149: 19-26.
- Mulenga, I.M. (2018). "Conceptualization and Definition of a Curriculum." **Journal of Lexicography and Terminology** 2, 2: 1-23.
- Mullis, I.V.S. & Martin, M.O. (2019). **PIRLS 2021 Assessment Frameworks**. Retrieved from Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. Accessed January 29 2022. Available from <https://timssandpirls.bc.edu/pirls2021/frameworks/>
- OECD. (2018). **The OECD Learning Framework 2030**. Accessed January 31 2022. Available from [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf)
- _____. (2018). **PISA 2018 Reading Literacy Framework**. Accessed January 31 2022. Available from <https://doi.org/10.1787/5c07e4f1-en>
- _____. (2019). **Survey of Adult Skills (PIAAC)**. Accessed January 31 2022. Available from <https://www.oecd.org/skills/piaac/>
- _____. (2019). **Future of Education and Skills 2030 Conceptual Learning Framework**. Accessed January 31 2022. Available from www.oecd.org/education/2030-project
- _____. (2021). **Education Policy Outlook 2021 Shaping Responsive and**

- Resilient Education in a Changing World.** Accessed January 31 2022. Available from <https://doi.org/10.1787/75e40a16-en>
- _____. (2021). **OECD Future of Education and Skills 2030 Student Voices on Curriculum (re)sign.** Accessed February 5 2022. Available from <https://www.oecd.org/education/2030-project/curriculum-analysis/Student-voices-on-curriculum-redesign.pdf>
- Ornstein, A.C. & Hunkins, F.P. (2018). **Curriculum: Foundations, Principles, and Issues (Pearson Educational Leadership).** 7th ed. Vivar: Pearson Education.
- Oxenham, J. (2017). **Literacy Writing, Reading and Social Organization.** London: Routledge.
- Ozturk, N. (2022). "A Pedagogy of Metacognition for Reading Classrooms." **International Journal of Education & Literacy Studies** 10, 1: 162-172.
- O' Byrne, W.I. & Pytash, K.E. (2015). Hybrid and blended learning: Modifying pedagogy across path, pace, time, and place. **Journal of Adolescent & Adult Literacy** 59, 2: 137-140.
- O' Neill, G. (2015). **Curriculum Design in Higher Education: Theory to Practice.** Dublin: UCD Teaching & Learning.
- Palilonis, J. (2017). **Multimedia Active Reading: A Framework for Understanding Learning With Tablet Textbook.** In Terry Kidd & Lonnie R. Morris, Jr. (Ed.), **Handbook of Research on Instructional systems in educational Technology.** United States of America: IGI Global.
- Palilonis, J. & Butler, D.L., (2015). "Active reading experience questionnaire: Development and validation of an instrument for studying active reading activities." **Journal of Interactive Learning Research** 26, 3: 271-287.
- Park, E., Martin, F., & Lambert, R. (2019). "Examining predictive factors for student success in a hybrid learning course." **The Quarterly Review of Distance Education** 20, 2: 11-27.
- Pattison, T. (2015). **Critical Reading: English for Academic Purposes.** New York: Pearson Education ESL.
- Prachyapruit, A. (2017). "Development of Teacher Preparation Model to Serve Education 4.0." **Romphruek Journal** 35, 3: 101-136.

- Roy N., Torre M.V., Gadiraju U., Maxwell D., Hauff C. (2021). **How Do Active Reading Strategies Affect Learning Outcomes in Web Search?**. Accessed February 1 2022. Available from https://doi.org/10.1007/978-3-030-72240-1_37
- Saichaie, K., (2020). “Blended, flipped, and hybrid learning: Definitions, developments, and directions.” **New Directions for Teaching and Learning** 164: 95-104.
- Saraceni, C. (2022). **Materials for developing reading skills in The Routledge Handbook of Materials Development for Language Teaching**. London: Routledge.
- Snow, Jacovina, Jackson & McNamara. (2016). **iSTART-2: A reading comprehension and strategy instruction tutor**. In S.A. Crossley & D.S. McNamara (Eds.) in **Adaptive educational technologies for literacy instruction**. New York: Taylor & Francis.
- Sun, T. T. (2020). “Active versus passive reading: how to read scientific papers?.” **National Science Review** 7, 9: 1422–1427.
- Sutherland, A., & Incera, S. (2021). “Critical Reading: What Do Faculty Think Students Should Do?.” **Journal of College Reading and Learning** 51, 4: 267-290.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development Theory and Practice**. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tanner, D., & Tanner, L. N. (1980). **Curriculum development: Theory into practice**. Columbus, OH: Merrill.
- The Economist. (2019). **Worldwide Educating for The Future Index 2019 From Policy to Practice**. Accessed February 1 2022. Available from [https://educatingforthefuture.economist.com/wp-content/uploads/From-policy-to-practice-World wide-Education-for-the-Future-Index-2019.pdf](https://educatingforthefuture.economist.com/wp-content/uploads/From-policy-to-practice-World-wide-Education-for-the-Future-Index-2019.pdf)
- Tompkins, G.E. (2014). **Literacy for the 21st Century A Balanced Approach**. United State: Pearson.
- Trawick, A.R. (2019). “The PIAAC Literacy Framework and Adult Reading Instruction.” **Adult Literacy Education** 1, 1: 37-52.
- Tuckman, Bruce W. (1999). **Conducting Educational Research**. 5th ed. Washington, D.C.: Harcourt Brace & Company.
- UNESCO IESALC. (2021, November 28). **Thinking Higher and Beyond: Perspective on**

- the Future of Higher Education to 2050.** Accessed December 1 2021. Available from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377530>
- United Nations. (2020). **The Sustainable Development Goals Report 2020.** Accessed December 1 2021. Available from <https://sdgs.un.org/publications/sustainable-development-goals-report-2020-24686>
- Van, L.H., Li, C.S & Wan, R. (2022). "Critical reading in higher education: A systematic review." **Thinking Skills and Creativity** 44.
- Watkins, N. (2021). **Critical literacy in Teaching for Social Justice and Sustainable Development Edited By Anne Marie Kavanagh, Fionnuala Waldron, Benjamin Mallon.** London: Routledge.
- Weinstein, G., & Fantini, M. D. (1970). **Toward humanistic education.** New York, NY: Praeger.
- William & Fredricka. (2020). **Teaching and Researching Reading.** New York: Routledge.
- World Bank Group. (2018). **World Development Report 2018: Learning to Realize Education's Promise.** Washington DC: World Bank.
- Wray, A. & Wallace, M. (2021). **Critical Reading and Writing for Postgraduates.** Los Angeles: SAGE.
- Yu, J. (2015). "Analysis of Critical Reading Strategies and Its Effect on College English Reading." **Theory and Practice in Language Studies** 5, 1: 134-138.

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁)

1. ผศ.ดร. อารี สาริปา	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช
2. อาจารย์ ดร. สุวิมล สพฤกษ์ศรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผศ. ดร. ศุภวรรณ สัจจพิบูล	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร. มั่นสนันท์ น้ำสมบูรณ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. รศ.ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁)

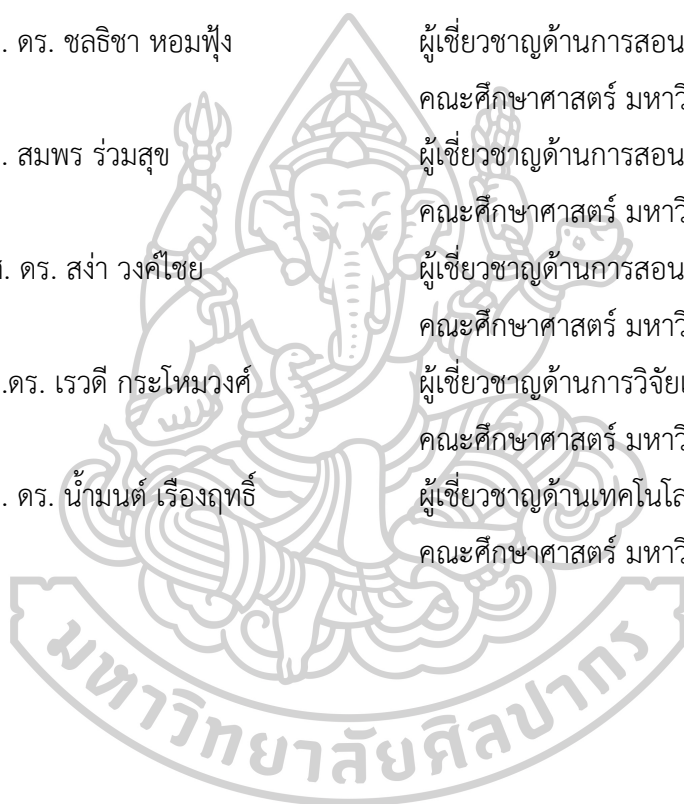
1. ผศ.ดร. อารี สาริปา	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช
2. อาจารย์ ดร. สุวิมล สพฤกษ์ศรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผศ. ดร. กฤตพล วังภูสิต	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. ผศ. ดร. นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช
5. รศ.ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพหลักสูตร

1. ผศ.ดร. อารี สาริปา ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช
2. ผศ. ดร. ทศนีย์ เศรษฐพงษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. ผศ. ดร. กฤตพล วังภูสิต ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. อาจารย์ ดร. ประจักษ์ น้อยเหนือย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี
5. ผศ. ดร. นิลรัตน์ นวกิจไพฑูริย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช
6. รศ.ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
7. อาจารย์ ดร. เพชร ร่องพล ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้ทรงคุณวุฒิรับรองหลักสูตร

1. ผศ.ดร. อารี สาริปา	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช
2. อาจารย์ ดร. กฤษณา วรพิน	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. รศ. ดร. ชลธิชา ทอมพึ้ง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. รศ. สมพร ร่วมสุข	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. ผศ. ดร. สง่า วงศ์ไชย	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. รศ.ดร. เรวดี กระโหมวงศ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
7. รศ. ดร. น้ามนต์ เรืองฤทธิ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้อง

1. ผลการตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสาร
2. ผลการตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องของแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
3. ผลการตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
4. ผลการตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องของประเด็นการสนทนากลุ่มอาจารย์ผู้สอนในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
5. ผลการตรวจสอบประเมินคุณภาพแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
6. ผลการตรวจสอบประเมินคุณภาพแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด
7. ผลการตรวจสอบประเมินคุณภาพแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน
8. ผลการตรวจสอบประเมินคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
9. ผลการตรวจสอบประเมินคุณภาพแบบประเมินคุณภาพหลักสูตร
10. ผลการตรวจสอบประเมินคุณภาพแบบรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือในขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) และประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ดำเนินการเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ตารางที่ 1 : แบบประเมินค่าความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสาร

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
ข้อมูลทั่วไป	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1. ประเภทของเอกสาร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2. ชื่อเรื่อง	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3. ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ ชื่อวารสาร เลขหน้า และอื่น ๆ	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ข้อมูลเฉพาะ ตามประเด็นการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1. นโยบายการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 พ.ศ. 2562)	-1	1	1	-1	1	3	0.60	สอดคล้อง

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
1.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1.4 นโยบายการศึกษาด้านการผลิตและพัฒนาครู	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1.5 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1.6 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1.7 มาตรฐานวิชาชีพครู ครุสภา พ.ศ. 2564	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1.8 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะระดับอุดมศึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2.1 การออกแบบหลักสูตร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2.2 องค์ประกอบของหลักสูตรเสริม	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2.3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2.4 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
2.5 การประเมินผลหลักสูตร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3. แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3.1 ผลการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3.2 นิยาม กรอบแนวคิด และองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3.3 กระบวนการอ่านเพื่อความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3.4 การวัดและประเมินผลความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
4. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
4.1 ลักษณะสำคัญของการอ่านเชิงรุก	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
4.2 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการอ่านเชิงรุก	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
4.3 กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
5. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
5.1 หลักการและองค์ประกอบของการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
5.2 การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
5.3 กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสาร

1. ปรับหัวตารางข้อมูลทั่วไป เป็น 1) ประเภทของเอกสาร 2) หัวข้อ 3) บรรณานุกรมและ
เลขหน้า
- 4) สารระสำคัญ
2. ปรับประเด็นหลัก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4
พ.ศ. 2562) ควรใช้นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.
2563 – 2570

ตารางที่ 2 : แบบประเมินค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านสาระความรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1. ความรู้เกี่ยวกับการอ่านในยุคดิจิทัล	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2. ความรู้เกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการอ่านขั้นสูง	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5. ความรู้เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การอ่าน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1. การจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงรุก	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2. การจัดการเรียนการสอนอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3. การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid learning) โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4. การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5. การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6. การจัดการเรียนการสอนที่สร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา และความผูกพันกับการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1. การใช้สื่อบทเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid) ที่ช่วยเพิ่มทางเลือกการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2. การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3. การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ และพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ (platform) ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การเรียนรู้ร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล แบบสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา (asynchronous learning)	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ (learning pathway) แต่ละคน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6. การมีช่องทางสร้างปฏิสัมพันธ์ สื่อสารและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
1. การทดสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment) เน้นประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Assessment for Development) ที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2. การประเมินผลการเรียนรู้เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ หรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3. การประเมินผลการเรียนรู้มีส่วนร่วม ต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (mastery) ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์จริง	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านสาระความรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
ด้านการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

1. ปรับคำถามให้สั้นลง บางคำถามหลายประเด็น
2. พิจารณาปรับลดข้อคำถามที่มีจำนวนมากจนเกินไป

ตารางที่ 3 : แบบประเมินค่าความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1. ท่านคิดว่าสภาพและปัญหาเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครูในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีประเด็นใดบ้างที่มองว่าเป็นผลกระทบหรือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2. ท่านคิดว่า หากมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จะสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของนักศึกษา หลักสูตร และคณะครุศาสตร์ ในประเด็นสำคัญได้บ้าง อย่างไร	1	1	0	0	1	3	0.60	สอดคล้อง
3. ท่านคิดว่า สมรรถนะความฉลาดรู้ด้านการอ่านของบัณฑิตครู ควรมีความสำคัญอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4. ท่านคิดว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู ควรเป็นอย่างไร ควรประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีแนวทางอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
5. ท่านคิดว่าหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ได้เน้นความสำคัญของสมรรถนะการอ่านขั้นสูงและความฉลาดรู้ด้านการอ่านหรือไม่ อย่างไร และการจัดการเวลา หากมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะดังกล่าว ควรใช้ระยะเวลาเท่าไร และช่วงเวลาใดจึงเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่าน	1	1	1	0	1	4	0.80	สอดคล้อง
6. ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปแบบพลิกผันในปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาการอ่านและความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครูหรือไม่ และควรจัดสภาพแวดล้อมด้านสื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7. ความคิดเห็นอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

1. ปรับคำถามข้อที่ 2 เป็น ท่านคิดว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช คืออะไร

2. ปรับคำถามข้อที่ 5 เป็นประเด็นเดียว ท่านคิดว่า หากมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะดังกล่าว ควรใช้ระยะเวลาเท่าไร และช่วงเวลาใดจึงเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่าน

ตารางที่ 4 : แบบประเมินค่าความสอดคล้องของประเด็นการสนทนากลุ่มของอาจารย์ผู้สอน

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1. สภาพปัญหา จุดอ่อน จุดแข็งการจัดการเรียนการสอนการอ่านในสภาพปัจจุบันเป็นอย่างไร	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีมากน้อยเพียงใด และจะสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของนักศึกษาและหลักสูตรในประเด็นสำคัญได้บ้าง อย่างไร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3. การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความสำคัญจำเป็นหรือไม่ อย่างไร หากเห็นว่ามีความสำคัญ ควรเป็นอย่างไร ประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีแนวทางอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4. หลักสูตรและการจัดการเวลาการเรียนรู้ของสาขาวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน ได้เน้นความสำคัญของสมรรถนะการอ่านขั้นสูงและความฉลาดรู้ด้านการอ่านหรือไม่ อย่างไร และการจัดการเวลา หากมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะดังกล่าว ควรใช้ระยะเวลาเท่าไร และช่วงเวลาใดจึงเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5. ประเภทตัวบท เนื้อหาสาระการอ่าน สถานการณ์การอ่าน ที่เหมาะสมหรือน่าสนใจนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์การอ่านเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ควรมีลักษณะอย่างไร ยกตัวอย่าง	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปแบบพลิกผันในปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาการอ่านและความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครูหรือไม่ และควรจัดสภาพแวดล้อมด้านสื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เช่น เจตคติ แรงจูงใจ กลยุทธ์การอ่าน มีแนวทางการปฏิบัติและการพัฒนาอย่างไรบ้าง	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ควรเป็นอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
9. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของประเด็นการสนทนากลุ่มของอาจารย์ผู้สอน

1. ปรับข้อความและจำนวนข้อให้เหลือเฉพาะประเด็นหลักเท่านั้น
2. ปรับคำถามข้อที่ 1 จากการอ่าน ให้เน้นไปถามเกี่ยวกับ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยเฉพาะ
3. ปรับคำถามข้อที่ 3 ให้เห็นถึงความต้องการที่สอดคล้องกับงานวิจัย

ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D1)

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ตารางสรุปผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการวิจัยด้านความสอดคล้องและความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบ พัฒนา และตรวจสอบคุณภาพ (Design and Development: D&D) หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด และแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินประสิทธิผลหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้

ตารางที่ 1 : ผลการประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
บทอ่านที่ 1 เกมมิฟิเคชัน (Gamification) โลกแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเกม	5	5	5	5	5	5	0	มากที่สุด
1. จากข้อมูลในบล็อก ผู้เขียนให้ตัวอย่างการใช้เกมมิฟิเคชัน (Gamification) ในเรื่องใด และมีประโยชน์อย่างไรในการนำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษา	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก
แนวคำตอบ - ตัวอย่างการโฆษณาทางธุรกิจ - มีประโยชน์ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
2. ในย่อหน้าสุดท้ายของบล็อก ข้อความที่ผู้เขียนเขียนว่า เพลย์แอนด์เลิร์น = เพลิน (Play and Learn = Plearn) คำว่า “เพลิน” ในที่นี้คืออะไร และสื่อความหมายอย่างไร	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก
<u>แนวคำตอบ</u> เพลิน คือคำที่มาจากคำว่า play และ learn ในภาษาอังกฤษ รวมเป็น Plearn ซึ่งตรงกับคำว่า “เพลิน” ในภาษาไทย เพื่อสื่อความหมายถึงการจัดการเรียนรู้ที่เพิดเพลินจากการเล่นและเรียนไปด้วยกัน	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก
3. จากเรื่อง เกมมิฟิเคชัน (Gamification) มีประเด็นที่ใช้การอ้างอิงแนวคิดของบุคคลหลายคน (Christopher, P., 2014, Jim, S., 2014 and Sergio, J., 2013, Karl M. Kapp, 2012: 10) ประเด็นที่มีการอ้างอิงนั้นกล่าวถึงเรื่องใด	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> ความหมายของ Gamification	3	4	5	5	5	4.4	0.89	มาก
บทอ่านที่ 2 สรุปการบรรยายการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง “Gamification In Education”	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1) ผู้เขียนต่างเสนอว่า Gamification มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้เป็นหลัก 2) ผู้เขียนเสนอตรงกันว่า ความแตกต่างด้านการเล่นระหว่าง Game, Game-based Learning และ Gamification อยู่ที่รางวัล	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> 1) ไม่ใช่ Gamification มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ 2) ใช้ Game, Game-based Learning จะมีรางวัลหรือไม่ก็ได้ แต่ Gamification ต้องมีรางวัล ซึ่งมาจากการเข้าร่วม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5. จากข้อความที่ว่า “โดยใช้เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันในความเป็นจริง มาจัดเป็นกิจกรรมในลักษณะของเกม” จงยกตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับข้อความดังกล่าว	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้	3	5	5	5	5	4.4	0.89	มาก
บทอ่านที่ 3 อ่านเพื่ออิสรภาพ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1. จากบทความออนไลน์อ่านเพื่ออิสรภาพ ผู้ต้องขังโบลิเวียสามารถอ่านหนังสือเพื่อลดเวลาที่ต้องอยู่ในคุกได้ ของ The MATTER ทางด้านขวา นักศึกษาอ่านและให้ตอบคำถาม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
<p>ข้อความข้างล่างซึ่งมาจากบทความ ระบุว่าข้อความเหล่านี้เป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นพร้อมบอกเหตุผล ดังนี้</p> <p>1) มั่นยากมากสำหรับพวกเราที่ไม่มีรายได้และไม่มีครอบครัวด้านนอก</p> <p>2) ตอนนี้มีคุกทั้งหมด 47 แห่งที่มีโปรแกรมดังกล่าว</p> <p>3) ในเรือนจำไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายนัก ผู้ต้องขังหลายคนจึงอาจเลือกอ่านหนังสือไปเรื่อย ๆ</p> <p>4) นโยบายของบราซิลก็มีลักษณะคล้าย ๆ กัน คือมีนโยบายให้ผู้ต้องขังสามารถยื่นระยะเวลาที่ต้องอยู่ในคุกออกไป</p>	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<p><u>แนวคำตอบ</u></p> <p>1) ข้อคิดเห็น เพราะเป็นการให้สัมภาษณ์</p> <p>2) ข้อเท็จจริง เพราะเป็นการให้รายละเอียดข้อมูล</p> <p>3) ข้อคิดเห็น เพราะเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิด</p> <p>4) ข้อเท็จจริง เพราะเป็นการบอกข้อมูล</p>	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
2. จากบทความออนไลน์อ่านเพื่ออิสรภาพ ผู้ต้องขังโบลีเวียสามารถอ่านหนังสือเพื่อลด เวลาที่ต้องอยู่ในคุกได้ ของ The MATTER แนวทางตามนโยบายของโบลีเวียและบราซิล ที่กล่าวถึงในบทความนี้ที่มีตรงกันคือเรื่องใด	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> การลดเวลาในหลักวัน	3	5	5	5	5	4.4	0.89	มาก
3. นักศึกษาคลิกลิงก์อ่านการแสดงความคิดเห็นในกระดานแสดงความคิดเห็น จากนั้นตอบคำถาม 1) โพสต์ใดบ้างที่สนับสนุนการอ่านเพื่ออิสรภาพ 2) โพสต์ใดบ้างที่ไม่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่ออิสรภาพ 3) โพสต์ใดบ้างที่ไม่สนับสนุนการอ่านเพื่ออิสรภาพ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> ตามข้อมูลที่ปรากฏ	3	5	5	5	5	4.4	0.89	มาก

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
4. นักศึกษาคิดว่า “วิธีอ่านวิธีเขียน” ที่นักโทษหญิงกล่าวถึงในบทความ ควรเป็นอย่างไร และระบุข้อความในบทความที่สนับสนุนคำตอบของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> เป็นการอ่านเพื่อการเรียนรู้ที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่าน และนำผลการอ่านพัฒนาการคิด เปิดโลกทัศน์ใหม่ ได้อิสรภาพทางความคิด เป็นต้น	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
บทความที่ 4 หนังสือเป็นอะไรได้บ้าง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5. นักศึกษาคลิกลิงก์ อ่านบทความ หนังสือเป็นอะไรได้บ้าง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และตอบคำถามต่อไปนี้ 1) ผู้เขียนจากทั้งสองแหล่งข้อมูลนำเสนอเรื่องนี้ ด้วยจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกันตรงกันในเรื่องใด 2) นักศึกษาคิดว่าเพราะเหตุใด ผู้เขียนจึงใช้ตัวอย่างของการอ่านเพื่ออิสรภาพของนักโทษ 3) นักศึกษาคิดการอ่านเพื่ออิสรภาพใช้กลวิธีสื่อสารความหมายโดยการเปรียบเทียบอย่างไร	5	4	5	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
<u>แนวคำตอบ</u> 1) การส่งเสริมการอ่าน โดยชี้ให้เห็น คุณประโยชน์ของการอ่าน 2) เช่น เพื่อยกตัวอย่างคุณประโยชน์ของการ อ่านที่เกิดกับผู้อ่านทุกคนทุกกลุ่ม หรือคำตอบอื่น ๆ ที่สมเหตุสมผล 3) อ่านอิสรภาพมีความหมายที่เปรียบเทียบกับ การอ่านเพื่อแลกกับอิสรภาพ คืออิสรภาพทาง กายและการอ่านเพื่อเปิดโลกกว้างทาง ความคิด คืออิสรภาพทางความคิด	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
บทอ่านที่ 5 สันทนาภาษาชิมส์ รุ้จัก “Simlish” เสียงปริศนาที่โอบอุ้มเรื่องราวไว้ มากกว่าล้านเรื่อง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1. เสียงปริศนา ในเรื่องหมายถึงอะไร	4	5	5	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> คือเสียงที่ถ่ายทอดอารมณ์ของตัวละครในเกม แต่ไม่มีความหมาย	4	5	5	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด
2. ภาษาชิมส์ลึซ คืออะไรและถูกสร้างขึ้น อย่างไร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> ภาษาชิมส์ลึซ คือภาษาที่ใช้ในเกม สร้างโดย การอัดเสียงที่เปล่งออกมาคล้ายภาษา แต่ไม่มี โครงสร้างภาษาและความหมาย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 1 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
3. นักศึกษาคิดว่าภาพ ที่มา และเนื้อหาของเรื่องมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด จงให้เหตุผลอธิบายคำตอบของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ เพราะมีการระบุข้อมูลที่ชัดเจน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. เมื่อพิจารณาข้อมูลเว็บไซต์และผู้เขียนที่นำเสนอเรื่องนี้ นักศึกษาคิดว่าจุดประสงค์หลักของการนำเสนอเรื่องนี้คืออะไร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์	5	4	5	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด
5. คำว่า Sims ที่เป็นชื่อของเกมนี้ ย่อมาจากคำว่าอะไร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<u>แนวคำตอบ</u> Simulated People หรือคนจำลอง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 : ผลการประเมินระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
1. ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)									
1.1 ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information)									
LI1	ความสามารถค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
LI2	ความสามารถค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้องถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
LI3	ความสามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1.2 ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding)									
U1	ความสามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน โดยแยกและจัดระเบียบข้อมูล	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
U2	ความสามารถเขียนขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
U3	ความสามารถตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทั้งระหว่าง ข้อความและความรู้ภายนอก โดย อาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
U4	ความสามารถอ่านบูรณาการได้ มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบ ความเหมือนและความแตกต่างของ บทอ่าน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
U5	ความสามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่าน หลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ ขัดแย้งกัน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมี วิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Reading)									
2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อน คิด (Evaluating and Reflecting)									
ER1	ความสามารถประเมินลักษณะ ข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการ นำเสนอเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ER2	ความสามารถประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความ เป็นกลางและแหล่งที่มาของตัวบท อ่าน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
ER3	ความสามารถสะท้อนแนวความคิด และประสบการณ์ของตนเอง และ ตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ER4	ความสามารถตั้งสมมติฐานใหม่โดย อาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ER5	ความสามารถอ่านจากแหล่ง ข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้ง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ER6	ความสามารถอ่านบูรณาการจาก หลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อ ขัดแย้งในบทความ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)									
3.1 ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization)									
UT1	ความสามารถระบุการใช้ประโยชน์ ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน การ ใช้กลยุทธ์การอ่าน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
3.2 ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)									
En1	ความสามารถระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่าน ในด้านแรงจูงใจ การมีส่วนร่วมประเมินและสะท้อนผลการอ่าน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
En2	ความสามารถระบุความผูกพันกับการอ่าน ในด้านความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ความสนใจ การใช้กลยุทธ์แก้ปัญหา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน และระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน

1. แก้ไขคำถามข้อ จากข้อมูลในบล็อก ผู้เขียนให้ตัวอย่างการใช้เกมมิฟิเคชัน (Gamification) ในเรื่องใด และมีประโยชน์อย่างไรในการนำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาและแนวคำตอบ โดยใช้คำถามที่นำไปสู่ระดับความเข้าใจ เนื่องจากคำถามเน้นความจำหรือข้อมูลที่สามารถค้นหาได้จากตัวบท

2. เปลี่ยนคำถามข้อ ในย่อหน้าสุดท้ายของบล็อก ข้อความที่ผู้เขียนเขียนว่า เพลย์แอนด์เลิร์น = เพลิน (Play and Learn = Plearn) คำว่า “เพลิน” ในที่นี้คืออะไร และสื่อความหมายอย่างไร โดยใช้คำถามที่นำไปสู่ระดับความเข้าใจ เนื่องจากคำถามเน้นความจำหรือข้อมูลที่สามารถค้นหาได้จากตัวบท

3. แก้ไขคำถามข้อ ผู้เรียนคลิกลิงก์บทอ่านและอ่านเรื่อง สรุปการบรรยายการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง “Gamification In Education” จากนั้นตอบคำถามว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ พร้อมบอกเหตุผล 1) ผู้เขียนต่างเสนอว่า Gamification มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้เป็นหลัก โดยปรับการใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายมากขึ้น เป็น นักศึกษาคลิกลิงก์บทอ่านและอ่านเรื่อง สรุปการบรรยายการอบรม

เชิงวิชาการ เรื่อง “Gamification In Education” และเชื่อมโยงข้อมูลกับบทอ่านก่อนหน้า จากนั้นตอบคำถามว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ พร้อมบอกเหตุผล และ 2) ผู้เขียนจากทั้งสองแหล่งข้อมูลต่างเสนอว่า Gamification มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้เป็นหลัก

4. แสดงแนวคำตอบเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้

5. ปรับการใช้คำให้ตรงกันและแก้ไขการลำดับคำในประโยค จากบทความออนไลน์อ่านเพื่ออิสรภาพ ผู้ต้องขังโบลีเวียสามารถอ่านหนังสือเพื่อลดเวลาที่ต้องอยู่ในคุกได้ ของ The MATTER แนวทางตามนโยบายของโบลีเวียและบราซิล ที่กล่าวถึงในบทความนี้ที่มีตรงกันคือเรื่องใด เป็น จากบทความออนไลน์ของ The MATTER อ่านเพื่ออิสรภาพ ผู้ต้องขังโบลีเวียสามารถอ่านหนังสือเพื่อลดเวลาที่ต้องอยู่ในคุกได้ แนวทางตามนโยบายของโบลีเวียและบราซิล ที่กล่าวถึงในบทความนี้ที่มีตรงกันคือเรื่องใด

6. แยกและระบุข้อมูล ช้อยย่อของ ER1 และ ER6 พร้อมแก้ไขข้อความให้ถูกต้อง ในข้อ นักศึกษาลิเก็งก์ อ่านบทความ หนังสือเป็นอะไรได้บ้าง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และตอบคำถามต่อไป นี้ โดยปรับเป็น

1) ผู้เขียนจากทั้งสองแหล่งข้อมูลจากที่นักศึกษาอ่านด้วยบท ต่างนำเสนอเรื่องนี้ ด้วยจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกันตรงกันในเรื่องใด (ER6)

2) นักศึกษาคิดว่าเพราะเหตุใด ผู้เขียนจึงใช้ตัวอย่างของการอ่านเพื่ออิสรภาพของนักโทษ (ER1)

3) นักศึกษาคิดว่าการอ่านเพื่ออิสรภาพใช้กลวิธีสื่อสารความหมายโดยการเปรียบเทียบอย่างไร (ER1)

7. ปรับแนวคำตอบข้อความข้อ เมื่อพิจารณาข้อมูลเว็บไซต์และผู้เขียนที่นำเสนอเรื่องนี้ นักศึกษาคิดว่าจุดประสงค์หลักของการนำเสนอเรื่องนี้คืออะไร แนวคำตอบ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็น เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของการสร้างเกมเทคโนโลยี

8. ปรับระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน En1 และ En2 ควรให้คะแนนความสามารถใน 3 ด้าน โดยกำหนดเป็นเกณฑ์ครบ 3 ด้านทุกประเด็น

9. ตัดรหัสการให้คะแนนในโครงสร้างข้อสอบออก และปรับเป็น 0 คะแนนเมื่อไม่ตอบ

10. เพิ่มเกณฑ์การแปลความหมายของระดับการให้คะแนน

11. ปรับคำถาม ข้อ ภาษาซิมส์ลิส คืออะไรและสร้างขึ้นอย่างไร

12. เขียนอธิบายแนวคำตอบให้ละเอียด ชัดเจน เห็นประเด็นสอดคล้องตามการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 3 : ผลการประเมินแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1. นักศึกษากำหนดเป้าหมายในการอ่านไว้ อย่างไร และอ่านได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือไม่	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. ความรู้ความเข้าใจใหม่ที่นักศึกษาได้รับจาก การอ่านคืออะไรบ้าง และนักศึกษาจะนำไปใช้ ประโยชน์อย่างไร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. นักศึกษาใช้วิธีการก่อน ระหว่าง หลังอ่าน อย่างไร และมีวิธีการใดบ้างที่ช่วยให้การอ่านมี ประสิทธิภาพมากขึ้นหรืออ่านได้สำเร็จตาม เป้าหมาย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. นักศึกษาคิดว่าจะสามารถเพิ่มพูนความ ต้องการในการอ่านและอ่านอย่างต่อเนื่องได้ อย่างไร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5. นักศึกษามีแนวทางในการตรวจสอบ สะท้อนและประเมินผลการอ่านร่วมกันอย่างไร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
6. นักศึกษาคิดว่าอะไรคือจุดเด่นและจุดด้อย ของความสามารถในการอ่านของนักศึกษา และจะแก้ไขหรือพัฒนาอย่างไร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
7. นักศึกษาเล็งเห็นถึงแนวการอ่านที่น่าสนใจ ในปัจจุบันอย่างไรบ้าง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
8. นักศึกษาใช้วิธีการตรวจสอบ คิดพิจารณา เกี่ยวกับการคิด อารมณ์ความรู้สึกใน กระบวนการอ่าน และผลการเรียนรู้จากการ อ่านของตนเองอย่างไรบ้าง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 4 : ผลการประเมินแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1. ฉันชี้แนะตนเองให้อ่านอยู่เสมอ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. ฉันมีหัวข้อหรือนักเขียนที่ชื่นชอบ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. ฉันเลือกอ่านบทอ่านที่เป็นประโยชน์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. ฉันกำหนดจุดมุ่งหมายก่อนอ่านและตรวจสอบผลการอ่าน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5. ฉันมั่นใจว่าสามารถอ่านได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายในการอ่าน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
6. ฉันมีแนวทางหรือวิธีการอ่านที่ชัดเจน	5	5	5	4	5	4.8	0.44	มากที่สุด
7. ฉันสามารถเลือกใช้กลยุทธ์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการอ่าน	5	5	5	4	5	4.8	0.44	มากที่สุด
8. ฉันคิดว่าการอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของฉันอย่างมาก	4	4	5	5	5	4.6	0.54	มากที่สุด
9. ฉันรู้สึกสนุกเพลิดเพลินกับการอ่าน	5	5	4	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด
10. ฉันเลือกอ่านอย่างหลากหลายเพื่อการเรียนรู้	5	5	5	4	5	4.8	0.44	มากที่สุด

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน

1. ปรับคำถามข้อ ฉันรู้สึกสนุกเพลิดเพลินกับการอ่าน เป็น ฉันรู้สึกสนุกเพลิดเพลินหรือได้คุณค่าจากการอ่าน

ตารางที่ 5 : ผลการประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
ด้านสาระความรู้								
1. สาระความรู้มีความทันสมัย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. สาระความรู้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. สาระความรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. สาระความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	5	3	5	5	5	4.6	0.89	มากที่สุด
ด้านผู้สอน/วิทยากร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน								
1. ผู้สอน/วิทยากรมีความเชี่ยวชาญด้านการอ่าน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดแนวคิดและกระบวนการ	5	4	5	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด
3. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการเสริมแรงจูงใจและความผูกพันกับการอ่าน	5	4	5	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด
4. การเรียนการสอนมีกระบวนการที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	5	4	5	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด
5. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้ต่อเนื่อง	5	4	5	5	5	4.8	0.44	มากที่สุด
6. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 5 : (ต่อ)

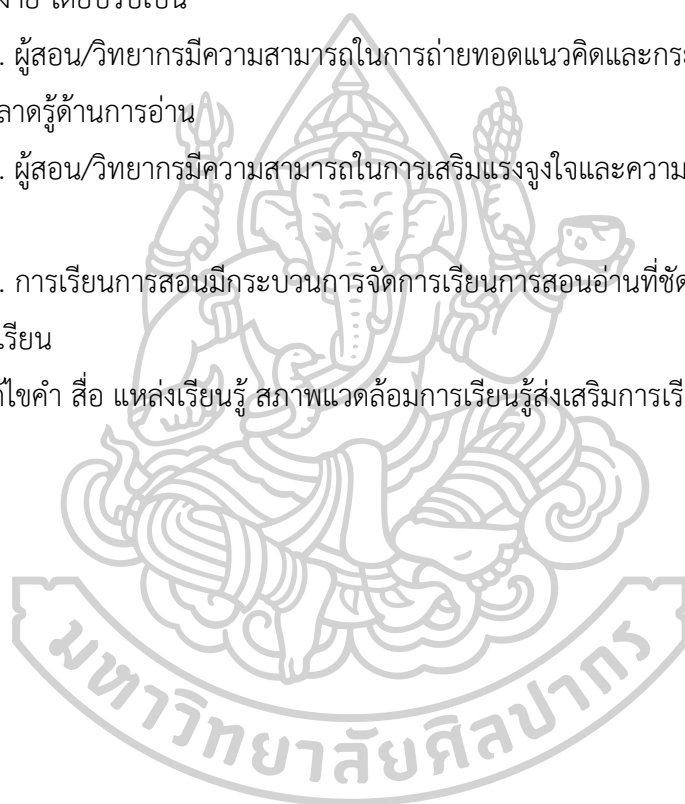
ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
7. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้								
1. สื่อ แหล่งเรียนรู้ทันสมัย หลากหลาย มีประโยชน์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. สื่อ แหล่งเรียนรู้ เข้าถึงได้สะดวก ปรับเหมาะได้สำหรับผู้เรียนแต่ละคน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. สื่อ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้อิสระ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. สื่อและแหล่งเรียนรู้เพียงพอสำหรับผู้เรียนทุกคน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล								
1. เครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์การวัดและประเมินผลเป็นระบบชัดเจน เชื่อถือได้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และมีผลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาเป็นระยะ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 5 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
7. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมของเวลา								
1. ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิต	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงที่สามารถนำแนวคิดและกระบวนการไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. ผู้เรียนได้ถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ สามารถนำไปใช้วางแผนและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

1. ปรับคำถามด้านสาระความรู้ ข้อที่ 4. สาระความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็น สาระความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการอ่าน
2. ปรับคำถาม
 - ข้อ 2. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดแนวคิดและกระบวนการ
 - ข้อ 3. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการเสริมแรงจูงใจและความผูกพันกับการอ่าน
 - ข้อ 4. การเรียนการสอนมีกระบวนการที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ให้ กระชับ เข้าใจง่าย โดยปรับเป็น
 - ข้อ 2. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดแนวคิดและกระบวนการอ่านเพื่อ พัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
 - ข้อ 3. ผู้สอน/วิทยากรมีความสามารถในการเสริมแรงจูงใจและความสนใจในการอ่านอย่าง ต่อเนื่อง
 - ข้อ 4. การเรียนการสอนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนอ่านที่ชัดเจน สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน
3. แก้ไขคำ สือ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระ

ตารางที่ 6 : ผลการประเมินแบบประเมินหลักสูตร

ประเด็นการประเมิน		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
		1	2	3	4	5			
ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ		5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร									
1.	หลักการของหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.	ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.	โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5.	สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
6.	การประเมินผลหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร									
1.	หลักการของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.	หลักการของหลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.	หลักการของหลักสูตรกับสื่อและแหล่งเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4.	หลักการของหลักสูตรกับการประเมินผล	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5.	ผลการเรียนรู้กับโครงสร้างเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
6.	ผลการเรียนรู้กับการจัดการเรียนการสอน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 6 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
7. ผลการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
8. โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก
9. โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับระดับผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
10. โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับเวลา	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก
11. โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน	5	4	5	5	5	4.8	1.78	มากที่สุด
12. โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อ แหล่งเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
13. โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก
14. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
15. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับระดับผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
16. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับเวลา สถานที่	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก
17. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับสื่อ แหล่งเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
18. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับการวัดและประเมินผล	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก
19. สื่อและแหล่งเรียนรู้กับระดับผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
20. สื่อและแหล่งเรียนรู้กับเวลา สถานที่	5	1	5	5	5	4.2	1.78	มาก

ตารางที่ 6 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1. หลักการของหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5. สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
6. การประเมินผลหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแบบประเมินหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

1. ควรลดคำถามที่ซ้ำซ้อนในข้อ 8 10 13 16 18 และ 20
2. ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่ม อื่น ๆ

ตารางที่ 7 : ผลการประเมินแบบรับรองหลักสูตร

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1. หลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการ จำเป็นในการพัฒนานักศึกษาคณะ สาขาวิชา ภาษาไทย	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2. หลักสูตรมีความเหมาะสม มีความเป็นไป ได้ มีประโยชน์แก่การศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3. ความเป็นมาและความสำคัญสอดคล้องกับ แนวคิด ทฤษฎี และหลักการของหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
4. องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสม และสอดคล้องสัมพันธ์กัน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
5. หลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปใช้เป็นกรอบ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
6. หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิด ที่เป็นจุดเน้นในการออกแบบและพัฒนา หลักสูตร	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
7. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรมีมาตรฐาน ถูกต้อง ชัดเจน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
8. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสามารถวัดและ ประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
9. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสามารถ พัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 7 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
10. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องและครอบคลุมผลการเรียนรู้ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
11. กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรมีความทันสมัย เหมาะสมกับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านในยุคดิจิทัล	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
13. สื่อและเทคโนโลยีของหลักสูตรส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
14. การประเมินผลสามารถพัฒนาและสะท้อนผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
15. หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
16. หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
17. หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในยุคดิจิทัล สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 7 : (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					M	SD	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
18. หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
19. หลักสูตรมีแนวทางที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เสริมประสิทธิภาพของหลักสูตรปัจจุบัน	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
20. หลักสูตรมีแนวทางที่เหมาะสม ถูกต้อง ง่ายต่อความเข้าใจ และการนำไปปฏิบัติ	5	5	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแบบรับรองหลักสูตร

1. ปรับคำถามข้อให้ชัดเจนมากขึ้น และแก้ไขการพิมพ์ซ้ำข้อความ

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร
2. แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
3. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
4. ประเด็นการสนทนากลุ่มอาจารย์ผู้สอนในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
5. แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
6. แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด
7. แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน
8. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
9. แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร
10. แบบรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

แบบวิเคราะห์เอกสาร (document analysis)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ประเภทของเอกสาร
2. หัวข้อ
3. บรรณานุกรมและเลขหน้า
4. สาระสำคัญ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเฉพาะ ตามประเด็นการศึกษาดังต่อไปนี้

1. นโยบายการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580
- 1.2 นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 - 2570
- 1.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579
- 1.4 นโยบายการศึกษาด้านการผลิตและพัฒนาครู
- 1.5 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562
- 1.6 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562
- 1.7 มาตรฐานวิชาชีพครู คุรุสภา พ.ศ. 2564
- 1.8 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะระดับอุดมศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

- 2.1 การออกแบบหลักสูตร
- 2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 2.3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
- 2.4 การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
- 2.5 การประเมินผลหลักสูตร

3. แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

- 3.1 ผลการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
- 3.2 นิยาม กรอบแนวคิด และองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
- 3.3 กระบวนการอ่านเพื่อความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA
- 3.4 การวัดและประเมินผลความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านเชิงรุก

- 4.1 ลักษณะสำคัญของการอ่านเชิงรุก
- 4.2 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการอ่านเชิงรุก
- 4.3 กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก

5. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

- 5.1 หลักการและองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.2 การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 5.3 กลยุทธ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ตอนที่ 3 สรุปผลเชิงวิจารณ์

.....

.....

.....

แบบสอบถาม (questionnaire)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาให้พิจารณาข้อความอย่างตั้งใจ และตอบข้อมูลให้ครบถ้วนตามความเป็นจริง ทั้งนี้ การนำข้อมูลไปใช้โดยภาพรวม ไม่ได้เจาะจงบุคคล ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็น อย่างมาก

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักศึกษา มา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพจริงของนักศึกษา

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. การศึกษา (ชั้นปี) () 1 () 2 () 3 () 4

**ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย**

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพจริงหรือความคิดเห็นของนักศึกษา

โดย

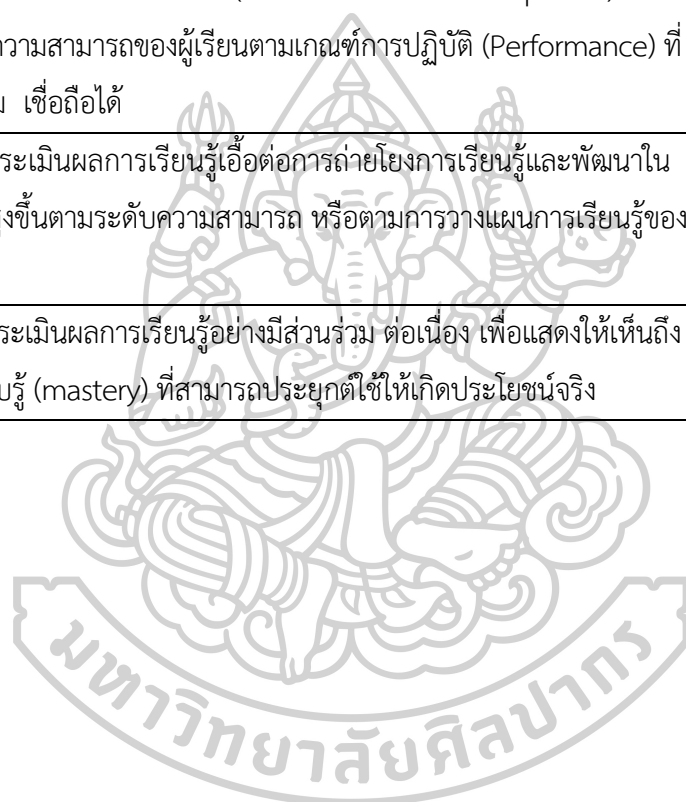
ระดับความต้องการ

- 4 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด
3 หมายถึง มีความต้องการมาก
2 หมายถึง มีความต้องการน้อย
1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้าน การอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านสาระความรู้					
1. ความรู้เกี่ยวกับการอ่านในยุคดิจิทัล					
2. ความรู้เกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน					
3. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการอ่านขั้นสูง					
4. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน					
5. ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่าน					
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
1. การจัดการเรียนการสอนอ่านเชิงรุก					
2. การจัดการเรียนการสอนอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมี วิจารณญาณ					

ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)					
3. การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Hybrid) โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน					
4. การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้					
5. การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง					
6. การจัดการเรียนการสอนที่สร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา และความผูกพันกับการอ่าน					
ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้					
1. การใช้สื่อบทเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid) ที่ช่วยเพิ่มทางเลือกการเรียนรู้					
2. การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง					
3. การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ และพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ (platform) ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การเรียนรู้ร่วมกัน					
4. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล แบบสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา (asynchronous learning)					
5. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ (learning pathway) แต่ละคน					
6. การมีช่องทางการสร้างปฏิสัมพันธ์ สื่อสารและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ					

ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้าน การอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านการวัดและประเมินผล (ต่อ)					
1. การทดสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment) เน้นประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Assessment for Development) ที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรมชาติ เชื่อถือได้					
2. การประเมินผลการเรียนรู้เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ หรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง					
3. การประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (mastery) ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์จริง					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ด้านสาระความรู้

.....

.....

.....

ด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) สำหรับผู้บริหาร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการ
จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู
สาขาวิชาภาษาไทย ในส่วนของผู้บริหารจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้กรุณาให้ความคิดเห็น
และข้อมูลอื่นเป็นประโยชน์ตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและ
พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์เป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ (ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์)

1. ชื่อ-สกุล
2. ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งบริหาร
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชา
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน หมายเลขโทรศัพท์
5. วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ เวลา สถานที่

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้าง
ความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย**

1. ท่านคิดว่าสภาพและปัญหาเกี่ยวกับความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครูในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีประเด็นใดบ้างที่มองว่าเป็นผลกระทบหรือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จะมีส่วนช่วยพัฒนานักศึกษาครูด้านใดอย่างไร และนักศึกษาครูที่มีสมรรถนะความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ควรมีคุณลักษณะสำคัญอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับ
 นักศึกษาคู ควรเป็นอย่างไร ควรประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีแนวทาง
 อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่า หากมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะดังกล่าว ควรใช้ระยะเวลา
 เท่าไร และช่วงเวลาใดจึงเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่าน

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปแบบพลิกผันใน
 ปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาการอ่านและความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาคูหรือไม่
 และควรจัดสภาพแวดล้อมด้านสื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างไร

.....

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (focus group discussion guidelines) สำหรับอาจารย์ผู้สอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

ประเด็นการสนทนากลุ่มนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ในส่วนของอาจารย์ผู้สอน จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้กรุณาให้ความคิดเห็นและข้อมูลอันเป็นประโยชน์ตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย และคณะครุศาสตร์เป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

1. สภาพปัญหา จุดอ่อน จุดแข็งการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านในสภาพปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีมากน้อยเพียงใด และจะสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของนักศึกษาและหลักสูตรในประเด็นสำคัญใดได้บ้าง อย่างไร
3. การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย มีความสำคัญจำเป็นหรือไม่ อย่างไร หากเห็นว่ามีมีความสำคัญ ควรเป็นอย่างไร ประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีแนวทางอย่างไร
4. หลักสูตรและการจัดการเวลาการเรียนรู้ของสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน ได้เน้นความสำคัญของสมรรถนะการอ่านขั้นสูงและความฉลาดรู้ด้านการอ่านหรือไม่ อย่างไร และการจัดการเวลา หากมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมฐานสมรรถนะดังกล่าว ควรใช้ระยะเวลาเท่าไร และช่วงเวลาใดจึงเหมาะสม
5. ประเภทตัวบท เนื้อหาสาระการอ่าน สถานการณ์การอ่าน ที่เหมาะสมหรือน่าสนใจนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์การอ่านเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ควรมีลักษณะอย่างไร ยกตัวอย่าง
6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปแบบพลิกผันในปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาการอ่านและความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษาครูหรือไม่ และควรจัดสภาพแวดล้อมด้านสื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างไร
7. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการอ่าน เช่น เจตคติ แรงจูงใจ กลยุทธ์การอ่าน มีแนวทางการปฏิบัติและการพัฒนาอย่างไรบ้าง
8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ควรเป็นอย่างไร
9. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

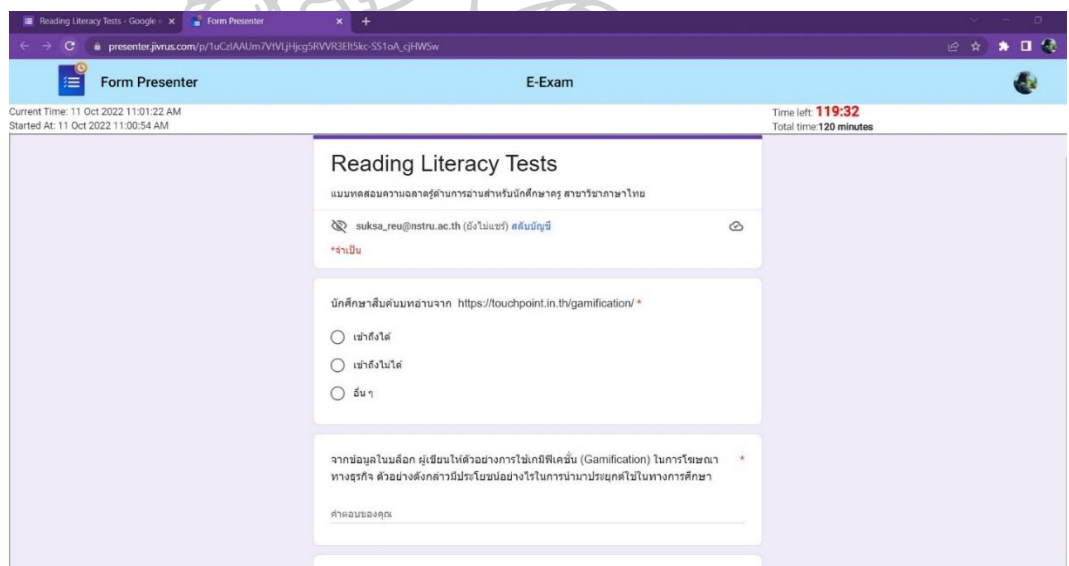
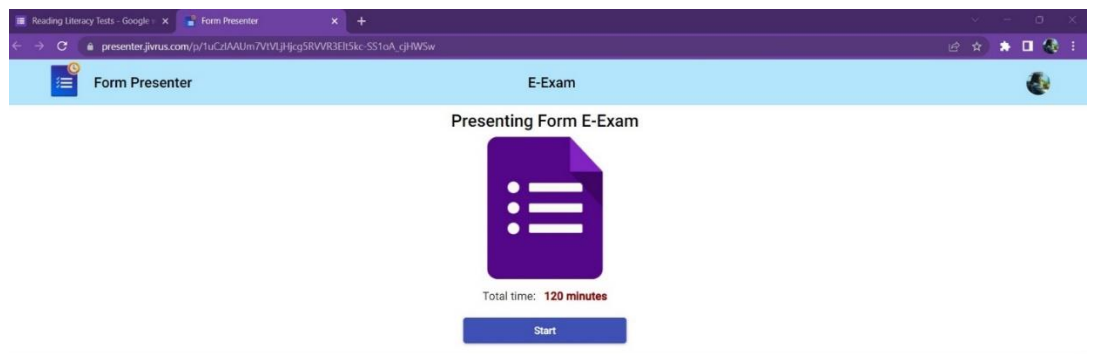
แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาคู สาขาวิชาภาษาไทย โดยจัดกลุ่ม (cluster) เนื้อหาบทอ่านที่ใช้ในชีวิตจริง (Authentic texts) แบ่งกลุ่มเนื้อหาละ 15-50 นาทีต่อเรื่อง ซึ่งมีการคัดเลือกและตรวจสอบเนื้อหาของตัวบทอ่านที่มีองค์ประกอบและสอดคล้องกับการประเมินในโครงสร้างแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน จากนั้นแบ่งประเภทภาระงานการอ่าน (distribution of tasks) และจำแนกความยากง่ายของข้อสอบตามระดับความสามารถที่ต้องปฏิบัติในการอ่าน 6 ระดับ ซึ่งปรับจากคำอธิบายใน PISA 2018 ข้อสอบมีจำนวน 15 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 1 ชม. 30 นาที ข้อสอบเป็นแบบเขียนตอบอิสระ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้ Google E-Exam (ดั่งภาพตัวอย่างด้านล่าง) ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ ที่กำหนดส่วนต่าง ๆ เพื่อทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามระดับความสามารถที่กำหนดในผลการเรียนรู้ของหลักสูตร รวมทั้งการแบ่งสัดส่วนภาระงานในการประเมินให้ครอบคลุมองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เสนอในนิยามศัพท์เฉพาะแล้ว ดังตารางตัวอย่างโครงสร้างแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยใช้ Google E-Exam

แหล่งข้อมูลและบทอ่านที่ใช้ในการทดสอบ

บทอ่านที่ 1 เกมมิฟิเคชัน (Gamification) โลกแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเกม

จากแหล่งข้อมูล <https://touchpoint.in.th/gamification/>

บทอ่านที่ 2 สรุปการบรรยายการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง “Gamification In Education”

จากแหล่งข้อมูล <http://qa.hcu.ac.th/km/fileuploads/Gamification-2561.pdf>

บทอ่านที่ 3 อ่านเพื่ออิสรภาพ

จากแหล่งข้อมูล

<https://www.facebook.com/thematterco/posts/pfbid02OZT5fGpwCq4aHwgaMVM9r2j3aiUjj7h9sXDh4s3PwEMW8c4oybnbgCGt8jP2Hz9CvI>

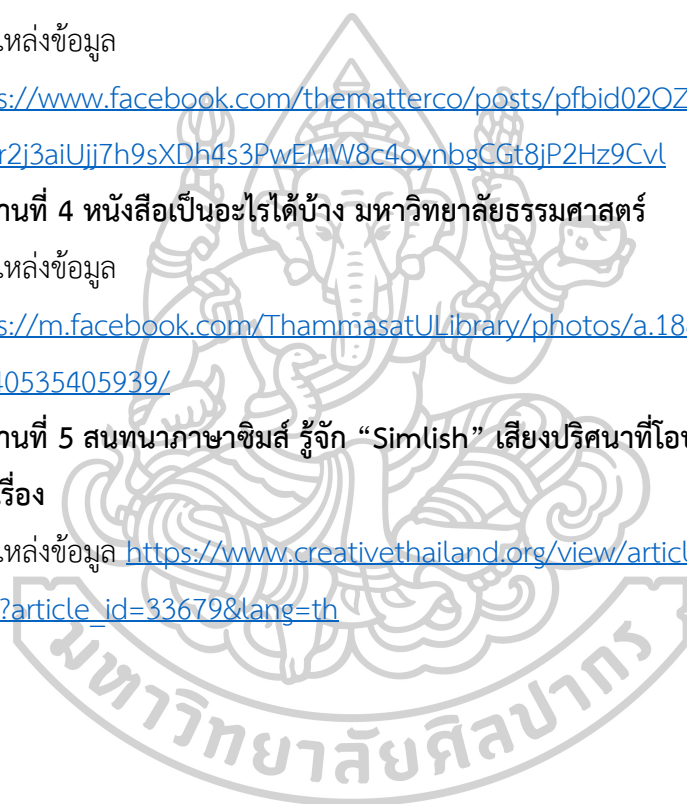
บทอ่านที่ 4 หนังสือเป็นอะไรได้บ้าง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากแหล่งข้อมูล

<https://m.facebook.com/ThammasatULibrary/photos/a.1883643545015638/1879740535405939/>

บทอ่านที่ 5 สนทนาภาษาซิมส์ รู้จัก “Simlish” เสียงปริศนาที่โอบอุ้มเรื่องราวไว้มากกว่าล้านเรื่อง

จากแหล่งข้อมูล https://www.creativethailand.org/view/article-read?article_id=33679&lang=th

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
เกมพีเคชั้น (Gamification) โลกแห่งการ เรียนรู้ที่ ขับเคลื่อนด้วย เกม	เรื่องอาชีพหรือ การศึกษา (occupational or educational)	ข้อที่ 1 จากข้อมูลในบล็อก ผู้เขียน ให้ตัวอย่างการใช้เกมพีเคชั้น (Gamification) ในการ โฆษณาทางธุรกิจ ตัวอย่าง ดังกล่าวมีประโยชน์อย่างไร ในการนำมาประยุกต์ใช้ ในทางการศึกษา	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดี่ยว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ - มีประโยชน์ด้านการ สร้างแรงจูงใจให้กับ ผู้เรียน การกระตุ้นผู้เรียน ให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้	3	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) วัตถุประสงค์ U3 ผู้เรียนสามารถตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ทั้งระหว่าง ข้อความและความรู้ ภายนอก โดยอาศัย ประสบการณ์ส่วนตัวและ ทัศนคติ

โครงสร้างข้อสอบประเมินผลความรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	เรื่องอาชีพหรือ การศึกษา (occupation or educational)	ข้อที่ 2 ในย่อหน้าแรกของบล็อก ข้อความที่ผู้เขียนเขียนว่า “การใช้เทคโนโลยีใช้ตัวเกม” ของขยบายความพร้อม ยกตัวอย่างสถานการณ์ที่ สอดคล้องกับข้อความ ดังกล่าว	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดี่ยว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ การใช้เทคนิคในรูปแบบ ของเกมโดยไม่ใช้ตัวเกม คือทำให้การเรียนรู้ สนุกสนาน โดยใช้วิธีการ สร้างแรงจูงใจในการ เรียนรู้ หรือเน้นการมี ส่วนร่วม เช่น การเรียนรู้ ร่วมกันและสะสมคะแนน เป็นกลุ่ม หรือ คำตอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สอดคล้องอย่างชัดเจน	2	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) วัตถุประสงค์ U2 ผู้เรียนสามารถเขียนขยาย ความหรือประยุกต์ใช้ในบริบท หรือสถานการณ์ใหม่

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	เรื่องอาชีพหรือ การศึกษา (occupation or educational)	ข้อที่ 3 จากเรื่อง เกมมิฟิเคชัน (Gamification) มีประเด็น ที่ใช้การอ้างอิงแนวคิดของ บุคคลหลายคน (Christopher, P., 2014, Jim, S., 2014 and Sergio, J., 2013, Karl M. Kapp, 2012: 10) ประเด็น ที่มีการอ้างอิงนั้นกล่าวถึง เรื่องใด	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดียว (single)	เขียนตอบ <u>แนวคำตอบ</u> ความหมายของ Gamification	1a	ความสามารถในการรู้ตำแหน่ง แหล่งข้อมูล (Locate Information) <u>วัตถุประสงค์</u> L13 ผู้เรียนสามารถเลือก ข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่ เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบาย เกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น

โครงสร้างข้อสอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	เรื่องอาชีพหรือ การศึกษา (occupation or educational)	ข้อที่ 4 นักศึกษาคลั่งกับเพื่อนและ อ่านเรื่อง สรุปรายการ อบรมเชิงวิชาการ เรื่อง “Gamification In Education” และเชื่อมโยง ข้อมูลกับเพื่อนก่อนหน้า จากนั้นตอบคำถามว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ พร้อมบอกเหตุผล 1) ผู้เขียนจากทั้งสอง แหล่งข้อมูลต่างเสนอว่า Gamification มีวัตถุประสงค์ เพื่อการเรียนรู้เป็นหลัก	ข้อความแบบ ผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) หลายเรื่อง (multiple)	เขียนตอบ <u>แนวคำตอบ</u> 1) ไม่ใช่ Gamification มี วัตถุประสงค์เพื่อการกระตุ้น การเรียนรู้	4	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) <u>วัตถุประสงค์</u> U4 ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณา การได้มากกว่า 1 ตัวบท และ เปรียบเทียบความเหมือนและ ความแตกต่างของบทอ่าน

โครงสร้างข้อสอบประเมินผลความรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	เรื่องอาชีพหรือ การศึกษา (occupation or educational)	2) ผู้เขียนจากทั้งสอง แหล่งข้อมูล เสนอตรงกันว่า ความแตกต่างด้านการเล่น ระหว่าง Game, Game- based Learning และ Gamification อยู่ที่รางวัล		2) ไข่ Game, Game-based Learning จะมีรางวัล หรือไม่ก็ได้ แต่ Gamification ต้องมี รางวัล ซึ่งมาจากการเข้า ร่วม	4	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) วัตถุประสงค์ U4 ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณา การได้มากกว่า 1 ตัวบท และ เปรียบเทียบความเหมือนและ ความแตกต่างของบทอ่าน

โครงสร้างข้อสอบเป็นแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	เรื่องอาชีพหรือ การศึกษา (occupation or educational)	ข้อที่ 5 จากข้อความที่ว่า “โดยใช้ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ในความเป็นจริง มาจัดเป็น กิจกรรมในลักษณะของเกม” จงยกตัวอย่างกิจกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ข้อความดังกล่าว	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) หลายเรื่อง (multiple)	เขียนตอบ ตัวอย่างกิจกรรมการ เรียนรู้ เช่น การใช้กิจกรรมระดม สมอง แข่งขันกันระหว่าง กลุ่มเพื่อค้นหาแนวคิดใน การเขียนโครงเรื่อง หรือ คำตอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องอย่างชัดเจน	4	ความสามารถในการประเมิน และสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) วัตถุประสงค์ ER3 ผู้เรียนสามารถสะท้อน แนวความคิดและ ประสบการณ์ของตนเอง และ ตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่

โครงสร้างข้อสอบในรูปแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
อ่านเพื่อ อิสรภาพ	สาธารณณะ	ข้อที่ 1 จากบทความออนไลน์ของ The MATTER เรื่องอ่านเพื่ออิสรภาพ ผู้ต้องขังโบลีเวียสามารถอ่าน หนังสือเพื่อลดเวลาที่ต้องอยู่ในคุก ได้ ทางด้านขวา นักศึกษาอ่าน และตอบคำถามข้อความข้างล่าง ซึ่งมาจากบทความ จากนั้นระบุว่า ข้อความเหล่านี้เป็นข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น พร้อมบอกเหตุผล ดังนี้	ข้อความแบบผสม (mixed) ข้อโต้แย้ง (argumentation texts) เรื่องเดียว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ 1) ข้อคิดเห็น เพราะจะเป็น การให้สัมภาษณ์	5	ความสามารถในการประเมิน และสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) วัตถุประสงค์ ER1 ผู้เรียนสามารถประเมิน ลักษณะข้อความ รูปแบบงาน เขียน กลวิธีการนำเสนอ เนื้อหา

โครงสร้างข้อสอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สาธารณะ	ตัวอย่างคำถาม 47 แห่งที่มี 2) ตอนนี้มีคึกทั้งหมัด 47 โพรแกรมดังกล่าว 3) ในเรื่องนี้ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายนัก ผู้ต้องซึ่งหลาย คนจึงอาจเลือกอ่านหนังสือไป เรื่อยๆ 4) นโยบายของปราซิกก็มี ลักษณะคล้าย ๆ กัน คือมี นโยบายให้ผู้ที่ต้องซึ่งสามารถยื่น ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในคุกออกไป	ข้อความแบบผสม (mixed) ข้อโต้แย้ง (argumentation texts) เรื่องเดียว (single)	2) ข้อเท็จจริง เพราะเป็น การให้รายละเอียดข้อมูล 3) ข้อคิดเห็น เพราะเป็น การแสดงความรู้สึกนึกคิด 4) ข้อเท็จจริง เพราะเป็น การบอกข้อมูล	5	ความสามารถในการประเมิน และสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) วัตถุประสงค์ ER1 ผู้เรียนสามารถประเมิน ลักษณะข้อความ รูปแบบงาน เขียน กลวิธีการนำเสนอ เนื้อหา

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สาธารณณะ	ข้อที่ 2 จากบทความออนไลน์ ของ The MATTER เรื่องอ่านเพื่ออิสรภาพ ผู้ต้องขังโปลิเวียสามารถอ่าน หนังสือเพื่อลดเวลาที่ต้องอยู่ในคุก ได้ แนวทางตามนโยบายของ โปลิเวียและบริซซิด ซีกาลัวถึงใน บทความนี้ที่มิตรทั้งกันคือเรื่องใด อย่างไร	ข้อความแบบผสม ข้อโต้แย้ง (mixed) (argumentation texts) เรื่องเดี่ยว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ การลดเวลาในหลีกวัน คือ ผู้อ่านสามารถใช้เวลา จากการอ่านหนังสือ 1 เล่ม ลดวันติดคุกได้ 4 วัน	2	ความสามารถในการรู้ตำแหน่ง แหล่งข้อมูล (Locate Information) วัตถุประสงค์ L12 ผู้เรียนสามารถค้นหา ข้อมูลจากหลายแหล่ง และ เลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็น จริง

โครงสร้างข้อสอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	<p>ข้อที่ 3</p> <p>นักศึกษาคลิกลิงก์ อ่านการแสดง ความคิดเห็นในกระดานแสดง ความคิดเห็น จากนั้นตอบคำถาม</p> <p>1) โพลสตีโต้บ้างที่สนับสนุนการ อ่านเพื่ออรรถภาพ</p> <p>2) โพลสตีโต้บ้างที่ไม่เกี่ยวข้องกับการ อ่านเพื่ออรรถภาพ</p> <p>3) โพลสตีโต้บ้างที่ไม่สนับสนุนการ อ่านเพื่ออรรถภาพ</p>	<p>ข้อความแบบผสม (mixed)</p> <p>ข้อโต้แย้ง (argumentation texts)</p> <p>เรื่องเดียว (single)</p>	<p>เขียนตอบ</p> <p>แนวคำตอบ</p> <p>ตามข้อมูลที่ปรากฏ</p> <p>ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ ผู้ตรวจเกี่ยวกับกร พิจารณาความสอดคล้อง ของคำตอบ</p>	4	<p>ความสามารถในการประเมิน และสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>ER5 ผู้เรียนสามารถอ่านจาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และ ตรวจสอบข้อโต้แย้ง</p>	

โครงสร้างข้อสอบในแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สถานการณ์	ข้อที่ 4 นักศึกษาคิดว่า “วิธีอ่านวิธีเขียน” ที่นักโทษหญิงกล่าวถึงในบทความ ควรเป็นอย่างไร และระบุข้อความ ในบทอ่านที่สนับสนุนคำตอบของ นักศึกษา	ข้อความแบบผสม (mixed) ข้อโต้แย้ง (argumentation texts) เรื่องเดียว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ เป็นการอ่านเพื่อการเรียนรู้ ที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่อง ที่อ่าน และนำผลการอ่าน พัฒนาการคิด เปิดโลกทัศน์ ใหม่ ได้ประสิทธิภาพ ความคิด เป็นต้น	6	ความสามารถในการประเมิน และสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) วัตถุประสงค์ ER4 ผู้เรียนสามารถ ตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัย ความรู้เฉพาะศาสตร์

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	<p>ข้อที่ 5</p> <p>นักศึกษาคลีก อานบทความหนังสือเป็นอะไรได้บ้าง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และตอบคำถามต่อไปนี้</p> <p>1) ผู้เขียนจากทั้งสองแหล่งข้อมูลนำเสนอเรื่องนี้ ด้วยจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกันตรงกันในเรื่องใด</p> <p>2) นักศึกษาคิดว่าเพราะเหตุใด ผู้เขียนจึงใช้ตัวอย่างของการอ่านเพื่ออิสรภาพของนักโทษ</p>	<p>ข้อความแบบผสม (mixed) ข้อโต้แย้ง (argumentation texts) หลายเรื่อง (multiple)</p>	<p>เขียนตอบ</p> <p>แนวคำตอบ</p> <p>1) การส่งเสริมการอ่าน โดยชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ของการอ่าน</p> <p>2) เช่น เพื่อยกตัวอย่างคุณประโยชน์ของการอ่านที่เกิดกับผู้อ่านทุกคนทุกกลุ่ม หรือคำตอบอื่น ๆ ที่สมเหตุสมผล</p>	6	<p>ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) <u>วัตถุประสงค์</u></p> <p>ER6 ผู้เรียนสามารถอ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้งในบทความ</p> <p>ER1 ผู้เรียนสามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียน กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา</p>	

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	6	ความสามารถในการประเมิน และสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) วัตถุประสงค์ ER1 ผู้เรียนสามารถประเมิน ลักษณะข้อความ รูปแบบงาน เขียน กลวิธีการนำเสนอ เนื้อหา

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
สนทนา ภาษาชิมส์ รู้จัก “Simlish” เสียง ปริศนาที่ โอบอ้อม เรื่องราวไว้ มากกว่า ล้านเรื่อง	สถานการณ์	ข้อที่ 1 เสียงปริศนา ในเรื่องหมายถึง อะไร และมีอยู่จริงหรือไม่	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดี่ยว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ คือเสียงที่ถ่ายทอดอารมณ์ ของตัวละครในเกม แต่ไม่มี ความหมาย มีการใช้เสียงและสมมุติว่า เป็นภาษาที่ใช้ในเกม แต่ไม่ มีใช้ในภาษาเพื่อการสื่อสาร จริง	2	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) วัตถุประสงค์ U1 ผู้เรียนสามารถอธิบาย ความเข้าใจจากการอ่าน แยก และจัดระเบียบข้อมูล

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สถานการณ์					
	สาระณะ	ข้อที่ 2 ภาษาซิมส์ลิช คืออะไรและสร้าง ขึ้นอย่างไร	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดี่ยว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ ภาษาซิมส์ลิช คือภาษาที่ใช้ ในเกม สร้างโดยการ อัดเสียงที่เปล่งออกมาคล้าย ภาษา แต่ไม่มีโครงสร้าง ภาษาและความหมาย	3	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding) วัตถุประสงค์ U5 ผู้เรียนสามารถสร้าง ข้อสรุปจากกาอ่านหลายส่วน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สาระณะ	ข้อที่ 3 นักศึกษาคิดว่าภาพ ที่มา และ เนื้อหาของเรื่องมีความถูกต้อง และน่าเชื่อถืออย่างมากน้อยเพียงใด จงให้เหตุผลอธิบายคำตอบของ นักศึกษา	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดี่ยว (single)	เขียนตอบ แนวกำตอบ มีความถูกต้องและ น่าเชื่อถือ เพราะมีการระบุ ข้อมูลที่ชัดเจน	4	ความสามารถในการประเมิน และสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) วัตถุประสงค์ ER2 ผู้เรียนสามารถประเมิน ความถูกต้อง ความจำเป็น ปัจจุบันของข้อมูล ความเป็น กลางและแหล่งที่มาของตัวบท อ่าน

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สถานการณ์	ข้อที่ 4 เมื่อพิจารณาข้อมูลเว็บไซต์และ ผู้เขียนที่นำเสนอเรื่องนี้ นักศึกษา คิดว่าจุดประสงค์หลักของการ นำเสนอเรื่องนี้เป็นคืออะไร	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดี่ยว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดสร้างสรรค์ของการ สร้างเกมเทคโนโลยี	5	ความสามารถในการประเมิน และสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting) วัตถุประสงค์ ER1 ผู้เรียนสามารถประเมิน ลักษณะข้อความ รูปแบบงาน เขียน กลวิธีการนำเสนอ เนื้อหา

โครงสร้างข้อสอบประเมินแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy Test)

เรื่อง	สถานการณ์	ตัวอย่างคำถาม	ประเภท รูปแบบ แหล่ง	รูปแบบของข้อสอบ	ความสามารถ ระดับ	กระบวนการทางปัญญาใน องค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
	สาธารณชน	ข้อที่ 5 คำว่า Sims ที่เป็นชื่อของเกมนี้น ย่อมาจากคำว่าอะไร	ข้อความแบบผสม (mixed) คำบรรยาย (description texts) เรื่องเดียว (single)	เขียนตอบ แนวคำตอบ Simulated People หรือ คนจำลอง	1a	ความสามารถในการรู้ตำแหน่ง แหล่งข้อมูล (Locate Information) วัตถุประสงค์ L1 ผู้เรียนสามารถค้นหา ข้อมูลสำคัญจากบทความ ประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อ ดิจิทัล

ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการใช้คะแนน						
ที่	รายการประเมิน	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
1. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)						
1.1	ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information)					
LI1	ความสามารถค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล ได้ถูกต้อง ครบถ้วน ทุกข้อมูล	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัลได้ถูกต้อง 1 ข้อมูล	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัลได้ถูกต้อง แต่ขาด 2 ข้อมูล	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล ได้เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง ขาดข้อมูล 3 ข้อมูลขึ้นไป	ค้นหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปสื่อดิจิทัล ไม่ถูกต้อง
LI2	ความสามารถค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้องหรือเป็นจริง	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง สอดคล้อง หรือเป็นจริงได้ครบถ้วน ทุกข้อมูล	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องหรือเป็นจริง ได้ ขาดเพียง 1 ข้อมูล	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องหรือเป็นจริงได้แต่ขาด 2 ข้อมูล	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง และเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องหรือเป็นจริงได้ หรือขาดข้อมูล 3 ข้อมูลขึ้นไป	ค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง แต่ไม่สามารถเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ได้ถูกต้อง หรือไม่สอดคล้อง หรือไม่เป็นจริง

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน				
		ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
1. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)						
1.1	ความสามารถในการรู้ตำแหน่งแหล่งข้อมูล (Locate Information)					
LI3	ความสามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น	เลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น ได้ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	เลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น ได้ ถูกต้อง และชัดเจน	เลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น ได้ ถูกต้อง	เลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น ชัดเจนมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป	เลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น ได้ไม่ถูกต้อง

ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน						
ที่	รายการประเมิน	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
1. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)						
1.2	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding)					
U1	ความสามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน แยกและจัดระเบียบข้อมูล	สามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน แยก และจัดระเบียบข้อมูลได้ ถูกต้อง ชัดเจน ทุกประเด็น	สามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน แยกและจัดระเบียบข้อมูลได้ ชัดเจน ขาดเพียง 1 ประเด็น	สามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน แยก และจัดระเบียบข้อมูลได้ ถูกต้อง แต่ไม่ชัดเจน และขาด 2 ประเด็น	สามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน แยก และจัดระเบียบข้อมูลได้ ถูกต้อง แต่ไม่ชัดเจน และขาด 3 ประเด็นขึ้นไป	สามารถอธิบายความเข้าใจจากการอ่าน แยก และจัดระเบียบข้อมูลได้ ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน
U2	ความสามารถเขียนขยาย หรือเปรียบเทียบการใช้ บริบทหรือสถานการณ์ใหม่	สามารถเขียนขยาย หรือเปรียบเทียบ การใช้สถานการณ์ใหม่ ได้ถูกต้อง มีความสอดคล้อง สมเหตุสมผล ทุกประเด็น	สามารถเขียนขยายความ หรือเปรียบเทียบ การใช้สถานการณ์ใหม่ ได้ ถูกต้อง มีความสอดคล้อง เพียง 1 ประเด็น	สามารถเขียนขยายความ หรือเปรียบเทียบ การใช้สถานการณ์ใหม่ ได้ ถูกต้อง อาจไม่สอดคล้อง 2 ประเด็น	สามารถขยายความหรือเปรียบเทียบ การใช้สถานการณ์ใหม่ ได้ ถูกต้อง อาจไม่สอดคล้อง หรือไม่สมเหตุสมผล 3 ประเด็นขึ้นไป	สามารถขยายความหรือเปรียบเทียบ การใช้สถานการณ์ใหม่ได้ แต่ไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้อง ไม่สมเหตุสมผล

รายการประเมิน		ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน			
		ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)
1. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)					
1.2	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding)				
U3	ความสามารถตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ทั้งระหว่าง ข้อความและความรู้ภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ ส่วนตัวและทัศนคติ	ตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ทั้งระหว่าง ข้อความและความรู้ ภายนอก โดยอาศัย ประสบการณ์ส่วนตัวและ ทัศนคติ ได้ถูกต้อง ชัดเจน สมเหตุสมผล ทุก ประเด็น	ตีความ เปรียบเทียบ หรือ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทั้ง ระหว่างข้อความและ ความรู้ภายนอก โดยอาศัย ประสบการณ์ส่วนตัวและ ทัศนคติ ได้ถูกต้อง อาจไม่ ชัดเจน หรือไม่สอดคล้อง 1 ประเด็น	ตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ทั้ง ระหว่างข้อความและ ความรู้ภายนอก โดยอาศัย ประสบการณ์ส่วนตัวและ ทัศนคติ ได้ถูกต้อง อาจไม่ชัดเจน หรือไม่สอดคล้อง 2 ประเด็น	ตีความ เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ทั้งระหว่าง ข้อความและความรู้ ภายนอก โดยอาศัย ประสบการณ์ส่วนตัวและ ทัศนคติ ได้ ไม่ถูกต้อง ไม่ สมเหตุสมผล 3 ประเด็นขึ้นไป

รายการประเมิน		ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน			
		ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)
1. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหาสาระ (Content Literacy)					
1.2	ความสามารถในการเข้าใจ (Understanding)				
U4	ความสามารถอ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของบทอ่าน	สามารถอ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของบทอ่านได้ อาจไม่ถูกต้อง หรือไม่แม่นยำ 2 ประเด็น	สามารถอ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของบทอ่านได้ อาจไม่ถูกต้อง หรือไม่แม่นยำ 2 ประเด็น	สามารถอ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของบทอ่านได้ อาจไม่ถูกต้อง หรือไม่แม่นยำ 3 ประเด็นขึ้นไป	อ่านบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท และเปรียบเทียบความเหมือนความต่างได้ไม่ถูกต้อง ไม่แม่นยำ
U5	ความสามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านหลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน	สามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านหลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกันได้ถูกต้องชัดเจน ครบถ้วนทุกประเด็น	สามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านหลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกันได้ถูกต้อง อาจไม่ชัดเจน ครบถ้วน เพียง 1 ประเด็น	สามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านหลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกันได้ชัดเจน ไม่ชัดเจน 3 ประเด็นขึ้นไป	สร้างข้อสรุปจากการอ่านหลายส่วนในตัวบทอ่าน ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ขัดแย้งกันได้ ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน

ที่		ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน				
		ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)						
2.1	ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)					
ER1	ความสามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาได้ถูกต้อง ครบถ้วนทุกประเด็น	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาได้ แต่ไม่ครบถ้วน ขาดเพียง 1 ประเด็น	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาได้ ครบถ้วน 2 ประเด็น	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาได้ อาจไม่ถูกต้อง	ประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียนกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาได้ไม่ถูกต้อง
ER2	ความสามารถประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลาง และแหล่งที่มาของตัวอ่าน	ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลาง และแหล่งที่มาของตัวอ่านครบถ้วนทุกประเด็น	ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลาง และแหล่งที่มาของตัวอ่าน ได้ถูกต้อง ขาดเพียง 1 ประเด็น	ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลาง และแหล่งที่มาของตัวอ่าน ครบถ้วน 2 ประเด็น	ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลาง และแหล่งที่มาของตัวอ่าน ครบถ้วน 3 ประเด็นขึ้นไป	ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลาง และแหล่งที่มาของตัวอ่าน ครบถ้วน 3 ประเด็นขึ้นไป

ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน						
ที่	รายการประเมิน	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)						
2.1	ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)					
ER3	ความสามารถสะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง ตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่	สะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง ตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ได้ถูกต้อง ชัดเจน สมเหตุสมผลทุกประเด็น เพียง 1 ประเด็น	สะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง และตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ได้ถูกต้อง อาจไม่ชัดเจนหรือไม่มีสมเหตุสมผล 2 ประเด็น	สะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง ตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ได้ถูกต้อง อาจไม่ชัดเจนหรือไม่มีสมเหตุสมผล 3 ประเด็นขึ้นไป	สะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง ตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ได้ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจนหรือไม่มีสมเหตุสมผล	สะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง ตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ได้ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจนหรือไม่มีสมเหตุสมผล
ER4	ความสามารถตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์	ตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์ได้ถูกต้อง ครบถ้วน แต่อาจไม่แม่นยำ 1 ประเด็น	ตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์ได้ถูกต้อง ครบถ้วน แต่อาจไม่แม่นยำ 1 ประเด็น	ตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์ได้ถูกต้อง แต่ไม่ละเอียดหรือไม่แม่นยำ	ตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์ได้ถูกต้อง แต่ไม่ละเอียด และไม่แม่นยำ	ตั้งสมมติฐานใหม่โดยอาศัยความรู้เฉพาะศาสตร์ได้ไม่ถูกต้อง ไม่ละเอียดและไม่แม่นยำ

ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน						
ที่	รายการประเมิน	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)						
2.1 ความสามารถในการประเมินและสะท้อนคิด (Evaluating and Reflecting)						
ER5	ความสามารถอ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้ง	อ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้งได้ ครบถ้วนทุกประเด็น	อ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้งได้ ถูกต้องเป็นส่วนมาก	อ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้งได้ ถูกต้องเป็นบางส่วน	อ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้งได้ ถูกต้องเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง	อ่านจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตรวจสอบข้อขัดแย้งได้ ไม่ถูกต้อง
ER6	ความสามารถอ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูล และจัดการกับข้อขัดแย้งในบทอ่าน	อ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้งในบทอ่านได้ถูกต้อง ครบทุกประเด็น	อ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้งในบทอ่านได้ ถูกต้อง สมเหตุสมผล ขาดเพียง 1 ประเด็น	อ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้งในบทอ่านได้ ถูกต้อง แต่ไม่สมเหตุสมผล 2 ประเด็น	อ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้งในบทอ่านได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่สมเหตุสมผล 3 ประเด็นขึ้นไป	อ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้งได้ ไม่ถูกต้อง ไม่สมเหตุสมผล

รายการประเมิน		ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการใช้คะแนน				
		ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)						
3.1	ความสามารถในการใช้ประโยชน์ (Utilization)					
UT1	ความสามารถในการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่าน	<p>ระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่าน ได้ถูกต้อง เห็นแนวทาง ชัดเจน ขาดเพียง 1 ด้าน</p> <p>ชี้แจงครบถ้วนทุกด้าน</p>	<p>ระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน ได้ใช้กลยุทธ์การอ่าน ได้ถูกต้อง สอดคล้อง เห็นแนวทาง ชัดเจน ขาด 2 ด้าน</p>	<p>ระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน ได้ถูกต้อง แต่ไม่สอดคล้อง หรือไม่เห็นแนวทางการนำไปปฏิบัติ ที่ชัดเจน 3 ด้านขึ้นไป</p>	<p>ระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการอ่าน ในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติการอ่าน การใช้กลยุทธ์การอ่าน ได้ไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้อง และไม่เห็นแนวทางการนำไปปฏิบัติ ที่ชัดเจน</p>	

		ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน				
ที่	รายการประเมิน	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)						
3.2	ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)					
En1	ความสามารถระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่านในด้านแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ประเมินและสะท้อนผลการอ่าน	ระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่านในด้านแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ประเมินและสะท้อนผลการอ่าน ได้ถูกต้อง เห็นแนวทาง การนำไปปฏิบัติอย่างชัดเจนครบทุกด้าน	ระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่านในด้านแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ประเมินและสะท้อนผลการอ่าน ได้ถูกต้อง เห็นแนวทาง การนำไปปฏิบัติที่ชัดเจน ขาด 1 ด้าน	ระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่านในด้านแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ประเมินและสะท้อนผลการอ่าน ได้ถูกต้อง สอดคล้อง เห็นแนวทาง การนำไปปฏิบัติที่ชัดเจน ขาด 2 ด้าน	ระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่านในด้านแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ประเมินและสะท้อนผลการอ่าน ได้ถูกต้อง แต่ไม่สอดคล้อง หรือไม่เห็นแนวทาง การนำไปปฏิบัติที่ชัดเจน ขาด 3 ด้านขึ้นไป	ระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่านในด้านแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ประเมินและสะท้อนผลการอ่าน ได้ไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้อง ไม่เห็นแนวทาง การนำไปปฏิบัติ

รายการประเมิน		ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน				
		ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
3. ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)						
3.2	ความสามารถในการผูกพันกับการอ่าน (Engagement)					
En2	ความสามารถระบุความผูกพันกับการอ่านในด้านความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ความสนใจ การใช้กลยุทธ์อภิปัญญา	ระบุความผูกพันกับการอ่าน ได้ถูกต้อง สอดคล้อง เห็นแนวทางการนำไปปฏิบัติอย่างชัดเจนทุกด้าน	ระบุความผูกพันกับการอ่าน ได้ถูกต้อง สอดคล้อง เห็นแนวทางการนำไปชัดเจน ชาติ 1 ด้าน	ระบุความผูกพันกับการอ่าน ได้ถูกต้อง สอดคล้อง เห็นแนวทางการนำไปปฏิบัติอย่างชัดเจน ชาติ 2 ด้าน	ระบุความผูกพันกับการอ่าน ได้ถูกต้อง แต่ไม่สอดคล้อง หรือไม่เห็นแนวทางการนำไปปฏิบัติที่ชัดเจน ชาติ 3 ด้านขึ้นไป	ระบุความผูกพันกับการอ่าน ไม่ได้ถูกต้อง ไม่สอดคล้อง และไม่เห็นแนวทางการนำไปปฏิบัติ

การเทียบกับภาพรวมของระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านฉบับนี้ ซึ่งมีจำนวนข้อสอบจำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 75 คะแนน แบ่งสัดส่วนคะแนนเทียบกับระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ดังนี้

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้	การแบ่งสัดส่วนคะแนน
6	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านสามารถค้นหาและบูรณาการจากตัวบทมากกว่า 1 ตัวบทขึ้นไป สร้างข้อสรุปที่หลากหลาย เปรียบเทียบ ความเหมือนความต่างได้อย่างละเอียด แม่นยำ สามารถอ่านบูรณาการจากหลายแหล่งข้อมูลและจัดการกับข้อขัดแย้ง และแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างครบถ้วน ชัดแจ้ง ผู้อ่านสามารถจัดการกับภาระงานการอ่านที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งข้อความมีลักษณะเด่นหลายลักษณะ สามารถตั้งสมมติฐานหรือประเมินอย่างมีวิจารณญาณ จากข้อความที่ซับซ้อนในหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์หรือมุมมองที่หลากหลาย และนำความเข้าใจที่ซับซ้อนไปใช้นอกเหนือจากข้อความ สร้างสมมติฐาน โดยใช้ความรู้เฉพาะศาสตร์ได้อย่างละเอียด แม่นยำ 	จำนวน 2 ข้อ สัดส่วนคะแนน 13%
5	<ul style="list-style-type: none"> ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ้งหลายส่วน โดยสรุปด้วยข้อความที่เกี่ยวข้อง ประเมินความถูกต้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความเป็นกลางและแหล่งที่มาของตัวบทอ่าน ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ผู้อ่านสามารถสะท้อนแนวความคิดและประสบการณ์ของตนเอง และตั้งสมมติฐานในมุมมองใหม่ จากข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ทั้งภาระงาน การตีความและการสะท้อนผู้อ่านต้องมีความเข้าใจอย่างครบถ้วนและละเอียดเกี่ยวกับข้อความที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ไม่คุ้นเคย 	จำนวน 2 ข้อ สัดส่วนคะแนน 13%

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้	การแบ่งสัดส่วนคะแนน
4	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ลึกซึ้งหลายส่วน และสามารถบูรณาการได้มากกว่า 1 ตัวบท สามารถประเมินลักษณะข้อความ รูปแบบงานเขียน กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา • ผู้อ่านสามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ในบริบทที่ไม่คุ้นเคย สามารถสร้างข้อสรุปจากการอ่านที่หลากหลาย ซึ่งอาจมีข้อมูลขัดแย้งกัน นอกจากนี้ ผู้อ่านในระดับนี้ต้องสามารถใช้ความรู้เชิงวิชาการหรือความรู้ทั่วไป เพื่อตั้งสมมติฐานใหม่หรือสะท้อนและประเมินอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถแสดงความเข้าใจที่ถูกต้องจากการอ่านข้อความขนาดยาวหรือซับซ้อนที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่อาจไม่คุ้นเคย 	<p>จำนวน 4 ข้อ</p> <p>สัดส่วนคะแนน 27%</p>
3	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหา แสดงความเข้าใจจากการอ่าน โดยแยกและจัดระเบียบข้อมูล สร้างหน่วยความจำแทนความหมายที่ต้องการ และในบางกรณีสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล จากข้อความที่ไม่เด่นชัด หรือมีข้อมูลที่แข่งขันกันมาก หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เช่น ความคิดที่ขัดต่อความคาดหวังหรือคำพูดเชิงลบ • ผู้อ่านแสดงความเข้าใจที่ชัดเจน โดยสามารถขยายความหรือประยุกต์ใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ ผู้อ่านสามารถค้นหาและในบางกรณีสามารถรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลายชุดไปตามเงื่อนไขที่หลากหลาย • ผู้อ่านสามารถรวบรวมส่วนต่าง ๆ ของข้อความเพื่อระบุแนวคิดหลัก ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ตีความหมายของคำ วลี และจำเป็นต้องใช้การเปรียบเทียบหลายลักษณะ ระบุความต่างหรือจัดหมวดหมู่ 	<p>จำนวน 2 ข้อ</p> <p>สัดส่วนคะแนน 13%</p>

ระดับ	สิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้	การแบ่งสัดส่วนคะแนน
2	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถค้นหาข้อมูลได้จากหลายส่วนในตัวบทอ่าน สรุปตามเงื่อนไขหลายประการ สามารถรับรู้แนวคิดหลักของข้อความ เข้าใจความสัมพันธ์หรือตีความหมายข้อความภายในส่วนที่จำกัด เมื่อข้อมูลไม่ได้เด่นชัด • ผู้อ่านสามารถสร้างข้อสรุปในระดับพื้นฐาน เปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยงทั้งระหว่างข้อความและความรู้ภายนอกจากข้อความที่คุ้นเคย โดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวและทัศนคติ 	<p>จำนวน 3 ข้อ</p> <p>สัดส่วนคะแนน 20%</p>
1a	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อ่านสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลที่ระบุอย่างชัดเจนได้ตั้งแต่ 1 ขึ้นขึ้นไป สามารถเลือกข้อความที่เป็นใจความสำคัญ และจัดการกับข้อความที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยคำอธิบายเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ เช่น ส่วนหัวเรื่อง ข้อมูลแหล่งที่มา เป็นต้น • ผู้อ่านสามารถจดจำโครงเรื่องหลักหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในข้อความหรือหัวข้อที่คุ้นเคย หรือเลือกข้อความที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง เป็นจริง หรือสร้างการเชื่อมโยงง่าย ๆ ระหว่างข้อความกับความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน 	<p>จำนวน 2 ข้อ</p> <p>สัดส่วนคะแนน 13%</p>
1b	<p>ผู้อ่านสามารถเข้าถึงและค้นหาข้อมูลสำคัญที่ระบุไว้อย่างชัดเจนเพียงชิ้นเดียว ในตำแหน่งที่เด่นชัดของข้อความสั้น ๆ ที่เข้าใจง่าย โดยใช้บริบทและประเภทข้อความที่คุ้นเคย เช่น การบรรยายหรือรายการทั่วไป เช่น การทำซ้ำข้อมูล รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่คุ้นเคย มีข้อมูลที่แข่งขันน้อยมาก ผู้อ่านสามารถตีความข้อความ โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างข้อมูลที่อยู่ประชิดกัน</p>	<p>หลักสูตรนี้ไม่ได้ประเมินผลในระดับนี้</p> <p>แต่ระดับการศึกษาอื่น ๆ อาจปรับใช้เกณฑ์ระดับนี้ได้</p>

แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด

หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

แบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยหลังเสร็จสิ้นการทำแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิดด้วยตนเองผ่านระบบคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี ที่ใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น กระดานสนทนา Padlet การใช้ Google form application โปรแกรม Poll Everywhere เป็นต้น ข้อคำถามต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นแนวทางการตอบคำถามจัดตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยใช้การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (scoring rubrics) ที่สอดคล้องดังที่นำเสนอไว้ร่วมกับแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ข้อคำถามในแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด (reflecting log)

ข้อ	คำถาม	วัตถุประสงค์ในองค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
1	1.1 นักศึกษากำหนดเป้าหมายในการอ่านไว้ อย่างไร ได้ผลการอ่านตามเป้าหมายหรือไม่ และ นำผลการอ่านไปใช้ประโยชน์อย่างไร	ผู้เรียนสามารถระบุการใช้ประโยชน์ตามเป้าหมาย การอ่าน
	1.2 ความรู้ความเข้าใจใหม่ที่นักศึกษาได้รับจาก การอ่านคืออะไร และนักศึกษาจะนำไปใช้ ประโยชน์อย่างไร	ผู้เรียนสามารถระบุการใช้ประโยชน์ในด้านความรู้ ความเข้าใจ
	1.3 นักศึกษาใช้วิธีการก่อน ระหว่าง หลังอ่าน อย่างไร และมีวิธีการใดบ้างที่ช่วยให้การอ่านมี ประสิทธิภาพมากขึ้นหรืออ่านได้สำเร็จตาม เป้าหมาย	ผู้เรียนสามารถระบุการใช้ประโยชน์ในด้านแนว ปฏิบัติการอ่าน และการใช้กลยุทธ์การอ่าน
2	2.1 นักศึกษาคิดว่าจะสามารถเพิ่มความต้องการใน การอ่านและอ่านอย่างต่อเนื่องได้อย่างไร	ผู้เรียนสามารถระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่านใน ด้านแรงจูงใจ
	2.2 นักศึกษามีแนวทางในการตรวจสอบ สะท้อน และประเมินผลการอ่านร่วมกันอย่างไร	ผู้เรียนสามารถระบุการมีส่วนร่วมกับการอ่านใน ด้านการประเมินและสะท้อนผลการอ่าน
3	3.1 นักศึกษาคิดว่าอะไรคือจุดเด่นและจุดด้อยของ ความสามารถในการอ่านของนักศึกษา และจะ แก้ไขหรือพัฒนาอย่างไร	ผู้เรียนสามารถระบุความผูกพันกับการอ่าน ใน ด้านความมั่นใจในความสามารถของตนเอง
	3.2 นักศึกษาเล็งเห็นถึงแนวการอ่านที่น่าสนใจใน ปัจจุบันอย่างไรบ้าง	ผู้เรียนสามารถระบุความผูกพันกับการอ่าน ใน ด้านความสนใจ
	3.3 นักศึกษาใช้วิธีการตรวจสอบ คิดพิจารณา เกี่ยวกับการคิด อารมณ์ความรู้สึกในกระบวนการ อ่าน และผลการเรียนรู้จากการอ่านของตนเอง อย่างไรบ้าง	ผู้เรียนสามารถระบุความผูกพันกับการอ่าน ใน ด้านการใช้กลยุทธ์อภิปัญญา

แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน

หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

แบบวัดความผูกพันกับการอ่านฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลในการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย โดยหลังเสร็จสิ้นการทำแบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านและแบบบันทึกการอ่านแบบสะท้อนคิด ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน โดยวิเคราะห์และกำหนดข้อคำถามที่เป็นคุณลักษณะตามองค์ประกอบของความผูกพันกับการอ่าน ที่มีรายการคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ พิสัยระหว่าง 1 (ตรงน้อยที่สุด) ถึง 4 (ตรงมากที่สุด) โดยผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีความผูกพันกับการอ่านที่สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน (reading engagement test)

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพจริงหรือความคิดเห็นของนักศึกษา โดย

ระดับความตรงกับสภาพจริงหรือความคิดเห็นของนักศึกษา

4 หมายถึง มีความตรงกับสภาพจริงหรือความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด

3 หมายถึง มีความตรงกับสภาพจริงหรือความคิดเห็นของนักศึกษามาก

2 หมายถึง มีความตรงกับสภาพจริงหรือความคิดเห็นของนักศึกษานปานกลาง

1 หมายถึง มีความตรงกับสภาพจริงหรือความคิดเห็นของนักศึกษาน้อย

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับความตรงกับสภาพจริงหรือความคิดเห็นของนักศึกษา			
		4	3	2	1
1.	ฉันขี้นำตนเองให้อ่านอยู่เสมอ				
2.	ฉันมีหัวข้อหรือแนวเรื่องการอ่านที่ชื่นชอบ				
3.	ฉันเลือกอ่านบทอ่านที่เป็นประโยชน์				
4.	ฉันกำหนดจุดมุ่งหมายก่อนอ่านและตรวจสอบผลการอ่าน				
5.	ฉันมั่นใจว่าสามารถอ่านได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายในการอ่าน				
6.	ฉันมีแนวทางหรือวิธีการอ่านที่ชัดเจน				
7.	ฉันสามารถเลือกใช้กลยุทธ์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการอ่าน				
8.	ฉันคิดว่าการอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของฉันมาก				
9.	ฉันรู้สึกสนุกเพลิดเพลินหรือได้คุณค่าจากการอ่าน				
10.	ฉันเลือกอ่านอย่างหลากหลายเพื่อการเรียนรู้				

**แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย
สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ**

คำชี้แจง

แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาพิจารณาและประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย และความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร ข้อมูลในแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฉบับนี้มี 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ 2) ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร 3) ความคิดเห็นการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร และ 4) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามความคิดเห็นของท่าน และหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดระบุในช่องข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร

คำชี้แจง หลังจากท่านได้กรุณาพิจารณาหลักสูตรแล้ว ขอให้ท่านได้ตรวจสอบและพิจารณาว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแต่ละข้อต่อไปนี้ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดย

ระดับความเหมาะสม

5 หมายถึง เห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นว่ามีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เห็นว่ามีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เห็นว่ามีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบหลักสูตร	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. หลักการของหลักสูตร						
1.1 ประการแรก คือ เป็นหลักสูตรที่นำเสนอกระบวนการทัศน์และกระบวนการใหม่ในการสอนและการเรียนรู้การอ่านในยุคดิจิทัลให้ทันสมัยตามมาตรฐานระดับสากล						
1.2 ประการที่สอง คือ เป็นหลักสูตรที่มีรูปแบบของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนอ่านเพื่อการเรียนรู้เชิงรุกและอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจาร์ณญาณ โดยใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัยในโลกแห่งความเป็นจริงที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้อิสระ มีวิธีการเชิงสอดแทรกที่ช่วยสร้างเสริมแรงจูงใจ อภิปัญญา และความผูกพันกับการอ่านของผู้เรียน และแนวทางที่สามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านอย่างมีกลยุทธ์แบบปรับเหมาะได้ในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้สำคัญ						

ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบหลักสูตร	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1.3 ประการที่สาม คือ เป็นหลักสูตรที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ เพื่อรองรับและสนับสนุนเส้นทางการเรียนรู้ (learning pathway) ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการเรียนรู้มากขึ้น บริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน โดยพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน (Hybrid modules) ที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น มีพื้นที่ปฏิบัติการ (platform) เรียนรู้ร่วมกัน และได้รับการดูแลช่วยเหลือ การให้ข้อมูลป้อนกลับ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล ที่อิสระแบบสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา (asynchronous learning) รวมทั้งใช้เป็นช่องทางการสร้างปฏิสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสารและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ						
1.4 ประการที่สี่ คือ เป็นหลักสูตรที่ทดสอบโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment) มุ่งประเมินเพื่อการพัฒนา (Assessment for Development) และสะท้อนระดับความสามารถในกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรมชาติ เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถหรือตามการวางแผนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลเน้นแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ (mastery) ในการอ่านและการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง มีส่วนร่วมต่อเนื่องและคงทน						
2. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร						
2.1 กระบวนการทางปัญญาในองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่านในภาพรวม						

ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบหลักสูตร		ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
2.2 ความสามารถและพฤติกรรมบ่งชี้ตามองค์ประกอบของ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน							
1)	ความสามารถในการรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อหา สาระ (Content Literacy)						
2)	ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)						
3)	ความสามารถในการใช้ประโยชน์และผูกพันกับการอ่าน (Utilization and Engagement)						
2.3 ระดับคะแนนและเกณฑ์พิจารณาในการให้คะแนน							
2.4 ภาพรวมของระดับความสามารถความฉลาดรู้ด้านการอ่าน							
3. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร							
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา							
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม							
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง							
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้							
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน							
4.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน							
1)	กิจกรรมที่ 1 EN (Encouraging) กระตุ้นการอ่าน ปลุกจิต นินสัย						
2)	กิจกรรมที่ 2 L (Learning) เรียนรู้วิธีการอ่านและการใช้ กลยุทธ์						
3)	กิจกรรมที่ 3 I (Integrating) อ่านบูรณาการและมีส่วน ร่วม						
4)	กิจกรรมที่ 4 G (Generating) ฝึกสร้างข้อสรุปอย่างมี เหตุผล						

ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบหลักสูตร		ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
5)	กิจกรรมที่ 5 H (Handle) จัดการความคิด ประเมิน สะท้อนผล						
6)	กิจกรรมที่ 6 T (Transfer) ถ่ายโอนสู่การอ่านหลากหลาย ด้วยตนเอง						
7)	กิจกรรมที่ 7 EN (Engaging) สร้างความพันผูกกับการ อ่านโดยใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง						
4.2 บทบาทผู้สอน/วิทยากร							
4.3 บทบาทผู้เรียน							
4.4 แผนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน							
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเพื่อการเรียนรู้สาระวิชา (4 ชั่วโมง)							
1)	วัตถุประสงค์และพฤติกรรมบ่งชี้						
2)	กิจกรรมการเรียนการสอน						
3)	สื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี						
4)	วิธีการวัดและประเมินผล						
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคม (4 ชั่วโมง)							
1)	วัตถุประสงค์และพฤติกรรมบ่งชี้						
2)	กิจกรรมการเรียนการสอน						
3)	สื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี						
4)	วิธีการวัดและประเมินผล						
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (4 ชั่วโมง)							
1)	วัตถุประสงค์และพฤติกรรมบ่งชี้						
2)	กิจกรรมการเรียนการสอน						
3)	สื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี						

ความคิดเห็นการประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบหลักสูตร		ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
4)	วิธีการวัดและประเมินผล						
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ (4 ชั่วโมง)							
1)	วัตถุประสงค์และพฤติกรรมบ่งชี้						
2)	กิจกรรมการเรียนการสอน						
3)	สื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี						
4)	วิธีการวัดและประเมินผล						
5. สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้							
1)	ฐานการเรียนรู้ (platform)						
2)	ช่องทางการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ (interaction)						
3)	บทอ่านดิจิทัล						
4)	แหล่งข้อมูล						
6. การประเมินผล							
1)	วิธีการประเมินแบบเน้นสถานการณ์จริงในการใช้ภาษา (scenario-based assessment) ตามแนว PISA						
2)	การทดสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment)						
3)	การประเมินเพื่อเรียนรู้ (Assessment for Learning)						
4)	การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning)						
5)	การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning)						

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร

คำชี้แจง หลังจากท่านได้กรุณาพิจารณาหลักสูตรแล้ว ขอให้ท่านได้ตรวจสอบและพิจารณาว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแต่ละข้อที่ได้ประเมินความเหมาะสมแล้วนั้น มีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด โดย

ระดับความสอดคล้อง

5 หมายถึง เห็นว่ามีความสอดคล้องมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นว่ามีความสอดคล้องมาก

3 หมายถึง เห็นว่ามีความสอดคล้องปานกลาง

2 หมายถึง เห็นว่ามีความสอดคล้องน้อย

1 หมายถึง เห็นว่ามีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ความคิดเห็นการประเมินความสอดคล้อง ขององค์ประกอบหลักสูตร	ระดับความสอดคล้อง					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. หลักการของหลักสูตรกับโครงสร้างเนื้อหา						
2. หลักการของหลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอน						
3. หลักการของหลักสูตรกับสื่อและแหล่งเรียนรู้						
4. หลักการของหลักสูตรกับการประเมินผล						
5. ผลการเรียนรู้กับโครงสร้างเนื้อหา						
6. ผลการเรียนรู้กับการจัดการเรียนการสอน						
7. ผลการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล						
8. โครงสร้างเนื้อหากับระดับผู้เรียน						
9. โครงสร้างเนื้อหากับกิจกรรมการเรียนการสอน						
10. โครงสร้างเนื้อหากับสื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี						
11. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์						
12. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับระดับผู้เรียน						

ความคิดเห็นการประเมินความสอดคล้อง ขององค์ประกอบหลักสูตร	ระดับความสอดคล้อง					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
13. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับสื่อ แหล่ง เรียนรู้						
14. สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีกับระดับผู้เรียน						
15. สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีกับการประเมินผล						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง หลังจากที่ท่านได้กรุณาพิจารณาหลักสูตรแล้ว ขอให้ท่านได้โปรดพิจารณาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังเสนอต่อไปนี้ เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางให้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ก่อนการนำไปทดลองใช้จริงในชั้นตอนถัดไป

หลักการของหลักสูตร

.....

.....

.....

ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

.....

.....

.....

โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร

.....

.....

.....

การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

.....

.....

.....

สื่อและแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

การประเมินผล

.....

.....

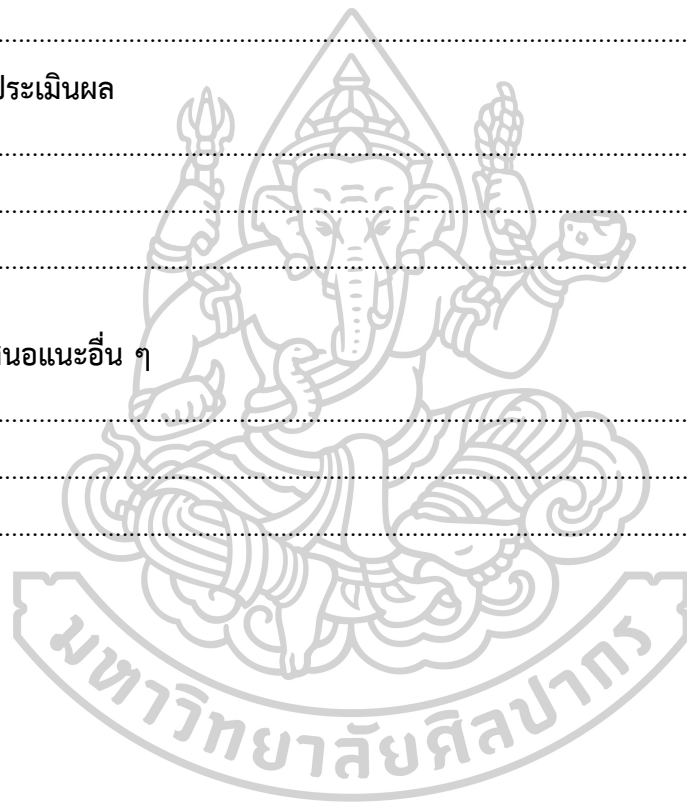
.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

แบบรับรองหลักสูตร

หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

แบบรับรองหลักสูตรนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาพิจารณาและให้ความคิดเห็นในการรับรองหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามความคิดเห็นของท่าน และโปรดให้ความเห็นการรับรองหลักสูตร

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ-สกุล.....
2. ตำแหน่งทางวิชาการ
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชา
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน สถานที่ทำงาน
5. ความเชี่ยวชาญ..... หมายเลขโทรศัพท์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองหลักสูตร

1. หลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาคณะ สาขาวิชาภาษาไทย

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
2. หลักสูตรมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้อ มีประโยชน์แก่การศึกษา

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
3. ความเป็นมาและความสำคัญสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของหลักสูตร

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
4. องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
5. หลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปใช้เป็นกรอบดำเนินการพัฒนาหลักสูตร

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
6. หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิดที่เป็นจุดเน้นในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
7. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรมีมาตรฐาน ถูกต้อง ชัดเจน

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
8. ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
9. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
10. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องและครอบคลุมผลการเรียนรู้ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
11. กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักศึกษา

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
12. กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรมีความทันสมัย เหมาะสมกับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านในยุคดิจิทัล

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 2 ผลการรับรองหลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิ

หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย

รับรอง

รับรองและแก้ไข

ไม่รับรอง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

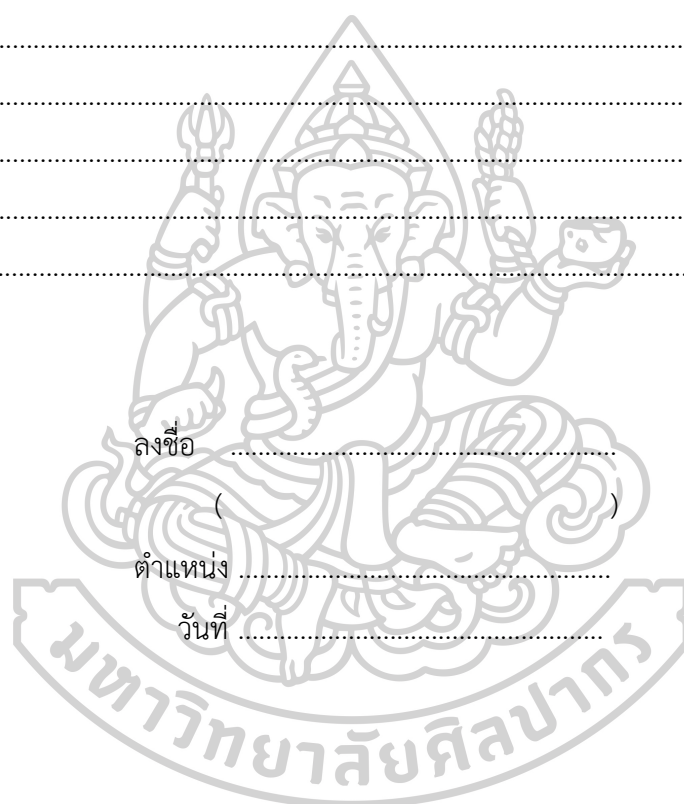
.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

วันที่

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ศีกษา เบ็ญจกุล
วัน เดือน ปี เกิด	9 กันยายน 2528
สถานที่เกิด	นครศรีธรรมราช
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2547-2550 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย ศิลปากร พ.ศ. 2552-2556 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย ทักษิณ พ.ศ. 2563-2565 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหา วิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	300 ม. 8 ต. ชุนทะเล อ. ลานสกา จ. นครศรีธรรมราช 80230

